

การโยกย้ายดีและการประกอบสร้างความจริงร่วม
ในแนวเพลงซินธ์ป๊อปของโพลีแคท และ วรันธร เปานิล

น.ส.สุพิชญา คำเขียน

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต
สาขาวิชานิติศาสตร์
คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2565
ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Nostalgia and the construction of collective memory
in Synthpop song of POLYCAT and Waruntorn Paonil

Miss Supitchaya Kamkhien

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts (Communication Arts) in Communication Arts

FACULTY OF COMMUNICATION ARTS

Chulalongkorn University

Academic Year 2022

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การโยกย้ายที่ดีและการประกอบสร้างความรู้ร่วมกันในแนว
	เพลงซินธ์ป๊อปของโพลีแคท และ วรินทร์ เปานิล
โดย	น.ส.สุพิชญา คำเขียน
สาขาวิชา	นิเทศศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธนสิน ชูตินธรานนท์

คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต

..... คณบดีคณะนิเทศศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.ปรีดา อัครจันทโชติ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุกัญญา สมไพบูลย์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธนสิน ชูตินธรานนท์)

..... กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรพรรณ แก่นอำพรพันธ์)

สุพิชญา คำเขียน : การโหยหาอดีตและการประกอบสร้างความทรงจำร่วมในแนวเพลงซินธ์ป๊อปของ โพลีแคท และวรินทร์ เปานิล. (Nostalgia and the construction of collective memory in Synthpop song of POLYCAT and Waruntorn Paonil) อ.ที่ปรึกษาหลัก : ผศ. ดร.ธนสิน ชูตินธรานนท์

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากลวิธีการนำเสนอการโหยหาอดีต และ วิเคราะห์การประกอบสร้างความทรงจำร่วมจากแนวเพลงซินธ์ป๊อปของศิลปินโพลีแคท และ วรินทร์ เปานิล ผู้วิจัยใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ โดยวิเคราะห์ตัวบทจาก ผลงานเพลงของทั้งสองศิลปินจากแพลตฟอร์มออนไลน์ และเอกสารที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการสร้างสรรค์ ร่วมกับการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้ประพันธ์เพลง แพนเพลง และผู้เชี่ยวชาญที่หม่อมองวิชาการ ในด้านดนตรีศึกษากับมิติเชิงสังคม รวมทั้งสิ้น 23 คน

ผลการวิจัยพบว่า การโหยหาอดีตในแนวเพลงซินธ์ป๊อปของทั้งสองศิลปิน มีกลวิธีในการนำเสนอผ่านองค์ประกอบต่าง ๆ ของเพลง ได้แก่ เนื้อเพลง (Lyrics) คีตประพันธ์ (Form) จังหวะ (Tempo) และ สีสันทันของเสียง (Tone color) โดยภาพรวมของผลงานเพลงทั้งหมด มุ่งถ่ายทอดเนื้อหาผ่าน 2 ประเด็นหลัก ได้แก่ มุมมองเกี่ยวกับเรื่องความรัก และ ช่วงเวลาสำคัญของชีวิต แพนเพลงสามารถเชื่อมโยงการโหยหาอดีตที่เกิดขึ้นในระดับปัจเจกบุคคล ได้จากตัวแปรสำคัญ คือ ประสบการณ์การใช้ชีวิต (Live experience) ซึ่งสัมพันธ์กับอารมณ์และความรู้สึก (Emotional and feeling) ที่เกิดขึ้นระหว่างการฟังเพลงนั้นในอดีตเป็นหลัก สำหรับองค์ประกอบของคีตประพันธ์พบว่า โครงสร้างของเพลงแบบ ABC ที่มีการวนซ้ำในตำแหน่งครอรัสของเพลง เป็นแบบแผนที่เสริมให้เพลงซินธ์ป๊อปเกิดท่อนที่จดจำ และแพนเพลงสามารถเชื่อมโยงเนื้อหาผ่านเพลงกับเรื่องราวในอดีตของตนเองได้ ในส่วนของสีสันทันของเสียง พบว่า ซินธิไซเซอร์ เป็นเครื่องดนตรีหลักที่ส่งเสริมอัตลักษณ์ (Identity) ของแนวเพลงซินธ์ป๊อปให้แพนเพลงสามารถเชื่อมโยงกับเสน่ห์ในยุค 80s อาทิ สภาพสังคมความเป็นอยู่ หรือ แฟชั่นเครื่องแต่งกาย ที่ได้รับความนิยมในยุคนั้น และองค์ประกอบส่วนของจังหวะ เป็นตัวแปรสำคัญในการส่งเสริมอารมณ์เพลง ให้ผู้ฟังสามารถเลือกเชื่อมโยงความรู้สึกจากประสบการณ์อดีตที่เกิดขึ้นได้แตกต่างกันตามบุคคล เมื่อพิจารณาการสื่อสารเนื้อหาเกี่ยวกับการโหยหาอดีตผ่านเพลง กล่าวโดยสรุปได้ว่า ในมุมมองศิลปิน อาศัยกระบวนการในการการถ่ายทอดแรงบันดาลใจร่วมกับ การนำเสนอเอกลักษณ์ของความเก่าคลาสสิก แบบ 80s ที่สะท้อนผ่านตัวตนของตนเอง ในขณะที่แพนเพลงสามารถรับรู้และเชื่อมโยงเอกลักษณ์นั้น ร่วมกับประสบการณ์ส่วนตัวอันนำไปสู่การโหยหาอดีตจากแนวเพลงซินธ์ป๊อปได้ และสำหรับการประกอบสร้างความทรงจำร่วม ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ตัวบทผ่านสื่อคอนเสิร์ต ซึ่งเป็นเหตุการณ์ (Event) ที่มีร่วมกันระหว่างศิลปินและแพนเพลง พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดความทรงจำร่วมผ่านเพลงซินธ์ป๊อปของโพลีแคท และ วรินทร์ เปานิล ประกอบไปด้วย 1) ประสบการณ์ส่วนตัว 2) รสนิยมในการฟังเพลง (Personal taste) 3) กิจกรรมร่วม (Activities) และ 4) การส่งเสริมผ่านกระบวนการสื่อสารโดยเนื้อหาที่ผู้ใช้สร้างขึ้น (User generated content)

สาขาวิชา นิเทศศาสตร์

ลายมือชื่อนิสิต.....

ปีการศึกษา 2565

ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาหลัก.....

6480055128 : MAJOR COMMUNICATION ARTS

KEYWORD: Nostalgia Collective memory Synthpop song Polycat Waruntorn Paonil

Supitchaya Kamkhien : Nostalgia and the construction of collective memory in Synthpop song of POLYCAT and Waruntorn Paonil. Advisor: Asst. Prof. THANASIN CHUTINTARANOND, Ph.D.

The objectives of this research were to study the nostalgia presenting strategies and to analyze the composition of collective memories from the Synthpop song of Polycat and Waruntorn Paonil. The researcher used qualitative research method by textual analysis of all songs of both artists from online platforms and documents related to the creative process. In-depth interview were used with artist's composers, fans and experts who gave academic perspectives on music education and social dimensions in total of 23 people.

The results showed that the nostalgia of Synthpop song by both artists have strategies for presenting through various elements of music, including lyrics, form, tempo and tone color. Focus on conveying content through 2 main themes consist of perspectives on love and important moments in life. Fans can relate to the nostalgia that occurs on an individual level namely 'the experience of living' which is mainly related to the emotions and feelings that occurred while listening to that song in the past as for the composition of form, it was found that An ABC song structure that repeats in the chorus of the song. It's a pattern that complements Synthpop song to create memorable parts and fans can relate content through songs to stories of their own past. In terms of Tone color, it was found that the synthesizer was the main musical instrument that promoted the identity of the music genre as Synthpop. Fans to be able to relate to the charm of the 80s such as social conditions, living conditions or fashion apparel that were popular at that time and components of the rhythm is an important factor in promoting the mood of song which allow listeners to choose connecting feelings from past experiences that occur differently for each person. When considering communicating the nostalgia content through song In conclusion, in the artist's corner relies on the process of conveying inspiration with presenting the identity of the old classic 80s that reflects through their own identity. At the same time, fans can recognize and relate to that identity that combined with personal experiences, it can lead to nostalgia from the Synthpop song. For creating collective memories, the researcher analyzed the text through concert media. which is an event shared between artists and fans. It was found that the factors contributing to collective memory through the Synthpop songs of artists consisted of 1) personal experiences 2) Personal taste in listening song 3)Activities and 4) Communication process by user generated content.

Field of Study: Communication Arts

Student's Signature

Academic Year: 2022

Advisor's Signature

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้ เกิดขึ้นจากความชื่นชอบ หลงใหล ในสื่อประเภทเพลง ที่ผู้วิจัยได้ใกล้ชิดและเติบโตมากับสภาพแวดล้อมที่มีเสียงดนตรีเป็นส่วนประกอบหนึ่งในชีวิตมาตั้งแต่เด็ก นับตั้งแต่ได้เริ่มลงมือทำ เก็บข้อมูลจนปลายทางสามารถสรุปผลเป็นรูปเล่มสมบูรณ์ได้นั้น ผู้วิจัยรู้สึกมีความสุข ทำทนาย และภาคภูมิใจที่ได้เห็นในสิ่งที่ตนเองตั้งใจถูกลงเป็นผลลัพธ์ได้สำเร็จ

โดยวิทยานิพนธ์เรื่องนี้จะเกิดขึ้นไม่ได้ หากขาดแรงสนับสนุนเบื้องหลังจากกลุ่มบุคคลสำคัญที่อยู่เคียงข้างผู้วิจัยมาตั้งแต่วันแรกของการตัดสินใจเป็นนิสิตปริญญาโท ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ ผศ.ดร. ธนสิน ชูตินทรานนท์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ที่ให้คำปรึกษาพร้อมรอยยิ้มที่อบอุ่นแก่นิสิตตั้งแต่วันแรกที่ได้พบ อาจารย์คอยมอบคำแนะนำและเติมเต็มองค์ความรู้เชิงวิชาการที่ผู้วิจัยยังขาดตกบกพร่องมาเสมอ ผศ.ดร. สุกัญญา สมไพบูลย์ ประธานกรรมการสอบ และ ผศ.ดร. พรพรรณ แก่นอำพรพันธ์ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ซึ่งเป็นอาจารย์ที่น่ารัก และให้คำแนะนำทางด้านดนตรีศึกษาเพื่อเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนางานวิจัยให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ขอขอบพระคุณ ผศ.ดร. วิษณุวัฒน์ เหล่าวานิช ที่ให้แง่คิดและทัศนะเกี่ยวกับคุณค่าของเพลงที่มีแก่สังคม รวมไปถึงคณาจารย์ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่ให้ความรู้พื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการต่อยอดทางงานวิจัย และ บุคลากรหน่วยจัดการเรียนการสอนทุกท่านที่ติดตามและอำนวยความสะดวกประสานงานทางการศึกษามาเสมอ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณศิลปิน ผู้ประพันธ์เพลง ผู้เชี่ยวชาญทางด้านดนตรีที่ช่วยชี้แนะและตรวจสอบข้อมูลทางด้านองค์ประกอบของเพลงซิงเกิ้ลป๊อประหว่างการวิจัยอย่างถูกต้องครบถ้วน ตลอดจนแฟนเพลงโพสแคท และแฟนเพลงวรินทร์ เปานิล ทุกท่าน ที่ให้ความร่วมมือในกระบวนการสัมภาษณ์ และเต็มใจบอกเล่าเรื่องราวที่มีคุณค่าในอดีตของตนเองผ่านการพูดคุย แลกเปลี่ยนทัศนคติ และเชื่อใจว่าจะมีโอกาสได้พบกันวันใดวันหนึ่งสักครั้งในคอนเสิร์ต

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณกำลังใจสำคัญที่สุดจากครอบครัว ที่คอยถามไถ่ และปลอบโยนลูกสาวทุกครั้งที่เผชิญปัญหา ขอขอบคุณคุณตาที่ให้คำอวยพรศักดิ์สิทธิ์แก่หลานสาวทันทีที่ทยอยโทรศัพท์ไปขอพลังใจในการเรียน รวมไปถึงน้องชายที่อยู่เคียงข้างและเชื่อมั่นในตัวที่สาวคนนี้นำมาเสมอ ผู้วิจัยขอบคุณมิตรภาพที่ล้ำค่าที่สุดจากเพื่อนมัธยม เพื่อนมหาวิทยาลัย และเพื่อนนิสิตปริญญาโท ที่เต็มใจให้ความช่วยเหลือและมอบความสุขทุกครั้งที่ได้พบหน้าและพูดคุยกัน

ที่สำคัญผู้วิจัยขอขอบพระคุณทุนอุดหนุนการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาจาก บัณฑิตวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อเฉลิมฉลองวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเฉลิมพระชนมายุครบ 72 พรรษา (The Scholarship from the Graduate School, Chulalongkorn University to commemorate the 72nd anniversary of his Majesty King Bhumibol Aduladej is gratefully acknowledged) ที่ให้ความอนุเคราะห์ทุนค้นคว้าและวิจัยแก่นิสิตตั้งแต่เริ่มแรกจวบจนจบการศึกษา

และท้ายที่สุดนี้ ผู้วิจัยรู้สึกขอบคุณ ‘การมีอยู่ของเสียงเพลง’ จากศิลปินคนโปรดทุกท่าน ที่เป็นตัวแปรสำคัญให้ผู้วิจัยได้รู้จักและออกเดินทางไปกับวิทยานิพนธ์เรื่องนี้ ขอขอบคุณที่มอบบทเพลงอันมีคุณค่า เสมือนเป็นพลังแห่งการเยียวยาหัวใจของผู้วิจัยและคนในสังคม ให้รู้สึกมีความหวังและพร้อมก้าวไปเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ในอนาคตอย่างมีความสุข

สุพิชญา คำเขียน

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ค
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ง
กิตติกรรมประกาศ.....	จ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญรูปภาพ.....	ฎ
บทที่ 1	1
บทนำ.....	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	6
1.3 ปัญหาที่วิจัย.....	6
1.4 ขอบเขตของการวิจัย.....	6
1.5 นิยามศัพท์	6
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	7
บทที่ 2	8
2.1 แนวคิดการโหยหาอดีต.....	9
2.2 แนวคิดความทรงจำร่วม	15
2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการประพันธ์เพลง.....	17
2.4 แนวคิดในการศึกษาภาษาและการสร้างความหมาย	46
2.5 แนวคิดเรื่องโครงสร้างแห่งความรู้สึก.....	51
2.6 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	52

2.7 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	60
บทที่ 3	61
3.1 แหล่งข้อมูล.....	61
3.2 ประชากรและตัวอย่าง.....	62
3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	66
3.4 การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ	66
3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล	66
3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล	67
3.7 การนำเสนอข้อมูล.....	67
3.8 แผนผังกระบวนการเก็บรวบรวม วิเคราะห์ผล และนำเสนอข้อมูล	68
บทที่ 4	70
ส่วนที่ 4.....	70
4.1 ส่วนที่ 1 การโยยหาอดีตในแนวเพลงซินธ์ป๊อป ของศิลปินโพลีแคท และ วรันธรร เปานิล ที่ได้ จากการวิเคราะห์องค์ประกอบเนื้อเพลง	71
4.2 ส่วนที่ 2 การโยยหาอดีตในแนวเพลงซินธ์ป๊อป ของศิลปินโพลีแคท และ วรันธรร เปานิล ที่ได้ จากการวิเคราะห์องค์ประกอบของ คีตประพันธ์ (Form) จังหวะ (Tempo) และ สีสันของ เสียง (Tone color)	152
4.3 ส่วนที่ 3 การโยยหาอดีตในมิติของการเชื่อมโยงความเป็น 80s ผ่านเพลงซินธ์ป๊อปศิลปินโพลี แคท.....	170
4.4 ส่วนที่ 4 การประกอบสร้างความทรงจำร่วม ในแนวเพลงซินธ์ป๊อป ของศิลปินโพลีแคท	178
บทที่ 5	217
5.1 สรุปผลการวิจัย	217
5.2 อภิปรายผลการวิจัย	225
5.3 ข้อเสนอแนะในการวิจัย	231
ภาคผนวก.....	233

บรรณานุกรม.....	237
ประวัติผู้เขียน.....	247

สารบัญตาราง

	หน้า
Table 1 ผลการศึกษาการโหยหาอดีตในเพลงศิลปินโฟล์คแคท.....	148
Table 2 ผลการศึกษาการโหยหาอดีตในเพลงศิลปินวรินทร์ เปานิล.....	149
Table 3 แสดงผลการวิเคราะห์ คีตประพันธ์ และ จังหวะ ในเพลงของโฟล์คแคท.....	153
Table 4 แสดงผลการวิเคราะห์ สีสันของเสียง ในเพลงของโฟล์คแคท.....	156
Table 5 แสดงผลการวิเคราะห์ คีตประพันธ์ และ จังหวะ จากเพลงของวรินทร์ เปานิล.....	160
Table 6 แสดงผลการวิเคราะห์ สีสันของเสียง จากเพลงของวรินทร์ เปานิล	164

สารบัญรูปภาพ

หน้า

Figure 1 โลโก้ของงาน (ซ้าย) และภาพบรรยากาศของคอนเสิร์ต (ขวา) 'ไลฟ์เอ็ด (Live Aid).....	33
Figure 2 ภาพรวมของแฟชั่นเครื่องแต่งกายที่ได้รับความนิยม ในยุค 80s.....	34
Figure 3 สภาพแวดล้อมในสังคมกรุงเทพมหานครยุค 80s.....	34
Figure 4 สื่อภาพยนตร์ที่ได้รับความนิยมในช่วงยุค 80s	35
Figure 5 แฟชั่นการแต่งกายแบบสปอร์ตบนโปสเตอร์โฆษณารองเท้า แอคทีฟ (Aktiv) ในยุค 80s	35
Figure 6 การโฆษณา และสถานที่จริงห้างสรรพสินค้า ไทย ไดมาร์ู	36
Figure 7 วง แกรนด์เอ็กซ์ (GRAND EX').....	37
Figure 8 วง พิงค์แพนเตอร์ (Pinkpanther).....	38
Figure 9 วง คีรีบูน	38
Figure 10 วง ฟรุ๊ตตี้.....	39
Figure 11 วง สาว สาว สาว.....	39
Figure 12 โปสเตอร์อย่างเป็นทางการของคอนเสิร์ต.....	180
Figure 13 จังหวะเปิดคอนเสิร์ตเพลง เพื่อนไม่จริง (Forever mate).....	181
Figure 14 ทะเลดาว ในช่วงท้ายของเพลง ลา.....	185
Figure 15 เพอร์คัชชันเซต (Percussion Set) ที่ร่วมแสดงในเพลง พบกันใหม่ (So long).....	186
Figure 16 ภาพบรรยากาศของคอนเสิร์ตในขณะที่ นะ โพลีแคท ถือกล้องฟิล์มถ่ายรูปแผ่นเพลง	187
Figure 17 บรรยากาศระหว่างเพลง ขอคืน โดย โต้ง โพลีแคท.....	190
Figure 18 ทอล์คโชว์ โดย โต้ง (ซ้าย) และ เพี้ยว (ขวา) โพลีแคท	192
Figure 19 การแสดงเต้นแบบกลุ่ม (Dance scene).....	192
Figure 20 บรรยากาศระหว่างการชูป้ายโปรเจกแบนเนอร์ในคอนเสิร์ต	193
Figure 21 การนำเสนอเพลงอาวรณ์ในรูปแบบการร้องกอสเปล	193

Figure 22	โทนีสที่นิยมใช้ในยุค 80s.....	194
Figure 23	การออกแบบฉากเวทีโดยใช้โทนีสสังเคราะห์ ช่วงเปิดคอนเสิร์ต	195
Figure 24	การออกแบบฉากเวทีที่ใช้สีจุดฉาด ในเพลง จะเอาอะไร	195
Figure 25	การออกแบบฉากเวทีโดยใช้โทนีสสังเคราะห์ ในเพลง ดูดี (Pretty...Good).....	195
Figure 26	การออกแบบฉากเวทีโดยใช้โทนีสสังเคราะห์ ในเพลง ภัคดี (Faith).....	196
Figure 27	ภาพบนเวทีปรากฏเลข 2019.....	196
Figure 28	ภาพบนเวทีเริ่มนับถอยหลัง และหยุดที่เลข 80	196
Figure 29	เพลง เวลาเธอยิ้ม แทนฉากหลังด้วยห้องฟ้าสีชมพู.....	197
Figure 30	เพลง เป็นเพราะฝน (Raindrops) แทนฉากหลังด้วยลายน้ำ.....	197
Figure 31	เพลง มัธยม (M3) แทนฉากหลังด้วยลวดลายวิชาคณิตศาสตร์ ให้บรรยากาศ.....	197
Figure 32	การแต่งกายของ นะ โพลีแคท	198
Figure 33	การแต่งกายของ โต้ โพลีแคท	198
Figure 34	การแต่งกายของ เพ็ญ โพลีแคท	198
Figure 35	โปสเตอร์อย่างเป็นทางการของคอนเสิร์ต INKSYLAND ดินแดนขี้ใจ	199
Figure 36	บรรยากาศของโปรเจกต์กล่องไฟจากแฟนเพลง.....	203
Figure 37	ภาพบรรยากาศ ในระหว่างเพลง ดีใจด้วยนะ (Glad)	204
Figure 38	แสดงฉากที่ใช้โทนีสสังเคราะห์ ระหว่างเพลง INK	205
Figure 39	แสดงฉากที่ใช้โทนีสขาวดำ ระหว่างเพลง INK	206
Figure 40	แสดงฉากที่ใช้โทนีสขาวดำและรูปทรงเรขาคณิตประกอบ	206
Figure 41	ฉากที่ใช้รูปทรงเรขาคณิตโทนีสจุดฉาด ในระหว่างเพลง INK.....	206
Figure 42	ฉากเปิดตัวคอนเสิร์ต	207
Figure 43	การออกแบบเวทีรองให้มีลวดลายสัมพันธ์กับเพลง	208
Figure 44	การออกแบบฉากหลังของเวทีให้เข้ากับเพลง เก่งแต่เรื่องคนอื่น (Expert)	208
Figure 45	บรรยากาศในช่วงท้ายของ Medley 6 years of INK ของอึ้งค์ วรินทร์ และหมูแดง...210	

Figure 46 เพลงเหงา เหงา (Insomnia) โดย อั้งค์ วรินทร์ และหมูแดง.....	210
Figure 47 แบบแผนในการสร้างสรรค์เพลงซินธ์ป๊อป	220
Figure 48 แผนผังปัจจัยที่ทำให้เกิดการประกอบสร้างความทรงจำร่วมผ่านเพลง	223

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบัน เราอยู่ท่ามกลางยุคที่เรียกว่า โลกาภิวัตน์ อันเป็นผลมาจากความสัมพันธ์ในด้านพัฒนาการการสื่อสาร ระบบสังคมวัฒนธรรม ตลอดจนโครงข่ายเศรษฐกิจที่เกิดการบูรณาการต่อเนื่องอย่างไม่หยุดยั้ง ผลพวงของการเปลี่ยนผ่านนี้ ส่งผลให้โลกก้าวกระโดดไปบนเส้นทางแห่งการแข่งขันในด้านธุรกิจและอุตสาหกรรมอย่างเต็มรูปแบบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับตัวแปรสำคัญ คือ เทคโนโลยีสมัยใหม่ ที่มนุษย์อาศัยระบบวิธีวิจัยจนสามารถสร้างสรรค์ให้เกิดผลิตภัณฑ์นวัตกรรมที่ทันสมัย และผลักดันให้เราเข้าใจคำว่า โลกแห่งอนาคต อย่างไม่ไกลเกินเอื้อมนัก

พัฒนาการความก้าวหน้าของโลก ไม่ได้มีเพียงช่วงเวลาในอนาคตที่ถูกคาดหวังเท่านั้น แต่ลำดับเวลาในอดีต ล้วนมีความสำคัญไม่ต่างกัน ดังส่วนหนึ่งจากบทความเรื่อง Why is past important? ของ แอบไฮเชย์ แคลร์ (Abhishe Khare) (Khare, 2017) ได้อ้างอิงประโยคเกี่ยวกับอดีตที่โด่งดัง จากวิลเลียม ลูนน์ (William Lund) ว่า “We study the past to understand the present; we understand the present to guide the future.” กล่าวได้ว่า อดีตเป็นช่วงเวลาสำคัญอันเป็นเหตุของการเกิดปัจจุบันและอนาคต นี่จึงเป็นคำตอบที่ว่าเพราะเหตุใด เหตุการณ์ประวัติศาสตร์จึงมีความสำคัญ และควรได้รับการศึกษาซ้ำแล้วซ้ำเล่าแม้ว่าจะผ่านพันมานานเป็นร้อยปี เนื่องจากสิ่งเหล่านี้ ล้วนหล่อหลอมให้เกิดพัฒนาการของลำดับเวลา (Timeline) ที่ส่งผ่านไปพร้อมกับอารยธรรม รวมถึงเป็นแหล่งข้อมูลทางประวัติศาสตร์ชั้นดีที่ทำให้มนุษย์ เห็นการสร้างสรรค์ซึ่งวัฒนธรรม และถูกถ่ายทอดต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน

หากพิจารณาอีกแง่หนึ่ง มนุษย์ไม่ได้มองความสำคัญของความเป็นอดีต ในลักษณะของการศึกษาเชิงสังคมเพียงอย่างเดียว แต่สนใจเรื่องของสิ่งที่อดีต “สื่อสาร” กับปัจจุบัน ผ่านความเป็นปัจเจกของธรรมชาติมนุษย์ ซึ่งมีหลายปรากฏการณ์ทางการศึกษาที่น่าสนใจ หนึ่งในนั้น คือ การโหยหาอดีต (Nostalgia) ปรากฏการณ์ที่ว่าด้วยการหวนคะนึงถึงสิ่งที่เคยเกิดขึ้นในช่วงเวลาที่ผ่านไป และ ขาดหายไปในยุคสังคมสมัยใหม่ โดยอาศัยการสื่อสารสิ่งกระตุ้นความคิดของมนุษย์ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ภาพยนตร์ นวนิยาย บทความ และ “บทเพลง”

การโหยหา หรือ ถวิลหาอดีต เป็นวิธีมองโลก หรือ วิธีการให้ความหมายแก่ประสบการณ์ชีวิตของมนุษย์อย่างหนึ่ง แต่มุ่งเน้นไปที่การให้ความสำคัญกับจินตนาการ รวมไปถึง อารมณ์ และความรู้สึกของผู้คน ใน ปัจจุบันขณะที่มีต่ออดีตที่ผ่านพ้นไปแล้ว (พัฒนา กิตติอาษา, 2546) โดยแต่เดิม ช่องว่างความเข้าใจของปรากฏการณ์นี้กับในสังคมยังห่างไกลกับความเป็นจริงอยู่มาก เนื่องจากเป็นเรื่องที่ใหม่ และการค้นพบอาการเหล่านี้ยังไม่เด่นชัดในคนทุกกลุ่ม อ้างอิงจากส่วนหนึ่งของบทความในโครงการ Ted-Ed เรื่อง Why do we feel nostalgia? ของเคลย์ รุทเลดจ์ (Clay Routledge) (Routledge, 2563) ที่ให้ความเห็น โดยส่วนมากการโหยหาอดีตจะเกิดขึ้นกับบุคคลที่ประสบกับเหตุการณ์สะเทือนใจในช่วงระยะเวลาใดเวลาหนึ่ง และเป็นประสบการณ์ที่มีทั้งความเจ็บปวดและพึงพอใจผสมอยู่ร่วมกัน สอดคล้องกับรายงานทาง

วิทยาศาสตร์ เรื่อง The Science Behind Nostalgia And Why We're So Obsessed With The Past ของ อลัน เฮิร์ช (Alan R. Hirsch) (Hirsch, 2017) ที่พบว่า “อดีตในรูปแบบของการโหยหาของมนุษย์เป็น สิ่งหนึ่งในกระบวนการจิตวิเคราะห์ที่คัดกรองความทรงจำของคนเราในอดีต ไม่ได้หวนหาอดีตทั้งหมดอย่าง แท้จริง” สิ่งนี้เป็นเพียงการผสมความทรงจำที่มีในช่วงเวลาที่ผ่านไปแล้ว รวมถึงประสบการณ์ที่พบได้ใน ปัจจุบัน โดยมีอารมณ์และความรู้สึกเป็นส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนการก่อเกิดปรากฏการณ์นี้ขึ้นมาในจิตใจ ดังนั้นจึงเห็นได้ชัดเจนว่า ท้ายที่สุดแล้วภาพจำในอดีตส่วนมาก มักพานักย้อนเวลาไปเฉพาะในช่วงวัยเยาว์ที่ สนุกสนาน อบอุน มีความสุขไปกับมิตรสหายหรือคนสำคัญในชีวิตของแต่ละบุคคล มากกว่าเหตุการณ์ความ ทุกข์ใจ หรือ ช่วงเวลายากลำบากที่เคยเผชิญในอดีต

อย่างไรก็ตาม การโหยหาอดีตจำเป็นต้องอาศัยสิ่งที่เรียกว่า “จินตนาการ” ผสมกับอารมณ์ร่วม ของแต่ละบุคคล เพื่อประกอบสร้างความรู้สึกดังกล่าว ให้สามารถเข้าถึงช่วงเวลาในอดีตมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับการให้คำนิยามของ วิลเลียม เคลลี (W. Kelly, 1986) ที่กล่าวว่า “การโหยหานั้น คือ จินตนาการที่เราได้สูญเสียไปแล้ว” (Imagination of a world we have lost) โดยจินตนาการเกิดขึ้นโดย อาศัยกระบวนการ การสร้างภาพตัวแทน ผ่านการผลิตซ้ำ (Reproduction) ซึ่งถูกหล่อหลอมขึ้นจาก ประสบการณ์ชีวิตแบบปัจเจกบุคคล และประสบการณ์ทางวัฒนธรรม

ความน่าสนใจของการส่งผ่านวัฒนธรรมต่าง ๆ กลายมาเป็นแนวปฏิบัติที่น่าสนใจของคนในระดับ สังคมผ่านช่องทางที่เรียกว่า “ความทรงจำ” ทั้งนี้ถึงแม้ว่าความทรงจำจะกำเนิดขึ้นตามปัจเจกบุคคล แต่เมื่อ บุคคลอยู่ในสภาพแวดล้อมในสังคมเดียวกัน ย่อมมีการพบเจอเหตุการณ์บางประการในลักษณะที่ใกล้เคียง กันตามไปด้วย สิ่งนี้ทำให้เกิดสิ่งที่เรียกว่า “ความทรงจำร่วม” (Collective memory) ซึ่งการสร้างเสริม ความทรงจำประเภทนี้ นำไปสู่การผสมผสานความเป็นหนึ่งเดียวทางความทรงจำหรือเรื่องราวในอดีตให้ เกิดขึ้นอย่างมีระบบ ระเบียบแบบแผน รวมทั้งสามารถปลูกฝังค่านิยมความ ส่งต่อจากรุ่นสู่รุ่นได้

สื่อสร้างสรรค์ประเภทหนึ่ง ที่ผู้วิจัยเล็งเห็นว่าสามารถเป็นตัวแทน ในการถ่ายทอดความทรงจำใน อดีตจากรุ่นสู่รุ่นแก่มนุษย์มาอย่างยาวนานคือ “บทเพลง” ซึ่งนอกจากจะสร้างสุนทรีย์ และ ความรื่นเริง ให้แก่ผู้ฟัง ยังสามารถสะท้อนแนวความคิดและค่านิยมที่เปลี่ยนแปลงของคนในสังคมตั้งแต่อดีตจนปัจจุบัน โดย สามารถเป็นตัวบ่งชี้เหตุการณ์ และ คงไว้ซึ่งช่วงเวลาที่สำคัญที่ถูกถ่ายทอดได้ เพลงจึงถือเป็นหนึ่งในสื่อ ที่ สามารถสร้างอารมณ์และความรู้สึกจาก ‘ผู้ส่งสาร’ มาถึง ‘ผู้รับสาร’ ได้อย่างไม่ซับซ้อน สอดคล้องกับ คำอธิบายในเชิงจิตวิทยาและดนตรีศึกษาที่มองว่า ‘ดนตรีและศาสนามีรากฐานเดียวกัน’ เนื้อเพลง เปรียบเสมือนบทสวดศักดิ์สิทธิ์ ที่สามารถขัดเกลาและขลิบจิตใจของผู้ฟัง ให้รู้สึกสงบสบาย ในช่วงเวลาที่ ชีวิตต้องเผชิญกับความวุ่นวายบนโลกแห่งความเป็นจริง (วริษฐา แซ่เจีย, 2019) และหลายครั้งที่เพลง เปรียบเสมือนเครื่องมือย้อนเวลาทางความทรงจำ ให้ผู้ฟังระลึกถึงช่วงเวลาที่มีค่าในอดีตได้เช่นกัน ประกอบ กับเพลง สามารถเข้าถึงผู้คนได้รวดเร็วกว่าสื่อสร้างสรรค์ชนิดอื่น ทำให้แม้ว่าจะผ่านไปเท่าใด ก็ยังคงได้รับความ นิยมและเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตมนุษย์มาเสมอ

ความสำคัญของเพลงไม่ได้มีเพียงการเสริมสร้างคุณูปการในเรื่องของจิตใจเท่านั้น แต่ยังสามารถมูลค่า ทางเศรษฐกิจเป็นเม็ดเงินมหาศาล โดยปัจจุบันอุตสาหกรรมเพลงเริ่มมีการเติบโตและขยายธุรกิจค่ายเพลง ออกไปในวงกว้าง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงวิกฤติโรคระบาดของไวรัสโคโรนา ที่ผู้คนต้องใช้ช่องทางการใช้ ชีวิตในรูปแบบเวิร์คฟอร์มโฮม (Work Form Home) ส่งผลให้ธุรกิจเพลงออนไลน์ เติบโตอย่างรวดเร็ว อย่างก้าวกระโดด โดยในปี 2020 พบว่า ธุรกิจเพลงประเภทนี้ มีร้อยละการเติบโตสูงถึง 7.4 จากทั่วโลก

โดยสำนักข่าวรอยเตอร์ได้รายงานโดยอ้างอิงข้อมูลการเก็บรวบรวมผลจาก Global Music Report ของสมาพันธ์ผู้ผลิตสื่อบันทึกเสียงระหว่างประเทศ หรือ ไอเอฟพีไอ (IFPI) ว่าตลาดเพลงทั่วโลก มีรายได้เพิ่มขึ้นสูงถึง 21,600 ล้านดอลลาร์ ซึ่งถือเป็นการขยายตัวที่มีแนวโน้มเพิ่มสูงอย่างต่อเนื่องถึง 6 ปี ติดต่อกัน โดยมูลค่ารายได้รวมของช่องทางการฟังเพลงในระบบสตรีมมิ่ง (Streaming) เพิ่มขึ้นจากเดิม คือ ร้อยละ 19.9 และคิดเป็นร้อยละ 62.1 ของรายได้จากตลาดเพลงทั้งหมดทั่วโลก นอกจากนี้ ไอเอฟพีไอ ยังให้ข้อคิดเห็นเพิ่มเติมว่า การที่คอนเสิร์ตและเทศกาลดนตรีสด ต้องถูกยกเลิกตามมาตรการการควบคุมโรคระบาดในช่วงสามปีที่ผ่านมา ทำให้ผู้คนหันไปเสพดนตรีผ่านทางช่องทางออนไลน์กันมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับประชากรในภูมิภาคเอเชีย ที่มีการใช้บริการระบบสตรีมมิ่งสูงเป็นอันดับที่ 2 ของโลกรองจากภูมิภาคละตินอเมริกา

ถึงแม้วัฒนธรรมการฟังเพลงจะดูเป็นปัจเจกไปตามความชื่นชอบของบุคคล แต่หากมองในภาพรวมระดับมหภาค ก็เห็นได้ชัดเจนว่า ธุรกิจเพลงกำลังได้รับความนิยมมากขึ้น เนื่องจาก เพลงเป็นสื่อสร้างสรรค์ที่เข้าถึงผู้คนได้ง่าย รวดเร็ว หลายช่องทางซึ่งสะดวกสบายมากขึ้นในปัจจุบัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคที่เติบโตด้วยแรงขับเคลื่อนจากธุรกิจระบบดิจิทัล ทำให้เพลงกลายเป็นสื่อที่แทรกซึมอยู่ในวิถีชีวิตรอบตัวของคนทุกเพศทุกวัย สอดคล้องกับทัศนคติของ ผู้บริหาร ไอเอฟพีไอ ที่เล็งเห็นถึงศักยภาพในการเติบโตของธุรกิจเพลงว่า “ในช่วงเวลาที่เกิดโรคระบาดใหญ่ สิ่งหนึ่งที่ช่วยเยียวยาจิตใจ และ จิตวิญญาณของคนเราได้ คือ พลังแห่งเสียงเพลง”

จากฐานข้อมูลอุตสาหกรรมสร้างสรรค์รายสาขา : อุตสาหกรรมดนตรีของไทย ในแง่ของมูลค่าทางเศรษฐกิจ โดย หน่วยงานส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (CEA) พบว่า สัดส่วนการเติบโตของธุรกิจอุตสาหกรรมเพลง มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2557 ซึ่งมีมูลค่าเศรษฐกิจประมาณ 1,150 ล้านบาท จนถึงปี พ.ศ. 2561 ซึ่งมีมูลค่าเศรษฐกิจพุ่งสูงขึ้นอย่างรวดเร็วถึง 1,478 ล้านบาท และมีการคาดคะเนแนวโน้มการเติบโตที่สูงขึ้นอย่างต่อเนื่องในปีถัดไป ด้วยเหตุผลการใช้งานระบบสตรีมมิ่งที่เพิ่มสูงขึ้น ความสะดวกสบาย ในการเข้าถึงข้อมูลที่รวดเร็ว ประกอบกับการมีช่องทางที่เข้าถึงผลงานเพลงจากผู้ผลิตที่หลากหลายกว่าในอดีต ทำให้ผู้บริโภคมีทางเลือกในการบริโภคสื่อเพลงมากขึ้น เห็นได้ชัดเจนจากกรณีศึกษาของวงการอุตสาหกรรมเพลงป๊อปไทย หรือที่เรียกว่า ทีป๊อป (T-pop) ซึ่งมีที่มาจากคำว่า Thai Popular Music

รูปแบบการสร้างสรรค์ธุรกิจเพลงแบบทีป๊อป มีความคล้ายคลึงกับกระแสนดนตรีเคป๊อป (K-pop) หรือเจป๊อป (J-pop) ที่เรารู้จักกันดี ซึ่งไม่ได้จำกัดความหมายไว้เฉพาะเพลงแนวป๊อปเท่านั้น แต่ยังรวมแนวเพลง ร็อก อินดี้ ฮิปฮอป และ แรป ซึ่งได้รับความนิยมจนเป็นแนวเพลงติดกระแสในช่วงเวลานั้นด้วยเช่นกัน ไม่เพียงเท่านั้นศักยภาพของศิลปินไทยจากค่ายเพลงขนาดเล็ก ยังสามารถสร้างชื่อเสียงและขยายฐานแฟนเพลงในระดับสากลได้มากขึ้น ยกตัวอย่าง ภูมิ วิภูริศ ในวัย 22 ปี จากค่ายเพลงอิสระแรตส์ เรคคอร์ด (Rats record) ศิลปินเจ้าของเพลงฮิตเลิฟเวอร์บอย (Lover Boy) ที่ได้สร้างปรากฏการณ์แสดงดนตรีสด และจำหน่ายบัตรหมดอย่างรวดเร็วในหลายประเทศทั่วโลก จากการยอมรับความสามารถของศิลปินไทยในระดับสากลที่มากขึ้นเรื่อย ๆ ในปัจจุบัน ส่งผลให้แรงกระเพื่อมของกระแสนิยมนี้ ย้อนกลับเข้ามาในประเทศไทยเช่นกัน

มูลค่าทางเศรษฐกิจของอุตสาหกรรมเพลงไทย ที่สามารถสร้างประโยชน์ให้เกิดขึ้นในภาพรวมผ่านอัตลักษณ์ความเป็นไทยที่ถูกนำเสนอสู่สายตาของสากล ด้วยคำว่า “ซอฟพาวเวอร์ (Soft Power)” โดย อนุวัต วิเชียรธนรัตน์ ประธานกรรมการบริหาร บริษัท โฟร์โนล็ค จำกัด ได้ให้คำนิยามว่า “ซอฟพาวเวอร์ หมายถึง การส่งออกวัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์ในรูปแบบสื่อบันเทิง (Entertainment)” ในขณะที่เดียวกัน อภิสิทธิ์ ไส้ศัตรูไกล ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ในฐานะหน่วยงาน

หลักที่มีหน้าที่ขับเคลื่อนอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ไทย ยังให้ความเห็นเพิ่มเติมว่า เพลงสามารถกลายเป็น ‘จุดแข็ง’ ของประเทศ โดยเชื่อมั่นว่าสามารถส่งออกสู่กลุ่มเป้าหมายหลักในอาเซียน จีน ญี่ปุ่น และเกาหลีใต้ เห็นได้จากในช่วงปี 2563 ที่ผ่านมา อุตสาหกรรมเพลงของไทย มีมูลค่ารายได้อยู่ที่ 1.4 พันล้านบาท และมีอัตราการเติบโตเฉลี่ยถึงร้อยละ 6.5 ต่อปี ซึ่งเป็นจำนวนการเติบโตที่ค่อนข้างสูงเมื่อเทียบกับสื่อสร้างสรรค์ชนิดอื่นที่ได้รับความนิยมเช่นเดียวกัน การเล็งเห็นความสำคัญในการผลักดันให้อุตสาหกรรมเพลงกลายเป็นจุดขายที่สำคัญของประเทศ สิ่งนี้นำไปสู่ การกำหนดแผนยุทธศาสตร์พัฒนาอุตสาหกรรมสร้างสรรค์สาขาดนตรี โดยมีจุดประสงค์เพื่อส่งเสริมมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ และยกระดับความหลากหลายของดนตรีในระดับสากล ตามวิสัยทัศน์

“ประเทศไทยเป็นผู้นำด้านความหลากหลายทางดนตรีในเวทีโลก” (Thailand as a Leading Country of Music Diversity in-line with international stage) (“T-Pop ดนตรีและความบันเทิงที่สร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจ,” 2021)

เมื่อนำคุณค่าทางเศรษฐกิจของอุตสาหกรรมเพลงไทยที่กล่าวถึงข้างต้น มาผนวกรวมกับการโยกย้ายอดีตและความจำร่วมที่มีความสำคัญในแง่ของปรากฏการณ์ทางสังคม จะเห็นได้ว่า องค์ประกอบหนึ่งของบทเพลง ที่สามารถสะท้อนและนำเสนอการโยกย้ายอดีตจากผู้ประพันธ์สู่ผู้ฟังได้ชัดเจน คือ “ภาษาและเนื้อหาที่ปรากฏในเนื้อเพลง” โดยเฉพาะกับเพลงไทยสากล ที่ให้ความสำคัญกับการใช้ลีลาภาษาทวิในการประพันธ์ ด้วยการใช้ถ้อยคำที่ประณีต และ สละสลวย ขณะเดียวกัน ชุดเนื้อหาในเนื้อเพลง ยังเป็นตัวแทนของรูปแบบการใช้ภาษาที่ประกอบสร้างขึ้นจากหลักการการใช้วรรณศิลป์ที่มีคุณค่าทางภาษาไทย (อวิสตากานต์ ภูมิ, 2012) เพลงจึงเป็นเครื่องมือที่มนุษย์ใช้บันทึกและถ่ายทอดความคิด วิถีชีวิต และยังสามารถสะท้อนเรื่องราวอันเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ ความเชื่อ ค่านิยมทางสังคม ที่ผู้ประพันธ์ต้องการสื่อสารสู่ผู้ฟังได้เป็นอย่างดี (วรรณษา คุตระกุล, 2015)

สัมพันธ์กับทัศนะ ของ จตุพร สีม่วง ที่กล่าวว่า “ดนตรีสามารถบ่งบอก วิวัฒน์ หรือการเปลี่ยนแปลงไปของยุคสมัยต่าง ๆ ทั้งในแง่ของการเจริญด้านวัฒนธรรม รวมไปถึงภูมิหลังของเรื่องราวในอดีต ผ่านการศึกษาวรรณศิลป์” ดังนั้นการให้คุณค่ากับกระบวนการ การวิเคราะห์ชั้นเชิงการใช้ภาษาจากผลงานเพลง จึงเป็นหนึ่งในกลวิธีที่ทำให้เราเข้าถึงเจตนาของผู้ประพันธ์ที่ต้องการนำเสนอในผลงานเพลงนั้นได้เป็นอย่างดี (จตุพร สีม่วง, 2561)

สอดคล้องกับ วิทยานิพนธ์ เรื่อง การโยกย้ายอดีตผ่านเพลงไทยสากลยุค 90’s ของ ธัญพร เสงวัฒนาอาภา ที่พบว่าการนำเพลงไทยที่ได้รับความนิยมอย่างมากในอดีต เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในการประกอบฉากภาพยนตร์เรื่องแฟนฉัน ทำให้ตัวบทเพลงเป็นที่จดจำของผู้ชม และสามารถเชื่อมโยงเหตุการณ์ความทรงจำในอดีตให้สัมพันธ์กับเรื่องราวที่ปรากฏในภาพยนตร์ได้ (ธัญพร เสงวัฒนาอาภา, 2564) สิ่งนี้สะท้อนให้เห็นความสำคัญของการใช้ภาษาและกลวิธีสื่อสารที่ปรากฏผ่านเนื้อเพลง มีส่วนช่วยให้ผู้ฟังสามารถเชื่อมโยงถึงการสร้างภาพจำและช่วงเวลาในอดีต ทั้งในมิติของเรื่องราวความรัก ในช่วงวัยต่าง ๆ และเหตุการณ์สำคัญอันเป็นที่จดจำของแต่ละบุคคล

เมื่อนำแนวความคิดข้างต้น ไปวิเคราะห์ร่วมกับปรากฏการณ์ของแนวเพลงยุคเก่าในช่วงยุค 70s ถึง 80s ที่ในปัจจุบันกำลังกลับมาได้รับความนิยมเพิ่มขึ้นจากกลยุทธ์ทางการตลาดที่เรียกว่า การตลาดแบบโยกย้ายอดีต (Nostalgia marketing) ที่มุ่งสร้างสรรค์สื่อบันเทิงที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับเหตุการณ์และความทรงจำในอดีต แบบย้อนยุค มาผ่านกระบวนการผลิตซ้ำ เพื่อเชื่อมโยงอารมณ์และความรู้สึก (Emotional) ของกลุ่มลูกค้าผ่านความคุ้นเคยจากอดีตที่ผ่านมา ทำให้ผู้วิจัยเล็งเห็นความน่าสนใจของการศึกษาแนวเพลงที่มีต้นกำเนิดในยุคเก่า เรียกว่า “ซินธ์ป๊อป (Synthpop)” ซึ่งเป็นแนวเพลงที่มีเอกลักษณ์ที่จากเสียงสังเคราะห์ มุ่งนำเสนอกลิ่นของแนวดนตรีดิสโก (Disco) และบรรยากาศความเป็นอยู่ดั้งเดิมผ่าน เทคโนโลยีซินธิไซเซอร์

(Techno Synthesizer) ซึ่งปัจจุบันกำลังได้รับความนิยมจากศิลปินและนักแต่งเพลง และมักถูกใช้ในการเป็นสื่อตัวแทนของการนำเสนอชุดเนื้อหา (Content) เพลงแบบยุคเก่าที่ถูกนำมาสร้างสรรค์ใหม่ (New retro wave)

แนวเพลงซินธ์ ยังนับเป็นหนึ่งในผลผลิตซ้ำทางวัฒนธรรม ที่สามารถเชื่อมโยงจินตนาการเฉพาะ และความทรงจำให้เกิดขึ้นได้ โดยผู้ฟังสามารถสร้างความทรงจำนั้นให้เกิดขึ้นได้ใหม่ผ่าน การโยกหาอดีตที่ถูกสร้างขึ้นใหม่ (Reconstructed Nostalgia) จากองค์ประกอบร่วมปัจจัย เช่น ความคุ้นเคย ที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาอดีตกับบุคคลสำคัญใน กับสถานที่ที่จำเพาะเจาะจง (Specific space and time) ของผู้ฟังที่เกิดขึ้นอยู่ในจินตนาการในระยะเวลาหนึ่ง (Ballam-Cross, 2021b)

ในขณะเดียวกัน อดีตสามารถถูกสร้างขึ้นอีกครั้งจาก ความทรงจำร่วม (Collective memory) ที่สัมพันธ์กับวัฒนธรรมสมัยนิยม (Pop culture) ได้เช่นกัน ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น นำไปสู่การตั้งข้อสังเกตของผู้วิจัยเกี่ยวกับ การสื่อสารปรากฏการณ์โยกหาอดีตและการประกอบสร้างความทรงจำร่วมผ่าน องค์ประกอบเอกลักษณ์ของแนวเพลงซินธ์ป๊อป ที่สะท้อนจากมุมมองของผู้ส่งสาร ไปสู่ผู้รับสาร อันได้แก่ ผู้ประพันธ์และผู้ฟัง ตามลำดับ

ความน่าสนใจของแนวเพลงซินธ์ป๊อป ด้วยเหตุผลของการเป็นตัวแปรสำคัญที่สร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจ อุตสาหกรรมเพลงไทย และการมีคุณูปการในการเป็นบทเพลงที่สร้างคุณค่าทางจิตใจแก่ผู้ฟัง นำไปสู่การคัดเลือกกรณีศึกษาสำหรับบทเพลงจากศิลปินซินธ์ป๊อปไทย สำหรับศึกษาในวิทยานิพนธ์เรื่องนี้ ได้แก่ วงโพลีแคท และ วรินทร์ เปานิล ซึ่งเป็นกลุ่มศิลปินมากความสามารถที่โลดแล่นในวงการอุตสาหกรรมแนวเพลงซินธ์ป๊อปไทยมาอย่างยาวนานกว่า 7 ปี และได้รับความนิยมอย่างมากจากกลุ่มแฟนเพลงทั้งใน และ ต่างประเทศ จากการ การันตีด้วยรางวัลในวงการเพลงอย่างล้นหลาม และการจัดคอนเสิร์ตที่ผู้ฟังให้ความสนใจเป็นอย่างมากในระยะเวลาที่ผ่านมา

โพลีแคท ที่หลายคนนิยามให้ว่า “แมวเก้าชีวิตที่ปลุกซินธ์ป๊อปยุค 80 ขึ้นมาอีกครั้ง” เป็นกลุ่มศิลปินที่สร้างสรรค์บทเพลงอันมีเอกลักษณ์โดดเด่น ในเรื่องการใช้ภาษาที่สละสลวย คล้ายการประพันธ์ในเชิงบทกวี อาศัยการตีความและมีการเปรียบเทียบเชิงอุปมา ซึ่งเป็นส่วนประกอบสำคัญที่สัมพันธ์กับชุดเนื้อหาที่มักเจอในสื่อสร้างสรรค์ที่พรรณนาเกี่ยวกับโยกหาอดีตในมิติต่าง ๆ อยู่บ่อยครั้ง โดยในช่วงเดือนพฤศจิกายนที่ผ่านมา โพลีแคทได้มีโอกาสเข้าร่วมเป็นศิลปินรับเชิญพิเศษ (Special guest) ในคอนเสิร์ต SINGING BIRD#2 /2022 ตอน LIFETIME SOUNDTRACK ของเบิร์ด ธงไชย แมคอินไตย์ และมีการนำเพลงต้นฉบับของเบิร์ดอย่าง “ขออุ้มหน่อยนะ” มาเรียบเรียงใหม่โดยใช้แนวเพลงซินธ์ป๊อปที่เป็นเอกลักษณ์ของวง เพื่อเพิ่มอรรถรสและสร้างความรู้สึกร่วมย้อนวันวานจากการฟังเพลงแก่ผู้ฟัง (PLAY, 2565)

ในขณะเดียวกัน วรินทร์ เปานิล ก็นับเป็นศิลปินหญิงที่เติบโตและเป็นที่ยอมรับจากแนวเพลงซินธ์ป๊อป ตั้งแต่ผลงานเพลงแรก ด้วยเสน่ห์ของเสียงหวานที่ไพเราะ เป็นเอกลักษณ์ จนกลายเป็นเพลงฮิตติดหู และได้รับความนิยมหลายผลงานเพลงเช่นกัน โดยในช่วงเดือนตุลาคม พ.ศ. 2565 ที่ผ่านมา วรินทร์ เปานิล ได้มีโอกาสจัดคอนเสิร์ตใหญ่ที่ชื่อว่า “Inksyland ดินแดนขี้ใจ” ก่อนมีโอกาสดำเนินการแสดงคอนเสิร์ตที่ประเทศอเมริกา และประเทศญี่ปุ่น ซึ่งความสำเร็จซึ่งเป็นที่ประจักษ์ ของสองศิลปินกรณีศึกษาจากวิทยานิพนธ์เรื่องนี้ แสดงให้เห็นว่า “เสน่ห์ของแนวเพลงซินธ์ป๊อป” ยังสามารถครองใจฐานแฟนเพลงทั้งใน และ ต่างประเทศได้ ถึงแม้ว่าในปัจจุบันวงการอุตสาหกรรมเพลงไทยจะประกอบไปด้วยแนวเพลงที่หลากหลาย และศิลปินนักร้องคลื่นลูกใหม่ที่เกิดขึ้นในแวดวงสื่อบันเทิงอย่างต่อเนื่อง แต่ความนิยมของแนวเพลงซินธ์ป๊อปยังคงได้รับการสนับสนุนจากแฟนเพลงมาเสมอ

“กระบวนการผลิตซ้ำทางสังคม” (Social reproduction) เป็นตัวแปรสำคัญที่ทำให้แนวเพลงซินธ์ป๊อปถูกผลิตขึ้นอีกครั้งในยุคปัจจุบัน กล่าวคือ โพลีแคท และ วรันธร เปานิล ต่างเป็นศิลปินกระแสหลักที่กำลังทยอยบิ่บขึ้นส่วน (Elements) ของบทเพลงเก่ามาสร้างสรรค์ใหม่ จึงเป็นที่น่าตั้งข้อสังเกตที่ว่า การส่งต่อมุมมองของการโหยหาอดีตและการประกอบสร้างความทรงจำร่วมที่เกิดขึ้นผ่านบทเพลง ในมิติของศิลปินผู้สร้างสรรค์องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับเพลงนั้น แตกต่างจากการรับรู้ของแฟนเพลงหรือไม่ โดยท้ายที่สุดผู้วิจัยมีความคาดหวังว่า วิทยานิพนธ์ชิ้นนี้จะมีคุณค่าในแง่ของงานเชิงวิชาการที่ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของบทเพลง ซึ่งถือเป็นการประดิษฐ์ทางวัฒนธรรม (Culture invention) และสามารถใช้อรรถาธิบายที่ได้จากการค้นคว้านี้ เป็นพื้นเพที่สำคัญให้เกิดการผลักดันอุตสาหกรรมเพลงซินธ์ป๊อปไทยให้เป็นที่ประจักษ์ และพร้อมเป็นแรงขับเคลื่อนอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ ให้มีมูลค่าทางเศรษฐกิจในระดับชาติสู่สากลต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1.2.1 เพื่อศึกษากลวิธีการนำเสนอการโหยหาอดีตจากเพลงของวงโพลีแคท และ วรันธร เปานิล
- 1.2.2 เพื่อวิเคราะห์การประกอบสร้างความทรงจำร่วมจากเพลงวงโพลีแคท และ วรันธร เปานิล

1.3 ปัญหาวิจัย

- 1.3.1. กลวิธีการนำเสนอการโหยหาอดีตผ่านเพลงของวงโพลีแคท และ วรันธร เปานิล เป็นอย่างไร
- 1.3.2. กระบวนการประกอบสร้างความทรงจำร่วมผ่านเพลงของ วงโพลีแคท และ วรันธร เปานิล มีลักษณะเป็นอย่างไร

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

1.4.1 งานวิจัยชิ้นนี้มุ่งศึกษาการนำเสนอการโหยหาอดีต และการประกอบสร้างความทรงจำร่วมในธุรกิจ อุตสาหกรรมแนวเพลงซินธ์ป๊อปของไทย โดยระบุช่วงเวลาศึกษาของแนวเพลงซินธ์ป๊อปที่พบในไทยครอบคลุมในช่วง 7 ปี หรือ ระหว่าง ปี พ.ศ. 2558 ถึง พ.ศ. 2565 โดยมีศิลปิน ที่คัดเลือกศึกษาในช่วงเวลาดังกล่าว ได้แก่ วงโพลีแคท และ วรันธร เปานิล

1.4.2 กลุ่มผู้รับสารในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ คือ กลุ่มแฟน (Fandom) หรือ หมายถึงแฟนเพลงผู้ชื่นชอบและติดตามศิลปิน วงโพลีแคท และ วรันธร เปานิล โดยคัดเลือกจากบุคคลที่ได้รับสัญลักษณ์ที่ท็อปแฟน (Top fans badge) ในเฟซบุ๊กหลักอย่างเป็นทางการ (Facebook official) ของศิลปิน

1.5 นิยามศัพท์

1.5.1 การโหยหาอดีต หมายถึง การโหยหาช่วงเวลาที่ยูสูญหายไป หรือเหตุการณ์ที่เป็นที่น่าจดจำและมีคุณค่าในอดีต โดยอาจเกี่ยวข้องกับการเกิดปรากฏการณ์ทางสังคมและวัฒนธรรม ที่สัมพันธ์กับประสบการณ์ในอดีตของบุคคลที่ผ่านพ้นมาแล้ว

1.5.2 ความทรงจำร่วม หมายถึง มุมมองของกลุ่มแฟนเพลงซึ่งเป็นผู้รับสารถึงเรื่องราวในอดีต ในลักษณะที่คล้ายกันในระดับสังคม และมักเกิดขึ้นภายใต้การเผชิญพื้นที่ทางความทรงจำของสังคม ผ่าน

องค์ประกอบของเพลงที่มีการนำเสนอชุดเนื้อหา อันสะท้อนถึงวิถีปฏิบัติของวิถีวัฒนธรรมชุมชน หรือ สังคม ย่อยนั้น ๆ

1.5.3 เพลงชินธ์ป๊อป หมายถึง แนวเพลงอิเล็กทรอนิกส์ ที่มีเอกลักษณ์โดดเด่นด้วยสีสันทันของเสียง ประเภทซินธิไซเซอร์ โดยในวิทยานิพนธ์เรื่องนี้มุ่งศึกษาผลงานเพลงชินธ์ป๊อปของศิลปินโพสิแคท และ วรันธร เปานิล เท่านั้น

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.6.1 เกิดแนวปฏิบัติในการสร้างสรรค์เพลง ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อวงการอุตสาหกรรมแนวเพลง ชินธ์ป๊อปของไทย

1.6.2 ผู้ประพันธ์เพลงสามารถเข้าใจพฤติกรรมในการรับสารและตอบสนองต่ออารมณ์และการโยเยหาอดีตที่เกิดขึ้นกับผู้ฟัง อันนำไปสู่การสร้างสรรค์แนวนี้อต่อไปในแนวทางที่หลากหลายและตรงกลุ่มเป้าหมายมากขึ้น

1.6.3 สร้างเสริมความเข้าใจเกี่ยวกับปรากฏการณ์โยเยหาอดีตและความทรงจำร่วม ซึ่งถือเป็นรูปแบบหนึ่งของการประดิษฐ์ทางวัฒนธรรม (Culture Invention) ผ่านแนวดนตรีชินธ์ป๊อป ระหว่างผู้ประพันธ์เพลง และผู้ฟังซึ่งเป็นกลุ่มแฟนเพลง

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วิทยานิพนธ์ เรื่อง การโยยหาอดีตและการประกอบสร้างความทรงจำร่วมในแนวเพลงซินธ์ป๊อปของ โพลีแคท และ วรันธร เปานิล ประกอบไปด้วยแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษา ดังนี้

- 2.1 แนวคิดการโยยหาอดีต
- 2.2 แนวคิดความทรงจำร่วม
- 2.3 แนวคิดการประพันธ์เพลง
 - 2.3.1 แนวคิดเรื่องลักษณะเฉพาะของซินธ์ป๊อป
 - 2.3.1.1 ประวัติศิลปินโพลีแคท
 - 2.3.1.2 ลักษณะเด่นและผลงานของโพลีแคท
 - 2.3.1.3 ประวัติศิลปินวรันธร เปานิล
 - 2.3.1.4 ลักษณะเด่นและผลงานของวรันธร เปานิล
 - 2.3.2 ลักษณะเฉพาะของแนวเพลงไทยและสภาพสังคมในยุค 80s
 - 2.3.3 แนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบเพลง
 - 2.3.3.1 หลักการในการสร้างสรรค์เพลงและแนวเพลง
 - 2.3.3.2 แนวคิดสีส่นของเสียง (Tone color หรือ Timbre)
 - 2.3.3.3 หลักการทางดนตรีเกี่ยวกับจังหวะความเร็ว (tempo)
 - 2.3.3.4 สังคีตลักษณ์
- 2.4 แนวคิดในการศึกษาภาษาและการสร้างความหมาย
 - 2.4.1 ทำเนียบภาษา
 - 2.4.2 กลวิธีการวิเคราะห์ภาษาที่ใช้ในบทเพลง
- 2.5 แนวคิดเรื่องโครงสร้างแห่งความรู้สึก
- 2.6 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2.7 กรอบแนวคิดการวิจัย

2.1 แนวคิดการโหยหาอดีต

การบัญญัติศัพท์ของคำว่านอสตัลเจีย (Nostalgia) มาจากการผสมคำว่า นอสโต (Nosto) ที่แปลว่าการกลับบ้าน (Homecoming) กับคำว่า อัลโกส (Algos) ที่แปลว่า ความเจ็บปวด (Pain) ทำให้ นอสตัลเจีย มีความหมายโดยรวมว่า “ความเจ็บปวดจากความคิดถึง” แม้ในช่วงแรกผู้คนยังมองว่าอาการดังกล่าวเป็นเรื่องที่ใหม่ในวงการวิทยาศาสตร์ และค่อนข้างกังวลกับผลกระทบของการเกิดอาการโหยหาอดีต แต่งานวิจัยของ คอนสแตนตินน์ เซดิกีส (Constantine Sedikies) ได้เปลี่ยนมุมมองและตีความหมายในเชิงบวกและลบของ ปรากฏการณ์ดังกล่าว ให้อยู่ในกรอบความเข้าใจที่กว้างขึ้น

คอนสแตนตินน์ ให้อธิบายในสองประเด็น โดยประเด็นแรกเขาให้ทัศนะว่า ความรู้สึกเชิงลบจะสะท้อนออกมาในรูปแบบของ “อารมณ์และความรู้สึกขมขื่น” เมื่อนึกถึงช่วงเวลาในอดีตที่ไม่สามารถย้อนกลับไปแก้ไขได้ ในขณะที่ประเด็นที่สอง คือความรู้สึกสบายใจ เมื่อมนุษย์ได้ลองมองย้อนกลับไปในอดีต เพื่อสัมผัส ความรู้สึกเป็นที่รักจากผู้คนรอบข้าง โดยเชื่อมโยงกับการมีอยู่ของช่วงเวลาและสถานที่ในอดีตไปพร้อม ๆ กัน

ความเป็นมาของแนวคิดโหยหาอดีตนั้น มีจุดเริ่มต้นมาจากการตีความในเชิงลบ ของการศึกษาในแวดวงการแพทย์และจิตวิทยา โดยในช่วงต้นคริสต์ศตวรรษที่ 17 แพทย์ชาวสวิสเซอร์แลนด์ โจฮันเนสโฮเฟอร์ (Johannes Hofer) ได้ทำการรักษาผู้ป่วยที่มีภาวะการโหยหาบ้านเกิดหลังผ่านศึกสงครามอย่างรุนแรง และวินิจฉัยให้ผู้ป่วยมีความผิดปกติทางจิต โดยสรุปว่าอาการโหยหานี้ส่งผลให้เกิดความวิตกกังวลอันส่งผลต่อสุขภาพและนำไปสู่การเกิดโรคซึมเศร้าได้ หลังจากนั้นในปี 2542 เมืองเซาต์แฮมตัน ประเทศอังกฤษ คอนสแตนตินน์ ถูกวินิจฉัยว่าเป็นโรคซึมเศร้า หลังจากมีอาการคิดถึงบ้านเกิดขณะย้ายเข้ามาศึกษาต่อในมหาวิทยาลัย คอนสแตนตินน์ ได้แจ้งการวินิจฉัยของแพทย์ และกล่าวว่าอาการของเขาไม่ได้ส่งผลเชิงลบต่อจิตใจและสภาพร่างกาย แต่กลับเป็นแรงผลักดันให้เขาสามารถใช้ชีวิตต่อไปอย่างมีพลังใจ โดยเขากล่าวว่า

“ฉันใช้ชีวิตไปข้างหน้า แต่บางครั้งก็อดคิดถึงอดีตไม่ได้ มันคุ้มค่า เพราะมันทำให้ชีวิตมีรากฐานและความต่อเนื่อง และทำให้รู้สึกดีกับตัวเอง”

เสียงสะท้อนจากเหตุการณ์ในครั้งนี้ ทำให้แพทย์เริ่มกลับมาตั้งข้อสังเกตเกี่ยวกับอาการโหยหาอดีตอีกครั้ง ว่าแท้ที่จริงแล้ว มันส่งผลกระทบต่อผู้ที่มีภาวะลักษณะนี้เพียงอย่างเดียวจริงหรือ

การตั้งข้อสังเกตนี้ได้รับความสนใจมากขึ้นจากคนในสังคม และยังสอดคล้องกับทัศนะเรื่องการโหยหาอดีตที่สะท้อนได้จาก วาทกรรมอันทรงคุณค่าของ อับราฮัม ลินคอล์น (Abraham Lincoln) นายความและรัฐบุรุษชาวอเมริกัน ซึ่งต่อมาได้ดำรงตำแหน่งเป็นประธานาธิบดีคนที่ 16 ของสหรัฐอเมริกา ได้เดินทางกลับมาเยี่ยมบ้านเกิดเป็นครั้งแรกในรอบ 20 ปี และพบว่าสภาพที่อยู่อาศัยเดิมถูกทำลายพังยับเยิน เขาจึงเขียนบทกวี เรื่อง My Childhood-Home I see Again (Lincoln, 1809-1865) โดยมีใจความตอนหนึ่งว่า

“บ้านในวัยเด็ก ที่ฉันเห็นอีกครั้งและรู้สึกเศร้าเสียใจกับภาพในตอนนี้ ยังคงเป็นความทรงจำที่ปกคลุมเบียดบังในหัวของฉัน...แต่มันก็นำมาซึ่งความสุขเช่นเดียวกัน”

ความโศกเศร้าอาลัยอาวรณ์ที่ไม่สามารถเดินทางกลับไปสัมผัสบรรยากาศอันอบอุ่นและคุ้นชินในวัยเด็กก่อเกิดมวลความทุกข์ในรูปแบบหนึ่งของการโหยหาอดีต แต่ในทางกลับกันความคิดในเชิงบวกก็สามารถสร้างขวัญกำลังใจไปกับสิ่งตรงหน้าที่เรามี เหตุผลส่วนหนึ่งที่สะท้อนจากปรากฏการณ์ข้างต้น คือ มนุษย์นั้นเติบโตเป็นเส้นตรงไปตามกาลเวลา และเมื่อใดที่รู้สึกได้ถึงความล้มเหลว ผิดหวัง บุคคลมักใช้งานความทรงจำ

ที่ชวนนึกถึงอดีตมาเสริมสร้างความมั่นใจให้กลับมาอีกครั้ง สิ่งนี้สะท้อนให้เห็นว่าพลังของอดีต ทำให้มนุษย์เห็นคุณค่าในตัวของตัวเอง และมีภูมิทัศน์ที่แข็งแกร่งในอนาคต (Aparture, 2565)

นอกจากนี้ วิลเลียม เคลลี (W. Kelly, 1986) นักมานุษยวิทยา ได้ให้ความหมายการโหยหาอดีตว่าเป็นการจินตนาการถึงโลกที่สูญเสียบไปแล้ว (Imagination of a world we have lost) โดยโลกที่เคยเป็นจริงในอดีตไม่มีอีกต่อไป เหลือเพียงแต่จินตนาการและประสบการณ์ให้เราระลึกถึงเพียงเท่านั้น โดยสิ่งเดียวที่เราสามารถเชื่อมต่อกับเหตุการณ์ในอดีตนั้นได้อีกครั้งคือการอาศัยสิ่งที่เรียกว่า “จินตนาการ” ซึ่งถูกหล่อหลอมมาจาก ประสบการณ์ชีวิต และ ประสบการณ์วัฒนธรรม โดยการอาศัยกระบวนการผลิตซ้ำ สามารถเรียกการโหยหาอดีตกล่าวว่าเป็น การเรียกหาอดีตที่เลือนหายไปให้คืนกลับ (To call up a vanished past) สิ่งนี้ชี้ชัดว่าแท้จริงแล้ว อดีตในความทรงจำของเราไม่ได้มีอยู่จริงเพียงแต่การอาศัยกระบวนการจำลองทางความคิดจากการกระตุ้นด้วยปัจจัยภายนอกต่าง ๆ เท่านั้น ที่ทำให้เกิดภาวะการโหยหาอดีตขึ้นภายในกลไกของอารมณ์และจิตใจ

หากอธิบายปรากฏการณ์โหยหาอดีตด้วยมุมมองทางวิทยาศาสตร์และแวดวงการแพทย์ พบว่าปรากฏการณ์นี้ สามารถกระตุ้นให้กระบวนการภายในร่างกายเกิดกิจกรรมการเผาผลาญที่สมดุล รวมไปถึงยังกระตุ้นให้เกิดการไหลเวียนโลหิตในบริเวณต่าง ๆ ของสมอง โดยถือเป็นกลยุทธ์ทางอารมณ์ที่สร้างอารมณ์ในเชิงบวกและลบคล้ายการเสพติดได้ โดยจะส่งผลกระทบต่อสมองส่วนหน้า บริเวณฟรอนทัลโลบ (Frontal lobe) ซึ่งทำหน้าที่ควบคุมการเคลื่อนไหว ความคิด และความจำ นอกจากนี้ยังเชื่อมโยงกับการทำงานของระบบลิมบิก (Limbic) ซึ่งเป็นกลุ่มของสมองส่วนหน้าที่ทำงานร่วมกันในการรับรู้อารมณ์และพฤติกรรม (Kentaro Oba, 2015) สอดคล้องกับงานวิจัยที่กล่าวถึง การฟังเพลงอันมีเนื้อหาที่กระตุ้นให้เกิดความรู้สึกโหยหาอดีต สามารถส่งผลให้อัตราการทำงานของสมองส่วนอินทีเรียร์ ฟรอนทัลเทิล ไจรัส (Interior frontal gyrus) ซึ่งเกี่ยวข้องกับการวางแผน บุคลิกส่วนบุคคล รวมถึงการตัดสินใจ มีแนวโน้มกับการทำงานที่สูงกว่าผู้ที่ไม่ได้รับการกระตุ้นด้วยการฟังเพลงที่มีเนื้อหาโหยหาอดีต (F. S. J. Barrett, Petr, 2016)

แง่มุมของการโหยหาอดีตด้วยมุมมองทางหลักจิตวิทยาของซิกมันด์ ฟรอยด์ (Sigmund Freud) และ แอนนา ฟรอยด์ (Anna Freud) ให้ความเห็นถึงการคิดถึงเรื่องราวอดีตของมนุษย์ ว่าเป็นกลยุทธ์หนึ่งในการป้องกันตนเอง (Defense mechanism) โดยส่งผลแบ่งบวกรให้สามารถจัดการอารมณ์ซึมเศร้าและความเครียดที่เกิดจากความวิตกกังวลในเหตุการณ์ที่ยังมาไม่ถึงในอนาคตได้ (Ryan Bailey, 2022) เหมือนกับคำกล่าวที่ว่า “อดีตที่หอมหวาน คือ ยาสมาณแผลในโลกปัจจุบัน” แต่ในขณะเดียวกันหากเราไม่สามารถควบคุมอารมณ์ความรู้สึกของการโหยหาอดีต จนนำมาซึ่งห้วงอารมณ์ที่ติดค้างกับช่วงเวลาที่ผ่านมาแล้ว อาจส่งผลเสียต่อสภาพจิตใจและพฤติกรรมปรับตัวในสังคม จนนำไปสู่ภาวะ “กลัวการเปลี่ยนแปลง” ซึ่งหากพิจารณาภาวะดังกล่าวให้เกิดการเชื่อมโยงกับมิติในเรื่องการสื่อสาร จะเห็นได้ชัดเจนว่า ประชากรรุ่นเบบี้บูมเมอร์ (Babyboomer) ซึ่งถือเป็นยุคเริ่มต้นของการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ นับเป็นกลุ่มที่เกิดอาการโหยหาอดีตได้ชัดเจนกลุ่มหนึ่ง เนื่องจากความเคยชินและยึดติดสภาพของวิถีชีวิตในสังคมตามกรอบเดิม ๆ ในรุ่นของตนเอง รวมถึงการยึดมั่นในความน่าเชื่อถือของรูปแบบการรับสารในอดีตมากกว่าปัจจุบัน เมื่อมีการเปลี่ยนผ่านสังคมเข้าสู่โลกดิจิทัล ย่อมส่งผลให้ประชากรส่วนใหญ่ขาดความตระหนักรู้ใน

เรื่องของการรู้เท่าทันสื่อ และมีโอกาสในการหลงเชื่อข่าวปลอม (Fake News) ที่ได้รับการบอกต่อกันมามากกว่าประชากรรุ่นอื่น ๆ

การโยยหาอดีตนับเป็นแง่หนึ่งของ อิทธิพลของพฤติกรรมภาษา ที่แสดงออกถึงการต่อสู้ดิ้นรน เพื่อให้ความหมายกับประสบการณ์ชีวิตของมนุษย์แต่ละคน สอดคล้องกับแนวความคิดของนิทเช่ (Friedrich Nietzsche) (Jameson, 1972) นักปรัชญาและวัฒนธรรม ที่มองว่า การโยยหาอดีตเป็น “ที่คุมขังของภาษา” (The prison-house of language) กล่าวคือ หากเราไม่มีความคิดเป็นของตัวเอง และไม่กล้าที่จะตั้งคำถามกับสิ่งที่ตนเองกำลังเผชิญมากพอ อาจถูกความคิดของเราเองครอบงำได้ในที่สุด เฉกเช่นเดียวกับ การคิดถึงสิ่งที่เกิดขึ้นแล้วในอดีต ยิ่งเราโยยหาและให้ค่ากับช่วงเวลาที่ผ่านมาแล้วมากขึ้นเท่าไร ยิ่งห่างไกลจากความจริงในช่วงเวลาปัจจุบัน และท้ายที่สุดแล้ว การโยยหาจะย้อนกลับมาหลอกหลอน โยยตี กักขัง และมีอิทธิพลขึ้นำชีวิตความเป็นอยู่ของเราอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ (พัฒนา กิตติอาษา, 2546)

การโยยหาอดีตมักได้รับการตีความว่าเป็น ความทรงจำส่วนบุคคล (Personal Memory) โดยประเภทความทรงจำที่เกี่ยวข้องกับการการโยยหาอดีตคือ ความจำอัตชีวประวัติ (Autobiographical Memory) (Conway, 2000) ซึ่งสร้างขึ้นจากประสบการณ์ส่วนตัว โดยเชื่อมโยงกับเวลาและสถานที่ของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในอดีต และถูกบันทึกเอาไว้ ในความทรงจำส่วนบุคคลที่แตกต่างกันออกไป ความจำอัตชีวประวัติอาจไม่ได้มาจากความสมัครใจที่จะจำได้ของบุคคลนั้น ๆ หากแต่ปรากฏขึ้นโดยผ่านตัวกระตุ้นที่ทำให้มนุษย์สามารถเชื่อมโยงตนเองกับเหตุการณ์ในอดีตได้ กล่าวคือ ความทรงจำที่เกิดขึ้นนั้น อาจถูกนำเสนอขึ้นมาสมอง เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงความต้องการบางสิ่งบางอย่างในส่วนลึกของจิตใจของบุคคลแทน

ความจำอัตชีวประวัติจึงนับว่าเป็นรูปแบบความทรงจำสำคัญ ที่สร้างเสริมให้มนุษย์ มีการตระหนักรู้ในหน้าที่ของตนเอง และมีพื้นฐานทางความคิด ที่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน อันสอดคล้องกับพื้นฐานค่านิยมของสังคม (Bluck, 2002) ในขณะเดียวกัน ไม่ใช่ทุกเหตุการณ์ทางความทรงจำ จะสามารถคงอยู่ได้อย่างเนื่องถาวรเสมอไป โดยกระบวนการ การคัดเลือกโดยธรรมชาติ (Natural selection) จะทำการคัดเลือกข้อมูลบางส่วนที่ไม่มีความจำเป็นต่อเราทิ้งไป เพื่อให้ความจำเป็นในส่วนที่เหลือ เพียงพอต่อการบรรจุข้อมูลอื่น ๆ ลงในสมองตามกลไกของธรรมชาติร่างกาย โดย การลำดับเวลาของความทรงจำที่มากมายเหล่านั้นมีตัวกลางในการเชื่อมโยง ผ่านสิ่งที่เรียกว่าปรากฏการณ์โยยหาอดีตนั่นเอง

คุณูปการสำคัญของปรากฏการณ์โยยหาอดีตนั้นนับว่ามี ส่วนสำคัญในการประกอบสร้างความเป็นตัวตน (Selfness) ของมนุษย์ด้านของบุคลิกภาพรวมถึงการปรับตัวเข้ากับสังคม ในขณะเดียวกัน การโยยหาอดีตอาจถือได้ว่าเป็นรูปแบบหนึ่งของการค้นหาคำตอบว่า “เราคือใคร” เพราะ ความทรงจำในอดีต คือสิ่งหนึ่งที่ผลักดันให้เราเป็นเราจนถึงทุกวันนี้ การเห็นพัฒนาการและการเติบโตของตนเองจากอดีตมาจนปัจจุบัน จะทำให้เราตระหนักในคุณค่าของเรามีตัวตนอยู่บนโลกของความเป็นจริงมากขึ้น แต่หากมองในบริบทกรอบทางสังคมที่กว้างขึ้น พบว่า ความทรงจำที่เกิดขึ้นในปรากฏการณ์การโยยหาอดีต มักเริ่มต้นจากความคิดและความรู้สึกในระดับบุคคล แล้วจึงค่อยเกิดการขยายรากฐานของการสร้างแบบแผนปฏิบัติการทางวัฒนธรรมและการเมือง โดยใช้สื่อสร้างสรรค์เป็นตัวกระตุ้นให้เกิดการรื้อฟื้นอดีตนั้นกลับคืนมาอีกครั้ง อาทิ ภาพยนตร์ นวนิยาย ศิลปะการแสดง หรือ บทเพลง สิ่งเหล่านี้เรียกว่า ภาพตัวแทนของอดีต ที่ทำหน้าที่ในการคงไว้ซึ่งเรื่องราวที่รับรู้การมีอยู่ของมัน แบบสืบต่อกันมา (W. Kelly, 1986)

หากมองในมุมมองของปรากฏการณ์ทางสังคม การโยยหาอดีตเป็นพื้นฐานสำคัญในกระบวนการรื้อสร้าง ให้ความหมายใหม่ และการประดิษฐ์ทางวัฒนธรรม (Cultural Invention) กล่าวคือ การโยยหาอดีตมีส่วนสร้างผลผลิตที่ส่งต่อจากรุ่นสู่รุ่นในรูปแบบวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ อาทิ ภาษา ระบบกฎหมาย ระบบการเมือง หรือ วิทยาการวิทยาศาสตร์ เป็นต้น โดยพัฒนา กิติอาษา ได้นำเสนอ มโนทัศน์หลัก ที่ทำหน้าที่เสมือน “เสาค้ำยัน” ของปรากฏการณ์โยยหาอดีตในสังคมไทย อ้างอิงจากหนังสือเรื่อง มานุษยวิทยากับการศึกษาปรากฏการณ์โยยหาอดีตในสังคมไทยร่วมสมัย ดังลำดับต่อไปนี้ (พัฒนา กิติอาษา, 2546)

1. ประสบการณ์ (Experience)

จากวิถีคิดของยุโรปในช่วงปลาย ศตวรรษที่ 18 สามารถแบ่งประเภทของประสบการณ์ออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ ประสบการณ์อดีต อันหมายถึง ความรู้ที่รวบรวมมาได้จากเหตุการณ์ที่ผ่านมาแล้ว อาจอยู่ในรูปแบบของการคิดทบทวน หรือการสังเกต ส่วนอีกหนึ่งประเภท ได้แก่ ประสบการณ์ปัจจุบัน หมายถึง รูปแบบเฉพาะของจิตสำนึก ที่ยึดเอาความจริงแท้ (Authenticity) เป็นสำคัญ กล่าวโดยสรุปได้ว่า ประสบการณ์ชีวิตของมนุษย์เป็นผลผลิตเชิงซ้อน ที่หลอมรวมเอาอดีตและปัจจุบันเข้าไว้ด้วยกัน เราไม่สามารถแยกความจริงในอดีตออกจากการปรุงแต่งเพื่อตอบสนองต่อเหตุผลได้จิตสำนึกของเราในปัจจุบันได้อย่างถาวร โดยหน้าที่สำคัญของประสบการณ์ คือการสั่งสมเพื่อนำไปสู่การหาความหมายของชีวิต และหนทางที่จะก้าวเดินต่อไปในอนาคต ซึ่งสอดคล้องกับมโนทัศน์ประสบการณ์มนุษย์จากนักปราชญ์เยอรมัน ชื่อว่า วิลเฮม ดิลไธ (William Dilthey) กล่าวว่า “ความจริงมีอยู่สำหรับตัวเรา เฉพาะในข้อเท็จจริงของจิตสำนึกที่เกิดจากประสบการณ์ภายใน” กล่าวได้ว่า ประสบการณ์ที่เกิดขึ้นจากการใช้ชีวิตเป็นรากฐานสำคัญในการก่อสร้างวัฒนธรรมต่าง ๆ ขึ้นมาบนโลกของเรา และการโยยหาอดีตเองก็ถือเป็นตัวแทนของการประกอบสร้างทางวัฒนธรรมที่เชื่อมโยงเรากับประสบการณ์ที่เกิดขึ้นในแต่ละบุคคล

2. การเมืองเรื่องความทรงจำ (Politics of memory)

การเมืองในที่นี้เป็นเรื่องของการต่อรองความหมายของสัญญาณผ่านทางเรื่องเล่า และยังเกี่ยวข้องกับ การจดจำอดีต หรือ ลืมอดีตของบุคคล โดยหน้าที่หลักของการโยยหาอดีตที่สอดคล้องกับเรื่องของการเมือง คือการสร้างเรื่องเล่าของความทรงจำที่เกิดขึ้นในอดีตด้วยกรอบของข้อกำหนดทางความจริงที่มีอยู่ในปัจจุบัน การให้ความหมายในหัวข้อที่สองนี้ ทำให้เราเข้าใจแจ่มแจ้งขึ้น ว่าการถวิลหาอดีตของมนุษย์นั้นเป็นเรื่องที่ซับซ้อน อันเกิดจากกรอบกำหนดในปัจจุบันขณะที่ส่งผลให้เกิดการจดจำเรื่องราวในอดีต โดยเราไม่สามารถเชื่อมั่นช่วงเวลาในอดีตอันปราศจากอิทธิพลของความต้องการของจิตสำนึกเราในปัจจุบันได้

3. ชุมชนในจินตนาการ (Imagined community)

ชุมชนในจินตนาการเปรียบเสมือนหน่วยหนึ่งในสังคมที่ถูกหล่อหลอมขึ้นมาให้เกิดความผูกพันรักใคร่หวงแหนกันภายในชุมชน ถือเป็นความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้น และเข้าถึงความหมายของการเป็นสังคมที่คงอยู่ได้ ซึ่งสอดคล้องกับการนำเสนอแนวคิดจากหนังสือเรื่องชุมชนจินตกรรม บทสะท้อนว่าด้วยการกำเนิดและแพร่ขยายของชาตินิยม (Imagined Communities: Reflections on the origin and spread of nationalism) โดยเบเนดิกส์ แอนเดอร์สัน (Benedict Anderson) กล่าวว่า “ชาติ” เปรียบเสมือนหนึ่งในชุมชนในจินตนาการทางการเมืองรูปแบบหนึ่งเช่นกัน (Anderson, 1991) เนื่องจากความทรงจำที่เกิดขึ้น

ร่วมกันในปรากฏการณ์โหยหาอดีตของแต่ละบุคคล จะสร้างให้เกิดความเชื่อว่าชาติมีตัวตนอยู่จริง โดยเราต้องร่วมมือกันทางสังคมเพื่อผลักดันให้ชาติคงอยู่และเป็นเอกภาพต่อไป นอกจากนี้ พัฒนา กิติอาษา ยังให้ข้อสังเกตเพิ่มเติมเกี่ยวกับความสัมพันธ์กันระหว่าง ชุมชนจินตนาการ และการโหยหาอดีต ออกเป็นสี่ลักษณะ อันได้แก่ ประการที่หนึ่ง มองว่าชุมชนในจินตนาการ เป็น “ภาพร่าง” ของการโหยหาอดีตโดยปรากฏตัวในรูปสัญลักษณ์ (Signifier) และ ความหมายของสัญลักษณ์ (Signified) ตามลำดับ ประการที่สอง กล่าวว่าการโหยหาอดีตเป็นพรหมแดนที่จะกำหนดขอบเขตการคัดเลือกสมาชิกเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของสังคม กล่าวคือในสังคมถึงแม้จะถูกมองว่าเป็นกลุ่มก้อนหนึ่งที่นึกคิดอะไรคล้ายๆกัน แต่กลับมีเส้นแบ่งของความเหมือนหรือ ต่าง ในกลุ่มย่อยอยู่เสมอ การที่คนมีรูปแบบหรือทัศนคติเกี่ยวกับการโหยหาอดีตในทิศทางเดียวกัน มีความทรงจำเกิดขึ้นให้เกิดการรู้สึกและสำนึกในเรื่องเดียวกัน ย่อมส่งผลให้สามารถกำหนดทิศทางและเอกลักษณ์การเป็นไปของชุมชนจินตนาการนั้น ๆ อย่างเดียวกันได้ ประการสุดท้ายคือ การโหยหาอดีตนั้นสามารถตีความได้ว่าเป็นการ สร้าง และ รื้อฟื้น ความเป็นชุมชนให้คงอยู่ผ่านบริบทของเรื่องเล่าต่างๆที่มีมานานในอดีต จากกลุ่มคนที่คิดเห็นไปในทางเดียวกัน

4. วิฤตการณ์ทางอัตลักษณ์ (Identity crisis)

ความน่าสนใจของมโนทัศน์ในเรื่องนี้ สอดคล้องกับการให้ความหมายของการโหยหาอดีตว่าเป็นการประกอบสร้างความเป็นตัวตน เนื่องจากมนุษย์ทุกคนยังคงมีความหวังสูงสุดในการใช้ชีวิตเพื่อค้นหาคำตอบถึงอัตลักษณ์ และความเป็นมาของตนเอง จากการสังเกตวิถีชีวิตที่มีมาในอดีตและเชื่อมโยงกับความเป็นอยู่ ณ ปัจจุบันขณะ ให้เพียงพอต่อการนิยามความเป็นตัวตนของเราในปัจจุบัน และคิดภาพต่อเนื่อไปในอนาคต ดังนั้นอัตลักษณ์ที่กล่าวถึงจึงเชื่อมโยงกับตัวแปรสำคัญอย่าง พื้นที่ทางสังคม (Social space) ที่เปิดโอกาสให้กลุ่มคนสามารถค้นหาความเป็นตัวเองผ่านการ ทบทวน ตั้งคำถาม รื้อสร้างใหม่ รวมไปถึงการแสดงออก เพื่อเรียนรู้ที่จะเข้าใจเรื่องของลำดับเวลาในอดีตที่เชื่อมโยงกับความเป็นเราในปัจจุบัน

หากมองปรากฏการณ์การโหยหาอดีตในมิติของแวดวงอุตสาหกรรมการสื่อสาร จะเห็นการเสนอชุดเนื้อหาที่ชัดเจนจาก สื่อประเภทภาพยนตร์ ที่ได้มีการหยิบยกมาเล่าสู่กันฟังมากมายพอสมควร โดยก่อนหน้านี้ มีการตั้งข้อสังเกตและชวนถกคิดเกี่ยวกับประเด็นการนำเสนอเนื้อหาในภาพยนตร์ปัจจุบัน ที่เริ่มเผยให้เห็นการเขียนบทและกำหนดกรอบเนื้อหาไปในทิศทางเดียวกัน ทำให้ภาพยนตร์หลาย ๆ เรื่องมีลักษณะซ้ำซากจำเจ ไม่แปลกใหม่ ถึงแม้จะมีการนำเทคโนโลยีมาปรับใช้ในกระบวนการผลิต แต่ก็ไม่มีการรับประกันถึงความสำเร็จของภาพยนตร์เรื่องนั้น ๆ ได้ (ปรัชญา เปี่ยมภรณ์, 2559) สิ่งนี้นำไปสู่ การพยายามสร้างสรรค์ เนื้อหาของภาพยนตร์ให้เข้าถึงง่ายและน่าสนใจ เพื่อสอดรับกับความต้องการของผู้ชม ผู้สร้างจึงใช้เครื่องมือจากมิติของ ประสบการณ์ จินตนาการ รวมไปถึงความทรงจำร่วม ที่มีร่วมกันในช่วงเวลาในอดีต มาสร้างภาพยนตร์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการวิไลหาอดีตมากขึ้น ดังตัวอย่าง ภาพยนตร์เรื่อง แฟนฉัน ซึ่งได้รับความนิยมและโด่งดังตั้งแต่ปี พ.ศ. 2546 เสน่ห์สำคัญของภาพยนตร์เรื่องนี้ คือ การชี้ชวนให้ผู้ชม หวนนึกถึงช่วงเวลาสนุกสนานที่ตนเองเคยมีในวัยเด็ก นำไปสู่การศึกษาในมิติเกี่ยวกับ ประสบการณ์ และความทรงจำของผู้ชมที่มีต่อช่วงเวลาในอดีต และ สามารถสะท้อนมิติการโหยหาอดีต ได้ทั้งหมด 3 ลักษณะ อันได้แก่ การโหยหามิตรภาพโดยไม่มีข้อจำกัดเรื่องเพศ การโหยหาความสุขในวัยเด็ก และการโหย

หากิจกรรมที่ได้รับความนิยม โดยยังพบว่า ตัวแปรที่ใช้ประกอบสร้างการโยยหาอดีตที่ปรากฏในภาพยนตร์เรื่องนี้ ประกอบไปด้วย การใช้พฤติกรรมของเด็ก การใช้สัญลักษณ์ และ การใช้บทเพลงร่วมด้วย (กมลทิพย์ มะโน, 2563)

นอกเหนือจากภาพยนตร์เรื่องแฟนฉัน เรายังพบว่าผู้สร้างสรรค์ภาพยนตร์ไทยยังมีการนำเสนอเนื้อหาการโยยหาอดีตผ่านมิติของการสะท้อนความรักในวัยเรียนมัธยมและมหาวิทยาลัย ดังปรากฏในเรื่องสิ่งเล็กๆ ๆ ที่เรียกว่ารัก และ เพื่อนสนิท (วงศกร วงเวียน, 2563) โดยในภาพรวม พบว่าจุดร่วมที่มีในภาพยนตร์ทั้งสองเรื่องข้างต้น มีการนำเสนอการโยยหาอดีต ที่สัมพันธ์กับการถ่ายทอดประสบการณ์และความทรงจำที่ตัวละครเคยมีร่วมกันในช่วงเวลาต่าง ๆ ซึ่งหากพิจารณาเพิ่มเติมในส่วนของการประกอบสร้างการโยยหาอดีตของภาพยนตร์ทั้งสองเรื่องนั้น วงศกร และ กฤษณ์ วิเคราะห์ว่า องค์ประกอบต่อไปนี้อาจมุมมองของผู้สร้างภาพยนตร์สามารถช่วยส่งเสริมการโยยหาอดีตให้เกิดผู้ชมได้ อาทิ การเลือกสถานที่และอุปกรณ์ การออกแบบเครื่องแต่งกายย้อนยุค การเลือกใช้สีและระยะภาพเชิงสัญลักษณ์ หรือแม้กระทั่งการสร้างสัมพันธ์ทวิระหว่างภาพยนตร์กับบทเพลงในอดีต ส่วนประกอบเหล่านี้ล้วนมีส่วนหลักในการหล่อหลอมให้ภาพยนตร์หนึ่งเรื่อง สามารถเชื่อมโยงความทรงจำในอดีตระหว่างตัวละครและผู้ชมได้อย่างลงตัวนำไปสู่การสร้างความประทับใจและทัศนคติเชิงบวกที่มีต่อภาพความทรงจำในอดีตอย่างเป็นปัจเจกของผู้ชมแต่ละคน ก่อนกลายมาเป็นความทรงจำร่วมที่เกิดขึ้นคล้าย ๆ กันในระดับสังคมต่อไป

ทั้งนี้จินตคติอิงประวัติศาสตร์เอง ก็นับเป็นสื่อหนึ่งที่สามารถสะท้อนเนื้อหาเกี่ยวกับการโยยหาอดีตได้เป็นอย่างดี เนื่องจาก ระบบของการนำเสนอเนื้อหาแม้มีลักษณะคล้ายคลึงกับการจัดการความจำของมนุษย์ต่อเรื่องราวในอดีต ในมิติของสัญลักษณ์ ภาพเหมือน และภาพแทนที่ถูกเติมเต็มได้ด้วยการสร้างสรรค์ ของส่วนประกอบต่างๆที่ถ่ายทอดผ่านสื่อจินตคตินั้น ๆ สื่อสร้างสรรค์รูปแบบนี้ยังสามารถส่งต่อ รื้อฟื้น หรือผลิตภาพความทรงจำ ตั้งแต่ระดับบุคคล ไปจนถึงระดับความทรงจำร่วมกันในสังคม โดยตัวอย่างสื่อจินตคติละครโทรทัศน์อิงประวัติศาสตร์ที่เป็นที่รู้จักและมีการนำเสนอเนื้อหาในเชิงย้อนอดีต เช่น ร่มฉัตร (2538), สีแผ่นดิน (2534) หรือ คู่กรรม (2556) ฯลฯ โดยใช้วิธีการสื่อสารผ่านการผลิตซ้ำเพื่อนำเสนอเรื่องราว และ อ้างอิงประวัติศาสตร์ที่เกิดขึ้นในอดีต ผ่านการรีเมค (Remake) ในรูปแบบละครโทรทัศน์ และ ละครเวที (สรวรัตน์ จีรบรรวิสุทธิ์, 2563)

สื่ออีกหนึ่งประเภทที่ได้รับความนิยมในการนำเสนอปรากฏการณ์นี้เช่นกัน คือ สื่อโทรทัศน์ เช่น รายการวันวานยังหวานอยู่ ซึ่งจากการศึกษาจากงานวิจัยก่อนหน้า พบว่า เนื้อหารายการที่นำเสนอมีการสะท้อนภาพอดีตที่เคยผ่านพ้นไปแล้ว ในมิติของการประกอบสร้างเพื่อการย้อนอดีต (Retro) และ มิติประกอบสร้างเพื่อการโยยหาอดีต (Nostalgia) โดยปัจจัยสำคัญในมุมมองของผู้รับสารต่อการตีความเนื้อหาของรายการวันวานยังหวานอยู่ คือ ประสบการณ์ของผู้ชมที่จะนำมาเทียบเคียงกับอดีตที่นำเสนอในรายการ โดยเห็นได้ชัดว่า ตัวแปรสำคัญของปรากฏการณ์โยยหาอดีตที่เกิดขึ้นนั้น สัมพันธ์กับมุมมองของผู้รับสารในส่วนของการประสบการณ์จริงในระดับปัจเจกบุคคล ทั้งนี้ผู้ชมอาจสามารถสร้างความทรงจำร่วม โดยเชื่อมโยงกับเนื้อหารายการที่ผ่านการผลิตมาบางส่วนหรือทั้งหมด สิ่งเหล่านี้ นับเป็นกลยุทธ์ทางการตลาดอย่างหนึ่ง ของอุตสาหกรรมรายการโทรทัศน์ ที่ต้องการชักจูง ให้ผู้ชม สามารถเป็นส่วนหนึ่งของรายการ ผ่านการสะท้อนภาพเหตุการณ์ และวิถีชีวิตของคนในสังคมไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน นอกจากความบันเทิงที่ผู้ชมจะได้รับแล้ว สิ่งหนึ่งที่มีคุณค่ายิ่งไปกว่านั้นคือ การปลูกฝังให้ผู้ชมตระหนักถึงคุณค่าของอดีตและ รากเหง้าแห่งอดีตของตนเอง ไปพร้อมกัน (อ้างอิงใน วัฒนธรรมแห่งการย้อนเวลาในสื่อโทรทัศน์ไทยยุคหลังสมัยใหม่ (สุวรรณา มาศเหล็กงาม, 2554))

2.2 แนวคิดความทรงจำร่วม

การเติบโตของมนุษย์ในแต่ละช่วงวัย มักแฝงเหตุการณ์และเรื่องราว ซึ่งมีรายละเอียดแตกต่างกัน และเราสามารถเชื่อมโยงเหตุการณ์ที่ผ่านมาแล้วเหล่านั้น โดยอาศัยสิ่งที่เรียกว่า “ความทรงจำ” (Memory) ในทัศนะทางวิทยาศาสตร์ อัทกินน์ (Atkin) และ ชิฟฟิฟีน (Shiffin) (Atkinson, 1986) ได้เสนอว่า รูปแบบของหน่วยความทรงจำของมนุษย์ สามารถแบ่งได้เป็น 3 แบบ ได้แก่ ความทรงจำเกี่ยวกับข้อมูลที่ได้รับมา (Sensory memory) , ความทรงจำระยะสั้น (Short term memory) และ ความทรงจำระยะยาว (Long-term memory) โดยในส่วนรายละเอียดของกระบวนการขั้นต้น โดยปกติแล้ว การรับรู้เหตุการณ์ที่อยู่ตรงหน้าจะถูกประมวลผล และส่งต่อไปที่ ความทรงจำระยะสั้น หลังจากนั้น จะค่อย ๆ ถูกทำให้ลบลือนหายไป โดยไม่สามารถกลายเป็นความทรงจำระยะยาวได้ หากบุคคลนั้นละเลย ไม่ได้ให้ความสนใจ หรือไม่เกิดการทวนซ้ำ เนื่องจากกระบวนการทบทวนความจำ จะช่วยสร้างเสริมให้การเชื่อมต่อระหว่างเซลล์ประสาทในสมองมีความแข็งแรงและจดจำข้อมูลได้ยาวนานมากขึ้น นิยามของ ความทรงจำอาจกล่าวได้โดยง่าย ว่าเป็นรูปแบบการบันทึกข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้รับการเรียนรู้โดยผ่านกระบวนการ การรักษา (Retaining), การดึงกลับ (Retrieving) และ การใช้ข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งเร้า อาทิ รูปภาพเหตุการณ์ หรือ ทักษะ หลังจากที่มีข้อมูลเดิมที่ผ่านการประมวลผลจากสมองแล้ว จะไม่สามารถคงอยู่อีกต่อไป (Goldstein, 2011)

คำว่าเมมโมรี (Memory) มีรากศัพท์ที่จากภาษาฝรั่งเศสคือคำว่า เมมโมเรีย (*memoire*) ที่ถูกใช้กันอย่างแพร่หลายและยาวนานตั้งแต่ศตวรรษที่ 11 โดยมีความหมายเกี่ยวข้องกับคำว่า ความทรงจำ การระลึกถึง และความคิดคำนึง โดยภายหลังมีการปรับเปลี่ยนคำศัพท์ไปตามภาษาในแต่ละพื้นที่ พร้อมกับการศึกษาศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับความทรงจำ ดังเห็นได้ในยุคฟื้นฟูศิลปวิทยาการ (Renaissance) มีนักปรัชญาชาว อิตาลีเสนอชื่อว่า กุยลิโอ คามิลโล (Giulio Camillo) ได้เสนอแนวความคิดการปรับเปลี่ยนศาสตร์แห่งความทรงจำเป็นศาสตร์แห่งความคิด โดยเขาเชื่อว่า ความทรงจำมีคุณค่าและทำให้เราเข้าถึงความรู้อันเป็นรากฐานของทุกสิ่ง หลังจากนั้นช่วงปลายศตวรรษที่ 19 อ็องรี แบร์กซง (Henri Bergson) ปราชญ์ชาวฝรั่งเศสได้เสนอให้แบ่งความทรงจำออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ ความทรงจำจากความเคยชิน (Habit memory) ซึ่งเกี่ยวข้องกับทักษะที่ได้รับการฝึกฝน เช่น ทักษะการว่ายน้ำ หรือ การปั่นจักรยาน และประเภทที่สอง คือ ความทรงจำบริสุทธิ์ (Pure memory) ซึ่งเป็นความทรงจำที่ถูกเก็บไว้ในรูปแบบภาพตามการรับรู้ในแต่ละช่วงเวลา ความทรงจำประเภทนี้จะผ่านกระบวนการคัดเลือก ตัดทิ้ง และเก็บไว้ส่วนหนึ่งเพื่อเหลือไว้พ้องต่อการระลึกถึงในภายหลัง โดยความทรงจำบริสุทธิ์จะผ่านกระบวนการที่เรียกว่า “การผลิตซ้ำ” โดยกระตุ้นให้เกิดการทวนนึกถึงอีกครั้ง เมื่อนุชย์เผชิญกับเหตุการณ์ที่เชื่อมโยงกับความทรงจำเก่า ๆ โดยปัจจุบันการศึกษาและให้ความหมายเกี่ยวกับแนวคิดของความทรงจำ ต่างได้รับความสนใจจากมุมมองศาสตร์หลายแขนงมากขึ้น อาทิเช่น ประวัติศาสตร์ (History) จิตวิทยา (Psychology) มานุษยวิทยา (Anthropology) และสังคมวิทยา (Sociology) เนื่องจาก นักวิชาการ เล็งเห็นของคุณค่าและประโยชน์มหาศาลจากนอังก์ความรู้ไปปรับใช้กับการเข้าใจความเป็นมนุษย์ในการอยู่ร่วมกัน

จากคำอธิบายในเรื่องของกระบวนการการเกิดความทรงจำ รวมไปถึงแนวคิดที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ว่า ความทรงจำนั้น สร้างขึ้นในระดับบุคคล โดยเกี่ยวข้องโดยตรงกับเหตุการณ์ที่แต่ละบุคคลได้เผชิญ แต่โดยธรรมชาติของมนุษย์ที่มีกลุ่มอยู่รวมกันเป็นกลุ่มก้อน ตั้งแต่ระดับกลุ่มย่อยจนถึงระดับสังคม ล้วนถูกยึดโยงให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันด้วยปัจจัยสำคัญอย่างวัฒนธรรม ค่านิยม ความเชื่อต่าง ๆ ทำให้กรอบของการศึกษาเรื่องความทรงจำมีภาพการมองในระดับสังคมที่กว้างขึ้น นักวิชาการจึงเริ่มตั้งข้อสังเกตและให้ความสำคัญกับ

การศึกษามากขึ้นกับคำว่า ความทรงจำร่วม (Collective memory) อันเป็นตัวแปรสำคัญ ที่สามารถผลักดันให้สังคมก้าวไปข้างหน้าและคงอยู่อย่างเป็นเอกภาพได้

แนวคิดเรื่อง ความทรงจำร่วม เริ่มเป็นที่รู้จักแพร่หลายในช่วงต้นศตวรรษที่ 20 โดยคำนี้ถูกใช้ครั้งแรกและเป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลาย จากนักปรัชญาและนักสังคมวิทยาชาวฝรั่งเศสชื่อ มอริส ฮาล์บวาคช (Maurice Halbwachs) ซึ่งเสนอการปรับเปลี่ยนแนวคิดจิตวิทยาในระดับบุคคลไปสู่ระดับสังคม แต่แนวคิดที่ใกล้เคียงและเป็นพื้นฐานสู่การพัฒนาเป็น ทฤษฎีเกี่ยวกับความทรงจำร่วม ถูกตั้งข้อสังเกตจาก ดาวิด เอมีล ดูร์กายม์ (David Émile Durkheim) ซึ่งได้รับการยกย่องว่าเป็นบิดาของสังคมวิทยาสมัยใหม่ และเป็นผู้ก่อตั้งภาควิชาสังคมวิทยาแห่งแรกในยุโรป พร้อมกับก่อตั้งวารสารทางวิชาการด้านสังคมวิทยาชื่อ “L'Année Sociologique” ได้ให้คำจำกัดความของแนวคิดนี้ว่า ความทรงจำร่วม มีจุดประสงค์ในการสร้างสรรค์ขึ้นมาเพื่อธำรงไว้ซึ่งเอกลักษณ์ รวมถึงสายสัมพันธ์ที่ผูกมัดบางสิ่งในสังคม และส่งต่อเรื่องราวเหล่านั้นในรูปแบบของสิ่งประดิษฐ์ อาหาร เครื่องดื่ม ประเพณี รูปภาพ และดนตรี อันนำไปสู่การเชื่อมโยงสมาชิกในสังคมให้อยู่ร่วมกัน โดยกลุ่มในสังคมนั้นไม่จำเป็นต้องคำนึงถึงจำนวน ขนาด และความซับซ้อนของสมาชิก (Émile Durkheim, 1995) โดย ดูร์กายม์ เสนอต่อว่า เหตุผลหนึ่งที่มีความทรงจำร่วมถูกสร้างสรรค์ขึ้นมา เพราะสังคมต้องการเดินไปข้างหน้าอย่างต่อเนื่อง ในขณะที่เดียวกัน ก็จำเป็นต้องอาศัยกระบวนการที่สามารถเชื่อมโยงเรื่องราวในอดีต เพื่อสร้างบรรทัดฐานเรื่องความสามัคคี อันเป็นพื้นฐานความคิดที่สำคัญ และนำไปสู่การแบ่งปันและสร้างประสบการณ์ร่วมกันของสมาชิกในสังคม (Halbwachs, 1950)

แนวคิดของดูร์กายม์ ได้รับการศึกษาต่อยอดจากนักวิชาการที่เกี่ยวข้องหลายแขนง โดยฮาล์บวาคช ได้ให้คำนิยามและอธิบายแนวคิดเกี่ยวกับ ความทรงจำร่วมในมิติเกี่ยวกับความระลึกถึงของสังคม โดยมองว่า ความทรงจำร่วมถูกสร้างขึ้นภายใต้กรอบของสังคม รวมทั้งสถาบันทางสังคมที่กำกับดูแลการเป็นไปของสมาชิกในกลุ่มย่อยต่าง ๆ ซึ่งนับเป็นหนึ่งในประเภทของความทรงจำพื้นฐานของมนุษย์ ที่ประกอบไปด้วย ความทรงจำส่วนบุคคล (Individual Memory) และความทรงจำร่วม (Collective Memory) โดยเขาเสนอว่า ความทรงจำทุกประเภทถูกสร้างผ่านบริบทการจัดการของกลุ่ม ยกเว้น ความฝัน เนื่องจากความฝันคือกระบวนการจัดการความทรงจำของสมองเราอย่างไม่เป็นแบบแผนและค่อนข้างจัดกระจาย ไม่เป็นระเบียบและอิงตามความคิดภายใต้จิตใจในแต่ละบุคคล แต่ความทรงจำร่วม เป็นผลผลิตของสังคมที่เกิดจากการจัดระเบียบความคิดผ่านโครงสร้างสังคมแบบเดียวกัน ภายใต้ตัวแปรสำคัญประกอบไปด้วย เวลาและสถานที่ ที่ควบคุมความเป็นไปของลำดับเวลาที่เกิดขึ้นในสังคมนั้น ๆ สิ่งนี้ย้ำชัดว่าทัศนะของ ฮาล์บวาคช แสดงให้เห็นว่า ความทรงจำ กับ อดีต ไม่ได้ถูกนิยามว่าเป็นสิ่งเดียวกันซะทีเดียว โดยอดีตที่เกิดขึ้นเป็นเหตุการณ์ที่ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ แต่การดัดแปลงความทรงจำกลับสามารถทำได้ (Misztal, 2003)

ถึงแม้ว่าโดยนิยามแล้ว ความทรงจำร่วมไม่ได้ถูกมองว่าเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาที่ผ่านมาแล้ว แต่กลับสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการตีความอดีตได้ โดยคนในสังคมจะตอบสนองต่อการเกิดขึ้นของความทรงจำร่วม ผ่านการประดิษฐ์ หรือสร้างสรรค์ผลผลิตในรูปแบบของ วัฒนธรรม และ ประเพณี (Invention of tradition) ที่ส่งต่อกันจากรุ่นสู่รุ่น ผ่านกระบวนการให้เกิดการคงไว้ถึงแม้ยุคสมัยจะเปลี่ยนแปลงและมีความทันสมัย เข้ามาดบังประเพณีดั้งเดิมที่เคยมีมาตั้งแต่โบราณก็ตาม (Mercer, 2013)

การประดิษฐ์ทางประเพณี ยังสามารถสร้างการเปลี่ยนแปลงทางสังคมให้เกิดได้จริง เนื่องจากผู้มีอำนาจสามารถใช้ประโยชน์จากคุณค่าที่สืบทอดกันมาประเพณีในการควบคุมสังคม ให้ปฏิบัติไปตามแบบแผนที่วางไว้ในกรอบของค่านิยม ความเชื่อ และบรรทัดฐานสังคมดั้งเดิม นำไปสู่การประกอบสร้างเรื่องราวในอดีต ในรูปแบบผ่าน สัญลักษณ์ หรือ พิธีกรรมในท้องถิ่น เพื่อให้เกิดการรวมกันของคนในสังคม และ

กระตุ้นให้คนรุ่นใหม่ประจักษ์กับคุณค่าของอดีตและไม่ละเลยวัฒนธรรมและประเพณีเหล่านี้ ("The Invention of tradition," 1983)

จากการให้คำนิยามที่ผ่านมา เราพบจุดร่วมที่น่าสนใจว่า ความทรงจำและ อดีต ถือเป็นเรื่องที่ดีที่ขาดจากกัน กล่าวคือ ความทรงจำไม่ใช่ภาพลักษณ์ของตัวแทนการรับรู้การมีอยู่ในอดีต รวมไปถึงไม่ได้แสดงการมีอยู่อย่างแท้จริงในอดีต แต่ผ่านกระบวนการคิดสรร คัดทั้ง ปรงแต่ง รวมไปถึงประกอบสร้างขึ้นมาใหม่ ดังนั้น ความทรงจำที่เกิดขึ้น ไม่ว่าจะเกิดจากปัจเจกบุคคล หรือ ของกลุ่ม “ไม่ได้สะท้อนเงาอดีต” แต่แสดงให้เห็นความต้องการเป็นที่จดจำหรือ จุดประสงค์แอบแฝงของบุคคลใดบุคคลหนึ่งในสังคม (นัทธัญ ประสานนาม, 2562)

หากพิจารณา กลไกอีกมุมหนึ่งของความทรงจำร่วมต่อบริบทสังคม จะเห็นได้ว่า มักถูกใช้เพื่อเอื้อประโยชน์ด้านใดด้านหนึ่งโดยผู้มีอำนาจในสังคมอยู่บ่อยครั้ง เนื่องจากกระบวนการสร้างความทรงจำร่วมจะถูกประกอบสร้างจากผู้ที่เป็นผู้นำและมีอำนาจมากเพียงพอที่จะทำการใด ๆ เพื่อเป้าประโยชน์ทางอ้อม โดยเฉพาะกับมิติในด้านการเมือง เช่น การให้คุณค่ากับบุคคลสำคัญทางการเมืองในประวัติศาสตร์ และต้องการเป็นที่จดจำของคนในสังคม ซึ่งผู้มีอำนาจจะสร้างวาระสำคัญในการเฉลิมฉลองให้เกิดขึ้น อนึ่งเพื่อชี้้นำให้คนในสังคมยกย่องนับถือและปล่อยให้กลไกของการผลิตซ้ำทางวัฒนธรรม เพื่อส่งต่อคุณค่านี้ผ่านประเพณีของสังคม และ ความทรงจำสาธารณะ (Public Memory) สู่รุ่นลูกหลาน ความทรงจำร่วมในอีกมุมหนึ่ง จึงเปรียบเสมือนเครื่องมือเพื่อตอบสนองความต้องการของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ทั้งในปัจจุบันและอนาคตได้ด้วย (T. Kelly, 1992) จากทัศนะทั้งหมดที่กล่าวมาข้างต้น ยิ่งย้าชัดให้เห็นว่าความทรงจำร่วมคือการประกอบสร้างอย่างแท้จริง และหลายครั้งที่ผู้มีอำนาจ ใช้เป็นกลยุทธ์หลักทางความคิด (Strategic Memory) ในการสร้างบรรทัดฐาน หรือ คำนิยมใหม่ให้เกิดขึ้นในสังคม (Sciences, 2561)

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการประพันธ์เพลง

2.3.1 แนวคิดลักษณะของซินธ์ป๊อป

เพลงเป็นผลผลิตทางความคิดของมนุษย์ และถือเป็นศิลปะแขนงหนึ่งในกลุ่มธุรกิจอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ที่มีการส่งผ่านตั้งแต่รุ่นสู่รุ่น จากช่วงยุคแอนะล็อก (Analog) มาถึงยุคดิจิทัล (Digital) ความชื่นชอบในรูปแบบของสไตล์เพลงที่มีความแตกต่างกันไปตามรสนิยมการฟังส่วนบุคคล ส่งผลให้เกิดการรวมกลุ่มกันของคนในสังคมย่อยเพื่อทำการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การฟังเพลงในแนวเพลงนั้น ๆ ผ่านงานคอนเสิร์ต หรือ เทศกาลดนตรีต่าง ๆ โดยข้อความตอนหนึ่งของ กาญจนา แก้วเทพ กล่าวว่า “ในด้านหนึ่ง วัฒนธรรมถือเป็นวิถีของการผลิตซ้ำ และครอบงำทางอุดมการณ์” (กาญจนา แก้วเทพ, 2540) ดังนั้น ความน่าสนใจของแนวเพลงที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาหนึ่งผ่านกระบวนการที่เรียกว่า การผลิตซ้ำทางสังคม (Social reproduction) จึงสามารถนำเสนอเรื่องราวของช่วงเวลาในอดีตผ่านองค์ประกอบของตัวเอง ไม่ว่าจะเป็นเนื้อเพลง (Lyrics) ทำนอง (Melody) หรือ จังหวะ (Rhythm) เช่นเดียวกับการสร้างสรรค์เพลงในปัจจุบัน จากแนวเพลงที่ได้รับความนิยมในยุค 70s ถึง 80s ทำให้ผู้ฟังสามารถย้อนนึกถึงความทรงจำในอดีตให้กลับมาได้อีกครั้ง สิ่งเหล่านี้สัมพันธ์กับแนวเพลงที่ชื่อว่า “ซินธ์ป๊อป”

ซินธ์ป๊อป (Synthpop) มาจากคำว่า ซินธิไซเซอร์ป๊อป (Synthesizer Pop) หรือที่รู้จักกันในชื่อ อิเล็กโทรป๊อป (Electro pop) และ เทคโนโลยีป๊อป (Technopop) ถูกจำกัดความว่าเป็นแนวเพลงที่มีเสียง (Sound) ดนตรีที่เป็นเอกลักษณ์อันเกิดจากเสียงสังเคราะห์ (Synthesizer) โดยประวัติความเป็นมาของ

ซินธ์ป๊อปค่อนข้างยาวนาน และเชื่อมโยงกับวัฒนธรรมแนวเพลงประเภทอื่น ๆ ที่มีส่วนช่วยเหลือหลอมให้ ซินธ์ป๊อปมีพื้นที่แสดงตัวตนของตนเองดังที่ปรากฏในปัจจุบัน อ้างอิงส่วนหนึ่งของบทความ History of Synthpop: into the digital age โดย สตวตซ์ บอร์ธวิค (Stuart Borthwick) และ รอน มอย (Ron Moy) (Stuart Borthwick, 2020) ทำให้ทราบว่า ซินธ์ป๊อปมีจุดเริ่มต้นที่ชัดเจนช่วงปี ค.ศ. 1974 ถึง ค.ศ. 1984 ซึ่งมีรากเหง้าของจุดกำเนิดที่ค่อนข้างผสมผสานและหลากหลายพอสมควร โดยในปี ค.ศ. 1979 ซินธ์ป๊อปได้รับฉายาว่าเป็นแนวเพลงแบบทีนไอดอล (Teen idol) ซึ่งเป็นตัวแทนของกลุ่มวัยรุ่นในยุคนั้น ทำให้ได้รับความนิยม จากการถูกใช้เป็นเพลงป๊อป บ่งบอกเอกลักษณ์และแสดงความเป็นตัวตนของผู้คน โดยในประเทศไทยจัดให้ ซินธ์ป๊อป เป็นรูปแบบหนึ่งของสื่อประชาสัมพันธ์ที่แสดงให้เห็น “สไตล์ (Style)” ของผู้ฟัง ไม่เพียงเท่านั้นความนิยมยังแพร่ขยายไปยังแถบทวีปเอเชีย อาทิ ประเทศญี่ปุ่นที่มีการผสมผสานเสน่ห์ของแนวเพลงซินธ์ป๊อป และนำไปประยุกต์ให้เกิดเอกลักษณ์โดดเด่นมากขึ้น

อย่างไรก็ดีหลายคนมองว่าซินธ์ (Synth) เป็นเพลงที่แสดงปฏิกิริยาตอบสนองต่อพังค์ร็อก (Punk rock) เนื่องจากในยุคนั้น ผู้ฟังเริ่มปฏิเสธเพลงในกระแสแบบเดิมที่ซ้ำซากจำเจ อันนำไปสู่การปฏิรูปรูปแบบของแนวเพลงแบบใหม่ ที่เริ่มก่อตัวขึ้นจากนักร้องชื่อว่า เดล แชนนอน (Del Shannon) ได้ออกซิงเกิลเพลงที่ชื่อว่า “Run away” และเริ่มใช้เปียโนที่มีเสียงอิเล็กทรอนิกส์เข้ามาผสมผสาน โดยถึงแม้ว่าในช่วงแรก กระแสตอบรับจากผู้ฟัง จะดีตรงงานเพลงของเขาว่ามีความเขยแบบร็อกแอนด์โรล (Rock and roll) แต่เสียงอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งเป็นหนึ่งในเอกลักษณ์ที่โดดเด่นของแนวดนตรีซินธ์ป๊อป ได้สร้างข้อต่อสำคัญในวงการเพลง และจุดประกายให้นักดนตรีรุ่นต่อไป เริ่มหยิบยกมาเป็นแนวทางต้นแบบในการสร้างสรรค์ผลงานอย่างสนุกสนาน ทำให้ลักษณะเฉพาะขององค์ประกอบในการสร้างเพลงแบบซินธ์ป๊อปจึงปรากฏให้เห็นอย่างเด่นชัดมากขึ้น โดยสามารถแจกแจงองค์ประกอบ ได้ดังนี้ (Cram, 2021)

- 1) กลไกและจังหวะเพลงที่เป็นเอกลักษณ์
- 2) การเรียบเรียงทำนองเพลงที่ไม่ซับซ้อน
- 3) การใช้ภาษาในเนื้อเพลงให้คล้ายการเปล่งเสียงภาษาพูด น้ำเสียงราบเรียบคล้ายหุ่นยนต์

องค์ประกอบเพลงข้างต้น ส่งผลให้ซินธ์ป๊อปมีมวลรวมของแนวเพลงที่เป็นเอกลักษณ์ และความโดดเด่น ในเรื่องการสร้างบรรยากาศเพลง โดยผู้ฟังสามารถจินตนาการได้ถึงดนตรีที่มีความเยือกเย็น และเรียบง่าย (Minimalist)

ซินธ์ป๊อปถูกเรียกว่าเป็น “คลื่นลูกใหม่ (New wave)” หลังได้รับช่วงต่อจากพังค์ร็อก ปรากฏการณ์นี้ สะท้อนให้เห็นถึงรสนิยมการฟังเพลงของผู้คนที่เปลี่ยนแปลงไปพร้อม ๆ กับการเปิดใจยอมรับวัฒนธรรมทางด้านสุนทรียภาพของดนตรีแบบใหม่ที่ไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อน ไม่เพียงเท่านั้น ซินธ์ป๊อปกลายมาเป็นหนึ่งในแนวเพลง ที่สามารถสะท้อนวัฒนธรรมในช่วงหลังสมัยใหม่ (Post modern) ได้ โดยก่อนหน้านีในช่วงปลายปี 70s เกิดวิกฤติการณ์การต่อต้านกรอบกระแสแฟชั่นเครื่องแต่งกายแบบเดิมของกลุ่มวัยรุ่นที่ต้องการความหลากหลายมากขึ้น ทำให้การนำเสนอภาพลักษณ์ของสไตล์ซินธ์ป๊อปมาพร้อมการผสมเสื้อผ้าแบบข้ามสไตล์ หรือที่เรียกว่ามิกซ์แอนด์แมตช์ (Mix and match) ประกอบกับมุมมองทางเรื่องเพศที่เริ่มเปิดกว้างและมีความลื่นไหล (Gender fluid) กลายมาเป็นจุดเปลี่ยนสำคัญ ที่ทำให้กลุ่มคนรุ่นใหม่ให้

ความสำคัญกับแนวเพลงนี้มากขึ้น เห็นได้ชัดเจนจากการแต่งหน้าสีส้นสวยงามที่เริ่มปรากฏบนใบหน้านักร้องชายในขณะที่อดีตเน้นไปที่นักร้องหญิงมากกว่า หรือ การนำเสนอแฟชั่นสีฉูดฉาด เป็นต้น

เช่นเดียวกับ เดวิด โบวี่ (David Bowie) นักร้อง นักประพันธ์เพลงในตำนาน และเป็นต้นแบบในการเริ่มใช้เครื่องดนตรีในยุคอนาล็อกซินธ์ (Analog synth) ที่ชื่อว่า สไตโลโฟน (Stylophone) ได้นำเสนอภาพจำให้กับแฟนเพลงด้วยการแต่งกายของตนเองที่ผสมผสานความเป็นผู้หญิงและเอกลักษณ์สีผมที่ฉูดฉาด ทำให้ความนิยมในผลงานเพลงของเขาไปถึงระดับสูงสุด จากการแสดงคอนเสิร์ตด้วยนวัตกรรมดนตรีอิเล็กทรอนิกส์ เรียกได้ว่าเป็นการยกระดับอุตสาหกรรมเพลงให้เป็นที่รู้จักในวงกว้าง จากสไตล์อันโดดเด่นและสร้างสรรค์ที่แปลกใหม่ไม่ซ้ำใคร และกลายมาเป็นบุคคลต้นแบบ ให้เหล่านักร้องและนักดนตรีทั่วโลกในเวลาต่อมา

ถึงแม้ว่าเส้นทางการเติบโตของซินธ์ป๊อป จะได้รับความนิยมในเชิงบวกจากแฟนเพลงในสมัยนั้น แต่ความลึกลับในแนวเพลงแบบใหม่อันเป็นจุดเฉพาะ ที่เรียกว่า “เอกลักษณ์ที่โดดเด่นแท้จริง” ยังคงต้องการการพิสูจน์ในวงการเพลงยุค 70s ถึง 80s มาเสมอ เนื่องจากนักดนตรีในวงการเพลงเริ่มตั้งข้อสังเกตและวิจารณ์ว่าการสร้างเพลงจากเครื่องดนตรีอิเล็กทรอนิกส์แบบซินธ์ป๊อป เป็นแนวเพลงที่ยังขาดอารมณ์ร่วม (Feeling) ประกอบกับการใช้เสียงสังเคราะห์เข้ามาประกอบเพื่อทดแทนเครื่องดนตรีชนิดอื่น อาจทำให้เกิดข้อกังขาของนักวิจารณ์เพลงถึงความไม่เท่าเทียมทางดนตรี นำไปสู่การถกเถียงกันที่ว่า “แท้ที่จริงแล้ว ซินธ์ป๊อปคือดนตรีจริงหรือไม่?” ข้อคำถามใหญ่นี้นำไปสู่การปรับเปลี่ยน และพัฒนาจังหวะของแนวเพลง ให้ความเป็นธรรมชาติขณะที่ทำการแสดงสด เพื่อหลีกเลี่ยงการปรับแต่งเสียงเครื่องดนตรีที่อาจฟังแล้ว ให้ความรู้สึกกระบวนการสังเคราะห์เสียงจนเกินไป โดยในช่วงหลังซินธ์ป๊อปกลายเป็นแนวเพลงที่สามารถใช้เป็นฐานทางดนตรี (Base) เพื่อผสมผสานแนวเพลงสไตล์อื่น ให้ความหลากหลายมากขึ้น อาทิ เพลงแร็ป (Rap) หรือ ที่รู้จักกันในนาม อิเล็กโทร (Electro) เป็นต้น

ถึงแม้ว่าซินธ์ป๊อปจะเป็นแนวเพลงที่รู้จักแพร่หลายมากขึ้น แต่บทความเรื่อง Why Synthwave isn't Synthpop ของ Preston Cram (Cram, 2021) ทำให้เราเห็นกระบวนการในการสร้างสรรค์เพลงในปัจจุบันที่มุ่งไปที่การพาณิชย์มากกว่าการคงไว้ซึ่งต้นฉบับ (Original) อันเห็นได้ชัดเจนจากกลยุทธ์การตลาดแบบโหยหาอดีต (Nostalgia Marketing) กล่าวคือ ซินธ์ป๊อปกลายเป็นแนวเพลงที่ถูกผสมผสานในมิติของดนตรีที่ซับซ้อนมากขึ้น โดยส่วนหนึ่งจากเสียงสะท้อนของผู้ที่เกี่ยวข้องในวงการเพลงอ้างว่า ซินธ์ป๊อปเป็นรูปแบบใหม่ของแนวเพลง ที่มีการดัดแปลงและพัฒนาขึ้นด้วยวิธีการผลิตซ้ำ เพื่อทำให้เพลงกลายเป็นสินค้าที่ตอบใจหยดนตร์เพื่อการค้าในยุค 80s (80's Commercial pop) นี่อาจเป็นหนึ่งในเหตุผลที่ทำให้ซินธ์ป๊อปเป็นแนวเพลงที่ถูกบรรจุไว้ด้วยกลิ่นไอของดนตรีที่ต้องการทำให้ผู้ฟังวนนึกถึงเสน่ห์ของการโหยหาอดีต ในช่วงยุค 70s ถึง 80s ได้

หากพิจารณาลำดับเวลาที่ตรงกันในช่วงความนิยมของเพลงยุคปลาย 70s ระหว่างฝั่งสากลกับประเทศไทย ซึ่งตรงกับช่วง พ.ศ. 2513 ถึง 2523 เป็นต้นไป เกิดเหตุการณ์สำคัญที่เกี่ยวข้องกับการปฏิวัติวงการและสื่อในประเทศไทย ไม่ว่าจะเป็น การก่อตั้งห้างร้านรายใหม่ รวมถึงนักแสดงประดับวงการที่มีชื่อเสียงโด่งดังเป็นอย่างมาก นอกจากนี้ในปีเดียวกัน ยังมีการเกิดขึ้นของสถานีโทรทัศน์ที่มีชื่อเสียงและเป็นที

รู้จัก ได้แก่ ไทยทีวีสีช่อง 3 ช่อง 7 สนามเป้า ช่อง 9 และ ช่อง 5 ได้มีการปรับการถ่ายทอดให้เป็นระบบภาพสีตามลำดับด้วยเช่นกัน (คนยังเขียด, 2563)

วงดนตรีกระแสหลักที่ได้รับความนิยมในช่วงยุคนี้ ยกตัวอย่างเช่น วงแกรนด์เอ็กซ์ (GRAND EX) วงรอยัลสไปรท์ (Royal Sprites) และ วงดิอิมพอสซิเบิล (The Impossible) ซึ่งล้วนมีความโดดเด่นด้วย แนวดนตรีผสมผสานแบบ ป๊อป (Pop) ร็อก (Rock) และแจ๊ส (Jazz) ที่แตกต่างจากความดั้งเดิมของเพลงไทย สอดคล้องกับงานวิจัยเรื่อง วงดิอิมพอสซิเบิลส์: ลักษณะเฉพาะรูปแบบทางดนตรี โดย จิรัฐ มัชยมนันท์ (2563) ที่กล่าวว่า วงดิอิมพอสซิเบิลส์ จัดเป็นวงดนตรีไทยสากล ที่ได้รับอิทธิพลมาจากวงดนตรีแถบตะวันตก อาทิ เดอะบีเทิลส์ (The Beatles) เดอะโรลลิงสโตนส์ (The Rolling Stone) หรือ เอลวิส เพลสลีย์ (Elvis Presley) โดยความโดดเด่นของดิอิมพอสซิเบิลส์ คือการสร้างรูปแบบการประพันธ์เพลงแบบใหม่ที่แตกต่างกันไปจากแนวปฏิบัติดั้งเดิมในไทย หรือเรียกว่า ลักษณะรูปแบบเฉพาะทางดนตรี อันประกอบไปด้วย การใช้ทำนองที่สร้างขึ้นจากแนวดนตรีตะวันตก แต่ประพันธ์เนื้อร้องหรือเนื้อเพลงให้มีลักษณะภาษาที่ไพเราะ ตามฉันทลักษณ์ของการประพันธ์บทกลอนของไทย แนวปฏิบัติที่โดดเด่นและสวยงามสอดรับกันอย่างลงตัว ทำให้เป็นวงดนตรีต้นแบบของการศึกษาพัฒนาการของดนตรีตะวันตกที่เข้ามาในประเทศไทย ภาพรวมของวงดนตรีในยุค 70s ของไทย จึงโดดเด่นด้วยการเลือกใช้ภาษาไทยที่ไพเราะสละสลวย มีการเปรียบเทียบเชิงอุปมา และอาศัยการตีความที่ลึกซึ้งเช่นกัน

เมื่อกระแสความนิยมของแนวเพลงตะวันตกเข้ามามากขึ้น ทำให้ซินธ์ป๊อปเริ่มเข้ามามีบทบาทชัดเจนในประเทศไทยในช่วงปี พ.ศ. 2533 ถึง 2542 ซึ่งตรงกับยุคแนวเพลงแบบอัลเทอร์เนทิฟ (alternative) ผู้ประพันธ์เพลงมีการปรับแต่งเสียงให้มีความสังเคราะห์มากขึ้น โดยผู้วิจัยได้รวบรวมวงดนตรีที่มีความสัมพันธ์กับการใช้แนวเพลงแบบซินธ์ป๊อป รวมถึงข้อสังเกตในส่วนของรูปแบบภาษาที่ใช้ในการประพันธ์คำร้อง เพื่อแสดงความเป็นตัวตน และเอกลักษณ์ (Identity representation) ให้เป็นที่รู้จักกันในกลุ่มแฟนเพลง ดังวงดนตรีต่อไปนี้ (songtopia, 2562) และ (music, 2565)

1. วงคิดแนปเปอร์ (Kidnappers) (พ.ศ. 2536 ถึง ปัจจุบัน)

เนื่องจากในช่วงแรก ซินธ์ป๊อปยังเป็นแนวเพลงที่ค่อนข้างแปลกใหม่ ทำให้คำนี้ยังไม่ถูกเรียกอย่างแพร่หลายนัก วงคิดแนปเปอร์จึงเติบโตและเป็นที่รู้จักภายใต้ชื่อ แนวเพลงอิเล็กทรอนิกส์ป๊อป (Electronic pop) ที่เลือกใช้เสียงซินธิไซเซอร์เข้ามาเป็นองค์ประกอบและกลายเป็นเอกลักษณ์ของวงที่โดดเด่นในเวลาต่อมา วงคิดแนปเปอร์ ออกอัลบั้มแรก ชื่อว่า “แสง” ในปี พ.ศ. 2536 โดยเพลงที่ได้รับความนิยมในอัลบั้มชื่อว่า “ฝน” มีการออกแบบองค์ประกอบของเพลง ได้แก่ทำนองสังเคราะห์ที่ฟังแล้วสนุกสนาน ภาษาที่ปรากฏในเนื้อเพลงใช้เป็นคำสั้น ๆ ร้องวนไปมา ได้ใจความ แต่ยังคงต้องอาศัยการตีความเพื่อให้เข้าถึงจุดประสงค์ของเพลง ประกอบกับเสียงร้องมีความราบเรียบสอดรับไปตามจังหวะเพลง ยกตัวอย่างตอนหนึ่งจากเนื้อเพลงที่ว่า

“ทุกวัน หากมีฝน จึงเป็นวันฉัน
ทุกวัน จะมีฝน เธอดูหัวใจ
พบกัน จะมีฝน เรายังผูกพัน
คบกัน ไม่มีฝน เรายังคงสุข”
(เพลงฝน วงคิดแนปเปอร์)

ผลงานเพลงล่าสุดของวงคิดแนปเปอร์เกิดขึ้นในปี พ.ศ. 2558 และชื่อว่า “เธอเท่านั้น” โดยเพลงยังคงไว้ซึ่งเอกลักษณ์ดนตรีแบบอิเล็กทรอนิกส์ป๊อป ให้ฟังง่ายติดหู และเนื้อหาในเพลงมีการนำเสนอเกี่ยวกับ

ความรัก โดยยกส่วนหนึ่งจากบทความที่ปรากฏในเว็บไซต์ของค่ายเพลงสไปซีดีสก์ (Spicydisc) โดยมีใจความดังนี้

“...เพลงที่ทำให้คุณ คิดถึง ช่วงเวลาที่เราได้ตกหลุมรักใครสักคน ในโหมตวัยรุ่น...มีอารมณ์ความน่ารักสดใส เหมาะกับเนื้อหาเพลงในเชิงบวก รวมทั้งมีกลิ่นอายยุค 90 s’ ที่เราค้นเคย...”
(บทความเกี่ยวกับเพลง เธอเท่านั้น)

2. วงบลิสโซนิค (Blissonic) (พ.ศ. 2545 ถึง 2548)

ศิลปินคู่อชายหญิง ที่ได้รับความนิยมจากผลงานเพลง “เพลงแรก” และสามารถติดอันดับ 5 อันดับเพลงที่นิยมสูงสุด (Top Five Chart) ทางรายการวิทยุ 104.5 แพตเทรีโอ เรียกได้ว่าเป็นวงดนตรีแนวซินธ์ป๊อปที่ได้รับความนิยมตอบรับที่ดีจากแฟนเพลงในช่วงเวลาการทำเพลงมากพอสมควร ถึงแม้ว่าในปัจจุบันบลิสโซนิคจะตกลงกันแยกย้ายไปเติบโตในเส้นทางอื่นที่ไม่ใช่สายดนตรี แต่แนวเพลงที่เป็นเอกลักษณ์ยังคงตราตรึงให้หวนนึกถึงวันวานอยู่เสมอ ภาษาและชุดเนื้อหาที่ปรากฏในเพลงส่วนใหญ่ของวง จะโดดเด่นไปที่การนำเสนอแบบเล่าเรื่อง (Story telling) ให้ความรู้สึกเหมือนผู้ฟังกำลังเดินทางไปตามคำบอกเล่าของนักประพันธ์ ยกตัวอย่างตอนหนึ่งจากเนื้อเพลงที่ว่า

“แล้ววันหนึ่งก็มีเจ้าชาย
ที่ไม่เกรงกลัวกับอันตราย
กวัดแกว่งดาบคู่กาย
หมายจะทำลายคำสาป”

(เพลงเจ้าหญิงคนถัดไป วงบลิสโซนิค)

การเลือกใช้ภาษาของเนื้อเพลงที่ร้อยเรียงคล้ายบทประพันธ์ที่มีความสละสลวยสร้างประสบการณ์ในการฟังเพลง ที่น่าติดตาม และทำให้เกิดการจินตนาการในเนื้อหาของเพลงได้ลึกซึ้งขึ้น

3. วงโพลีแคท (Polycat) (พ.ศ. 2554 ถึง ปัจจุบัน)

โพลีแคท เป็นวงดนตรีที่โดดเด่นด้วยการยึดเอาแนวเพลงซินธ์ป๊อป มาสร้างสรรค์เพลงให้เป็นเอกลักษณ์ของวงตั้งแต่อัลบั้มชุดแรกจนปัจจุบัน และจากกระแสความนิยมของเพลง ทำให้หลายคนคุ้นหูกับแนวเพลงซินธ์ป๊อปที่มีการใช้ดนตรีสังเคราะห์ นับเป็นการปลุกกระแสเพลงย้อนอดีต (Retro music) ให้กลับมาโลดแล่นในวงการอุตสาหกรรมเพลงไทยอย่างมีชีวิตชีวามากครั้ง โดยผลงานเพลงของวงโพลีแคทหลายเพลงเป็นที่คุ้นเคยและรู้จักในวงกว้าง อาทิ พบกันใหม่ เพื่อนไม่จริง อารมณ์ เป็นเพราะฝน เป็นต้น ถึงแม้ว่าปัจจุบัน วงโพลีแคท จะถือว่ามีประสบการณ์อย่างยาวนานในวงการเพลงไทย แต่ทุกครั้งที่มีการปล่อยผลงานเพลงใหม่ จะได้รับกระแสตอบรับในทางบวกและล้นหลามจากแฟนเพลงอยู่เสมอ แรงกระตุ้นของแนวเพลงที่โดดเด่นของโพลีแคท ทำให้ซินธ์ป๊อปกลับมาได้รับความนิยมจากบรรดานักแต่งเพลงรุ่นใหม่ และทำให้วงการแนวดนตรีที่ใช้เสียงสังเคราะห์เป็นหลักกลับมามีชีวิตชีวามากครั้งด้วยเช่นกัน

ส่วนหนึ่งจากบทความเรื่อง เฟรนด์โซน ซินธ์ป๊อป และกลิ่นหอมของยุค 80s สิ่งที่ทำให้หลายคนอารมณ์ ‘Polycat’ ของ วริษฐา แซ่เจี๋ย (วริษฐา แซ่เจี๋ย, 2019) สะท้อนให้เห็นว่าเอกลักษณ์ของวงโพลีแคทชัดเจนไปด้วยอารมณ์หยอหยอที่สัมผัสได้ผ่านเพลง ในตอนหนึ่งของบทความที่กล่าวไว้ว่า

“ในยุคที่ผู้คนโหยหาวัฒนธรรมเก่า ๆ อยากย้อนช่วงเวลากลับไปในอดีตที่หอมหวาน เกิดอาการนอสตัลเจีย (Nostalgia) กับความรู้สึก เหตุการณ์ ความทรงจำ แฟชั่น เพลง หรือไลฟ์สไตล์สมัยก่อน ทำให้

ดนตรียุค 80s ที่ได้เลื่อนหายไปตามกาลเวลาถูกปลุกขึ้นมาอีกครั้ง ด้วยเสียง ‘ซินธิไซเซอร์’ ของโต้้ง เครื่องดนตรีสังเคราะห์ที่ถือเป็นเอกลักษณ์ของเพลงในยุคนี้ นำมาบรรเลงประกอบคู่กับเสียง ‘เบส’ ของเพียว และเสียง ‘ร้อง’ ของนะ...ก็ทำเอาแฟนเพลงรู้สึกเหมือนหลุดเข้าไปอยู่ในยุค 80s จริงๆ...”

การเรียบเรียงส่วนของภาษาที่ปรากฏในเนื้อเพลงส่วนใหญ่ของโพลีแคท มีการกล่าวถึงชุดเนื้อหาในเรื่องของความรักเป็นส่วนมาก โดยมักนำเสนอเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับช่วงเวลาที่มีสัมพันธ์กับ “จังหวะเวลาของชีวิต” เช่น ความรักในวัยมัธยม การแอบรักเพื่อนในวัยเรียน หรือ ความสัมพันธ์ของความรักในวัยทำงาน ประกอบกับการใช้ภาษาเล่นคำเชิงอุปมาหรือเปรียบเทียบบ่อยครั้ง ทำให้เนื้อเพลงของโพลีแคทมักถูกพูดถึงว่ามี “ความเขย หลงยุคหลงสมัย” แต่ยังคงไว้ซึ่งความสละสลวยและเป็นเอกลักษณ์ นอกจากนี้เป็นที่น่าสังเกตว่า การเปรียบเทียบเนื้อความในเพลง ลักษณะนี้มักพบในลักษณะของเนื้อเพลงของวงดนตรีที่ได้รับความนิยมในยุค 80 s เช่นกัน ยกตัวอย่างท่อนหนึ่งจากเพลงของโพลีแคทที่ว่า

“ไม่รู้ว่าจะต้องโตท่ามกลางหมูดอกไม้มากมายขนาดไหน เธอจึงได้ครอบครองรอยยิ้มที่สวยงามขนาดนี้”
(เพลงเวลาเธอยิ้ม วงโพลีแคท)

จะเห็นได้ว่า ประโยคข้างต้น เปรียบเทียบความสวยงามของรอยยิ้มบุคคลผู้เป็นที่รัก เหมือนการอยู่ในสถานที่ที่รายล้อมไปด้วยดอกไม้ การเปรียบเทียบเชิงนี้ถูกใช้มากในงานเพลงอื่น ๆ ของโพลีแคทเช่นกัน ความสวยงามของภาษาในประโยคมักพบน้อยในเพลงของศิลปินรุ่นใหม่ ที่มักใช้ภาษาวัยรุ่นรวมไปถึงคำเฉพาะทางที่ติดปาก และกำลังได้รับความนิยมจากคนหนุ่มมากในขณะนั้น นี่จึงเป็นความโดดเด่นของเอกลักษณ์เฉพาะตัวของโพลีแคทที่คงไว้ในตัวบทเพลงอยู่เสมอ สอดคล้องกับความคิดเห็นของบทความข้างต้นที่กล่าวว่า “โพลีแคทนอกจากจะเป็น ไทม์แมชชีน พากลับไปดูว่าพ่อแม่จีบกันแบบไหน ยังสามารถสะกดอารมณ์ของผู้ฟังให้มีส่วนร่วมได้อย่างเป็นธรรมชาติ”

4. วงเทลเล็กซ์ เทลเล็กซ์ (TELEX TELEX) (พ.ศ. 2558 ถึง ปัจจุบัน)

เทลเล็กซ์ เทลเล็กซ์ เป็นวงดนตรีซินธ์ป๊อปที่ได้แรงบันดาลใจของชื่อวงมาจาก เครื่องโทรเลข ที่เป็นอุปกรณ์เก่า คลาสสิก และเป็นสิ่งของเติมไปด้วยความทรงจำของเวลาในอดีต โดย วงเทลเล็กซ์ เทลเล็กซ์ โดดเด่นในเรื่องของการนำเสนอกลิ่นไอของแนวเพลงในยุค 70s ถึง 80s ผสมผสานแนวเพลงตะวันตกที่ทันสมัย ยกตัวอย่างผลงานเพลง “1991-1993” ทางวงได้แรงบันดาลใจมาจากช่วงเวลาที่เกิดขึ้นในยุค 90 s และนำมาถ่ายทอดในเพลงนี้ เนื้อเพลงโดยส่วนใหญ่ของ วงเทลเล็กซ์ เทลเล็กซ์ จะเกี่ยวข้องกับชุดเนื้อหาในเรื่องของความรักเพื่อฝัน ทั้งมุมที่สมหวังและไม่สมหวัง ซึ่งเป็นเนื้อหาที่มักพบมากและได้รับความนิยมในเพลงไทยสากลยุคปัจจุบัน

5. วรินทร์ เปานิล (พ.ศ. 2558 ถึง ปัจจุบัน)

ศิลปินหญิงเด็กรุ่นใหม่ ที่ได้รับความนิยมในการนำเสนอแนวดนตรีซินธ์ป๊อปแบบผสมผสานตั้งแต่ผลงานเพลงแรกอย่าง “เหงา เหงา (insomia)” ก่อนได้รับความนิยมต่อเนื่องในทุก ๆ ผลงานเพลง จนถึงปัจจุบัน และเนื่องด้วยกระแสตอบรับที่ดีจากแฟนเพลงมากมายของวรินทร์ ทำให้ในเดือนตุลาคม พ.ศ. 2565 ค่ายเพลง บ็อกซ์ มิวสิค (Boxx Music) ได้ทำการจัดคอนเสิร์ตการแสดงสดที่ชื่อว่า “Inksyland ดินแดนขี้ใจ” ที่อิมแพค อารีนา เมืองทองธานี ในวันที่ 22 ตุลาคม พ.ศ. 2565 ที่ผ่านมา

แนวเพลงของวรินทร์ ได้รับแรงบันดาลใจมาจากแนวเพลงแบบซินธ์ของวงอิเล็กทรอนิกส์ยูสท์ (Electronic Youth) ซึ่งมีกลิ่นอายของความเป็นเพลงยุค 80s ก่อนนำมาปรับให้ฟังง่ายในลักษณะเพลงป๊อป จนได้รับความนิยมในปัจจุบัน ประกอบกับคอนเซ็ปต์ในการเปิดตัวด้วยเพลงสแนป (Snap) ก็ถูกออกแบบ จากความรักในช่วงวัยมัธยม ภาพรวมของเนื้อหาที่ปรากฏในเพลงเปิดตัวของวรินทร์ จึงสื่อถึงการโยกย้ายไปในช่วงเวลาในอดีตที่ผ่านมาแล้ว

จากการทบทวนวรรณกรรมของศิลปินซินธ์ป๊อปไทย ย้อนหลังกลับไปตั้งแต่ช่วงยุคเริ่มแรกในปี พ.ศ. 2536 ทำให้เห็นพัฒนาการของเอกลักษณ์ของแนวเพลงที่ได้แรงบันดาลใจในยุค 80s ผสมผสานเข้ากับแนวเพลงสไตล์ใหม่ที่ได้รับได้รับความนิยมในปัจจุบัน ถึงแม้รูปแบบของการสร้างสรรค์เพลงจะมีการปรับเปลี่ยนองค์ประกอบของเครื่องดนตรีให้สร้างเสียงสังเคราะห์ที่แตกต่างกันไปตามยุคสมัย แต่แนวโน้มของแนวเพลงซินธ์ป๊อปก็ได้รับเสียงตอบรับที่ดี ในฐานะเพลงเก่าร่วมสมัยจากศิลปินในแวดวงเพลงไทยที่หันมาทำเพลงในแนวนี้อีกมากขึ้น โดยหากเชื่อมโยงพัฒนาการของแนวเพลงนี้ กับองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการโยกย้ายอดีตที่พบได้จากเพลง สามารถวิเคราะห์ออกมาเป็น 2 ประเด็น ดังนี้

1) ประเด็นในเรื่องของชุดเนื้อหาที่สะท้อนจากเนื้อเพลง

ในช่วงแรก แนวเพลงแบบซินธ์ป๊อปจากวงคิดแนปเปอร์ เริ่มเข้ามาสร้างความแปลกใหม่ให้กับผู้ฟังจาก ด้วยจังหวะการใช้คำที่ร้องตามทำนองเพลง ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ตามแบบฉบับที่โดดเด่นของซินธ์ป๊อป จากต้นกำเนิดในฝั่งตะวันตกที่มักกล่าวถึงซินธ์ป๊อป ว่าเป็นแนวเพลงที่ใช้เทคนิคเสียงอิเล็กทรอนิกส์ และ “ร้องแบบหุ่นยนต์” กล่าวคือเนื้อร้องมักมีการใช้โทนเสียงที่ราบเรียบ ประโยคในเนื้อเพลงจะประกอบไปด้วยคำที่ไม่มากนัก แต่ใช้วิธีการร้องแบบวนซ้ำ เพื่อเน้นย้ำให้ผู้ฟังเข้าใจสิ่งที่ผู้ประพันธ์ต้องการจะสื่อ ดังจะเห็นได้จากวงคิดแนปเปอร์ที่ใช้เทคนิคคล้ายกับรูปแบบการทำเพลงซินธ์ป๊อปที่กล่าวไปข้างต้นด้วยเช่นกัน โดยภายหลังแนวเพลงซินธ์ป๊อปจากหลายศิลปิน จะเริ่มการปรับเปลี่ยนให้รูปแบบการใช้คำที่ใช้ในเพลงมีความลื่นไหล ตามรูปแบบของเพลงไทยสากลทั่วไปและเอกลักษณ์เฉพาะตัวในการสื่อความหมายผ่านเพลงของศิลปินแต่ละวง โดยส่วนมากชุดเนื้อหาที่สะท้อนในเพลงมักกล่าวถึงแก่นของความรักเป็นสำคัญ ทั้งในแง่มุมของรักที่สมหวังและไม่สมหวัง รวมถึงความสัมพันธ์หลากหลายรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็น เพื่อน คนรัก ครอบครัว หรือตนเอง ถึงแม้จะเป็นการพูดถึงแก่นเรื่องความรัก แต่มีหลายบทเพลงที่เล่าถึงความรู้สึก และอารมณ์ของความรักครั้งนั้นในอดีตที่ยังวนคิดถึง แต่ไม่สามารถเกิดขึ้นอีกแล้วได้ในปัจจุบัน นอกเหนือจากชุดเนื้อหาที่ปรากฏจากเนื้อเพลงแล้ว ในส่วนภาษาที่ใช้ของศิลปินแต่ละวง จะมีความโดดเด่นแตกต่างกันไป เช่นกัน เห็นได้จากวงโพลีแคทที่มีการใช้คำแบบไทย ๆ เข้าใจง่าย แต่ต้องอาศัยการตีความ ตามความต้องการของศิลปินที่ต้องการให้ผู้ฟังรู้สึกเหมือนได้ย้อนเวลากลับไปฟัง “คำเกี้ยว” ที่รุ่นพ่อกับแม่จีบกันสมัยก่อน ในขณะที่วรินทร์ เปาณิล ซึ่งนับเป็นศิลปินรุ่นใหม่ มีการนำเสนอเนื้อเพลงที่ร่วมสมัยมากขึ้น ถึงแม้ว่าแก่นของเนื้อหาจะเป็นการเล่าเรื่องถึงประสบการณ์ความรักของตนเองในเวลาที่ผ่านมา แต่เลือกใช้คำในเนื้อร้องที่คุ้นหู และใช้กันในชีวิตประจำวันทั่วไป จนกลายเป็นวลีฮิตที่ทำให้นึกถึงผลงานเพลงของเธออยู่บ่อยครั้ง อาทิคำว่า “กลับก่อนนะ” “ดีใจด้วยนะ” หรือ “สายตาทลอกกันไม่ได้” เป็นต้น เนื้อเพลงที่พบในเพลงของศิลปินรุ่นใหม่ จึงอาจไม่ได้เล่าถึงเรื่องราวย้อนวัยในอดีตที่ยาวนานมากนัก แต่สะท้อนให้เห็นถึงมุมมองความรักที่ผู้ฟังหลายคนมักพบเจอในลักษณะสถานการณ์ชีวิตที่เคยประสบมาด้วยกัน

2) ประเด็นเกี่ยวกับองค์ประกอบของการสร้างสรรค์เพลง

เพลงซินธ์ป๊อปจากแถบตะวันตกในช่วงแรก มีการใช้เสียงซินธิไซเซอร์แบบต้นฉบับที่ค่อนข้างโดดเด่น และเป็นเอกลักษณ์ในตัวบทเพลง แต่ด้วยเสียงที่เกิดจากการสังเคราะห์ขึ้น อาจทำให้ผู้ฟังรู้สึกถึงเพลงที่ไม่เป็นธรรมชาติ จนยังไม่คุ้นชินกับองค์ประกอบดนตรีนี้ลักษณะเท่าที่ควร แต่เมื่อมีการปรับรูปแบบองค์ประกอบของดนตรีไปตามยุคสมัย โดยเรียบเรียงให้กลมกลืนผสมผสานมากขึ้น ทำให้กระแสแนวเพลงแบบซินธ์ป๊อปเป็นที่ยอมรับและนิยมมากขึ้นในภายหลัง เฉกเช่นเดียวกับพัฒนาการทางของอุตสาหกรรมเพลงซินธ์ป๊อปในไทยในช่วงแรก ถึงแม้จะถูกมองว่าเป็นแนวเพลงที่ใหม่ และแปลกประหลาดในองค์ประกอบของเสียงที่สร้างจากเครื่องสังเคราะห์ แต่แท้ที่จริงแล้วเพลงแนวซินธ์ป๊อปแทรกซึมในวงการอุตสาหกรรมเพลงไทยมายาวนานพอสมควร อาทิเพลง หมอกหรือควัน ของ เบิร์ต ธงไชย แมคอินไตย์ ที่มีการใส่เสียงซินธิไซเซอร์เข้าไปผสมผสานไปกับเพลงหลักได้อย่างกลมกลืน จนทำให้เรามุ่งสนใจไปที่เนื้อเพลง มากกว่าดนตรีพื้นหลังที่มีกลิ่นอายของความเป็นซินธ์อยู่ไม่น้อย แต่เมื่อระยะเวลาผ่านไป ศิลปินรุ่นถัดมาที่สนใจในแนวเพลงนี้ เริ่มมีการเผยให้เห็นองค์ประกอบของเสียงซินธิไซเซอร์ที่ชัดเจนมากขึ้น อาทิเช่น วงคิดแนปเปอร์ จึงทำให้ผู้ฟังเริ่มสนใจในองค์ประกอบทางดนตรีของแนวเพลงประเภทนี้ไปพร้อม ๆ กับเนื้อหาที่เล่าผ่านเพลง โดยจะเห็นได้ชัดว่ารูปแบบของเสียงซินธิในแนวเพลงซินธ์ป๊อป ยังคงไว้ซึ่งเสียงของเครื่องดนตรีสังเคราะห์อยู่ แต่ปรับเปลี่ยนรูปแบบของซินธิไซเซอร์ไปเป็นแบบเป็นแบบดิจิทัล ซึ่งส่งผลให้เสียงที่ได้นั้น มีความกลมกลืนไปกับเพลง มากขึ้นกว่ายุคในอดีตที่นิยมใช้ซินธิไซเซอร์รุ่นเฉพาะแบบแอนะล็อก

สิ่งนี้อาจเป็นหนึ่งในองค์ประกอบที่ทำให้แฟนเพลงเข้าถึงความเป็นเพลงยุค 80s ได้อย่างชัดเจนหรือเลื่อนรางแตกต่างกันไป สอดคล้องกับกระบวนการสร้างสรรค์เพลงจากศิลปินโพลีแคท ที่เลือกใช้ซินธิไซเซอร์ในยุคแรกอย่าง Yamaha DX7 มาเป็นองค์ประกอบหลักในการสร้างสรรค์เพลง ทำให้ผลงานของ โพลีแคท บรรลุไปด้วยกลิ่นอายของความเป็น 80s ที่ค่อนข้างชัดเจนที่สุด แม้จะเป็นวงดนตรีที่เกิดขึ้นภายหลังและยังได้รับกระแสความนิยมอย่างต่อเนื่องในปัจจุบัน สิ่งนี้สะท้อนอีกประเด็นหนึ่งว่า องค์ประกอบทางดนตรีก็สามารถเป็นหนึ่งในตัวแปรสำคัญที่ขึ้นอยู่กับกระบวนการสร้างสรรค์ของศิลปิน ว่าต้องการจะให้ผู้ฟังรับรู้อารมณ์ผ่านเสียงเพลงมากน้อยเพียงใด ซึ่งการเชื่อมโยงแนวเพลงที่ผู้ฟังได้ฟังกับอารมณ์ความรู้สึกแบบย้อนวันวาน หรือโหยหาอดีตก็ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบทางดนตรีที่ศิลปินออกแบบใส่ในผลงานของตนเองเช่นกัน

เมื่อระยะเวลาผ่านไป กระแสของดนตรีเริ่มมีการเปลี่ยนแปลงไปตามความนิยมของฐานแฟนเพลงที่มีทางเลือกเพิ่มขึ้น โดยศิลปินที่ยกตัวอย่างข้างต้น เริ่มมีการผันตัวไปในเส้นทางสโตน์ดนตรีที่หลากหลาย โดยเลือกใช้แนวดนตรีผสมผสานมากกว่าซินธ์ป๊อปเพื่อเพิ่มสีสันและแนวเพลงที่แปลกใหม่ให้กับแฟนเพลง แต่ในขณะเดียวกันผู้วิจัยเห็นว่า ยังมีศิลปินที่เลือกใช้สโตน์แนวเพลงแบบซินธ์ป๊อปสร้างสรรค์ผลงานเพลงมาจนถึงปัจจุบันและยังได้รับกระแสตอบรับที่ดีจากแฟนเพลงที่ดีมาเสมอ และมีแนวโน้มจะได้รับความนิยมมากขึ้นต่อไปในอนาคต ได้แก่ วงโพลีแคท และ วรินทร์ เปานิล ซึ่งเป็นศิลปินมากประสบการณ์และสร้างผลงานที่หลากหลายฝากไว้ให้กับวงการอุตสาหกรรมเพลงซินธ์ป๊อปของไทยมาเป็นระยะเวลาานานกว่า 7 ปี โดยในส่วนต่อไปนี้จะนำเสนอประวัติพอสังเขป ผลงานด้านการทำเพลง และลักษณะเด่นของศิลปิน ดังนี้

2.3.1.1) ประวัติของศิลปินโพลีแคท

โพลีแคท (Polycat) วงดนตรีที่ขายเอกลักษณ์ของวงด้วยสไตล์เพลงแบบ 80s ทั้งในส่วนของเนื้อร้อง ทำนอง รวมถึงการแต่งกายที่โดดเด่น ทำให้โพลีแคทสร้างสีสันให้กับวงการฟังเพลงแก่แฟนเพลงตั้งแต่อดีตจวบจนปัจจุบันอย่างต่อเนื่อง โดยเดิมมีชื่อวงว่า สกายแรนเจอร์ (Sky Rangers) ประกอบไปด้วยสมาชิก 5 คน และมีผลงานการเล่นดนตรีในจังหวัดเชียงใหม่ ก่อนมีการปรับเปลี่ยนสมาชิกในวงเป็นจำนวนสุทธิ 3 คน ได้แก่ รัตน์ จันทรประสิทธิ์ (นะ) ตำแหน่งร้องนำ กีตาร์ และซินธิไซเซอร์ เพ็ญ วาตานาเบะ (เพ็ญ) ตำแหน่ง เบส และ ซินธิไซเซอร์ และ พลากร กันจินะ (โต้) ตำแหน่งคีย์บอร์ด ทรัมเป็ต และ ซินธิไซเซอร์ จุดเปลี่ยนแปลงที่ทำให้ สกายแรนเจอร์ต้องเติบโตไปในเส้นทางสายดนตรีและกลายมาเป็นขวัญใจวัยรุ่นไทยอย่างวงโพลีแคท คือการที่ทางวงมีโอกาสได้เป็นส่วนหนึ่งในมิวสิควิดีโอเพลง “I RAN” ของศิลปิน อะฟล็อกออฟซีกูลส์ (A Flock of Seagulls) ซึ่งเป็นวงนิวเวฟ (New wave) สุดโด่งดังจากประเทศอังกฤษ นี่จึงเป็นจุดเริ่มต้นที่ทำให้ทางวงสนใจเปลี่ยนแปลงแนวดนตรีที่เล่นให้มีความเฉพาะตัว และนำสีสันของซินธิไซเซอร์ หรือ เครื่องดนตรีสังเคราะห์เสียง เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของวงได้อย่างกลมกลืน จนเกิดเป็นโพลีแคทมาจนถึงทุกวันนี้

โพลีแคทออกอัลบั้มแรก โดยใช้ชื่อว่า 05:57 ในปี พ.ศ. 2554 พร้อมกับปลุกชีวิตของซินธ์ ให้คนรู้จักมากขึ้น ก่อนเริ่มออกอัลบั้มที่สองในปี พ.ศ. 2559 ภายใต้ชื่อว่า 80 kisses ที่สัมพันธ์กับคอนเซ็ปต์ของเพลงในอัลบั้ม ที่กล่าวถึงวัฒนธรรมความรักแบบในอดีต จนกลายเป็นที่รู้จักและได้รับกระแสตอบรับที่ดีจากวงการเพลงไทยอย่างล้นหลามตั้งแต่นั้นมา หากพิจารณาจำนวนงานเพลงในระยะเวลาการเป็นนักดนตรีของวงโพลีแคท ถือว่ามีจำนวนค่อนข้างมาก และได้รับความนิยมติดชาร์ตเพลงในประเทศไทยหลายเพลง โดยนับเป็นซิงเกิ้ลเดี่ยวของทางวงจำนวนทั้งสิ้น 22 เพลง ในฐานะศิลปินรับเชิญและมีส่วนร่วมในการร้องเพลงจำนวนทั้งสิ้น 12 เพลง ในรูปแบบการถูกเชิญร้องเพลงในโปรเจกต์พิเศษจำนวนทั้งสิ้น 4 เพลง และมีส่วนร่วมในเพลงสื่อสร้างสรรค์อื่นๆ อาทิ โฆษณา ภาพยนตร์ เพลงประกอบซีรีส์ เป็นจำนวนทั้งสิ้น 14 เพลง โดยถึงแม้ว่าจำนวนเพลงที่ถูกปล่อยออกมามีจำนวนที่ค่อนข้างมาก แต่โพลีแคทยังคงรูปแบบการนำเสนอเรื่องราวของเพลงภายใต้การเล่าเรื่องแบบโหยหาอดีตจนกลายเป็นเสน่ห์เฉพาะตัวของทางวง

2.3.1.2) ลักษณะเด่นและผลงานของศิลปินโพลีแคท

จากประวัติโดยสังเขปที่กล่าวไปข้างต้น ทำให้ทราบว่าโพลีแคท เกิดจุดเปลี่ยนให้หันมาทำเพลงแบบซินธ์ป๊อป จากการได้รู้จักแนวเพลงแบบนิวเวฟ หลังร่วมงานกับศิลปิน อะฟล็อกออฟซีกูลส์ (A Flock of Seagulls) อีกทั้งการหิบบั๊มแรงบันดาลใจในการทำเพลง จากศิลปินต้นแบบที่ชื่นชอบในวงการเพลงตะวันตกมากมาย อาทิ ไมเคิล แจ็คสัน และ บอน โจวี แต่จากแหล่งข้อมูลทางเอกสารและออนไลน์ที่ผู้วิจัยได้ศึกษาเกี่ยวกับทัศนคติในการทำเพลง ทำให้เราทราบว่าแท้จริงแล้ว แรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์เพลงของสมาชิกวงโพลีแคท โดยส่วนมากเกิดจาก “ความผูกพันกับช่วงเวลาในอดีต” ที่ติดตัวมาที่ตนเองในวัยเด็ก อันแสดงให้เห็นจากส่วนหนึ่งของบทสัมภาษณ์ The cloud: POLYCATคุยกับเบิร์ด ธงไชย เรื่องดนตรีย้อนยุคและเส้นทางก่อนพบเจอกันในโปรเจกต์ Mini Marathon ว่า (Cloud, 2018)

“ ตอนเด็ก ๆ ที่บ้านสะสมแผ่นเสียง จะได้ฟังเพลงเก่า ๆ โดยที่เราไม่รู้ตัว เราจำรายละเอียดของเพลงได้ พอเพลงนั้นขึ้นมา เราจะแฟลชแบค (flash back) ไปเลยว่าตอนนั้นที่เราเคยฟัง มันมาจากไหน มันตกตะกอนไปในความคิดเราโดยปริยาย ว่าเวลาเราทำเพลง ชาวอเมริกันจะออกมาเป็นแบบไหน”

การย้อนรอยความทรงจำในทางตรงของศิลปินกับช่วงเวลาสัมพันธ์กับแนวเพลงนั้น ๆ ในวัยเด็ก ทำให้โพลีแคทหลงใหลในเสน่ห์ของแนวเพลงเก่ามากขึ้น จนนำไปสู่การตัดสินใจเลือกใช้แนวเพลงของวงเป็นแบบซินธ์ป๊อป โดยเขาเชื่อว่า การสร้างสรรค์แนวเพลงแบบนี้จะทำให้ผู้ฟังย้อนกลับไปคิดถึงช่วงวัยเด็ก หรือเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับความทรงจำในอดีตแบบที่ตนเองเคยเผชิญได้อีกครั้ง แรงบันดาลใจในการทำเพลงนี้ มีอิทธิพลอย่างมากต่อกระบวนการในการสร้างสรรค์เพลงของวง โดยวงเลือกที่จะ “จำลอง” สภาพแวดล้อมในการทำเพลง ให้เข้าใกล้กับช่วงเวลานั้นที่เคยเกิดขึ้นในอดีตมากที่สุด อันสะท้อนได้จากส่วนหนึ่งของบทสัมภาษณ์ในนิตยสารออนไลน์ A day: POLYCAT ป๊อปไอคอนแห่งยุคที่ชุบชีวิตเพลง 80s ขึ้นมาใหม่ ว่า (ภาณุพันธ์ วีรวุฒิต, ม.ป.ป)

“ตั้งแต่เราเริ่มทำอัลบั้มนี้ (80s kisses) เรากลับไปใช้ชีวิตแบบยุค 80s กัน ไม่ใช่สมาร์ทโฟน แต่งตัวแบบวัยรุ่นยุคนั้น ฟังเพลงจากเทปและแผ่นเสียงเก็บแรงบันดาลใจออกมา พอทำอัลบั้มเราเลยอยากให้คนฟังเกิดโอเคเดียวว่าเราฟังซาวนด์แบบไหน...พอตั้งใจว่าจะลุยเพลง 80s กันจริงจัง เราก็ต้องค้นต่อว่าจะใช้ซาวด์แบบไหน ใช้เครื่องดนตรีอะไร หลังปกแผ่นเสียงที่เราฟัง จะเขียนบอกว่าอัลบั้มนี้ อัดด้วยเครื่องดนตรีรุ่นไหนก็ต้องไปตามหามา หลักๆเราใช้ซินธิไซเซอร์ Yamaha DX7 รุ่นที่ยังเป็นแอนะล็อกอยู่ การทำเพลงในอัลบั้มนี้จะยุ่งยากกว่าหน่อย คือต้องอัดเสียงลงเทปก่อน แล้วค่อยอัดกลับเข้ามาในคอมพิวเตอร์”

โดยหากติดตามกระบวนการในการสร้างสรรค์เพลงของโพลีแคทในทุกอัลบั้ม จะเห็นได้ชัดเจนว่า กลิ่นอายของแนวเพลงซินธ์ป๊อปในยุค 80s เป็นเอกลักษณ์โดดเด่นที่ทางวงต้องการนำเสนอและสื่อสารผ่านเพลงออกมาอยู่เสมอ เฉกเช่นเดียวกับอัลบั้ม 80 kisses ที่เกิดขึ้นจากคอนเซ็ป ‘กลุ่มคนที่โรแมนติกแต่มีสไตล์’ โดยโพลีแคทมีแนวความคิดที่อยากทำเพลงที่เป็น 80s โดยไม่สนใจว่าแฟนเพลงจะชื่นชอบหรือไม่ กล่าวคือ แนวเพลงซินธ์ป๊อปเป็นสไตล์ที่โพลีแคทหลงใหลและต้องการสร้างสรรค์งานเพลงออกมาอย่างแท้จริง ความเข้มข้นของรูปแบบเพลงจึงต้องการ “คงไว้ซึ่งเอกลักษณ์” ของความเก่าในตัวแนวเพลงที่ทำให้คนฟังหววนคิดถึงความทรงจำในวันวาน สอดคล้องกับตอนหนึ่งในบทสัมภาษณ์ของ นะ โพลีแคท ในรายการ The People: เจาะเวลาหาอดีตกับ POLYCAT วงที่ชุบชีวิตยุค 80s ให้ดูดีอีกครั้ง ที่กล่าวว่า (Official, 2020)

“เหมือนกับมีแก้วแก้วหนึ่ง มีตะกอนของ เอกซ์ตี้ (80s) เต็มไปหมดเลย เรา (โพลีแคท) แค่กวนมันขึ้นมา แล้วคนก็ไปค้นพีเบิร์ด จุดประกายให้คนไปค้นสิ่งเก่ามากขึ้น แล้วมันค่อยบูม”

สิ่งนี้สะท้อนให้เห็นว่า โพลีแคทไม่ได้นิยามตนเองว่าเป็นตัวแทนของการสร้างกระแสความเก่าให้เกิดขึ้นใหม่ไปเสียทีเดียว แต่กลับมองว่า ผลงานเพลงของวง เป็นเพียงตัวกระตุ้นให้คนที่เคยคุ้นชินและเคยสัมผัสอารมณ์ของแนวเพลงเก่าในช่วงนั้น ได้คิดถึงและโยยหาความรู้สึกแบบนั้นให้เกิดขึ้นอีกครั้งผ่านผลงานเพลงของตนเองมากกว่า โดยสิ่งสำคัญที่ทำให้แฟนเพลงเข้าถึงความเป็นแนวดนตรีแบบย้อนยุคผ่านผลงาน

เพลงของโพลีแคทได้นั้น คือ การที่ศิลปินมีความรู้และความเข้าใจเพลงซินธ์ป๊อปที่ลึกซึ้ง และเข้มข้นมากพอที่จะนำมาถ่ายทอดให้ผู้ฟังคิดถึงช่วงเวลาในอดีตของตนเอง

เพลงของโพลีแคท ยังมีความโดดเด่นในเรื่องขององค์ประกอบโดยรวมของชุดเนื้อหา ที่สามารถนำเสนอความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตามแบบฉบับกลับอายุในยุค 80s อันได้แก่

1) การออกแบบเสียงซินธิไซเซอร์ : มีการเรียบเรียงให้สวยงามและคงไว้ตามแบบฉบับของแนวเพลงในยุค 80s ให้ได้มากที่สุด ในขณะที่เดียวกันต้องสามารถสร้าง “ความล้าหน้าในอดีตและยังเขยในยุคปัจจุบัน” เพื่อสร้างเอกลักษณ์ตามที่วางตั้งใจไว้ สิ่งเหล่านี้ทำให้แนวเพลงของโพลีแคทมีความโดดเด่น และอบอวนไปด้วยเสน่ห์ของความย้อนยุคที่ตั้งใจออกแบบมาแล้วอย่างแท้จริง

2) จุดเด่นทางด้านการใช้ภาษา : เนื้อเพลงของโพลีแคทมีความสวยงามจากการใช้ภาษาที่ไพเราะ สละสลวย และละเมียดละไม เมื่อตีความในเชิงลึกมากขึ้นจะเห็นถึงความตั้งใจในการเรียบเรียงรูปแบบประโยค หรือ การเลือกใช้คำที่สั้นกระชับ เฉียบคม แต่ยังไม่ลืมความเขยที่มีลูกเล่นตามแบบฉบับยุค 80s ซึ่งกลายเป็นเสน่ห์ที่ทำให้เนื้อเพลงของโพลีแคทติดหู และสร้างความประทับใจให้แก่ผู้ฟังทุกครั้งที่ได้ยิน

3) โลกใบเสและการใช้ดนตรี : มีการนำเสนอแนวเพลงให้ความรู้สึกถึงความเป็นญี่ปุ่นในยุคก่อน โดยใช้แนวดนตรีแบบแจ๊สฟิวชั่น ผสมผสานความเป็นฟังก์ก์ที่ช่วยส่งเสริมให้มวลรวมของเพลงมีความโดดเด่นและใกล้เคียงกับแนวเพลงในยุค 80s มากที่สุด

ในส่วนของผลงานในวงการอุตสาหกรรมเพลงซินธ์ป๊อปของไทย โพลีแคทได้รับกระแสสนับสนุนจากแฟนเพลงทุกครั้งที่มีการปล่อยผลงานเพลงใหม่ เนื่องจากเอกลักษณ์ที่ชัดเจนของแนวเพลง และการเล่าเรื่องผ่านเนื้อเพลงที่เฉียบคม น่าติดตาม ยกตัวอย่าง เพลง พบกันใหม่ ที่สามารถติดอันดับ “เพลงที่เปิดมากที่สุด” อันดับที่ 25 ทางสถานีวิทยุประจำเดือนมีนาคม ปี 2558 รวมไปถึงจำนวนยอดรับชมทางแพลตฟอร์มสตรีมมิ่งออนไลน์ทุกช่องทางทะลุหลักล้านอยู่เสมอ ทำให้วงโพลีแคทมีโอกาสได้รับการเสนอชื่อเข้าชิงจากเวทีประกาศรางวัลมากมาย และได้รับรางวัลในระยะเวลาการเป็นศิลปินในวงการเพลงซินธ์ป๊อปมากมาย ดังนี้

- (1) รางวัลศิลปินหน้าใหม่แห่งปี (NEW ARTIST OF THE YEAR) จากเวทีประกาศรางวัล Fat Radio 2012
- (2) เพลงยอดเยี่ยมประจำเดือนพฤศจิกายน 2014 จาก EFM Radio
- (3) รางวัล Best Breakout Artist จากเวทีประกาศรางวัล Bang Music Awards 2015
- (4) รางวัลศิลปินสไตล์ยอดเยี่ยมแห่งปี (The best Style Of the Year) จากเวทีประกาศรางวัล The Guitar Mag Awards 2016
- (5) รางวัลเพลงมาแรง (Hot Music) จากเวทีประกาศรางวัล KAZZ AWARDS 2016
- (6) รางวัลเพลงอินดี้แห่งปี (Indie Song of the Year) จากเวทีประกาศรางวัล Joox Thailand Music Awards 2017
- (7) รางวัลโปรดิวเซอร์ยอดเยี่ยมแห่งปี (The Best Producer of the Year) : รัตน์ จันท์-ประสิทธิ์ (Na Polycat) จากเพลง อวรณ์ (I Want You)

จากเวทีประกาศรางวัล The Guitar Mag Awards 2019 สาขา
(8) รางวัลเพลงอินดี้แห่งปี (Indie Song of the Year 2019) เพลง อวอร์ด (I Want
You) จากเวทีประกาศรางวัล JOOX Thailand Music Awards 2019

ในส่วนของผลงานการแสดงคอนเสิร์ต โพลีแคทได้มีโอกาสในฐานะการเป็นส่วนหนึ่งของแขกรับเชิญพิเศษ และเป็นศิลปินหลักที่ขึ้นแสดงในงานต่าง ๆ โดยได้รับกระแสตอบรับที่ดีและการชื่นชมจากแฟนเพลงมาโดยเสมอ โดยผลงานการแสดงคอนเสิร์ตเดี่ยวของโพลีแคท มีดังนี้

- (1) คอนเสิร์ต CAT GIG Polycat ของคลื่น แคท เรดิโอ (Cat Radio) ตอน เพื่อนไม่จริง วันที่ 25 มิถุนายน 2558 ณ มงคล สตูดิโอ RCA
- (2) คอนเสิร์ต LEO Presents Polycat I Want You Concert : 31 สิงหาคม ถึง 1 กันยายน 2562
- (3) คอนเสิร์ต POLYCAT Concert Exhibition ที่ House of Illumination ณ ศูนย์การค้า CentralWorld ซึ่งจัดในช่วงวันที่ 26 พฤศจิกายน ถึง 31 ธันวาคม 2564

นอกจากนี้ความน่าสนใจของคอนเสิร์ต POLYCAT Concert Exhibition เป็นการนำเสนอเอกลักษณ์เฉพาะตัวของโพลีแคทที่เชื่อมโยงกับแนวเพลงซินธ์ป๊อป โดยอาศัยการเล่าเรื่องผ่านเพลง เพื่อย้อนเวลาไปยังอดีตในยุค 80s ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่รุ่งโรจน์ของแนวเพลงแบบตะวันตกย้อนยุคที่เริ่มเข้ามามีบทบาทในไทย ผู้ฟังจะได้รับประสบการณ์การฟังเพลงที่อบอวลไปด้วยมวลของการโหยหาอดีตในช่วงเวลาที่ผ่านไปมาแล้ว ในขณะที่เดียวกันศิลปินก็เลือกใช้เพลงเพื่อเป็นสื่อกลางในการเชื่อมต่อความทรงจำส่วนบุคคลเหล่านั้นของแฟนเพลงด้วยกัน โพลีแคทได้ออกแบบห้องจัดแสดงนิทรรศการทั้งหมด 8 ห้อง ด้วยวิธีการใช้ดิจิทัลอาร์ต (Digital art) และเทคนิคแสงสีแบบดั้งเดิมที่ให้อารมณ์เหมือนย้อนเวลากลับไปยามครั้งหนุ่มสาวในอดีต ยกตัวอย่าง การถ่ายทอดบรรยากาศห้องที่เต็มไปด้วยแสงเลเซอร์พร้อมกับเสียงเพลงที่ถูกบรรเลงด้วยจังหวะดิสโก (Disco) เพื่อพาผู้ฟังย้อนไปทำความรู้จักกับโพลีแคทในอัลบั้มแรก นอกจากนี้ยังมีการใส่ชิ้นส่วนความทรงจำในวัยเด็กของใครหลายคน อาทิ ตุ๊กตาตุ๊กตา, ล้อแม็กซ์ และ ป้ายพรายเดย์ฮอว์เวย์ (Friday on the highway) ที่แสดงให้เห็นเสน่ห์ของวัยรุ่นในยุค 80s ได้เป็นอย่างดีเข้าไปผสมผสานในห้องจัดแสดงงานด้วย สิ่งนี้สะท้อนให้เห็นว่า โพลีแคทพยายามนำเสนอแนวเพลงอันเป็นเอกลักษณ์ของตนเองผ่านกระบวนการผลิตซ้ำทางวัฒนธรรม ด้วยการเชื่อมโยงแนวเพลงเก่าที่เคยมีในอดีตให้กลับมามีชีวิตชีวาในยุคปัจจุบันอย่างกลมกลืน ผ่านเนื้อเพลงที่มีเนื้อหาโหยหาอดีตและมีกลิ่นของความทรงจำย้อนวัย ที่เกิดขึ้นกับผู้ฟังที่ได้ฟังเพลงของโพลีแคทอยู่เสมอ (กุลธิดา สุประเสริฐ, 2564)

2.3.1.3) ประวัติของศิลปินวรินทร์ เปานิล

อีกหนึ่งศิลปินที่น่าจับตามองของอุตสาหกรรมแนวเพลงซินธ์ป๊อปไทย คือ วรินทร์ เปานิล หรือ อั้งค์ วรินทร์ โดยปรากฏตัวครั้งแรกด้วยการเป็นสมาชิกเกิร์ลกรุ๊ปของวง ซิลลี่ไวท์ช็อก (Chilly Whitechoc) จากค่ายกามิกาเซ่ (Kamikaze) และเป็นศิลปินเดี่ยวเต็มตัวภายใต้สังกัดค่ายบ็อกซ์ มิวสิค (Boxx Music) ในเครือมิวสิค มูฟ (Muzik Move) ในเวลาต่อมา

วรินทร์ เปานิล เปิดตัวผลงานชิ้นแรกด้วยแนวเพลงซินธ์ป๊อปที่ชื่อว่า เหงา เหงา (Insomia) ด้วยน้ำเสียงไพเราะชวนฝัน ผสมผสานกับเนื้อหาของเพลงที่เล่าถึงความรักที่รอคอยการสมหวัง ทำให้เพลงนี้ได้รับความนิยมอย่างรวดเร็วในเวลาไม่นาน กระแสตอบรับที่ดีของวรินทร์ เปานิล สะท้อนได้ชัดเจนจากจำนวนยอดสั่งจองแผ่นเสียง (Vinyl) กับอัลบั้มแรก ในปี พ.ศ. 2561 ที่ใช้ชื่อว่าบลิส (Bliss) ซึ่งปัจจุบันนับว่าเป็นหนึ่งในสินค้าที่ควรค่าแก่การสะสม ในส่วนของภาพรวม ผลงานเพลงทั้งหมดของวรินทร์ เปานิล ที่เริ่มมีผลงานเพลงแรกตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2559 จนถึงปัจจุบัน ประกอบไปด้วย เพลงเดี่ยวจำนวนทั้งสิ้น 16 เพลง ผลงานที่เป็นซิงเกิลพิเศษ รวมถึงเพลงประกอบต่างๆ จำนวน 9 เพลง และเพลงอื่น ๆ ที่มีส่วนร่วมในการร้องจำนวน 11 เพลง โดยจำนวนยอดผู้เข้าฟังเพลงในแพลตฟอร์มออนไลน์ของแต่ละผลงานมีจำนวนที่ค่อนข้างสูง จนทำให้เราเห็นเพลงของเธอติดอันดับชาร์ตเพลงในรายการวิทยุอยู่บ่อยครั้ง ยกตัวอย่างผลงานที่ได้รับความนิยมมาก เช่น สายตาหลอกกันไม่ได้ (Eyes don't's lie) ซึ่งมีจำนวนผู้เข้าชมในยูทูบ (Youtube) จำนวนกว่า 40 ล้านวิว และเป็นผลงานเพลงที่ติดอันดับ 2 ในรายการวิทยุที่ป๊อปท็อปชาร์ต (Tpop Top Chart) อีกด้วย

2.3.1.4) ลักษณะเด่นและผลงานของศิลปินวรินทร์ เปานิล

อั้งค์ วรินทร์ เปานิล ได้แรงบันดาลใจในการเลือกใช้แนวเพลงซินธ์ป๊อปมาเป็นเอกลักษณ์ของเพลงตนเอง จากการบังเอิญได้ฟังเพลงของวงอิเล็กทรอนิกส์ (Electric Youth) ซึ่งเป็นดนตรีแนว 80s จากวิทยุระหว่างขับรถ ทำให้เกิดความชื่นชอบในเสน่ห์ของซินธ์ จนกลายมาเป็นแนวเพลงที่สามารถนำเสนอความเป็นตนเอง ผ่านผลงานเพลงตั้งแต่ชุดแรกจนถึงปัจจุบัน มุมมองในเรื่องของการหยิบยกแนวเพลงที่ทำให้หวงคิดถึงช่วงเวลาในอดีต สะท้อนได้จากบทสัมภาษณ์ ในรายการ Celebrities: INK WARUNTORN จากเกิร์ลกรุ๊ปสุ่สาวซินธ์ป๊อป (echo, 2562) ว่า

“ ..คือเรารู้สึกว่า ซินธ์ มันมีเสน่ห์ตรงที่มีหลายเสียงในเพลงเดียว ทำให้เพลงมีสีสันมากขึ้น ดีใจนะที่มีคนรู้จักซินธ์ป๊อปเพราะเรา หรือว่าบางคนมาฟังเพลงเราแล้วทำให้เขานึกถึง สมัยก่อน ที่เคยฟังเพลงสโตร์นี่ เพราะมันเป็นกลิ่นอายของยุค 80s 90s อยู่แล้ว”

โดยถึงแม้ว่าวรินทร์ จะไม่ได้มีช่วงชีวิตใกล้เคียงกับจุดกำเนิดของแนวเพลงนี้ในยุค 80s แต่ความชื่นชอบและมุมมองที่คิดว่า “เพลงซินธ์เปรียบเสมือนแฟชั่น” ที่มีรูปแบบการเกิดขึ้นแบบหมุนวน มีการเลียนแบบไปบ้าง แต่สุดท้ายก็สามารถวนกลับมาฮิตใหม่ และได้รับความนิยมมากขึ้นในกระแสเพลงหลักในปัจจุบัน ทำ

ให้รูปแบบการสร้างสรรค์ผลงานเพลงของวรินทร์ มีการผสมผสานแนวดนตรีป๊อปที่ฟังง่าย แต่ยังไม่ลืมกลิ่นของเสียงซินธิไซเซอร์เพื่อคงบรรยากาศของความเป็น 80s ไว้ สอดคล้องกับบทสัมภาษณ์ส่วนหนึ่งจาก The Standard: Multiple Eargasms EP.22 อีจ้ก วรินทร์ จากสมาชิกเกิร์ลแบนด์สู่ศิลปินซินธิป๊อปชาวด 80 ว่า (STANDARD, 2018)

“อีจ้กเกิดไม่ทัน 80s แต่ชอบฟังเพลงแบบ 80s ที่ย้อน ๆ ไป เพราะเนื้อหา หรือคนที่มันอยู่ในเนื้อเพลง มันมีความจริงใจ และความรู้สึกมันเรียลมาก เราฟังเนื้อหาแล้วสัมผัสได้ว่ามันมีความจริงใจและน่ารัก”

บทสัมภาษณ์นี้สะท้อนให้เห็นทัศนคติต่อดนตรีย้อนยุคแบบ 80s ที่วรินทร์ มองว่าเสน่ห์ของการโหยหาอดีตที่เกิดขึ้นผ่านเพลง คือ “ลักษณะการใช้ภาษา” ที่ปรากฏในเนื้อเพลง มีความตรงไปตรงมา ไม่สลับซับซ้อน อ่านแล้วเข้าใจง่าย หรือที่เรียกว่า ภาษาเขย ๆ แต่น่ารัก ซึ่งมักพบวิธีในการใช้ภาษาแบบนี้มากในเพลงยุคก่อน และได้กลายมาเป็นแรงบันดาลใจในการเขียนเพลง และนำเสนอเรื่องราวความรักของตนเองผ่านเพลงในเวลาต่อมา

ถึงแม้ว่า ผลงานเพลงโดยส่วนมากของวรินทร์ จะมีการผสมผสานแนวเพลงป๊อปเข้ากับเสียงสังเคราะห์ซินธิไซเซอร์ ให้ฟังง่ายและไพเราะตามแบบฉบับเพลงกระแสหลักที่ได้รับความนิยม แต่ชุดเนื้อหาและภาษาที่ตั้งใจเล่าผ่านเพลง ก็นับเป็นอีกหนึ่งเอกลักษณ์ที่โดดเด่นของ “เพลงแบบอีจ้ก” ที่ถูกพูดถึงในกลุ่มแฟนเพลงมาโดยตลอด โดยแรงบันดาลใจส่วนมากจากการออกแบบเนื้อเพลงแต่เพลงมักมาจากประสบการณ์ส่วนตัว ของตนเองที่พบเจอในช่วงชีวิตในอดีต นำกลับมาหยิบและเล่าต่อในเพลงนั้น ๆ ยกตัวอย่างเช่น ผลงานเพลงแรกอย่าง เหงา เหงา ซึ่งเป็นการเล่าถึงมุมมองความรักที่หวงคิดถึงช่วงเวลาเก่า ๆ ที่เคยได้ใช้ร่วมกับอีกฝ่าย เมื่อได้กลับไปในสถานที่เดิม ๆ เพลงเดิม ๆ ที่เคยได้ฟังร่วมกัน รูปถ่ายที่เคยถ่าย เป็นต้น รูปแบบการนำเสนอเนื้อหาผ่านเพลงของวรินทร์ จึงไม่ได้ย้อนอดีตกลับไปไกลในช่วงเวลาที่ยาวนานมากนัก แต่สามารถสร้างมวลอารมณ์ให้ผู้ฟัง หวนคิดถึงเหตุการณ์ความสัมพันธ์ของตนเองในลักษณะคล้ายกับเนื้อเพลง เปรียบเสมือนการสร้างความจริงร่วมให้กับผู้ฟัง ได้มีความรู้สึกนึกคิด และอารมณ์ที่คล้อยตามไปกับสิ่งที่ต้องการนำเสนอผ่านเพลงได้

ในส่วนผลงานความนิยมอย่างต่อเนื่องของวรินทร์ ทำให้ถูกเสนอชื่อเข้าชิงในรางวัลเวทีใหญ่กว่า 10 รายการ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2558 โดยรวบรวมรางวัลที่ได้รับในรอบปี ดังนี้

- (1) รางวัล ศิลปินอาเซียนยอดเยี่ยม (Best Asian Artist) จากเวทีประกาศรางวัล Mnet Asian Music Award 2020
- (2) รางวัล ศิลปินหญิงแห่งปี (Best Female Artist Of The Year) จากเวทีประกาศรางวัล The Guitar Mag Award 2021
- (3) รางวัล ศิลปินหญิงยอดนิยม (Popular Female Artist Award) จากเวทีประกาศรางวัล KAZZ AWARD 2022

โดยในส่วนผลงานคอนเสิร์ตเดี่ยวของวรินทร์ เปานอล มีรายละเอียดดังนี้

- (1) Singha Corporation Presents INK WARUNTORN SECRET BETWEEN US CONCERT วันที่ 14 และ 15 กันยายน 2562 ณ Voice Space
- (2) The Concert Application presents INKSYLAND ดินแดนขี้ใจ คอนเสิร์ต วันเสาร์ที่ 22 ตุลาคม 2565 ณ IMPACT ARENA เมืองทองธานี

ความนิยมของวรินทร์ เปานอล ไม่ได้หยุดอยู่เฉพาะภายในประเทศเท่านั้น แต่ยังเติบโตไกลขึ้นในระดับสากล จากการมีซิงเกิลพิเศษที่ชื่อว่า “Last Train” ร่วมกับวงสัญชาติญี่ปุ่นอย่าง TREE1989 โดยผลงานเพลงนี้ วรินทร์ตั้งใจผสมผสานแนวเพลงซินธ์ป๊อปให้เข้ากับแนวเพลงซิตีป๊อป (City pop) จากกลิ่นอายความคลาสสิกที่ไปผสมผสานอย่างลงตัว โดยในส่วนของเนื้อเพลง มีการเรียบเรียงแบบผสมผสาน 2 ภาษา ได้แก่ ภาษาไทย และ ภาษาญี่ปุ่น เพื่อความชัดเจนในการถ่ายทอดภาษาที่ไพเราะ และชุดเนื้อหาที่ปรากฏในเนื้อเพลง โดย “Last Train” ถูกประพันธ์ขึ้นจากแรงบันดาลใจในการระลึกความหลังในอดีตของวรินทร์ ที่เกิดขึ้นระหว่างการรอรถไฟขบวนสุดท้ายที่ญี่ปุ่น แต่ถูกนำเสนอและตีความใหม่ โดยเปรียบเทียบความรัก จากการยอมเสียเวลาตรกรถไฟขบวนสุดท้ายเพื่อแลกกับการได้ใช้เวลากับคนรักให้นานขึ้น ซึ่งเรื่องราวที่น่าติดตามในเนื้อเพลง นับเป็นอีกหนึ่งเสน่ห์ของเพลงวรินทร์ ที่เสริมให้เพลงซินธ์ป๊อปของเธอมีความโดดเด่นและเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวที่ขึ้นชอปปานเพลงทั้งชาวไทยและต่างประเทศเช่นกัน

การเปิดประสบการณ์การทำเพลงด้วยภาษาที่หลากหลาย ทำให้วรินทร์ เปานอล มีฐานแฟนเพลงจากประเทศญี่ปุ่นที่เพิ่มมากขึ้นอย่างรวดเร็ว ทำให้เธอได้รับโอกาสในการพบปะกับแฟนเพลง และแจกจ่ายเซ็นต์อย่างใกล้ชิดที่ทาวเวอร์ เรคคอร์ด ชิบูย่า (Tower Records Shibuya) ในวันที่ 14 พฤศจิกายน 2565 ที่ผ่านมา พร้อมกับการจัดคอนเสิร์ตครั้งแรกที่ประเทศญี่ปุ่นภายใต้ชื่อ “Leo present Ink Waruntorn X THREE1989 Live In Tokyo 2022” ในคอนเสิร์ต บลูม (Bloom) ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นจึงเป็นที่จับตามองถึงความสำเร็จที่เติบโตขึ้นของวรินทร์ เปานอล พร้อมๆกับความน่าสนใจของแนวเพลงซินธ์ป๊อปที่ได้รับความนิยมมากขึ้น จากศิลปิน และนักแต่งเพลงไทยเช่นกัน (EntertainmentReport3, 2565)

จากการศึกษาข้อมูลในภาพรวม ทำให้เห็นความน่าสนใจของศิลปินโพลีแคท และ วรินทร์ เปานอล ในฐานะศิลปินรุ่นใหม่ ที่ชัดเจนในแนวเพลงซินธ์ป๊อปของตนเองตั้งแต่เริ่มปล่อยผลงานเพลงแรกจนปัจจุบัน ในขณะเดียวกัน รูปแบบการนำเสนอความเป็นซินธ์ป๊อปที่เชื่อมโยงไปยังกลิ่นอายความเป็น 80s ของทั้งสองศิลปินมีแง่มุมที่แตกต่างกันพอสมควร โดยหากเปรียบเทียบให้เห็นภาพที่ชัดเจนขึ้น โพลีแคทเปรียบเสมือนแก้วบรรจุน้ำ ซึ่งเป็นตัวแทนของซินธ์ป๊อปไว้ภายใน โดยที่ลวดลายของแก้ว มีความดีไซน์แบบย้อนยุค ดั้งเดิมให้ความรู้สึกถึงการออกแบบที่แม้จะธรรมดา แต่เต็มไปด้วยเสน่ห์ของความเก่าที่ไม่ค่อยเห็นในยุคปัจจุบัน แตกต่างกันที่แก้วของวรินทร์ เปานอล ที่ภายในบรรจุน้ำที่มีความเป็นซินธ์ป๊อปเช่นเดียวกัน แต่ภายนอกของแก้วถูกออกแบบด้วยลวดลายของความร่วมสมัยมากขึ้น เป็นแก้วที่มีเอกลักษณ์ ดูพบได้ทั่วไป แต่ก็มีเสน่ห์ของแรงบันดาลใจของความเก๋าร่วมด้วย แต่ถึงแม้ลวดลายบนแก้วของทั้งสองศิลปินจะมีความแตกต่างกัน แต่ความซินธ์ป๊อป หรือ บทเพลงที่บรรจุอยู่ภายในจะเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ทำให้เราเข้าถึงท่วงทำนองของเพลง ที่สามารถเชื่อมโยงไปสู่มิติของการโหยหาอดีต และ ความทรงจำร่วมทุกครั้งที่ได้ลิ้มรสด้วยเช่นกัน จุดร่วมและจุดแตกต่างกันที่น่าสนใจดังกล่าว เป็นเหตุผลสำคัญที่ผู้วิจัย เล็งเห็นว่ามีความสำคัญและตัดสินใจ

เลือกศึกษาศิลปินจากแนวเพลงซินธ์ป๊อป เป็นโพสิแคท และ วรันธร เปานิล ตามลำดับ ทั้งนี้จากการ ทบทวนวรรณกรรมของศิลปินไทยที่ยังโลดแล่นในวงการอุตสาหกรรมเพลงนั้น ได้สะท้อนให้เห็นว่าซินธ์ป๊อป ยังเป็นแนวเพลงที่ได้รับความนิยมในปัจจุบัน โดยเสน่ห์ของการผลิตซ้ำและหีบห่อความเก่าในอดีต มาเล่า เรื่องใหม่ผ่านชุดเนื้อหาของเนื้อเพลงเป็นหนึ่งในความน่าสนใจ และเป็นจุดเริ่มต้นวิทยานิพนธ์เรื่องนี้ ที่ทำให้ ผู้วิจัยเล็งเห็นถึงความสำคัญและคาดหวังว่าการศึกษาเรื่องนี้จะสามารถสร้างคุณค่าให้เกิดแก่อุตสาหกรรม สร้างสรรค์ของไทย ดังคำกล่าวที่ว่า “อดีตไม่มีวันตาย” และบทเพลงสามารถพาผู้ฟังย้อนกลับเข้าไปถึง เหตุการณ์ในความทรงจำนั้นได้เสมอ

2.3.2 ลักษณะเฉพาะของแนวเพลงไทยและสภาพสังคมในยุค 80s

จากที่ทราบกันในเบื้องต้น ว่าแนวเพลงซินธ์ป๊อปนั้นได้รับความนิยมสูงสุดในช่วงยุค 80s โดยตรงกับช่วงปี ค.ศ. 1980 ถึง 1989 ในฝั่งสากล และ พ.ศ. 2523 ถึง 2532 ในประเทศไทย ซึ่งหากย้อนเวลากลับไปทบทวนเกี่ยวกับสภาพสังคม รวมถึงอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ในด้านต่าง ๆ ที่ปรากฏในยุคนี้ พบว่ามีความโดดเด่นเป็นเอกลักษณ์ และน่าสนใจศึกษาต่อยอดโดยมีรายละเอียดดังนี้

ในส่วนภาพรวมด้านต่าง ๆ ของสังคมในยุค 80s ฝั่งสากล นับเป็นช่วงเวลาสำคัญที่ทำให้เห็นการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ ที่เข้าสู่สังคมอุตสาหกรรมที่เต็มรูปแบบมากขึ้น เกิดเศรษฐกิจแบบตลาดใหม่ ในแถบยุโรปตะวันออก โดยประเทศที่เห็นเด่นชัดว่ามีพัฒนาการทางด้านเศรษฐกิจที่รวดเร็วแบบก้าวกระโดด ในยุคนี้ได้แก่ ประเทศญี่ปุ่น และเยอรมนี โดยในช่วงยุคนี้เกิดการก่อตั้งบริษัทข้ามชาติทางด้านอุตสาหกรรม เข้าสู่ประเทศแถบทวีปเอเชียมากมาย อาทิ มาเลเซีย จีน เกาหลีใต้ ไต้หวัน และ ประเทศไทย

ทางด้านพัฒนาการของอุตสาหกรรมเพลง พบว่าในช่วงเริ่มต้นของยุค 80s มีการต่อต้านแนวเพลง ดิสโกของกลุ่มคนในสังคมที่ต้องการปรับเปลี่ยนแนวเพลงที่ซ้ำซากจำเจในสังคม โดยแสดงออกผ่านการคิดค้นเครื่องดนตรีแนวใหม่ที่ให้อารมณ์ของเสียงเพลงที่แตกต่างไปจากเดิมอย่าง ซินธิไซเซอร์ หรือ เครื่องสังเคราะห์เสียงแบบอิเล็กทรอนิกส์ผ่านแนวคิดแบบนิวเวฟ และ ซินธ์ป๊อป รวมไปถึงการพัฒนาต่อยอดแนวเพลงฟังก์ร็อก และ ฮิปฮอป ที่ได้รับความนิยมและเป็นที่ยอมรับมากขึ้น

ในขณะเดียวกัน ประเทศสหรัฐอเมริกา ได้สร้างแรงกระเพื่อมของอุตสาหกรรมดนตรีโลก และสามารถแผ่ความนิยมมาสู่แถบประเทศใกล้เคียง จากการถือกำเนิดขึ้นของราชาเพลงป๊อปในดวงใจของคนทั้งโลกอย่าง ไมเคิล แจ็กสัน (Michael Joseph Jackson) และ มาดอนน่า (Madonna Louise Ciccone) ซึ่งสร้างความนิยมถล่มทลายและกลายเป็นขวัญใจของคนทั่วโลกในช่วงเวลานั้นอย่างรวดเร็ว โดยการขับเคลื่อนอุตสาหกรรมเพลงของสหรัฐอเมริกา ไม่ได้จำกัดเฉพาะในรูปแบบของผลงานเพลงเท่านั้น แต่ยังรวมไปถึงการสร้างประสบการณ์ร่วมของคนในสังคม ผ่านการจัดคอนเสิร์ตครั้งใหญ่ที่ชื่อว่า โลฟเอ็ด (Live Aid) เมื่อวันที่ 13 กรกฎาคม 1985 ขึ้นพร้อมกัน 2 ประเทศ ณ สนามกีฬาเวมบลีย์ กรุงลอนดอน ประเทศอังกฤษ และสนามจอห์น เอฟ. เคนเนดี เมืองฟิลาเดลเฟีย สหรัฐอเมริกา คอนเสิร์ตครั้งนี้ถูกจัดขึ้นในรูปแบบ ‘การกุศล’ เพื่อเป้าประสงค์หลักในการระดมทุน แก้ปัญหาภาวะอดอยากในประเทศเอธิโอเปีย รวมถึงประเทศ ที่ได้รับความเดือดร้อนเรื่องความยากจนในทวีปแอฟริกา โดย โลฟเอ็ด ได้รับความนิยมอย่างล้นหลามตาม ความคาดหวัง จากยอดตัวเลขของผู้คนที่ให้ความสนใจ และเดินทางมาเข้าร่วมคอนเสิร์ตครั้งนี้รวมสถานที่ จัดงานทั้งสองแห่ง มากกว่า 1.6 แสนคน รวมถึงผู้ชมในรูปแบบการถ่ายทอดสดอีกกว่า 1.9 พันล้านคน ทำ

ให้ท้ายที่สุดแล้ว ผู้จัดสามารถระดมทุนได้สูงมากถึง 127 ล้านดอลลาร์สหรัฐ และกลายเป็นคอนเสิร์ตการกุศลใหญ่ที่สุดครั้งหนึ่งที่ไม่เพียงแต่สร้างสร้างความประทับใจให้แก่ผู้ชม แต่ยังสามารถสะท้อนให้เห็นถึงค่านิยมของอุตสาหกรรมเพลงโลกที่ขับเคลื่อนให้เกิดปรากฏการณ์ครั้งใหญ่ในช่วงกลางปี 80s ได้เป็นอย่างดี (TEAM, 2021)

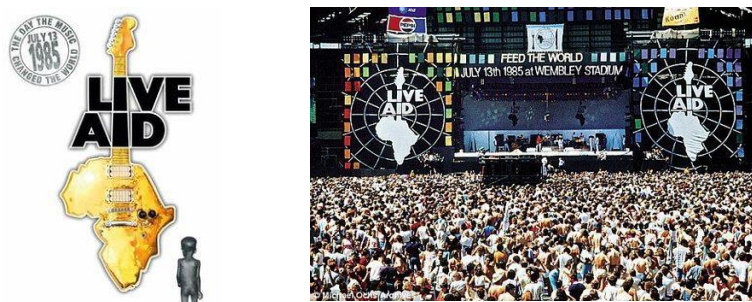

Figure 1 โลโก้ของงาน (ซ้าย) และภาพบรรยากาศของคอนเสิร์ต (ขวา) ไลฟ์เอ็ด (Live Aid)

เมื่อวันที่ 13 กรกฎาคม 1985

(ที่มา https://twitter.com/beaver_ch5/status/1017579054365474816/photo/2, 2018)

ในด้านค่านิยมของอุตสาหกรรมแฟชั่นของสังคมในยุค 80s หรือที่หลายคนเรียกว่า แฟชั่นแบบเอกซ์ตี้ (Eighties) มีต้นกำเนิดแบบดั้งเดิมมาจากชาวพังค์ (Punk) ที่สร้างกระแสในการต่อต้านกลุ่มคนที่เรียกตนเองว่าฮิปปี (Hippie) และ พวกทุนนิยม (Materialist) การแสดงออกของสไตล์การแต่งกายในยุคนี้จึงเป็นส่วนผสมที่ลงตัวของเสื้อผ้าหน้าผมที่สุดโต่งแปลกตา แต่เจือไปด้วยสีสนับจุดขาดของเสื้อผ้าที่โดดเด่นแบบ 80s อาทิ การเลือกใช้สีเครื่องแต่งกายแบบเมทัลลิก (Metalic) รวมถึง การใช้ที่หนุนไหล่ (Shoulder Pads) ที่คาดหน้าผาก (Sweatband) ยีนส์ฟอก (Acid Washed Denim) แจ็กเก็ตตกแต่งด้วยป้ายหรือคำต่างๆ (Jacket with Patches) ต่างหูอันใหญ่ (Big Earring) เสื้อไหล่เดียว (One-Shoulder) กางเกงทรงหลวมพาราชูต (Parachute Pants) ชุดกีฬา (Exercise Clothes) เสื้อเชิ้ตยกปก (Poped Collar) เสื้อหรือสเวตเตอร์ตัวโคร่ง (Oversized Tops) กางเกงเอวสูง (High Waist Pants) เลกกิ้งส์ (Legging) กางเกงยืดแบบเหยียบสัน (Stretch -Stirred Pants) กระโปรงสั้น (Mini Skirt) หรือแม้กระทั่งการปรับแต่งผมแบบยีฟู (Big Hair)

การปรับเปลี่ยนกระแสของแฟชั่นในยุค 80s เดินทางมาจนถึงช่วงที่เกิดกระแสย่อยที่เรียกว่า แนวโรแมนติกใหม่ (New Romantic) ที่เสริมให้ภาพรวมของแฟชั่นในยุคนี้ไม่แข็งกระด้างและแปลกตาจนเกินไป ผ่านการเพิ่มเติมองค์ประกอบของเครื่องแต่งกายให้ดูเรียบง่ายแต่น่าสนใจมากขึ้น อาทิ การเพิ่มความพองฟูตรงแขนเสื้อ ปรับทรงกางเกงเป็นแบบทรงหลวมแบ็กก็เอวสูง รวมถึงการยกปกเสื้อขึ้น แล้วสวมแจ็กเก็ตหรือสูททับ เป็นต้น นอกจากนี้ในส่วนของเสื้อสไตล์สปอร์ต และเสื้อพอดี้ตัว ที่จับคู่กับกางเกงวอร์มทรงหลวมหรือขากว้างทรงตรงก็ต่างได้รับความนิยมอย่างแพร่หลายในช่วงปี 80s เช่นกัน (REALLALIWORLD, 2016)

ถึงแม้ว่ากระแสแฟชั่นที่เกิดขึ้นจะเก่าแก่และผ่านมานานกว่า 2 ทศวรรษ แต่ยังเห็นว่ามีถูกเลือก มาปรับแต่งเพิ่มเติมให้เข้ากับแฟชั่นการแต่งกายในยุคปัจจุบันอยู่บ่อยครั้ง เนื่องจากแฟชั่นแบบ 80s ไม่ ซ้ำซากจำเจ อีกทั้งสามารถสร้างความโดดเด่นเป็นเอกลักษณ์ที่น่าจดจำกับคู่สวมใส่ได้

Figure 2 ภาพรวมของแฟชั่นเครื่องแต่งกายที่ได้รับความนิยม ในยุค 80s
(ที่มา <https://reallaliworld.wordpress.com/2016/12/10/7811/>, 2016)

เมื่อกลับมาพิจารณาบริบทสังคมของประเทศไทยในยุค 80s หรือ ช่วง พ.ศ. 2523 ถึง 2532 พบว่า เป็นช่วงเริ่มต้นของการเปลี่ยนผ่านทางเทคโนโลยีและวัฒนธรรมที่ล้ำสมัยมากขึ้นในยุคนั้น ทำให้เกิดการรับ เอาค่านิยมของวัฒนธรรมป๊อป (Pop culture) เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในวิถีชีวิตประจำวัน ก่อนถูกส่งต่อและ เผยให้เห็นเสน่ห์ของความเก๋เหล่านั้นในสมัยปัจจุบัน

ถึงแม้ว่าหากย้อนเวลากลับไปมองสภาพสังคมในช่วง 80s ในมุมมองของคนรุ่นใหม่ จะเห็นภาพของ เมืองน่าอยู่และสงบสุขมากกว่าในปัจจุบัน แต่แท้จริงแล้วปัญหาของสังคมที่เกิดขึ้นอย่างเรื้อรังในยุคนั้น นั้น ยังคงอยู่ในกรอบจำกัดของความยากจน และการหลอกล้ำทางการศึกษา เศรษฐกิจและสังคมที่กระจุกอยู่ เฉพาะสังคมเมือง มากกว่าการกระจายโอกาสไปสู่ชนบทไม่ต่างจากสมัยปัจจุบัน รวมไปถึงโครงสร้างของ สถาบันทางการเมืองที่ยังขาดความมั่นคง ที่ส่งผลต่อลักษณะการดำเนินชีวิต ค่านิยม และวัฒนธรรมของ ประชาชนในภูมิภาคต่าง ๆ ที่ต่างกัน (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2524) แต่อีกนัยหนึ่งก็เป็นตัวกระตุ้นให้คนใน สังคมเกิดการตื่นตัว ชัยนตั้งใจประกอบอาชีพ เพื่อผลักดันให้ชีวิตของตนเองสามารถขับเคลื่อนไปข้างหน้า ตามกลไกของสังคมที่เกิดขึ้นได้

Figure 3 สภาพแวดล้อมในสังคมกรุงเทพมหานครยุค 80s
(ที่มา <https://www.youtube.com/watch?v=677Gb9D5Vjc>, 2021)

Figure 4 สื่อภาพยนตร์ที่ได้รับความนิยมในช่วงยุค 80s
(ที่มา <https://www.youtube.com/watch?v=677Gb9D5Vjc>, 2021)

วัฒนธรรมการแต่งกายของชายหญิงในยุค 80s ต่างได้รับอิทธิพลมาจากสไตล์ของเสื้อผ้าในฝั่งสากลที่มีรูปแบบคล้ายคลึงกัน โดยในสมัยนั้นเสื้อผ้าที่นำมาจำหน่ายในรูปแบบสำเร็จรูปยังไม่เกิดขึ้นอย่างแพร่หลายมากนัก ทำให้วัยรุ่นไทยในสมัยก่อน ต้องพึ่งพิงร้านตัดเสื้อที่กระจุกกระจายตามพื้นที่ตัวเมืองของจังหวัดกรุงเทพมหานคร อาทิ สะพานควาย บรรทัดทอง หรือ ประตูน้ำ ซึ่งแรงบันดาลใจของสไตล์เครื่องแต่งกายมักได้รับมาจากภาพยนตร์ต่างประเทศ หรือ นิตยสารที่เป็นที่นิยมในสมัยนั้นเป็นหลัก โดยเอกลักษณ์ของเครื่องแต่งกายของผู้ชายไทยในยุค 80s จะนิยมนำผ้าลินิน มาผสมผสานกับผ้ายัด รวมไปถึงลายสก๊อต หรือการใช้เทคนิคผ้าพิมพ์ลายที่เสริมให้ภาพลักษณ์ของผู้สวมใส่ดูเรียบหรู แต่เข้าถึงได้ ส่วนของผู้หญิงหากเลือกหยิบเซ็ทที่มีสีสันโดดเด่นด้วยสีสันฉูดฉาด สดใส เสริมให้ดูมีชีวิตชีวา รวมไปถึงการแต่งกายด้วยผ้ายีนส์ที่มีเครื่องประดับ (Accessories) บนร่างกาย รวมไปถึงความนิยมการแต่งกายแบบสปอร์ต ที่มีความคล่องตัว จากการเลือกใส่กางเกงขาสั้น ถุงเท้ายาวครึ่งแข้งของชายและหญิงต่างได้รับความนิยมอย่างมากในยุค 80s เช่นกัน

Figure 5 แฟชั่นการแต่งกายแบบสปอร์ตบนโปสเตอร์โฆษณารองเท้า แอคทีฟ (Aktiv) ในยุค 80s
(ที่มา https://www.facebook.com/1098321480184115/posts/1520343577981901/?locale=th_TH, 2017)

เทคโนโลยีที่เกิดขึ้นช่วงปี 80s ในประเทศไทยยังไม่มีระบบของการติดต่อเชื่อมโยงถึงกันผ่านตัวกลางที่เป็นอินเทอร์เน็ต รวมทั้งยังไม่มีเครื่องมือสื่อสาร หรือที่เรียกว่า ‘โทรศัพท์เคลื่อนที่’ ทำให้ผู้ใช้วิธีการติดต่อผ่านตู้โทรศัพท์หยอดเหรียญ เพื่อพูดคุยสื่อสารกันด้วยเวลาและเนื้อความที่จำกัดตามจำนวนเงินที่มี นอกจากนี้ยังนิยมใช้วิธีเขียนจดหมายและโทรเลข เพื่อบอกเล่าเรื่องราวในชีวิต รวมไปถึงการติดต่อถามไถ่สารทุกข์สุกดิบจากผู้อื่นผ่านเนื้อความในกระดาษ หรือแม้กระทั่งการแนบรูปถ่ายที่จารึกข้อความไว้ด้านหลังรูปไปพร้อมกับจดหมาย เพื่อบอกเล่าความรู้สึกคิดถึง ที่ต้องห่างไกลจากบุคคลที่ผูกพันกัน โดยเครื่องมือที่ถือเป็นเสน่ห์ในยุค 80s อีกหนึ่งชนิดคือ เพจเจอร์ (Pager) หรือวิทยุตามตัว ซึ่งเกิดคิดค้นในช่วงยุค 50s ถึง 60s ก่อนได้รับความนิยมสูงสุดในช่วง ปี 80s ถึง 90s โดยในช่วงแรกเพจเจอร์ทำหน้าที่เป็นเพียงเครื่องมือที่ใช้ในการแจ้งเตือนข้อความเท่านั้น ก่อนถูกปรับเปลี่ยนเพิ่มเติมในส่วนของฟังก์ชันหน้าจอและการฝากข้อความเสียง และเปลี่ยนเป็นโทรศัพท์มือถือแทนในเวลาต่อมา

ในส่วนของสถานที่ พบว่าในยุคนี้มีการเกิดขึ้นของโรงหนังที่มีกิจการถาวรมากกว่าห้างร้านที่กระจายตามพื้นที่ต่าง ๆ แต่อยู่ในรูปแบบของผูกขาดเจ้าของกิจการประจำพื้นที่นั้น อาทิ ห้างสรรพสินค้าสัญชาติไทย ญี่ปุ่น อย่าง ไทย ไดมาร์ (Thai Daimaru) ที่เริ่มแรกตั้งอยู่ที่ศูนย์การค้าราชประสงค์ บริเวณเซ็นทรัลเวิลด์ (CentralWorld) ก่อนปรับเปลี่ยนตำแหน่งมาในฝั่งตรงข้ามของที่ตั้งเดิม นับเป็นห้างสรรพสินค้าแห่งแรกของไทยที่มีการติดตั้ง ‘เครื่องปรับอากาศ’ และ ‘การเปิดให้บริการบันไดเลื่อน’ เพื่ออำนวยความสะดวกและแสดงให้เห็นถึงความทันสมัยในยุคนี้ (เด็กชายผักอีเล็ด, 2565)

Figure 6 การโฆษณา และสถานที่จริงห้างสรรพสินค้า ไทย ไดมาร์
(ที่มา https://www.silpa-mag.com/history/article_94577, 2565)

จากที่กล่าวไปเบื้องต้น สะท้อนให้เห็นว่าสื่อที่ได้รับความนิยมจากผู้คนเป็นจำนวนมากนั้น อยู่ในรูปแบบของสื่อโทรทัศน์ และสื่อสิ่งพิมพ์ เช่น หนังสือพิมพ์ หนังสือวิชาการที่ให้ความรู้ วรรณกรรม นิยาย รวมไปถึงหนังสือการ์ตูนที่ใช้ลายเส้นแบบวาดมือ ทำให้เทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับสื่อเพลงที่ได้รับความนิยมในยุคที่รูปแบบสตรีมมิ่งออนไลน์ (Streaming online) ยังมาไม่ถึง มุ่งเน้นไปที่อุปกรณ์เชิงวัตถุที่จับต้องได้ เช่น วอล์คแมน (Walkman) หรือ ซาวด์อะเบาท์ (Soundabout) เครื่องเล่นเทปคาสเซ็ทแบบพกพาในเครือบริษัทโซนี่ (SONY) เครื่องแรกของโลกที่เป็นจุดเปลี่ยนครั้งใหญ่ในวงการอุตสาหกรรมเพลงในยุคก่อน รวมไปถึงเครื่องเล่นวิดีโอเทป (Video tape) ที่ใช้สำหรับบันทึกภาพและเสียงที่เชื่อมต่อทางโทรทัศน์ ซึ่งได้รับความนิยม

นิยมอย่างมากในสังคมยุคคอนกรีตที่ผู้คนสามารถเสฟสื่อได้ในพื้นที่ของตนเอง รวมไปถึงเครื่องเล่นแผ่นเสียง ด้วยระบบมือหมุนที่สามารถบันทึกและเล่นเสียงได้จากจานเสียง หรือที่เรียกว่า แผ่นครั่ง ก่อนเกิดการพัฒนาเป็นแผ่นเสียง หรือ ไวนิล (Vinyl) ที่ยังถูกผลิตซ้ำและยังเป็นที่ยอดนิยมในปัจจุบัน (เสาวพงศ์ หนูสิงห์, 2022)

ในส่วนของผลงานเพลงไทยสากลที่ได้รับความนิยมในยุค 80s โดยภาพรวมของผลงานเพลงส่วนใหญ่มีเอกลักษณ์ด้วยเรื่องของการใช้ภาษา อันวิจิตร สวยงาม มีการเล่นคำ ที่ฟังแล้วไพเราะจับใจ จากการใช้วรรณศิลป์ประกอบคำประพันธ์ที่โดดเด่นแบบเพลงยุคเก่า โดยถึงแม้ว่าจะผ่านมาถึง 2 ทศวรรษ แต่บทเพลงจากศิลปินไทยในยุค 80s เหล่านี้ยังคงได้รับการพูดถึงจนถูกนำมาขับร้องใหม่จากศิลปินวัยรุ่นไทยในปัจจุบันอยู่บ่อยครั้ง ยกตัวอย่างศิลปินไทยที่ได้รับความนิยมในช่วงปี ปี พ.ศ. 2523 ถึงช่วงประมาณ พ.ศ. 2533 มีดังนี้

1. ศิลปินกลุ่ม แกรนด์เอ็กซ์ (GRAND EX') ได้รับความนิยมช่วงปี พ.ศ. 2512 ถึง 2533 และ พ.ศ. 2546 ถึง 2562

ศิลปินกลุ่มที่ประสบความสำเร็จสูงสุดและยาวนานหนึ่งของประเทศไทย โดยสามารถสร้างสถิติการจำหน่ายผลงานกว่าหนึ่งล้านก๊อปปี้ ในอัลบั้มที่ชื่อว่า ลูกทุ่งดิสโก้ ในปี พ.ศ. 2522 และอีกหนึ่งล้านห้าแสนตลับในอัลบั้ม แกรนด์เอ็กซ์ โอ ปี พ.ศ. 2524 โดยผลงานที่ได้รับความนิยมได้แก่ เพลง หัวใจมีปีก บุปผเสถียรนิवास โบว์สีแดง ลมสาวท รักในซีเมเจอร์ คนธรรพ์รำพัน บัวน้อยคอยรัก เชื้อฉัน เพียงสบตา หรือ พบรัก เป็นต้น

Figure 7 วง แกรนด์เอ็กซ์ (GRAND EX')

(ที่มา <https://starfm.teroradio.com/เพลงที่คิดถึง-คนที่คิดถึง/16360/เพลงที่คิดถึง-แกรนด์-เอ็กซ์%EF%BF%BD%EF%BF%BD>, 2016)

2. ศิลปินกลุ่ม ฟังก์แพนเตอร์ (Pinkpanther) ได้รับความนิยมช่วงปี พ.ศ. 2522 ถึง ปัจจุบัน

ฟังก์แพนเตอร์มีจุดเริ่มต้นจากการเป็นรักคนตรีเล่นเบื่องหลังให้กับศิลปินในค่าย ก่อนมีอัลบั้มชุดแรกเป็นของตนเองในปี พ.ศ. 2525 ชื่อว่า 'สายชล' และแจ้งเกิดจนเป็นที่นิยมสูงสุดจากเพลง 'รักฉันทันเพื่อเธอ' จากการนำทำนองญี่ปุ่น ชื่อว่า Yume Oi Sake มาประกอบ และประพันธ์เนื้อเพลงเป็นภาษาไทยโดย ชรัส เฟื่องอารมย์ ความนิยมของฟังก์แพนเตอร์ได้รับกระแสตอบรับที่ดีจากแฟนเพลงมาสม่ำเสมอ และกลายเป็นศิลปินกลุ่มวงแรกที่ขึ้นเวทีในรายการโลกดนตรี ทางช่อง ททบ.5 เมื่อวันที่ 22 มกราคม พ.ศ. 2527 ถึงแม้ว่าปัจจุบัน วงฟังก์แพนเตอร์จะห่างหายจากการปล่อยผลงานเพลง แต่ยังคงถูกพูดถึงในฐานะวงดนตรี

รุ่นใหญ่ที่เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิลปินยุคใหม่อยู่บ่อยครั้ง โดยเพลงที่ได้รับความนิยมอื่น ๆ อาทิ เพลงรอยเท้าบนพื้นทราย คอยเธอคืนมา ผาგრัก ป่านฉะนี้ หรือ ผาგრัก เป็นต้น

Figure 8 วง พิงค์แพนเตอร์ (Pinkpanther)

(ที่มา <https://www.nititad.com/product/59/แผ่นซีดี-เพลงไทย-พิงค์แพนเตอร์-จิ้งจอก>, 2017)

3. ศิลปินกลุ่ม คีรีบูน ได้รับความนิยมช่วงปี พ.ศ. 2526 ถึง 2530 และ พ.ศ. 2553

คีรีบูน เป็นวงดนตรีที่ได้รับความนิยมมากในสังกัด อาร์เอส ซาวด์ โดยแนวเพลงของ คีรีบูน มีอิทธิพลต่อการเริ่มเล่นดนตรีของวัยรุ่นไทยในยุคนั้น เนื่องจากมีการใช้ภาษาที่เข้าใจไม่ซับซ้อน ไพเราะ และเข้าถึงกลุ่มแฟนเพลงได้ง่าย โดยในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2526 ถึง 2530 มีผลงานเพลงในรูปแบบอัลบั้มที่ได้รับความนิยมสูงถึง 5 ชุด ได้แก่ หากรัก (2526) รอวันฉันรักเธอ (2527) เพื่อน (2528) เพียงก่อนนั้น (2529) และ อ้อด In USA (2529) โดยผลงานเพลงที่เป็นที่รู้จักในวงกว้างได้แก่ หากรัก รอวันฉันรักเธอ ลาสาวแม่มกอลง อติตรักยามเย็น หรือ ปลูกรัก เป็นต้น

Figure 9 วง คีรีบูน

(ที่มา https://www.khaosod.co.th/special-stories/news_6680736, 2021)

4. ศิลปินกลุ่ม ฟรุตตี้ (Fruity) ได้รับความนิยมช่วงปี พ.ศ. 2524 ถึง 2534

ศิลปินกลุ่มที่เริ่มแรกมีสมาชิก 8 คน ก่อนถูกปรับลดลงเหลือสมาชิกที่ลงตัวเพียง 2 คน ได้แก่ ชมพู สุทธิพงษ์ วัฒนจัง และ ปิง สมพร ปรีดามาโนช มีเพลงที่ได้รับความนิยมมากมาย อาทิ เหมือนนกไร้ปีก คนข้างเคียง ลืมเธอ รอยนิรันดร์ อยากรบกรัก คิดไม่ตก (อยากตาย) ไปให้พ้น หรือ รักแท้ (แต่รอให้รวยก่อน) เป็นต้น โดยผลงานที่นำเสนอในรูปแบบนักร้องคู่ คืออัลบั้มชุดที่ 5 ชื่อว่า ‘อยากรบกรัก’ ที่มีการปรับแนวเพลงขึ้นมาให้มีความทันสมัยจากรูปแบบเพลงสตริงในยุคก่อนที่วงเคยทำมา

Figure 10 วง ฟรุตตี้

(ที่มา <https://www.2020.co.th/dundara/article/45>, ม.ป.ป)

5. ศิลปินกลุ่ม สาว สาว สาว ได้รับความนิยมช่วงปี พ.ศ. 2524 ถึง 2533

สาว สาว สาว มีสมาชิกจำนวนทั้งสิ้น 3 คน ในสังกัดค่ายรถไฟดนตรี โยเอกลักษณ์เด่นของวงคือการแต่งกายด้วยสีสดใสฉูดฉาด สดใส เป็นที่จดจำของแฟนเพลง รวมถึงการออกแบบท่าเต้นประกอบเพลงที่เป็นเอกลักษณ์ตามแบบฉบับของวง โดย สาว สาว สาว ได้รับฉายาว่า ‘เกิร์ลกรุ๊ปวงแรกของเมืองไทย’ ผลงานที่ได้รับความนิยม อาทิ ประตู่ใจ รักคือฝันไป ด้วยแรงแห่งรัก อยากรูม รักทำไม หรือ มีอาจรัก เป็นต้น

Figure 11 วง สาว สาว สาว

(ที่มา <https://www.2020.co.th/dundara/article/45>, ม.ป.ป)

จากการศึกษาเบื้องต้นถึงความนิยมของแฟนเพลงไทยในช่วงยุค 80s ทำให้เห็นความสำคัญของธุรกิจเพลง (Music Business) ที่มีการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ จากผลกระทบของการแปรรูปเศรษฐกิจแบบยังชีพให้เป็นแบบการค้าในปี พ.ศ. 2475 ทำให้ธุรกิจเพลงไทยเข้าสู่อุตสาหกรรมการค้าเพลงแบบเต็มตัว รวมทั้ง

การเปิดรับวัฒนธรรมตะวันตก ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นสำคัญที่ทำให้ศิลปิน ผู้ประพันธ์เพลงเลือกหยิบใช้ องค์ประกอบของเสน่ห์เพลงแบบสากล เข้ามาประพันธ์เพลงและต่อยอดเป็นประโยชน์แก่เพลงของตนเองให้มีเอกลักษณ์มากขึ้น โดยอุตสาหกรรมเพลงไทยเติบโตจนมีมูลค่าสูงกว่าหมื่นล้านบาท ในช่วงปี พ.ศ. 2526 ซึ่งเป็นช่วงกลางของยุค 80s ก่อนประสบเหตุการณ์วิกฤตทางเศรษฐกิจในปี พ.ศ. 2540 เกี่ยวกับการ ละเมิดลิขสิทธิ์และการทำซ้ำ โดยบริษัทเพลงที่ได้รับความนิยมอย่างมากในสมัยนั้นได้แก่ บริษัท อาร์เอส จำกัด (มหาชน) ที่ปัจจุบันใช้ชื่อว่า บริษัท อาร์เอส จำกัด มหาชน และ บริษัท จีเอ็มเอ็ม แกรมมี่ จำกัด (มหาชน) เป็นหลัก (ณิศา ททรัพย์สินวิวัฒน์, 2560)

รูปแบบการบริโภคผลงานเพลงของผู้ฟังในช่วงต้นยุค 80s เน้นไปที่เครื่องเล่นเสียงและแผ่นเสียง ก่อนถูกแทรกแซงทางเทคโนโลยี หรือที่เรียกว่า Disruptive Technology ด้วยเทปคาสเซตและซีดีจาก อัลบั้มเต็มและอัลบั้มย่อยของศิลปินที่มีชื่อเสียง จากนั้นเกิดการเปลี่ยนผ่านด้วยเทคโนโลยีการดาวน์โหลด เพลงแบบดิจิทัลผ่านระบบสตรีมมิง (Streaming) ในภาพรวมอุตสาหกรรมทั่วโลก เมื่ออ้างอิงจากหลักทฤษฎี ของ เคลย์ตัน คริสเตนเซน (Clayton Christensen) ที่กล่าวถึง การแทนที่ของเทคโนโลยีสมัยใหม่ของ กลไกตลาดโลกที่ต้องการตอบสนองต่อลูกค้าเฉพาะกลุ่ม แสดงให้เห็นว่า นวัตกรรมหรือเทคโนโลยีทันสมัยที่ ตอบโจทย์รูปแบบการใช้ชีวิตของมนุษย์จะทำหน้าที่ทดแทนของเก่าที่ล้าหลังหรือไม่จำเป็นอีกต่อไป เช่นเดียวกับความนิยมของแผ่นเสียง เทปซีดี ที่ถูกปรับให้อยู่ในรูปแบบดิจิทัลทั้งหมด แต่อย่างไรก็ดี ถึงแม้ว่าเทคโนโลยีจะเข้ามามีบทบาทมากขึ้นอย่างปฏิเสธไม่ได้ แต่หลักฐานความนิยมในเรื่องของการฟัง เพลง หรือ วิถีชีวิตของคนในยุค 80s กลับแสดงให้เห็นชัดเจนผ่านอุปกรณ์เชิงวัตถุที่จับต้องได้ มากกว่า เทคโนโลยีที่อยู่ในรูปแบบนามธรรมบนเครือข่ายออนไลน์ สิ่งนี้กลายเป็นวัตถุเชิงสัญลักษณ์ ที่ทำให้บุคคล สามารถระลึกถึง และสัมผัสได้ถึงเสน่ห์ของความเก่าที่หาได้ยากในยุคปัจจุบัน

2.3.3 แนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบของเพลง

2.3.3.1) หลักการในการสร้างสรรค์เพลง

เพลงเป็นสุนทรียศาสตร์ที่ว่าด้วยความสวยงาม และเป็นผลผลิตของความคิดสร้างสรรค์ของมนุษย์ เพื่อใช้ประกอบในพิธีกรรมในอดีต ก่อนมีการปรับเปลี่ยนให้เข้ากับบริบททางวัฒนธรรม และกลายมาเป็น หนึ่งในรูปแบบของสื่อที่ช่วยเยียวยาสภาพจิตใจมนุษย์ที่เผชิญกับความโศกเศร้าเสียใจ ให้มีกำลังใจในการก้าว ต่อไปข้างหน้า ดังคำกล่าวของโทมัส คาไลน์ (Thomas Carlyle) (1888) ที่ว่า “Music is well said to be the speech of angels” หรือ ดนตรีเป็นเสียงสวรรค์ (Carlyle, 1888) โดยสิ่งหนึ่งที่เชื่อมต่อกับ ประสบการณ์ของมนุษย์กับเพลงคือ อารมณ์เพลงที่ถูกถ่ายทอดผ่านเพลง เช่น อารมณ์รัก อารมณ์เศร้า อารมณ์สนุกสนาน และ อารมณ์ตื่นเต้นกล้าหาญ เพลงจึงเปรียบเสมือนอาวุธทางปัญญาเสมือนสิ่งที่บ่งบอก “วิวัฒนาการ” (Development) ซึ่งเป็นหนึ่งในความความเจริญทางวัฒนธรรม ละสามารถบ่งบอกซึ่งพัฒนาการ ของความเชื่อ หรือ ความรู้สึกที่ถ่ายทอดผ่านบทประพันธ์ หรือการบอกเล่าผ่านเนื้อเพลง (จตุพร สีม่วง, 2561) ความสำคัญของบทเพลงในแง่ของการเป็นตัวแทนของสื่อ ซึ่งถูกสร้างขึ้นเพื่อระลึกถึงความทรงจำและการโหยหาอดีต ได้รับการศึกษาเป็นวงกว้างมากขึ้น ในยุคที่ผู้คนโหยหาช่วงเวลาที่มีค่าในอดีตของตนเอง

สอดคล้องกับแนวคิดของรูสโซ่ (Jacqueline, 2009) ที่กล่าวว่า “ดนตรีสามารถเชื่อมโยงความทรงจำส่วนตัวและความทรงจำร่วมกัน ในสถานที่และเวลาที่เกี่ยวข้องกับการเล่นเพลงนั้น ๆ โดยศิลปิน” ในขณะเดียวกัน เพลงสามารถกระตุ้นและสร้างพลังทางความทรงจำให้เกิดแก่ผู้ฟัง ที่มักนำเราให้เกิดความรู้สึกหวนคิดถึง เวลา สถานที่ เหตุการณ์ที่สำคัญ รวมไปถึงตัวบุคคล ที่สัมพันธ์กับเรื่องราวในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่งในชีวิต นอกจากนี้ เพลงยังทำหน้าที่เป็นตัวชี้นำความทรงจำอัตชีวประวัติ (Autobiographical Memory) ที่มีประสิทธิภาพอย่างมากด้วยเช่นกัน (Schulkind, Hennis, & Rubin, 1999) เรียกได้ว่า เพลงสามารถเป็นสื่อกลางเพื่อเชื่อมโยงอารมณ์และจิตใจของผู้ฟังได้อย่างแท้จริง (A., 2010)

องค์ประกอบสำคัญของเพลงที่สามารถถ่ายทอดอารมณ์และจุดประสงค์ของผู้ประพันธ์ที่ต้องการสื่อได้ชัดเจน คือ “เนื้อเพลง” โดยชุดเนื้อหาที่ปรากฏในเพลงที่โดดเด่นและเป็นเอกลักษณ์จากศิลปิน หรือ นักประพันธ์เพลงแต่ละคน ต่างต้องอาศัยแนวคิดพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการประพันธ์เพลง โดยหนึ่งในแรงกระตุ้นที่สามารถผลักดันให้ผู้ประพันธ์เพลงสามารถนำเสนอสารผ่านเนื้อเพลงได้คือ ขุมทรัพย์ทางสติปัญญา และประสบการณ์ส่วนบุคคล อันสอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของบันดูรา (Bandura) ที่กล่าวถึงอิทธิพลที่มีผลต่อกลยุทธ์การเรียนรู้มนุษย์ 2 ประการ ได้แก่ ด้านเฉพาะบุคคล และด้านสิ่งแวดล้อม โดยมีปัจจัยที่ช่วยให้เกิดการพัฒนาทางสติปัญญา 3 ลักษณะ ได้แก่ (A., 2010)

1. การมีประสบการณ์ทางอ้อมจากการรับรู้ผ่านผู้อื่น หรือ ประสบการณ์ตรงที่ตนเองสร้างขึ้น
2. การนำเสนองาน เช่น การแสดงผลงาน การสร้างสรรค์งานให้เป็นที่ประจักษ์
3. ความสามารถในการสร้างกฎเกณฑ์ใหม่ได้ด้วยตนเอง

จากแนวคิดข้างต้น เห็นได้ชัดว่า “ประสบการณ์” เป็นตัวแปรหนึ่ง ที่จำเป็นต่อทักษะในประพันธ์เพลง กล่าวคือ การที่ผู้ประพันธ์มีประสบการณ์อันเกี่ยวเนื่องกับความทรงจำในอดีต ย่อมสามารถสื่อสารชุดเนื้อหาที่ปรากฏในเนื้อเพลงให้มีเนื้อหาโหยหาอดีตได้เช่นกัน ประกอบกับธรรมชาติภาษาไทยที่ละเมียดละไม ยิ่งผนวกรวมให้เนื้อเพลงสามารถตีความได้อย่างลึกซึ้งและน่าฟังมากขึ้น

นิพนธ์ต้นฉบับ เรื่อง ศาสตร์และศิลป์แห่งการประพันธ์เพลง ของ อมรรมาศ มุกตาม่วง (อมรรมาศ มุกตาม่วง, 2561) ได้นำเสนอแนวคิดในการสร้างสรรค์เพลงแต่ละยุค ว่าความน่าสนใจของการสร้างงานประพันธ์ คือ กระบวนการจุดประกายความคิดเพื่อต่อยอดแนวคิดในการสร้างสรรค์ชิ้นงานเพลง ดังนั้น “แรงบันดาลใจ” ในการประพันธ์เพลงจึงเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ทำให้ผลงานเพลงชิ้นนั้นมีเอกลักษณ์และเข้าถึงผู้คนได้ชัดเจนมากขึ้น นอกเหนือจากนั้น เทคนิควิธีการต่าง ๆ ที่เกิดจากการพัฒนาต่อยอดไปตามกระแสสังคมแต่ละยุคสมัย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เพลงสามารถเป็นสื่อกลางในการเผยแพร่วัฒนธรรม อันเห็นได้จากการสร้างสรรค์แนวเพลงผ่านการผสมผสานแนวเพลงจากทั้งฝั่งตะวันออกและตะวันตก เช่นเดียวกับแนวเพลงซินธ์ป๊อปที่มีการผสมผสานสไตล์แบบตะวันตก และอาศัยการถ่ายทอดเนื้อหาของเพลงผ่านเนื้อเพลงภาษาไทย อันเป็นส่วนประกอบสำคัญแก่การวิเคราะห์ชุดเนื้อหาได้

ท้ายที่สุดแล้วในมุมมองของทักษะที่ผู้ประพันธ์เพลงควรมีในปัจจุบัน คือการมีแหล่งข้อมูลที่พร้อมสำหรับการสร้างสรรค์บทเพลง อันประกอบไปด้วย หลักการเบื้องต้นของการทำเพลง ประสบการณ์ และความมุ่งมั่นตั้งใจต่อการฝึกฝนให้เกิดความเชี่ยวชาญในการสร้างสรรค์เพลง เพื่อเสริมสร้างอัตลักษณ์แนวดนตรีให้โดดเด่นเป็นของตนเอง และยกระดับให้อุตสาหกรรมเพลงของไทยมีศักยภาพเป็นที่ยอมรับต่อไป

2.3.3.2) แนวคิดสีสันของเสียง (Tone color หรือ Timbre)

นอกจากการวิเคราะห์ส่วนของเนื้อเพลง จะเป็นเครื่องมือสำคัญที่ทำให้เห็นชุดเนื้อหาที่ผู้ประพันธ์ต้องการจะสื่อแก่ผู้ฟัง และเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้เกิดการเชื่อมโยงถึงเนื้อหาของกรกล่าวถึงช่วงเวลาในอดีต สีสันของเสียง ก็นับเป็นแนวคิดขององค์ประกอบทางดนตรีสากลที่มีความสำคัญเช่นกัน โดยสามารถสะท้อนถึงความสัมพันธ์ระหว่างดนตรีและการจดจำของมนุษย์ ซึ่งเป็นหลักการหนึ่งที่ชี้ชัดให้เห็นว่า ส่วนประกอบร่วมของการประพันธ์เพลงนอกเหนือจากเนื้อเพลง สามารถช่วยส่งเสริมให้เกิดการโยนหาอดีตได้ร่วมด้วย

ถึงสีสันของเสียง (Tone color หรือ Timbre) หมายถึง คุณลักษณะเฉพาะของเสียง ที่ทำให้ผู้ฟังสามารถแยกความแตกต่างกันของเสียงในระดับเสียงเดียวกันได้ โดยสีสันของเสียง ทำให้เกิดรูปแบบของการประพันธ์เพลงเฉพาะทางแบบต่าง ๆ อาทิ เพลงร้องในยุคคลาง วงสตริงควาเทต (String quartet) หรือวงออร์เคสตรา ซึ่งเป็นตัวอย่างที่เห็นภาพในการรวมสีสันของเสียงเข้าไว้ด้วยกันอย่างชัดเจน เนื่องจากเครื่องดนตรีแต่ละชนิด สามารถกำเนิดที่เสียงแตกต่าง และเมื่อนำมาสอดประสานร่วมกัน ย่อมส่งผลให้แนวเพลงที่บรรเลง มีความไพเราะน่าฟังและมีเอกลักษณ์อันเป็นที่น่าจดจำ ศิลปะของการเล่นดนตรีแบบประสมวงจึงเปรียบเสมือนการใช้โทนสีแต่ละชนิดมาผสมให้กลมกลืนกัน

ในทำนองเดียวกัน หากมีการเปลี่ยนสีสันของเสียงดนตรีย่อมทำให้ผู้ฟังเกิดความรู้สึกที่แตกต่างกันตามไปด้วย กล่าวคือ ถึงแม้ว่าจะใช้ทำนองในการบรรเลงเพลงเดียวกัน แต่ใช้แหล่งกำเนิดเสียงที่มาจากเครื่องดนตรีต่างชนิดกัน ย่อมส่งผลต่อประสาทสัมผัสการรับรู้ของผู้ฟังที่แตกต่างกัน คุณลักษณะของเสียงเหล่านี้จึงเป็นเหตุผลให้คีตกวี สามารถสร้างสรรค์เพลงจากเครื่องดนตรีให้เหมาะสมกับอารมณ์ และบรรยากาศที่เหมาะสมกับบทบรรเลงได้ (सानติ เดชคำารณ, 2017)

แนวคิดนี้มีบทบาทสำคัญอย่างมาก เมื่อเพลงต้องทำหน้าที่เป็นตัวกระตุ้นให้ผู้ฟังเกิดความคิดและห้วงอารมณ์บางอย่าง ตามจุดประสงค์ของผู้ประพันธ์ ทั้งนี้เกิดจากกลไกของเพลงที่สามารถเชื่อมโยงอารมณ์และความรู้สึกของมนุษย์ได้ จากองค์ประกอบของเพลง ซึ่งหนึ่งในนั้นเป็นเสียงเฉพาะของเครื่องดนตรีที่ได้ฟัง ไขณะเดียวกันการที่ผู้ประพันธ์เลือกเปลี่ยนแปลงองค์ประกอบของเสียงย่อมส่งผลต่ออารมณ์เพลงที่ต้องการจะสื่อตามไปด้วย (Gabrielsson & Juslin, 1996) ทั้งนี้เนื่องจากเสียงเพลงส่งผลโดยตรงต่อการประมวลผลของสมองในส่วนเมสโอลิมบิก (Mesolimbic) มนุษย์จึงสามารถซับซ้อนความรู้สึกผ่านเสียงเพลงได้ง่าย นอกจากนี้ยังสามารถเป็นตัวกำหนดการตัดสินใจอันนำไปสู่พฤติกรรมที่แสดงออกมาจากอารมณ์ต่าง ๆ

แนวคิดสีสันของเสียงถูกใช้มากในการศึกษาความเกี่ยวข้องกันระหว่าง อารมณ์ และ ความรู้สึกของมนุษย์ระหว่างได้ยินแนวเพลงต่าง ๆ ซึ่งอธิบายได้จากบทความเรื่อง It's not what you play, it's how you play it: Timbre affects perception of emotion in music (2009) ได้ข้อสรุปอันน่าสนใจจากการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่าง เอกลักษณ์ของเสียงและข้อมูลทางอารมณ์ 4 ระดับ ประกอบไปด้วย สุข เศร้า กลัว และ โกรธ จากการสร้างแวดล้อมการทดลอง โดยเปลี่ยนแปลงรูปแบบของเครื่องดนตรีชนิดต่าง ๆ อันได้แก่ เครื่องดนตรีที่ให้เสียงตามธรรมชาติ ประกอบไปด้วย เปียโน ไวโอลิน ทรัมเปต และเครื่องดนตรีที่เป็นเสียงสังเคราะห์ คือ ซินธิไซเซอร์ ซึ่งการทดลองทำการศึกษาในกลุ่มคน 2 วัย ได้แก่ วัยรุ่นตอนปลายถึงผู้ใหญ่ตอนต้น (ช่วงอายุ 18 ถึง 30 ปี) และวัยสูงอายุ (ช่วงอายุ 58 ถึง 75 ปี) โดยหลังจากเปิดเพลงที่เกิดจากย่านเสียงเครื่องดนตรีต่างกัน ผลปรากฏว่า กลุ่มผู้ทดลองสามารถระบุความรู้สึกหลังจากได้ยินเสียงดนตรี

นั้นไปในแนวเดียวกันทั้งสองช่วงวัย สิ่งสำคัญของการตัดสินใจทางอารมณ์ที่เกิดขึ้น เกิดจากตัวแปรสำคัญ คือ “ประสบการณ์ทางดนตรี” ของแต่ละบุคคลที่สั่งสมมาจากอดีต โดยเสียงดนตรีสามารถกระตุ้นให้เกิดอารมณ์สุข และ เศร้าได้ชัดเจนกว่า โกรธ และกลัวที่มักเกิดจากแนวเพลงที่สอดประสานเสียงอย่างสลับซับซ้อน ทำให้ยากต่อการจดจำ (Hailstone et al., 2009)

ความน่าสนใจของบทความข้างต้น ทำให้เห็นว่าเสียงสังเคราะห์จากซินธิไซเซอร์ ที่ได้รับความนิยมในแนวเพลงยุค 80s และเป็นองค์ประกอบหลักที่สำคัญที่สุดในแนวเพลงซินธ์ป๊อป มีส่วนสำคัญในการสร้างอารมณ์ และความจดจำให้แก่ผู้ฟังซึ่งสามารถเชื่อมโยงความรู้สึกบางอย่างขึ้นในจิตใจของมนุษย์ได้ เช่นเดียวกันกับการที่ศิลปินยุคใหม่ได้นำเสียงซินธ์ เข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของเพลงตามแบบฉบับซินธ์ป๊อป ย่อมทำให้กลิ่นอายของความเป็น 80s มีความชัดเจนขึ้นในบทเพลง อันส่งผลให้ผู้ฟังสามารถซึมซับช่วงเวลาในอดีตจากแนวเพลงประเภทนี้ได้ โทนเสียงจึงเป็นแนวคิดพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการใช้ให้เหตุผลถึงความสัมพันธ์ระหว่าง เสียงเพลง และ ประสบการณ์ของการทวนคิดถึงเวลาในอดีตที่เคยเกิดขึ้นมาแล้ว

แต่หากพิจารณาให้ลึกซึ้งมากขึ้น ถึงเสียงสังเคราะห์จากซินธิไซเซอร์ในแนวเพลงซินธ์ป๊อปที่เราได้ยิน ก็พบว่ามีการพัฒนาการตั้งแต่อดีตมาจนถึงปัจจุบันอยู่ไม่น้อย กล่าวคือในอดีตศิลปินมักใช้ เครื่องซินธิไซเซอร์ ยุคบุกเบิกที่ให้เสียงสังเคราะห์ที่เป็นเอกลักษณ์อย่าง Yamaha DX7 ซึ่งเรียกได้ว่าเป็นซินธิไซเซอร์ในตำนานของนักร้องนักแต่งเพลงตั้งแต่ช่วงถือกำเนิดของเพลงซินธ์ป๊อป เมื่อเกิดการเปลี่ยนผ่านของเวลาในการทำเพลงช่วงต้นทศวรรษที่ 1960 หรือเรียกว่าเป็นช่วงของการปรับเปลี่ยนเข้าสู่โลกอุตสาหกรรมเพลงในยุคดิจิทัลมากขึ้น ส่งผลให้ซินธิไซเซอร์ ถูกออกแบบทางเทคโนโลยีให้โตนเสียงนำฟัง รื่นหู และสะดวกต่อการนำไปผสมผสานในสไตล์เพลงอื่น ๆ โดยแม้แต่องค์ประกอบทางดนตรีอย่างเสียงสังเคราะห์ยังเป็นส่วนหนึ่งที่ผ่านกระบวนการผลิตซ้ำของสังคม อันคงไว้ซึ่งความดั้งเดิมในทางหนึ่ง และถูกใช้เพื่อปรับเปลี่ยนให้เข้ากับกระแสสังคมเพลงใหม่ ๆ ในอีกทางหนึ่งเช่นกัน สิ่งนี้สะท้อนชัดว่า ถึงแม้จะมีการนำเสียงซินธ์กลับมาสร้างใหม่อีกครั้ง แต่ช่วงเวลาในอดีตก็ไม่สามารถจะย้อนกลับมาได้สมบูรณ์และจริงแท้ในโลกยุคใหม่ เพลงที่ถูกผลิตขึ้นเป็นเพียงร่องรอยของช่วงเวลาในยุค 80s ให้คนปัจจุบันได้สัมผัส และเพลิดเพลินไปกับเสียงซินธิไซเซอร์จำลอง ในฐานะวัตถุทางวัฒนธรรมที่มนุษย์สร้างขึ้นเท่านั้น แต่ในทางกลับกัน ก็นับเป็นผลผลิตหนึ่งของการประดิษฐ์ในอุตสาหกรรมเพลงที่มีคุณค่าต่อจิตใจของแฟนเพลง ที่ทำให้สามารถเข้าถึงเสน่ห์ของเพลงในยุค 80s ในบรรยากาศที่หลายคนคุ้นเคย พร้อม ๆ กับการคิดถึงช่วงเวลาที่ไม่สามารถย้อนกลับคืนมาได้ในโลกแห่งความเป็นจริง (Cvejić, 2020)

2.3.3.3) หลักการทางดนตรีเกี่ยวกับจังหวะความเร็ว (tempo)

เทมโป (Tempo) มีรากศัพท์มาจากภาษาอิตาลี ที่แปลว่า เวลา (Time) ซึ่งเทมโป ในความหมายเชิงดนตรีศึกษา หมายถึง ความเร็วในการเล่นเครื่องดนตรี ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างหนึ่งในการสร้างสรรค์บทเพลง ความเร็วในแต่ละเพลง จะแตกต่างกันออกไปตามความต้องการที่ผู้ประพันธ์ต้องการสื่อสาร และนำเสนอสไตล์ของดนตรีผ่านเพลงนั้น ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เทมโปสามารถกำหนดอารมณ์เพลงตลอดจนการจดจำบทเพลงจากความเร็วที่เป็นเอกลักษณ์ที่แสดงออกในแต่ละบทเพลงร่วมด้วย

เทมโป มีหน่วยในการวัดค่าความเร็วจากบทเพลงเป็นหน่วย ครึ่งต่อนาที หรือ BPM มาจาก Beats Per Minute กล่าวคือ โน้ตในเพลงนั้นจะถูกเล่นเป็นจำนวนกี่ครั้งต่อนาที ซึ่งค่าของ BPM ตะแปรผันตรงกับ

ความเร็วของเพลง โดยเพลงเร็วมักมีค่า BPM ที่สูงมากกว่าเมื่อเทียบกับเพลงช้า ซึ่งค่าที่ได้ของแต่ละเพลงมีความแตกต่างกัน และสามารถระบุละเอียดไปจนถึงเลขระดับจุดทศนิยมเพื่อให้ได้ผลงานเพลงตามความเร็วที่ผู้ประพันธ์ต้องการให้มากที่สุด

หากกล่าวถึงวิธีในการวัดค่า BPM ซึ่งเป็นการตรวจสอบความเร็วของเพลง จะเกี่ยวข้องกับเครื่องมือชนิดหนึ่ง ที่เรียกว่า เครื่องจับจังหวะ หรือ เครื่องมือเคาะจังหวะ ที่เรียกว่า เมโทรโนม (Metronome) โดยในปี ค.ศ. 1814 นักประดิษฐ์ชาวดัตช์ชื่อ ดีทริช นิโกลาส วิงเกล (Dietrich Nikolaus Winkel) ได้ประดิษฐ์อุปกรณ์จับจังหวะ และถูก โจฮันน์ เมลเซล (Johann Maelzel) นำไปพัฒนาต่อยอดโดยการใส่หน่วยวัดเข้าไป ภายใต้ชื่อ เมลเซล เมโทรโนม (Maelzel Metronome) รวมทั้งมีการจดสิทธิบัตรและวางขายทั่วโลก ก่อนที่เบโทเฟิน (Beethoven) จะนำหลักการของเมโทรโนมมาใช้ในการประพันธ์ดนตรีเพื่อกำหนดความถูกต้องในการนับจังหวะของดนตรี (BigBroMusic, 2020) ทั้งนี้ในปัจจุบันเมโทรโนมมีหลายประเภท ซึ่งถูกพัฒนาและคิดค้นขึ้นตามความทันสมัยและความสะดวกสบายในการใช้งานของผู้แต่งเพลง โดยสามารถแบ่งได้ 4 ประเภท ได้แก่ เมโทรโนมแบบกลไก (Mechanical Metronome) เมโทรโนมแบบกลไกไฟฟ้า (Electromechanical Metronome) เมโทรโนมดิจิทัล (Electronic Metronome) และแอปพลิเคชันเมโทรโนม (Metronome Application)

เทมโปที่เร็วหรือช้า ส่งผลต่อการเชื่อมโยงอารมณ์เพลงให้เกิดแก่ผู้ฟังได้ ดังนั้นจึงมีการกำหนดเกณฑ์ที่ใช้ในการประพันธ์เพลงไว้ โดยแบ่งเป็นคำศัพท์ทางดนตรีเพื่อบ่งบอกจำนวนครั้งของจังหวะตบ ต่อ นาที ดังนี้ (คมสันต์ วงศ์วรรณ, 2561)

Grave	(Very slow, solemn)	ความเร็ว	ต่ำกว่า 40	BPM	ช้ามาก ๆ
Largo	(Very slow, broad)	ความเร็ว	40 ถึง 56	BPM	ช้ามาก
Adagio	(slow)	ความเร็ว	58 ถึง 70	BPM	ช้า ๆ ไม่รีบร้อน
Andante	(Moderately slow)	ความเร็ว	72 ถึง 92	BPM	ช้า ก้าวสบาย ๆ
Moderrato	(Moderate)	ความเร็ว	93 ถึง 100	BPM	ความเร็วปานกลาง
Allegretto	(Moderately fast)	ความเร็ว	102 ถึง 120	BPM	ค่อนข้างเร็ว
Allegro	(Fast)	ความเร็ว	125 ถึง 134	BPM	เร็ว
Vivace	(Lively)	ความเร็ว	136 ถึง 172	BPM	เร็วขึ้นแบบมีชีวิตชีวา
Presto	(Very fast)	ความเร็ว	174 ถึง 216	BPM	เร็วมากทันทีทันใด
Prestissimo	(As fast as possible)	ความเร็ว	มากกว่า 128	BPM	เร็วที่สุด

2.3.3.4) คีตลักษณ์ (Form)

คีตลักษณ์ หรือ รูปแบบ (Form) หมายถึง ลักษณะทางโครงสร้างของบทเพลงที่มีการแบ่งสัดส่วนขององค์ประกอบทางดนตรีที่ทำให้เกิดแบบแผนการประพันธ์ โดยมีการแบ่งเป็น ห้องเพลง (Bar) วลี (Phrase) ประโยค (Sentence) และแบ่งท่อนเพลง หรือ กระบวนเพลง (Movement) โดยคีตลักษณ์เพลงบรรเลง หรือ เพลงร้องในปัจจุบัน ทั้งนี้รูปแบบทางดนตรี (Musical Forms) สามารถแบ่งรูปแบบออกเป็น 5 ประเภท ดังนี้ (จิรวัดน์ โคตรสมบัติ, 2012)

1. เอกบท (Unitary Form) หรือ รูปแบบสโตรฟิค (Strophic) เป็นลักษณะของเพลงร้องที่มีทำนองเดียวตลอดตั้งแต่ต้นจนจบ แต่แตกต่างกันี่เนื้อในแต่ละท่อนมีการเปลี่ยนแปลงไป อาทิเช่น เพลงชาติ หรือ เพลงสรรเสริญพระบารมี เป็นต้น โดยรูปแบบฟอร์มจะเป็น A

2. ทวิบท (Binary Form) หรือ รูปแบบไบนารี เป็นลักษณะของเพลงที่มี 2 ท่อน ได้แก่ ทำนอง A และ B ซึ่งส่วนมากมักเป็นแนวเพลงที่มีรูปแบบการถามตอบไปมาซ้ำ ๆ วนหลายรอบ โดยรูปแบบฟอร์มจะเป็น AB

3. ตริบท (Ternary Form) หรือ รูปแบบเทร์นารี เป็นลักษณะของเพลงที่มี 3 ท่อน หรือ ทำนองหลัก 3 ลักษณะ โดยมีส่วนกลางเป็นส่วนที่แตกต่างไปจากส่วนต้นและท้าย โดยรูปแบบฟอร์มจะเป็น ABA และ AAB นอกจากนี้ อาจนับว่าลักษณะเพลงตริบทเป็นแบบ ซองฟอร์ม (Song Form) กล่าวคือ เป็นการนำตริบทมาเติมส่วนที่ 1 ซ้ำลงไปอีกครั้ง จะได้รูปแบบฟอร์มเป็น AABA โดยเพลงทั่วไป มักจะมีโครงสร้างเป็นแบบนี้

4. ธีมและแวริเอชัน (Theme and Variations) เป็นรูปแบบที่ประกอบด้วยส่วนสำคัญ 2 ส่วน ได้แก่ ธีม หรือ ทำนองหลัก และ แวริเอชัน (Variations) หรือ ส่วนที่มีการเปลี่ยนแปลงจากทำนองหลัก โดยรูปแบบฟอร์มจะเป็น AA1A2A3

5. รูปแบบรอนโด (Rondo Form) ลักษณะรูปแบบของเพลงประเภทนี้ จะมีแนวทำนองหลัก (A) และแนวทำนองอื่นอีกหลายส่วน ส่วนสำคัญคือ แนวทำนองหลักทำนองแรกจะวนกลับมาแทรกอยู่ระหว่างแนวทำนองแต่ละส่วนที่แตกต่างกันออกไป ซึ่งมีรูปแบบเป็น ABACADA

ในภาพรวมแล้ว คีตลักษณ์เป็นองค์ประกอบทางการสร้างสรรค์บทเพลงอย่างหนึ่ง ที่สามารถบ่งบอกโครงสร้างของเพลง และทำให้ผู้ฟังง่ายในการวิเคราะห์ท่วงทำนองของเพลงได้ เมื่อผสมเข้ากับเนื้อหาและองค์ประกอบอื่น ๆ ที่ปรากฏผ่านเพลง จะทำให้สามารถเข้าใจ “อารมณ์เพลง” ได้อย่างลึกซึ้งมากขึ้น โดยบทเพลงที่มีท่อนเดียว จะง่ายต่อการทำความเข้าใจมากกว่าเพลงที่มีท่อนรวมกันหลายชิ้น เนื่องจากมีรูปแบบการประพันธ์ที่เกิดจากการใช้ทำนองซ้ำกัน และไม่ซับซ้อน นอกจากนี้บทเพลงที่ถูกจัดอยู่ว่าเป็นประเภทของฟอร์ม เมื่อใช้หลักของคีตลักษณ์ร่วมวิเคราะห์จะทำให้เข้าใจสิ่งที่ผู้ประพันธ์ต้องการสื่อผ่านเพลงได้ง่ายขึ้น ซึ่งการศึกษาเรื่องคีตลักษณ์ยังทำให้ผู้ฟัง เข้าใจการสร้างสรรคท่วงทำนองของเพลงนั้น ๆ และนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ตามความต้องการได้อย่างถูกต้องร่วมด้วย

คีตลักษณ์ยังจัดว่า เป็นหนึ่งในองค์ประกอบที่สำคัญของ คุณค่าในแง่ของสุนทรียภาพในดนตรี กล่าวคือ บทเพลงและดนตรี สามารถถ่ายทอดวิถีชีวิต สังคม ความเป็นอยู่ และความรู้สึกของคน ลงไปในเนื้อหาของเพลงให้ผู้ฟังสามารถรับรู้และเข้าใจตามกับผู้ประพันธ์ต้องการจะสื่อ คีตลักษณ์ซึ่งเกี่ยวข้องกับการกำหนดแบบแผนที่เป็นเอกลักษณ์ทางดนตรี ก็สามารถสะท้อนคุณค่าของบทเพลงนั้นให้เกิดการเรียนรู้ในเชิงโครงสร้าง ซึ่งนำไปสู่การส่งต่อแบบแผนในการประพันธ์เพลง ได้เช่นกัน

แนวเพลงแบบซินธ์ป๊อป ถือเป็นหนึ่งในดนตรีที่มีต้นกำเนิดมาจากแถบตะวันตก ซึ่งได้รับความนิยมและเฟื่องฟูในช่วงยุค 70s ถึง 80s ในประเทศอังกฤษ ก่อนแพร่ขยายไปสู่การสร้างสรรค์จากนักดนตรีทั่วโลกตามลำดับ แม้กระทั่งในประเทศไทย ที่ศิลปินเลือกใช้แนวเพลงแบบซินธ์ป๊อปมาผสมผสานกับเนื้อเพลงภาษาไทย ทำกลายเป็นเพลงไทยสากลที่เข้ากับยุคสมัยในปัจจุบันได้เป็นอย่างดี ซึ่งหากพิจารณาในแง่ของ

คีตลักษณ์ทางดนตรีตะวันตก ซึ่งเป็นจุดกำเนิดของแนวเพลงดังกล่าว จึงสามารถกล่าวได้ว่าเป็นรูปแบบของทำนอง หรือ โครงสร้างของบทประพันธ์ที่สามารถทำให้ผู้ฟัง สามารถแยกแยะลักษณะเพลง อันนำไปสู่การสร้างความเข้าใจในบทเพลงได้ คุณค่าทางคีตลักษณ์ของดนตรีตะวันตก จึงสามารถแบ่งย่อยออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

1) โปรแกรมมิวสิก (Program music) หรือ ดนตรีบรรยายเรื่องราว เป็นลักษณะของการใช้ดนตรีแทนตัวละครให้มีการดำเนินเรื่องไปขณะฟัง ซึ่งสามารถสื่อสารออกมาในมิติของอารมณ์บรรยากาศ (Expressive Music) หรือ การเลียนเสียงต่าง ๆ (Depictive Music) ได้

2) แอปโซลูทมิวสิก (Absolute Music) คือ ลักษณะบทประพันธ์ของดนตรีที่ไม่ได้ใช้เพื่อบรรยายเรื่องราว แจ่มใสในความงามในเรื่องของระเบียบแบบแผนทางดนตรีมากกว่า มักพบในดนตรียุคคลาสสิกเป็นส่วนใหญ่ (ยุทธกร ศรีขกานนท์, ม.ป.ป)

2.4 แนวคิดในการศึกษาภาษาและการสร้างความหมาย

2.4.1 ทำเนียบภาษา (Language variety and register)

“เพลงเปรียบเสมือนเครื่องมือบันทึกประวัติศาสตร์ สามารถสะท้อนภาพสังคม ได้เช่นเดียวกับวรรณกรรมประเภทอื่น การศึกษาเนื้อหาของเพลงจะทำให้เข้าใจเรื่องราวต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม รวมทั้งได้ทราบแนวความคิด และจินตนาการของผู้ประพันธ์อีกด้วย” ข้อคิดตอนหนึ่งของ ปราณี วงษ์เทศ ที่ถูกอ้างถึงโดย พรทิพย์ ฉายก็ และ จันทนา แก้ววิเชียร (พรทิพย์ ฉายก็, 2561) ทำให้ประจักษ์ชัดว่า ภาษา เป็นองค์ประกอบสำคัญในกระบวนการสื่อสารจากผู้ส่งสาร ไปยังผู้รับสาร โดยนอกจากภาษาจะเป็นแหล่งบรรจุเนื้อหาของผู้สร้างสรรค์ที่ต้องการจะสื่อแล้ว ยังสามารถเชื่อมโยงกับองค์ประกอบสร้างของปัจจัยต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมอย่างน่าสนใจ ทฤษฎีเกี่ยวกับภาษาและการประกอบสร้างความหมาย จึงเป็นสาระสำคัญอย่างยิ่งกับวิทยานิพนธ์เรื่องนี้ที่มุ่งศึกษา การนำเสนอการโหยหาอดีตและความทรงจำร่วม “ผ่านเนื้อเพลง” อันถูกประกอบขึ้นจากองค์ความรู้พื้นฐานเรื่องถ้อยคำ และ การใช้ภาษาจากผู้ประพันธ์มาสู่ผู้ฟัง ดังนั้น การทำความเข้าใจในเนื้อหาทฤษฎีเกี่ยวกับการใช้ภาษาให้ลึกซึ้ง จะช่วยส่งเสริมให้เรามีเครื่องมือสำคัญในการวิเคราะห์ความหมายในเนื้อเพลงอย่างครบถ้วนสมบูรณ์มากขึ้น

นิยามของภาษา ถูกกำหนดเอาไว้อย่างกว้างขวางและหลากหลาย โดย วาร์ดฮาugh (Wardhaugh, 1998) กล่าวว่า “ภาษา คือ สิ่งที่สมาชิกของสังคมใดสังคมหนึ่งพูด” (A language is what the members of particular society speak.) กล่าวคือ ภาษา เป็นหนึ่งในระบบการสื่อสารที่มีความโดดเด่นและถูกใช้อย่างจำเพาะในสังคมมนุษย์ อันแยกชัดเจนออกจากการสื่อสารของสัตว์ สอดคล้องกับการให้คำนิยามของ อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2015) ที่กล่าวว่า “ภาษา หมายถึง ระบบหรือวิธี ของการพูดในสังคมมนุษย์ ประกอบด้วยสัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่เป็นแบบแผน และใช้สื่อความหมายจาก ผู้พูด ไปยังผู้ฟัง” ซึ่งเมื่อพิจารณาจากความหมายโดย พจนานุกรมศัพท์ภาษาศาสตร์ ฉบับราชบัณฑิตยสถาน (ขวัญใจ บุญคุ้ม, 2559) ได้อธิบายว่า ภาษา คือ ระบบสัญลักษณ์ที่มนุษย์ใช้ในการสื่อสาร ประกอบไปด้วยส่วนที่ไม่มีความหมาย ได้แก่ เสียง และส่วนที่มีความหมาย ได้แก่ คำ วลี ประโยค เป็นต้น นอกจากภาษา

จะเป็นสื่อกลางที่สำคัญในการสื่อสารให้เกิดความเข้าใจระหว่างบุคคลแล้ว แต่ ฮัลลiday (Halliday, 1994) ได้เสนอว่า ภาษาไม่ได้เป็นถ้อยคำที่ใช้สื่อสารเพียงอย่างเดียว แต่ยังมีหน้าที่หลักอันเชื่อมโยงทางสังคมทั้งหมด 3 ด้าน (พิมพ์วัต รุ่งเรืองยิ่ง, 2560) อันประกอบไปด้วย

1. หน้าที่ด้านบุคคลสัมพันธ์ (Interpersonal metafunction)
ภาษาทำหน้าที่อันเกี่ยวข้องกับการสร้าง การรักษา และการจัดการความสัมพันธ์ของสมาชิกในสังคม ซึ่งหมายรวมถึงการนำเสนอซึ่งตัวตน หรือ อัตลักษณ์ของบุคคลให้เป็นที่ประจักษ์แก่ตนเองและผู้อื่น
2. หน้าที่ด้านการถ่ายทอดความคิด (Ideational metafunction)
หน้าที่ในส่วนนี้ แสดงให้เห็นว่า ภาษามีส่วนสำคัญในการถ่ายทอดประสบการณ์และความคิดของมนุษย์ ทำให้เราสามารถตระหนักรู้ถึงความเป็นจริงของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคมอย่างเป็นลำดับขั้นเวลา ผ่านการบอกเล่าหรือบันทึกไว้เป็นลายลักษณ์อักษร อันเกิดจากใช้สื่อกลางในรูปแบบภาษา
3. หน้าที่ด้านการเรียบเรียงความ (textual metafunction)
เกี่ยวข้องกับการสร้างสาร เรียบเรียง และจัดความสัมพันธ์ขององค์ประกอบในตัวบท

หลักการข้างต้น แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์อันเกี่ยวเนื่องกันของภาษาและความเป็นไปทางสังคมที่มีส่วนส่งเสริมกันให้เกิดการติดต่อสื่อสารอย่างเข้าใจตรงกันระหว่างสมาชิกกลุ่มย่อย และนำไปสู่การเกิดบรรทัดฐาน หรือ ข้อกำหนดทางสังคมในระดับใหญ่ต่อไป ซึ่งหากพิจารณาถึงหลักการของภาษาอย่างละเอียด จะพบว่าภาษาถูกจัดกลุ่มออกเป็นหลายแบบ และมักมีความเกี่ยวข้องกันกับการประกอบสร้างความหมาย กล่าวได้ว่ารูปแบบของกลุ่มภาษา สามารถบ่งบอกบริบทของสังคมได้ เช่น กลุ่มภาษาที่ใช้ในแวดวงกฎหมาย จะถูกเรียกว่า ภาษากฎหมาย ภาษาเด็ก ภาษาญี่ปุ่น ภาษาโฆษณา สิ่งเหล่านี้เรียกว่า วิธภาษา (Language variety) โดย (อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2015) ได้อธิบายว่าเพิ่มเติมว่า วิธภาษา หมายถึง ภาษาชนิดหนึ่งที่มีลักษณะแตกต่างจากภาษาชนิดอื่น โดยสามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

1. วิธภาษาสังคม ซึ่งแบ่งแยกและแตกต่างไปตามสังคมของผู้พูด เช่น เพศ อายุ ถิ่นที่อยู่ ชั้นทางสังคม เป็นต้น เห็นได้ว่าวิธภาษาชนิดนี้ มีหลักเกณฑ์ในการกำหนดอันแสดงถึงความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของสังคมกลุ่มเล็ก ๆ ที่ขึ้นกับปัจเจกบุคคลของผู้พูด ทำให้วิธภาษาสังคม มีคำนิยามอีกหนึ่งคำ ที่เรียกว่า *ภาษาย่อย (dialect)* แบ่งกลุ่มย่อยได้อีกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ 1) ภาษาย่อยถิ่น หรือ ภาษาถิ่น ซึ่งแตกต่างกันไปตามภูมิภาคและถิ่นที่อยู่อาศัย และ 2) ภาษาย่อยสังคม เช่น ภาษาผู้หญิง ภาษาผู้ชาย ภาษาเด็ก ภาษาผู้ใหญ่

2. วิธภาษาหน้าที่ แบ่งแยกไปตามสถานการณ์การใช้ หรือ หน้าที่ เช่น วิธภาษาข่าว วิธภาษากฎหมาย เป็นต้น ในขณะที่เดียวกันสามารถเรียกวิธภาษาหน้าที่ได้ว่า *ทำเนียบภาษา*

ทำเนียบภาษา หมายถึง ภาษาที่แปรอย่างเป็นระบบตามสถานการณ์ที่ใช้ โดยแบ่งแยกกันไปตามข้อกำหนดของบริบทที่เกี่ยวข้องกับสังคมนั้น ๆ หรือ อาจหมายถึงกระบวนการทางความหมายที่ทำให้ลักษณะการใช้ภาษา กลายมาเป็นเครื่องมือบังคับคุณสมบัติ และ คุณค่าทางสังคม ทำเนียบภาษาจึงถูกกำหนดอยู่ภายใต้กฎมารยาททางสังคม เป็นการวางแบบแผนของการใช้ภาษาให้เหมาะสมกับสภาพสังคมของบุคคล

ดังนั้น การใช้ทำเนียบภาษาที่ไม่เหมาะสมกับสถานการณ์ อาจทำให้กระบวนการสื่อสารนั้นไม่บรรลุวัตถุประสงค์ได้ (ธวัช เวศตัน, 2021) ทำเนียบภาษานั้น สามารถเชื่อมโยงกับองค์ความรู้ที่เรียกว่า วัจนลีลา หรือ ลีลาภาษา (Style) อันหมายถึงรูปแบบ หรือ ลักษณะของวิธภาษาที่แตกต่างกันไปตามสถานการณ์การใช้ภาษา ไม่ว่าจะเป็นรูปแบบของการพูดหรือเขียน ซึ่งมีปัจจัยที่เกี่ยวข้อง 4 ประการ ได้แก่ กาลเทศะ เรื่องที่พูด ความสัมพันธ์ทางสังคม และ ทัศนคติของผู้พูด (อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2015) โดยวัจนลีลานั้น มีความหมายคล้ายคลึงกับทำเนียบภาษา กล่าวได้ว่า ทำเนียบภาษาเป็นการแบ่งประเภทใหญ่ของวิธภาษาหน้าที ซึ่งครอบคลุมวัจนลีลาที่หมายถึง รูปแบบของวิธภาษาที่ใช้

ทำเนียบภาษายังถูกใช้ในมิติ ระดับของภาษา เพื่อเป้าประสงค์หลักในการกำหนดระเบียบวิธีปฏิบัติของกลุ่มชนในสังคม ที่มีร่วมกันในการติดต่อสื่อสารวาระโอกาสต่าง ๆ ในขณะเดียวกันเกณฑ์ในการกำหนดระดับของภาษามักขึ้นอยู่กับ โอกาสหรือกาลเทศะ รวมไปถึงความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่เป็นผู้สื่อสารระดับภาษา ซึ่งสามารถจำแนกตามการใช้งาน ออกได้เป็น 5 ระดับ ดังนี้

1. ภาษาระดับพิธีการ: เป็นภาษาที่มีความสมบูรณ์แบบ เป็นไปตามความถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ที่ประณีตงดงาม อาจใช้ประโยคที่ซับซ้อน และใช้คำระดับสูง มักใช้ในโอกาสงานพิธีที่สำคัญต่าง ๆ
2. ภาษาระดับทางการ: หรือ ภาษาทางการ/ภาษาราชการ มีรูปประโยคถูกต้องตามหลักไวยากรณ์เช่นกัน เน้นการสื่อสารเนื้อความที่ชัดเจน ตรงประเด็น ใช้ในโอกาสสำคัญที่เป็นทางการของหน่วยงาน
3. ภาษาระดับกึ่งทางการ: ภาษาระดับนี้คล้ายกับภาษาระดับทางการ แต่ลดความทางการเพื่อให้สื่อสารได้คล่องมากขึ้น มักใช้ในการประชุมกลุ่มย่อย ที่อาจไม่ต้องการความเป็นทางการมากนัก
4. ภาษาระดับไม่เป็นทางการ: ภาษาระดับไม่เป็นทางการ เป็นภาษาที่ไม่เคร่งครัดตามแบบแผน เพื่อใช้ในการสื่อสารทั่วไปในชีวิตประจำวัน อาจใช้ในการสนทนาระหว่างบุคคลหรือกลุ่มเล็กๆ ในสถานที่และโอกาสที่ไม่เป็นการส่วนตัว
5. ภาษาระดับกันเอง: ภาษาระดับกันเองหรือภาษาปาก เป็นภาษาพูดที่ใช้สนทนากับบุคคลที่สนิทคุ้นเคย ใช้สถานที่ส่วนตัว หรือในโอกาสที่ต้องการความสนุกสนานรื่นเริง เป็นภาษาที่ใช้เป็นภาษาพูดที่ไม่เคร่งครัด แต่อาจมีคำตัด คำสแลง คำด่า ปะปนกัน โดยทั่วไปไม่นิยมใช้ในภาษาเขียน ยกเว้นงานเขียนบางประเภท เช่น เรื่องสั้น นวนิยาย ภาษาข่าวหนังสือพิมพ์ ฯลฯ

นอกจากภาษาจะถูกใช้ในการกำหนดหน้าที่ทางสังคม ยังสามารถสะท้อนความเป็นตัวตนของเจ้าของภาษาที่ใช้ กล่าวคือ ภาษาที่มีความเกี่ยวข้องกับสิ่งที่เรียกว่า “อัตลักษณ์” (Identity) ซึ่งเบนเวลล์ และ สโตโก (Benwell and Stokoe) ได้ให้ความหมายของอัตลักษณ์ หมายถึง “การที่เราเป็นใครสำหรับตัวเรา และคนอื่น” สอดคล้องกับมุมมองของอัตลักษณ์ที่แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ มุมมองสารัตถนิยม และ มุมมองต่อต้านสารัตถนิยม (Dariusz Galasiński, 2001) อธิบายได้พอสังเขปดังนี้ อัตลักษณ์ตามมุมมองสารัตถนิยม (Essentialism) ที่เชื่อว่า มนุษย์ทุกคนมีตัวตนที่แท้จริง ความเป็นสากลและคงอยู่อย่างไม่จำกัดยุคสมัย ซึ่งความเป็นตัวตนนั้น จะถูกแสดงออกให้เราและผู้อื่นสังเกตเห็นได้ แต่ในทางกลับกัน ในส่วนของอัตลักษณ์ตามมุมมองต่อต้านสารัตถนิยม (Anti-Essentialism) มุ่งเน้นไปที่ประเด็นของสิ่งที่เรียกว่า “กระบวนการกลายมาเป็น (Process of becoming)” อันหมายถึง อัตลักษณ์ไม่ใช่สิ่งที่ตายตัว แต่เป็นการสร้างและนำเสนอตัวตน ที่เกิดจากการหล่อหลอมของสิ่งที่อยู่รอบตัว เช่น สภาพแวดล้อม หรือ สังคม ทั้งนี้ ทั้งนี้ ถึงแม้ว่ามุมมองของอัตลักษณ์จะถูกพิจารณาด้วยแนวความคิดที่แตกต่างกัน แต่จุดร่วมที่น่าสนใจคือ

การนำเสนออัตลักษณ์ของมนุษย์ จะถูกเจือด้วยเอกลักษณ์ หรือ ความเป็นตัวตนไม่มากนักน้อยอยู่เสมอ เช่นเดียวกับการวิเคราะห์ชุดภาษาที่ปรากฏในบทความ หรือ บทเพลง ก็สามารถสะท้อนความเป็นตัวตน รวมถึงสิ่งที่ผู้ประพันธ์รู้สึกนึกคิดอันเป็นส่วนสำคัญที่จะเชื่อมโยงไปสู่จุดประสงค์ของการนำเสนอสารนั้น ๆ ได้เช่นกัน

สำหรับแนวคิดสำคัญที่ใช้ในการศึกษาวิชาภาษากับอัตลักษณ์ (ศิริพร ภักดีผาสุข, 2565) แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่

1. แนวคิดที่ว่าด้วยวิชาภาษาในฐานะตรรกะเชิงข้ออัตลักษณ์ โดยชี้ให้เห็นว่า วิชาภาษานั้นสามารถสื่อความหมายเชิงสังคมบางประการ ซึ่งในที่นี้คือ อัตลักษณ์ของผู้ใช้ภาษา
2. แนวคิดที่ว่าด้วยการปรับเปลี่ยนวจนลีลาหรือลีลาภาษา (Style-shifting) กับอัตลักษณ์ โดยแนวคิดนี้ชี้ให้เห็นว่าการปรับเปลี่ยนซึ่งลีลาภาษาเพื่อวัตถุประสงค์บางอย่าง สิ่งหนึ่งในนั้นเพื่อเป็นการแสดงถึงเอกลักษณ์ของตนเองให้เป็นที่ประจักษ์โดยทางอ้อมเช่นกัน

แนวคิดทั้งสองทำให้เราเห็นความสัมพันธ์กันระหว่าง การใช้ภาษา และ อัตลักษณ์ที่เกิดขึ้นระหว่างผู้ส่งสาร และผู้รับสาร เช่นเดียวกับวิทยานิพนธ์เรื่องนี้ ที่ต้องการวิเคราะห์ชุดเนื้อหาที่ปรากฏในเนื้อเพลงนั้น นับเป็นการสะท้อนลีลาในการประพันธ์เพลง และยังทำให้เราได้เห็นความตั้งใจในการเกิดการประกอบสร้างการโหยหาอดีตและความทรงจำร่วมผ่านเนื้อเพลงนั้น ๆ จากการวิเคราะห์โดยอาศัยหลักแนวคิดนี้เป็นกรอบในการศึกษา ดังสอดคล้องกับข้อความตอนหนึ่งในงานวิจัยของ ฐิตินัน บ. คอมม่อน (ฐิตินัน บุญภาพ คอมม่อน, 2556) ที่กล่าวว่า “เนื้อหาและความหมายของเพลงมีส่วนในการสร้างแรงบันดาลใจ ให้ผู้ฟังรับรู้ถึงวัฒนธรรมชุมชนและอัตลักษณ์ร่วม ที่ตนมีต่อศิลปิน และเพลงยังทำหน้าที่เป็นสื่อในการเชื่อมโยงอัตลักษณ์ของกลุ่มคนเข้าไว้ด้วยกัน”

2.4.2 กลวิธีการวิเคราะห์ภาษาที่ใช้ในบทเพลง

หลักการการใช้ภาษาที่สามารถนำมาวิเคราะห์ด้วยทฤษฎีของชุดเนื้อหาการโหยหาอดีตและความทรงจำร่วมที่ปรากฏในเนื้อเพลง คือ การใช้โวหารภาพพจน์ (Figure of speech) โดยความหมายตามพจนานุกรมฉบับบัณฑิตยสถาน ให้ความหมายแยกระหว่างคำว่า โวหาร และ ภาพพจน์ โดยเมื่อนำมารวมกันจะหมายถึง ชั้นเชิงหรือสำนวนในการแต่งหนังสือหรือการพูดที่มีประสิทธิภาพต่อความเข้าใจ ให้เกิดการจินตนาการและถ่ายทอดอารมณ์ได้กว้างขวางลึกซึ้งกว่าการบอกเล่าแบบตรงไปตรงมา โดยเชอวิส และ ไฮกินส์ (Cherwitz, 2000) กล่าวว่า โวหารภาพพจน์เป็นศิลปะที่ใช้อธิบายความจริงจึ่งทางด้านภาษา โดยการศึกษาโวหารภาพพจน์จะทำให้เราสามารถเข้าใจมนุษย์ในสถานการณ์ที่แตกต่างกันออกไป โดยสันนิษฐานว่าผู้ส่งสารสามารถสร้างสรรค์โวหารภาพพจน์ เพื่อทำให้เกิดการโน้มน้าวให้คล้อยตามเนื้อหาของสารที่ต้องการจะสื่อได้ (ธารีรัตน์ มลภูศรีคำ, 2560) โดยประกอบไปด้วยหลักภาษาที่เหมาะสมในการวิเคราะห์ด้วยดังนี้

1. การใช้อุปมาอุปไมย (Metaphor)

เป็นการเปรียบเทียบในลักษณะของการเป็นตัวแทน หรือ การเปรียบสิ่งต่าง ๆ ให้เหมือนเป็นการสมมติขึ้นมา ไม่ได้เกิดขึ้นอย่างปกติ แต่สามารถสะท้อนความจริงที่เกิดขึ้นจากชีวิตจริง และเป็นไปตามความปกติของสังคม

2. การใช้คำถามวาทศิลป์ (Rhetorical Questions)

เป็นคำถามที่ปรากฏในรูปประโยค แต่ไม่ได้ต้องการคำตอบจากผู้ฟังหรือผู้อ่าน โดยคำถามวาทศิลป์สามารถกำกับความคิดของผู้อ่านได้ เพราะผู้อ่านจำเป็นต้องจินตนาการตามผู้เขียน การใช้ข้อความที่เป็นประโยคคำถาม จึงสามารถกระตุ้นให้ผู้อ่าน สามารถถกคิด และพิจารณาตามข้อความที่อยู่ในประโยคนั้น ๆ ได้ถี่ถ้วน และคล้อยตามเนื้อหาถัดไป ที่ผู้เขียนพยายามนำเสนอได้ง่ายดายมากขึ้น โดยธรรมชาติของการประพันธ์เพลง มักมีการถ่ายทอดเนื้อหาที่ตั้งคำถามเกี่ยวกับความโศกเศร้า การประชดชีวิต หรือ การประชดคนรัก เป็นต้น (ณฐ อังศุวิริยะ, 2020)

3. ถ้อยคำผกผัน หรือ การแฝงความนัย (Irony)

ถ้อยคำผกผัน เป็นการกล่าวสิ่งหนึ่งเพื่อให้เกิดความหมายในทางตรงข้ามกับความหมายที่แท้จริงของคำ ซึ่งการใช้ถ้อยคำลักษณะนี้ในเพลงจะถูกใช้ในแนวการประชดประชัน หรือ มีลักษณะของการเหน็บแนม ยกตัวอย่างเพลง ไม่อยากเหงาแล้ว ของ วรินทร์ เปานิล ในท่อน “มันชินกับการเป็นคนเหงาๆ อ่านหนังสือ จิบกาแฟ กับดอกไม้เฉาๆ อยู่คนเดียว...” เป็นการใช้ข้อความที่แฝงนัยยะที่ตรงกันข้ามของความหมายที่ต้องการจะสื่อ โดยท้ายที่สุดแล้วผู้พูดยังคงต้องการความรัก แม้จะกล่าวว่าตนเองชินกับการอยู่คนเดียวก็ตาม (ณฐ อังศุวิริยะ, 2020)

4. ความหมายบ่งชี้เป็นนัย (Implicature)

หรือสามารถเรียกได้ว่าการอนุมาน (Inference) หรือ ความหมายชี้บ่งเป็นนัยในบทสนทนา (Conversation Implicature) มีผลอย่างมากต่อการตีความเพื่อให้เกิดความเข้าใจในจุดมุ่งหมายของผู้พูด หรือ ผู้เขียน โดยความหมายที่เกิดขึ้นต้องอาศัยการวิเคราะห์อ้างอิงกับบริบททางสังคมที่มีความเป็นไปได้ของผู้พูดนั้น ๆ ไม่ได้มีความหมายแบบตรงไปตรงมา โดยความหมายส่วนใหญ่ที่ปรากฏในเนื้อเพลงมักมีความหมายในเชิงการตัดพ้อตนเอง เช่น เพลง ไม่อยากเหงาแล้ว ของ วรินทร์ เปานิล ในท่อน “ฉันทั้งผ้าเช็ดหน้ามันจะโบราณไปไหนนะ..” ซึ่งให้เห็นถึงวัฒนธรรมการเกี้ยวของหนุ่มสาวในอดีต ที่มีการใช้ผ้าเช็ดหน้าเป็นเครื่องมือในการสานความสัมพันธ์ ดังนั้นจึงต้องตีความให้สอดคล้องกับช่วงเวลาของเหตุการณ์ที่ในเนื้อเพลงอ้างอิง เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกันระหว่างผู้ประพันธ์เพลง และผู้ฟัง (ณฐ อังศุวิริยะ, 2020)

นอกจากนี้ยังมีโวหารภาพพจน์ประเภทอื่น ๆ อีกที่สามารถนำมาใช้เป็นส่วนหนึ่งในการวิเคราะห์การใช้ภาษาในเนื้อเพลง ได้แก่ การจินตภาพ (Imagery) หมายถึง การใช้คำที่สื่อให้ผู้อ่านเกิดการจินตนาการเป็นภาพขึ้นในใจ การเล่นคำ (Puns) หมายถึง การนำเสนอความหมายในนัยยะอื่นให้เกิดความแตกต่างจากความหมายตรงตัวแบบเดิม ปฏิพจน์ (Oxymoron) หมายถึง การนำคำสองคำที่มีความหมายแตกต่างกันมาไว้ร่วมกัน เพื่อสื่อความหมายที่แตกต่างไปจากเดิมและน่าสนใจมากขึ้น หรือ ปริทรรศน์ (Paradox) หมายถึง คำกล่าวที่มีการขัดแย้งในตัวเอง อาทิการนำคำในบริบทที่อื่น มาผสมรวมกันเพื่อเกิดคำใหม่ที่มีความหมายแตกต่างไปจากเดิม โดยประเภทของโวหารภาพพจน์เหล่านี้ล้วนเป็นเครื่องมือสำคัญ ในการเป็นตัวช่วยวิเคราะห์ชุดเนื้อหาที่ปรากฏในบทเพลง อันนำไปสู่ข้อสรุปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

2.5 แนวคิดเรื่องโครงสร้างแห่งความรู้สึก

การศึกษาในเชิงวัฒนธรรม ความคิด ความเชื่อ ที่ปรากฏในชีวิตประจำวัน ย่อมต้องการแนวคิดที่เป็นกรอบการศึกษาที่กว้างกว่าการจำกัดอยู่แค่การใช้ “อุดมการณ์” ซึ่งมักได้ยืมกันบ่อยครั้งจากนักวิชาการสายสังคมวิทยากลุ่มมาร์กซิสต์ แต่เรย์มอนด์ วิลเลียม (Raymond Williams) มองต่างออกไป เพราะเขาเชื่อว่า “วัฒนธรรมมีความหมายทั่วไป จากประสบการณ์และจากสังคมที่ผ่านการมุ่งมั่นสั่งสมของมนุษย์” (Williams, 2011) และถึงแม้ว่าวัฒนธรรมจะดูเป็นเรื่องที่สับสนทักทายกันอย่างชัดเจน มีระเบียบแบบแผนมากเท่าไร แต่ท้ายที่สุดแล้วก็ไม่สามารถปฏิเสธได้ว่า ทั้งผู้สร้างสรรค์ และบริบทวัฒนธรรมต่างเป็นส่วนหนึ่งของวัตถุทางด้านอุดมการณ์และทุนนิยม

หากอธิบายในกรอบการศึกษาที่กว้างกว่าความเชื่อของหลักอุดมการณ์ดั้งเดิม วิลเลียม ได้นำเสนอแนวคิดหนึ่งที่ว่า “โครงสร้างแห่งความรู้สึก” (Structure of feeling) โดยแนวคิดนี้จะทำให้เราเข้าใจคุณค่า และความหมาย ที่ประกอบขึ้นมาและเป็นสิ่งที่คนในสังคมเข้าใจร่วมกันในฐานะประสบการณ์ร่วม (Shared Experience) (ธัญพร เสงฆ์พัฒนาอาภา, 2564) ในขณะเดียวกัน วิลเลียมได้เปรียบเทียบแก่นของแนวคิดนี้ว่าคล้ายกับบทหนึ่งของเชกสเปียร์ โดยให้คำจำกัดความว่าเป็นวิถีคิดที่ต้องการอธิบายเหตุการณ์ในช่วงเวลาหนึ่งในประวัติศาสตร์ (Buchanan, 2010) เปรียบเสมือน โครงสร้างทางความรู้สึก เป็นหนึ่งในวัตถุที่ถูกใช้ในวัฒนธรรมวิพากษ์ แต่ไม่ได้มุ่งให้เกิดการถกเถียงหาสาเหตุของการเกิดวัฒนธรรมนั้น ๆ แต่เพื่อต้องการพัฒนาความคิดของผู้คนที่อยู่ในกระบวนการทางวัฒนธรรม และสามารถยกระดับสังคมที่ตนเองอยู่ได้ แนวคิดนี้มุ่งทำความเข้าใจ การเชื่อมโยงกัน ระหว่าง ‘โครงสร้าง’ (structure) ซึ่งมีความเป็นระเบียบแบบแผน ในแง่ของเหตุผลรวมถึงตรรกะที่ค่อนข้างตั้งเครียด และ ‘ความรู้สึก’ (feeling) ที่กระจัดกระจายและอ่อนไหวซับซ้อน ไปตามสิ่งกระตุ้นต่างๆที่เข้ามากระทบจิตใจ ความแตกต่าง และขัดแย้งกันอย่างชัดเจนของสองคำนี้ นี้มีจุดร่วมที่น่าสนใจ เพราะ พื้นฐานความคิดที่ว่า “มนุษย์ต้องรู้สึกก่อน จึงเกิดความคิดต่อสิ่งนั้นตามมา” ชุดความคิดนี้สะท้อนให้เห็นว่าความแตกต่างที่เกิดขึ้น จะทำให้เราเข้าใจรูปแบบรวมถึงวิถีในการคิดของมนุษย์ ที่มักแสดงออกถึงการเห็นพ้องไปในทิศทางเดียวกัน ของกลุ่มคนที่อาศัยร่วมกันในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง (Conner, 2018)

นอกจากนี้ วิลเลียม ยังแสดงทัศนะเพิ่มเติมถึงการส่งโครงสร้างความรู้สึกข้ามรุ่น กล่าวคือ โครงสร้างทางความรู้สึกจะเกิดขึ้นเป็นแบบแผนกับกลุ่มคนในรุ่นใดรุ่นหนึ่งที่มีประสบการณ์ร่วมกัน แต่เมื่อถึงยุคของประชากรรุ่นใหม่ที่เกิดในวัฒนธรรมที่เปลี่ยนแปลงไป โครงสร้างนั้นอาจสอดรับ หรือ ขัดแย้ง จากที่มีอยู่เดิมในรุ่นก่อนหน้า เปรียบเสมือนแนวคิดนี้เป็นการสะท้อนวิถีการคิด การมองโลก และการปฏิบัติต่อวัฒนธรรมช่วงนั้นในห้วงเวลาหนึ่งในประวัติศาสตร์ (ธัญพร เสงฆ์พัฒนาอาภา, 2564)

2.6 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.6.1 เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการโหยหาอดีต

Ji Hoon Lee (2006) เขียนบทความวิจัยเรื่อง “Reliving the '80s: Nostalgic implementation of the '80s pop music in the media” โดยพบว่า ตลาดเพลงเก่ากลายเป็นเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการกระตุ้นเศรษฐกิจอย่างเฟื่องฟูในปัจจุบันมากขึ้น โดยเฉพาะเพลงที่มีกลิ่นความเป็น 80s จะช่วยดึงดูดให้ผู้ฟังกลับเข้าสู่ห้วงแห่งการโหยหาอดีตอีกครั้ง โดยตัวแปรสองเรื่องที่ผู้วิจัยมองว่ามีความสำคัญ และนำไปสู่การสรุปเพื่อตอบโจทย์งานชิ้นนี้คือ การโหยหาอดีตจากดนตรีในยุค 80s ซึ่งมีความเป็นต้นฉบับ (original) และการสร้างเพลงใหม่ที่ได้รับแรงบันดาลใจมาจากยุค 80s (remaster) มีความสัมพันธ์กันอย่างไร ผ่านการรวบรวมบทความที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับตลาดการโหยหาอดีต (nostalgia marketing) ที่ได้รับความนิยมในปัจจุบัน จนเปรียบเสมือนเป็นการ “ฟื้นคืนชีพ” ให้กับวงการอุตสาหกรรมดนตรีเก่าได้กลับมามีบทบาทในโลกปัจจุบันผ่านการนำเสนอด้วยเนื้อหาที่เข้ากับบริบทสังคมมากขึ้น ยกตัวอย่างเช่น ความนิยมในการผลิตแผ่นเสียง (Vinyl) ควบคู่ไปกับการปล่อยเพลงที่เกี่ยวข้องกับยุคเก่าของผู้ผลิต เป็นหนึ่งในผลิตภัณฑ์ที่ได้รับกระแสตอบรับที่ดีจากผู้ฟังอีกครั้ง จึงทำให้แผ่นเสียงกลายเป็นสินค้าที่แสดงถึงการโหยหาอดีตแบบจับต้องได้ และช่วยสร้างเสริมให้เกิดปรากฏการณ์โหยหาอดีตเกิดขึ้นได้ทางหนึ่ง งานวิจัยชิ้นนี้ได้รวบรวมบทความ อันนำไปสู่ข้อสรุปที่น่าสนใจว่า การโหยหาอดีตเป็นกุญแจสำคัญที่สามารถขับเคลื่อนอุตสาหกรรมเพลงเก่าให้กลับมามีตัวตนอีกครั้งในโลกปัจจุบันทั้งจากเพลงที่เป็นต้นฉบับและเพลงที่ถูกนำมาสร้างใหม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเข้าถึงคนรุ่นใหม่ที่ไม่ได้มีช่วงเวลาของเพลงในอดีต สามารถเข้าถึงความเป็นอดีตของเวลานั้น ผ่านประสบการณ์ร่วมที่ได้รับจากการฟังเพลง ในรูปแบบการส่งต่อจากรุ่นสู่รุ่น ซึ่งเป็นหนึ่งในลักษณะเด่นของวัฒนธรรมการบริโภคเพลงที่โดดเด่นในยุคหลังสมัยใหม่ (Postmodern)

งานวิจัยชิ้นนี้ช่วยตอบย้ำคุณค่าของการศึกษาเพลงเก่าที่กลับมาทำใหม่ทั้งในรูปแบบคล้ายกับต้นฉบับ หรือ นำบางส่วนมาปรับเปลี่ยนใหม่ ให้มีองค์ประกอบของความเก่าในยุค 80s ซึ่งสอดคล้องกับงานของผู้วิจัยที่ต้องการยกระดับอุตสาหกรรมเพลงซินธ์ป๊อปของไทย เพราะมองว่าสามารถสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจได้เช่นกันกับการศึกษาจากปรากฏการณ์โหยหาอดีตที่มีอยู่ในเพลง อันนำไปสู่การหาความสัมพันธ์ของการเชื่อมโยงช่วงเวลาและช่องว่างในอดีตที่ทำให้เราเห็นการส่งต่อทางวัฒนธรรมในบางแง่มุม อาทิ การส่งต่อความทรงจำ ค่านิยมของสังคม จนก่อเป็นความทรงจำร่วม ซึ่งมีคุณค่าต่อการศึกษาปรากฏการณ์นี้ผ่านเพลงต่อไป (Lee, 2006)

ธัญพร เสงฆ์พัฒนาภา (2565) เขียนวิทยานิพนธ์เรื่อง “การโหยหาอดีตของกลุ่มผู้รับสารผ่านเพลงไทยสากลใน ยุค '90s” ได้ทำการศึกษา ความสนใจพฤติกรรมสื่อสาร ที่แสดงถึงการโหยหาอดีต รวมถึงกระบวนการในการประกอบสร้างเนื้อหาขึ้นเอง ของกลุ่มผู้รับสาร ได้แก่ กลุ่มแฟนเพลงที่นิยมฟังเพลงไทยสากลในยุค 90s โดยผลการวิจัยพบว่า ความรู้สึกโหยหาอดีตที่เกิดขึ้น มีการประกอบสร้างจากมิติทางปัจเจกบุคคล และ มิติทางสังคม โดยมิติทางปัจเจกบุคคล ได้แก่ บทบาทหน้าที่ในชีวิตที่ต้องเติบโตขึ้นไปตามวัย ส่งผลให้เกิดการกระตุ้นความรู้สึกโหยหาอดีต และเป็นปัจจัยที่ส่งเสริมให้แฟนเพลง หวนกลับไปฟังเพลงสากลในยุค 90s ส่วนมิติทางสังคม ได้แก่ สภาพการณ์บ้านเมือง รวมถึงสภาวะทางสังคมโดยรวมที่ทำให้เรารู้สึกว่าโลกเปลี่ยนแปลงไป ไม่มีความสุขเหมือนในอดีต โดยการโหยหาอดีตที่เกิดขึ้น ถูกสะท้อนผ่านเพลงใน

ประเด็นของ การโยยหาสภาพสังคมในอดีต การโยยหาประสบการณ์ที่เป็นความทรงจำในอดีต รวมไปถึง ประสบการณ์ส่วนตัวที่เชื่อมโยงกับบุคคลสำคัญที่เกี่ยวข้องกันในอดีต ซึ่งพฤติกรรมการรับสารของแฟนเพลง จะเกิดขึ้นผ่านการใช้สื่อรูปแบบต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง “แพลตฟอร์มออนไลน์” อันนำไปสู่การสร้างสรรคเนื้อหาที่ผู้บริโภคสร้างเอง (User Generated Content) ซึ่งบทบาทอย่างมากต่อการสร้างสรรค์สื่อบันเทิงในปัจจุบัน

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้ ทำให้เราเห็นความสำคัญของการถ่ายทอดเนื้อหาการโยยหาอดีตผ่านบทเพลง ที่เชื่อมโยงกับความทรงจำส่วนบุคคล และ มิติเชิงสังคม ที่มีความสอดคล้องและพราเลลเกินกว่าจะแยกขาดออกจากกัน โดยเฉพาะช่วงชีวิตของมนุษย์ที่เต็มไปด้วยการแข่งขัน ในวัยเรียนและวัยทำงานที่ส่งผลต่อการเกิดภาวะความเครียด กัดค้น และต้องการหลุดพ้นจากวงโคจรของระบบทุนนิยมที่ครอบงำในสังคมที่ฝังรากลึกมาอย่างยาวนาน สิ่งเหล่านี้เป็นอิทธิพลหลักที่ทำให้ “บทเพลงในความทรงจำ” หรือ เพลงสากลในยุค 90s ที่ผู้วิจัยมุ่งศึกษานี้ กลายเป็นสื่อบันเทิงหลักที่สามารถให้การฟังฟัง ชโลมจิตใจ และช่วยให้ผู้เสพสื่อหนีออกจากความวุ่นวายของโลกแห่งความเป็นจริงผ่านปรากฏการณ์การโยยหาอดีตที่เกิดขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในบริบทของการสื่อสารผ่านพฤติกรรมของแฟนเพลง ที่อาศัยกระบวนการสร้างเนื้อหาที่ผู้บริโภคสร้างเองเป็นช่องทางในการผลิตซ้ำ (Social Reproduction) เพลงที่บอกเล่าความเก่าในยุค 90s ด้วยเช่นกัน ปรากฏการณ์นี้ ชี้ให้เห็นว่า มนุษย์ยังให้ความสำคัญกับเสพสื่อบันเทิงประเภท อุตสาหกรรมเพลง มาเสมอ การศึกษาในเรื่องนี้จึงทำให้เราเห็นคุณค่าประการของเพลงที่มีผลต่อการใช้ชีวิตของผู้คน รวมถึง พฤติกรรมการรับสารที่เปลี่ยนแปลงไปตามสภาพสังคมของแฟนเพลงในปัจจุบัน (ธัญพร เสงฆ์วัฒนาอาภา, 2564)

Pual Ballam Cross (2021) เขียนบทความวิจัย เรื่อง “Reconstructed Nostalgia: Aesthetic Commonalities and Self-Soothing in Chillwave, Synthwave, and Vaporwave” โดยทำการศึกษาผ่านกระบวนการวิเคราะห์หัตถ์บท (Textual analysis) ร่วมกับการใช้แบบสอบถามออนไลน์ (Online questionnaire) เพื่อสำรวจความคิดเห็นของกลุ่มแฟนเพลงที่มีต่อแนวเพลง 3 ประเภท อันได้แก่ Chillwave, Synthwave และ Vaporwave ซึ่งในกระบวนการสร้างสรรค์เพลง ล้วนผสมผสานไปด้วยกลิ่นอายของการถวิลหาอดีตอยู่อย่างน่าสนใจ จากองค์ประกอบของเทคนิคจากการประพันธ์ทำนองให้สอดคล้องกับรูปแบบของกระแสนตรียุคก่อนที่ได้รับความนิยมแล้ว ยังมีรูปแบบของการประพันธ์เพลงที่เป็นเอกลักษณ์และสื่อถึงชุดเนื้อความที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ในช่วงเวลาอดีตร่วมด้วย โดยจากการวิเคราะห์หัตถ์บท พบว่า ผู้ประพันธ์เพลง มักพรรณนาเนื้อหาของเพลงที่สื่อสารผ่านเรื่องราวเกี่ยวกับความทรงจำ รวมถึงจินตนาการในปัจจุบันที่ย้อนเวลากลับไปในอดีต ซึ่งอาจเชื่อมโยงกับวันเวลาที่จำเพาะเจาะจง และสถานที่ที่มีความสำคัญในช่วงเวลาที่ผ่านมา โดยกระแสของแนวเพลงเหล่านี้สามารถนำไปสู่การผลิตซ้ำทางวัฒนธรรมในเชิงโครงสร้าง ยกตัวอย่างการเกิดแนวดนตรีซิติป๊อป (City pop) ที่มีการนำเอกลักษณ์ของประเทศญี่ปุ่นมาสร้างสรรค์แนวเพลงให้เป็นเอกลักษณ์มากขึ้น

โดยผลจากการใช้แบบสอบถามออนไลน์ พบว่าผู้ฟังมีการโยยหาอดีตที่สัมพันธ์กับภาวะที่เรียกว่า “ความคิดถึงที่สร้างขึ้นใหม่” (Reconstructed Nostalgia) ซึ่งเป็นตัวแปรสำคัญ ที่ทำให้แฟนเพลงสามารถตระหนักรู้ถึงการมีอยู่ของห้วงความจำในอดีตแบบรู้เท่าทันและเต็มใจที่จะให้เกิดขึ้นกับตนเอง โดยสิ่งนี้เป็นภาวะสำคัญ ที่ทำให้ผู้คนเกิดการแลกเปลี่ยนความทรงจำ และประสบการณ์ในอดีตแก่กัน นับเป็นวิธีการหนึ่ง ที่ผู้ฟังใช้เพื่อหลบหนีจากโลกแห่งความเป็นจริงที่วุ่นวาย และพึงพอใจที่จะเสพแนวดนตรีเพื่อรำลึกถึง

ความหลังและช่วงเวลาแห่งความสุขในอดีต ในภาพรวมของบทความวิจัยเรื่องนี้ ทำให้เราเห็นอิทธิพลของแนวเพลงแบบซินธ์ ที่สามารถเชื่อมโยงการโหยหาอดีต ให้เกิดขึ้นระหว่างผู้ประพันธ์, ศิลปิน ไปสู่ผู้ฟังให้เกิดขึ้นได้จริง และมีนัยยะในการเกิดภาวะเกี่ยวกับการโหยหาอดีตผ่านบทเพลงหลังจากรับฟังเพลงในขอบเขตการวิจัย (Ballam-Cross, 2021a)

2.6.2 เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความทรงจำร่วม

Nicole puepi (2018) เขียนบทความวิจัยเรื่อง “How music shapes collective memory” โดยกล่าวถึงบริการสตรีมมิ่ง (Streaming) ซึ่งเป็นหนึ่งในช่องทางที่เปิดโอกาสให้คนใช้สื่อ สามารถเข้าถึงเพลงตรงตามรสนิยมความชอบของตนเอง โดยบทความวิจัยเรื่องนี้ ต้องการศึกษว่าผลกระทบของเพลงสัมพันธ์กับการสร้างอารมณ์การโหยหาอดีตผ่านอัตลักษณ์ในสังคมใหม่ในรูปแบบใด ซึ่งในส่วนของวิธีวิจัยได้ทำการทดลองเพื่อทดสอบสมมติฐานจากการแบ่งกลุ่มผู้ฟังร่วมด้วยกับการสัมภาษณ์ โดยแบ่งผู้เข้าร่วมทดลองออกเป็น 2 กลุ่ม เพื่อหาจุดเปรียบเทียบและศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับช่องว่างระหว่างวัยที่เชื่อมโยงกับลำดับเวลาความทรงจำในอดีตเมื่อได้ฟังเพลง โดยกลุ่มที่ 1 เป็นผู้ฟังอายุ 18 ถึง 24 ปี และกลุ่มที่ 2 เป็นผู้ฟังอายุ 55 ถึง 64 ปี จากนั้นผู้ทดลองเปิดเพลงที่โด่งดังในช่วงปี 1960 ถึง 1970 ให้กลุ่มผู้ฟังทั้งสองช่วงฟัง โดยได้ข้อสังเกตที่น่าสนใจจากผลการทดลองดังนี้

ประการแรก เพลงสร้างการมองโลกในแง่บวกแก่ผู้ฟังทั้งสองกลุ่ม ในขณะเดียวกันความรู้สึกที่ได้ยินเพลงเก่าในอดีตของกลุ่มผู้ฟังเพลงต่างมีแนวโน้มที่ดีควบคู่ไปด้วย โดยกลุ่มที่ 1 ให้เหตุผลว่า เพลงสามารถสร้างความสนุกระหว่างการฟัง และช่วยลดความเครียด ส่วนกลุ่มที่ 2 บรรยายความรู้สึกถึงความสุขในช่วงเวลาในอดีตที่เคยได้ยินเพลงนี้อีกครั้งหลังจากไม่ได้ฟังมานาน ซึ่งนับเป็นช่วงเวลาที่มีความสุขทุกครั้งทีกลับไปนึกถึง ในด้านของความทรงจำร่วม กลุ่มผู้ฟังที่ 1 ให้ข้อมูลว่าทันทีที่ฟังรับรู้ได้ว่าเพลงที่ฟังมีความเก่าและคุ้นชินกับแนวเพลงลักษณะนี้เพราะได้รับการถ่ายทอดมาจากครอบครัว เช่น พ่อแม่เคยเปิดให้ฟังในวัยเด็ก เป็นต้น ส่วนกลุ่มผู้ทดลองที่ 2 ให้ข้อมูลว่าเป็นประสบการณ์การฟังที่ได้รับมาด้วยตัวเอง ในขณะเดียวกันสามารถได้รับการถ่ายทอดมาจากสังคมขณะนั้นที่รับฟังเพลงแนวเดียวกัน และส่งต่อวัฒนธรรมการฟังเพลงแบบต่อกันมาจนถึงปัจจุบัน (Feudi, 2018)

บทความนี้ให้ข้อสรุปเป็น 2 ส่วน โดยในส่วนแรก นิโคเล่ (Nicole) อ้างถึงแนวความคิดที่ว่า เพลงมีความสามารถในการจัดการอารมณ์ (mood management) เป็นการลดความเครียด และความคิดฟุ้งซ่านที่มีต่อเหตุการณ์ที่กำลังเผชิญในปัจจุบัน เช่นเดียวกับเหตุผลในการเชื่อมโยงความทรงจำกับอดีต หรือปรากฏการณ์โหยหาอดีต ที่เกิดขึ้นจากการล้ารักถึงช่วงเวลาที่เราซึ่งผ่านทำนองและเนื้อเพลง เพื่อสัมผัสอารมณ์เพลงที่ปลอดภัยหรือสร้างความทรงจำบางอย่างที่เราต้องการในช่วงนั้น (F. S. Barrett & Janata, 2016) ในขณะเดียวกันการส่งต่อในแง่ของ อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม มีการเข้าถึงผู้คนผ่านลำดับเวลา ที่เชื่อมโยงผ่านค่านิยมหรือกรอบบรรทัดฐานของสังคมอันนำไปสู่การเปิดรับแนวเพลงคล้ายกัน ในสังคมซึ่งสัมพันธ์กับกรอบกำหนดของสังคมสู่การเกิด ความทรงจำร่วม โดยสะท้อนแนวคิดนี้ให้ชัดเจนมากขึ้นจากแนวโน้มการตอบคำถามระหว่างการสัมภาษณ์ความรู้สึกหลังจากได้ฟังเพลงของกลุ่มผู้ฟัง ที่ตอบไปในทิศทางเดียวกันทั้ง 2 ช่วงวัย โดยความน่าสนใจของบทความชิ้นนี้ เป็นการแสดงให้เห็นว่าถึงแม้เพลงเก่าจะ

ถูกนำกลับมาเปิดให้ฟังอีกครั้งในกลุ่มที่ 1 ซึ่งมีช่วยอายุที่ห่างไกลจากช่วงเวลาที่เกิดขึ้นจริงของเพลง แต่ผู้ฟังมีอารมณ์และความรู้สึกเกิดขึ้นไปในทิศทางเดียวกัน บทความวิจัยนี้จึงได้ข้อสรุปที่อนุมานได้ว่า การเกิดความทรงจำผ่านเพลง อาจไม่จำเป็นต้องมีประสบการณ์การฟังด้วยตนเองเสียทีเดียว แต่ความทรงจำสามารถถูกสร้างขึ้นแบบใกล้เคียง ผ่านการรับรู้และปลูกฝังอย่างต่อเนื่องของสิ่งแวดล้อมในสังคม

การโหยหาอดีตผ่านเพลง จนนำไปสู่ความทรงจำร่วมผ่านเพลงซินธ์ที่แนวดนตรีมีจุดกำเนิดในอดีต แต่ถูกนำมาผลิตซ้ำโดยศิลปินยุคใหม่ และการส่งต่อความทรงจำที่เก่าจากแนวดนตรีสามารถส่งถึงผู้ฟังได้อย่างมีนัยยะสำคัญผ่านปรากฏการณ์ทั้งสองได้

Jose van Dijck (2006) เขียนบทความวิจัยเรื่อง “Record and Hold: Popular Music between Personal and Collective Memory” เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเพลงกับความทรงจำร่วมที่เกิดขึ้นระหว่างบุคคล โดย โจส (Jose) พบว่า เพลงที่ผ่านการบันทึกในรูปแบบต่าง ๆ เมื่อมีการนำกลับมาฟังใหม่ จะมีอิทธิพลต่อการสร้างความทรงจำทางวัฒนธรรมทั้งระดับบุคคล และระดับสังคม โดยบทความวิจัยเรื่องนี้ เลือกรับศึกษาจากกิจกรรมวิทยุมาราธอนระดับชาติ ณ ประเทศเนเธอร์แลนด์ ภายใต้ชื่องานว่า “Dutch Top 2000” นับเป็นกิจกรรมประจำปีที่ประชากรวัยหนุ่มสาวทั่วประเทศต่างหลั่งไหลเข้ามาสัมผัสวัฒนธรรมการฟังเพลงมาราธอนนี้ร่วมกัน โดยกิจกรรมหลักภายในงาน คือ เวทีกลางขนาดใหญ่ที่เปิดเพลงยอดนิยมจากการโหวตผ่านช่องทางออนไลน์จำนวนสูงสุด 2000 อันดับแรก เป็นเวลาต่อเนื่องรวมทั้งสิ้น 7 วัน โดยโจสพบว่า สิ่งสำคัญที่ช่วยเชื่อมโยงสัมพันธ์ภาพที่ดีให้เกิดขึ้นร่วมกันของผู้คนที่เข้าร่วมกิจกรรม คือ การแลกเปลี่ยน และพูดคุยเกี่ยวกับเพลงในสถานที่ที่น่าจดจำ สิ่งนี้สะท้อนให้เห็นว่า ภาษาและเนื้อหาของเพลงที่เกิดการร้องร่วมกันในช่วงเวลาหนึ่ง เชื่อมโยงกับบรรยากาศและสถานที่ สามารถสร้างความทรงจำที่มีคุณค่าในด้านจิตใจให้เกิดขึ้นกับผู้ฟังได้ (van Dijck, 2006)

บทความวิจัยเรื่องนี้ ทำให้ผู้วิจัยเล็งเห็นถึงความสัมพันธ์ที่เชื่อมโยงกันระหว่างแนวคิดของ พื้นที่ (Space and place) และ เพลง (Song) อันเป็นองค์ประกอบสำคัญในการสร้างความทรงจำให้เกิดขึ้นในระดับบุคคล โดยองค์ความรู้ที่เกิดขึ้นนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อวิทยานิพนธ์ของผู้วิจัยในด้านการออกแบบข้อความที่ใช้กระบวนการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการประพันธ์และแฟนเพลงของศิลปิน ในประเด็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการโหยหาอดีตผ่านเพลงที่อาจเกี่ยวข้องกับเวลา และ ปัจจัยด้านสถานที่ รวมถึงการออกแบบถ้อยคำภาษาที่ปรากฏในบทเพลงอันง่ายต่อการร้องตามหรือเป็นที่จดจำแก่แฟนเพลง จนทำให้เกิดการเชื่อมโยงเกี่ยวกับช่วงเวลาในอดีต เพื่อใช้ประกอบการวิเคราะห์ต่อไป

2.6.3 เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประพันธ์เพลง

นฤทธิ ปาเฉย (2020) เขียนวิทยานิพนธ์เรื่อง “การเขียนบทละครเพลงว่าด้วยเรื่องเล่าเกี่ยวกับชีวิตของจิตร ภูมิศักดิ์” โดยศึกษาการผลิตเนื้อหาเกี่ยวกับชีวิตของจิตร ภูมิศักดิ์ ในฐานะวัตถุดิบสร้างสรรค์เรื่องราวและวิธีการนำเสนอ อันนำไปสู่การเขียนบทละครเพลงที่ชี้ให้เห็นการประกอบสร้างบุคคลผ่านต้นแบบเรื่องเล่า พร้อมทั้งวิพากษ์การเผยแพร่และการสืบทอดอุดมการณ์ทางการเมือง โดยผู้วิจัยใช้บทละครเพลงเป็นองค์ประกอบสำคัญของการดำเนินเรื่อง โดยผลการศึกษาพบว่า วิธีการนำเสนอโครงเรื่องแบบตัดปะ (Collage) ด้วยการผลิตผสมผสาน 3 โครงเรื่องไว้บนโครงเรื่องใหม่ เป็นการกระตุ้นความคิดเชิงวิพากษ์ของ

ผู้ชมต่อประเด็นที่ตั้งไว้ได้มีประสิทธิภาพ โดยเพลงที่ถูกถ่ายทอดแม้จะไม่ได้เป็นตัวแปรดำเนินเรื่องหลัก แต่สามารถทำให้ผู้ชมเข้าใจถึงแรงผลักดันของตัวละครที่ต่อเนื่องในการแสดงได้ (นฤทธิ์ ปาเฉย, 2021)

ความน่าสนใจของวิทยานิพนธ์เรื่องนี้ คือ การใช้ความทรงจำร่วมและข้อมูลอัตชีวประวัติของบุคคล มาเป็นวัตถุดิบหลักในการสื่อสารประเด็นที่ต้องการจะสื่อในสังคม โดยประเด็นทางด้านการเมืองจะเกี่ยวข้องกับ “เหตุการณ์ 6 ตุลา” หรือ “การสังหารหมู่ธรรมศาสตร์” ช่วงปี 2519 ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่คุณรับรู้ถึงเหตุการณ์เรื่องราวเป็นอย่างดี กระบวนการสร้างสรรค์งานลักษณะนี้จะช่วยน้อมนำให้ผู้ชมที่ชมการแสดงชุดนี้ ได้รำลึกถึงช่วงเวลาในอดีตนั้นอีกครั้ง ผ่านสื่อรูปแบบละครเพลงที่มีการวางโครงเรื่องและลำดับการถ่ายทอดให้เป็นไปตามความมุ่งหมายของผู้ประพันธ์ โดยวิทยานิพนธ์เรื่องนี้ นอกจากจะอาศัยหลักการพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับการประพันธ์เพลง ยังต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเลือกใช้ชุดเนื้อหาเพื่อถ่ายทอดอารมณ์และความรู้สึกของตัวละครผ่านละครเพลงด้วยเช่นกัน โดยข้อมูลที่ศึกษาจากงานวิจัยนี้ จะเป็นประโยชน์ที่ช่วยให้ผู้วิจัยเห็นรูปแบบของกระบวนการ และความสัมพันธ์ของการใช้หลักการแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการประพันธ์เพลง มาช่วยถ่ายทอดเรื่องราวของสิ่งที่ผู้ส่งสารต้องการจะสื่อ และนำไปประยุกต์ต่อรูปแบบการมองมิติของผู้ประพันธ์เพลง หรือ ศิลปิน ที่มีต่อการโหยหาอดีตผ่านบทเพลงได้

2.6.4 เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาษาและการสร้างความหมาย

ณฐ อังศุวิริยะ, บุษกร โกมลตรี และ จตุพร เพชรบุรณ์ (2020) เขียนบทความวิจัยเรื่อง “กลวิธีการใช้ภาษาและความเชื่อในเรื่องความรักที่ปรากฏในบทเพลงไทยสากลปัจจุบัน” เพื่อนำเสนอกลวิธีการใช้ภาษาและแนวความคิดเกี่ยวกับความเชื่อที่ปรากฏในเนื้อเพลงจากบทเพลงสากลไทย ที่ได้รับความนิยมในปี พ.ศ. 2562 จำนวนทั้งสิ้น 80 เพลง โดยทำการเก็บข้อมูลรายการเพลงจากหน้าเว็บไซต์กูเกิล (Google) จำนวน 19 บทเพลง และเก็บข้อมูลจากเจ้าของช่องทางสื่อสตรีมมิ่งออนไลน์ (Streaming online) รูปแบบยูทูบ (Youtube) จำนวน 61 บทเพลง จากค่ายเพลงหลักที่ได้รับความนิยมในปัจจุบัน ประกอบไปด้วย ค่ายบ็อกซ์มิวสิก (BOXX MUSIC) จำนวน 13 บทเพลง ค่ายสไปซี่ดิสก์ (Spicydisc) จำนวน 12 บทเพลง ค่ายจีนิร็อก (Genierock) จำนวน 11 บทเพลง ค่ายมิวสิกครีมจีเอ็มเอ็ม (Musiccreamgmm) จำนวน 3 บทเพลง ค่ายออฟฟิเชียลไวท์มิวสิก (Official white music) จำนวน 2 บทเพลง ค่ายวอทเดอะดักก์ (Whatttheduck) จำนวน 11 บทเพลง และ ค่ายเลิฟอีส (LO=OVEiS+) จำนวน 9 บทเพลง โดยผู้วิจัยใช้การอ่านตัวบทอย่างละเอียด (closed reading) เพื่อทำความเข้าใจในบทเพลง จากนั้นนำข้อมูลที่รวบรวมได้ มาทำการวิเคราะห์หากกลวิธีการใช้ภาษาในบทเพลง โดยใช้แนวคิดโวหารภาพพจน์ มาเป็นกรอบแนวทางในการศึกษา สำหรับผลการวิจัย ได้แบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 2 ประเด็นหลัก ได้แก่ 1) กลวิธีการใช้ภาษาในบทเพลงไทยสากล พบว่า มีการใช้ อุปสรรคเพื่อเปรียบเทียบความรัก ให้ผู้ฟังเห็นภาพที่ชัดเจนมากขึ้น ใช้คำถามวาทศิลป์ที่ไม่ต้องการคำตอบเพื่อประชดความรัก ใช้ถ้อยคำนัย ผกผันในการกล่าวถึงสิ่งหนึ่งเพื่อให้เกิดความหมายในทางตรงกันข้ามเพื่อประชดประชัน และความหมายบ่งชี้เป็นนัยในเรื่องความรักที่ไม่น่าพูด ไม่น่ายอมรับ และไม่สมหวัง ส่วน 2) ความเชื่อเรื่องความรักที่สะท้อนในบทเพลงไทยสากล ได้แก่ ความเชื่อเรื่องสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ความเชื่อเรื่องเนื้อคู่ ความเชื่อเรื่องสวรรค์ กฎแห่งกรรม และความเชื่อเรื่องโชคชะตา ความน่าสนใจของบทความวิจัยเรื่องนี้ เป็นการนำเสนอภาพความเป็นไปของ

สังคมไทยปัจจุบันผ่านสื่อกลางที่เป็นบทเพลง โดยลีลาในการใช้ภาษาเพื่อประพันธ์เพลงของผู้ประพันธ์เพลง จะนิยมใช้รูปแบบการเปรียบเทียบเด่นชัดกว่ากลวิธีอื่น ทั้งนี้ ยังสะท้อนให้เห็นความเชื่อเรื่องความรักในสังคมไทย ที่ยังคงโหยหาและมีความหวังว่าความรักของตนจะสมหวังอยู่เสมอ การใช้กลวิธีการศึกษาภาพสะท้อนที่ปรากฏในเนื้อเพลงโดยใช้กรอบแนวคิดของโวหารภาพพจน์จึงเป็นหนึ่งในเครื่องมือของการวิเคราะห์ชุดเนื้อหาที่สามารถเชื่อมโยงไปสู่ผู้ประพันธ์เพลงได้เด่นชัดช่องทางหนึ่ง นอกจากนี้จะทำให้เห็นลีลาการใช้ภาษาที่มีความสละสลวยในการสร้างสรรค์บทเพลงของผู้ประพันธ์แล้ว ยังสามารถสะท้อนภาพความจริงที่เกิดขึ้นในสังคมอันมีประโยชน์ต่อการใช้เป็นแนวทางการต่อยอดศึกษาปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคมไทยได้ (ณฐ อังศุวิริยะ, 2020)

สุทธิพงษ์ พิสิฐเสนากุล, ธนชาติ เกิดเกรียงไกร และ รุจน์ จีระกมล (2563) เขียนบทความวิจัยเรื่อง “การใช้ภาษาในบทเพลงไทยสากลที่เกี่ยวกับความผิดหวังในความรักซึ่งขับร้องโดยนักร้องชาย” มีจุดประสงค์หลักเพื่อศึกษาภาษาที่ปรากฏในเนื้อเพลงที่ถูกขับร้องโดยนักร้องชาย ทั้งนี้ผู้วิจัยมองว่า เพลงมีหน้าที่ในการถ่ายทอดความคิดและความรู้สึกของผู้ประพันธ์ อันเชื่อมโยงไปสู่การถ่ายทอดอารมณ์ของผู้ขับร้องชายและหญิงที่มีความแตกต่างกัน ผนวกกับการที่สังคมไทยยังคงอยู่ในร่องรอยของอุดมการณ์แบบปิตาธิปไตย หรือ ชายเป็นใหญ่ (Paternalism) (อรวรรณ ชมดวง และอรทัย เพ็ญยุระ, 2557) ทำให้การนำเสนอเรื่องราวความรักที่เกิดขึ้นผ่านบทเพลง มักมีเนื้อหาบีบบังคับให้ฝ่ายหญิงกลายเป็นผู้ถูกกระทำอยู่บ่อยครั้ง ในทางกลับกันหากมองในความสัมพันธ์เชิงอำนาจกับความเป็นจริงทางสังคมในปัจจุบัน ทุกฝ่ายต่างตระหนักถึงความทัดเทียมในเรื่องเพศ บทความวิจัยเรื่องนี้จึงต้องการนำเสนอมุมมองความรักของชายผ่านการถ่ายทอดบทเพลงที่อยู่ในขอบเขตการศึกษา ให้เห็นเป็นที่ประจักษ์มากขึ้น โดยวิธีดำเนินการในการวิจัยจะเลือกใช้เนื้อเพลงที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการผิดหวังในความรักที่ขับร้องด้วยนักร้องชาย จำนวน 10 เพลง ในช่วงเดือน เมษายน พ.ศ. 2562 ถึง เมษายน พ.ศ. 2563 ด้วยการค้นหาคำศัพท์สำคัญว่า “เพลงผิดหวังในความรัก” ในช่องทางสื่อสตรีมมิ่งออนไลน์ (Streaming online) รูปแบบยูทูป (Youtube) ประกอบการพิจารณาจำนวนยอดผู้เข้าชม หรือ ยอดวิว (View) เรียงลำดับสูงสุด 10 อันดับแรก จากนั้นทำการวิเคราะห์ตัวบทโดยอ้างอิงตามกรอบแนวทางการศึกษาของ ศิวีไล ชูวิจิตร (2549) ซึ่งได้กล่าวถึงวิธีการใช้คำในภาษาไว้ 3 ประเภท ได้แก่ หลักการการใช้คำ หลักการการใช้สำนวน และการใช้โวหารภาพพจน์ ซึ่งเป็นกลวิธีหลักในการแต่งเพลงของนักประพันธ์เพลง โดยผลการวิจัยพบว่า กลวิธีการใช้คำมีความสำคัญอย่างยิ่งในการสื่อความหมายและสามารถนำเสนออารมณ์ หรือ ความรู้สึกผิดหวังกับความรักของฝ่ายชายได้ชัดเจน ประกอบกับการใช้สำนวนที่เปรียบเปรยกับความหมายของการสื่อความในเรื่องความรัก ยิ่งส่งเสริมให้เนื้อหาของเพลงมีความเข้มข้นในรสอารมณ์มากขึ้น เช่น การใช้คำว่า สุดใจ ตายทั้งเป็น แผลใจ เป็นต้น ในขณะที่เดียวกันการใช้โวหารภาพพจน์ถือเป็นกลวิธีที่ทำให้ความรู้สึกถึงถึงถ้อยคำของอารมณ์มากกว่าข้อเท็จจริงได้ชัดเจนมากขึ้น ยกตัวอย่าง ดิตต์ตัวเหมือนเงา (การใช้อุปมา) ความผิดหวังเป็นการเล่นกีฬา (อุปลักษณ์) เจ็บจนใจจะขาด (อติพจน์) เสียงที่ได้ยินในใจ (อุปพจน์) เป็นต้น โดยภาพรวมของเนื้อหาในเพลงในการถ่ายทอดความรู้สึกของฝ่ายชายมีเนื้อหาใกล้เคียงกับฝ่ายหญิง อาทิ การตัดพ้อ การประชดประชันความรัก หรือ การให้กำลังใจตนเองในช่วงเวลาที่ยากลำบากจากการมีความรัก ข้อเสนอแนะในการต่อยอดบทความวิจัยเรื่องนี้คือ การวิเคราะห์เนื้อหาของเพลงในเชิงลึกเพื่อสะท้อนมุมมองความรักของฝ่ายชายเปรียบเทียบกับฝ่ายหญิง ว่ามีความแตกต่าง หรือ คล้ายคลึงกันในเรื่องใดบ้าง ทั้งนี้ยังต้องศึกษาเพิ่มเติม

ในเรื่องของสังคม วัฒนธรรม และความเชื่อ ที่อาจมีผลต่อการประพันธ์และถ่ายทอดเพลง เพราะเป็นไปได้ว่าในปัจจุบันอาจมีทัศนคติเกี่ยวกับความเชื่อในทางสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม การศึกษาจากเนื้อหาที่ปรากฏในเนื้อเพลง จะทำให้เราเห็นภาพการเปลี่ยนไปของมุมมองทางสังคมที่อาจเกี่ยวข้องกับอุดมการณ์หรือความเชื่อที่น่าสนใจในเรื่องอื่น ๆ มากขึ้น (สุทธิพงษ์ พิสิฐเสนากุล, 2563)

ปริญ เพชรสังข์ (2559) เขียนบทความวิจัยเรื่อง “สัญลักษณ์ของเพลงกับการสะท้อนอัตลักษณ์และอัตมโนทัศน์ของผู้ประพันธ์” โดยศึกษา การนำเสนอรูปแบบการสื่อสารของเนื้อหาเพลงที่ประพันธ์เพลงในรูปแบบสมัยนิยมและแบบทางเลือก โดยเพลงสามารถสะท้อนถึงอัตลักษณ์ได้ 2 มิติ ได้แก่ มุมมองที่ถูกค้นพบในรูปแบบการสื่อสารของเพลง กับ อัตมโนทัศน์ที่ผู้ประพันธ์มองตนเอง โดยผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากแหล่งข้อมูลหลายประเภทอันได้แก่ การวิจัยเชิงเอกสาร การวิเคราะห์เนื้อหาสารเชิงคุณภาพ และการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ประพันธ์เพลงรวมทั้งผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับผลงานเพลงที่สนใจศึกษา ในส่วนของผลการวิจัย พบว่าในมิติของการสื่อสารผ่านเพลงที่ได้จากการวิเคราะห์ของผู้วิจัยจากผู้ประพันธ์เพลงสมัยนิยม จะมีแก่นเรื่องเกี่ยวกับความรักทั้งเชิงบวกและลบแตกต่างกันไปตามสถานการณ์ที่ต้องการจะสื่อในเพลง ซึ่งสามารถสะท้อน อัตลักษณ์ของผู้ประพันธ์ ว่าเป็นบุคคลที่มีเป้าหมาย ชอบการแสดงออก กระจายความตื่นเต้น แต่มีอารมณ์แปรปรวนในบางสถานการณ์ ซึ่งเป็นอัตลักษณ์ที่ถูกจัดในประเภทบุคคลที่มีแนวความคิดแบบสมัยใหม่ (Modernism) ในขณะที่การสื่อสารผ่านเพลงที่ประพันธ์โดยผู้ประพันธ์เพลงทางเลือก มีการดำเนินเรื่องจากคำบอกเล่าในฐานะบุคคลที่สามเป็นส่วนมาก โดยแก่นเรื่องจะเกี่ยวกับความรัก แนวคิด และการทำงานของบุรุษที่หนึ่งพบเจอหรือเผชิญทั้งฐานะผู้กระทำและผู้กระทำ ซึ่งเนื้อเพลงสามารถสะท้อนอัตลักษณ์ของผู้ประพันธ์ได้ว่า เป็นบุคคลที่มีความซาบซึ้งในศิลปะและความสวยงามของดนตรี เปิดเผยความรู้สึก รักอิสระ มีความเป็นตัวของตัวเอง และรับฟังความเห็นของผู้อื่น ซึ่งจัดอยู่ในประเภทของบุคคลที่มีแนวความคิดหลังสมัยใหม่ (Postmodernism) โดยพบอีกว่าปัจจัยภายในที่ส่งผลต่อการสร้างสรรค์ผลงานเพลงของผู้ประพันธ์ ประกอบไปด้วย ภูมิหลังของครอบครัว ประสบการณ์ การศึกษา และ ความรู้เฉพาะทางทัศนคติ และแรงจูงใจ เห็นได้ว่า “ประสบการณ์” เป็นหนึ่งในส่วนประกอบที่สำคัญของกระบวนการถ่ายทอดอารมณ์และความรู้สึกผ่านบทเพลงของผู้ประพันธ์ มาสู่ผู้ฟัง สอดคล้องกับแนวทางการดำเนินการวิจัยของวิทยานิพนธ์ของนิสิตที่ใช้องค์ความรู้เกี่ยวกับประสบการณ์และทัศนคติ ที่คาดว่าจะได้รับข้อมูลเชิงลึกมากขึ้นจากขั้นตอนการสัมภาษณ์ผู้ประพันธ์เพลง เพื่อนำมาสรุปผลประกอบกับการวิเคราะห์ตัวบทในส่วนต้นที่ระบุไว้ในระเบียบวิธีการวิจัย (ดาราทพร ศรีม่วง, 2559)

กฤษณ์ คำนันท (2021) เขียนบทความวิจัยเรื่อง “การสร้างภาพตายตัวจากการโหยหาอดีต และการผลิตซ้ำด้วยการเชื่อมโยงตัวบทของการแต่งหน้าของนักร้องในมิวสิควิดีโอเพลง “ได้แค่นี้” ซึ่งสื่อเพลงที่กฤษณ์ ให้ความสนใจ เป็นผลงานการขับร้องของปรางทิพย์ แถลง นักร้องสาวที่มีเสียงเป็นเอกลักษณ์และมีทักษะการร้องเพลงที่โดดเด่นด้วยการผสมผสานสไตล์ลูกทุ่ง แจ๊ส และบลูส์โซล โดยในมิวสิควิดีโอเพลง “ได้แค่นี้” มีการนำเสนอภาพสไตล์การแต่งหน้าของปรางทิพย์ที่จัดจ้าน แต่แฝงไว้ซึ่งความหมายซ่อนเร้นในเชิงวัฒนธรรม หนึ่งคือการสะท้อนภาพอัตลักษณ์ผู้หญิงที่มีความหวานซ่อนเปรี้ยว หรือที่เรียกว่า พินอัพเกิร์ล (Pinup Girl) ซึ่งเป็นบุคลิกของผู้หญิงที่ถูกเรียกในอดีต โดย กฤษณ์ ได้ถอดรหัสความหมายแฝงที่ปรากฏอยู่ในชุดเนื้อหาของเพลงได้หลายประเด็น เช่น การทาปากด้วยสีแดง สื่อความหมายถึง ความเร้าร้อน การเขียนขอบตาด้วยเส้นเฉียงทแยงมุม สื่อความหมายถึง ความมั่นใจ ซึ่งองค์รวมของการพิจารณาสัญลักษณ์ที่

ปรากฏในเพลงนี้ ล้วนเกิดขึ้นจากการทำเทียม หรือ การลอกเลียนแบบ (Simulation) ที่มาจากความคิดจินตนาการ รวมไปถึง “ความทรงจำร่วม” ในวัฒนธรรมอเมริกันที่มีมาแต่ดั้งเดิม สิ่งเหล่านี้ทำให้ผู้ชมเกิดเป็นภาพนิสิต (Simulacra) อันเป็นความจริงเชิงสมมติ (Hyperreality) ในขณะเดียวกันก็เป็นการผสมผสานการโหยหาอดีตที่เกิดขึ้นจากการลอกเลียน อัตลักษณ์ของ พินอัฟ เกิร์ล ที่เคยเกิดขึ้นในอดีต ให้กลับมามีชีวิตและโลดแล่นในเพลงนี้ได้อีกครั้ง

กระแสความนิยมของเพลงนี้ ผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ในโลกยุคดิจิทัล เช่น การชื่นชอบและติดตามแฮชแท็กในทวิตเตอร์ (hashtag) การติดตาม (follow) หรือ การแบ่งปันในช่องทางต่าง ๆ (sharing) นำไปสู่การแบ่งปันเนื้อหาในลักษณะไวรัล (viral content) โดยผู้รับสารสามารถส่งต่อหรือสร้างคอนเทนต์ใหม่ขึ้นมาเพื่อแสดงความคิดเห็นร่วมกับสื่อต้นฉบับ สิ่งนี้เป็นหนึ่งในกระบวนการของการผลิตซ้ำที่เกิดขึ้นจริงในสังคมปัจจุบัน นอกเหนือจากนั้นยังเป็นตัวเสริมแรงให้ผู้รับสารเกิดการผลิตสื่อที่ผู้บริโภครสร้างเอง (User Generated Content) โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับประสบการณ์ หรือ วัฒนธรรมร่วมที่เกิดขึ้นกับกลุ่มบุคคล ย่อมเชื่อมโยงไปสู่การโหยหาอดีตและความทรงจำร่วมได้โดยง่าย งานวิจัยเรื่องนี้จึงเป็นหนึ่งในการศึกษาที่สามารถสะท้อนพฤติกรรมของผู้รับสาร ต่อสื่อที่เกี่ยวข้องกับปรากฏการณ์ที่เคยเกิดขึ้นในอดีต ด้วยการใช้อุปกรณ์ของการถอดรหัสสัญญาณจากการสื่อสารผ่านเพลง ในยุคที่มีการผสมผสานทางวัฒนธรรมแฉกเช่นปัจจุบัน (กฤษณ์ คำนนท์, 2021)

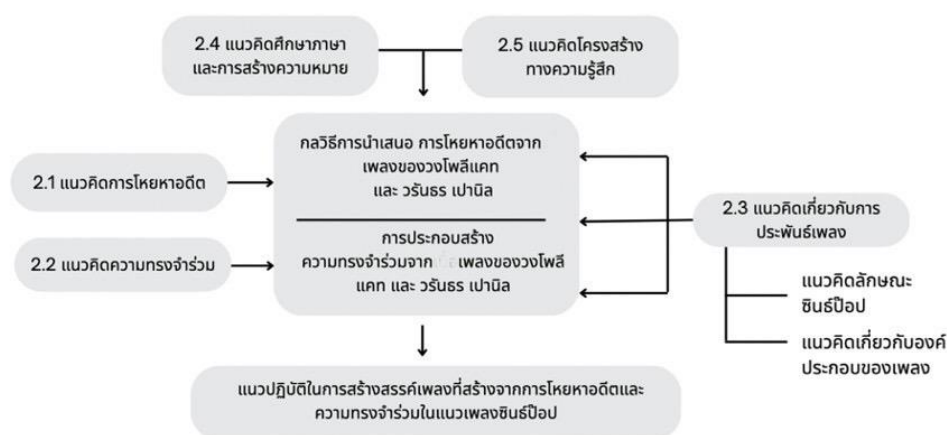
ัญญา สังขพันธ์านนท์ (2015) เขียนบทความวิจัยเรื่อง “มาตุคามสำนึกและการโหยหาอดีตในกวีนิพนธ์ของเรวัตร์ พันธุ์พิพัฒน์” โดย ซึ่งงานวิจัยเรื่องนี้ มีจุดประสงค์สำคัญที่จะศึกษาสำนึกในถิ่นที่ (sense of place) และการโหยหาอดีตในสถานที่ (place nostalgia) ในสื่อที่เป็นกวีนิพนธ์จำนวน 4 เล่ม ได้แก่ บ้านแม่น้ำ พันฝน เพลงน้ำ แม่น้ำเดียวกัน และ แม่น้ำรำลึก ผลการศึกษาพบว่า เรวัตร์ พันธุ์พิพัฒน์ใช้บทกวีเพื่อนำเสนออารมณ์ถวิลหาอดีต นึกถึงช่วงเวลาของตนเองในวัยเยาว์ที่ผ่านมาแล้ว โดยใช้สัญญาณเป็นเครื่องมือหลักให้ผู้อ่านเข้าถึงช่วงเวลาในอดีต เช่น การเปลี่ยนแปลงของธรรมชาติ สถานที่ วัตถุเครื่องใช้ รวมไปถึงพืชและสัตว์ ผ่านเนื้อหาของกวีนิพนธ์ที่มีเนื้อความสละสลวยและสามารถสื่อถึงความทรงจำในอดีตไปพร้อมกัน (ัญญา สังขพันธ์านนท์, 2558)

งานวิจัยนี้ทำให้เราเห็นกระบวนการในการศึกษาที่ใช้กรอบของสัญญาณ เป็นแนวคิดหลักในการถอดรหัสจุดมุ่งหมายในการสื่อสาร จากผู้ส่งสารซึ่งเป็นนักกวี ถ่ายทอดมายัง ผู้รับสารซึ่งเป็นผู้อ่าน สอดคล้องกับวิทยานิพนธ์ของผู้วิจัย ที่มีการใช้ระบบของสัญญาณ เข้ามาวิเคราะห์การโหยหาอดีตที่เกิดขึ้นในชุดเนื้อเพลงซินธ์ป๊อป โดยคาดหวังว่า สารที่ผ่านการวิเคราะห์ผ่านตัวบท จะสามารถนำไปสู่การเปรียบเทียบจุดร่วม หรือ จุดต่างที่ในมิติของการโหยหาอดีตระหว่างผู้ประพันธ์เพลง สู่ แฟนเพลง อันนำไปสู่การวิเคราะห์การสร้างสรรค์ความทรงจำร่วมในระดับสังคมต่อไป

2.6.5 เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับโครงสร้างแห่งความรู้สึก

ณัฐนันท์ ตียนานท์ (2014) เขียนบทความวิจัยเรื่อง “การศึกษาเปรียบเทียบนวนิยายจีน *เจีย* กับฉบับแปลภาษาไทย *บ้าน*” โดยมุ่งเน้นศึกษากระบวนการในการถ่ายทอดตัวบทจากนวนิยายจีนเรื่อง “เจีย” สู่ฉบับแปลภาษาไทยเรื่อง “บ้าน” โดยวิเคราะห์ตัวบทในด้านโครงสร้างของภาษา และการเลือกใช้ภาพพจน์ (Figuration language) ที่แตกต่างกันในนวนิยายทั้งสองแบบ ซึ่งผลการวิจัยพบว่า เมื่อนวนิยายมีการแปลจากภาษาหนึ่ง มาสู่อีกภาษาหนึ่ง นอกจากจะมีการปรับรูปแบบโครงสร้างของคำเพื่อใช้ในการสื่อสารที่สอดคล้องกับรูปแบบภาษาของประเทศนั้นแล้ว ต้องคำนึงถึงความหมายของเนื้อความที่สื่อไป ให้สอดคล้องกับบริบทของวัฒนธรรมของประเทศนั้นเช่นกัน เนื่องจาก ภูมิหลังทางสังคมที่แตกต่างกันของแต่ละชาติ มีอิทธิพลอย่างมากต่อการถ่ายทอดความหมาย หรือ การนำเสนอ “เอกลักษณ์ทางภาษา” การศึกษากลวิธีในการถ่ายทอดชุดเนื้อหาที่แตกต่างกันผ่านการใช้ภาษาในนวนิยายเรื่องนี้ จึงแสดงให้เห็นถึงความสำคัญที่สัมพันธ์กันระหว่างหลักการการแปลภาษา และการถ่ายทอดโครงสร้างทางความรู้สึกของตัวละคร ให้สอดคล้องกับบริบทสังคมวัฒนธรรมของผู้อ่านในประเทศนั้น ๆ องค์ความรู้ที่เกิดขึ้นจากบทความวิจัยเรื่องนี้ สามารถนำมาเป็นกรอบกำหนด การวิเคราะห์มุมมองการสร้างสรรค้งานของผู้ประพันธ์เพลง และการรับสารจากเพลงของแฟนเพลง โดยพิจารณาจากการเข้าถึงชุดเนื้อหาในเนื้อเพลงที่ถ่ายทอดจากศิลปินมาสู่ผู้ฟัง ในขณะที่เดียวกันสามารถวิเคราะห์ร่วมกับการออกถึงอารมณ์ร่วมของแฟนเพลงที่เกิดขึ้นระหว่างการนำเสนอผลงานเพลงด้วยเช่นกัน (ณัฐนันท์ ตียนานท์, 2014)

2.7 กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

วิทยานิพนธ์เรื่อง การโยยหาอดีตและการประกอบสร้างความทรงจำร่วมในแนวเพลงซินธ์ป๊อปของ โพลีแคท และ วรันธร เปานิล ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยสนใจศึกษาปรากฏการณ์การโยยหาอดีตและความทรงจำร่วมที่ปรากฏผ่านบทเพลงแนวซินธ์ป๊อปที่ถูกคัดเลือก โดยเริ่มกระบวนการดำเนินการวิจัย จากการศึกษาเนื้อหา (Narrative Research) ของเพลงซินธ์ป๊อปไทย จากกลุ่มตัวอย่าง ก่อนทำการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) กับผู้ประพันธ์เพลง ผู้เชี่ยวชาญ และกลุ่มแฟนเพลงที่ชื่นชอบศิลปิน เพื่อวิเคราะห์กลวิธีการสร้างสรรค์การโยยหาอดีต และการประกอบสร้างความทรงจำร่วมที่เกิดขึ้นทั้งในมุมมองของผู้ประพันธ์เพลง และแฟนเพลง ร่วมกับการสังเกตการณ์ (Participant Observation) ของผู้วิจัยในงานดนตรีต่าง ๆ ที่ศิลปินมีโอกาสทำการแสดงสด เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบในการวิเคราะห์สุนทรียศาสตร์ทางด้านอารมณ์และความรู้สึกร่วมที่เกิดขึ้น ในงานดนตรีนั้น ๆ ระหว่างศิลปินและแฟนเพลงซึ่งเป็นผู้ฟัง โดยวิทยานิพนธ์เรื่องนี้ประกอบไปด้วยแหล่งข้อมูลประเภทต่าง ๆ ที่ใช้ในการศึกษาดังนี้

3.1 แหล่งข้อมูล

แหล่งข้อมูลในวิทยานิพนธ์เรื่องนี้ จะประกอบไปด้วยการศึกษาค้นคว้าจากแหล่งข้อมูลหลักทั้งสิ้น 2 ส่วน อันได้แก่

3.1.3 แหล่งข้อมูลจากการวิจัยเอกสาร

ใช้การรวบรวมเอกสารที่เกี่ยวข้องกับปรากฏการณ์โยยหาอดีต ความทรงจำร่วม ทั้งในส่วนของเอกสารที่ได้รับคำอธิบายจากมิติในเชิงวิทยาศาสตร์การแพทย์ และมุมมองทางด้านนิเทศศาสตร์และการสื่อสาร อันปรากฏร่วมด้วยในงานวิจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมถึงข้อมูลเอกสารและสื่อออนไลน์เกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของซินธ์ป๊อปที่มีมาตั้งแต่ดั้งเดิม ทั้งในส่วนของพัฒนาการจากดนตรีตะวันตกซึ่งเป็นจุดกำเนิดของแนวเพลงประเภทนี้ รวมถึงพัฒนาการและความนิยมที่มีในประเทศไทย โดยข้อมูลที่ศึกษาจะอยู่ในรูปแบบของเอกสาร งานวิจัย และวีดิทัศน์ประกอบการสัมภาษณ์ศิลปินรวมถึงผู้ประพันธ์เพลง ในลักษณะสื่อออนไลน์ และบันทึกภาพการแสดงสดของศิลปินในวาระเทศกาลงานดนตรีต่าง ๆ เพื่อให้เห็นมุมมองในการทำเพลงและทัศนคติต่อแนวเพลงซินธ์ป๊อปในภาพรวมที่กว้างขึ้น นอกจากนี้ในส่วนของการวิเคราะห์หัตถบทที่ได้จากบทเพลง จะถูกศึกษาและอ้างอิงรูปแบบต้นฉบับ (Original version) ของศิลปินเป็นหลัก โดยหมายรวมทั้งในส่วนของแพลตฟอร์มรูปแบบสื่อสตรีมมิ่ง (Streaming) ออนไลน์ทุกช่องทาง ประกอบกับการศึกษาเพิ่มเติมจาก เว็บไซต์หลักของค่ายเพลงที่ศิลปินสังกัดอยู่ อันได้แก่ ค่ายสมอลรูม (Smallroom) ของศิลปิน โพลีแคท และบ็อกซ์มิวสิค (Boxx music) ของศิลปิน วรันธร เปานิล

3.1.2 แหล่งข้อมูลบุคคล

ส่วนสำคัญที่ใช้ประกอบในการวิเคราะห์ความทรงจำร่วมและการโยยหาอดีต จำเป็นต้องใช้แหล่งข้อมูลบุคคลที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย ในรูปแบบของการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-dept Interview) โดยจะทำการ

สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informant) อันได้แก่ ผู้ที่มีบทบาทในการประพันธ์เพลงโดยตรงทั้งจากศิลปินซึ่งเป็นผู้ขับร้อง นักดนตรีที่สร้างสรรค์ผลงานเพลงต้นฉบับ และผู้เชี่ยวชาญทางด้านดนตรีและสังคม เพื่อเพิ่มเติมมุมมองประเด็นของการโหยหาอดีตและความทรงจำร่วมระหว่างเพลงที่สัมพันธ์กับการดำเนินไปของสังคมตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน นอกจากนี้ยังเจาะจงสัมภาษณ์จากกลุ่มผู้รับสารอันได้แก่ แฟนเพลงที่ติดตามศิลปิน เพื่อสะท้อนประเด็นการโหยหาอดีตในมุมมองของแต่ละบุคคล (Self-report) อันเป็นประโยชน์ต่อการรวบรวมข้อมูลเพื่อวิเคราะห์ร่วมกับเนื้อหาตัวบท โดยผู้วิจัยต้องการรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ และนำเสนอข้อมูลจากการสัมภาษณ์ที่ได้เป็น 2 ส่วนหลัก อันได้แก่ ส่วนที่ 1 ในมิติของผู้ส่งสาร ซึ่งเป็นกลุ่มศิลปิน นักประพันธ์เพลงรวมถึงผู้เชี่ยวชาญ และส่วนที่ 2 ซึ่งเป็นมิติของผู้รับสาร อันได้แก่ แฟนเพลงที่ติดตามและชื่นชอบผลงานของศิลปินที่อยู่ในขอบเขตการวิจัย ก่อนนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ไปวิเคราะห์จุดร่วมและจุดต่างที่เป็นประโยชน์ต่อมุมมองในเรื่องการโหยหาอดีตและสร้างสรรค์ความทรงจำร่วมผ่านบทเพลงต่อไป

3.2 ประชากรและตัวอย่าง

ประชากรและตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยนี้แบ่งออกเป็น 2 ส่วน อันได้แก่ กลุ่มแนวเพลงซินธ์ป๊อปของทั้งสองศิลปิน และ กลุ่มตัวอย่างบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการประพันธ์เพลง โดยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบวิธีเจาะจง (Purposive Sampling) ร่วมกับ วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เพียงพอต่อการวิเคราะห์ผล และครอบคลุมวัตถุประสงค์การศึกษามากที่สุด อันมีรายละเอียดดังนี้

3.2.1 ประชากรในส่วนเพลงซินธ์ป๊อป

ในส่วนของการวิเคราะห์ตัวบทในรูปแบบของเพลง จะทำการคัดเลือกศิลปินไทย ที่ใช้แนวเพลงซินธ์ป๊อปในการนำเสนอเอกลักษณ์เฉพาะตัวของวง ตั้งแต่เริ่มออกผลงานเพลงแรกจนถึงปัจจุบัน โดยกำหนดเกณฑ์อายุและประสบการณ์ในวงการอุตสาหกรรมเพลง ของศิลปินที่อยู่ในขอบเขตงานวิจัย ไม่ต่ำกว่า 7 ปี (ปีพ.ศ. 2559 ถึง พ.ศ. 2565) ประกอบกับเกณฑ์การคัดเลือกเรื่อง ความนิยมในกลุ่มของแฟนเพลงที่ชื่นชอบผลงาน โดยวัดได้จากการถูกเสนอชื่อเข้าชิงหรือได้รับรางวัล ในงานประกาศรางวัลเกี่ยวกับอุตสาหกรรมเพลงไทยในรายการต่าง ๆ ไม่น้อยกว่า 5 รางวัล รวมไปถึงผลงานการมีคอนเสิร์ตเดี่ยวเป็นของตนเอง หรือมีโอกาสในการร่วมขึ้นแสดงสดในคอนเสิร์ตต่าง ๆ ในฐานะศิลปินรับเชิญ

3.2.1.1) ตัวอย่างในส่วนเพลงซินธ์ป๊อป

ผู้วิจัยต้องการศึกษา ศิลปินที่หยิบยกแนวเพลงซินธ์ป๊อปอันได้รับแรงบันดาลใจมาจากกลิ่นอายของดนตรีเก่าในยุค 80s ซึ่งส่งผลให้ผลงานเพลงที่ผลิตขึ้นจะมีความสัมพันธ์กับการถ่ายทอดในมิติของการย้อนอดีตในแง่หนึ่ง โดยเมื่อกำหนดเกณฑ์การคัดเลือกให้ตรงตามวัตถุประสงค์ ทำให้ได้ศิลปินซึ่งเป็นตัวแทนซึ่งมีคุณสมบัติเหมาะสมกับการเป็นตัวแทนที่ใช้ในการศึกษา จำนวนทั้งสิ้น 2 ศิลปิน ประกอบไปด้วย วงโพลีแคท (ศิลปินกลุ่ม) และ วรรณธรร เปานิล (ศิลปินเดี่ยว) จากนั้นทำการคัดเลือกผลงานเพลงทั้งหมดของศิลปิน โดยกำหนดเกณฑ์การคัดเลือก จากผลงานจำนวนเพลงทั้งหมด ที่ถูกแต่งขึ้นเพื่อให้ศิลปินเป็นต้นฉบับในการขับร้อง ไม่ได้หมายรวมถึงเพลงอื่น ๆ ที่ศิลปินมีส่วนร่วมในการโคเวอร์ (Cover) หรือ นำมาทำการร้องใหม่

จากต้นฉบับของศิลปินท่านอื่น เพื่อศึกษาเจตนาในการสร้างสรรค์เนื้อหาที่ปรากฏผ่านเพลงในมุมมองของศิลปินผู้เป็นเจ้าของบทเพลงเท่านั้น ซึ่งเกณฑ์การคัดเลือกลักษณะนี้จะทำให้เห็นภาพรวมของรูปแบบการสื่อสารชุดเนื้อหาผ่านเนื้อเพลงที่ครอบคลุมและชัดเจนมากที่สุดจากทุกผลงานเพลงของศิลปินนั้น ๆ โดยผลงานเพลงของวิทยานิพนธ์เรื่องนี้ ในขอบเขตการศึกษาต่อบท สามารถแจกแจงได้ ดังนี้

รายชื่อเพลงซินธ์ป๊อปจากศิลปินโพลิแคท จำนวน 23 เพลง ได้แก่

1. ถ้าเธอคิดจะลืมเขา	13. ผู้ช่วยที่ดีที่สุด (Your Butler)
2. ลา	14. อารมณ์ (I want You)
3. เมื่อเธอมาส่ง	15. ดูดี (Pretty...Good)
4. จะเอาอะไร	16. มานี่มา (MANEEMA)
5. เพื่อนไม่จริง (Forever Mate)	17. มัธยม (M3)
6. เวลาเธอยิ้ม (You Had Me At Hello)	18. ขำวดี (White Wedding)
7. พบกันใหม่ (So Long)	19. เจ้าหนู
8. มันเป็นใคร (Alright)	20. ตอนที่เธอมาอนที่ตึก
9. เป็นเพราะฝน (Teardrops)	21. กลับกันเถอะ
10. ภัคดี (Faith)	22. คอนเสิร์ต
11. เพื่อนพระเอก (Goodfella)	23. อีกนิดเดียว (This Close)
12. ชิ่ง (Friday On The Highway)	

รายชื่อเพลงซินธ์ป๊อปจากศิลปิน วรันธร เปานิล จำนวน 19 เพลง ได้แก่

1. เหงา เหงา (Insomia)	11. อยากเริ่มต้นใหม่กับคนเดิม (Repeat)
2. Snap	12. สายตาหลอกกันไม่ได้ (Eyes Don't Lie)
3. ฉันต้องคิดถึงเธอแบบไหน (Cloudy)	13. เก่งแต่เรื่องคนอื่น (Expert)
4. เกี่ยวกันไหม? (You?)	14. กลับก่อนนะ (Goodbye)
5. ยังรู้สึก (Old Feelings)	15. INK
6. ความลับมีในโลก (Secret)	16. Last Train
7. ดีใจด้วยนะ (Glad)	17. ชอบอยู่คนเดียว
8. รอหรือพอ (Stay)	18. โลกที่ยังมีเธออยู่ด้วยกัน
9. ไม่อยากเหงาแล้ว (Call Me)	19. คนใหม่เขาดูแลอยู่
10. ลบไม่ได้ช่วยให้ลืม (Erase)	

3.2.2 ประชากร

ในส่วนของ การสัมภาษณ์ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการให้ข้อมูลเรื่องการประพันธ์เพลง จะทำการคัดเลือกจากผู้ที่มีส่วนร่วมโดยตรงในการทำเพลง อันได้แก่ ผู้ประพันธ์เพลงให้แก่ศิลปิน และ ศิลปิน รวมไปถึงผู้เชี่ยวชาญทางด้านดนตรี และ สังคม เพื่อให้เห็นความสัมพันธ์กันของแนวเพลงกับบริบททางสังคม อัน

นำมาสู่การวิเคราะห์ร่วมในประเด็นข้างต้นได้ นอกจากนี้ยังศึกษามุมมองของผู้รับสารในฐานะแฟนเพลง ที่มีส่วนสำคัญในการวิเคราะห์ปรากฏการณ์โหยหาอดีตและความทรงจำร่วมที่เกิดขึ้น โดยประชากรบุคคลซึ่งเป็นผู้ประพันธ์เพลงและมีชื่อปรากฏเป็นผู้ที่มีส่วนร่วมหลักในการประพันธ์เนื้อร้อง (Lyrics) จากเพลงของทั้ง 2 ศิลปิน รวมถึงยังมีประสบการณ์เกี่ยวข้องในอุตสาหกรรมเพลงไทยในด้านใดด้านหนึ่ง อาทิ นักร้องนำ นักดนตรี หรือโปรดิวเซอร์ (Producer) รวมไปถึงผู้เชี่ยวชาญทางด้านดนตรีและสังคม ระบุเกณฑ์ให้มีประสบการณ์ในสาขาอาชีพ ไม่นต่ำกว่า 5 ปี เนื่องจากในการสัมภาษณ์ครั้งนี้ต้องอาศัยทัศนคติและมุมมองในการทำเพลงของผู้ประพันธ์โดยตรง ทำให้จำเป็นต้องกำหนดเกณฑ์ของการมีประสบการณ์ในวงการเพลงของผู้ประพันธ์ในช่วงเวลาหนึ่ง และยาวนานมากพอที่สามารถให้แง่มุมหรือความคิดเห็นอันเป็นประโยชน์ต่อการสร้างสรรค์อุตสาหกรรมเพลงของไทย และในส่วนของประชากรที่เป็นแฟนเพลงนั้น ผู้วิจัยกำหนดคุณสมบัติอายุในการติดตามผลงานและเป็นแฟนเพลงของศิลปินที่อยู่ในขอบเขตการวิจัย ไม่นต่ำกว่า 5 ปี ผ่านทางคำบอกเล่าของผู้สัมภาษณ์และการแสดงให้เห็นถึงการเป็นแฟนคลับที่ติดตามในระยะเวลานาน จากของสะสมหรือ สินค้าจากการวางขายของค่ายศิลปินในโอกาสงานการแสดงต่าง ๆ หมายรวมถึง การมีประสบการณ์ในการเป็นส่วนหนึ่งของคอนเสิร์ต การแสดงสดของทั้ง 2 ศิลปิน และการแสดงออกถึงความชื่นชอบในผลงานศิลปินจากการเคลื่อนไหวในสื่อโซเชียลมีเดีย และ แพลตฟอร์มออนไลน์

3.2.2.1) ตัวอย่างบุคคลที่มีส่วนร่วมในการประพันธ์เพลง

ในขั้นตอนนี้จะทำการศึกษาผู้ให้ข้อมูลหลัก ที่มีส่วนร่วมโดยตรงในการประพันธ์แนวเพลง ชินธิ์ ป็อบ จำนวนทั้งสิ้น 6 ท่าน โดยใช้วิธีในการกำหนดตัวอย่างแบบเจาะจงในส่วนของผู้ประพันธ์เพลงหลัก ร่วมกับ วิธีสุ่มตัวอย่างแบบง่ายกับกลุ่มแฟนเพลง เพื่อเป็นข้อมูลร่วมกันในการวิเคราะห์การโหยหาอดีตและความทรงจำร่วมต่อไป โดยในส่วนนี้จะทำการสัมภาษณ์ผู้ที่มีส่วนร่วมโดยตรงในการประพันธ์เพลง จากการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง อันประกอบไปด้วยกลุ่มบุคคล 2 กลุ่มย่อย จาก 2 ศิลปิน ดังรายชื่อต่อไปนี้

กลุ่มที่ 1 ศึกษาจากผู้ที่มีรายชื่อในการแต่งคำร้อง (Lyrics) เพลงของวงโพลีแคท จำนวนทั้งสิ้น 3 ท่าน ได้แก่

- (1) รัตน์ จันทรประสิทธิ์ : นักประพันธ์เพลง และนักร้องนำวงโพลีแคท
- (2) เพ็ญ วาตานาเบะ : นักประพันธ์เพลง และนักดนตรี (เบส) วงโพลีแคท
- (3) พลากร กันจินะ : นักประพันธ์เพลง และนักดนตรี (ซินธิไซเซอร์)

วงโพลีแคท

หมายเหตุ ในส่วนนี้ผู้วิจัยได้รับฐานข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับแรงบันดาลใจ รวมถึงขั้นตอนเบื้องหลังในการประพันธ์เพลงของศิลปินโพลีแคท จากค่ายเพลงหลักสมอลล์รูมแทนการสัมภาษณ์

กลุ่มที่ 2 ศึกษาจากผู้ที่มีรายชื่อในการแต่งคำร้อง (Lyrics) เพลงของวรินทร์ เปานิล รวมถึงศิลปิน
จำนวนทั้งสิ้น 2 ท่าน ได้แก่

- (1) ธารณ ลิปตพัลลภ : นักประพันธ์เพลง และนักดนตรีวง Lipta
- (2) ปณิธิ เลิศอุดมธนา : นักประพันธ์เพลง และนักร้องนำวง Fellow Fellow
- (3) วรินทร์ เปานิล : ศิลปิน

หมายเหตุ ในส่วนของศิลปินทำการเก็บข้อมูลจากบทสัมภาษณ์ออนไลน์แทนการสัมภาษณ์เชิงลึก

3.2.2.2) ตัวอย่างบุคคลที่เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านดนตรีและสังคม

ในขั้นตอนนี้ จะทำการสัมภาษณ์บุคคลที่มีความเชี่ยวชาญในด้านดนตรีและสังคม เพื่อให้เป็นมุมมองรวมถึงประเด็นภาพรวมอื่น ๆ เพิ่มเติม เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการวิเคราะห์ การโยนหาอดีตและความทรงจำร่วมผ่านองค์ประกอบต่าง ๆ ที่ปรากฏในเพลงที่ผู้วิจัยสนใจศึกษา

ผศ. ดร. วิษณุวัฒน์ เหล่าวานิช : ประธานสาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3.2.2.3) ตัวอย่างกลุ่มแฟนเพลง

ในส่วนนี้ผู้วิจัยจะทำการคัดเลือกแฟนเพลงของศิลปินที่อยู่ในขอบเขตการวิจัย เพื่อใช้ประกอบการวิเคราะห์ให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์วิทยานิพนธ์ โดยจะทำการศึกษาปรากฏการณ์การโยนหาอดีตผ่านมุมมองของแฟนเพลงซึ่งเป็นผู้ฟังอันนำไปสู่ข้อสรุปที่สามารถเชื่อมโยงถึงการสร้างสรรค์ความทรงจำร่วม ผ่านการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างอย่างง่าย ด้วยวิธีสัมภาษณ์แบบเชิงลึก ตามเกณฑ์การคัดเลือกประชากรที่กล่าวไปข้างต้น โดยกำหนดคุณสมบัติหลักของกลุ่มแฟนเพลงต้องเป็นหนึ่งในสมาชิกที่มีส่วนร่วมในเฟซบุ๊กหลักที่เป็นทางการ (Facebook Official) ของศิลปินที่อยู่ในขอบเขตการวิจัย เนื่องจากเป็นช่องทางหลักของศิลปินที่มีการแจ้งวันเวลาการแสดงคอนเสิร์ตหรือการอัปเดต (Update) ผลงานเพลง ประกอบกับยอดจำนวนผู้ติดตามในเพจมีจำนวนมากเพียงพอที่นำไปสู่การประเมินได้ว่า แฟนเพลงในขอบข่ายการคัดเลือกนี้มีความชื่นชอบศิลปินในระดับน่าเชื่อถือได้ โดยกลุ่มแฟนเพลงที่ถูกรandom sampling จำเป็นต้องได้รับสัญลักษณ์ที่ท็อปแฟน (Top fans badges) บนแอคเคาท์ เนื่องจาก สัญลักษณ์ที่ท็อปแฟน เป็นตัวบ่งชี้ของความชื่นชอบในการติดตามศิลปินของแฟนเพลงรูปแบบหนึ่ง ที่ทำให้เราทราบได้ว่าบุคคลนั้นมีการติดตาม แสดงความคิดเห็น และเคลื่อนไหวในช่องทางออนไลน์บนเพจ เฟซบุ๊กของศิลปินอย่างต่อเนื่อง ทำให้ผู้วิจัยหยิบยกมาเป็นส่วนหนึ่งของเกณฑ์ในการคัดเลือกตัวอย่างในการสัมภาษณ์ ซึ่งผู้วิจัยกำหนดจำนวนเป้าหมายของบุคคลในการเก็บรวบรวมข้อมูลและสัมภาษณ์ ทั้งสิ้น 20 คน โดยมีรายละเอียดการคัดเลือก ดังนี้

(1) ตัวอย่างกลุ่มแฟนเพลงของวงโพลีแคท ต้องเป็นหนึ่งในสมาชิกกลุ่มเฟซบุ๊ก “POLYCAT” ที่มีผู้ติดตามจำนวน 4.7 แสน คน โดยทำการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) กับบุคคลที่ได้รับสัญลักษณ์ที่ท็อปแฟน บนบัญชีเฟซบุ๊ก จำนวนทั้งสิ้น 10 คน

(2) คุณสมบัติของแฟนเพลงของวรินทร์ เปานิล ต้องเป็นหนึ่งในสมาชิกในกลุ่ม “Ink Waruntorn” ที่มีผู้ติดตามจำนวน 6.8 แสนคน โดยทำการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) กับบุคคลที่ได้รับสัญลักษณ์ ที่ท็อปแฟน บนบัญชีเฟซบุ๊ก จำนวนทั้งสิ้น 10 คน เช่นกัน

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษา การโยยหาอดีตและประกอบสร้างความจริงร่วมในแนวเพลงซินธ์ป๊อปของโพลีแคท และ วรินทร์ เปานิล มีเครื่องมือหลักที่ใช้ในการวิจัยจำนวนทั้งสิ้น 3 ประเภท ได้แก่

3.2.1) แบบวิเคราะห์ตัวบท (Textual analysis form) เป็นเครื่องมือที่ใช้วิเคราะห์ และ ตีความ เนื้อหาการโยยหาอดีตและความทรงจำร่วมที่ปรากฏในเนื้อเพลง

3.2.2) แบบสัมภาษณ์ (Interview form) ของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ประพันธ์เพลง ศิลปิน, ผู้เชี่ยวชาญและแฟนเพลง โดยกำหนดแนวในการสัมภาษณ์เป็นแบบกึ่งโครงสร้าง (Semi structure Interview) ซึ่งลักษณะคำถาม จะมีความยืดหยุ่น เปิดโอกาสให้ผู้ถูกสัมภาษณ์แสดงความคิดเห็นต่อคำถามแบบปลายเปิด แต่ยังคงตรงตามกรอบของวัตถุประสงค์การวิจัย ซึ่งประเด็นคำถาม เกี่ยวข้องกับตัวบทเพลง รวมถึงมุมมองเกี่ยวกับ ความโยยหาอดีตที่เกิดขึ้นเมื่อมีส่วนร่วมในเพลงนั้น ๆ โดยท้ายที่สุดแล้วเมื่อนำไปวิเคราะห์ผลต่อยอด จะเกิดเป็นข้อสรุปที่ได้รับการจากสัมภาษณ์ในมิติของผู้ประพันธ์เพลงซึ่งเป็นผู้ส่งสาร และ มิติของแฟนเพลงผู้เป็นผู้รับสาร อันมีประโยชน์ต่อการศึกษาจุดร่วม หรือ จุดต่าง ต่อการสร้างสรรค์ความจริงร่วมต่อไป

3.2.3) การสังเกตการณ์แบบเปิดเผยและมีส่วนร่วม (Participation Observation) โดยผู้วิจัยจะเข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งของผู้ชมในงานดนตรีสดที่ศิลปินทั้งสองขึ้นแสดง เพื่อทำการเก็บข้อมูลบรรยากาศการสื่อสาร บทเพลงที่เกิดร่วมกันระหว่าง ศิลปิน กับ แฟนเพลง เพื่อใช้เป็นส่วนหนึ่งของข้อมูลในการวิเคราะห์การสื่อสารเนื้อหาตัวบทผ่านบทเพลงต่อไป

3.4 การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

ผู้วิจัยทดสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูล (Reliability) จากการเปรียบเทียบเนื้อหาของข้อมูลที่ได้จากแหล่งข้อมูลประเภทเดียวกันกับแหล่งข้อมูลประเภทอื่น ๆ และการตรวจสอบความเที่ยงตรง (validity) อาศัยการประเมินความถูกต้องของข้อมูลจากอาจารย์ที่ปรึกษา โดยกำหนดผู้เชี่ยวชาญทางด้านดนตรีในการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลด้านองค์ประกอบของเพลง ได้แก่ คีตประพันธ์ (Form) จังหวะ (Tempo) และ สีสันของเสียง (Tone color) โดยกำหนดคุณสมบัติพื้นฐานของผู้ตรวจสอบเนื้อหา ดังนี้

1. สำเร็จการศึกษาทางด้านดนตรีศึกษา อาทิ ดุริยางคศิลป์ ศิลปกรรมศาสตร์ หรือ ครุศาสตร์ สาขาดนตรีศึกษา เป็นอย่างน้อย 2 ปี
2. มีประสบการณ์ในการเล่นดนตรีและประกอบวิชาชีพอัจจุบันที่เกี่ยวข้องกับการประพันธ์เพลง

3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

สำหรับแหล่งข้อมูลประเภทเอกสาร ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลของเนื้อหาในทางทฤษฎีของงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการโยยหาอดีตและความทรงจำร่วม ก่อนนำไปวิเคราะห์ตัวบทร่วมกันภายใต้กรอบทฤษฎีของหลักการประพันธ์เพลงในเนื้อเพลงของทั้ง 2 ศิลปินข้างต้น จากนั้นในส่วนของแหล่งข้อมูลประเภทบุคคลของผู้ประพันธ์เพลง และผู้เชี่ยวชาญ จะใช้กระบวนการคัดเลือกแบบเจาะจง โดยใช้รูปแบบในการการสัมภาษณ์เป็นแบบตัวต่อตัว ทางโทรศัพท์ หรือผ่านช่องทางออนไลน์อื่น ๆ ตามความสะดวกของผู้ให้สัมภาษณ์

ส่วนแหล่งข้อมูลบุคคลที่เป็นแฟนเพลง ใช้วิธีการคัดเลือกแบบสุ่มอย่างง่าย จากตัวแทนบุคคลที่อยู่ในกลุ่มเฟซบุ๊กทางการ (Facebook official) ที่ผู้วิจัยต้องการศึกษา และเนื่องจากกลุ่มตัวอย่างบางท่านอาศัยอยู่ต่างจังหวัดนอกเขตกรุงเทพมหานคร ทำให้รูปแบบการสัมภาษณ์แบบเชิงลึก มีทั้งเป็นแบบตัวต่อตัว และผ่านช่องทางออนไลน์เช่นเดียวกัน โดยยึดวันเวลานัดหมาย และสถานที่ ตามกำหนดการที่ผู้วิจัยและผู้ถูกสัมภาษณ์สะดวกตรงกัน โดยขณะสัมภาษณ์ มีการเก็บข้อมูลด้วยวิธีจดบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษรร่วมกับการบันทึกเสียงหลังขออนุญาตผู้ให้สัมภาษณ์ เพื่อใช้เป็นแหล่งข้อมูลสำคัญในการวิเคราะห์ผลร่วมกับแหล่งข้อมูลประเภทเอกสารต่อไป

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล อยู่ในกรอบทฤษฎีของปรากฏการณ์โหยหาอดีต และ ความทรงจำร่วมที่ปรากฏในองค์ประกอบของเพลงที่ผู้วิจัยคัดเลือกใช้ ประกอบกับการให้ข้อมูลที่มีต่อเพลงของผู้ตอบแบบสอบถามออนไลน์ที่ได้รับสัญลักษณ์ท็อปแฟน (Top fans badges) และสัมภาษณ์เชิงลึกกับแฟนเพลง ซึ่งข้อมูลที่ได้จะนำไปวิเคราะห์ประกอบร่วมกับเอกสาร สื่อสิ่งพิมพ์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.7 การนำเสนอข้อมูล

ผู้วิจัยใช้การรวบรวมข้อมูลแหล่งวิจัยประเภทงานเอกสาร ประกอบกับการวิเคราะห์ด้วยบทจากเพลงของศิลปินที่ได้คัดเลือก โดยพิจารณาร่วมกันกับแหล่งข้อมูลประเภทบุคคลที่ได้จากกระบวนการการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์เพลงและแฟนเพลง จากนั้นนำเสนอข้อมูลในลักษณะการพรรณนาเชิงวิเคราะห์ (Analysis Descriptive) โดยสามารถแบ่งการอภิปรายและนำเสนอข้อมูลของการศึกษาให้สอดคล้องตามวัตถุประสงค์ ได้เป็น 2 ส่วน ดังนี้

การวิเคราะห์กลวิธีการนำเสนอการโหยหาอดีตจากเพลงของวงโพลีแคท และ วรันธร เปานิล ข้อมูลในส่วนนี้มาจากกระบวนการศึกษาข้อมูลจากแหล่งวิจัยเอกสาร รวมถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ภายใต้กรอบทฤษฎีการโหยหาอดีต ร่วมกับการวิเคราะห์ด้วยบท ในเพลงของศิลปินที่สนใจศึกษา จากนั้นทำการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ประพันธ์เพลง และ แฟนเพลง เพื่อนำมาวิเคราะห์จุดร่วมของการโหยหาอดีตที่เกิดขึ้นระหว่างกัน ก่อนสรุปผลและเสนอแนะแบบแผนในการสร้างสรรค์ในแนวเพลงซินธ์ป๊อปที่เป็นเอกลักษณ์ของศิลปินที่อยู่ในขอบเขตของการวิจัย

การวิเคราะห์การประกอบสร้างความทรงจำร่วมจากเพลงของวงโพลีแคท และ วรันธร เปานิล ข้อมูลในส่วนนี้ ได้จากกระบวนการศึกษาข้อมูลจากแหล่งวิจัยเอกสาร รวมถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ภายใต้แนวคิดความทรงจำร่วม ซึ่งพิจารณาร่วมกันกับการวิเคราะห์ด้วยบทสื่อบันทึกการแสดงสดคอนเสิร์ตใหญ่ของโพลีแคท และวรันธร เปานิล ร่วมด้วยการสัมภาษณ์แฟนเพลงที่มีประสบการณ์ร่วมในคอนเสิร์ต เพื่อสังเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อกลวิธีในการประกอบสร้างความทรงจำร่วมแนวเพลงซินธ์ป๊อปที่เกิดขึ้น โดยท้ายที่สุดจะนำเสนอในรูปแบบของแผนผังความสัมพันธ์ที่ได้มาจากการรวบรวมข้อมูลในปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น เพื่อเชื่อมโยงความทรงจำร่วมในมิติของสังคมต่อไป

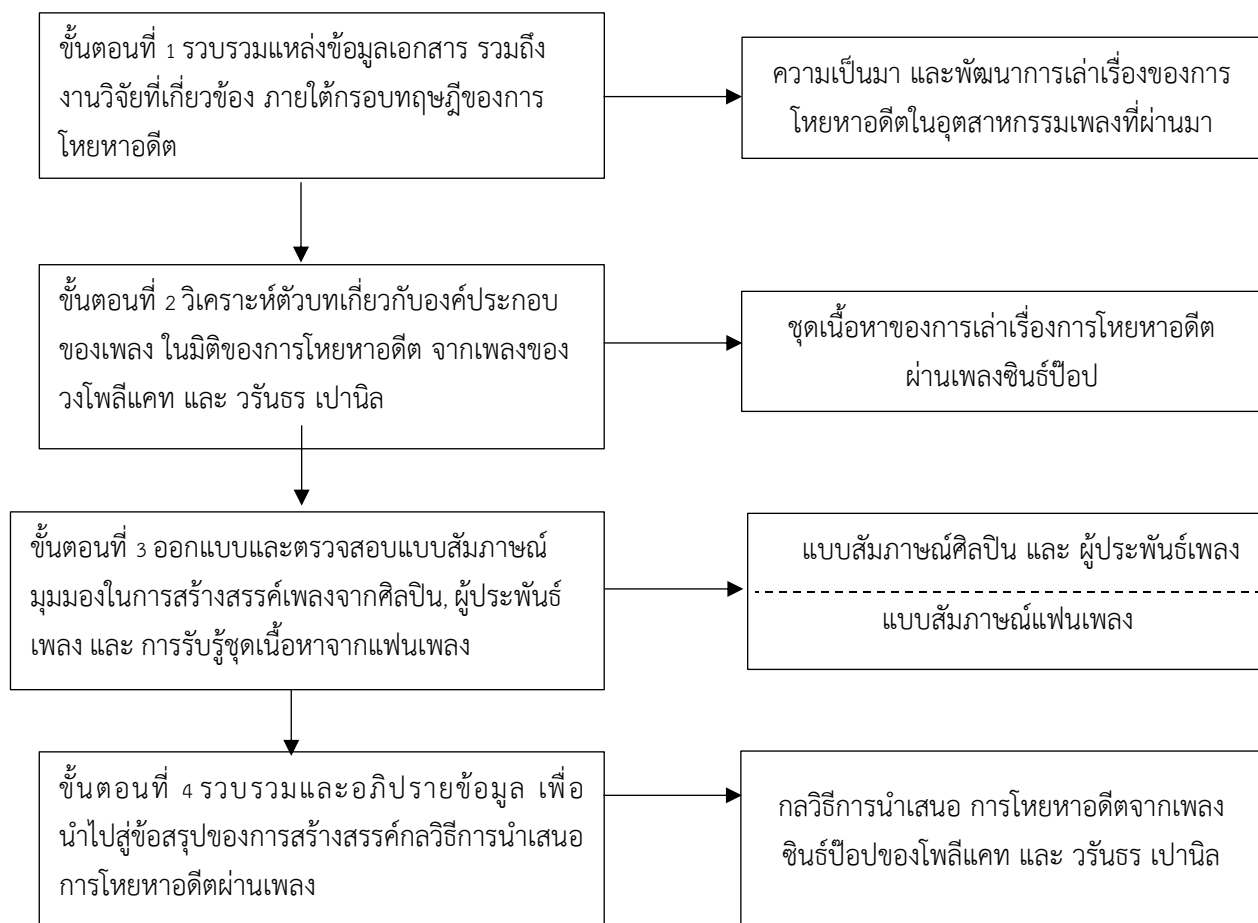
3.8 แผนผังกระบวนการเก็บรวบรวม วิเคราะห์ผล และนำเสนอข้อมูล

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษากลวิธีการนำเสนอการโหยหาอดีตในเพลงของวงโพลีแคท

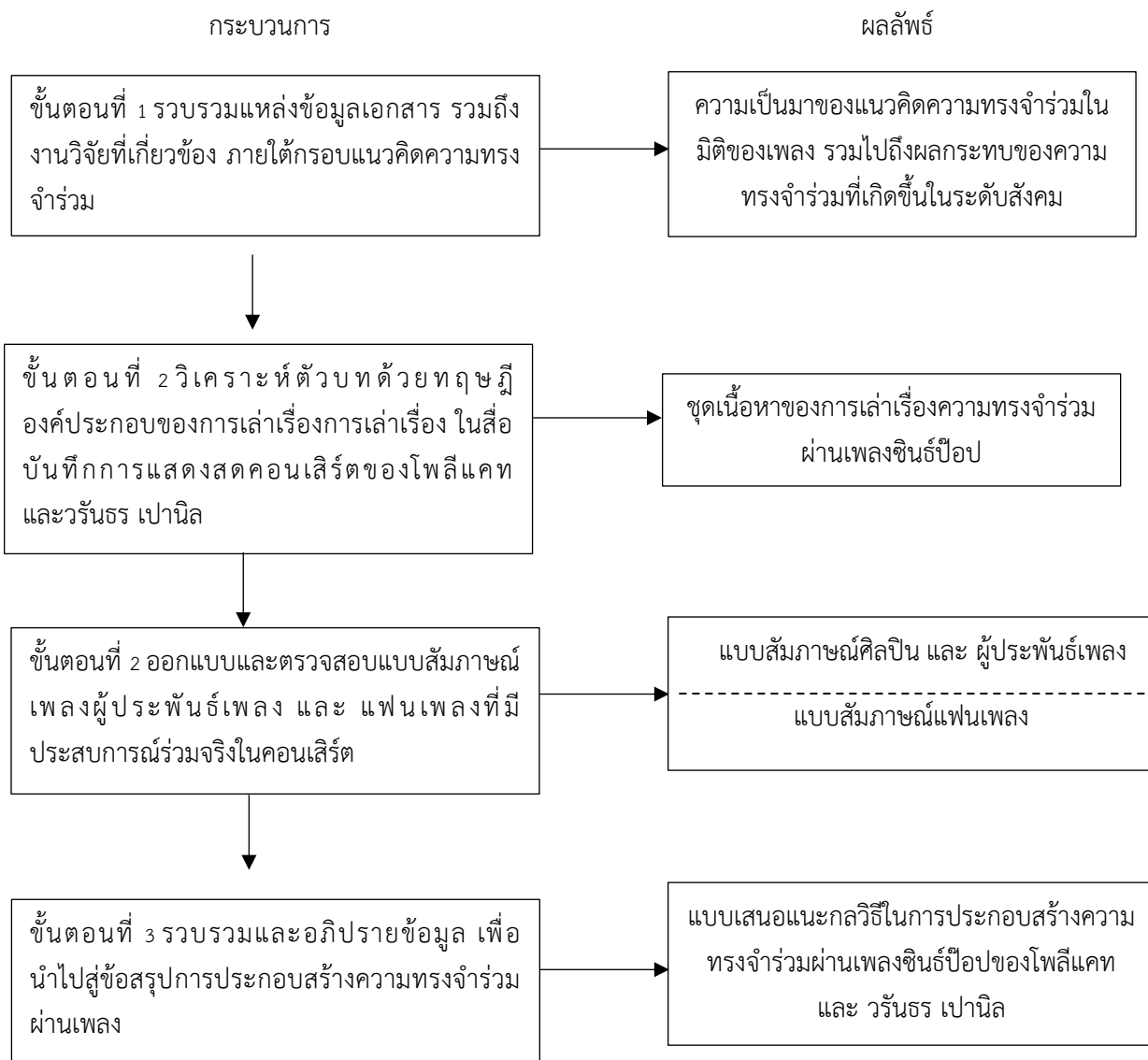
และ วรินทร์ เปานิล

กระบวนการ

ผลลัพธ์

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อวิเคราะห์การประกอบสร้างความทรงจำร่วมในเพลงวงโพลีแคท และ วรรณธ เปานิล

บทที่ 4 ผลการวิจัย

วิทยานิพนธ์ เรื่อง “การโหยหาอดีตและการประกอบสร้างความทรงจำร่วมในแนวเพลงซินธ์ป๊อปของโพลีแคท และ วรรณธ เปานิล” เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ประกอบไปด้วย การวิจัยจากแหล่งข้อมูลประเภทเอกสาร ได้แก่ บทเพลงของศิลปินโพลีแคท และวรรณธ เปานิล จากแพลตฟอร์มออนไลน์ เอกสารเกี่ยวกับแรงบันดาลใจในการทำเพลง (Diary of ink) ในอัลบั้ม INK ของศิลปินวรรณธ เปานิล เอกสารบทสัมภาษณ์ในการประพันธ์เพลงจากฐานข้อมูลของค่ายเพลง สมอลล์รูม (Small room) บทสัมภาษณ์ออนไลน์เกี่ยวกับมุมมองการประพันธ์เพลงของศิลปินโพลีแคท และ วรรณธ เปานิล รวมถึงบันทึกการแสดงสด Polycat I WANT YOU concert ของศิลปินโพลีแคท และ บันทึกการแสดงสด INKSYLAND ดินแดนขี้ใจ คอนเสิร์ต ของศิลปินวรรณธ เปานิล ร่วมด้วย

นอกจากนี้ได้มีการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ประพันธ์เพลง และ กลุ่มแฟนเพลงที่ได้รับสัญลักษณ์ ที่ท็อปแฟน (Top fans) จากช่องทางเฟซบุ๊กของ โพลีแคท จำนวน 10 คน และ วรรณธ เปานิล จำนวน 10 คน พร้อมทั้งสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้เชี่ยวชาญทางด้านดนตรีและสังคมศึกษา จำนวน 1 คน เพื่อให้ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์และอภิปรายผล ความสำคัญของแนวเพลงซินธ์ป๊อป ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของอุตสาหกรรมเพลงไทยในมิติของวิชาการและสังคม

โดยทั้งนี้ ผู้วิจัยได้เข้าร่วมเป็นผู้สังเกตการณ์ จากการเป็นส่วนหนึ่งของผู้เข้าชมคอนเสิร์ต ศิลปินโพลีแคทในงาน ‘ครบรอบ 3 ปี ห้างสรรพสินค้าสามย่านมิตรทาวน์ THE MITR – CHINE with POLYCAT’ และ ‘FWD Music Live Fest with POLYCAT สยามสแควร์’ และศิลปินวรรณธ เปานิล ในงาน ‘#อั้งค์ขี้ใจ เซอร์ไพรส์ที่สยาม ณ ลานอัมจันทร์ สยามสแควร์วัน’ และ ‘THE NEST chula – samyan mini concert by INK WARUNTORN’ เพื่อนำมาเป็นส่วนหนึ่งของข้อมูลประกอบการวิเคราะห์ผลในกระบวนการสื่อสารระหว่างศิลปินและแฟนเพลงร่วมด้วย

หลังกระบวนการเก็บข้อมูลทั้งหมด สามารถแบ่งหมวดหมู่ของประเด็นในการวิเคราะห์การโหยหาอดีต และ ประกอบสร้างความทรงจำร่วมในแนวเพลงซินธ์ป๊อป ของศิลปินโพลีแคท และ วรรณธ เปานิล ได้ดังนี้

ส่วนที่ 1 การโหยหาอดีตในแนวเพลงซินธ์ป๊อป ของศิลปินโพลีแคท และ วรรณธ เปานิล ที่ได้จากการวิเคราะห์องค์ประกอบเนื้อเพลง

ส่วนที่ 2 การโหยหาอดีตในแนวเพลงซินธ์ป๊อป ของศิลปินโพลีแคท และ วรรณธ เปานิล ที่ได้จากการวิเคราะห์องค์ประกอบของ คีตประพันธ์ (Form) จังหวะ (Tempo) และ สีสันของเสียง (Tone color)

ส่วนที่ 3 การโหยหาอดีตในมิติของการเชื่อมโยงความเป็น 80s ผ่านเพลงซินธ์ป๊อปศิลปินโพลีแคท และ วรรณธ เปานิล ที่ได้จากการวิเคราะห์องค์ประกอบเนื้อเพลง

ส่วนที่ 4 การประกอบสร้างความทรงจำร่วม ในแนวเพลงซินธ์ป๊อป ของศิลปินโพลีแคท และ วรรณธ เปานิล

4.1 ส่วนที่ 1 การโหยหาอดีตในแนวเพลงซินธ์ป๊อป ของศิลปินโพลีแคท และ วรรณธ เปานิล ที่ได้จากการวิเคราะห์องค์ประกอบเนื้อเพลง

จากแนวคิดสำคัญที่กล่าวไว้ว่า การโหยหาอดีตที่สัมพันธ์กับ “ความจำอัตชีวประวัติ” (Autobiographical Memory) (Conway, 2000) ซึ่งสร้างขึ้นจากประสบการณ์ส่วนตัว โดยเชื่อมโยงกับเวลา สถานที่ของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในอดีต และถูกบันทึกเอาไว้ ในความทรงจำส่วนบุคคลที่แตกต่างกันออกไป ร่วมกับการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับปรากฏการณ์โหยหาอดีต เกิดเป็นกรอบแนวคิดสำคัญที่ผู้วิจัยนำมาปรับใช้ใน การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Textual Analysis) ในเพลงซินธ์ป๊อปของศิลปินโพลีแคท และ วรรณธ เปานิล ส่วนขององค์ประกอบเนื้อเพลง โดยสามารถสรุปประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการโหยหาอดีตได้ 3 กลุ่มดังนี้

กลุ่มที่ 1 การโหยหาอดีตที่เกิดขึ้นจากอารมณ์และความรู้สึก (Emotional and feeling)

การโหยหาอดีตนั้น เกิดขึ้นจากอารมณ์และความรู้สึกที่เกิดขึ้นหลังจากได้ฟังเพลงเป็นหลัก อาทิ ความรู้สึกเศร้าใจ ความรู้สึกมีความสุข ความรู้สึกเสียใจ ความรู้สึกสงสัย หรือ ความรู้สึกเป็นที่รัก ในส่วนของอารมณ์ที่เกิดขึ้น อาทิ อารมณ์โกรธ อารมณ์หงุดหงิดใจ อารมณ์ดี เป็นต้น

กลุ่มที่ 2 การโหยหาอดีตที่เกิดขึ้นจากสถานะความสัมพันธ์ (Relationships)

การโหยหาอดีตนั้น เกี่ยวข้องกับสถานะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล หรือ กลุ่มบุคคลเป็นหลัก อาทิ คนรัก เพื่อน เพื่อนสนิท คนในครอบครัว แฟน แฟนเก่า พี่น้อง เป็นต้น

กลุ่มที่ 3 การโหยหาอดีตที่เกิดขึ้นจากสถานการณ์ (Situation)

การโหยหาอดีตนั้น เกี่ยวข้องกับสถานการณ์บางอย่าง ที่กระตุ้นให้ผู้ฟังมีประสบการณ์บางประการ เชื่อมโยงกับที่แห่งนั้น ซึ่งหมายรวมถึงองค์ประกอบเสริมของกลุ่มสถานการณ์ อันได้แก่ เวลา (Time) สถานที่ (Place and space) และ บรรยากาศ (Atmosphere) ที่ประกอบกันเกิดเป็นสถานการณ์ที่เฉพาะเจาะจง โดยไม่ได้เป็นไปตามปกติของชีวิตประจำวันทั่วไป และส่งผลให้เกิดการหวนคิดถึงช่วงเวลาในอดีตที่ผ่านมาแล้ว

เมื่อนำกรอบของแนวคิดการเกิดปรากฏการณ์การโหยหาอดีตข้างต้น ไปวิเคราะห์การรับรู้ผ่านเพลงของผู้ฟังจากองค์ประกอบเนื้อเพลง ร่วมกับกลวิธีทางวรรณศิลป์ และ หลักการของทำเนียบภาษาสามารถอธิบายผลการศึกษา โดยแบ่งตามเกณฑ์ตามแรงบันดาลใจในการประพันธ์เพลง ออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

ส่วนที่ 1.1 ผลการศึกษาการโหยหาอดีตในแนวเพลงซินธ์ป๊อปของศิลปิน โพลีแคท

ประเภทที่ 1 เพลงที่ได้แรงบันดาลใจมาจากประสบการณ์ส่วนตัวของศิลปิน และ ผู้ประพันธ์เพลง

จากการศึกษาจำนวนเพลงทั้งหมดของโพลีแคท ร่วมกับฐานข้อมูลเชิงลึกที่ได้รับจากค่ายสมอลล์รูม (Small room) และบทสัมภาษณ์เบื้องหลังในการประพันธ์เพลงของโพลีแคทจากฐานข้อมูลออนไลน์ พบว่า

มีเพลงที่ผู้ประพันธ์ได้แรงบันดาลใจในมาจากประสบการณ์ส่วนตัวของตนเองจำนวนทั้งสิ้น 6 เพลง โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1.1.1) เพลง เมื่อเธอมาส่ง

เพลงนี้ได้แรงบันดาลใจมาจากประสบการณ์ในชีวิตจริงของ นะ โพลีแคท ในช่วงเหตุการณ์ที่มีคนเดินมาส่ง โดย นะ มองว่า ถึงแม้จะเป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นได้ทั่วไป แต่ในมุมมองของผู้รับจะรู้สึกอบอุ่นที่มีคนรู้สึกห่วงใย ไม่ว่าจะด้วยสถานะไหนก็ตาม เพลงนี้จึงเล่าเรื่องราวถึง ความดีใจที่ได้มีโอกาสใช้เวลากับคนที่แอบชอบ จากการที่เขามาส่งที่บ้าน จึงคิดที่จะรวบรวมความกล้าเพื่อบอกความในใจกับคนที่ชอบออกไป แรงบันดาลใจจากผู้ประพันธ์ในมุมมองนี้ จึงเกี่ยวข้องกับกรอบแนวคิดในกลุ่มที่ 1 คือ การโหยหาอดีตที่เกิดขึ้นจากอารมณ์และความรู้สึก (Emotional and feeling)

เพลง เมื่อเธอได้มาส่ง เป็นเพลงจังหวะเร็ว ที่มีการบอกเล่าเหตุการณ์สำคัญที่อีกฝ่ายตั้งใจ “มาส่ง” ก่อนจะแยกย้ายกันไป ดังนั้นจึงปรากฏใช้คำสำคัญที่บ่งบอกเวลา เพื่อสื่อสารใจความหลักของเพลงที่เกี่ยวข้องกับการพรรณนาถึงความรู้สึกในใจ เมื่อมีโอกาสได้ใช้ร่วมกับคนที่แอบรัก สังเกตได้จากประโยคที่ว่า

“เมื่อนาฬิกากระยะทาง ถูกสั่งให้มันทำงานเหมือนกัน”
 “นาฬิกาที่มันเริ่มนับถอยหลัง จะเกิดอะไร เมื่อเธอได้ส่งมา”
 “ก่อนที่กาลังจะสุดหนทาง ก่อนหมดเวลาที่ฉันเฝ้ารอ”

ในเนื้อเพลงยังปรากฏ ถ้อยคำที่สื่อถึงอารมณ์และความรู้สึกท่วมท้นของความรัก ที่มีต่ออีกฝ่าย จากการเลือกใช้คำว่า “อยาก” โดยเสริมน้ำหนักของความปลอดภัยของผู้พูดให้ชัดเจนมากขึ้น ด้วยการเลือกลงท้ายประโยคด้วยคำว่า “เหลือเกิน” ดังประโยคที่ว่า “อยากหยุดเวลาที่เดินด้วยกัน เหลือเกิน” และ “อยากบอกว่ารู้สึกดีดี เหลือเกิน” ถ้อยคำสำคัญเหล่านี้เสริมอารมณ์ให้ผู้ฟังเข้าใจถึงความต้องการในส่วนลึกของที่ตั้งอัดอั้นปิดบังความรู้สึกแอบชอบที่ไม่ยังกล้าพูดออกไป

นอกจากนี้มีการใช้กลวิธีคำถามเชิงวาทศิลป์ เพื่อย้ำประโยคคำถามที่ไม่ต้องการคำตอบ ให้ผู้ฟังรู้สึกร่วมไปกับการเห็นภาพเหตุการณ์ที่พรรณนาในเพลง ได้เด่นชัดขึ้น จากประโยคที่ว่า

“นาฬิกาที่มันเริ่มนับถอยหลัง จะเกิดอะไร ? เมื่อเธอได้ส่งมา”
 “จะจบยังไง ? ถ้าเธอไม่มาส่ง”
 “โชคดีแค่ไหน ? เมื่อเธอได้มาส่ง”

ในเพลงยังปรากฏการใช้กลวิธีทางวรรณศิลป์เรื่อง ถ้อยคำนัยผกผัน “บอกลาด้วยรอยยิ้ม” ในประโยคที่ว่า “ถ้าเธอบอกลาด้วยรอยยิ้มแทน เมื่อไหร่ก็ตามก็จะเฝ้ารอ” เป็นการเลือกใช้คำที่ให้อารมณ์ที่ย้อนแย้งมาใช้คู่กัน เพื่อเสริมให้ผู้ฟังเห็นภาพของเหตุการณ์ที่ผู้พูดต้องการจะสื่อชัดเจนขึ้น กล่าวคือ การบอกลานั้นให้อารมณ์เศร้า แต่การยิ้มแย้มแทนอารมณ์เชิงบวก ความหมายโดยรวมของประโยคที่ว่า บอกลาด้วยรอยยิ้ม จึงเป็นนัยยะของอีกฝ่ายที่แม้ว่าจะต้องบอกลา แต่รอยยิ้มที่มีให้ สื่อถึงการเปิดโอกาสให้ผู้พูด ได้กลับมาเจอกันเพื่อสานสัมพันธ์กันต่อไปในครั้งหน้า

เมื่อนำมาพิจารณากับการรับรู้ของแฟนเพลงจากการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า สามารถเชื่อมโยงตนเองกับเพลง เมื่อเธอได้มาส่ง ซึ่งมีการโหยหาอดีตที่เกิดขึ้นจากอารมณ์และความรู้สึก (Emotional and feeling) ได้เช่นเดียวกับเพลง ซึ่งสะท้อนได้จากส่วนหนึ่งของคำสัมภาษณ์ ดังนี้

“ถ้าเธอบอกลาด้วยรอยยิ้มแทน เมื่อไหร่ก็ตามก็จะเฝ้ารอเมื่อนาฬิกายังคงหมุนต่อ โชคดี แคไหน เมื่อเธอมาส่ง” จากท่อนนี้ทำให้เราคิดถึงคนรักค่ะ ทุกวันนี้ก็ฟังอยู่นะ ฟังแล้วคิดถึงภาพวันที่เขามาส่งกลับบ้าน นึกถึงที่ก็รู้สึกดีค่ะ อีนมาก”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ B นามสมมติ)

จินตภาพที่เกิดจากถ้อยคำของเพลงที่ว่า “บอกลาด้วยรอยยิ้ม” ทำให้ผู้ฟังเห็นภาพของเรื่องราวในเพลงชัดเจนขึ้น ซึ่งสามารถเชื่อมโยงกับประสบการณ์ที่มีร่วมกันระหว่างตนเองและคนรักในเพลงได้

1.1.2) เพลง จะเอาอะไร

เพลงนี้ได้แรงบันดาลใจมาจาก ประสบการณ์ความรักส่วนตัวของสมาชิกในวงโพลีแคท ซึ่งเล่าผ่านเพลงให้เห็นถึง การตัดพ้อความรักในความสัมพันธ์ที่กำลังจะจบลง ด้วยการแสดงออกถึงความรักที่ทุ่มเททั้งใจ แต่สุดท้ายคนที่รักก็มาทิ้ง จากไปจนไม่เหลืออะไรเลย เพลงนี้จึงเรียกได้ว่าเป็นเพลงอกหักที่คร่ำครวญเสียใจพุ่มพวย แต่ถามกลับไปเชิงประชดประชันจากคนที่ทุ่มเทความรักไปทั้งใจ แต่สุดท้ายกลับถูกคนที่รักทิ้งไปอย่างไม่ไยดี แรงบันดาลใจจากผู้ประพันธ์ในมุมมองนี้ จึงเกี่ยวข้องกับกรอบแนวคิดในกลุ่มที่ 1 คือ การโหยหาอดีตที่เกิดขึ้นจากอารมณ์และความรู้สึก (Emotional and feeling)

เมื่อวิเคราะห์ในเชิงเนื้อหา จะเห็นได้ว่า เพลงนี้ใช้หลักคำถามเชิงวาทศิลป์ตั้งชื่อเพลง เพื่อสื่อถึงการตัดพ้อในความสัมพันธ์ที่กำลังจะจบลง สังเกตจากประโยคที่ว่า “อยากจะถามไปว่าเธอ จะเอาอะไรไปอีก ? ยังคิดว่าเหลือเท่าไร ?” แทนการถามตัดพ้อในสถานการณ์ที่อีกฝ่ายกำลังจะจากไป พร้อม ๆ กับการละทิ้งความทรงจำ ดี ๆ ที่เคยมีร่วมกันไปอย่างไม่ไยดี ในเนื้อเพลงจึงปรากฏคำที่สื่อถึงอารมณ์เศร้า เสียใจ รวมถึงอาการ “ไม่เผื่อใจ” หรือ การไม่คาดฝันว่าความสัมพันธ์ที่เคยมีในวันที่ดี จะต้องจบลงอย่างฉับพลันเช่นนี้ โดยสามารถแสดงเนื้อความจากที่กล่าวมา ดังประโยคที่ว่า “เหยียบเต็มร้อย ไม่คิดจะเตรียมตัวเสียใจ” สังเกตจากการใช้ความหมายบ่งชี้เป็นนัยของคำว่า “เหยียบเต็มร้อย” สะท้อนให้เห็นความตั้งใจของผู้พูดในการพยายามรักษาความสัมพันธ์รักที่เกิดขึ้นอย่างเต็มที่มาเสมอ ประกอบกับประโยคถัดไปที่กล่าวว่า “อย่างกะทันหัน เธอบอกลาฉัน” แสดงให้เห็นชัดเจนว่าสถานการณ์การบอกลาที่เกิดขึ้นนี้ ไม่ได้มีสัญญาณสั่นคลอนในความสัมพันธ์มาก่อน วิธีในการนำเสนอเนื้อหาของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างเป็นลำดับเรื่องราว จะช่วยเสริมให้ผู้ฟังเข้าใจถึงความรู้สึกผิดหวังในความรักของผู้พูดได้มากขึ้น

นอกจากนี้ในเนื้อเพลง ยังปรากฏการเล่นคำในประโยคที่ว่า “ดับความฝัน ปลุกฉันให้มาเจอ” โดยสังเกตจากการใช้คำว่า “ดับ” และ “ปลุก” ที่สื่อความหมายไปในทิศทางเดียวกัน เพื่อเสริมให้อารมณ์ของเพลงมีน้ำหนักของความเสียใจมากขึ้น ซึ่งเห็นได้ในช่วงท้ายของเพลงที่แสดงให้เห็นอารมณ์เสียใจของผู้พูดถึงขีดสุด จากประโยคที่ว่า “เก็บคืนทุก ๆ อย่างแล้วก็เดินจากไป มันทนแทบไม่ไหว เธอรู้ไหม ”

โดยในภาพรวมของเพลง มีการใช้ถ้อยคำเพื่อบ่งชี้ถึง การรำลึกย้อนเวลาไปในช่วงอดีตในครั้งที่มีความสัมพันธ์ยังได้อยู่ สังเกตจากการใช้คำว่า “เคย” จากประโยคที่ว่า “อะไรเคยให้ไว้ เธอขอคืนได้ไหม”

และ “รักที่มีให้กัน ในวันที่เคยหวาน” เพื่อสื่อถึงความรู้สึกคร่ำครวญของผู้พูดที่ยังคิดถึงช่วงเวลาที่มีความสุขในอดีต แม้รู้ว่าไม่สามารถย้อนคืนวันเวลาที่เหล่านี้นกลับมาได้แล้วก็ตาม

เมื่อนำมาพิจารณากับการรับรู้ของแฟนเพลงจากการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า สามารถเชื่อมโยงตนเองกับเพลง จะเอาอะไร ซึ่งมีการโหยหาอดีตที่เกิดขึ้นจากอารมณ์และความรู้สึก (Emotional and feeling) ได้เช่นเดียวกับเพลง ซึ่งสะท้อนได้จากส่วนหนึ่งของคำสัมภาษณ์ ดังนี้

“เพลงจะเอาอะไรคือเพลงที่ชอบในอัลบั้มแรก ฟังแล้วทำให้เราคิดถึงความรู้สึกตัดพ้อตามเพลงในความสัมพันธ์ทุกรูปแบบที่ตัวเองเจอมา ไม่ว่าจะใครจะต้องการอะไรจากเรา เราก็กุมเททั้งใจให้ไปหมดแล้ว”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ A นามสมมติ)

“เพลงนี้ทำให้เรานึกย้อนไปถึงเวลาที่เลิกกับคนรักเก่าๆ ของที่เขาอยากได้คืนทุกอย่างไม่มีเหลือแล้ว แม้กระทั่งหัวใจ จะเอาอะไรไปอีก ยังคิดว่าเหลือเท่าไร ในโลกของฉันทั้งใบ หมดตัวไม่เหลือแม่ใจ จะเอาอะไร”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ I นามสมมติ)

“เพลงนี้เนื้อหาเศร้าณะคะ แต่เป็นเพลงที่เรามีความสุขตอนได้ฟังคะ เราจดจำมันได้เพราะเป็นเพลงแรกที่ทำให้รู้จักกับโพลีแคท เวลาฟังก็จะคิดถึงช่วงเวลานั้น มีค่ากับจิตใจมาก ๆ มาก”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ J นามสมมติ)

ถ้อยคำที่ปรากฏในเพลงคำว่า “ทุ่มเท” และ “หมดตัว” จากประโยคที่ผู้ให้สัมภาษณ์ยกตัวอย่างมาข้างต้น แสดงให้เห็นถึงความพยายามอย่างสุดตัว สุดความสามารถ และเป็นคำที่สร้างจินตภาพให้เพลงเข้าถึงอารมณ์ของคน que ใจให้รักเต็มร้อยแต่กลับผิดหวังเพราะอีกฝ่ายมาจากไปได้เป็นอย่างดี สิ่งนี้เป็นส่วนหนึ่ง ที่ทำให้ผู้ฟังสามารถเชื่อมโยงความทรงจำที่เคยมีกับคนที่รัก กับอารมณ์เสียใจที่เคยเกิดขึ้นจากเพลงได้

1.1.3 เพลง เพื่อนไม่จริง (Forever mate)

เพลงนี้ถูกประพันธ์ขึ้น จากเรื่องราวชีวิตในรั้วมหาวิทยาลัยของ นะ โพลีแคท ที่มีการทำกิจกรรมจับบัดดี้ (Buddy) ในห้องเรียน ด้วยความที่เพื่อนบัดดี้ของนะ เป็นผู้หญิง จึงมีการถามไถ่พูดคุยกันด้วยความ เป็นห่วงเรื่องการกลับบ้านคนเดียวในตอนกลางคืน ทำให้เพื่อนในห้องพากันหยอกล้อว่า “แบบนี้มันเพื่อนไม่จริงนี่หว่า” และกลายมาเป็นจุดเริ่มต้นของเพลง เพื่อนไม่จริง ที่ได้รับความนิยมอย่างมากในปัจจุบัน แรงบันดาลใจจากผู้ประพันธ์ในขณะนี้ จึงเกี่ยวข้องกับกรอบแนวคิดในกลุ่มที่ 1 คือ การโหยหาอดีตที่เกิดขึ้นจากอารมณ์และความรู้สึก (Emotional and feeling)

เพลง เพื่อนไม่จริง (Forever mate) เป็นเพลงจังหวะเร็ว สนุกสนาน แต่เนื้อหาของเพลงมุ่งนำเสนอประเด็น “การแอบรักเพื่อน” ที่ต้องจำใจเก็บความลับนั้นเอาไว้ ไม่กล้าเอ่ยออกไปเพราะกลัวจะถูกปฏิเสธ และตัดขาดความสัมพันธ์แบบเพื่อนในที่สุด จึงสังเกตได้ว่าในเนื้อเพลง จะปรากฏคำสำคัญที่สื่อถึงการพยายามปิดซ่อนความรู้สึกที่แท้จริงในใจของผู้พูดเอาไว้ อาทิ “เก็บความลับ”, “ไม่เสียง”, “ไม่คุ้ม” หรือ “ไวใจ” เป็นต้น โดยเพลงมีการเลือกใช้คำเพื่อสื่อถึงอิริยาบถของสถานการณ์แอบรัก ที่ทำให้ผู้ฟังเห็นภาพและคิดตามจริงได้ ซึ่งผู้ประพันธ์เลือกใช้คำว่า “ชอบมอง” และ “ชอบฟัง” จากประโยคที่ว่า

“ชอบมองสายตาเธอตอนไม่รู้ ว่าตัวฉันชอบมองมันมากเท่าไร”
 “ชอบฟังเสียงในตอนที่เธอใช้ บอกกับฉันว่าฉันเป็นเพื่อนเธอคนนึง”

นอกจากนี้ ในบทเพลง มีการใช้กลวิธีคำปริศนาคำ เพื่อสื่อถึงกลุ่มประโยคที่เป็นจริง แต่ความหมายโดยรวมนำไปสู่ความขัดแย้งในตัวเอง ซึ่งสังเกตได้จากประโยคที่กล่าวว่า “อยากเป็นคนสำคัญ แค่เพื่อนแล้วกัน เพราะฉันไม่มีเธอไม่ได้” กล่าวคือ ประโยคนี้ แสดงความรู้สึกลึก ๆ ภายในของตนเอง ที่ต้องการกระชับความสัมพันธ์กับคนที่แอบรัก ให้เป็นมากกว่าเพื่อน โดยสังเกตจากคำว่า “อยาก” แต่ความปรารถนานั้นก็ต้องหยุดลง เพราะกลัวถ้าบอกความลับในใจออกไป แล้วจะถูกอีกฝ่ายปฏิเสธกลับมา จึงต้องจำใจยอมรับความสัมพันธ์แบบเพื่อนต่อไปแทน โดยสังเกตจากประโยคที่ว่า “แค่เพื่อนแล้วกัน” จึงทำให้ความรวมของประโยคนี้ เป็นความต้องการของผู้พูดที่สวนทางกับความเป็นจริง

ในเนื้อเพลง มีการพรรณนาความรู้สึกของผู้พูด เพื่อสื่อให้เห็นอารมณ์ต่าง ๆ ที่มีต่อการเก็บซ่อนความในใจต่ออีกฝ่ายไว้ อาทิคำว่า “เสียดาย และ กลัว” จากประโยคที่ว่า “ไม่เคยเสียดายที่ได้แค่เก็บไว้ เพียงแค่ฉันกลัวว่าเธอจะจากไป ” หรือ คำว่า “ทนไม่ไหว” จากประโยคที่ว่า “ทนไม่ไหวถ้าเป็นคนทำร้ายเธอให้ซ้ำและซ้ำด้วยน้ำมือตัวเอง”

โดยในส่วนท้ายของเนื้อเพลง มีการใช้กลวิธีอุปลักษณ์ เพื่อขยายความชื่อเพลงที่ว่า “เพื่อนไม่จริง” ให้เข้าใจความหมายชัดเจนมากขึ้น จากประโยคที่ว่า “คนที่เธอวางใจ คือเพื่อนไม่จริง คือคนที่คิด คิดไปไกล” ซึ่งในที่นี้คำว่า เพื่อนไม่จริง จึงมีความหมาย ว่าเป็นการเรียก คนที่คิดกับอีกฝ่ายเกินเพื่อน นั้นเอง

เมื่อนำมาพิจารณากับการรับรู้ของแฟนเพลงจากการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า มีบางท่านที่สามารถเชื่อมโยงตัวเองกับเพลง เพื่อนไม่จริง (Forever mate) มีการหยอหยอติดที่เกิเกิดขึ้นจากอารมณ์และความรู้สึก (Emotional and feeling) เช่นกัน ซึ่งสะท้อนได้จากส่วนหนึ่งของคำสัมภาษณ์ ดังนี้

“เพลงนี้ ฟังก็คิดถึงความรู้สึกตื่นเต้นสมัยใช้เพลงนี้จีบแฟนคะ ก็ตามเนื้อเพลงเลยที่ติดกับเธอเกินไปกว่าเพื่อนกัน แบบเพื่อนสนิทคิดไม่ชื่อ คิดถึงโมเมนต์ช่วงนั้นที่แอบชอบเพื่อน เลยต้องจีบ ความประทับใจอีกอย่างของเพลงนี้ คือชาวนดนตรีมันมีกลิ่นของ 80s ซัดมาก ๆ พอฟังแล้วเราก็ตีถึงอารมณ์เก่าๆ มู้ดความคลาสสิกของเพลงไปพร้อม ๆ กับเนื้อเพลง”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ D นามสมมติ)

“เพลงนี้ทำให้นึกถึงความรู้สึกของการแอบรักเพื่อนตัวเองคะ ตอนนั้นก็ไม่ได้คิดว่าตัวเองจะมีโมเมนต์ (Moment) นี้นะ คือการแอบรักเนี่ย มันไม่เข้าใครออกใครเนอะ ละแอบรักเพื่อนสนิทตัวเองนี่แหละ ถ้าเราเผลอใจไปชอบ คือเจ็บที่สุดแล้ว”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ E นามสมมติ)

“เพลงนี้ทำให้คิดถึงอดีตช่วงสมัยมัธยมคะ คือตอนนั้นเรามีฟีลลิ่งแอบชอบคนคนนึงมาก ๆ เหมือนเป็นป๊อปปี๊เลิฟ ชอบแอบมองเพื่อนคนที่เราเคยชอบ ทำให้เข้าใจคำว่า เพื่อนสนิทที่คิดไม่ชื่ออะไรแบบนั้นเลย”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ F นามสมมติ)

ในขณะที่แฟนเพลงผู้ให้สัมภาษณ์แบบเชิงลึก บางท่านที่สามารถเชื่อมโยงตัวเองกับเพลง เพื่อนไม่จริง (Forever mate) มีการโหยหาอดีตที่เกิดขึ้นจากสถานะความสัมพันธ์ (Relationships) ซึ่งสะท้อนได้จากส่วนหนึ่งของคำสัมภาษณ์ ดังนี้

“มันทำให้เราย้อนนึกถึงเพื่อนคนหนึ่งที่ทำให้เราเข้าใจการอยู่ในสถานะของเฟรนด์โซน (Friend zone) ค่ะ ด้วยการที่เพลงมีเนื้อหาเกี่ยวกับสถานะความสัมพันธ์ของเพื่อนสนิทคิดไม่ซื่อ ประกอบกับสถานการณ์ในตอนนั้นของเรามันตรงตามเพลงด้วย ทำให้อินมาก ฟังก็ทีก็นึกถึงภาพแบบนั้น”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ A นามสมมติ)

“เพลงนี้เป็นเพลงที่ทำให้เกิดการสร้างความทรงจำที่ติดรึ่มกันกับคนอื่น มาก ๆ ค่ะ เนื่องจากตอนสมัยมัธยมเรากับเพื่อนในห้องเปิดเพลงนี้ฟังกันทุกวันเลย แล้วก็ตะโกนร้องดังมาก ๆ ทุกคนในห้องเราต้องร้องเพลงนี้ได้ซึ่งพอนึกย้อนกลับไป ตอนนั้นเรากลายเป็นเด็กมหลายแล้ว เราไม่มีโอกาสกลับไปตะโกนร้องเพลงเพื่อนไม่จริงได้อีกแล้ว นึกทีไรก็คิดถึงแล้วก็อยากให้มีวันนั้นวันที่เพื่อนเรากับเราไปฟังเพลงนี้สดๆพร้อมกัน แล้วก็ตะโกนร้องด้วยความสนุก”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ H นามสมมติ)

“เพลงนี้ทำให้นึกย้อนไปถึงสถานะในขั้นที่เรียกว่าเฟรนด์โซนกับคนนึง จนในที่สุดก็ก้าวผ่านมันมาได้นะคะถึงแม้ว่าจะเคยขยับความสัมพันธ์กลายเป็นคนรักอะไรแบบนี้ได้แล้ว แต่ตอนนี้ก็กลับไปเป็นเพื่อนกันเหมือนเดิมค่ะ ฟังเพลงนี้เลยคิดถึงความสัมพันธ์ของสถานะแบบนั้นที่เราเคยผ่านมาจริง ๆ”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ J นามสมมติ)

ด้วยความที่เนื้อเพลงมีการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับสถานะความสัมพันธ์ของเพื่อนที่แอบรักเพื่อน ทำให้ความรู้สึกและการรับรู้ที่ได้จากเนื้อเพลงของผู้ให้สัมภาษณ์เชิงลึกหลายท่าน สัมพันธ์กับช่วงวัยที่มีประสบการณ์คล้ายคลึงช่วงชีวิตที่มีโอกาสได้พบปะสังสรรค์กับเพื่อนมากที่สุด และนำไปสู่ประสบการณ์ของความรักในรูปแบบเฟรนด์โซน สังเกตได้จากผู้ให้สัมภาษณ์หลายท่านมึนย้อนนึกถึงภาพชีวิตของตนเอง ในวัยเรียน ดังนั้น การโหยหาอดีตที่เกิดขึ้นผ่านเพลงในมุมมองของผู้รับสารอย่างแฟนเพลง จึงไม่ได้มีเพียงความรู้สึกที่เกิดขึ้นในสถานะเจาะจงแบบคนที่ตกอยู่ในสภาวะแอบรักเพื่อนเท่านั้น แต่ยังผสมไปด้วยความคิดถึงบรรยากาศของมิตรภาพกลุ่มเพื่อนที่เคยมีความทรงจำที่ล้ำค่าร่วมกันในอดีตได้ด้วยเช่นกัน

1.1.4) เพลง ภัคดี (Faith)

เพลงนี้ นะ โพลีแคท ได้แรงบันดาลใจมาจากเรื่องราวบทสนทนาเกี่ยวกับชีวิตการเรียน ที่หลายคนชอบถามว่า ว่าเรียนคณะอะไร และมักตอบกลับไปว่า “เรียนสถาปัตย์ เรียนหนักมาก อย่าส่งลูกมาเรียน” แต่ถึง จะพูดออกไปด้วยความรู้สึกเบื่อหน่ายแบบนั้น แต่ที่จริงแล้ว นะ มีความภูมิใจเล็ก ๆ ที่เราสามารถเรียนในคณะที่ตนเองชอบได้สำเร็จ เมื่อนำเรื่องนี้มามองในมุมมองของเรื่องราวความรัก ที่ต่างพร่ำบอกผู้อื่นว่าอย่าเป็นเลยคนที่จงรักภักดีรักเดียวใจเดียวหากอีกฝ่ายไม่เห็นค่าของเรา แต่ใจลึก ๆ เรากลับรู้ว่า เราไม่ได้คิดแบบนั้น ถึงแม้ว่ารักนี้จะไม่สมหวัง แต่ก็ขออ้ออีกฝ่ายกลับมาเป็นคนจงรักภักดี และยังภูมิใจกับการได้ทำ

หน้าที่คนรออีกฝ่ายอยู่เรื่อยไป แรงบันดาลใจจากผู้ประพันธ์ในมูมนี่ จึงเกี่ยวข้องกับกรอบแนวคิดในกลุ่มที่ 1 คือ การโหยหาอดีตที่เกิดขึ้นจากอารมณ์และความรู้สึก (Emotional and feeling)

ในส่วนของทวิเคราะห์เนื้อหา จะเห็นได้ว่า เพลง ภาคติ (Faith) คือตัวแทนของคน “รักเดียวใจเดียว” ที่มีเนื้อหาในลักษณะของการพรณาคความเศร้าเสียใจที่เกิดจากความผิดหวังที่รักอีกฝ่ายอยู่ข้างเดียว เหมือนคนจงรักภักดี ที่ไม่มีวันยอมทรยศต่อความรัก การนำเสนอจึงมีลักษณะเป็นคำแนะนำแก่บุคคลที่สาม โดยอาศัยการเล่าประสบการณ์ความรักที่ไม่สมหวังของผู้พูดเพื่อเป็นกรณีศึกษา ซึ่งเห็นได้จากการที่ผู้ประพันธ์ ใช้ถ้อยคำที่แสดงถึงการเปรียบเทียบการผิดหวังในความรักของตนเอง กับสถานการณ์ที่บุคคลที่สามกำลังเผชิญในลักษณะเดียวกัน จากคำว่า “แบบฉัน” และ “เชื่อนั้น” ดังประโยคที่ว่า

“รอคนไม่รักมันเป็นอย่างไ ให้ดูที่ตัวอย่างแบบฉัน”

“เชื่อนั้นสักครั้งได้ไหม ? รักคนที่เขานั่นรักเรา และเธอจะไม่ต้องเสียใจแบบฉัน”

ในเพลงปรากฏการใช้กลวิธีปริทรรศน์ ในประโยคที่ว่า “นอกจากข้าก็เสียเวลา รอการกลับมาทุกคืนวัน” เนื่องจากถึงแม้จะอยู่กับความเป็นจริง โดยรู้ดีว่าการรออีกฝ่ายที่ไม่รักกลับมานั้นเสียเวลา และไม่เป็นผลดีแก่ความสัมพันธ์ครั้งนี้ที่ยากจะคืนมาเริ่มต้นใหม่ ซึ่งสังเกตได้จากการใช้คำแสดงความรู้สึกเศร้า เสียใจ คำว่า “ข้า” แต่ก็ยังเต็มใจจะรออยู่เสมอ ประโยคนี้สะท้อนให้เห็นว่าผู้พูดรู้ว่าควรเดินออกมาจากปัญหาได้อย่างไร แต่ก็ยินดีที่จะเผชิญกับความเจ็บช้ำนั้นต่อไป

นอกจากนี้ ผู้ประพันธ์ยังเลือกใช้ถ้อยคำที่แสดงให้เห็นถึงสถานการณ์เฉพาะ ที่ทำให้ผู้ฟังเห็นภาพ และเข้าถึงการเป็นคนรักเดียวใจเดียวของผู้พูด จากประโยคที่ว่า

“วันเกิดไม่ยากให้ใคร มาเซอร์ไพรส์ถ้าไม่ใช่ตัวเขา”

“โทรศัพท์ไม่มีเบอร์ใคร จดเอาไว้วันนอกจากเบอร์ของเขา”

จากทั้งสองประโยคนี้ เลือกแสดงสถานการณ์ของช่วงเวลาสำคัญและมีความหมายของผู้พูด ที่สามารถเชื่อมโยงให้ผู้ฟังเข้าใจอารมณ์รักที่ผู้พูดใจจดจอกับคนรักได้ ได้แก่ ช่วงเวลาของวันเกิด และ พฤติกรรมการใช้โทรศัพท์ ประกอบกับการเน้นย้ำด้วยการใช้รูปแบบคำซ้ำ ต่างวรรค คือคำว่า “ใคร...เขา” ทั้งสองประโยคที่ช่วยเสริมให้ภาษาในเพลง ใช้คำเล่าเรื่องแบบสละสลวยมากขึ้น

ในช่วงท้ายของเนื้อเพลงปรากฏคำอุปลักษณ์ และคำความหมายบ่งชี้เป็นนัย ว่า “จนใครเขารู้ว่าฉันนั้นคือราชาแห่งการเก็บไปหวัง” ซึ่งเป็นนิยามของบุคคลที่โชคโชนไปด้วยการเข้าข้างตัวเองและผิดหวังเรื่องความรัก จนเปรียบเปรยให้ตนเองว่าเป็นราชา แทนความรู้สึกตัดพ้อ และน้อยใจ ตนเองที่รู้ดีว่า อีกฝ่ายไม่มีทางกลับมา แต่สุดท้ายตัวเองก็ยังคงขอเป็นคนจงรักภักดี กับความรักที่ไม่สมหวังต่อไป

เมื่อนำมาพิจารณากับการรับรู้ของแฟนเพลงจากการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า ผู้ที่ให้สัมภาษณ์สามารถเชื่อมโยงตัวเองกับเพลง ภาคติ (Faith) ที่มีการโหยหาอดีตที่เกิดขึ้นจากอารมณ์และความรู้สึก (Emotional and feeling) ได้เช่นเดียวกัน ซึ่งสะท้อนได้จากส่วนหนึ่งของคำสัมภาษณ์ ดังนี้

“เพลงนี้ ฟังแล้วคิดถึงตัวเราเองค่ะ เรามันเป็นคนมั่นคงในความรักมาก ๆ ทำให้เข้าใจความรู้สึกของการรักใคร่สักคนแบบใฝ่สุดกำลังโดยไม่เผื่อใจ หุ่มทุกอย่าง จนบางทีก็อยากเป็นคนหลายใจบ้างเหมือนกัน แต่มันทำไม่ได้”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ B นามสมมติ)

“เพลงนี้มันทำให้เราคิดถึงความรอยัลตี (Royalty) ของตัวเอง คือ มันมาจากตอนที่ร้องว่า *ถ้าจะมีความรักทั้งที อย่าเป็นเลยคนจงรักภักดี* ซึ่งในความเป็นจริงอะ ถ้าเรารักใคร่สักคน เป็นไปไม่ได้เลยที่เราจะไม่ให้เกียรติหรือภักดี ให้กับคน ๆ นั้น ไม่ว่าจะเป็ความรักในรูปแบบไหนก็ตาม มันทำให้สะท้อนการมองความรักของตัวเองค่ะ”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ C นามสมมติ)

“เป็นความรู้สึกความทรงจำที่เราเคยภักดีและรักคนคนนั้นมาๆมาตลอด 4 ปี แต่สุดท้ายเขาเองก็ไม่ได้รักหรือเลือกเรา *รักคนที่เขานั้รักเราและเธอจะไม่ต้องเสียใจแบบฉัน ถ้าฉันมันทำอย่างนั้นได้ ฉันคงจะไม่ต้องเสียใจ*”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ I นามสมมติ)

อารมณ์และความรู้สึกของแฟนเพลงผู้ให้สัมภาษณ์เชิงลึก สะท้อนให้เห็นว่า เพลง ภักดี สัมพันธ์กับการโยยหาภาพความเป็นตัวตนของตัวเองในอดีต ผู้ให้สัมภาษณ์ต่างย้อนคิดถึงภาพของตัวตนในอดีตที่ทำหน้าที่เป็นผู้จงรักภักดีในความรักที่รู้ว่าไม่มีทางเป็นไปได้อันนี้สะท้อนให้เห็นจากประโยค ที่ผู้ให้สัมภาษณ์ C และ I ยกมา ต่างมีใจความสำคัญ คล้ายกับเครื่องเตือนใจตนเองไม่ให้เจ็บช้ำใจอย่างในอดีต ด้วยประโยคที่ว่า “*ถ้าจะมีความรักทั้งที อย่าเป็นเลยคนจงรักภักดี*” และ “*รักคนที่เขานั้รักเราและเธอจะไม่ต้องเสียใจแบบฉัน*”

1.1.5) เพลง อวรณ์ (I want you)

ส่วนหนึ่งของแรงบันดาลใจในการประพันธ์เพลงนี้ เกิดจากน้องแฟนคลับให้ โพลีแคท อัดวิดีโออวยพรวันเกิดให้เพื่อน โดยมีใจความว่า “น้องครับ พี่ไม่มีพรวิเศษ ถึงพูดขอให้เพื่อนน้องรวย เพื่อนน้องก็ไม่ได้รวยขึ้นหรอก” ด้วยเส้นของการใช้ภาษาไม่เป็นทางการ ดูเป็นกันเอง เข้าถึงง่ายของประโยคข้างต้น ทำให้โพลีแคทเลือกใช้การเรียบเรียงประโยคแบบนี้เข้าไปในเพลง อวรณ์ (I want you) เกี่ยวกับการขอพรวิเศษในแง่มุมของความรัก ที่ต้องการให้อีกฝ่ายมีพลังรู้ความในใจว่าตนเองแอบรักอยู่ แรงบันดาลใจจาก ผู้ประพันธ์ในมุมมองนี้ จึงเกี่ยวข้องกับกรอบแนวคิดในกลุ่มที่ 1 คือ การโยยหาอดีตที่เกิดขึ้นจากอารมณ์และความรู้สึก (Emotional and feeling)

ในส่วนของการวิเคราะห์เนื้อหา เพลง อวรณ์ (I want you) เริ่มต้นเนื้อความด้วยการแสดงให้เห็นถึงความใสใจที่ผู้พูดมีให้แก่บุคคลที่รัก ผ่านพฤติกรรมสำคัญอันปรากฏในเนื้อเพลง เช่น การตั้งใจเลือกชื่อของขวัญ จากประโยคที่ว่า “ทุกปีตอนนี้ต้องหาให้เจอ สิ่งใดเหมาะสมเป็นของขวัญให้เธอ” หรือ รอยยิ้มที่คุ้นเคย จากประโยคที่ว่า “ฉันรู้ว่าเธอจะยิ้มแบบไหน ตอนคนที่เธอรัก Surprise” แต่อย่างไรก็ผู้ประพันธ์ได้ใช้กลวิธีการเล่นรูปประโยคอันประกอบไปด้วยคำซ้ำที่มีความหมายขัดแย้งกัน ได้แก่คำว่า “ยังคง...”

เปลี่ยน” เพื่อสะท้อนถึงความรู้สึกที่สวนทางระหว่าง ความรักที่แสนมั่นคงของผู้พูดที่มีให้แก่อีกฝ่ายมาเสมอ กับ ความรักที่อีกฝ่ายมอบให้แก่ผู้อื่นไปแล้ว ซึ่งมีรูปแบบดังนี้

“และวันสำคัญยังคงเป็นวันเดิม เพียงคนสำคัญที่ตรงนั้นเปลี่ยน”

“แววตาของเธอยังคงงามดังเดิม เพียงคนได้มองข้างในนั้นเปลี่ยน”

“แต่ใจของฉันยังคงเป็นคนเดิม รักเธอแค่ไหนจะไม่เปลี่ยน”

ซึ่งจะสามารถสังเกตได้ว่า ในเนื้อเพลงข้างต้นประโยคสุดท้าย ผู้ประพันธ์ได้เปลี่ยนจากคำว่า “เปลี่ยน” ที่ปรากฏในประโยค เป็น “ไม่เปลี่ยน” เพื่อแสดงให้เห็นถึงความรู้สึกอันแรงกล้าที่ผู้พูดมีให้แก่คนที่แอบรักได้อย่างชัดเจน ผ่านการเรียงร้อยชุดคำของเนื้อเพลงที่เป็นแบบแผนและสวยงาม ในทางเดียวกัน การใช้คำว่า “ยังคง” ยังสื่อถึงความรู้สึกที่แอบแฝงการถวิลหาช่วงเวลาที่ผ่านมาในอดีต ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าผู้พูดยังคงวนเวียนอยู่ในห้วงความสัมพันธ์ของความรักที่เคยได้ใช้กับบุคคลอันเป็นที่รักอยู่ ซึ่งสื่อให้เห็นว่า รายละเอียดทุกอย่างของคนที่เรารัก ยังคงเป็นสิ่งที่น่าจดจำและสำคัญในสายตาของผู้พูดอยู่เสมอแม้เวลาผ่านไปเนิ่นนานเท่าใด แต่ความรู้สึกรักและหวังดีที่มีให้อีกฝ่ายยังคงชัดเจนในใจอยู่เสมอ

ในช่วงหนึ่งของเพลง ผู้ประพันธ์ใช้กลวิธีการกล่าวเกินจริง เรื่อง ความเชื่อเกี่ยวกับ พร และพลัง ศักดิ์สิทธิ์เพื่อสะท้อนให้เห็นว่าผู้พูดยังคงมั่นคงแน่วแน่ในความรัก แต่เมื่อไม่สมหวังก็ยังคงเลือกที่จะทนเจ็บ ข้ำใจเพื่อรอคนที่รักอยู่ดั้งเดิม ดังประโยคที่ว่า

“ถ้าพรของฉันจะให้ไป ศักดิ์สิทธิ์กว่าพระอาจารย์ที่ใด จะขอให้เธอ ได้มีพลังรู้ความในใจ ให้เธอรู้ไว้ว่า ยังมีใครที่รอเสมอ”

เมื่อนำมาพิจารณากับการรับรู้ของแฟนเพลงจากการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า มีบางท่านที่สามารถเชื่อมโยงตัวเองกับเพลง อวรณ์ (I want you) มีการโหยหาอดีตที่เกิดขึ้นจากอารมณ์และความรู้สึก (Emotional and feeling) เช่นกัน ซึ่งสะท้อนได้จากส่วนหนึ่งของคำสัมภาษณ์ ดังนี้

“เพลงนี้สำหรับเรา เราคิดถึงความรู้สึกคิดถึงรักแรกของตัวเอง เป็นความรักที่ทำให้ใจลิ้มยากที่สุด ชอบมากในตอนที่เราว่า *ฉันยังอวรณ์อยู่ Baby I want you*”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ B นามสมมติ)

“ส่วนตัวเพลงนี้สำหรับเรามันทำให้หวนนึกถึงอดีตได้ชัดที่สุดเลยคะ อาจจะช่วยเนื้อเพลง ที่อาศัยการเล่นคำที่มีเสน่ห์มาก ๆ ตอนที่ร้องว่า *ฉันยังอวรณ์อยู่* ก็เหมือนไปพ้องกับภาษาอังกฤษคำว่า i want you ทำให้เหมาะกับสถานการณ์ของคนที่ยังไม่ลืมใครบางคนในอดีต และอยากให้อีกฝ่ายกลับมาอะไรแบบนี้”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ G นามสมมติ)

“เพลงนี้ทำให้เราคิดถึงแฟนเก่าเราเองคะ เพราะสำหรับเราคือแฟนเก่าเหมือนเป็นคนที่เรารักและห่วงใยมาก เราจำดีเทลของเขาได้หมดเลย ตามตอนที่ร้องว่า *ฉันรู้ว่าเธอจะยิ้มแบบไหน ตอนคนที่เธอรัก Surprise*”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ I นามสมมติ)

“เพลงนี้ มันทำให้เราคิดถึงคนคนหนึ่งค่ะ ได้มีความทรงจำร่วมกับเขา แบบเราทุ่มเทรักไป แต่มาวันนี้เธอคนนั้นก็ได้ให้ความรักไปกับคนใหม่ที่เราเลือกไปแล้ว ช่วงที่ยังลืมไม่ได้ก็จะอินกับเพลงนี้มาก ๆ”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ J นามสมมติ)

ในขณะที่แฟนเพลงผู้ให้สัมภาษณ์แบบเชิงลึก บางท่านที่สามารถเชื่อมโยงตัวเองกับเพลง เพื่อนไม่จริง (Forever mate) มีการโยยหาอดีตที่เกิดขึ้นจากสถานะความสัมพันธ์ (Relationships) ซึ่งสะท้อนได้จากส่วนหนึ่งของคำสัมภาษณ์ ดังนี้

“เพลงนี้เราคิดถึงช่วงเวลาที่ได้ใช้ร่วมกับศิลปินในคอนเสิร์ตเลยคะ เป็นเพลงที่มีความหมายกับเรามาก ฟังแล้วคิดถึงภาพวันนั้นที่มีคนร้องเพลงนี้ไปพร้อม ๆ กับเราหลายคน มีความสุขมาก ๆ”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ C นามสมมติ)

นอกจากนี้แฟนเพลงผู้ให้สัมภาษณ์แบบเชิงลึก บางท่านที่สามารถเชื่อมโยงตัวเองกับเพลง เพื่อนไม่จริง (Forever mate) มีการโยยหาอดีตที่เกิดขึ้นจากสถานการณ์ (Situation) ร่วมด้วยเช่นกัน ซึ่งสะท้อนได้จากส่วนหนึ่งของคำสัมภาษณ์ ดังนี้

“เพลงนี้เลยทำให้เราย้อนนึกถึงนึกถึงภาพบรรยากาศตอนไปคอนเสิร์ต CAT EXPO ครั้งแรกในชีวิต คิดถึงเสียงประสานที่สวยยอดเยี่ยม อารมณ์ในเพลงที่ส่งมาหาเราจากพี่ ๆ โพลีแคททุกคนมันสุดยอดมาก”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ A นามสมมติ)

“เพลงนี้เราคิดถึงเหตุการณ์นึงคะ คือเราเคยร้องให้ตอนที่ได้อินเพลงนี้ในงานครบรอบวันเกิดของคนคนหนึ่ง เวลาฟังก็ครั้งเดียวคิดถึงภาพตัวเองในงานวันเกิดนั้นตลอด”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ E นามสมมติ)

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกข้างต้น ทำให้เราทราบว่าการโยยหาอดีตผ่านเพลง อารมณ์ (I want you) สัมพันธ์กับกรอบแนวคิดของการโยยหาอดีตได้ทั้งสามประเภท ไม่ว่าจะเป็น อารมณ์และความรู้สึก สถานะความสัมพันธ์ และ สถานการณ์ที่เฉพาะเจาะจง ด้วยความที่เพลงนี้ใช้ภาษาที่เรียบง่ายอย่างไพเราะ ประกอบกับการนำเสนอเนื้อหาความรักที่ไม่สมหวัง ซึ่งอาจตรงตามประสบการณ์ความรักของใครหลายคน โดยในประโยคที่ผู้ให้สัมภาษณ์หลายท่านยกตัวอย่างข้างต้น ที่ว่า *ฉันยังอารมณ์อยู่ Baby I want you* ที่ออกเสียงคล้ายกัน ยิ่งเสริมให้เพลงมีลูกเล่นเป็นที่น่าจดจำมากขึ้น นอกจากนี้การที่ผู้ประพันธ์เลือกใช้ คำว่า “อารมณ์” ซึ่งเป็นถ้อยคำไทยที่มีความหมายลึกซึ้ง แปลว่า ห่วงใย, อาลัย, คิดกังวลถึง (ที่มา พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน 2545) หรือ ระลึกถึงด้วยความเสียดาย (ที่มา คลังคำ) ยิ่งช่วยเสริมให้เนื้อหาของเพลงเข้าถึงอารมณ์ของผู้ฟังอันนำไปสู่ การโยยหาอดีตตามประสบการณ์ชีวิตของตนเองมากยิ่งขึ้นเช่นกัน

1.1.6) เพลง มัธยม (M3)

เพลงนี้ นะ โพลีแคท ได้แรงบันดาลใจในการแต่งมาจากชีวิตในวัยมัธยมของตนเอง จากการที่ตนเองเป็นนักเรียนที่ใช้ชีวิตเรียบง่าย ไม่มีเรื่องราวหรือหวออะไร จึงใช้เพลงนี้เป็นตัวแทนของการย้อนเวลากลับไปอธิบายถึงความเป็นเด็กในช่วงเวลานั้นอีกครั้ง ผ่านการนำเสนอในมุมมองความรักของวัยมัธยมแทน

โดยเนื้อเพลงบางส่วนนะ โพลีแคท ได้หยิบยืมการสื่อความหมายของคำมาจากเพลง กว่าจะรัก ของวงเอ็กซ์วายแซด (XYZ) ในประโยคที่กล่าวว่า “กว่าจะมีคนมาเข้าใจต้องใช้เวลา” สิ่งเหล่านี้ทำให้น้ำหนักและอารมณ์ของเพลงนี้เต็มไปด้วยเรื่องราวที่สามารถพาผู้ฟังย้อนกลับไปคิดถึงความรักสดใสในวัยแรกรุ่นอย่างมั่งคั่งได้อย่างลงตัว แรงบันดาลใจจากผู้ประพันธ์ในมุมมองนี้ จึงเกี่ยวข้องกับกรอบแนวคิดในกลุ่มที่ 1 คือ การโยกหาอดีตที่เกิดขึ้นจากอารมณ์และความรู้สึก (Emotional and feeling)

ด้วยความที่เพลงนี้ มีเนื้อหาที่พรรณนาถึงช่วงชีวิตที่ย้อนกลับไปในช่วงวัยเรียน ทำให้รูปแบบความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นในเพลงจึงเป็นแบบเพื่อนแอบรักเพื่อน โดยผู้ประพันธ์เลือกใช้ถ้อยคำที่สื่อให้เห็นภาพของสิ่งของ ที่ทำให้ผู้ฟังรู้สึกถึงความเซยและเก่าไปตามยุคสมัย อาทิประโยคที่ว่า “คอยเฝ้ามอง ตั้งแต่ตอนมือถือเรา มันยังเอาไว้แค่มือ” สื่อถึงช่วงเวลาของเทคโนโลยีมือถือแบบปุ่มกด โดยเอาไว้ใช้เฉพาะการโทรเข้าออกเท่านั้น ยังไม่มีลูกเล่นที่ทันสมัยเหมือนในปัจจุบัน หรือประโยคที่ว่า “ในยุคที่ยังไม่มีปุ่มให้ follow” เพื่อเปรียบเทียบความล้ำสมัยของเทคโนโลยีสื่อออนไลน์กับการใช้งานอินสตาแกรม (Instagram หรือ IG) ซึ่งเป็นรูปแบบหนึ่งของแอปพลิเคชันออนไลน์ที่ได้รับความนิยมในปัจจุบัน

นอกจากนี้ในส่วนเนื้อหาของเพลง ปรากฏการใช้กลวิธีแบบอุปลักษณ์เพื่อเปรียบเทียบถึงสถานะที่แตกต่างกันอย่างสิ้นเชิงระหว่างผู้พูดและเพื่อนที่แอบรัก ดังประโยคที่ว่า “รู้ไหมว่าเธอคือ princess” ซึ่งเปรียบเพื่อนของตนเองเป็นดังเจ้าหญิง ที่สามารถมองได้สองนัยยะว่า ผู้พูดต้องการสื่อว่าผู้หญิงที่แอบรักนั้นดูสง่างามน่าชื่นชม หรือ อยู่ในสถานะของหญิงที่สูงส่งเกินกว่าจะเอื้อมถึงได้ อีกทั้งยังปรากฏคำสำคัญที่สื่อให้เห็นถึงเหตุการณ์ต่าง ๆ ในช่วงวัยมัธยม อาทิการรวมถึงประโยคที่ว่า “friendship”, “วิชาที่นั่งหลังเธอ”, “ผมเปีย” และ “ไอ้เกรียน” เป็นต้น ที่ทำให้ผู้ฟังจินตนาการถึงความเก่าของคำตามยุคสมัย ในขณะที่เดียวกันทำให้ผู้ฟังอาจเชื่อมโยงกับประสบการณ์ส่วนตัวโดยย้อนนึกย้อนไปถึงช่วงเวลาในวัยมัธยมของตนเอง เพื่อเข้าถึงเนื้อหาของเพลงที่ผู้ประพันธ์ต้องการจะสื่อมากขึ้น

ซึ่งหากสังเกตได้จากคำข้างต้นที่ได้กล่าวมา การที่ผู้พูดเลือกใช้คำที่บ่งบอกลักษณะเฉพาะที่ต่างกัน อย่างชัดเจนระหว่างคำว่า “princess” ที่หมายถึงเธอผู้เป็นที่รัก หรือ เพื่อนที่แอบรัก และ “ไอ้เกรียน” อันหมายถึงชื่อเรียกของผู้พูดซึ่งเป็นเด็กชายที่มีบุคลิกแก่นซำ ไม่ตั้งใจเรียน ทำให้ความแตกต่างของชุดความหมายของสองคำนี้ นำไปสู่การเปรียบเทียบให้ผู้ฟังเข้าถึงความรู้สึกของผู้พูด ถึงสถานะของความสัมพันธ์ที่แอบรักเพื่อน แต่ก็ยากที่จะพัฒนาให้สมหวัง เพราะความแตกต่างกันเกินไปของชนชั้นทางสังคมวัยเรียน ดังคำว่า *เด็กหลังห้อง - เด็กหน้าห้อง* ที่เคยได้ยินในการเปรียบเทียบลักษณะนี้กัน การสื่อความหมายของเพลงในมุมมองของผู้พูดจึงเป็นการพร่ำเพ้อถึงความรักที่ท่วมท้นในใจ ของตนเองที่มีต่ออีกฝ่ายมากมาย ในฐานะคนแอบรักและคอยชื่นชมในตัวอีกฝ่ายอยู่เสมอ โดยมีการใช้คำสำคัญ เพื่อบ่งบอกให้เห็นว่าเวลาจะผ่านไปนานเพียงใด แต่ความรู้สึกในใจของผู้พูดที่แอบรักเพื่อนคนเดิมตั้งแต่แต่สมัยมัธยมก็ยังคงเดิม ไม่เปลี่ยนแปลงไป ทั้งยังอยากมอบความรักให้อีกฝ่ายทันทีที่มีโอกาสได้พัฒนาความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นอยู่เสมอ ความรู้สึกที่สะท้อนจากเพลงจึงเต็มไปด้วยความรักความหวังใญ่ รวมถึงการอ้อนวอนขอให้อีกฝ่ายเห็นใจถึงความรักที่มีให้ สังเกตจากประโยคที่ว่า

“ที่จริงมีความรักข้างใน ยังหวังไหวตลอดมา คอยเฝ้ามอง”

“โตแล้วก็จะรอ ก็อยากให้ใจตรงกันสักที”

“ก็อยากจะมีเธอคนนี้มาตั้งนาน”
 “มารักกัน come on come on รักกันเถอะ”

เมื่อนำมาพิจารณากับการรับรู้ของแฟนเพลงจากการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า มีบางท่านที่สามารถเชื่อมโยงตัวเองกับเพลง มัธยม (M3) ที่มีการโยยหาอดีตอันเกิดขึ้นจากอารมณ์และความรู้สึก (Emotional and feeling) เช่นกัน ซึ่งสะท้อนได้จากส่วนหนึ่งของคำสัมภาษณ์ ดังนี้

“เพลงนี้เราฟังก็รู้สึกย้อนคิดถึงตัวเองตอนสมัยตอนเรียนนะ มันนานมากแล้ว อาจจะเลื่อนรางบ้าง เลยจำได้เฉพาะอะไรที่มันเป็นภาพรวม ความรู้สึกรวม ๆ แต่ยอมรับว่าโพลีแคทเล่าเรื่องผ่านเพลงมาได้น่ารักมาก ๆ จีบกันครั้งแรกตอน ม.3 นั่งแอบมองข้างหลังเขา มันเห็นภาพของเราเลย ลูกสาวเราเขาก็ชอบฟังเพลงนี้ด้วยค่ะ”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ B นามสมมติ)

“ฟังแล้วเราย้อน คิดถึงสมัยมัธยมค่ะ ตอนเราอายุเท่านั้น จากในเพลงที่บอกว่าเป็น ม.3 ได้เห็นเป็นภาพรวมของชีวิตเราในตอนนั้นว่าเออเราใช้ชีวิตยังไง มีเพื่อนอะไรแบบนี้”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ C นามสมมติ)

“เพลงนี้สำหรับเราสวยงามค่ะ แบบว่าความทรงจำเก่า ๆ มันเหมือนย้อนคืนมา สมัยวัยมัธยมที่แสนคิดถึง เพราะมันมีคนที่เราแอบชอบอยู่ในนั้น ช่วงนั้นทำให้เราอยากไปโรงเรียน หรือรอที่จะกลับบ้าน ข้ามเรือ ไปพร้อมกัน ยังจำได้อยู่เลยทุกวันนี้”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ E นามสมมติ)

“เพลงนี้ทำให้คิดถึงตอนสมัยมัธยม ความรักใส ๆ ของวัยเรียนซึ่งเป็นตามเนื้อหาของเพลง เช่นแบบ ตอนนั้นเราก็จะใส่ใจมากกว่าคนที่เราแอบชอบเขาเรียนอยู่ห้องไหน ทำทรงผมอะไรมา มันเป็นความรักที่แบบพอนึกถึงแล้วก็รู้สึกว้าว เออ น่ารักดี แบบบางที่เรียนเสร็จแล้วเราก็ไม่ต้องเครียดกับชีวิตอะไรมากค่ะ คือ ไปทำการบ้านด้วยกันต่อ กินข้าว หรือ ดูหนัง แต่ก็ต้องบอกที่บ้านให้รับรู้ละ”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ G นามสมมติ)

ในขณะที่แฟนเพลงผู้ให้สัมภาษณ์แบบเชิงลึก บางท่านที่สามารถเชื่อมโยงตัวเองกับเพลง มัธยม (M3) มีการโยยหาอดีตที่เกิดขึ้นจากสถานะความสัมพันธ์ (Relationships) ซึ่งสะท้อนได้จากส่วนหนึ่งของคำสัมภาษณ์ ดังนี้

“เพลงสำหรับเราคือความสัมพันธ์แบบสถานะเฟรนด์โซนดีเลยคะ เพราะเราเคยมีประสบการณ์มา ฟังก็ทีก็นึกถึงภาพตอนตัวเองอยู่ในสถานะนั้น”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ J นามสมมติ)

บทสะท้อนจากผู้ให้สัมภาษณ์เชิงลึก ทำให้เราเห็นการเชื่อมโยงประสบการณ์ในวัยเรียนเข้ากับเพลง มัธยม (M3) ที่มีการนำเสนอเนื้อหาในช่วงวัยเรียนอย่างสนุกสนาน น่าเอ็นดู ผู้ฟังหลายท่านสะท้อนความทรงจำที่โยยหาอดีตนั้นผ่านกรอบของอารมณ์ความรู้สึกและสถานะความสัมพันธ์แบบเฟรนด์โซน หรือ เพื่อนที่

แอบรักเพื่อน แม้จะไม่สมหวังแต่ก็เป็นประสบการณ์ชีวิตที่ทุกคนต้องล้วนเคยพบเจอ ทำให้การรับรู้ผ่านเพลงจึงเกิดขึ้นในทิศทางเดียวกัน

ประเภทที่ 2 เพลงที่ไม่ได้มีแรงบันดาลใจมาจากประสบการณ์ส่วนตัวของศิลปิน และ ผู้ประพันธ์เพลง

จากการศึกษาจำนวนเพลงทั้งหมดของโพสิแคท ร่วมกับกระบวนการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่ามีเพลงที่ไม่ได้มีแรงบันดาลใจมาจากประสบการณ์ส่วนตัวของศิลปิน และ ผู้ประพันธ์เพลง เป็นจำนวนทั้งสิ้น 17 เพลง โดยมีรายละเอียด ดังนี้

2.1.1) เพลง ถ้าเธอคิดจะลืมเขา

เพลงนี้ผู้ประพันธ์ได้แรงบันดาลใจมาจากการพบเห็นคนนอกหักที่มักชอบฟังเพลงเศร้า เพื่อตอกย้ำให้ตนเองรู้สึกดำดิ่งไปกับความเศร้านั้นมากขึ้น จึงเกิดแนวความคิดที่ว่า “ถ้าเธอคิดจะลืมเขา เธออย่าฟังแต่เพลงเศร้าอีกเลย” และเพลงเศร้าไม่ได้ทำให้เราลืมความรักที่ผิดหวังนั้นได้ จึงหยิบประโยคนี้นี้มาใช้เป็นเนื้อหาหลักของเพลงที่เราคุ้นหูกันในปัจจุบัน แรงบันดาลใจจากผู้ประพันธ์ในขณะนี้ จึงเกี่ยวข้องกับกรอบแนวคิดในกลุ่มที่ 1 คือ การโหยหาอดีตที่เกิดขึ้นจากอารมณ์และความรู้สึก (Emotional and feeling)

ถ้าเธอคิดจะลืมเขา เป็นเพลงจังหวะเร็วที่ทำให้ผู้ฟังได้อารมณ์ฮึกเหิม ถึงแม้เนื้อเพลงจะปรากฏเนื้อหาที่พรรณนาถึงความผิดหวังในความสัมพันธ์ แต่ไม่ได้นำเสนอออกมาในมุมมองของการตอกย้ำความรู้สึกจนทำให้ผู้ฟังรู้สึกเศร้าเสียใจจนเกินไป แต่ถูกบรรยายออกมาในลักษณะของคำแนะนำวิธีในการก้าวข้ามผ่านความเสียใจกับความรักที่จบลงไป เปรียบเสมือน “คู่มือคนผิดหวังในความรัก” การใช้คำของผู้ประพันธ์ที่ปรากฏในลักษณะของการสอน โดยใช้คำถามเชิงวาทศิลป์เป็นกลวิธีหนึ่งในการตอกย้ำให้ผู้ฟังรู้สึกถูกคิดตาม และทำให้เพลงมีอารมณ์ที่หนักแน่นขึ้น ดังประโยคที่ว่า

“จะขังตัวเอง **ประชดทำไม ?** ให้ได้อะไรขึ้นมา”

“การตอกย้ำไม่ใช่ทางออก **ก็ความเจ็บซ้ำเธอถึงจะพอ ?**”

รวมถึงการเลือกใช้ประโยคคำสั่ง จากคำว่า “อย่า” ซึ่งทำให้คำพูดของผู้พูดดูมีความน้ำหนักมากขึ้น อาทิ ประโยคที่ว่า “อย่ามัวแต่เสียใจ” หรือ “อย่าใช้หัวใจกับทุกทุกอย่าง”

นอกจากนี้ในเพลง ยังปรากฏคำสำคัญที่สื่อถึงอารมณ์เศร้าเสียใจ และทำให้ผู้ฟังเข้าใจสถานการณ์ของบุคคลในเพลงได้ง่ายขึ้น สังเกตจากการใช้คำ น้ำตา - อ่อนล้า - ทำร้าย ในประโยคที่ว่า “เช็ดน้ำตาที่อ่อนล้า อย่าเอามาทำร้ายใจอีกเลย” กลุ่มคำเหล่านี้ล้วนมีความหมายเชิงลบที่ส่งผลต่อการสื่อสารความรู้สึกผ่านเพลงของผู้พูดต่อผู้ฟังทั้งสิ้น

ในเพลงยังปรากฏการเลือกใช้กลวิธี ปริทรรศน์ ของผู้ประพันธ์จากประโยคที่ว่า “ถ้าน้ำตาทำให้ลืมรักลง ในโลกนี้คงมีแต่คนร้องไห้” ซึ่งเป็นการสื่อถึงความขมขื่นของมนุษย์ที่เข้าใจดีว่า ความผิดหวังเป็นเรื่องปกติของการมีความรัก แต่อย่างไรก็ดี การก้าวผ่านบาดแผลนี้ในใจของทุกคนก็ยังเป็นเรื่องที่ยากมาเสมอ

เมื่อนำมาพิจารณากับการรับรู้ของแฟนเพลงจากการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า มีบางท่านที่สามารถเชื่อมโยงตัวเองกับเพลง ถ้าเธอคิดจะลืมนะ ซึ่งมีการโยยหาอดีตที่เกิดขึ้นจากอารมณ์และความรู้สึก (Emotional and feeling) เช่นกัน ซึ่งสะท้อนได้จากส่วนหนึ่งของคำสัมภาษณ์ ดังนี้

“เพลงนี้เราจะได้ฟังทุกครั้งเมื่อเราต้องการจะลืมนใครสักคน หรือจะมูฟออนความสัมพันธ์ที่จบไปแล้ว เราต้องก้าวไปข้างหน้า เป็นเพลงที่รวมคนหลายคนไว้ แล้วเมื่อผ่านช่วงเวลาเหล่านั้นมาได้เพลงนี้ก็กลายเป็นเพลงที่นำพาเราออกมาจากห้วงความคิดในตอนนั้นค่ะ”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ A นามสมมติ)

“เพลงนี้ไว้เตือนตัวเองค่ะ เพราะฟังก็ครั้งก็ทำให้เรารู้สึกถึงรักครั้งแรกที่มันลืมนยากจริง ๆ ยิ่งฟังก็ครั้งก็ยิ่งจำค่ะ จนบางทีก็รู้สึกเลยว่า ถ้าจะไม่ให้กลับไปคิดถึงรักแรกอีก ก็คงต้องหยุดฟังเพลงนี้ไปเลย”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ B นามสมมติ)

“โดยส่วนตัวเรามองเพลงนี้เหมือนการสอนอะไรแบบนี้ค่ะ คือเวลาที่เรามิติดหวังเสียใจกับรักที่เจอมาเมื่อก่อน หรือการลืมนใครสักคนในอดีตที่ทำให้เราเจ็บปวด ถ้าฟังเพลงนี้มันจะทำให้เรารู้สึกว่า ถ้ามันแต่ตอกย้ำ หรือคิดถึงแต่สิ่งไม่ดีที่ผ่านมา มันไม่เกิดอะไรเลย สู้เราคิดไปข้างหน้าเพื่อมูฟออนต่อไปยังจะดีกว่า”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ G นามสมมติ)

“เพลงนี้ทำให้เรานึกถึงการลืมนใครคนหนึ่งที่เข้ามาในชีวิตค่ะ ซึ่งตรงกับชีวิตมากในตอนที่เราบอกว่า ถ้าเธอคิดจะลืมนเขาเธอย่าฟังแต่เพลงเศร้าอีกเลย”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ I นามสมมติ)

ในขณะที่แฟนเพลงผู้ให้สัมภาษณ์แบบเชิงลึก บางท่านที่สามารถเชื่อมโยงตัวเองกับเพลง ถ้าเธอคิดจะลืมนเขา ซึ่งมีการโยยหาอดีตที่เกิดขึ้นจากสถานะความสัมพันธ์ (Relationships) สะท้อนได้จากส่วนหนึ่งของคำสัมภาษณ์ ดังนี้

“เพลงนี้มันเป็นเรื่องราวที่ไม่เกี่ยวกับเราโดยตรงค่ะ แต่ฟังแล้วทำให้เราคิดถึงความสัมพันธ์ของเรากับเพื่อน เพราะเพลงนี้มันเป็นเรื่องของเพื่อน เรื่องมีอยู่ว่า เพื่อนเราคิดถึงแฟนเก่าแบบแทบจะบ้าเลยตอนนั้น จนเราต้องตะโกนใส่หน้า ว่าเลิกฟังเพลงเศร้าได้ยัง พร้อมกับส่งเพลงนี้ไปให้ฟังด้วย พอได้ยินเพลงนี้ก็ทำให้คิดถึงเหตุการณ์ที่เราอยู่กับเพื่อนอยู่ด้วยกันแบบวันนั้นค่ะ”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ E นามสมมติ)

“เพลงนี้เราคิดถึงเรื่องราวของของการอกหักค่ะ เราเคยส่งเพลงให้เพื่อนตอนอกหักนะค่ะ คือเราตั้งใจไว้เลย ว่าอยากทำให้เพื่อนมูฟออนได้สักที ด้วยการเยียวยาจากเพลงนี้ เพราะเราเข้าใจว่าความเจ็บจากการลืมนใครสักคนไม่ได้มันเป็นอย่างงี้”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ F นามสมมติ)

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มแฟนเพลง จะเห็นได้ว่า ทุกท่านเข้าใจอารมณ์ผิดหวังเสียใจจากการจมน้ำอยู่กับความรักที่ไม่สมหวัง และยากจะก้าวข้ามผ่านมันไปได้ เพลงนี้จึงเป็นเพลงที่ช่วยย้าเตือนให้เรา รู้จักการมูฟออน นำตนเองออกมาจากวังวนของความเสียใจนั้น ซึ่งไม่ได้มีเพลงเฉพาะผู้ฟังที่ได้ย้อนคิดถึง ความทรงจำของใครบางคนในความทรงจำที่เจ็บปวด แต่ยังหวัดคิดถึงความสัมพันธ์ของคนใกล้ตัวที่ คาดหวังให้เขาก้าวผ่านความเจ็บนี้ไปได้เช่นกัน

2.1.2) เพลง ลา

แรงบันดาลใจของเพลง มาจากเรื่องใกล้ตัวของ นะ โพลีแคท ที่ได้ยินประโยคจากเพื่อนที่พูดเรื่อง ความรักของตนเองว่า “ที่อยู่ด้วยกันมา มันไม่ใช่ความรักหรอก” โดยเมื่อมามองในมุมของความรักที่ไม่ สมหวัง จึงนำเรื่องราวจากประโยคนี้มาถ่ายทอดเป็นเพลง เพลงนี้จึงเป็นตัวแทนของ “คนอกหักที่ยังมองโลก ในแง่ดี” ที่พยายามไม่ถือโทษอีกฝ่ายที่หมกมุ่น และเดินจากไปในความสัมพันธ์ แต่กลับโทษในโชคชะตา ของ ตัวเองแทน แรงบันดาลใจจากผู้ประพันธ์ในมุมนี้ จึงเกี่ยวข้องกับกรอบแนวคิดในกลุ่มที่ 1 คือ การโยยหา อดีตที่เกิดขึ้นจากอารมณ์และความรู้สึก (Emotional and feeling)

จากที่กล่าวไปข้างต้น ว่าเพลง ลา เป็นตัวแทนของเพลงที่สื่อให้เห็นถึงความรู้สึก เศร้า และ เสียใจ ที่สุดท้ายแม้จะมีความเชื่อว่า ความรักจะชนะทุกสิ่ง แต่เมื่อถึงจุดที่ฝืนต่อความสัมพันธ์ ย่อมต้องจำยอม ปล่อยมือกันและจากลาในที่สุด ในเพลงจึงปรากฏความเชื่อในเรื่องของความรัก ผ่านการใช้คำสำคัญ ต่าง ๆ ได้แก่ อาทิ คำว่า “บังเอิญ” “พรหมลิขิต” และ “ชะตา” ซึ่งจากประโยคที่ว่า “ถ้าพรหมลิขิตทำรักเธอ เกิด แต่ไม่บังเอิญเป็นฉัน” และ “แค่เป็นชะตาที่ต้องเกิดมาเพื่อลากัน”

นอกจากนี้ ผู้ประพันธ์ยังเลือกใช้คำสำคัญที่ให้อารมณ์ถึงการตัดพ้อในความสัมพันธ์ที่ไม่ต้องการให้จบลง ผ่านการใช้คำว่า “ความฝัน” ดังประโยคที่ว่า “แต่เป็นแค่ฝันที่ฉันตื่นมาก็ลาจาก” และ “หวังก็ต้องหยุดหวัง ฝันก็หยุดฝัน เท่านั้นพอ” การเลือกใช้คำนี้ยังสามารถวิเคราะห์ในบริบทของ คำปฏิญาณ และ คำปริทรรศน์ ที่สื่อให้ผู้ฟังเห็นความย้อนแย้งว่า ความฝันที่เป็นจุดหมายปลายทางของเส้นชัยในความสัมพันธ์และ เราควร ฝ่าฟันอุปสรรคไปให้ถึง แต่ในความเป็นจริง กลับยอมแพ้ต่อความสัมพันธ์ที่เข้ากันไม่ได้ ซึ่งเป็นไปตามความ เป็นไปของชีวิตมนุษย์ที่เชื่อว่า “มีพบก็ต้องมีจาก” ดังประโยคที่ว่า “เมื่อมีการพบก็ต้องจากกัน วันไหน อย่างไร เท่านั้นเอง” สะท้อนความรู้สึกเสียใจ ซึ่งในขณะเดียวกันก็เลือกที่จะทำความเข้าใจและยินดีที่จะ จำนนต่อความเป็นไปของชะตาของตนเอง ดังประโยคที่ว่า “ที่ผ่านมา ไม่เป็นไร ฉันดีใจ”

ในบทเพลงยังปรากฏคำที่พรั่าพรรณนาถึงช่วงเวลาในอดีต ซึ่งสะท้อนให้เห็นอารมณ์ที่ซาบซึ้งและยังนึก ถึงความรักที่เคยเกิดขึ้น ผ่านการใช้คำสำคัญที่บ่งบอกช่วงเวลาต่าง ๆ อาทิคำว่า “ยังรักกัน”, “ที่ผ่านมา”, “ผ่านพ้นมา” และ “เคย” เป็นต้น ซึ่งนี่ย้ำชัดให้เห็นว่า ผู้พูดยังคงคร่ำครวญถึงช่วงเวลาที่มีความสุขของ ความรักในอดีตที่กำลังจะจบลง แม้จะรู้ว่าต้องยอมรับความผิดหวัง ทำให้เพลงนี้จึงเหมือนเป็นเพลงของคน อกหักที่ยังอยากรมมองโลกในแง่ดี

เมื่อนำมาพิจารณากับการรับรู้ของแฟนเพลงจากการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า มีบางท่านที่สามารถ เชื่อมโยงตัวเองกับเพลง ลา ซึ่งมีกรโยยหาอดีตที่เกิดขึ้นจากอารมณ์และความรู้สึก (Emotional and feeling) เช่นกัน ซึ่งสะท้อนได้จากส่วนหนึ่งของคำสัมภาษณ์ ดังนี้

“เพลงนี้ทำให้เรารู้สึกคิดถึงช่วงเวลาทีเล็กกับแฟนเก่าค่ะ เราใช้เพลงนี้ส่งให้แฟนเก่า ตอนที่กำลังเลิกกันเลย
อินท่อนที่ร้องว่า *เมื่อมีการพบก็ต้องจากกัน วันไหน อย่างไร เท่านั้นเอง*”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ B นามสมมติ)

“เพลงนี้เราฟังแล้ว คิดถึงช่วงเวลาเก่า ๆ ที่ต้องสูญเสียคนสำคัญในชีวิตไปค่ะ ทุกการจากลา มันเศร้ามาก ๆ
ตรงกับท่อนที่ร้องว่า *ไม่ต่างอะไรกับเรื่องใดใดที่ผ่านพ้นมา แค่เป็นชะตาที่ต้องเกิดมาเพื่อลากัน*”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ I นามสมมติ)

ประโยคที่ผู้ให้สัมภาษณ์ยกตัวอย่างมาข้างต้น ที่กล่าวว่า “เมื่อมีการพบก็ต้องจากกัน วันไหน
อย่างไร เท่านั้นเอง” และ “ไม่ต่างอะไรกับเรื่องใดใดที่ผ่านพ้นมา แค่เป็นชะตาที่ต้องเกิดมาเพื่อลากัน”
สังเกตคำว่า “พบก็ต้องจาก” และ “เกิดมาเพื่อลากัน” ที่เปรียบเสมือนความหมายที่แท้จริงของที่มาของ
เพลงที่ชื่อ ลา เพราะท้ายที่สุดแล้ว ในทุกความสัมพันธ์ไม่ว่าจะเติมเต็มไปด้ด้วยสุขหรือทุกข์ต่างต้องแยกจาก
กันไปในวันใดวันหนึ่ง สอดคล้องกับที่ผู้ประพันธ์เลือกเสริมถ้อยคำของคำว่า ชะตา อันมีความหมายว่า สิ่งที
กำหนดขึ้นว่าจะบังเกิดแก่บุคคล (ที่มา คลังคำ) เพื่อสื่อถึงการต้องปล่อยให้ความสัมพันธ์เป็นไปตาม
ธรรมชาติที่ควรจะเป็น หากไม่ได้เกิดมาเพื่อคู่กัน ก็ควรต้องเข้าใจและทำใจปล่อยให้ชีวิตดำเนินต่อไป

2.1.3) เพลง เวลาเธอยิ้ม (You had me at hello)

เวลาเธอยิ้ม (You had me at hello) เป็นเพลงที่ได้แรงบันดาลใจมาจาก รูปถ่ายของทุ่งดอกไม้
จากเพื่อนในเฟซบุ๊ก (Facebook) และบทกวีที่ไพเราะบทหนึ่งจากเพื่อนสนิทของ นะ โพลีแคท มาเป็น
แนวคิดของเพลงที่เปรียบเปรยให้เข้าใจความรู้สึกที่มีความสุขเมื่อเห็นรอยยิ้มของบุคคลที่เรารัก เพลงนี้มุ่ง
นำเสนอภาพบรรยากาศที่สวยงามจากเนื้อหาผ่านทำนองเพลง พร้อมกับเนื้อความที่ใช้ถ้อยคำสละสลวยและ
เป็นเอกลักษณ์ตามแบบฉบับโพลีแคท แรงบันดาลใจจากผู้ประพันธ์ในมุมมองนี้ จึงเกี่ยวข้องกับกรอบแนวคิดใน
กลุ่มที่ 1 คือ การโหยหาอดีตที่เกิดขึ้นจากอารมณ์และความรู้สึก (Emotional and feeling)

ในส่วนของการวิเคราะห์เนื้อหา ประโยคแรกของเพลง ใช้การเริ่มต้นด้วยกลวิธีคำถามวาทาศิลป์ปน
การเปรียบเปรย เพื่อให้เนื้อความที่จะสื่อต่อไปมีน่าสนใจมากขึ้น ดังประโยคที่ว่า “ไม่รู้ว่าต้องโตท่ามกลาง
หมู่ดอกไม้ มากมาย **ขนาดไหน ?**” โดยจุดเด่นที่สังเกตได้ชัดที่สุดในเพลง เวลาเธอยิ้ม คือการที่ผู้ประพันธ์
เลือกใช้ถ้อยคำที่ไพเราะ เพื่อเปรียบเปรยความสวยงามของบุคคลอันเป็นที่รักให้เห็นภาพชัดเจน ดังประโยค
ที่ว่า

“ไม่มีสิ่งไหนสวยงามต่อไป トラバที่โลกนี้มีคนอย่างเธอ”

“เมื่ออ่านความหมายทุกคำก็ ไม่มีบทไหนงดงามอีกแล้ว トラバที่โลกนี้ยังมีชื่อเธอ”

“ค้นพบเพลงหนึ่งที่เพราะที่สุดเมื่อเธอได้พูดออกมา”

โดยจากประโยคข้างต้น มีการใช้กลวิธีการกล่าวเกินจริง เพื่อทำให้เกิดจินตภาพในเพลงให้เห็นภาพความ
สวยงามที่เกินบรรยายของอีกฝ่ายได้ลึกซึ้งมากขึ้น เช่น การจับคู่กันของคำว่า ความสวยงาม กับ เธอ, คำก็

กับ ชื่อเธอ หรือ เพลงที่เพราะที่สุด กับ คำพูดของเธอ นอกจากนี้ ยังมีการพรรณนาโดยการอ้างความรู้สึกในสิ่งที่ไม่มีชีวิต เพื่อเสริมอารมณ์ของเพลงให้เห็นความชื่นชมของผู้พูดที่ท่วมท้นไปด้วยความรักและเพลิดเพลินไปกับความสวยงามของอีกฝ่ายมากขึ้น ดังประโยคที่ว่า “ฉันไม่ต้องการใครอีก ดวงดาวทั้งฟ้าต้องเสียใจ” เป็นการสื่อความหมายถึง การเปรียบเปรยดวงดาวที่ว่าสวยงามที่สุด ยังต้องรู้สึกเศร้าเสียใจ เพราะยังด้อยกว่า ความงดงามของเธอผู้เป็นที่รัก

นอกจากนี้ผู้ประพันธ์เลือกใช้ คำพิเศษเพื่อขยายเนื้อความให้มีความไพเราะ และทำให้ผู้ฟังจินตนาการถึงสิ่งของที่ต้องการจะสื่อสารได้ชัดเจนขึ้น จากประโยคที่ว่า

“เรามีหลากล้านเม็ดทรายทะเล อยู่บนร่างกาย”

“เมื่อมองนัยตาของเธอ เจอหมอกุ้งพรางพราว”

ในบทเพลงยังมีการใช้กลวิธีอุปลักษณ์ เพื่อเสริมให้ผู้ฟังเข้าใจในความหมายของผู้พูดที่ต้องการจะสื่อไปในทิศทางเดียวกันอย่างชัดเจนมากขึ้น ในขณะเดียวกันก็เป็นการสะท้อนให้เห็นอารมณ์ของความรักที่มั่นคง และ ซาบซึ้งในความสัมพันธ์ของผู้พูดกับอีกฝ่าย ดังประโยคที่ว่า “และฉันคือคนโชคดี เมื่ออ่านความหมายทุกคำกวี” และ “ได้โปรดให้ฉันเป็นคนสุดท้าย ได้ไหม เธอคือชีวิตและลมหายใจ”

เมื่อนำมาพิจารณากับการรับรู้ของแฟนเพลงจากการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า ทุกท่านล้วนสามารถเชื่อมโยงตนเองกับเพลง เวลาเธอยิ้ม (You had me at hello) ซึ่งมีการโหยหาอดีตที่เกิดขึ้นจากอารมณ์และความรู้สึก (Emotional and feeling) เช่นเดียวกับเพลงได้ทั้งสิ้น ซึ่งสะท้อนได้จากส่วนหนึ่งของคำสัมภาษณ์ ดังนี้

“เพลงนี้เรายกให้พี่นะเลยคะ คือคิดอยู่ตลอดเวลา ไม่ว่าจะป็นยิ้มที่เรามองเมื่อ 7 ถึง 8 ปีที่แล้ว จนตอนนี้รอยยิ้มยังสดใสเหมือนเดิมเลยนะอะไรแบบนี้ ทำให้เรานึกถึงภาพศิลปินตั้งแต่เราตามช่วงแรก ๆ เป็นรอยยิ้มเดียวกับที่ทุกวันนี้ก็ยังคงชื่นชมอยู่เสมอ นอกนั้นก็ป็นเพลงแทนตัวเองด้วยคะ ฟังแล้วก็ทำให้เรารู้ว่ารอยยิ้มที่สวยงามที่สุดนั้นมาจากตัวเองด้วยนะ พอคิดได้แบบนี้ เพลงนี้มันเลยสามารถปลอบโยนตัวเรากับคนรอบข้างไปพร้อมกัน”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ A นามสมมติ)

“ตอนที่ร้องว่า *ไม่รู้ว่าจะต้องโตท่ามกลางหม่ดอกไม้มากมายขนาดไหน* พอเราฟังปุ้บอะ มันคิดถึงภาพความจริงเลยนะ ว่าคนหนึ่งที่สำคัญมันทำให้โลกเรามีความสุขขึ้นมาได้ ตามเนื้อเพลงเลย อีนมาก ๆ ค่ะ จริง ๆ คือมันทำให้เราคิดถึงรักแรกอีกแล้วนั่นแหละ แบบพอเธอยิ้มแล้วโลกมันสดใส เหมือนเพลงนี้เป็นเพลงที่เป็นตัวแทนของเขาไปเลยอะไรแบบนี้”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ B นามสมมติ)

“เหมือนฟังแล้วเราคิดถึงรอยยิ้มของคนโปรด หรือ คนที่มีส่วนสำคัญในชีวิตคะ พอคิดแบบนี้ที่ไร เพลงนี้มันเลยป็นเพลงที่แทนภาพทุกคนที่มีความสำคัญกับชีวิตของเราไปโดยปริยาย เพราะเพลงมันสื่อถึงรอยยิ้มที่ช่วยฮีลใจ เพลงนี้มันทำให้เราคิดถึงภาพแบบนี้คะ”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ C นามสมมติ)

“เพลงนี้เราเอามามองตัวเองสมัยเด็ก ๆ ค่ะ คิดถึงความรักในวัยใสเลย แบบมันดูซึ้ง ๆ แล้วสบายใจ จนฟังก็
ที่ก็ทำให้เกิดความตั้งใจอย่างหนึ่งว่า จะใช้เป็นเพลงหลักในงานแต่งงานของตัวเองค่ะ”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ D นามสมมติ)

“เพลงนี้เราคิดถึงรอยยิ้มของคนที่เรารักนะ ตามเนื้อหาเพลงเลย ที่บอกว่ายิ้มของเธอมันสดใสที่สุด รู้สึกฟีลดี
มาก มันทำให้เราย้อนคิดถึงภาพของคนที่เราชอบด้วยรอยยิ้มที่สดใสในวันเกิดของเขาอะค่ะ คือทุกปีก็จะส่ง
เพลงนี้ไปอวยพรให้เขาด้วย เพลงนี้มันเลยเป็นเพลงของเขาไปแล้ว”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ E นามสมมติ)

“ด้วยความที่เนื้อเพลงมันฟีลกู๊ดมาก ๆ ค่ะ เวลาฟังแล้วนึกถึงภาพตัวเองในโมเมนต์ต่าง ๆ ที่เคยมีความสุข
มากในอดีต”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ F นามสมมติ)

“เพลงนี้เราคิดถึงคนที่เรารักค่ะ คิดถึงความสุขที่ตัวเองมีมาก ๆ ตอนนั้น คือเวลาฟังแล้วมันเป็นภาพแฟลช
แบค (Flash back) ถึงช่วงเวลาอยู่ด้วยกันแบบแอบปิ๊งมาก ๆ เป็นความทรงจำดี ๆ ที่เคยเกิดขึ้น ทุกวันนี้คน
คนนั้นก็ยังอยู่ในชีวิตเรานะคะ เพราะคนนั้นก็คือแฟนของเรานี้แหละ (ฮา)”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ G นามสมมติ)

“จริง ๆ เพลงนี้เป็นเพลงที่ทำให้เรารู้จักวงโพลีแคทเลยคะ จำได้ว่าเราฟังครั้งแรกแล้วมีความสุขมาก ๆ นึกถึง
ภาพวันที่ พี่นะ มาโรงเรียนของเรา ทำให้เราติดตามเพลงนี้ แล้วฟังมาตลอดจนทุกวันนี้คะ”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ H นามสมมติ)

“จริง ๆ เพลงนี้มันมีความทรงจำที่ดีในนั้นอยู่ค่ะ เรา รู้สึกการตกหลุมรักคนคนหนึ่งเมื่อช่วง 5 ถึง 6 ปีก่อน
เพราะรอยยิ้มของเขาเลย มันตรงกับท่อนที่ร้องว่า *ไม่รู้ว่าจะต้องโตท่ามกลางหมู่ดอกไม้มากขนาดไหน เธอ
จึงได้ครอบครองรอยยิ้มที่สวยงามขนาดนี้* อีกท่อนหนึ่งที่ตรงกับชีวิตเราเหมือนกันนะคะ เพราะเพลงนี้มันทำ
ให้เราย้อนไปถึงช่วงเวลาที่มีความสุขของเราค่ะ คือเรานึกถึงรอยยิ้มและชื่อของคนคนนึง ทุกอย่างของเขามัน
ดูดีไปหมด ตามท่อนที่ว่า *ฉันไม่ต้องการใครอีก ดวงดาวทั้งฟ้าต้องเสียใจและไม่มีสิ่งไหนสวยงามต่อไป ทราย
ที่โลกนี้มีคนอย่างเธอและฉันคือคนโชคดี*”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ I นามสมมติ)

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกับแฟนเพลงทุกท่าน จะเห็นได้ว่า เพลง เวลาเธอยิ้ม (You had me at
hello) เป็นเพลงที่เชื่อมโยงภาพความทรงจำเกี่ยวกับบุคคลได้ชัดเจน สะท้อนได้จากบทสัมภาษณ์ที่เห็นว่า
แฟนเพลงหลายท่าน ให้เพลงนี้เป็นตัวแทนของบุคคลที่มีความสำคัญในชีวิต อาทิ คนที่แอบชอบ แฟน คนรัก
เก่า ศิลปิน หรือแม้กระทั่งภาพสะท้อนของตัวเอง ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นความรู้สึกเชิงบวกที่มีความสุข เต็มไป
ด้วยความทรงจำที่ดีเกี่ยวกับผู้อื่นแฝงเอาไว้ในเพลงนี้ โดยเฉพาะประโยคที่หลายท่านยกตัวอย่างจากเพลง

ที่ว่า “ไม่รู้ว่าจะต้องโตท่ามกลางหมูดอกไม้มากมายขนาดไหน เธอจึงได้ครอบครองรอยยิ้มที่สวยงามขนาดนี้” ที่นอกจากจะประพันธ์ด้วยถ้อยคำที่สละสลวยและสร้างจินตภาพ ยังทำให้ผู้ฟังสามารถเชื่อมโยงประสบการณ์ส่วนตัวของตนเองกับภาพความประทับใจในอดีตได้ชัดเจนมากขึ้น

2.1.4) เพลง พบกันใหม่ (So long)

แรงบันดาลใจของเพลงนี้มาจาก ตอนหนึ่งในหนังสือ ยูโทเปียซำรุด ของวิวัฒน์ เลิศวิวัฒน์วงศ์คา ที่หลังจากได้อ่านแล้ว นะ โพลีแคท เกิดความคิดหนึ่งที่ว่า “ความหมายที่แท้จริงของคำว่าพบกันใหม่ หมายความว่าไม่ได้พบกันอีก” โดยเป็นการเล่นความหมายคำว่า “พบกันใหม่” ที่มักใช้กับการทักทายเมื่อต้องจากลา และคาดหวังว่าจะต้องได้พบกัน ซึ่งสวนทางกับความรักในชีวิตจริง ที่เมื่อความสัมพันธ์ต้องจบลงก็แยกย้ายกันไปใช้ชีวิต โดยอาจไม่ได้พบเจอกันอีกตลอดไป แรงบันดาลใจจากผู้ประพันธ์ในมุมนี จึงเกี่ยวข้องกับกรอบแนวคิดในกลุ่มที่ 1 คือ การโยนหาอดีตที่เกิดขึ้นจากอารมณ์และความรู้สึก (Emotional and feeling)

เพลง พบกันใหม่ (So long) เริ่มต้นเพลงด้วยการใช้กลวิธีปริทรรศน์ เพื่ออธิบายความหมายที่สวนทางกันของวลีที่ว่า พบกันใหม่ ดังประโยคที่ว่า “ด้วยคำที่บอกว่าเราจะมาพบกันใหม่ มักจะไม่พบกันอีก” ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ท้ายที่สุดแล้ว การกล่าวคำว่า “พบกันใหม่” ในเพลงนี้ มีความหมายที่แท้จริงว่าเป็นการกล่าวลากันครั้งสุดท้าย ก่อนตัดสินใจยุติความสัมพันธ์ ซึ่งในเพลงมีการใช้คำสำคัญ เพื่อให้เห็นถึงอารมณ์และความรู้สึกที่แฝงเอาไว้ในถ้อยคำต่าง ๆ อาทิ ประโยคที่ว่า

“เพราะรักนั้นเธอจะไม่ยอมแม้แต่ปล่อยให้ เขากังวลแม้แต่หน่อย”

“เจ็บเท่าไรยินดีให้เขานั้นเดินไป”

“ขอแค่สักครั้งที่ยังน้อยเธอสุขใจแม้ ทำได้เพียงตอนสุดท้าย”

การใช้ถ้อยคำเหล่านี้ จะช่วยเสริมให้ผู้ฟัง เข้าใจในความรู้สึกและสถานการณ์ความรักของผู้พูดมากขึ้น นอกจากนี้ผู้ประพันธ์ยังใช้กลวิธี ถ้อยคำนัยแฝง ซึ่งเป็นการนำประโยคที่ตีความหมายตรงกันข้ามมาวางเข้าคู่กัน เพื่อเสริมให้อารมณ์เศร้าของผู้พูด มีความลึกซึ้งและเจ็บปวดมากขึ้น ดังประโยคที่กล่าวว่า “อย่างที่คุณกำลังจะทำ **เจ็บซ้ำด้วยความเต็มใจ**” สื่อให้เห็นว่า ผู้พูดยอมทนทุกข์เจ็บปวดเพื่อที่จะกล่าวยินดีและมอบความหวังดีให้กับอีกฝ่าย แม้จะไม่สมหวังในความรักก็ตาม

โดยถึงแม้ว่าเพลงนี้ จะใช้ชื่อเพลง ที่มีความหมายโดยตรง ที่หมายถึง การมีโอกาสกลับมาพบกันอีกครั้งในโอกาสถัดไป หลังได้กล่าวลากัน แต่ผู้ประพันธ์เลือกใช้ถ้อยคำสื่อสารในเพลง ส่วนใหญ่มีความหมายเกี่ยวข้องกับการ จากลา ทั้งสิ้น อาทิคำว่า “จากกัน” “เดินไป” “ตอนสุดท้าย” “ลา” และ “ห่างกันไป” ดังตัวอย่างประโยคที่ว่า

“จากกันคราวนี้ ไม่อยากให้คุณโหดร้าย รู้ดี”

“ว่าความรักคงต้องการมีระยะบางอย่าง แปลว่าจะให้เราห่างกันไป”

นอกจากนี้ ในเพลงยังมีถ้อยคำที่แสดงถึงการสื่อถึงความรู้สึกวิงวอน ตัดพ้อ และเสียใจ ที่พรรณนาถึงความรักครั้งเก่าที่จบไป และรู้ว่าไม่มีทางที่จะเปลี่ยนใจเธอผู้เป็นที่รักให้กลับมาสารสัมพันธ์กันแบบเดิมได้ดังประโยคที่ว่า “*รู้ดี อย่าหวังไม่เคยจะทำให้เธอต้องลำบาก*” สืบเนื่องจากการที่ผู้ประพันธ์เลือกใช้คำว่า *รู้ดี* และ *อย่าหวังเลย* เป็นการเกริ่นนำประโยคเพื่อแสดงให้เห็นท่าทีของผู้พูดที่รู้ตำแหน่งของตนเองในความสัมพันธ์ครั้งนี้ และไม่มีทางที่จะเข้าไปแทรกแซงในรักครั้งใหม่ของอีกฝ่ายแน่นอน ส่วนประโยคที่ว่า “*ขอแค่สักครั้ง*” ที่อย่างน้อยเธอสุขใจแม้ ทำได้เพียงตอนสุดท้าย” โดยผู้ประพันธ์เลือกใช้คำว่า *ขอแค่สักครั้ง* เพื่อสื่ออารมณ์การวิงวอนร่วมกับความปรารถนาดี ที่ต้องการอยากให้อีกฝ่ายแยกทางไปอย่างสบายใจที่สุด

เมื่อนำมาพิจารณากับการรับรู้ของแฟนเพลงจากการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า หลายท่านสามารถเชื่อมโยงตนเองกับเพลง *พบกันใหม่ (So long)* ซึ่งมีการโหยหาอดีตที่เกิดขึ้นจากอารมณ์และความรู้สึก (Emotional and feeling) เช่นเดียวกับเพลง ซึ่งสะท้อนได้จากส่วนหนึ่งของคำสัมภาษณ์ ดังนี้

“เพลงนี้ทำให้เราเข้าใจการจากลาซะ ฟังแล้วทำให้คิดถึงการจากลาที่เคยพบเจอมาในชีวิต มันย้อนคิดไปถึงสมัยจุดเริ่มต้นตัวเองตอนที่อยู่ ม.3 พอเราโตขึ้นมันมีประสบการณ์และเบื้องหลังชีวิตมากขึ้น เลยเห็นภาพตัวเองตั้งแต่ตอนนั้น จนจบมหาลัย จนทำงาน แม้ว่าวันนึงทุกอย่างรอบตัวจะค่อย ๆ หายไป แต่มันก็ยังคงอยู่ในเพลงเพลงนี้ เรียกได้ว่า เพลงนี้เหมือนเป็นการย้อนเทปดูเรื่องราวในชีวิตเราเลยนะ ถึงจะฟังมานานถึง 7 ถึง 8 ปี ก็ยังเพราะอยู่เสมอค่ะ มันทำให้รู้ว่า เพลงของโพลีแคทสำหรับเรา ไม่ใช่แค่การฟังเพลงแต่คือการย้อนความทรงจำ”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ A นามสมมติ)

“คือเพลงนี้มันทำให้เราคิดถึงความรู้สึกสบายใจ ตอนเราส่งให้แฟนตอนกลับมาคบกันอีกรอบ ตอนนั้นก็อยากสื่อความตามเนื้อเพลงเลยว่าอยากรู้ที่ผ่านมา สบายดีไหม หรือสุดท้ายถ้าจะเลิกกันไปจริง ๆ เราก็ยินดีกับทุกก้าวของเธออะไรแบบนี้ค่ะ เคยจบไม่ได้กับแฟนเก่าคะ ทำให้เจอกันเราไม่กล้าคุยกัน ตอนนี้อีกครั้งบอกกับตัวเองไว้เลยว่า ไม่ว่าจะอะไรจะเกิดขึ้นเราจะยินดีทุกอย่างแล้วเราจะจบกันด้วยดี เหมือนตอนที่บอกว่า *อย่างที่ผมเต็มใจที่จะทำ เจ็บซ้ำ ด้วยความเต็มใจ* ถ้าจะพูดจริง ๆ เพลงนี้สำหรับบางคนฟังละครี่นะ เพราะเนื้อเพลงมันสื่อถึงความรักที่อาจจะไม่ได้เจอกันแล้วอะ แต่เราฟังแล้วมีความสุขค่ะ คือเหมือนความรักมันคือการให้เอนะ สุดท้ายแล้ว เราไม่ต้องแคร์เลยว่าเราจะเสียใจไหม ขอแค่คนที่เรารักได้เจอสิ่งที่ดีที่สุด แค่นั้นพอแล้ว จริงๆ”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ B นามสมมติ)

“คือเพลงนี้อะ ถึงแม้ดนตรีจะไม่เศร้า แต่ถ้าตั้งใจฟังที่ไร่น้ำตามาทุกครั้งเลยคะ โดยเฉพาะตอนที่ร้องว่า *ด้วยคำที่บอกว่าเราจะมาพบกันใหม่ มักจะไม่พบกันอีก* ยังเป็นคำที่จริงเสมอ แบบพอเรามามองในความสัมพันธ์ของชีวิตเราคะ คิดไปถึงตอนที่มีความสำคัญของชีวิต เราารู้สึกว่ามันจริงมาก ๆ เลยนะที่มีคนเข้ามาแล้วสุดท้ายก็ผ่านไป วันนึงก็ต้องจากลา กันถึงแม้ว่าจะบอกว่ารอพบกันใหม่นะ แบบนี้ก็ตาม”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ F นามสมมติ)

“เพลงพบกันใหม่สำหรับเรา มันทำให้ย้อนกลับไปคิดถึงรักครั้งเก่าของเราที่เพิ่งจบไปไม่นานเลย ก่อนไปเขาบอกกับเราว่าไว้เจอกันใหม่นะ ซึ่งตรงกับเรามากในตอน *ด้วยคำที่บอกว่าเราจะมาพบกันใหม่ มักจะไม่พบกันอีก*”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ I นามสมมติ)

นอกจากนี้ ยังพบว่า แพนเพลงผู้ให้สัมภาษณ์แบบเชิงลึกบางท่าน สามารถเชื่อมโยงตัวเองกับเพลงนี้ ด้วยการโยยหาอดีตที่เกิดขึ้นจากสถานการณ์ (Situation) ร่วมด้วยเช่นกัน ซึ่งสะท้อนได้จากส่วนหนึ่งของคำสัมภาษณ์ ดังนี้

“เพลงนี้มันมีเรื่องราวของเราอยู่ค่ะ เป็นเพลงที่เราเลือกเอาขึ้นไปร้องในวันปัจฉิมนิเทศ ซึ่งตัวเราอยากที่จะร้องเพลงโพลีแคทอยู่แล้วสักครั้งหนึ่งในชีวิตมัธยม วันนั้นก็เป็วันสุดท้ายของการเรียนด้วย เวลาฟังก็ก็ถึงบรรยากาศเก่า ๆ ของวันนั้นค่ะ ได้เห็นเพื่อน ได้เห็นตัวเองมีความสุขเป็นความทรงจำที่ดีมาก ๆ”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ H นามสมมติ)

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกแพนเพลง สังเกตได้ว่า เนื้อเพลงที่ผู้ให้สัมภาษณ์ยกตัวอย่างมาข้างต้น ยังเป็นประโยคเดียวกันกับที่ผู้ประพันธ์ตั้งใจสื่อสารผ่านเพลง โดยแต่ละคนต่างมีเรื่องราวประสบการณ์ของการจากลาที่แตกต่างกัน แต่โดยภาพรวม เนื้อเพลงสามารถพาให้ผู้ฟังย้อนกลับไปในช่วงวัยได้ด้วยหนึ่งของชีวิต แต่ไม่ได้กำหนดกรอบของความรู้สึกแก่ผู้ฟังว่าจะต้องเศร้า หรือเสียใจกับการจากลานั้น เพียงแต่เป็นการเปิดโอกาสให้แต่ละคนได้เปิดเผยมุมมองความเข้าใจคำว่า “จากลา” ที่แตกต่างกันไป ความรู้สึกที่ได้รับจากการสัมภาษณ์ของแต่ละคนจึงปนเปไปทั้งความเสียใจที่ต้องลากันไป พร้อม ๆ กับความสุขใจที่ครั้งหนึ่งเคยได้ใช้ช่วงเวลาที่มีความหมายร่วมกัน

2.1.5) เพลง มันเป็นใคร (Alright)

แรงบันดาลใจของเพลงนี้ มาจากบทสนทนาของ โด่ง โพลีแคท ที่พูดหยอกล้อกับเพื่อนร่วมวงในขณะที่มีคนขอตัวกลับบ้านหลังจากสังสรรค์ ว่า “กลับก่อน มันคือใคร กลับก่อนนี่มันเป็นใครวะ” จนได้ประโยคหนึ่งที่น่าสนใจมาตั้งเป็นชื่อเพลงว่า “มันเป็นใคร” โดยเพลงนี้มุ่งแสดงเนื้อหาที่เล่าถึงความรัก ความห่วงใยที่มีแก่อีกฝ่าย และไม่ยอมให้ใครมาทำให้คนที่เรารักต้องเจ็บช้ำหัวใจ เหมือนการตั้งคำถามว่า “คนที่ทำให้เธอต้องเสียใจ มันเป็นใครกัน” แรงบันดาลใจจากผู้ประพันธ์ในมุมมองนี้ จึงเกี่ยวข้องกับกรอบแนวคิดในกลุ่มที่ 1 คือ การโยยหาอดีตที่เกิดขึ้นจากอารมณ์และความรู้สึก (Emotional and feeling)

เพลง มันเป็นใคร (Alright) ใช้กลวิธีคำถามเชิงวาทศิลป์ตั้งชื่อเพลง สื่อถึงการตั้งคำถามถึงคนที่มาทำให้บุคคลผู้เป็นที่รักของเราเสียใจว่าเป็นใคร ในทางอ้อมเป็นการแสดงให้เห็นถึงความห่วงใย และความรักที่มีให้แก่อีกฝ่ายอย่างท่วมหันหัวใจจนไม่ยอมให้มีใครมาทำให้คนที่เรารักเสียใจ การนำเสนอของอารมณ์เพลงผ่านการใช้คำสำคัญต่าง ๆ จึงประกอบไปด้วยอารมณ์เศร้า ตัดพ้อ โกรธ และเสียใจไปในคราวเดียวกัน

ในเพลงมีการใช้กลวิธีอุปลักษณ์ เพื่อแสดงให้เห็นถึงการให้ความสำคัญของคนที่เราแอบรัก ดังประโยคที่ว่า “มีคนเดียวที่จะไม่ยอมให้ทนเจ็บช้ำ ก็คือเธอ เธอคนเดียว เธอเท่านั้น” และสังเกตจากการเลือกใช้คำว่า “คนเดียว” สะท้อนให้เห็นว่าผู้พูดมีความมั่นคง จริงใจ และมีความรักให้แก่อีกฝ่ายมากมายเหลือเกิน

ความโดดเด่นอีกประการหนึ่งของเพลงนี้ คือมีการใช้คำที่แสดงให้เห็นการตัดพ้อปความเสียใจ ที่ทำให้เห็นภาพสถานการณ์ที่ผู้พูดต้องเผชิญ ในฐานะของคนคอยปลอบใจ ที่ไม่สามารถพัฒนาความสัมพันธ์ ไปเป็นความรักตัวจริงได้ สังเกตได้จากประโยคที่ว่า

“แม่ไม่เคยทำให้เธอ ต้องร้องไห้เลยอย่างเขา”

“ก็ไม่เคยทำให้เธอนั้นยิ้มได้เลยอย่างเขา”

“ไม่ผิดที่เธอนั้นจะมั่นคงกับคนรักเก่า เพราะฉันก็หวังแต่เธอเหมือนกับที่เธอหวังแต่เขา”

“มีบางคนรักไม่ได้ครึ่งฉันเลยด้วยซ้ำ ไยเป็นคน ได้ครองใจ เธออย่างนั้น”

จะสังเกตได้ว่า ผู้พูดมีการใช้คำสำคัญที่บ่งชี้เพื่อแสดงอารมณ์ที่แท้จริงของเพลงนี้คล้าย ๆ กัน ได้แก่ คำว่า “อย่างเขา” “บางคน” “เขา” ซึ่งเป็นการกล่าวอ้างการเปรียบเทียบตนเองจากบุคคลที่สามอยู่เสมอ สิ่งนี้สะท้อนให้เห็นชัดเจนว่า ผู้พูดรู้สึกน้อยใจ และ ตัดพ้อว่าทำไมตนเองถึงไม่ได้หัวใจของอีกฝ่าย ทั้ง ๆ ที่พยายามดูแลและมอบความรักแก่เธอผู้นั้นมาตลอดเวลา ซึ่งสะท้อนได้จากถ้อยคำสำคัญจากประโยคข้างต้น ที่ว่า “รักไม่ได้ครึ่งฉันเลย” และ “ไยเป็นคน ได้ครองใจ” ประโยคข้างต้นยังถูกนำเสนอด้วยกลวิธีปริทรรศน์ ที่แสดงถึงความคาดหวังที่สวนทางกลับความจริง เพราะถึงแม้จะทุ่มรักให้แก่อีกฝ่ายมากมายเพียงใด แต่ท้ายที่สุดแล้วความสัมพันธ์ที่อีกฝ่ายมีให้ คงอยู่ในสถานะเพื่อน และไม่สามารถพัฒนาไปเป็นความรักได้ จนในที่สุดก็เลือกที่จะยอมรับสถานะของตนเอง และยินดีที่จะให้อีกฝ่ายมีความสุขกับคนที่รักแม้จะไม่ใช่ตนเอง ดังประโยคที่ว่า “แทนที่เขาไม่ไหว อย่างน้อยเธอไม่ทุกข์ใจก็พอ” และ “กลับไปรักกัน ให้ฉันนั้นได้สบายใจ”

เมื่อนำมาพิจารณากับการรับรู้ของแฟนเพลงจากการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า ทุกคนล้วนสามารถเชื่อมโยงตนเองกับเพลง มันเป็นใคร (Alright) ซึ่งมีการโหยหาอดีตที่เกิดขึ้นจากอารมณ์และความรู้สึก (Emotional and feeling) เช่นเดียวกับเพลงได้ทั้งสิ้น ซึ่งสะท้อนได้จากส่วนหนึ่งของคำสัมภาษณ์ ดังนี้

“จริง ๆ มันเป็นภาคต่อของเพลงเพื่อนไม่จริงสำหรับเรานะ ท่อนที่ร้องว่า เธอเป็นคนเดียวที่ไม่ควรเสียใจ กับ แม้จะมีบางคนรักไม่ได้ครึ่งฉันเลยด้วยซ้ำ ไยเป็นคน ได้ครองใจเธออย่างนั้น มันตอบโจทย์ความรู้สึกเรามาก ทำให้คิดถึงเพื่อนคนที่แอบรักในตอนนั้นแต่เราไม่สมหวัง อยากไปอยู่เป็นกำลังใจเพื่อปลอบเพื่อนที่เราชอบ ด้วยตอนที่โดนทำร้ายความรู้สึกมา”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ E นามสมมติ)

“เพลงนี้ทำให้คิดถึงคนคนหนึ่งอีกแล้วค่ะ พอฟังแล้วทำให้รู้สึกถึงการแอบรักแอบชอบทำทุกอย่างเพื่อปกป้องเขา แต่เขาไม่เคยสนใจ ตรงกับเราอีกแล้วค่ะ จะเห็นได้เลยในท่อนที่ร้องว่า แม่ไม่เคยทำให้เธอต้องร้องไห้เลยอย่างเขา คอยดูแล คอยเอาใจ ดีแค่ไหนก็ไม่เคยทำให้เธอนั้นยิ้มได้เลยอย่างเขา”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ I นามสมมติ)

“ฟังแล้วอินมากค่ะเพลงนี้ เราชอบท่อนที่ร้องว่า มีบางคนรักไม่ได้ครึ่งฉันเลยด้วยซ้ำ ไยเป็นคน ได้ครองใจเธออย่างนั้น คิดถึงตอนที่เห็นคนที่เรารักมีคนอื่นที่ชอบเหมือนกัน อยากรู้ว่าเขาแน่ใครกันที่เป็นคนนั้นให้คนของเรา”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ J นามสมมติ)

จากประโยคที่ผู้ให้สัมภาษณ์เชิงลึกยกตัวอย่างมา ปรากฏคำว่า “ครองใจ” ด้วยภาษาคำไทยที่ไพเราะ เป็นเอกลักษณ์ ทำให้เนื้อเพลงในส่วนนี้เข้าถึงอารมณ์ผู้ฟังอย่างลึกซึ้งมากขึ้น คำว่า ครอง แปลว่า ถือสิทธิเป็นเจ้าของ เมื่อนำมาแปลความหมายเชิงบริบท จึงแปลว่า การที่ได้หัวใจของผู้ที่เป็นที่รักไป ความหมายที่ลึกซึ้งของประโยคนี้จึงเป็นการตั้งคำถามว่าใครเป็นผู้โชคคือนั่นที่ทำให้คนที่เราชอบหลงรักได้ อารมณ์ที่สะท้อนมาจากการสัมภาษณ์ จึงเป็นการโยยหาความสัมพันธ์ในอดีตด้วยความรู้ลึกเชิงลบที่ไม่สมหวังตามเนื้อเพลง

2.1.6) เพลง เป็นเพราะฝน (Teardrops)

เพลงนี้ นะ โพลีแคท ได้แรงบันดาลใจมาจากเหตุการณ์ทะเลาะกันของเพื่อนข้างห้อง ทำให้เกิดความคิดที่ว่า “หากฝนตกก็คงดี เพราะน้ำที่ไหลจากตาจะได้มาจากฝนแทนน้ำตาจากความเสียใจ” แรغبันดาลใจจากผู้ประพันธ์ในมุมนี้ จึงเกี่ยวข้องกับกรอบแนวคิดในกลุ่มที่ 2 คือ การโยยหาอดีตที่เกิดขึ้นจากสถานะความสัมพันธ์ (Relationship)

เพลง เป็นเพราะฝน (Teardrops) ใช้การสื่อความหมายของเพลงผ่านการเปรียบเทียบระหว่างคำว่า “ฝน” กับ “น้ำตา” ที่ทำให้คนเราสามารถเปรียบเทียบทั้งทางร่างกายและอารมณ์ความรู้สึกภายในใจได้ทั้งคู่ สังกัดได้จากประโยคที่ว่า “เมื่อเธอหายไปเหลือเพียง น้ำตา ตกลงมากับฝน” และการเลือกใช้ถ้อยคำแทนเหตุของการเกิดฝนที่มาจากท้องฟ้า กับน้ำตาที่มาจากดวงตา ด้วยประโยคที่ว่า “จากฟ้าหยดลงบนพื้น จากตาอาบหน้าให้ชื่น” ด้วยบริบทของการสร้างสรรค์คำของเพลงที่มีการเปรียบเทียบว่า ฝนที่ตกเหมือนน้ำตาฟ้า ที่คล้ายกับการร้องไห้ ทำให้ภาพรวมของอารมณ์เพลง จึงเต็มไปด้วยความรู้สึกเศร้า เสียใจ และผิดหวัง ในความรัก สังกัดจากการใช้คำสำคัญเพื่อบ่งบอกสถานการณ์ความสัมพันธ์ที่กำลังจะจบลงระหว่างผู้พูดกับอีกฝ่าย เช่น “แยกทาง” “หายไป” หรือ “จากไป” ดังประโยคที่ว่า

“ที่ใช้เวลา เน้นและนาน เรียนรู้ เพราะดูที่ตอนแยกทาง”

“เมื่อเธอหายไปเหลือเพียง น้ำตา”

“มันชวนให้ฉันนั้นคิดว่าเธอจะจากไป”

นอกจากนี้ ในเพลงมีการใช้คำถามเชิงวาทศิลป์ร่วมกับถ้อยคำสำคัญ เพื่อสื่ออารมณ์วิงวอนให้คนที่รักรู้สึกเห็นใจ และให้โอกาสที่จะกลับมาคืนดีกันอีกครั้ง ดังประโยคที่ว่า “รักในครั้งนี้อย่างไม่จบลงใช่ไหม ? ไม่ว่าอะไร เปรียบโอน ฉันทภวนา” และ “อย่าปล่อยให้มันเป็นแบบนี้ ได้โปรด ”

โดยในช่วงกลางของบทเพลง มีการเปรียบเทียบอริยาบถของสถานการณ์คู่ขนานในเพลงเพื่อให้ผู้ฟังเห็นภาพมากขึ้น ดังประโยคที่ว่า “ฟังเสียงของเธอ แข่งกับฟ้าคำรามรู้สึก ช่างคล้ายกันตรง เจตนา ทำร้ายให้ใจฉันไม่สบาย ทั้งคู่” ประโยคนี้ ทำให้เห็นภาพการบรรยายบรรยายอากาศในเพลงที่เกิดขึ้นในช่วงที่ฝนตกฟ้าร้อง ที่เกิดการถกเถียงกันระหว่างสองฝ่าย การที่เลือกใช้คำว่า “ฟ้าคำราม” จึงเป็นการแสดงให้เห็นถึงระดับอารมณ์ที่เกิดการปะทะกันระหว่างทั้งสองฝ่ายอย่างดุเดือดได้อย่างดี นอกจากนี้ผู้ประพันธ์เลือกใช้คำว่า “ไม่สบาย” เพื่อต้องการสื่อให้เห็นถึงนัยยะแฝงของเหตุการณ์คู่ขนานที่เกิดขึ้น ว่านอกจากฝน จะทำให้เปียกโชกไปทั้งร่าง แต่ในอีกนัยหนึ่งยังให้เกิดการเศร้า และไม่สบายใจ จากเหตุการณ์ที่ทะเลาะกัน ซึ่งหากพิจารณาจากรูปประโยคข้างต้น แสดงให้รู้ว่า ผู้พูดไม่ได้รู้สึกโกรธ หรือต้องการถกเถียงเพื่อเอาชนะ แต่เป็นการแสดงออกซึ่งความรู้สึกน้อยใจ และ เสียใจมากกว่า สังกัดจากการใช้คำว่า “เจตนาทำร้าย” และสุดท้าย ตนเองก็เลือกที่จะเป็นฝ่ายให้อภัย และแสดงออกถึงการพูดอ่อนวอนเพื่อขอให้อีกฝ่ายไม่ยุติ

ความสัมพันธ์ พร้อมกับให้โอกาสตนเองอีกครั้ง ดังประโยคที่ว่า “ถ้าหากต้องเสียน้ำตา ให้ก็เรื่องราวข้างมัน อย่างเป็นเรื่องเธอกับฉัน ได้โปรด”

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกับแฟนเพลง พบว่า บางท่านสามารถเชื่อมโยงตนเองกับ เพลง เป็นเพราะฝน (Raindrops) ซึ่งมีการโหยหาอดีตที่เกิดขึ้นจากสถานะความสัมพันธ์ (Relationship) ได้เช่นเดียวกับ ผู้ประพันธ์ โดยสะท้อนได้จากส่วนหนึ่งของคำสัมภาษณ์ ดังนี้

“เพลงนี้เหมือนนึกถึงภาพรวมความสัมพันธ์ของคนเราค่ะ อย่างเรื่องของเราเอง ที่เวลาเกิดการทะเลาะกัน ก็คงโทษนั่นนี่ไปเรื่อย อะไรก็ได้ที่ไม่ใช่ตัวเอง”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ A นามสมมติ)

“เพลงนี้ส่วนตัวเราคิดไปถึงเพื่อนเรา คือเพื่อนมันมาปรึกษาปัญหาความรักวันที่ฝนตก เราไม่ได้เกี่ยวกับ เรื่องราวชีวิตมันหรอกนะ แต่พอเราฟังชีวิตเพื่อนพร้อมเพลงนี้ มันก็แอบคิดถึงเรื่องที่เราเพื่อนมาตอนนั้นทุกที เพราะเอาจริง ๆ นะเพลงโพลีแคตสำหรับเราคือไม่มีความเศร้าร้องให้เลย ทุกเพลงมันคือความปรารถนาดี ทั้งหมดจริง ๆ”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ B นามสมมติ)

ในขณะเดียวกัน พบว่า การรับรู้ของแฟนเพลงจากการสัมภาษณ์เชิงลึก บางท่านสามารถเชื่อมโยงตนเองกับเพลง เป็นเพราะฝน (Raindrops) ซึ่งมีการโหยหาอดีตที่เกิดขึ้นจากอารมณ์และความรู้สึก (Emotional and feeling) ได้เช่นกัน โดยสะท้อนได้จากส่วนหนึ่งของคำสัมภาษณ์ ดังนี้

“พอเป็นเพลงนี้ เรา รู้สึกเชื่อมโยงเหตุการณ์ของฝนกับคำพูดหนึ่งที่เคยได้ยินมานานแล้วที่บอกว่า เวลาฝนตกเราจะร้องไห้เท่าไรก็ได้เพราะไม่มีใครรู้ แบบชอบทำให้เรารู้สึกเศร้าไปตามกับบรรยากาศที่เพลงส่งออกมาค่ะ”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ E นามสมมติ)

“จริง ๆ เพลงนี้เราไม่มีประสบการณ์ตรงนะค่ะ แต่พอรู้ว่าพี่นะแต่งตอนทะเลาะกับแฟน ในวันฝนตก เราก็อินตามเลยค่ะ แบบบอกหักทิมพ์ คือเวลาที่ฝนตกก็จะคิดถึงเพลงนี้ แล้วอินมากขึ้นค่ะ”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ F นามสมมติ)

“ฟังแล้วนึกถึงตอนทะเลาะกับแฟน คงรู้สึกที่ไม่อยากให้เราทะเลาะกัน ไม่อยากให้มีใครมาขอให้แยกเพราะฝนไม่ใช่ น้ำตาของเราทั้งสองแทนนะอะไรแบบนี้”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ G นามสมมติ)

“เวลาฟังแล้วคิดถึงที่มาของเพลงค่ะ ด้วยความที่เพลงนี้เป็นเพลงที่เราชอบที่สุดในอัลบั้ม 80 kisses คือติดหูมาก ได้ยินแล้วแบบต้องฟังทุกวัน ชอบที่มาของเพลงด้วย คนข้างห้องทะเลาะกัน แล้วพี้นะก็เอามาเขียนเป็นเพลง แต่เพลงนี้คือเพราะมาก ๆ ทั้งทำนองแล้วดนตรี กับ เนื้อเพลงทำให้เราอินไปกับมันได้ง่ายสุด ๆ”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ H นามสมมติ)

“เพลงนี้เราอินตอนที่เราทะเลาะกับคนคนนึงค่ะ มันเหมือนความรักที่ระหองแหงกันมาสักพัก และมันกำลังจะจบลงอะไรแบบนี้ ตรงตามเพลงเลย จากท่อน *รักในครั้งนี้ ยังไม่จบลงใช่ไหม*”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ I นามสมมติ)

ด้วยความที่เพลงนี้ถูกนำเสนอออกมาด้วยคอนเซ็ปต์หลักที่เกี่ยวข้องกับความรักที่ไม่สมหวัง กับบรรยากาศตอนฝนตก ทำให้ตัวเพลงช่วยเพิ่มจินตภาพให้ผู้ฟังย้อนนึกถึงประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับตนเอง ในสภาพแวดล้อมคล้ายในเพลงได้ง่ายขึ้น สืบเนื่องจากเรื่องราวของแฟนเพลงบางท่านเกิดขึ้นในวันที่ฝนตก เช่นเดียวกัน หรืออาจมีประสบการณ์ความรักที่ผิดหวัง และทะเลาะกับคนรักด้วยอารมณ์เศร้าเสียใจตามที เพลงนี้ต้องการสื่อ นอกจากนี้การโหยหาช่วงเวลาในอดีตที่เกิดขึ้น อาจเกิดจากประสบการณ์ที่ไม่ได้มาจากตัวเอง เพียงแต่ได้มีโอกาสรับรู้ประสบการณ์นั้น ก็สามารถทำให้เข้าถึงสิ่งที่ศิลปินต้องการสื่อสารผ่านเพลงได้เช่นกัน

2.1.7) เพลง เพื่อนพระเอก (Goodfella)

เพลงนี้ นะ โพลีแคท ประพันธ์ร่วมกับ แสตมป์ อภิวัฒน์ เอื้อถาวรสุข โดยได้แรงบันดาลใจจากมุมมองความรักที่สวยงามของ พระรอง หรือเพื่อนพระเอกใน ซีรีส์เกาหลีที่มักหลงรักนางเอกอยู่เสมอ เพลงนี้จึงเป็นตัวแทนของ คำปลอบใจ สำหรับคนที่กำลังเผชิญกับความรู้สึกแอบรักข้างเดียว ไม่ได้หวังจะครอบครองขอเพียงเพื่อให้อีกฝ่ายมีความสุขอยู่กับคนที่รักก็เพียงพอ แรงบันดาลใจจากผู้ประพันธ์ในมุมมองนี้ จึงเกี่ยวข้องกับกรอบแนวคิดในกลุ่มที่ 1 คือ การโหยหาอดีตที่เกิดขึ้นจากอารมณ์และความรู้สึก (Emotional and feeling)

เพลง เพื่อนพระเอก (Goodfella) กล่าวเริ่มต้นเพลง ด้วยเนื้อหาที่มีใจความขัดแย้งในตัวเอง เพื่อสื่อสารให้ผู้ฟังรับรู้ถึงความจริงใจ และความรักที่มีให้แก่อีกฝ่ายโดยที่ไม่สนใจว่าตนเองจะผิดหวัง และเจ็บปวดกับการไม่ถูกเลือก ในเนื้อเพลงจึงปรากฏถ้อยคำ ที่มีความหมายตรงกันข้าม เช่น ยิ้ม กับ เสียใจ หรือ พุดกับคนอื่น (ซึ่งในที่นี้มีความหมายถึง การเปิดใจเพื่อสานสัมพันธ์กับผู้อื่นที่ไม่ใช่ตน) กับ ความเข้าใจ ประกอบกับการที่ผู้ประพันธ์เลือกใช้กลวิธีคำถามเชิงวาทศิลป์เข้ามา ทำให้เนื้อความเต็มไปด้วยความสงสัย และสร้างประเด็นถกคติน่าสนใจ ในการเล่าเรื่องต่อไป ดังประโยคที่ว่า

“เพราะอะไร ? ทำไมต้องยิ้ม ที่จริงเราควรต้องเสียใจ”
 “ทุกครั้งที่คุณพุดกับคนอื่น ทำไม ? ฉันจึงต้องเข้าใจ”

เนื้อเพลงมีการบรรยายความรู้สึกของผู้พูดที่มีต่ออีกฝ่าย และคลี่คลายคำถามข้างต้น ว่าเพราะเหตุใดผู้พูดถึงยอมเจ็บปวด ทั้งที่รู้ว่าตนเองไม่มีวันสมหวังในความรัก โดยอาศัยกลวิธี ถ้อยคำนัยผูกผันมาเสริมให้เนื้อความเห็นภาพชัดมากขึ้น ดังประโยคที่ว่า “คงเพราะแววตาคุณนั้น ช่างงดงามโดยเฉพาะตอนเอ่ยชื่อเขามันทำให้ลิ้มว่าฉันควรจะน้อยใจ” ประโยคนี้ทำให้เห็นภาพสถานการณ์ที่เนื้อเพลงหยิบยกมาเล่าเรื่องได้ชัดเจน จากการเห็นแววตา และการใช้น้ำเสียง ที่เปี่ยมไปด้วยความรักที่อีกฝ่ายมีต่อผู้อื่นที่ไม่ใช่ตน ซึ่งนั่นเป็นเหตุผลมากพอ ที่สะท้อนให้เห็นว่า เพราะความรักที่ต้องการเห็นอีกฝ่ายมีความสุข จึงทำให้ผู้พูดยอมทนเจ็บซ้ำจากการผิดหวังในความรัก และมองข้ามความรู้สึกน้อยใจของตนเองไป

ในเนื้อเพลงประโยคถัดมา ใช้กลวิธีปฏิพจน์ มาเสริมให้เข้าถึงอารมณ์ตกหลุมรักของผู้พูดที่มีต่ออีกฝ่ายให้เห็นเป็นภาพชัดเจนมากขึ้น ดังประโยคที่ว่า “ไต่ยีนแต่ไต่ยีนไต่ยีน เพราะใจความมันไม่สำคัญเท่ากับเสียงเธอ That’s so beautiful” ซึ่งประโยคที่กล่าวมานี้ มีการเล่นคำที่มีความหมายใกล้เคียงกัน คือคำว่าไต่ยีน ไต่ยีน ไต่ยีน แต่นำมาใช้คู่กันให้เกิดความขัดแย้ง เพื่อแสดงอารมณ์ของการเพ้อรำพัน และเคลิบเคลิ้มไปกับน้ำเสียงของอีกฝ่าย จนละเลยกับการใจจดจ่อในสิ่งที่อีกฝ่ายต้องการสื่อสาร

นอกจากนี้ ในเนื้อเพลงอาศัยกลวิธีปริทรรศน์ นำเสนอเนื้อความที่เกิดจากความรู้สึกจริงของผู้พูด แม้จะสวนทางกับความต้องการที่แท้จริงในใจของผู้พูดก็ตาม โดยเลือกใช้คำว่า “แม่” นำเสนออารมณ์กึ่งตัดพ้อ เพื่อชวนให้ผู้ฟังเกิดความเห็นใจ ดังประโยคที่ว่า

“ฉันกำลังมีความสุขในโลกที่ไม่มีตัวฉัน ไม่แม่สักนิดเลย”

“แม่ฉันรู้ว่าสิ่งที่ฉันทำอยู่ มันทำไปเพื่อเขา และฉันก็รู้ว่าวันหนึ่ง เธอจะต้องหายไป”

“แม่เป็นเพียงคนเอารักไปส่งเท่านั้น But that’s still beautiful”

ประโยคข้างต้นเป็นความรู้สึกที่เกิดจากการที่ผู้พูดเป็นผู้ตัดสินใจยอมทนเจ็บซ้ำในความรัก และแบกรับความเจ็บปวดนั้นอย่างเต็มใจ ด้วยเหตุผลเพียงอย่างเดียว คือ ต้องการเห็นคนที่ตนเองที่รักมีความสุขตามนิยามชื่อเพลงว่า “เพื่อนพระเอก”

เมื่อนำมาพิจารณากับการรับรู้ของแฟนเพลงจากการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า สามารถเชื่อมโยงตนเองกับเพลง เพื่อนพระเอก (Goodfella) ซึ่งมีการโหยหาอดีตที่เกิดขึ้นจากอารมณ์และความรู้สึก (Emotional and feeling) เช่นเดียวกับเพลง ซึ่งสะท้อนได้จากส่วนหนึ่งของคำสัมภาษณ์ ดังนี้

“เพลงนี้แต่งมาเพื่อเป็นกำลังใจให้คนที่อยู่ในสถานะแอบชอบใช่ไหม แต่ตัวเราเอง กลับเอาเพลงนี้มารีพรีเซนต์ (Represent) ตัวเราเองในฐานะแฟนคลับของโพลีแคทแทน อย่างตอนที่ร้องว่า ความจริงที่ไม่เคยมีตัวฉันในสายตาเธอนั้น ไม่มีความสำคัญกับฉันเลย มันตรงกับชีวิตแฟนคลับอย่างเรามาก ๆ ค่ะ เราไม่ได้เศร้านะ เราแฮปปี้มากที่อยู่ตรงนี้ คอยสนับสนุนเขา ถึงแม้ว่าเขาจะรู้หรือไม่รู้กับการมีตัวตนของเราก็คงตาม”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ C นามสมมติ)

“ฟังก็ทีก็มีความสุขค่ะ เพราะเพลงนี้เป็นเพลงที่ทำให้เรานึกถึง โหมดเมนต์ที่ซื้อเทปของโพลีแคทอัลบั้ม 80s kisses ครั้งแรก ตอนนั้นมีความสุขมาก จดจำมาถึงทุกวันนี้”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ F นามสมมติ)

ในขณะที่เดียวกัน พบว่า การรับรู้ของแฟนเพลงจากการสัมภาษณ์เชิงลึก บางท่านสามารถเชื่อมโยงตนเองกับเพลง เพื่อนพระเอก (Goodfella) ซึ่งมีการโหยหาอดีตที่เกิดขึ้นจากสถานะความสัมพันธ์ (Relationship) ได้เช่นกัน โดยสะท้อนได้จากส่วนหนึ่งของคำสัมภาษณ์ ดังนี้

“เพลงนี้คิดถึงชีวิตสมัยมัธยมอีกค่ะ ฟังแล้วคิดถึงความสัมพันธ์กับเพื่อนในห้อง เพราะว่า เป็นเพลงที่ตะโกนร้องกับเพื่อน อินเนื้อหาดีมาก คนที่เราชอบไปชอบเพื่อนเราซึ่งเราก็เคยเป็น ตอนนั้นเลยติดเพลงนี้สุด ๆ”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ H นามสมมติ)

เพื่อนพระเอก เป็นเพลงเศร้าที่ปลอบโยนคนที่กำลังมีสถานะรักที่ไม่หวังการครอบครอง เนื้อเพลงลักษณะนี้อาจทำให้ผู้ฟังสามารถเชื่อมโยงกับประสบการณ์ความรักที่เกิดขึ้นในรูปแบบต่าง ๆ ดังประโยคที่ผู้ให้สัมภาษณ์ยกตัวอย่างมา ที่ว่า *ความจริงที่ไม่เคยมีตัวตนในสายตาเธอนั้น ไม่มีความสำคัญกับฉันเลย* แต่ถึงอย่างไรก็ดี จากมุมมองผู้ให้สัมภาษณ์กลับมีความรู้สึกในเชิงบวกกับเพลง เพราะการถ่ายทอดจากมุมมองของผู้ประพันธ์ที่มองว่าความรักในรูปแบบนี้สุดท้ายก็สวยงามและเป็นความทรงจำที่ดีในชีวิต

2.1.8) เพลง ขาวดี (White wedding)

เพลงนี้ นะ โพลีแคท ประพันธ์ขึ้นจากมุมมองของประสบการณ์ความรัก ในวัยต่าง ๆ ที่คนอื่นกำลังพบเจอ แนวเพลงที่เกิดขึ้นจึงเป็นความรักในวัยที่โตขึ้น มีการหมั้นหมาย สร้างครอบครัว วางแผนชีวิตอนาคต เลือกสถานที่ฮันนีมูน แต่สุดท้ายฝันเหล่านั้นกลับไม่เป็นจริงกับเรา แต่ก็ยังอยากเป็นกำลังใจให้อีกฝ่ายทำได้แบบที่เคยพูดไว้ และยินดีไปกับความรักของเขา แรงบันดาลใจจากผู้ประพันธ์ในมุมมองนี้ จึงเกี่ยวข้องกับกรอบแนวคิดในกลุ่มที่ 1 คือ การโหยหาอดีตที่เกิดขึ้นจากอารมณ์และความรู้สึก (Emotional and feeling)

เนื้อหาของเพลงนี้ เริ่มต้นเพลงด้วยเนื้อหาของการเล่าเรื่องถึงรายละเอียดของฉากสถานการณ์ในเพลง อันเปรียบเสมือน “ภาพฝัน” ของบุคคลที่อีกฝ่ายรัก วาดเอาไว้ในวันหนึ่งที่ตนเองมีครอบครัวที่สมบูรณ์ในอนาคต ซึ่งนอกจากจะทำให้ผู้ฟังเกิดอารมณ์เศร้าที่ผู้พูดไม่สามารถเป็นคนรักของเธอให้ได้แล้ว ยังเป็นหนึ่งนในวิธีการเล่าเรื่องให้ผู้ประพันธ์ทำให้ผู้ฟังสามารถจินตนาการได้เห็นภาพตามได้ชัดเจนยิ่งขึ้น ดังประโยคที่ว่า

“มีบ้านเล็ก ๆ หลังหนึ่ง ตรงระเปียงเธอจะเอาสีขาวยาลงบนนั้น”

“ปลูกต้นไม้มากมาย”

นอกจากนี้เมื่อใช้คำถามเชิงวาทศิลป์เข้าไปร่วมกับถ้อยคำในประโยค นอกจากจะเป็นการตั้งคำถามที่ไม่ต้องการคำตอบให้ดูน่าสนใจ ยังเป็นการสร้างอารมณ์เพลงให้คู่เร้าสะเทือนใจไปกับอารมณ์แบหวังของผู้พูด ดังประโยคที่ว่า

“ได้เอนกายกับคนที่เธอรัก **อยากมีอยู่ไหม ?**”

“วันอันนี้มูน ยังอยากจะไปที่เดิม **ที่เคยฝันไว้หรือเปล่า ?**”

“หญิงและชายอย่างละคน ยังอยากให้เป็นที่เดิม **ที่เคยตั้งไว้หรือเปล่า ?**”

ซึ่งการที่ผู้พูดใช้คำว่า “เคย” แสดงให้เห็นว่า คำพูดนี้อาจมาจากบทสนทนาที่เคยได้วาดฝันถึงอนาคตร่วมกันกับคนที่รัก ครั้งที่มีความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดและทั้งคู่ในอดีตยังคงอยู่ ซึ่งตอนนี้ความสัมพันธ์นั้นได้จบลงไปแล้ว แต่ความรักความหวังดี ที่จะได้เห็นเธอผู้เป็นที่รักมีความสุขยังคงอยู่ ดังจะเห็นได้จากประโยคที่สื่อถึงความรู้สึกยินดี ห่วงใยและอวยพรให้อีกฝ่ายมีความสุขสมหวังในฐานะคนที่เคยรักอยู่เสมอ ดังประโยคที่ว่า

“รอฟังข่าวดีจากเธอเสมอ รอดูงานเลี้ยงที่เธอวางเอาไว้”

“ขอให้มันได้เป็นจริงเถอะ”

“แค่อยากจะเป็นความสุขของเธอไกล ๆ”

ความหมายที่แท้จริง ของคำว่า “ข่าวดี” ที่ปรากฏจากเนื้อเพลงในท่อนนี้ จึงอาจสื่อความหมายถึง “ข่าวดีจากการแต่งงาน” ในวันสำคัญของอีกฝ่ายกับคนที่ตนเองรักและเลือกที่จะใช้ชีวิตร่วมกันในอนาคต โดยถึงแม้ในเนื้อเพลงผู้พูดจะแสดงความรู้สึกหวังดีที่มีให้แก่อีกฝ่ายจนท่วมท้นหัวใจ แต่ในเนื้อเพลงบางประโยคกลับแอบแฝงการตัดพ้อ เพื่อสื่อให้เห็นอารมณ์เสียใจ ที่ความรักของตนไม่สามารถสมหวังกับเธอผู้เป็นที่รักได้ โดยผู้ประพันธ์เลือกนำเสนอโดยใช้กลวิธีปริทรรศน์ เพื่อแสดงให้เห็นถึงอารมณ์ฝืนใจ จากคำกล่าวของตนเองที่มีใจความสวนทางกับความรู้สึกที่แท้จริงในใจ ดังประโยคที่ว่า “คน ๆ นี้ ยังรอฟังข่าวดีของเธออยู่ ไม่ต้องเชิญฉันไปหรอก **ฉันไม่เป็นไร**”

เมื่อนำมาพิจารณากับการรับรู้ของแฟนเพลงจากการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า สามารถเชื่อมโยงตนเองกับเพลง ข่าวดี (White wedding) ซึ่งมีการโหยหาอดีตที่เกิดขึ้นจากอารมณ์และความรู้สึก (Emotional and feeling) เช่นเดียวกับเพลง ซึ่งสะท้อนได้จากส่วนหนึ่งของคำสัมภาษณ์ ดังนี้

“ด้วยความที่เพลงนี้ พูดถึงความรักในแต่ละช่วงวัย มันทำให้เราได้ทบทวนชีวิตตัวเองอยู่ตลอดค่ะ เราคิดถึงช่วงเวลาที่สำคัญในชีวิตของเราภาพรวม ๆ เลย แบบมันมีอะไรเกิดขึ้นในนั้น แล้วก็รู้สึกซาบซึ้งใจกับเส้นทางชีวิตตัวเองด้วย”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ A นามสมมติ)

“เพลงนี้สำหรับเรามันมีความทรงจำในนั้นค่ะ คือฟังแล้วคิดถึงแฟนเก่าตัวเอง เขาเคยพูดว่า “จะรอฟังข่าวดีนะ” ฟังแล้วเราก็นึกถึงช่วงเวลาที่เขาพูดแบบนั้น จะร้องไห้เลย”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ D นามสมมติ)

“เราชอบคนคนเดิมไว้ในเพลงค่ะ คนคุยเก่า ฟังทีไรก็นึกถึงความรู้สึกดี ๆ ที่มีให้เขาแบบเมื่อก่อนนะ คือเรื่องของ คุณไม่ว่าจะเป็นเมื่อก่อน ตอนนี้อยู่ หรือในอนาคต เราก็อยากที่จะฟังอยู่เสมอ”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ E นามสมมติ)

“เพลงนี้แทนความรู้สึกที่รอฟังข่าวดีจากแฟนเก่าของเราที่รักมาก ๆ คนนึงค่ะ เราคอยอยากรู้และเฝ้ามองดู ความฝันและความสำเร็จของเขาอยู่ตรงนี้เสมอ มันตรงกับท่อน รอฟังข่าวดีจากเธอเสมอ รอดูงานเลี้ยงที่เธอ วางเอาไว้ ขอให้มันได้เป็นจริงเถอะ ความฝันและทุก ๆ อย่างที่ตั้งใจแค่อยากจะเห็นความสุขของเธอไกล ๆ”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ I นามสมมติ)

ในขณะเดียวกัน พบว่า การรับรู้ของแฟนเพลงจากการสัมภาษณ์เชิงลึก บางท่านสามารถเชื่อมโยง ตนเองกับเพลง ข่าวดี (White wedding) ซึ่งมีการโหยหาอดีตที่เกิดขึ้นจากสถานะความสัมพันธ์ (Relationship) ได้เช่นกัน โดยสะท้อนได้จากส่วนหนึ่งของคำสัมภาษณ์ ดังนี้

“เพลงนี้ถึงความสัมพันธ์ของแฟนเก่าค่ะ พอฟังครั้งแรกภาพเหตุการณ์ตอนที่ได้ใช้เวลาร่วมกับเขาในอดีต ก็ย้อนกลับมา แต่คือตอนนี้แฟนคนนี้เขาแต่งงานไปแล้วนะ ตอนนั้นก่อนที่จะเลิกกันไป เราไม่เคยคุยเรื่อง อนาคตกันเลยละ เลยคิดว่าถ้าตอนนั้นยังมีโอกาสเราทั้งคู่น่าจะอยากคุยกันให้ได้มากกว่านี้”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ F นามสมมติ)

ประโยคของผู้ให้สัมภาษณ์ที่ยกตัวอย่างข้างต้นว่า “รอฟังข่าวดีจากเธอเสมอ รอดูงานเลี้ยงที่เธอวาง เอาไว้” ซึ่งคำว่า ข่าวดี ที่มีนัยประหวัดถึง งานแต่งงาน เป็นหัวใจของเนื้อความทั้งหมดในเพลงนี้ นอกจากนี้ จะเป็นตัวแทนของชื่อเพลง ยังเป็นประโยคที่ทำให้เห็นความปรารถนาจากคนรักเก่าเช่นเดียวกับเสียง สะท้อนความรู้สึกคิดถึงช่วงเวลาของที่รักในอดีต จากผู้ให้สัมภาษณ์เชิงลึกข้างต้น ที่ถึงแม้จะไม่ได้มีจุดลงเอย ความรักที่สวยงาม แต่ยังคงเก็บความทรงจำที่เคยได้ใช้เอาไว้เป็นภาพในอดีตที่มีคุณค่าในชีวิตอยู่เสมอ

2.1.9) เพลง ตอนที่เธอมาอนที่ตัก

แรงบันดาลใจของเพลงมาจากภาพเหตุการณ์ ที่จู่ ๆ แมวของ นะ โพลีแคท ก็เข้ามามานอนคลอเคลียที่ ตัก เมื่อนำมามองในรูปแบบความสัมพันธ์ของคู่รัก ที่มานอนบนตักจนเผลอหลับไป เราคงเคลิบเคลิ้มไปกับ การได้ใช้เวลาอยู่กับคนที่รัก จนไม่กล้าที่จะปลุกให้ตื่นขึ้นมาจากภวังค์ที่มีความสุข ภาพเหตุการณ์จึงเป็นการ ที่อีกฝ่ายได้มีโอกาสได้เฝ้ามองคนรัก ในยามหลับไหล ด้วยความอิมเมจหัวใจ แรงบันดาลใจจากผู้ประพันธ์ใน มุมนี้ จึงเกี่ยวข้องกับกรอบแนวคิดในกลุ่มที่ 1 คือ การโหยหาอดีตที่เกิดขึ้นจากอารมณ์และความรู้สึก (Emotional and feeling)

เมื่อวิเคราะห์ในส่วนเนื้อหา เพลงนี้พรรณนาถึงช่วงเวลาที่มีความสุขและตื่นเต้นหัวใจ เมื่อได้ใช้เวลาไป กับคนที่ตนเองแอบรัก ภาพรวมของอารมณ์เพลงเพลงนี้ จึงเต็มไปด้วยประโยคที่สื่อความหมายถึง สถานการณ์ที่ชวนฝัน และเร้าใจไปด้วยหวังอารมณ์ความรักของคู่รักที่แสดงความรักต่อกัน ในเพลงมีการใช้ กลวิธีปริทรรศน์ เป็นการสื่อความหมายที่ตรงกันข้ามกับความจริง ในประโยคที่ว่า “ต้องการให้มันต่อไป

รุ่มร้อนข้างในหัวใจ” โดยสื่อถึงว่าผู้พูดไม่อยากจะไปรบกวนเวลานอนของบุคคลที่เป็นที่รักที่เฝ้ายามสงบอยู่ในภวังค์ แต่ตนเองกลับรู้สึกร้อนรุ่มและตื่นเต้นใจเมื่อได้ใกล้ชิดกับคนในฝันที่นอนบนตักในขณะนี้

นอกจากนี้ ผู้ประพันธ์ยังได้เลือกใช้ถ้อยคำสำคัญ ที่บ่งชี้ให้เห็นว่าสถานการณ์ที่อยู่ตรงหน้า มีความสำคัญอย่างมากและเวลาที่ล้ำค่ากับตัวผู้พูด สังเกตจากการใช้คำว่า “อูระ” และ “เจ้านาย” จากประโยคที่ว่า “ลงมาซบที่ตักของฉันเหมือนฝัน Oh no อูระก็เลื่อนออกไป เจ้านายก็อย่าเพิ่งโทร” เพื่อเปรียบเปรยให้เห็นว่า เวลาที่ได้ใช้ไปกับคนที่รักล้ำค่าและจำเป็นยิ่งกว่าช่วงเวลาเร่งด่วนอันเกิดจากการทำงาน

โดยในขณะเดียวกัน เพลงนี้ยังโดดเด่นไปด้วยการบรรยายภาพสถานการณ์ให้เห็นอย่างชัดเจน และชี้ชวนให้ผู้ฟังจินตนาการและรู้สึกตื่นเต้นไปกับสิ่งที่ผู้พูดกำลังตัดสินใจบางอย่างกับบุคคลอันเป็นที่รัก ดังประโยคที่ว่า

“ที่มีตั้งเยอะเยอะเธอกลับวางตัว ลงมาซบที่ตักของฉันเหมือนฝัน Oh no”

“เพราะระยะห่างระหว่างแก้มเธอ กับปากของฉันเริ่มลดลง Ooh ooh ลมหายใจ ของเราใกล้กัน”

“เอามือเอื้อมไปปิดไฟ รุ่มร้อนข้างในหัวใจ”

โดยในช่วงท้ายของบทเพลง ผู้ประพันธ์ใช้กลวิธีอุปมาอุปไมย ดังประโยคที่ว่า “ให้คิดว่าฉันเป็นหมอน ที่รอมากกว่าสิบปี เวลานี้เป็นเวลาที่เรา ได้พบเจ้าของมันสักที” เพื่อสื่อให้อีกฝ่ายรู้ว่า ตนเองเปรียบเสมือนหมอนดีดีสักใบ ที่สามารถฟังฟังยามที่เหนื่อยล้า หรือต้องการการพักผ่อน ประกอบกับคำว่า รอมมากกว่าสิบปี เพื่อสื่อความให้เห็นว่าตนเองคู่ควรและเหมาะสมที่จะเป็นคนรักของอีกฝ่าย และคำว่า เจ้าของ เพื่อสื่อให้เห็นว่าตนเองพร้อมจะดูแลและให้ความรักแก่บุคคลอันเป็นที่รักด้วยความรักที่ดีต่อความรักครั้งนี้อย่างแท้จริง

เมื่อนำมาพิจารณากับการรับรู้ของแฟนเพลงจากการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า ทุกท่านล้วนเชื่อมโยงตนเองกับเพลง ตอนที่เธอมานอนที่ตัก ซึ่งมีการโหยหาอดีตที่เกิดขึ้นจากอารมณ์และความรู้สึก (Emotional and feeling) ได้เช่นเดียวกับเพลง ซึ่งสะท้อนได้จากส่วนหนึ่งของคำสัมภาษณ์ ดังนี้

“ตอนที่ร้องว่า ให้คิดว่าฉันเป็นหมอน ที่รอมากกว่าสิบปีเวลานี้เป็นเวลาที่เรา ได้พบเจ้าของมันสักที เปิดให้เขาฟังจริง ๆ ตอนกลับมาคบกันอีกครั้งในรอบ 25 ปี คือคนนี้เป็นรักแรกของเราค่ะ บอกเขาว่า 70 % ของเพลง โพลีแคทเป็นเพลงของเขาหมดเลย เพลงนี้มันเลยมีความทรงจำของความรู้สึกดี ๆ ดีใจที่เขากลับมา”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ B นามสมมติ)

“เพลงนี้เราารู้ที่มาของเพลงที่พี่นะแต่งมาจากน้องแมวของตัวเอง เราฟังก็ก็คิดถึงที่มาของเพลงค่ะ ก็คือน้องแมวของพี่แกเลย ประมาณว่า พี่แกจิ้ง เลย ที่แคขนาดแต่งให้แมวยังออกมาเป็นเพลงรักได้ อะไรแบบนี้”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ C นามสมมติ)

“เป็นความทรงจำที่หมาตัวหนึ่งของเรารักมาก ๆ มันชอบมาอ้อนมาหนุนตัก แล้วพอน้องนอนลงมาที่ตักเราก็ไม่กล้าปลุกหรือขยับตัว ตามท่อนที่บอกว่า *ให้คิดว่าฉันเป็นหมอน ที่รอมมากกว่าสิบปี เวลานี้เป็นเวลาที่เราได้พบเจ้าของมันสักที*”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ | นามสมมติ)

ประโยคที่ผู้ให้สัมภาษณ์บางท่านชื่นชอบและเห็นตรงกันว่าทำให้เกิดถึงเรื่องราวในอดีตคือ ประโยคที่ว่า “ให้คิดว่าฉันเป็นหมอน ที่รอมมากกว่าสิบปี” ซึ่งคำว่า “ให้คิดว่าฉันเป็นหมอน” เป็นข้อความบ่งชี้โดยนัย ที่กล่าวโดยอ้อมให้เห็นภาพของ การเป็นที่พักพิง ไม่ว่าจะเป็ทางร่างกายหรือจิตใจ คำคำนี้เชื่อมโยงไปสู่ความสัมพันธ์ในรูปแบบต่าง ๆ อาทิ ความรักที่ได้จากคนรัก คนใกล้ชิด เพื่อน หรือแม้กระทั่งสัตว์เลี้ยงที่รัก และผูกพัน เป็นภาพรวมของความรู้สึกเชิงบวกที่ทำให้ผู้ฟังสามารถรับรู้ และมีความรู้สึกร่วมไปกับเนื้อเพลงได้

2.1.10) เพลง คอนเสิร์ต

เพลงนี้ได้แรงบันดาลใจ มาจากแนวความคิดของผู้ประพันธ์ที่ว่า คอนเสิร์ตมักจะนำความสุขมาให้แก่ผู้ชมเสมอ เมื่อรวมเข้ากับมุมมองความรักที่ว่า ‘ความรักไม่ใช่การครอบครอง และความรู้สึกที่ไม่ได้ครอบครองนั้น ไม่จำเป็นต้องเศร้าเสมอไป’ เป็นแนวความคิดหลักให้ผู้ประพันธ์ มุ่งนำเสนอภาพบรรยากาศของงานคอนเสิร์ต ที่เต็มไปด้วยความสุขสนุกสนาน แต่แฝงไปด้วยอารมณ์เศร้าที่ต้องห่างไกลจากคนที่รัก ทำให้ไม่มีโอกาสได้มาอยู่ในงานคอนเสิร์ตที่ชื่นชอบด้วยกัน แรงบันดาลใจจากผู้ประพันธ์ในมุมนี้ จึงเกี่ยวข้องกับกรอบแนวคิดในกลุ่มที่ 1 คือ การโหยหาอดีตที่เกิดขึ้นจากอารมณ์และความรู้สึก (Emotional and feeling)

เมื่อวิเคราะห์ในส่วนเนื้อหาของ เพลง คอนเสิร์ต มีการใช้ถ้อยคำที่เรียบง่ายเพื่อการพรรณนาถึงบรรยากาศของฉากแสง สี เสียง ที่สนุกสนานของคอนเสิร์ต อันเสริมให้ผู้ฟังได้จินตนาการถึงภาพความสนุกสนานรื่นเริงและ ตื่นตาตื่นใจไปกับการแสดงที่อยู่ตรงหน้า แต่ในขณะเดียวกัน ในเนื้อเพลงมีการบรรยายถึงความโศกเศร้าของบุคคลที่ต้องทรมานกับความรู้สึกคิดถึงคนรัก การนำเสนอเพลงนี้จึงมีจุดที่น่าสนใจด้วยการใช้ภาพบรรยากาศเชิงบวก ที่สวนทางกับอารมณ์ของผู้พูดที่ต้องเผชิญกับความเศร้าในเชิงลบ โดยในเนื้อเพลงปรากฏถ้อยคำสำคัญที่บ่งชี้ให้เห็นสถานการณ์ของงานคอนเสิร์ตดังประโยคที่ว่า

“ในตอนที่เราขอเสียงคนไม่มีใคร”

“ตอนที่วงเริ่มแสดง”

“โบกมือไปพร้อมกัน ในใจมันพร้อมจำ”

“คนดีคนนั้นดวงที่เธอชอบพอดี”

“กระโดดกับฉัน”

นอกจากนี้ยังปรากฏถ้อยคำที่เสริมให้เห็นถึงการที่ผู้พูดให้ความใส่ใจ และเลือกที่จะจดจำรายละเอียดสำคัญในช่วงเวลาที่มีร่วมกันของตนเองกับคนรัก ซึ่งทำให้ผู้ฟังเกิดอารมณ์เห็นใจ และเศร้าไปตามกับเหตุการณ์ที่ผู้พูดพรรณนาไว้ ดังคำพูดที่ว่า “กาปฏิทินรอ” จากประโยค “กาปฏิทินรอคอนเสิร์ตเริ่มเมื่อถึงวัน” และคำว่า “เสื่อซูด” จากประโยค “จะใส่เสื่อซูดที่เหมือนกันอย่างตัวนี้”

ทั้งนี้ยังมีถ้อยคำที่ทำให้ผู้ฟังรับรู้ว่าคุณที่ผู้พูดเอ่ยถึงไม่ได้อยู่ในเหตุการณ์ของความสุขที่เกิดขึ้น
ตรงหน้าอีกต่อไปแล้ว ดังประโยคที่ว่า

“ไม่อยากจะยอมรับว่าเสียเธอไปแล้ว”

“แต่ตอนนี้เธอไม่อยู่ ตอนที่วงเริ่มแสดง”

“เพราะฉันจะเว้นที่ข้าง ๆ ให้จินตนาการ”

แต่ถึงจะรู้อยู่แก่ใจว่าคุณที่รักไม่ได้มายืนอยู่เคียงข้างกันในงานคอนเสิร์ตอีกต่อไปแล้ว แต่การกระทำของผู้พูด กลับสวนทางกับการยอมรับนั้น และแสดงออกมาผ่านถ้อยคำที่แสดงความรู้สึกเชิงประชดประชันแต่เปี่ยมไปด้วยความคิดถึงอดีตที่เคยมีคนที่รักอยู่ใกล้ ๆ ดังแสดงให้เห็นจากประโยคที่ว่า

“จะตะโกนบอกรักให้ดังกว่ากีตาร์เลยคอยดู”

“ตะโกนร้องโน้ตเพี้ยน ๆ ไปโดยไม่สนใคร”

“ไม่หวังว่าเคยซ้อมมาอย่างดีเลิศเพียงใด ยังไงคนซ้อมมาด้วยกันก็ไม่อยู่ฟัง”

โดยประโยคแรก และประโยคที่สาม มีการสื่อสารอารมณ์น้อยใจผ่านถ้อยคำที่ว่า “จะบอกรักให้ดังกว่ากีตาร์” และ “ยังงั้นคนซ้อมมาด้วยกันก็ไม่อยู่ฟัง” ซึ่งเป็นการกล่าวเกินจริงให้ผู้ฟังสัมผัสได้ถึงความคิดถึงอันท่วมท้นที่ผู้พูดต้องปลดปล่อยความรู้สึกภายในที่มีต่อคนรัก นอกจากนี้ยังใช้คำที่สื่อให้เห็นถึงอาการและอริยาบถที่เห็นภาพอย่างชัดเจน ดังคำว่า “ตะโกนร้องโน้ตเพี้ยน ๆ” เพื่อแสดงออกถึงอารมณ์ความคิดถึงภายในที่ต้องการแสดงออกมาให้อีกฝ่ายรับรู้ และยากที่จะควบคุมได้

เมื่อนำมาพิจารณากับการรับรู้ของแฟนเพลงจากการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า บางท่านสามารถเชื่อมโยงตนเองกับเพลง คอนเสิร์ต ซึ่งมีการโหยหาอดีตที่เกิดขึ้นจากอารมณ์และความรู้สึก (Emotional and feeling) ได้เช่นเดียวกับเพลง ซึ่งสะท้อนได้จากส่วนหนึ่งของคำสัมภาษณ์ ดังนี้

“เวลาฟังเพลงนี้ เคยคิดว่าอยากไปดูคอนเสิร์ตด้วยกันกับคนของเราสักครั้ง แต่ก็นั้นแหละมันไม่เคยเกิดขึ้นเลย เศร้ามาก”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ E นามสมมติ)

“เพลงนี้เราคิดถึง ความรู้สึกมีความหวังกับคำสัญญาที่เคยให้ไว้กับคนคนหนึ่งว่าจะมาดูคอนเสิร์ตโพสแคชด้วยกันแต่ตอนนี้เขากลับไม่อยู่แล้วแล้ว พอฟังที่เราก็คิดถึงช่วงเวลาตอนนั้นที่เคยให้สัญญากันค่ะ”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ H นามสมมติ)

“จริง ๆ เพลงนี้มันทำให้เราคิดถึงบรรยากาศในคอนเสิร์ตตามในเนื้อเพลงเลยคะ แต่เป็นความรู้สึกรอคอยนะ คือเรารอคอยหนึ่งกลับมาอยู่ข้าง ๆ อยากให้เขาคอนนั้นอยู่กับเราในทุก ๆ คอนเสิร์ตที่เราไปด้วยกัน ตามท่อนที่บอกว่า จะไม่ยืนชิดเคียงกับใคร I'll keep my distance เพราะฉันจะเว้นที่ข้าง ๆ ให้จินตนาการโบกมือไปพร้อมกัน ในใจมันพร้อมจำ ว่าเธออยู่ตรงนี้ กระโดดตรงนี้ได้หนีไปไหน รักยังอยู่”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ I นามสมมติ)

นอกจากนี้ พบว่า การรับรู้ของแฟนเพลงจากการสัมภาษณ์เชิงลึก บางท่านสามารถเชื่อมโยงตนเองกับเพลง คอนเสิร์ต ซึ่งมีการโยยหาอดีตที่เกิดขึ้นจากสถานะความสัมพันธ์ (Relationship) ได้เช่นกัน โดยสะท้อนได้จากส่วนหนึ่งของคำสัมภาษณ์ ดังนี้

“ฟังแล้วคิดถึงบรรยากาศเก่า ๆ ค่ะที่เคยได้ไปคอนเสิร์ต หรือ งานดนตรี ต่าง ๆ กับแฟน เป็นช่วงเวลาที่ดีมาก มีความสุขที่ได้ไปไหนมาไหนด้วยกัน ความสัมพันธ์แบบนี้มันดีมาก ๆ เลยค่ะ”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ F นามสมมติ)

ขณะเดียวกัน พบว่า การรับรู้ของแฟนเพลงจากการสัมภาษณ์เชิงลึก บางท่านสามารถเชื่อมโยงตนเองกับเพลง คอนเสิร์ต ซึ่งมีการโยยหาอดีตที่เกิดขึ้นจากเหตุการณ์ (Situation) ได้เช่นกัน โดยสะท้อนได้จากส่วนหนึ่งของคำสัมภาษณ์ ดังนี้

“เพลงนี้ทำให้เราคิดถึงช่วงเวลาที่ได้ดูคอนเสิร์ตดวงโปรดด้วยกันจนได้ค่ะ เราวางแผนกับแฟนไว้ จนในที่สุดเราก็ทำได้ วันนั้นเราได้ไปคอนเสิร์ตด้วยกันจริง ๆ มันคือ คอนเสิร์ตแรกที่จัดตอนหลังเกิดโควิดเลย คิดถึงโมเมนต์อันนี้มาก ๆ เป็นคอนเสิร์ตครั้งที่มีค่ามาก ๆ ของเรากับแฟนค่ะ”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ G นามสมมติ)

ด้วยความที่ เพลง คอนเสิร์ต มีเนื้อความที่บรรยายภาพของบรรยากาศงานคอนเสิร์ต ทำให้ผู้ที่มีประสบการณ์ร่วมกับเพลงสามารถเข้าถึงภาพที่ผู้ประพันธ์มุ่งนำเสนอได้ดี ประกอบกับประโยคต่าง ๆ ในเพลงที่ช่วยเสริมอารมณ์และความรู้สึกแก่ผู้ฟังมากขึ้น อาทิท่อนที่ผู้ให้สัมภาษณ์ยกตัวอย่างว่า “จะไม่ยื่นชิดเคียงกับใคร I'll keep my distance เพราะฉันจะเว้นที่ข้าง ๆ ให้จินตนาการ” สืบเนื่องจากคำว่า เว้นที่ และจินตนาการ ที่ช่วยสร้างจินตภาพให้หวนคิดถึงบุคคลอันเป็นที่รักของตนเองได้เห็นภาพชัดเจนมากขึ้น กรอบของการโยยหาอดีตที่วิเคราะห์ได้จากผู้ฟังจึงมีทั้งส่วนที่มาจากอารมณ์และความรู้สึก สถานะความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น และ สถานการณ์ของบรรยากาศคอนเสิร์ตอันเป็นที่น่าจดจำ

2.1.11) เพลง ชิ่ง (Friday on the highway)

เพลงนี้ได้แรงบันดาลใจมาจากมุมมองทั่วไปของรูปแบบความรักที่มีความตื่นเต้น เร้าใจ เป็นเพลงที่เล่าถึงบรรยากาศความรักในยามค่ำคืน ที่เต็มไปด้วยความฉิวลลิตาต่ออีกฝ่ายทุกครั้งที่ได้เจอและใช้เวลาของความทรงจำร่วมกัน แรงบันดาลใจจากผู้ประพันธ์ในมุมมองนี้ จึงเกี่ยวข้องกับกรอบแนวคิดในกลุ่มที่ 1 คือ การโยยหาอดีตที่เกิดขึ้นจากอารมณ์และความรู้สึก (Emotional and feeling)

เพลง ชิ่ง มีการใช้ถ้อยคำเพื่อสื่อถึงภาพของบรรยากาศการสังสรรค์ ยามค่ำคืน จากการนัดพบหน้ากันแบบตัวต่อตัว ดังประโยคในช่วงต้นของเพลงที่ว่า “ได้เจอกัน แค่นหน้าจอ ไม่พอไหม ?” การใช้คำว่า “บนหน้าจอ” ที่แปลว่า การติดต่ออีกฝ่ายแบบไม่ได้พบหน้ากันจริง ย่อมก่อให้เกิดความคิดถึงและฉิวลลิตาอย่างแรงกล้า ทำให้เพลงนี้จึงมีการพรรณนาถึงความรู้สึกที่คนทั้งคู่ได้มีโอกาสพบกัน ในห้วงอารมณ์ที่เต็มไปด้วย

ด้วยความสนุกสนาน ตื่นเต้นเร้าใจ ขวนขวายหาในช่วงวัยที่กำลังศึกษาค้นคว้ากับความรักในยามค่ำคืนของคน ทั้งคู่ ซึ่งสะท้อนได้จากการเลือกใช้คำที่ทำให้ผู้ฟังรู้สึกถึงภาพของสถานการณ์ดังกล่าว ดังประโยคที่ว่า

“จะไม่มีฟ้าผ่า ครึ่งไหน ที่มันจะรุนแรงและแรงเกิน การที่เรามองตา”
 “เรารู้ดี แสงไฟคืนนี้ ต้องสว่างกว่าคืนไหน ไม่มีใครเร็วไปกว่านี้”
 “เปิดเพลงให้ดังยิ่งกว่านี้ วันนี้ที่ฉันได้มีเธออยู่”

นอกจากนี้ จากประโยคที่กล่าวมาข้างต้น หากพิจารณาในบริบทของการใช้กลวิธีการกล่าวเกินจริง ประกอบกับการใช้คำถามเชิงวาทศิลป์ พบว่ายังเสริมให้ความเข้มข้นของอารมณ์เพลงเกิด ความสนุกสนาน และทำให้ผู้ฟังสามารถคล้อยไปตามภาพบรรยากาศของเพลงที่ผู้ประพันธ์สร้างขึ้น ดังประโยคที่ว่า “ไม่มีฟ้าผ่าครึ่งไหน ? ที่จะรุนแรงและแรงเกิน” และ “แสงไฟคืนนี้สว่างกว่าคืนไหน ?” เป็นต้น ซึ่งหากสังเกตจะเห็นว่า ผู้ประพันธ์เลือกใช้คำว่า “ฟ้าผ่า” “แสงไฟ” และ “เพลง” เพื่อสื่อถึงความสนุกสนาน และทำให้เห็นภาพของการปลดปล่อยใจไปความรักที่อยู่ตรงหน้า ในหัวงราตรีที่แสนยาวนานนี้ได้อย่างชัดเจน ซึ่งเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นอาจทำให้ผู้ฟังหลายท่าน ย้อนคิดถึงช่วงวัยวันวานที่ได้มีโอกาสใช้เวลาร่วมกับคนที่เรารักอย่างสนุกสนาน ถึงแม้จะรู้ว่าเวลาในคำคืนนี้ต้องผ่านพ้นไป แต่ก็ยังขอมิโอกาสได้ดื่มด่ำและใช้มันไปอย่างคุ้มค่ากับคนที่รักก็เพียงพอแล้ว

เมื่อนำมาพิจารณากับการรับรู้ของแฟนเพลงจากการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า สามารถเชื่อมโยงตนเองกับเพลง ซึ่ง ซึ่งมีการโหยหาอดีตที่เกิดขึ้นจากอารมณ์และความรู้สึก (Emotional and feeling) ได้ เช่นเดียวกับเพลง ซึ่งสะท้อนได้จากส่วนหนึ่งของคำสัมภาษณ์ ดังนี้

“เพลงนี้เนื้อหามันเพียวฟ้าวานะคะ พอฟังแล้วมันทำให้เราย้อนไปถึงช่วงเวลาที่เคยได้ใช้กับคนนึงคะ นึกถึงเรื่องราวที่เคยจีบกันแรก ๆ กับคนคนนึง ได้ไปเที่ยว คอนเสิร์ตด้วยกันในหลายๆที่ *ไม่มีใครเร็วกว่านี้ วันนี้ที่ฉันได้มีเธออยู่* It's friday love on the high way I meet you เปิดเพลงให้ดังยิ่งกว่านี้ วันนี้ที่ฉันได้มีเธออยู่ It's friday love on the high way I meet you”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ I นามสมมติ)

นอกจากนี้ พบว่า การรับรู้ของแฟนเพลงจากการสัมภาษณ์เชิงลึก บางท่านสามารถเชื่อมโยงตนเองกับเพลง ซึ่ง (Friday on the highway) ซึ่งมีการโหยหาอดีตที่เกิดขึ้นจากสถานะความสัมพันธ์ (Relationship) ได้เช่นกัน โดยสะท้อนได้จากส่วนหนึ่งของคำสัมภาษณ์ ดังนี้

“เนื้อเพลงของเพลงนี้ กับผู้ตรวม ๆ ของเพลงทำให้เราคิดถึงบรรยากาศของความสัมพันธ์ แบบคู่รักของคนในสมัยก่อน คือเมื่อก่อนเนี่ย กว่าจะรักกันมันยากคะ กว่าจะได้คุยได้เจอมันไม่ง่ายเท่าสมัยนี้ เวลาฟังเพลงนี้ก็จะคิดถึงความสัมพันธ์คลาสสิกแบบนั้นขึ้นมา”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ J นามสมมติ)

ขณะเดียวกัน พบว่า การรับรู้ของแฟนเพลงจากการสัมภาษณ์เชิงลึก บางท่านสามารถเชื่อมโยงตนเองกับเพลง ซึ่ง ซึ่งมีการโยยหาอดีตที่เกิดขึ้นจากเหตุการณ์ (Situation) ได้เช่นกัน โดยสะท้อนได้จากส่วนหนึ่งของคำสัมภาษณ์ ดังนี้

“อันนี้เราฟังแล้วคิดถึงเหตุการณ์ที่จดจำวันหนึ่ง ในเดือนกุมภาพันธ์ที่เพิ่งผ่านมาค่ะ จำได้เลยว่าวันนั้นเราขับรถไปหาพี่นะ ที่นครนายกเลย เออพอฟังเพลงนี้ มันก็คิดถึงภาพเหตุการณ์วันนั้นขึ้นมาทุกทีค่ะ ถึงจะไม่ใช่วิจัยของการขับรถในคืนวันศุกร์ ตามเนื้อเพลงที่ร้องว่า *It's Friday love on the heaven* ก็ตาม จริง ๆ เพลงนี้เรามีตอนที่ประทับใจในตอนที่ยังร้องว่า *คิดถึงกันอย่ารอไว้ ได้เจอกันแค่บนหน้าจอมันพอไหม* เนี่ยอันนี้มันตรงมาก ความคิดถึงมันไม่พอใจ เราก็เลยขับรถไปหาพี่นะที่นครนายกเลย (ข้า)”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ C นามสมมติ)

เพลง ซึ่ง มุ่งเสนอบรรยากาศของความรื่นเริงในรักวัยรุ่น ขณะใช้เวลาร่วมกับคนที่ตนเองรัก โดยสามารถเชื่อมโยงผู้ให้สัมภาษณ์เข้ากับเรื่องราวชีวิตตนเองผ่านเพลงได้จากถ้อยคำที่ปรากฏในเพลง ดังข้างต้น ได้แก่ “*It's Friday love on the heaven*” และ “*คิดถึงกันอย่ารอไว้ ได้เจอกันแค่บนหน้าจอมันพอไหม*” ที่สื่อถึงความรวดเร็ว รื่นเริง และความสุขสนุกสนานที่แอบซ่อนไว้ในการเล่นคำของเนื้อเพลง สิ่งเหล่านี้ช่วยประกอบสร้างจินตภาพที่สามารถเชื่อมโยงความทรงจำของผู้ให้สัมภาษณ์ที่มีต่อเพลงนี้ได้ทั้งสิ้น

2.1.2) เพลง ผู้ช่วยที่ดีที่สุด (Your butler)

เพลงนี้เล่าถึงมุมมองความรักของคนที่ได้เห็นอีกฝ่ายมีความรักกับคนที่เลือก ถึงแม้ตนเองจะไม่ได้ครอบครองหัวใจของคนที่ถูกแอบรัก แต่ก็ยังยืนอยู่ตรงนี้ด้วยความปรารถนาดีให้เสมอ แรงแบบตาลใจจากผู้ประพันธ์ในมุมมองนี้ จึงเกี่ยวข้องกับกรอบแนวคิดในกลุ่มที่ 1 คือ การโยยหาอดีตที่เกิดขึ้นจากอารมณ์และความรู้สึก (Emotional and feeling)

เพลง ผู้ช่วยที่ดีที่สุด เริ่มต้นเพลงด้วยการใช้กลวิธีอุปลักษณ์ ในการเปรียบเทียบความรู้สึกของผู้พูดกับความเป็นจริงที่ว่าตนเองเป็นได้แค่คนแอบรัก และไม่มีทางที่จะได้สานสัมพันธ์กับอีกฝ่ายไปได้ไกลกว่านี้ โดยผู้ประพันธ์ใช้คำว่า “คือ” เป็นตัวเชื่อมโยงประโยคให้เกิดการแทนความหมายข้างต้น ดังประโยคที่ว่า

“สิ่งที่ทำให้ฉันนอนฝันดีทุกคืน คือการได้รู้ว่าเธอกับเขาคู่กัน”
 “คืนนี้มีอะไรทำฉันนอนไม่หลับ คือการได้รู้ว่าเธอกับเขาทะเลาะกัน”

ข้อความข้างต้น เป็นความรู้สึกของผู้พูด ที่พร้อมยินดีหากอีกฝ่ายมีความสุขเมื่อได้พบความรักที่ดี ในขณะที่เดียวกันก็รู้สึกร้อนรุ่มใจหากรู้ว่าอีกฝ่ายมีความสุขเช่นกัน แต่ถึงอย่างไรก็ดี เราสามารถมองเห็นการสื่อสารอารมณ์แอบแฝงการตัดพ้อเล็กน้อยในอีกมุมหนึ่งได้ จากสถานการณ์ความรักที่กำลังเผชิญเพราะรู้ว่าทำอย่างไรตนเองก็ไม่สามารถเป็นตัวจริงในความสัมพันธ์ครั้งนี้ได้ ดังประโยคที่ว่า “ก็รู้หรอกว่าเขานั่นรัก รักเธอ” หรือ ประโยคที่ว่า “คนดีแบบนี้เธอคงพบเจอไม่ได้ง่าย ๆ”

โดยประโยคในเนื้อเพลงที่ทำให้ผู้ฟังเข้าใจความรู้สึกของการเป็นคนแอบรัก สืบเนื่องจากประโยคที่ว่า “มีคนอยู่สองแบบ คนที่มีความรัก กับคนที่มันแอบปีต่อนได้เห็นคนรักกัน” ซึ่งในที่นี้ คนที่มีความสุขตอนเห็น

คนรักกัน คือ ตัวผู้พูดที่ไม่ได้เป็นตัวจริงในความสัมพันธ์ และประโยคที่ว่า “ในใจเขาคงสักรูปเธอ” ซึ่งสื่อนัยยะของ “การสัก” เป็นการแสดงออกให้เห็นความรักที่เหนียวแน่นของคนทั้งคู่ ที่ไม่มีทางแทรกกลางความสัมพันธ์นั้นได้

ความโดดเด่นอีกประการของเพลงนี้ นอกจากเนื้อหาที่ทำให้ผู้ฟังรู้สึกเห็นใจ และเจ็บปวดใจที่ไม่สามารถสมหวังในความรักได้ คือการที่ผู้ประพันธ์ใช้กลวิธีเล่นคำซ้ำ เพื่อเน้นย้ำเนื้อความ และกลายเป็นเอกลักษณ์ของเพลง อาทิ ในประโยคที่กล่าวว่า “เขาอยู่ตรงนั้น หันไป หันไป ขอเธออย่าเพิ่งมองใคร”, “อย่าได้หันไหน หันไป หันไป หันไป” หรือ “ให้เขาได้เป็นคนขับน้ำตา อย่าเพิ่งหันมา อย่าเพิ่งหันมา” เป็นต้น สิ่งซึ่งช่วยเสริมให้เข้าถึงความรู้สึกของผู้พูดที่ยอมเสียสละ เอาใจช่วยอีกฝ่ายให้สมหวังในความรัก ด้วยการกล่าวซ้ำเพื่อออกคำสั่งกลาย ๆ แต่แฝงไปด้วยความเจ็บปวดที่ขอแบกรับเอาไว้ เพื่อเห็นคนที่รักมีความสุขกับคนที่ตนเองคิดว่าเหมาะสมมากกว่าถึงแม้ว่าอาจจะมีโอกาสพัฒนาความสัมพันธ์ได้ก็ตาม

เมื่อนำมาพิจารณากับการรับรู้ของแฟนเพลงจากการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า สามารถเชื่อมโยงตนเองกับเพลง ผู้ช่วยที่ดีที่สุด (Your butler) ซึ่งมีการโหยหาอดีตที่เกิดขึ้นจากอารมณ์และความรู้สึก (Emotional and feeling) ได้เช่นเดียวกับเพลง ซึ่งสะท้อนได้จากส่วนหนึ่งของคำสัมภาษณ์ ดังนี้

“เพลงนี้ทำให้เราคิดถึงแฟนเก่าค่ะ ถึงจะเลิกกันนานแล้ว แต่ก็แอบเป็นห่วงเขาเหมือนกันนะ แต่เรารู้ว่าตัวเองควรยืนตรงไหน ทำได้แค่นี้ ฟังทีไรก็ต้องห้ามใจตัวเองเอาไว้ค่ะ ว่าอย่าไปยุ่งกับเขาเลย”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ B นามสมมติ)

“เพลงนี้ทำให้เราย้อนคิดถึง ตัวเองตอนทำหน้าที่ที่ปรึกษาค่ะ เราช่วยคนที่เราชอบให้คืนดีกับคนที่เขารัก ซึ่งตอนนั้นเรารู้สึกเศร้าอยู่นะคะ แต่เราก็เต็มใจจะทำให้เขา เหมือนกับท่อน *เขาอยู่ตรงนั้นหันไปหันไป ขอเธออย่าเพิ่งมองใครกำลังกลับมาคืนดี อีกไม่กี่นาทีเธอรอเขาได้ไหม อันนี้ตรงมาก*”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ I นามสมมติ)

“ก่อนหน้านี เราไม่เคยเชื่อเลย ว่าคนเรามันจะสามารถมองดูคนที่เรารักไปรักกับคนอื่นได้จริง ๆ หรือจนกระทั่งได้เจอกับเรื่องราวชีวิตของตัวเอง เพลงนี้มันเป็นตัวแทนของความรักแบบนั้นของเราค่ะ เรารู้สึกพอใจที่ได้อยู่ในสถานะแบบนี้ ยินดีไปกับเขาด้วยนะ แบบว่าถึงสุดท้ายได้เป็นแค่ผู้ช่วยที่ดีที่สุด แค่นั้นก็เพียงพอแล้วสำหรับชีวิตของคนที่เคยรักใคร่อย่างเรา”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ J นามสมมติ)

จากประโยคที่ผู้ให้สัมภาษณ์ยกตัวอย่างข้างต้น ที่ว่า “เขาอยู่ตรงนั้นหันไปหันไป ขอเธออย่าเพิ่งมองใครกำลังกลับมาคืนดี อีกไม่กี่นาทีเธอรอเขาได้ไหม” เป็นประโยคที่แทนความรักของคนแอบรักที่ยังคงหวังดีให้คนที่เรารักมีความสุข จากคำว่า “กลับมา” ที่สื่อให้เห็นว่า ถึงอย่างไร เราก็ไม่อาจเป็นตัวจริงของเขาได้จากบทสัมภาษณ์นี้ จะเห็นได้ว่าผู้ให้สัมภาษณ์ต่างย้อนนึกถึงบุคคลที่ตนเคยรัก หรือคนรักเก่าที่มีเนื้อหาสัมพันธ์กับเพลง รวมไปถึงการมองเห็นตัวเองในความสัมพันธ์ครั้งนี้เช่นกัน

2.1.3) เพลง ดูดี (Pretty...Good)

เพลงนี้เล่าถึงความรู้สึกหวังดีที่จะคอยเป็นกำลังใจ ให้คนที่แอบรักแม่ต้องอยู่ในสถานะใดก็ตาม แรงบันดาลใจจากผู้ประพันธ์ในมุมมองนี้ จึงเกี่ยวข้องกับกรอบแนวคิดในกลุ่มที่ 1 คือ การโยยหาอดีตที่เกิดขึ้นจากอารมณ์และความรู้สึก (Emotional and feeling)

เพลง ดูดี เริ่มต้นเพลงมาด้วยการพรรณนาถึงภาพเหตุการณ์ในวันสำคัญของบุคคลอันเป็นที่รัก สืบเนื่องจากการที่ผู้ประพันธ์ใช้คำสำคัญ เพื่อสื่อให้เห็นถึงรายละเอียดที่ผู้พูดให้ความสนใจและจดจำเกี่ยวกับคนที่รักได้เป็นอย่างดี ดังประโยคที่ว่า

“ได้ดูชุดที่สั่งตัดมาพิเศษ”

“Lipstick ฉันว่าแถมเหมาะกับสีแดง”

“และน้ำหอมกลิ่นนี้เขาชอบแน่นอน”

โดยความน่าสนใจของเพลงนี้ คือการที่ผู้ประพันธ์เลือกใช้ระดับภาษาไม่เป็นทางการ เพื่อสื่อถึงความรู้สึกเป็นกันเองของผู้พูดกับอีกฝ่าย ในสถานะที่คุ้นเคยกันเป็นอย่างดี ดังปรากฏในเนื้อเพลงเป็นคำว่า “ดูดีที่สุดเลยเว้ยแก” ซึ่งคำเหล่านี้มักถูกใช้ในการสื่อสารของสถานะความสัมพันธ์แบบเพื่อน ในเพลงนี้จึงเป็นการถ่ายทอดอารมณ์ของเพื่อนที่แอบรักเพื่อน ที่แม้จะไม่สมหวังในความรัก แต่ยังคงมอบความหวังดีให้แก่อีกฝ่ายที่แอบรักอยู่เสมอ ซึ่งผู้ประพันธ์เลือกใช้การเปรียบเทียบความรักของผู้พูดที่มีให้แก่เพื่อนสนิทที่แอบรัก ไม่ได้แตกต่างไปจากความรู้สึกที่เธอมีให้แก่ผู้อื่น ผ่านการใช้คำว่า “แบบเดียวกับ” และ “ไม่ต่างจาก” ดังปรากฏในประโยคที่ว่า

“แกลงมองในตาเขา ถ้ามีสายตา แบบเดียวกับฉันที่มองแกตลอดมา ก็แปลว่ารักหมดหัวใจ”

“แกลงประคองมือเขา ถ้ามีสัมผัส ไม่ต่างจากครั้งที่ฉันเคยได้จับไว้”

สังเกตเพิ่มเติมจากการใช้คำที่สื่อให้เห็นถึงความรู้สึกของผู้พูดที่เหมือนเดิมอยู่เสมอแม้เวลาจะล่วงเลยมานานเท่าใด จากคำว่า “ตลอดมา” และ “เคย” ซึ่งนัยหนึ่งสื่อให้เห็นว่าผู้พูด ยังคงหวนนึกถึงช่วงเวลาเก่า ๆ ที่เคยได้มีร่วมกับคนที่เคยรักอยู่เสมอ โดยในส่วนท้ายของเนื้อเพลง ผู้ประพันธ์ใช้กลวิธีปริทรรศน์ ในการพรรณนาเนื้อความให้เห็นถึงความรู้สึกอดกลั้นต่อการแสดงออกถึงต้องการแท้จริงในหัวใจ อันสวนทางกับสิ่งที่เขาสามารถทำได้ในชีวิตจริง ดังประโยคที่ว่า “ทั้งชีวิตอยากดูครั้ง เอาไว้ไม่ให้ไปรักใคร่ที่ไหน แต่ต้องทนไว้ ที่เขาทำได้คือเฝ้ารอ” ซึ่งในที่นี้จะเห็นได้ว่า ผู้ประพันธ์เลือกใช้คำว่า “ทั้งชีวิต” เพื่อแสดงให้เห็นถึง ความรุนแรงของระดับอารมณ์ ที่ท่วมท้นไปด้วยความเจ็บปวดจากการฝืนทนเก็บความรู้สึกที่ไม่สมหวังภายในใจ ประกอบกับคำว่า “อยาก....แต่” เพื่อแสดงให้เห็นถึงความต้องการของผู้พูดที่ไม่สามารถทำได้ในชีวิตจริง เพราะรู้ว่าคนที่เรารักกำลังจะสมหวังกับผู้อื่นไปแล้ว

เมื่อนำมาพิจารณากับการรับรู้ของแฟนเพลงจากการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า สามารถเชื่อมโยงตนเองกับเพลง เพลง ดูดี (Pretty Good) ซึ่งมีการโหยหาอดีตที่เกิดขึ้นจากอารมณ์และความรู้สึก (Emotional and feeling) ได้เช่นเดียวกับเพลง ซึ่งสะท้อนได้จากส่วนหนึ่งของคำสัมภาษณ์ ดังนี้

“สำหรับเรามันเป็นตัวแทนของความเป็นเฟรนด์โซนเลยอะ ฟังแล้วก็คิดถึงความรู้สึกของเรา ที่ครั้งนึง เคยแอบรักเพื่อน ยังจำได้อยู่แม้จะผ่านมานานมาก ๆ แล้ว ”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ A นามสมมติ)

“เราไม่เคยมีประสบการณ์การแอบรักเพื่อนนะอะ แต่ฟังครั้งแรก เรากลับเข้าใจความรู้สึกนั้นได้จากเนื้อเพลง ตรงกับความรู้สึกเราที่คงหวัง ๆ ถ้าต้องรักใครแล้วบอกไปไม่ได้ จากตอนที่ร้องว่า *ที่สุดเลยเว้ยแก็*”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ B นามสมมติ)

“เป็นเพลงที่สะท้อนตัวเราอีกเพลงนึงอะ ความรู้สึกของตัวเองตอนแอบชอบเพื่อน คิดถึงโมเมนต์นั้นเลย”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ C นามสมมติ)

“เพลงนี้มันเป็นประสบการณ์ของเราเลย ฟังแล้วก็คิดถึงสมัยตอนที่เราแอบรักเพื่อนอะ ตอนนั้นเข้าใจเลยว่ารักคนใกล้ตัวมันเป็นยังไง”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ D นามสมมติ)

“เพลงนี้มันคือตัวแทนของเฟรนด์โซน ทั้งจากเนื้อเพลงอะไรแบบนี้ เลยเป็นอีกเพลงที่ยังอินเพราะเราก้เคยมีประสบการณ์แบบนั้น คือเพลงนี้มันทำให้คิดถึงภาพตัวเองอะ เรามองเห็นคนที่เรารักเขาสมหวังกับคนอื่นที่ไม่ใช่เรา ตอนนั้นเราได้แต่พยักหน้ากับตัวเอง แล้วบอกว่ายินดีด้วยนะจากใจเลยจริง ๆ”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ E นามสมมติ)

“เพลงนี้เป็นอีกเพลงที่ทำให้เราอิน เพราะจากประโยคที่ว่า *กลองมองในตาเขา* มันสื่อถึงความรู้สึกแบบแอบชอบเพื่อนมาก พอถึงเวลานั้นสายตามันบอกทุกอย่างอะ ทั้งมุมของคนที่เราชอบ และมุมที่เราที่ชอบเพื่อนคนนั้นเหมือนกัน ฟังแล้วรู้สึกเห็นภาพเลย”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ H นามสมมติ)

“เพลงนี้ก็ตรงกับเราตามเนื้อเพลงอีกแล้วอะ ในตอนที่ร้องว่า *Lipstick ฉันว่าแก็เหมาะกับสีแดงและน้ำหอม กลิ่นนี้เขาชอบแน่นอน อย่าลืมนั่งยิ้มแบบนี้ให้เขาทุกตอนจะดูดีที่สุดเลยเว้ยแก็* อันนี้เราเคยแอบชอบคนนึงอะ แล้วพยายามจะทำให้คนที่เราชอบดูดีในสายตาคอนอื่นเหมือนกัน แบบหวังดีกับเขาอะ อยากเห็นเขามีความสุขกับคนที่เลือก แม้จะไม่ใช่เรา”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ I นามสมมติ)

จากส่วนหนึ่งของบทสัมภาษณ์ข้างต้น จะเห็นว่าเนื้อเพลงบางส่วน สามารถเชื่อมโยงประสบการณ์ที่เคยเกิด หรือ ไม่เคยเกิดกับตัวเราให้เห็นภาพของอารมณ์ที่เพลงที่ผู้ประพันธ์ต้องการจะสื่อได้ ดังประโยคที่ว่า

“Lipstick ฉันว่าแกเหมาะกับสีแดงและน้ำหอมกลิ่นนี้เขาชอบแน่นอน อย่าลืมส่งยิ้มแบบนี้ให้เขาทุกตอนจะดูดีที่สุดเลยเว้ยแก” ที่แสดงออกให้เห็นถึงความใส่ใจที่อยากให้คนที่เราแอบรักดูดีในสายตาของคนอื่น ประกอบกับการวิเคราะห์เนื้อหาข้างต้น ที่ผู้ประพันธ์เลือกใช้คำว่า “ที่สุดเลยเว้ยแก” มาใส่ในเพลง ให้เข้าถึงความสัมพันธ์แบบเพื่อน ที่ทำให้ผู้ฟังคิดถึงสถานะความสัมพันธ์ของตนเองที่เคยแอบรักเพื่อนในอดีตได้ชัดเจนเช่นเดียวกัน

2.1.14) เพลง มานีมา (MANEEMA)

เพลงนี้ได้แรงบันดาลใจมาจากเนื้อหาของผลงานเพลงอื่นเกี่ยวข้องกับรักที่ผิดหวัง จึงอยากประพันธ์เพลงที่เป็นคำปลอบใจให้แฟนเพลง และให้กำลังใจคนที่กำลังผิดหวังในความรัก หรือในยามที่กำลังเศร้าจากอะไรก็ตาม เพลงนี้จะเป็นที่พิถีพิถันให้หัวใจของแฟนเพลงโพลีแคทที่เหนื่อยล้าได้เสมอ แรงบันดาลใจจากผู้ประพันธ์ในมุมมองนี้ จึงเกี่ยวข้องกับกรอบแนวคิดในกลุ่มที่ 1 คือ การโหยหาอดีตที่เกิดขึ้นจากอารมณ์และความรู้สึก (Emotional and feeling)

เมื่อวิเคราะห์ในเชิงเนื้อหาที่กล่าวไปข้างต้น จะเห็นได้ว่า ผู้ประพันธ์เริ่มต้นเพลงจากการใช้กลวิธีคำถามเชิงวาทศิลป์ เพื่อแสดงออกถึงการปลอบโยนและแสดงความเป็นห่วงจากตัวผู้พูด ดังประโยคที่ว่า “ไหนเจ็บตรงไหน ? ปวดตรงไหน ? จะเจ็บตรงนั้นให้ความซ้ำหมดยไป” และ “เจอคนใจร้าย มาใช้ไหมเธอ ?” โดยผู้ประพันธ์ เลือกใช้ถ้อยคำที่สื่อให้เห็นถึงสาเหตุของความเสียใจจากอีกฝ่ายซึ่งสังเกตได้จากคำว่า เจ็บ – ปวด และ คนใจร้าย ที่หมายถึงคนที่ทำให้เราเสียใจ

ในเพลงมีการใช้กลวิธีกล่าวเกินจริง เพื่อเสริมภาพของเนื้อความให้น่าสนใจ และทำให้ผู้ฟังเห็นภาพของอารมณ์ที่เต็มเปี่ยมไปด้วยความรักที่ผู้พูดต้องการสื่อสารกับอีกฝ่ายมากขึ้น ดังประโยคที่ว่า “หากได้มองรอยยิ้มของเธอแค่หนึ่งครั้ง และจะให้ตายตรงนั้นก็ไม่เสียตาย” แสดงให้เห็นว่า ความสุขที่ได้จากความสุขที่เราเรงของคนที่เรารักนั้นมีคุณค่า และไม่รู้สึกละอายใจหากต้องแลกชีวิตของตนเองกับรอยยิ้มนั้น

ในเพลงมีการใช้ถ้อยคำซึ่งเป็นตัวแทนของบุคคล เพื่อถ่ายทอดการนำเสนออารมณ์และความรู้สึกของผู้พูดต่อสถานการณ์ความรักที่เกิดขึ้น ดังจะเห็นได้จากประโยคที่ว่า

“เต็มใจจะดูแลเธอด้วยความรักที่มี ไม่ต้องร้องนะคะคนดี”

“เจอคนใจร้าย มาใช้ไหมเธอ”

“ลืมคนใจร้าย ออกไปเสียที”

จากเนื้อเพลงข้างต้นจะเห็นได้ว่า ผู้ประพันธ์เลือกใช้คำว่า คนดี และ คนใจร้าย เพื่อสื่อแทนบุคคลผู้เป็นที่รัก และ คนที่ทำให้คนรักต้องเสียใจ ตามลำดับ ดังนั้นถ้อยคำในประโยคความที่เกี่ยวกับกับคนดี จึงแสดงออกมาในลักษณะของการปลอบโยนอย่างอบอุ่น ดังคำว่า “เต็มใจจะดูแลเธอด้วยความรัก” และ “ไม่ต้องร้องนะคะ” ส่วนถ้อยคำในประโยคความที่เกี่ยวกับกับคนใจร้าย จะแสดงให้เห็นถึงอารมณ์ที่ไม่พอใจ และโกรธแค้นแทนคนรักที่ต้องเผชิญกับบุคคลเหล่านี้

นอกจากนี้ เพลง มานี้มา (MANEEMA) ยังน่าสนใจด้วยก็นำเสนอรายละเอียดของบทบาทสถานการณ์ในเพลง ที่ทำให้ผู้ฟังเกิดภาพในใจขึ้นเป็นฉาก และคล้อยตามไปกับเรื่องเนื้อเพลงพยายามเล่าไล่เรียงออกมาให้เห็นภาพ ดังประโยคที่ว่า

“มาเจอกับครอบครัวฉันต้องชมว่าน่ารัก”

“และอยากให้เจอเพื่อนฉันต้องประทับใจ”

“จะจูบตรงนั้น จะจูบตรงนั้น baby ที่จุมก ที่ปาก ที่หน้าผาก ที่แก้มและเปลือกตา”

เมื่อนำมาพิจารณากับการรับรู้ของแฟนเพลงจากการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า แฟนเพลง สามารถเชื่อมโยงตนเองกับเพลง มานี้มา (MANEEMA) ซึ่งมีการโหยหาอดีตที่เกิดขึ้นจากอารมณ์และความรู้สึก (Emotional and feeling) ได้เช่นเดียวกับเพลง ซึ่งสะท้อนได้จากส่วนหนึ่งของคำสัมภาษณ์ ดังนี้

“เพลงนี้ ทำให้อยากกลับไปนึกถึงตัวเองในช่วงชีวิตมหาวิทยาลัยค่ะ เราเห็นคนที่รักเศร้า เลยให้กำลังใจเขา เกือบจะพาเขาออกมาจากความเศร้าของเขาได้แล้วนะ สุดท้ายก็ทำไม่ได้ค่ะ แต่ถึงยังไง เพลงนี้ก็ทำให้เรารู้สึกดีที่เคยได้คิดจะพาเขาออกมาจากตรงนั้น”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ A นามสมมติ)

“เป็นความรู้สึกที่เวลาเราเจอเรื่องแย่ๆหรือคนแย่ๆมา เราก็จะถูกโอบกอดด้วยอ้อมแขนอุ่นๆจากคนที่เรารัก อันนี้เป็นความทรงจำที่เรารักและชอบมันมากๆ ไหนเจ็บตรงไหน ปวดตรงไหน จะจูบตรงนั้นให้ความชุ่มชื้นไป”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ I นามสมมติ)

นอกจากนี้ พบว่า การรับรู้ของแฟนเพลงจากการสัมภาษณ์เชิงลึก บางท่านสามารถเชื่อมโยงตนเองกับ เพลง มานี้มา (MANEEMA) ซึ่งมีการโหยหาอดีตที่เกิดขึ้นจากสถานะความสัมพันธ์ (Relationship) ได้เช่นกัน โดยสะท้อนได้จากส่วนหนึ่งของคำสัมภาษณ์ ดังนี้

“ด้วยความที่เนื้อเพลงมันอบอุ่นค่ะ เราฟังแล้วทำให้อยากนึกถึงความอบอุ่นเหมือนกัน แต่อยู่ในรูปแบบความสัมพันธ์ของคนที่เรารักมาก ๆ คือพ่อกับแม่ ค่ะ คือคำว่า มานี้มา อันนี้มันตรงกับคำที่เขาเรียกเรามา ปลอดภัยค่ะเวลาไปเจอเรื่องที่เสียใจ หรือ ผิดหวังอะไรในชีวิตมา ก็ได้ที่บ้านมาเป็นพลังใจ เวลาเราฟังเพลงนี้ก็นึกถึงเขาตลอด เขาก็คงรู้สึกดีเหมือนกันที่มีอะไรเราก็บอกเขาตลอด”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ F นามสมมติ)

เพลง มานี้มา (MANEEMA) เป็นเพลงสนุกสนานที่มีเนื้อหาให้กำลังใจ การรับรู้ของผู้ให้สัมภาษณ์ที่สะท้อนข้างต้นส่วนใหญ่ จึงเป็นไปในทิศทางบวก และรู้สึกผ่อนคลาย สบายใจ เมื่อได้นึกถึงความอบอุ่นผ่านการปλοบโยนที่ได้จากใครสักคน โดยอารมณ์และความรู้สึกที่เกิดขึ้นนี้นอกจากจะทำให้จดจำช่วงเวลาที่ดีใน

อดีตได้ ยังเชื่อมโยงไปถึงบุคคลสำคัญของชีวิตที่เรารัก ไม่ใช่แค่เพียง เพื่อน คนรัก แต่รวมไปถึงครอบครัวที่ปรารถนาดีกับเราเช่นกัน

2.1.15) เพลง เจ้าหนู

เพลง เจ้าหนู ถ่ายทอดอารมณ์และความรู้สึกเอ็นดู ช่วงวัยเด็กของคนคนหนึ่ง ที่เติบโตมาเป็นคนรักของเราในปัจจุบัน แรงแบบตาลใจจากผู้ประพันธ์ในมุมมองนี้ จึงเกี่ยวข้องกับกรอบแนวคิดในกลุ่มที่ 1 คือ การโยยหาอดีตที่เกิดขึ้นจากอารมณ์และความรู้สึก (Emotional and feeling)

จากที่กล่าวไปข้างต้น ว่าเพลง “เจ้าหนู” เป็นชื่อเรียกแทนวัยเด็กของคนรัก เนื้อหาในเพลงจึงเต็มไปด้วยความรู้สึกของผู้พูด ที่เอ็นดูความบริสุทธิ์ไร้เดียงสาของเด็กน้อยคนนั้น โดยในประโยคเดียวกัน ยังปรากฏสำคัญที่บ่งชี้ถึงลำดับช่วงเวลา เช่นคำว่า “ตั้งแต่” และ “ตอนนั้น” เสริมให้ผู้ฟังเข้าใจภาพของพัฒนาการเติบโตของคนรักตั้งแต่เด็กจนโต ดังประโยคที่ว่า

“เธอได้แววตาที่ แสนดี มาตั้งแต่ตอนที่เธอเด็ก”
 “รูปนี้ที่เธอยืนยิ้มตอนนั้นเธอคงไม่รู้ ว่าเธอจะโตขึ้นมากุมหัวใจคนหนึ่งคน”
 “มีคนหนึ่งกำลังตามหารอให้มาเจอกัน เมื่อเดินทางถึงวันนี้ ขอให้เป็นคนคนนี้”

ใจความสำคัญของเพลง คือความรู้สึกที่ผู้พูดต้องการแสดงให้เห็นถึงความจริงใจที่ตนเอง มีให้แก่คนรัก ประโยคที่ผู้ประพันธ์ต้องการสื่อสาร จึงออกมาให้ลักษณะของการอ่อนหวานให้คนที่รักตอบตกลงสานสัมพันธ์ เพื่อจะได้ดูแลคนที่เรารักอย่างที่ได้ตั้งใจ ดังประโยคที่ว่า

“เมื่อเดินทางถึงวันนี้ ขอให้ เป็นฉันคนนี้”
 “Please let me be, Let me be the one”
 “ให้ฉันคนนี้ ดูแลเธอทุกวัน เป็นฉันคนนี้ ที่จะบอกว่าฉันรักเธอคนดี”
 “ให้ฉันคนนี้ เคียงข้างเธอทุกวัน”

ความน่าสนใจของเพลงอีกประการหนึ่ง คือ การที่ผู้ประพันธ์เลือกใช้กลวิธีอุปลักษณ์ผสมผสานการเล่นคำพ้อง เพื่อเปรียบเปรย ว่าบุคคลที่เป็นที่รัก เหมือนเป็นเจ้าของ ทั้งจากชุดเจ้าหญิงที่เคยสวมใส่ในตอนเด็ก และการเป็นเจ้าของที่หมายถึงหญิงอันเป็นที่รักของผู้พูดในปัจจุบัน ดังประโยคที่ว่า “รูปเธอในชุดเจ้าหญิงตอนนั้นเธอคงไม่รู้ไม่เห็น ว่าเธอจะโตขึ้นเป็นเจ้าหญิงของฉันจริง ๆ”

เมื่อนำมาพิจารณากับการรับรู้ของแฟนเพลงจากการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า สามารถเชื่อมโยงตนเองกับเพลง เจ้าหนู ซึ่งมีการโยยหาอดีตที่เกิดขึ้นจากอารมณ์และความรู้สึก (Emotional and feeling) ได้เช่นเดียวกับเพลง ซึ่งสะท้อนได้จากส่วนหนึ่งของคำสัมภาษณ์ ดังนี้

“ด้วยความที่เนื้อเพลงมันน่ารักมาก ๆ เราฟังแล้วคิดถึงความรู้สึกมีความสุขของตัวเอง สมัยตอนที่อินเลิฟ (In love) ขั้นสุด รู้เลยว่าความรู้สึกตอนนั้นมันเป็นอย่างไง”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ D นามสมมติ)

“เพลงนี้ที่ตอนที่ชอบที่สุดคือ เธอจะพบกับรักจริงที่ยิ่งใหญ่กว่าครั้งไหน ระหว่างนั้นเก็บหัวใจอย่าเพิ่งให้ใคร
 ทั้งนั้นมีคนนั่งกำลังตามหาเธอให้มาเจอกัน คืออันนี้แบบตรงกับชีวิตมากกกก ว่าแบบเราควรเก็บหัวใจเอาไว้
 สักวันก็จะมีคนที่ใช่เข้ามาหาเราเองโดยที่เราไม่ต้องพยายามอะไรเลย เวลาที่เราฟังก็ย้อนคิดถึงชีวิตตัวเอง
 เมื่อก่อนตอนเจอความรักแบบนั้น มันตรงกับตอนนี้มาก ๆ จริง ๆ”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ H นามสมมติ)

“ฟังแล้ว ความรู้สึกดี ที่ได้มีคนที่ยังรักอยู่ในชีวิตค่ะ เราโชคดีมาก ๆ ที่ได้เจอเขา โดยเฉพาะตอนที่ร้องว่า *รูปนี้ที่
 เธอยืนยิ้มตอนนั้นเธอคงไม่รู้ว่ ว่าเธอจะโตขึ้นมากุมหัวใจคนหนึ่งคน*”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ I นามสมมติ)

นอกจากนี้ พบว่า การรับรู้ของแฟนเพลงจากการสัมภาษณ์เชิงลึก บางท่านสามารถเชื่อมโยงตนเอง
 กับ เพลง เจ้าหนู ซึ่งมีการโหยหาอดีตที่เกิดขึ้นจากสถานะความสัมพันธ์ (Relationship) ได้เช่นกัน โดย
 สะท้อนได้จากส่วนหนึ่งของคำสัมภาษณ์ ดังนี้

“ตอนฟังเพลงนี้ก็นึกถึงคนที่สำคัญในชีวิตของเราค่ะ ครั้งแรกที่ฟัง เราคิดถึงหลานของเราเอง สมัยตั้งแต่แบบ
 เด็กเล็ก ๆ เลย เป็นความสัมพันธ์ที่ทุกคนรัก และห่วงใยกัน แบบครอบครัวมากกว่าการคิดถึงความสัมพันธ์
 แบบคนรักนะ จากตอนที่ร้องว่า *ถ้าฝากบอกกับเจ้าหนูคนนี้ได้ จะขอพูดไปว่าในสุดท้าย เธอจะพบกับรักจริง
 ที่ยิ่งใหญ่กว่าครั้งไหน*”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ E นามสมมติ)

“เพลงนี้ถึงเนื้อหาของเพลงมันจะพูดถึงการอวยแฟนตอนเด็ก ๆ ว่าน่ารักมาก ๆ แต่เรากลับคิดถึงความเป็น
 แม่ลูกของเรากับลูกสาวค่ะ ขยายความก็คือ ในเพลงสื่อความหมายถึงรักในวัยเด็กที่มีคนคอยมองคอยดูอยู่
 ห่วง ๆ ตั้งแต่เด็ก ๆ ใช่ไหมคะ พอกลับมามองเด็กที่เจอในชีวิตจริงมาตั้งแต่วันแรกที่เขาเกิดมา ก็คือ ลูกสาว
 ของเรา เพราะสุดท้ายเขาคือรักที่แท้จริงที่สุดค่ะ เป็นรักที่เราอยากดูแลไปตลอดชีวิตเลย”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ J นามสมมติ)

เมื่อพิจารณาจากประโยคที่ผู้ให้สัมภาษณ์ยกตัวอย่างมาข้างต้น จะเห็นว่าผู้ฟังมีการตีความคำว่า
 เจ้าหนูในบริบทความรักที่แตกต่างกันออกไป ในมุมมองของอารมณ์และความรู้สึก อาจเป็นการคิดถึงความ
 รักที่เอ็นดูและปรารถนาดีกับคนรัก หรือคู่ชีวิต แต่ในมุมมองของความสัมพันธ์สำหรับผู้ให้สัมภาษณ์ที่มีครอบครัว
 คือการตีความของคำว่าเจ้าหนู แทนความผูกพันของตนเองที่มีต่อแก้วตาดวงใจ ภาพรวมของความรู้สึกที่
 สะท้อนผ่านเพลงจึงเป็นความคิดถึงช่วงเวลาในอดีตของคนที่ยังรักในเชิงบวก และรู้สึกดีทุกครั้งที่ได้คิดถึงความ
 ทรงจำเหล่านั้น

2.1.16) เพลง กลับกันเถอะ

เพลง กลับกัณเฑาะ เป็นเพลงที่ถ่ายทอดอารมณ์ของการอ่อนวอนอีกฝ่าย ให้ตอบตกลงที่จะกลับบ้านไปมีช่วงเวลาของความสุขร่วมกัน แรงแบบตาลใจจากผู้ประพันธ์ในมุมมองนี้ จึงเกี่ยวข้องกับกรอบแนวคิดในกลุ่มที่ 1 คือ การโหยหาอดีตที่เกิดขึ้นจากอารมณ์และความรู้สึก (Emotional and feeling)

ด้วยความที่เพลงนี้ เป็นเพลงที่ให้อารมณ์การเว้าวอน เพื่อสานความสัมพันธ์ต่อระหว่างผู้พูดกับอีกฝ่าย เนื้อหาในเพลง จึงประพันธ์ให้มีการบรรยายถึงบรรยากาศของสถานที่ประเภท ร้านนั่งชิวยามดึก ผับ บาร์ หรือคลับที่มีดนตรีบรรเลงเป็นฉากหลัง ดังจะเห็นถ้อยคำที่สื่อถึงสถานที่เหล่านี้จากคำว่า

“มากกว่าจิบด้วยกัน”
 “ย้ายไป ในที่ที่คนไม่มองเราแบบนี้”
 “สิ่งในแก้ว หมดไปแล้ว”

โดยผู้พูดมีการใช้ถ้อยคำเพื่อแสดงให้เห็นถึงการเว้าวอน และออกอ้อน ให้อีกฝ่ายยอมจำนนและเปิดใจให้เกิดการสานสัมพันธ์ตรงตามความต้องการของตน อันเห็นได้จากประโยคที่ว่า

“อยากกลับบ้าน จะนอนข้างเธอ จนเราเห็นตะวัน”
 “Uh uh uh give me a kiss, ขอให้หรือกันอีกสักนิด”
 “ไปกันเถอะ ไปกันเถอะ กลับกัณเฑาะ ?”

ในขณะที่เดียวกัน ผู้ประพันธ์ใช้กลวิธีถ้อยคำนัยแฝงผ่น ดังประโยคที่ว่า “อยู่ที่บ้านมันเรียกร้องให้เราไปกันแค่สองคน” โดยการใช้บริบทของสิ่งไม่มีชีวิต ในที่นี้คือคำว่า “บ้าน” เป็นตัวละครหนึ่งที่แสดงออกถึงความต้องการบางสิ่งบางอย่างผ่านคำว่า “เรียกร้อง” โดยประโยคนี้จะช่วยเพิ่มสีสันของอารมณ์เพลง ให้ผู้ฟังรับรู้ถึงการสื่อความหมาย ถึงอารมณ์ที่เร้าร้อน ที่ผู้พูดยื่นข้อเสนอเพื่อสานสัมพันธ์เป็นการส่วนตัวกับอีกฝ่าย

จากการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์บางท่าน สามารถเชื่อมโยงตนเองกับเพลง กลับกัณเฑาะ ซึ่งมีการโหยหาอดีตที่เกิดขึ้นจากเหตุการณ์ (Situation) โดยสะท้อนได้จากส่วนหนึ่งของคำสัมภาษณ์ ดังนี้

“คือเพลงนี้ มันเป็นเฟิสอิมเพรสชั่นที่ดีมาก ๆ เลยคะ (First impression) คือได้ไปฟังในคอนเสิร์ตใหญ่ของโพลีแคท ช่วงปี 2 แล้วประทับใจมาก สำหรับเรา เพลงกลับกัณเฑาะ มันเป็นเพลงที่ฟังจังหวะแล้วรู้สึกเซ็กซี่สุด ๆ ไปเลยคะ ยิ่งประกอบกับเนื้อเพลงด้วย ยิ่งทำให้รู้ว่าเรารักตัวเองมาก ๆ เลยช่วงนั้น เพราะมูฟออนจากเฟรนไชนได้ แต่สุดท้ายก็ยังฟังเพลงแนวนี้อยู่อะไรแบบนี้ ”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ A นามสมมติ)

จากคำสะท้อนของบทสัมภาษณ์ จะเห็นได้ว่า ถึงแม้แรงบันดาลใจจากผู้ประพันธ์จะเกี่ยวข้องกับ การโหยหาอดีตที่เกี่ยวข้องกับ อารมณ์และความรู้สึก แต่ผู้ฟังสามารถเชื่อมโยงเข้ากับตนเองในเหตุการณ์ เฉพาะเจาะจงที่ทำให้เกิดความรู้สึกคิดถึงช่วงเวลาเหล่านั้นผ่านเพลงได้เช่นกัน

2.1.17) เพลง อีกันดเดี่ยว

เพลงนี้เล่าถึงสถานะคนแอบรัก ที่เต็มเปี่ยมไปด้วยความมุ่งมั่น และจริงใจตนเองมีให้แก่อีกฝ่าย ถึงแม้จะรู้อยู่แก่ใจว่าโอกาสของตนเองน้อยเกินกว่าจะหวังให้อีกฝ่ายเปลี่ยนใจมารักกันได้ก็ตาม แร้งบันดาลใจจากผู้ประพันธ์ในมุมนี้ จึงเกี่ยวข้องกับกรอบแนวคิดในกลุ่มที่ 1 คือ การโยนหาอดีตที่เกิดขึ้นจากอารมณ์และความรู้สึก (Emotional and feeling)

ในเนื้อเพลงจึงปรากฏถ้อยคำบ่งชี้ให้ผู้ฟังเห็นถึงความพยายามของผู้พูดในความรักครั้งนี้ ประกอบกับความเชื่อมั่นว่าผลของความพยายามของตนเอง จะสามารถเอาชนะใจอีกฝ่ายได้ สืบเกิดได้จากการใช้คำที่สื่อให้เห็นถึงความมั่นใจของผู้พูด จากประโยคที่ว่า

“คนอย่างเราก็ไม่เบาเหมือนกัน ที่ได้ความสำคัญนั้นจากเธอ”

“ก็บอกแล้วคนทู่แท้ทั้งใจ ย่อมจะอยู่ไม่ไกล”

“ในสักวันใจเธอต้องเป็นของฉัน”

แต่ถึงในช่วงต้นเพลง จะมีกล่าวเล่าเรื่องถึงความในใจที่เต็มเปี่ยมไปด้วยความมุ่งมั่นของผู้พูดที่ต้องการเอาชนะใจอีกฝ่าย แต่ในขณะเดียวกัน ผู้ประพันธ์กลับเผยให้เห็นถึงความเปราะบางของความรู้สึกที่อีกฝ่ายกลับโลเล ไม่มั่นใจ และยังไม่สามารถเอาตัวเองออกมาจากวังวนความสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับรักครั้งก่อนได้ ดังนั้น จึงปรากฏถ้อยคำบ่งชี้ในเนื้อเพลงที่ทำให้ผู้ฟังรับรู้ถึงอารมณ์เศร้า และ เสียใจที่อีกฝ่ายยังคงยึดติดกับความรักครั้งเก่ามาโดยตลอด ดังเห็นจากการใช้คำว่า “มองเหม่อ”, “รักครั้งก่อน”, “ละเมอ”, “รอยน้ำตา”, และ “ยอมตาย” อันสะท้อนจนกประโยคที่แสดงให้เห็นถึงภาพของสถานการณ์ที่คนที่แอบรัก “ยังจมอยู่กับอดีต” ดังประโยคที่ว่า

“แค่เอาสายตาที่มองเหม่อของเธอ ออกไปจากความรักครั้งก่อน”

“แค่ทำให้ในทุกคืนที่เธอเข้านอน ไม่ละเมอและเอ๋ยชื่อเขาพร้อมรอยน้ำตา”

“รูปที่เธอบอกว่ายอมตายถ้ามันหาย”

นอกจากนี้ ผู้ประพันธ์ได้ลงลึกถึงรายละเอียด ภาพเหตุการณ์สำคัญต่าง ๆ ที่สะท้อนให้เห็นถึงความลึกซึ้งในความสัมพันธ์แบบคู่รักของอีกฝ่ายกับรักครั้งเก่า อันนำมาสู่อารมณ์สะท้อนใจของผู้พูดที่เริ่มไม่มั่นใจว่าตนเองจะสามารถเอาชนะใจคนในใจของอีกฝ่ายได้อยู่อีกหรือไม่ สะท้อนได้จากช่วงของเหตุการณ์ต่าง ๆ เช่น การละเมอชื่อคนรักเก่า, การเก็บรูปของคนรักเก่าเอาไว้แม้จะเลิกรากันไป , การเลี้ยงสัตว์เลี้ยงแทนใจร่วมกัน, การใช้อีเมลในการเข้าถึงข้อมูลต่าง ๆ ร่วมกัน และ การสักรายกัน เมื่อพิจารณาจากเนื้อเพลง จะเห็นว่าผู้ประพันธ์นำเอาแก่นหลักที่ต้องการจะสื่อสารจากเหตุการณ์ธรรมดาในชีวิตประจำวันแต่เต็มไปด้วยร่องรอยของความทรงจำเหล่านี้ มาส่งให้เพลงเต็มไปด้วยอารมณ์เศร้าใจ ยกตัวอย่างจากประโยคที่ว่า

“แค่ทำให้เธอทิ้งรูปเขาทุกใบ จะยากอะไรใช่ไหม ? รูปที่เธอบอกว่ายอมตายถ้ามันหาย”

“ตัวอะไรก็ตามที่เคยเลี้ยงร่วมกัน หวังให้มันไม่จำ ว่าเจ้านายเก่ามันเป็นใคร”

“ทำให้รอยที่ลึกตรงนั้นเป็นคำที่ไม่มีความหมาย”

ด้วยเรื่องราวข้างต้น ที่เต็มเปี่ยมและยังตราตรึงในความสัมพันธ์เหล่านี้ของตัวอีกฝ่าย ทำให้ท้ายที่สุดแล้ว ผู้ประพันธ์กลับพยายามสะท้อนจากเนื้อเพลงให้เห็นว่าแท้ที่จริงแล้ว ผู้พูดกำลังสร้างกำลังใจให้

ตนเองเพียงลำพัง จากวลีที่ว่า “อีกไม่นานก็เปลี่ยนใจแล้ว” เพราะสัก ๆ ในใจกลับรู้สึกกังวล จนเกิดการการตั้งคำถามว่าสิ่งที่ตนเองอยู่จะสามารถเอาชนะใจอีกฝ่ายได้อยู่หรือไม่ ดังประโยคที่ว่า

“อีกไม่นานก็เปลี่ยนใจแล้ว อีกนิดเดียว นิดเดียว เธอจะมารักฉันใช่ไหม ?”

เมื่อนำมาพิจารณากับการรับรู้ของแฟนเพลงจากการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า สามารถเชื่อมโยงตนเองกับเพลง อีกนิดเดียว ซึ่งมีการโหยหาอดีตที่เกิดขึ้นจากอารมณ์และความรู้สึก (Emotional and feeling) ได้เช่นกัน ซึ่งสะท้อนได้จากส่วนหนึ่งของคำสัมภาษณ์ ดังนี้

“เราอินมากเลยคะเพลงนี้ มันทำให้ย้อนนึกไปถึงความรู้สึกของการได้เป็นคนที่ยพยายามคะ เราเคยจะทำให้คนที่ชอบลิ้มคนรักเก่าของเขาให้ได้ เราเลยเข้าใจความรู้สึกของคนที่ต้องฝืนทนให้อีกคนพยายามลิ้มรักเก่าของตนเองว่ามันไม่ง่ายเลย จากตอนที่ว่า *แค่ทำให้เขาและเธอหยุดใช้อีเมลเดียวกัน ทำให้รอยที่สักตรงนั้นเป็นคำ ที่ไม่มี ความหมาย*”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ 1 นามสมมติ)

“เพลงนี้เรารู้สึกถึงความพยายามของการมีความรักคะ จากประสบการณ์ของชีวิตที่ผ่านมา อีกนิดเดียวเราก็จะสามารถเอาชนะใจคนที่เราชอบได้แล้วนะอะไรแบบนี้ แต่สุดท้ายก็ไปไม่ถึงคะ เหมือนในเนื้อเพลง ที่สุดท้ายก็รู้อยู่ดีว่าโอกาสของเรานั้นน้อยมาก ๆ เลย”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ 2 นามสมมติ)

สิ่งที่สะท้อนจากส่วนหนึ่งของบทสัมภาษณ์เชิงลึกข้างต้น คืออารมณ์และความรู้สึกฝืนทนของคน “ที่กำลังพยายาม” เปลี่ยนใจให้อีกฝ่ายมารักตนให้ได้ ในเนื้อเพลงที่ให้อารมณ์เศร้าจึงสอดคล้องกับความรู้สึกที่ผู้ฟังรับรู้ได้เช่นกัน ประกอบกับประโยคที่ผู้ให้สัมภาษณ์ 1 ยกตัวอย่าง ดังคำว่า “อีเมลเดียวกัน” หรือ “รอยสักตรงนั้น” ซึ่งถือคำสำคัญที่ทำให้เราเข้าใจรายละเอียดของความสัมพันธ์ที่คนที่เรารักยังลิ้มคนรักเก่าไม่ได้ได้ชัดเจนขึ้นอีก

ส่วนที่ 1.2 ผลการศึกษาการโหยหาอดีตในแนวเพลงซินธ์ป๊อปของศิลปิน วรันธร เปาณิล

ประเภทที่ 1 เพลงที่ได้แรงบันดาลใจมาจากประสบการณ์ส่วนตัวของศิลปิน และ ผู้ประพันธ์เพลง

จากการศึกษาจำนวนเพลงทั้งหมดของวรันธร เปาณิล ร่วมกับกระบวนการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ประพันธ์เพลงโดยตรง พบว่ามีเพลงที่ผู้ประพันธ์ได้แรงบันดาลใจในมาจากประสบการณ์ส่วนตัวของตนเองจำนวนทั้งสิ้น 10 เพลง โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1.1.1) เพลง เหงา เหงา (Insomia)

เพลงนี้ถูกประพันธ์ขึ้น ด้วยแรงบันดาลใจจากเรื่องราวชีวิตส่วนตัวของ วรินทร์ เปานิล ที่ต้องการนำเสนอส่วนหนึ่งของชีวิตที่เป็นแบบคนธรรมดาทั่วไป ไม่ได้มีเฉพาะมุมสนุกหรือสดใสสำเร็จ เพียงอย่างเดียว แต่กลับมี “ช่วงอารมณ์ของความเหงา” แทรกซึมอยู่บ่อยครั้งในแต่ละช่วงชีวิตที่ผ่านมา แรงบันดาลใจจากผู้ประพันธ์ในมุมนี้ จึงเกี่ยวข้องกับกรอบแนวคิดในกลุ่มที่ 1 คือ การโหยหาอดีตที่เกิดขึ้นจากอารมณ์และความรู้สึก (Emotional and feeling)

เมื่อวิเคราะห์เชิงเนื้อหาของเพลง ปรากฏคำสำคัญที่ผู้พูดพรรณนาภาพบรรยากาศยามค่ำคืน อันนำมาซึ่งความรู้สึกโดดเดี่ยวและเปลี่ยวเหงา สืบเนื่องจากการใช้คำว่า

“แสงดวงดาวที่ดูอบอุ่น ทำไม่ยิ่งมอญิ่งหนาว”
“คำคืนเหน็บหนาว ฉันยังต้องทนเดียวดาย”
“ตึกตึ๊งกลางคืนแบบนี้ ไม่รู้ว่าเธอจะนอนหลับได้ไหม”

ประกอบกับการใช้คำอธิบายถึงสภาพแวดล้อมโดยรอบ เช่น “สายลมพัดปลิวมาเบาเบา พาใจลอยไปถึงไหน” ที่ช่วยเสริมสร้างให้บรรยากาศของเพลงยิ่งมีความอ้างว้าง และเต็มไปด้วยการคำนึงถึงบุคคลอันเป็นที่รัก หรือ คนที่แอบรัก ที่ต้องห่างไกลกัน

นอกจากนี้ในเนื้อเพลง ยังปรากฏคำว่า “เคย” แสดงให้เห็นถึงการพำเื้องถึงเหตุการณ์ในอดีตที่เกิดขึ้น แต่ปัจจุบันกลับหววนคิดถึงช่วงเวลาเหล่านั้น เมื่อถูกใช้ควบคู่กับ คำถามเชิงวาทศิลป์ ซึ่งเป็นคำถามที่ไม่ต้องการคำตอบ ยิ่งช่วยเสริมให้ผู้ฟังสามารถเข้าถึงความรู้สึกที่แท้จริงของผู้พูดต่อบุคคลอันเป็นที่รัก ได้ลึกซึ้งมากขึ้น ดังตอนหนึ่งจากเนื้อเพลงที่ว่า

“เพื่อนที่เธอจะเจอ เคยถามถึงฉันบ้างไหม ?”
 “รูปคู่ครั้งที่เราเคยถ่าย เธอเคยเปิดดูบ้างไหม ?”

เมื่อนำมาพิจารณากับการรับรู้ของแฟนเพลงจากการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า ผู้ที่สามารถเชื่อมโยงตัวเองกับเพลง เหงา เหงา มีการโหยหาอดีตที่เกิดขึ้นจากอารมณ์และความรู้สึก (Emotional and feeling) เช่นกัน ซึ่งสะท้อนได้จากส่วนหนึ่งของคำสัมภาษณ์ ดังนี้

“เป็นเพลงแรกเลยที่ฟังแล้วชอบมาก ปล่อยให้มาปุ๊บแล้วชอบมาก ท่อนที่ร้องว่า *ที่เราห่างกันแบบนี้ไม่รู้ว่าจะรู้สึกอย่างไร* มันย้อนคิดถึงตอนสมัยป๊อปปี้เลิฟเด็ก ๆ อยู่คนละโรงเรียนค่ะ แต่สุดท้ายก็ต้องห่างกันไป ตามเนื้อเพลงนั่นเลย”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ ก นามสมมติ)

“จากท่อนที่ร้องว่า *ที่เราห่างกันแบบนี้ไม่รู้ว่าจะรู้สึกอย่างไร* เงาเหมือนฉันบ้างไหม มันเหมือนกับทำให้คิดถึงช่วงเวลาก่อนตอนที่เรายู่ด้วยกัน คือมันดีมากเลยนะ แต่พอต้องห่างไกลกัน ระยะทางมันทำให้เรารู้สึกเหงา แล้วเธอละ ได้เหงาเหมือนกับเราบ้างไหม”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ ค นามสมมติ)

“ครั้งแรกที่เพลงนี้ออกมา เรานึกถึงความสัมพันธ์ครั้งเก่าที่ยังผูกพันไม่ได้ แล้วเนื้อหาของเพลงก็ทำให้เราคิดถึงคนคนนั้นจริง ๆ มันแบบต่อให้อยู่ท่ามกลางผู้คนเราก็กังเหงา สุดท้ายเราก็กังคิดถึงเขาอยู่ดี”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ ฉ นามสมมติ)

“มันทำให้ผมคิดถึงในช่วงที่ห่างกัน ไม่ได้เจอกันกับคนที่เรารัก คือเราคิดถึงเขา แล้วเราก็จะแอบคิดไปว่า เขาจะคิดถึงเราเหมือนกันใช่ไหม อะไรแบบนี้ ตอนที่อึ้งค์ ปล่อยเพลงนี้ออกมา เรากับแฟนฟังเพลงนี้กันบ่อยมาก แฟนเราเองก็ชอบอึ้งค์ตั้งแต่อยู่กามิกาเซ่ (Kamikaze) ติดตามผลงานของอึ้งค์ ตั้งแต่นั้นมา มันเคยเป็นความประทับใจของเพลงนี้ระหว่างเรากับเขา รวมไปถึงความอินในเนื้อเพลงนั้นครับ”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ ญ นามสมมติ)

จากคำสัมภาษณ์ของแฟนเพลงข้างต้น สังเกตได้ว่า จะมีท่อนเฉพาะของเพลงที่ผู้ฟังต่างเห็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยเพลงมีการสื่อสารเนื้อหาตรงกับความรู้สึกของตนเองที่เคยเกิดขึ้น ในท่อนที่ร้องว่า “ที่เราห่างกันแบบนี้ ไม่รู้ว่าคุณนั้นรู้สึกอย่างไร เหงาเหมือนฉันบ้างไหม ? ” ซึ่งปรากฏคำที่แสดงให้เห็นถึงเนื้อความหลักของเพลง ได้แก่ คำว่า “ห่าง” และ “เหงา” ที่สามารถเชื่อมโยงกับอารมณ์ของความคิดถึง ที่ต้องไกลจากคนที่รัก หรือเคยรัก ประกอบกับเอกลักษณ์ของเพลงนี้ที่ใช้กลวิธีคำถามเชิงวาทศิลป์ ด้วยคำว่า “เหงาเหมือนฉันบ้างไหม” ยิ่งตอกย้ำความรู้สึกของผู้ฟังให้หววนคิดถึงความสัมพันธ์ที่เคยเกิดขึ้นกับอีกฝ่าย แลพคำดิ่งไปสู่ท่วงอารมณ์ของความเหงาตามทีผู้ประพันธ์ต้องการจะสื่อมากขึ้น

1.1.2) เพลง Snap

เพลงนี้ถูกประพันธ์ขึ้น ด้วยแรงบันดาลใจจากเรื่องราวชีวิตส่วนตัวของ วรินทร์ เปานิล ที่ผ่านความรักมาหลายรูปแบบ โดยหนึ่งในนั้น คือความรักที่ไม่สมหวังและไม่มีทางเป็นไปได้ แรงบันดาลใจจากผู้ประพันธ์ในมุมนี้ จึงเกี่ยวข้องกับกรอบแนวคิดในกลุ่มที่ 2 คือ การโหยหาอดีตที่เกิดขึ้นจากสถานะความสัมพันธ์ (Relationships)

ในส่วนของการนำเสนอชุดเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ในเพลง คือการที่ผู้พูดต้องการเล่าถึงให้ผู้ฟังเห็นภาพของความห่างไกลที่ชัดเจนขึ้น เริ่มต้นจากการใช้การเปรียบเทียบคำว่า ดวงดาวที่สว่างไสวแต่ไกลเกินเอื้อม สื่อความหมายบ่งชี้โดยนัย ถึงบุคคลที่แอบรักแต่ไม่สามารถสมหวังได้ จากประโยคที่ว่า

“ทุกทุกครั้งที่เห็นดาวบนฟ้า ทุกทุกครั้งที่ฉันนั้นก็ไม่เคยหำใจ”
“อยากเอื้อมไปคว้ามา ทั้งทั้งที่รู้ว่าชื่นชมได้แค่เพียงสายตา”

นอกจากนี้ ยังพบว่า ในเนื้อเพลงมีการใช้คำเพื่อบ่งชี้เรื่องราวของ ระยะห่าง อยู่จำนวนไม่น้อย อาทิ คำว่า “แต่ตอนนี้ไกลแค่นี้” “ฉันฝันไปไกลเกินขนาดนี้” “ปล่อยหัวใจได้ไกลไกลเธอ” “รู้ทั้งรู้ว่าฉันยังห่างไกล” เป็นต้น ซึ่งชุดของคำที่เกี่ยวข้องกับระยะห่างไม่ได้สื่อถึงความหมายโดยตรงที่เกี่ยวกับระยะทาง

เท่านั้น แต่ยังสะท้อนให้เห็นถึงนัยยะของระยะห่างของความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นระหว่างผู้พูดกับคนที่แอบรักด้วยเช่นกัน มวลรวมของเพลงจึงสะท้อนภาพของการจินตนาการบรรยากาศของสถานการณ์ที่ผู้พูดใช้ชีวิตอยู่ใกล้ชิดกับคนที่แอบรัก รวมถึงการพยายามมองดูคนรักจากที่ไกลไกล ด้วยความรู้สึกชื่นชมแต่ไม่สามารถครอบครองหรือสมหวังในความรักได้

เมื่อพิจารณา กับการรับรู้ของแฟนเพลงจากการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า ผู้ฟังสามารถเชื่อมโยงตัวเองกับเพลง Snap มีการโยนหาอดีตที่เกิดขึ้นจากสถานะความสัมพันธ์ (Relationships) สะท้อนได้จากส่วนหนึ่งคำสัมภาษณ์ ที่ว่า

“เป็นเพลงที่ทำให้เห็นภาพช่วงเวลาที่ได้อยู่ร่วมกันกับคนที่เรารัก ไม่อยากปล่อยให้เวลาผ่านไปนาน เพราะอยากเก็บความรู้สึกดีๆ ไว้ให้นานที่สุด ที่สำคัญคือเพลงนี้มันมีความทรงจำในเพลงอยู่ด้วยนะ ฟังกับแฟนในรถด้วยกัน ตอนไปเที่ยว เราจำได้เลยว่า เพลงนี้แครช (CLASH) มาโคเวอร์ (Cover) ในงานชื่อ Project LEO Playroom เมื่อประมาณ 2 ปีที่แล้ว”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ ญ นามสมมติ)

นอกจากนี้ ยังพบว่า มีการโยนหาอดีตที่เกิดขึ้นจากอารมณ์และความรู้สึก (Emotional and feeling) ของแฟนเพลงบางท่านหลังได้ฟังเพลงนี้เช่นกัน ซึ่งสะท้อนได้จากส่วนหนึ่งของคำสัมภาษณ์ ดังนี้

“เป็นเพลงที่ทำให้พี่คิดถึงคนที่แอบปลื้มครั้งแรก พี่ชอบประโยคที่ว่า เหมือนว่าฉันฝันไป ใกล้กันขนาดนี้ มันตรงใจเรามากเลยนะ ฟังกี่ที ก็ความรู้สึกคิดถึงคนที่เราแอบชอบแอบปลื้มตอนเมื่อก่อน อะไรแบบนี้”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ ฅ นามสมมติ)

เมื่อวิเคราะห์จาก ประโยคที่ผู้ให้สัมภาษณ์ยกตัวอย่างมาข้างต้น ร่วมกับกลวิธีเชิงวรรณศิลป์ ความหมายบ่งชี้เป็นนัย ของการใช้คำว่า “ฝันไป” ที่สะท้อนถึงสถานการณ์ที่รู้สึกไม่เชื่อสายตา หรือ ความคิดตนเอง ซึ่งเผยให้ผู้ฟังคิดถึงช่วงเวลา หรือ สถานการณ์ที่ตรงกับความหมายของคำนี้ ในที่นี้คือ ความรู้สึกตื่นเต้น ประหม่า และดีใจที่ได้มีโอกาสอยู่ร่วมกับคนที่แอบปลื้ม เหมือนอาการของการฝันไป ราวกับว่า สิ่งที่เกิดขึ้นตรงหน้าไม่ใช่เรื่องจริง

1.1.3) เพลง ฉันต้องคิดถึงเธอแบบไหน (Cloudy)

เพลงที่ได้แรงบันดาลใจในการประพันธ์มาจาก ส่วนหนึ่งของเรื่องราวชีวิตส่วนตัวของ วรินทร์ เปา นิล ที่เคยเจอกับความสัมพันธ์กับคนรักที่ไม่ชัดเจน แม้ว่าที่ผ่านมา จะมีความหวังดี และห่วงใยให้แก่กันกัน แต่ท้ายที่สุดก็ไม่สามารถจำกัดความสถานะของกันและกันได้อย่างชัดเจน แรงบันดาลใจจากผู้ประพันธ์ในมุมมองนี้ จึงเกี่ยวข้องกับกรอบแนวคิดในกลุ่มที่ 2 คือ การโยนหาอดีตที่เกิดขึ้นจากสถานะความสัมพันธ์ (Relationships) เช่นเดียวกับเพลง Snap ที่กล่าวถึงไปก่อนหน้านี้

เพลงนี้ผู้ประพันธ์นำเสนอเนื้อหาที่ใช้กลวิธีทางวรรณศิลป์ที่คล้ายคลึงกับ เพลง Snap โดยเริ่มต้นจากการเปรียบเทียบบุคคลอันเป็นที่รักกับสายลม ที่สามารถพัดพาความเย็นสบายให้รู้สึกชื่นใจในยามที่อ้างว้างในนัยหนึ่ง แต่ในขณะที่เดียวกันสามารถสื่อความหมายถึง ความรวดเร็วของสายลมที่พัดมาชั่วคราว แล้วก็จากไปได้เช่นกัน ดังประโยคที่ว่า

“เธอคือลมเย็นเย็น พัดมาเมื่อยามที่ไม่มีใคร”

“อยากเก็บวันเวลาที่ดี ไม่อยากให้เธอหายไป”

ประกอบกับการใช้คำถามเชิงวาทศิลป์ในการตั้งคำถามถึงประเด็นที่ผู้พูดค้างคาใจ ซึ่งสามารถสังเกตได้จากประโยคที่กล่าวว่า “แค่อยากจะรู้ว่าฉันควรทำยังไง ? คิดถึงเธอแบบไหน ?” และ “บอกได้ไหม ? ว่าที่ที่ฉันจะยื่น ควรจะอยู่ตรงไหน ?” เพื่อเน้นย้ำให้ผู้ฟังเข้าถึงอารมณ์ของความต้องการความชัดเจนในความสัมพันธ์ครั้งนี้ของผู้พูดกับบุคคลที่แอบรัก รวมทั้งการใช้คำที่เกี่ยวข้องกับความถี่ของช่วงเวลาเพื่อสื่อถึงภาพเหตุการณ์ของความสัมพันธ์อันคลุมเครือ จากประโยคที่ว่า “บางวันก็เหมือนว่าฉันนั้นมีเธออยู่ แต่ในบางวันกลับเหมือนไม่มี” ประกอบกับการใช้คำที่เกี่ยวข้องกับความสับสนเรื่องของสถานะ จากส่วนหนึ่งของเพลงที่ใช้คำว่า “คนรู้จัก หรือคนรู้ใจ” ดังนั้นภาพจากชุดเนื้อหาที่เกิดขึ้นโดยรวม นอกจากจะทำให้จินตนาการถึงภาพเหตุการณ์ที่ร้อยเรียงต่อกันแล้ว ยังสะท้อนความรู้สึกสับสนของผู้พูด จากการการตั้งคำถามถึงความสัมพันธ์ที่ไร้คำตอบของคนทั้งคู่

เมื่อพิจารณา กับการรับรู้ของแฟนเพลงจากการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า ผู้ฟังสามารถเชื่อมโยงตัวเองกับบทเพลง ฉันต้องคิดถึงเธอแบบไหน (Cloudy) มีการโยยหาอดีตที่เกิดขึ้นจากสถานะความสัมพันธ์ (Relationships) สะท้อนได้จากส่วนหนึ่งคำสัมภาษณ์ ที่ว่า

“เพลงนี้ทำให้นึกถึงความสัมพันธ์ที่พบเจอกับคนคนหนึ่ง เป็นความสัมพันธ์ที่ไม่มีชื่อเรียก ไม่มีสถานะ ไม่ใช่แฟน ไม่ใช่เพื่อน ไม่ใช่คนคุย ซึ่งตลอดเวลาที่เรายู่ในความสัมพันธ์มันจะมีช่วงเวลาที่เรามีความสุขกับการได้ใช้เวลาได้คุยกัน ได้ปรึกษา เหมือนเป็นเซฟโซนที่ดีของเราเลย แต่ด้วยความที่มันไม่มีสถานะ บางครั้งเขาก็หายไปแล้วก็กลับมา เป็นแบบนี้วนไปเรื่อย ๆ ทุก ๆ ครั้งที่เขากลับมาเราก็ยังอยู่ที่เดิม ก็ไม่รู้เหมือนกันว่าเพราะอะไรทำไมเราถึงยังไม่ไปไหน ซึ่งทุกครั้งที่เขาหายไปเราก็กลับมานั่งคิดว่าตอนนี้เราเป็นอะไรกันอยู่ เราอยากเป็นแบบนี้ต่อไปจริง ๆ หรือ สุดท้ายเราก็หาคำตอบไม่ได้ ได้แค่ปล่อยให้เวลาผ่านไปคิดว่าสักวันมันจะมีคำตอบให้เราได้หรือตอนนั้นเราคงเดินออกมาจากตรงนั้นก่อนแล้ว”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ ฎ นามสมมติ)

นอกจากนี้ ยังพบว่า มีการโยยหาอดีตที่เกิดขึ้นจากอารมณ์และความรู้สึก (Emotional and feeling) ของแฟนเพลงบางท่านหลังได้ฟังเพลงนี้เช่นกัน ซึ่งสะท้อนได้จากส่วนหนึ่งของคำสัมภาษณ์ ดังนี้

“มันทำให้ผมนึกถึงช่วงที่ไม่เข้าใจกัน ความรู้สึกผิดหวัง เศร้า อยู่กับเราทั้งหมด มีแต่คำถามย้ำในใจว่า มันเกิดอะไรขึ้นกับเราสองคน และช่วงเวลานี้ ฉันคิดถึงเธอแบบไหน ถึงจะจริงที่สุดในตอนนี้ อีกอย่างคือฟังแล้วมันทำให้เราคิดถึงเพื่อน ด้วยครับ คือ นั่งทำงานกับเพื่อนแล้วเปิดเพลงอึ้งค์ เพื่อที่จะฟังด้วยกัน มันเลยเกิดภาพแบบนั้นขึ้นมาเวลาได้ยินเพลงนี้”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ ญ นามสมมติ)

“คือตอนเพลงนี้ปล่อยค่อนข้างตรงกับชีวิตในเวลานั้น ที่เคยมีใครคนหนึ่งที่มีสถานะบางอย่างที่ไม่ชัดเจน คลุมเคลือ ยิ่งท่อนที่ว่า “บางวันก็เหมือนว่าฉันนั้นมีเธออยู่ แต่ในบางวันก็เหมือนไม่มี ใจมันหวั่นไหวโปรดเธอนั้นช่วยบอกกันสักที” ก็ให้ความรู้สึก กระทบกระวาย ไม่ชัดเจน แต่ฉันต้องการความชัดเจน ซึ่งตรงกับความรู้สึกของเรา ณ ช่วงเวลานั้นพอดี”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ ฌ นามสมมติ)

เมื่อพิจารณาชุดเนื้อหาที่ปรากฏในส่วนหนึ่งของคำสัมภาษณ์ที่ผู้ให้สัมภาษณ์ยกตัวอย่างมา จากประโยคที่ว่า “บางวันก็เหมือนว่าฉันนั้นมีเธออยู่ แต่ในบางวันก็เหมือนไม่มี” สังเกตได้จาก การใช้กลวิธีเล่นคำ โดยการใช้วลีซ้ำ คำว่า บางวัน – บางวัน จากประโยคที่ว่า สื่อความให้ผู้ฟังเข้าใจถึงโอกาสในการพบกันของคนทั้งคู่ที่อยู่ในความสัมพันธ์ที่อีกฝ่าย มา ๆ หาย ๆ ไม่สามารถสานสัมพันธ์ไปได้ไกลเกินกว่าการพัฒนาถึงขั้น คนรัก ได้

1.1.4) เพลง ดีใจด้วยนะ (Glad)

เพลงที่ได้แรงบันดาลใจ จากส่วนหนึ่งของประสบการณ์เรื่องราวความรักของ วรินทร์ เปานิล ที่รู้สึกยินดีเมื่อเห็นคนที่เราเคยรักได้มีความสุขบนเส้นทางความรักที่เขาเลือก ถึงแม้ว่าในใจจะอยากให้ช่วงเวลาที่เคยมีกันอย่างวันวานกลับมาสวยงามดังเดิม แต่ต้องยอมรับและอยู่กับความเป็นจริงว่า ความสัมพันธ์ของเราทั้งคู่จบลงไปแล้ว ทิ้งไว้เพียงการดูแลรักษาและเยียวยาหัวใจของตนเองให้หายดีจากแผลของความคิดถึงที่ยังคงวนเวียนในห้วงความทรงจำของคนที่ยังไม่ลืม แรงบันดาลใจจากผู้ประพันธ์ในมุมมองนี้ จึงเกี่ยวข้องกับกรอบแนวคิดในกลุ่มที่ 1 คือ การโหยหาอดีตที่เกิดขึ้นจากอารมณ์และความรู้สึก (Emotional and feeling)

ในส่วนของการตีความเนื้อหาของเพลง จะเห็นได้ว่า เพลงดีใจด้วยนะ (Glad) ใช้แง่มุมของการคำทักทายแสดงความยินดี มาสื่อนัยยะแอบแฝงถึงความเศร้าของผู้พูดที่รู้สึกยินดีกับความรักครั้งใหม่ของคนรักเก่าที่ดูเหมาะสมกัน ภาพรวมของอารมณ์เพลง จึงเต็มไปด้วย การตัดพ้อ และเสียใจกับความรักที่ไม่สมหวัง แต่สุดท้ายก็เลือกที่จะยอมตัดใจและพร้อมจะเป็นคนเดินออกไปจากความสัมพันธ์ในครั้งนี้

เนื้อหาที่ปรากฏในเพลง มีการใช้คำสำคัญที่ผู้พูดสื่อถึงความรู้สึกคิดถึงช่วงเวลาที่เคยมีอีกฝ่ายในอดีต ได้แก่คำว่า เคยมี และ ยังคง ดังประโยคที่ว่า

“คำว่ารักที่สองเราเคยมีวันนั้น”

“ต่างกับกับฉันที่ยังคงจมอยู่ เหมือนว่ายังมีเธออยู่”

โดยเฉพาะการที่ผู้ประพันธ์เลือกใช้คำว่า จม เพื่อแสดงให้เห็นถึงความรู้สึกของผู้พูดที่ยังคง หวนหา และคิดถึงช่วงเวลาของความสัมพันธ์ในอดีตที่ไม่มีทางเกิดขึ้น แม้ว่าจะเลิกราหรือยุติความสัมพันธ์กันไปแล้ว

หากพิจารณาในอีกแง่มุมหนึ่ง พบว่ายังมีบางถ้อยคำที่สามารถตีความให้ความรู้สึกของผู้พูดทั้งในมุมมองของความยินดีกับความรักครั้งใหม่จากคนรักเก่า และมุมมองของการใช้คำเชิงเหน็บแนม แก่ความรักที่ไม่สมหวังของตนเอง ดังประโยคที่ว่า

“เธอกับเขาที่ดูช่างเข้ากันเหลือเกิน”

“ดีใจด้วยนะที่เธอเริ่มต้นใหม่สักที ดีใจด้วยนะที่พบเจอความสุขสักที”

โดยเฉพาะในประโยคสุดท้ายของเพลง ที่ผู้ประพันธ์มีการกลวิธีทางวรรณศิลป์ในการเล่นคำซ้ำแบบแบ่งวรรค คือคำว่า “ลืม” ไปใช้ในบริบทของความพยายามในการก้าวต่อไปข้างหน้าของผู้พูดและอีกฝ่าย

กล่าวคือ ในขณะที่อีกฝ่ายสามารถลืมความรักครั้งเก่า จนได้พบเจอความรักครั้งใหม่ แต่ผู้พุดยังคงจมกับวงเวียนของความสัมพันธ์เดิมอยู่ ดังประโยคที่ว่า ฉันไม่พร้อมจะลืมเธอเหมือนที่เธอลืมฉันวันนี้

เมื่อพิจารณา กับการรับรู้ของแฟนเพลงจากการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า ผู้ฟังสามารถเชื่อมโยงตัวเองกับบทเพลง ดีใจด้วยนะ (Glad) ที่มีกรโหยหาอดีตเกิดขึ้นจากอารมณ์และความรู้สึก (Emotional and feeling) ได้เช่นเดียวกับแรงบันดาลใจจากผู้ประพันธ์ อันสะท้อนได้จากส่วนหนึ่งของการสัมภาษณ์เชิงลึก ดังนี้

“เพลงนี้สำหรับเราเหมือนเป็นภาคต่อจากเพลงยังรู้สึกเลยคะ หลังจากที่เราลืมเขาได้แล้ว ก็มารู้ว่าคนนั้นของเราเขาได้เริ่มต้นใหม่ไปแล้วมันก็เหมือนเราก็ไม่ได้รู้สึกอะไรแล้ว มีแต่ความหวังดีที่ให้เขาจริง ๆ”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ ข นามสมมติ)

“เป็นอีกเพลงที่เกี่ยวข้องกับเรื่องตัวเองนะ พอฟังแล้วนึกถึง คนที่เคยลองคุยกัน แต่สุดท้ายมันเป็นไปได้ เพราะเขาเองที่เลือกอีกคน ก็ต้องยินดีที่เขาได้เลือกสิ่งที่ดีที่สุดแม้จะไม่ใช่เราซึ่งก็แอบเศร้าตามเนื้อเพลงเลย”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ ญ นามสมมติ)

นอกจากที่เพลงนี้จะพาให้ผู้ฟังย้อนไปถึงช่วงเวลาของความรู้สึกที่เคยเกิดขึ้นกับตนเอง ยังเกี่ยวข้องกับ การโหยหาอดีตที่เกิดขึ้นจากสถานการณ์ (Situation) ที่เป็นช่วงเวลาอันเฉพาเจาะจง ซึ่งสะท้อนได้จากส่วนหนึ่งของการสัมภาษณ์เชิงลึกที่กล่าวถึง เรื่องราวดี ๆ ที่เกิดขึ้นในวันแต่งงานของเพื่อน ดังนี้

“เพลงนี้ทำให้เรานึกย้อนไปภาพวันที่เพื่อนเราแต่งงาน มันเป็นความทรงจำของเรากับรุ่นน้องคนนึง ที่เคยเป็นแฟนเก่าของเพื่อนเราคะ ในวันแต่ง คือน้องคนนี้ได้มาด้วย แล้วเค้าแอบร้องให้ออกมา มันเป็นทั้งน้ำตาแห่งความดีใจและเสียใจ ปน ๆ กัน เพราะเค้ายังลืมเพื่อนเราไม่ได้ แต่ก็ดีใจที่วันนี้เพื่อนเรามีชีวิตที่ดีแล้ว มีความรักที่ดีแล้ว ตอนเราได้ฟังเพลงนี้ครั้งแรก เรานึกถึงรุ่นน้องคนนั้นมากเลย”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ ฉ นามสมมติ)

1.1.5) เพลง ลบไม่ได้ช่วยให้ลืม (Erase)

เพลงนี้ได้แรงบันดาลใจ จากมุมมองความรักที่อันมาจากประสบการณ์ส่วนตัวของผู้ประพันธ์ (ธารณลิปคพันธ์ และปณิ เลิศอุตมธนา) ที่เคยพบเจอรักที่ไม่สมหวังมาในช่วงเวลาต่าง ๆ ของชีวิต เมื่อนำมาสื่อสารผ่านเพลงในมุมมองของความรักผิดหวัง ที่รู้สึกเศร้าเสียใจ จนบางครั้งเราเลือกที่จะแกล้งลืมมัน ไปที่รู้ดีว่ารอยแผลของรักนั้น ยังคงฝังแน่นอยู่ภายในหัวใจมาเสมอ ซึ่งแรงบันดาลใจจากผู้ประพันธ์ในมุมมองนี้ จึงเกี่ยวข้องกับกรอบแนวคิดในกลุ่มที่ 1 คือ การโหยหาอดีตที่เกิดขึ้นจากอารมณ์และความรู้สึก (Emotional and feeling)

ในส่วนเนื้อหาของเพลงลบไม่ได้ช่วยให้ลืม (Erase) เริ่มต้นท่อนแรกของเพลงด้วยการใช้กลวิธี คำถามเชิงวาทศิลป์ ดังประโยคที่ว่า “อยากจะทำวิธีลืมใครสักคน **ต้องทำอะไร ?**” เพื่อให้ผู้ฟังเกิดการฉกฉกคิดพร้อมตั้งคำถามไปพร้อม ๆ กับผู้พูด ก่อนดึงเข้าสู่ท่อนต่อไปของเพลงที่ให้อารมณ์ โกรธ เศร้า และเสียใจ จากการใช้คำสำคัญที่แสดงให้เห็นภาพของสถานการณ์ที่ตึงเครียดมากขึ้น คือคำว่า เก็บข้าวของ และ โยนทิ้ง จากประโยคที่ว่า “**เก็บข้าวของ**ของเธอที่มีอยู่ และ**โยนทิ้งมันไป** ไม่เหลืออะไรเลย” เนื้อเพลงในส่วนอื่น ๆ ยังสะท้อนให้เห็นถึงพฤติกรรมของผู้พูดที่พยายามจะลืมความสัมพันธ์ที่เจ็บปวดด้วยวิธีการพยายาม “ลบ” ทุกสิ่งทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับคนรักเก่าออกจากชีวิตดังประโยคที่ว่า

“ลบทุกรูปที่มีเธอ ลบมันไปทุกข้อความ”
“ลบดวงดาวทุกดวงหมดฟ้า ลบเรื่องราวที่เคยผ่านมา”

นอกจากนี้สังเกตได้ว่า ภาพรวมของเพลง จะกล่าวถึงช่วงเวลาของความสัมพันธ์ที่ผ่านมาแล้วในอดีต ที่ผู้พูดยังคงยึดติดและพยายามลืมช่วงเวลาเหล่านั้นออกไป สังเกตได้จากการใช้คำว่า “เคย” ซึ่งถือเป็น คำสำคัญที่บ่งบอกถึง ช่วงเวลาที่ผ่านมาแล้วแต่ยังคงติดตรึงในใจของผู้พูดมาเสมอ ดังประโยคที่ว่า “ที่มัน**เคย**เกิดขึ้นระหว่างเรา” และ “ลบเรื่องราวที่**เคย**ผ่านมา”

แต่ท้ายที่สุดแล้ว เรื่องราวของเพลงก็ดำเนินมาถึงจุดที่ผู้ฟังสามารถรับรู้ความรู้สึก “ยอมแพ้” ของผู้พูด ที่ไม่สามารถลืมคนรักเก่าจากการพยายามลบทุกสิ่งทุกอย่างออกไปได้ตามที่ตั้งใจไว้ จากการใช้คำสำคัญ คือ คำว่า ไม่มีทาง และ การลบไม่ได้ช่วยให้ลืม ดังประโยคที่ว่า

“มัน**ไม่มี**ทางลืมใครสักคน ถ้าหากว่าเรานั้นยังรัก”
“มัน**ไม่มี**ทางลบใครสักคน ถ้ายังเก็บไว้ในหัวใจ”
“ลบอะไรก็ตามแต่ถ้าสุดท้ายยังรักอยู่ การลบ**ไม่ได้**ช่วยให้ลืม”

เมื่อพิจารณา กับการรับรู้ของแฟนเพลงจากการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า ผู้ฟังสามารถเชื่อมโยงตัวเองกับเพลงลบไม่ได้ช่วยให้ลืม (Erase) ที่มีการโยนหาอดีตเกิดขึ้นจากอารมณ์และความรู้สึก (Emotional and feeling) ได้เช่นเดียวกับแรงบันดาลใจจากผู้ประพันธ์ อันสะท้อนได้จากส่วนหนึ่งของการสัมภาษณ์เชิงลึก ดังนี้

“สำหรับเพลงนี้ของอั้งค์ เหมือนเราเอาเนื้อเพลงมาเปรียบเทียบกับในชีวิตจริงส่วนใหญ่เลยคะ ว่าเวลาเรารักใคร่รักคน แล้วมันไม่สมหวังก็จะเสียใจ แล้วเลือกที่จะลบไปมันก็ไม่ลืมอยู่ดี พอฟังเพลงก็เหมือนกลับไปคิดภาพตัวเราเองที่มีความรักแบบนั้นตอนเมื่อก่อนอีกที เหมือนมันเป็นประสบการณ์ความรักส่วนตัวของเราที่เคยเจอรูปแบบความรักที่ผิดหวังต่างกันในแต่ละช่วงชีวิตที่ผ่านมาอะไรแบบนี้”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ ง นามสมมติ)

“เป็นคนอินกับเพลงเศร้าง่าย เพราะรู้สึกถึงความทรงจำเกี่ยวกับความเศร้า มันจะทำงานกับเพลงได้ดีกว่าความสุข เพลงนี้เราฟังก็ที ก็นึกถึงรักครั้งเก่าอยู่ดี เพราะตอนช่วงที่เลิกกัน เขาลบ เขาบล็อกทุกอย่างเกี่ยวกับเรา เราเลยทำบ้าง แต่สุดท้ายก็อดไม่ได้ที่จะกลับมาดูความรู้สึกตามเพลงเลยที่ว่า ลบไม่ได้ช่วยให้ลืม”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ ฉ นามสมมติ)

“มันทำให้ผม คิดถึงสิ่งที่ทำพลาดไปในอดีต ต่อให้พยายามลบมันออกไป ทุกครั้งเวลาคิดย้อนไปจะผ่านไปก็ปี มันก็ยังฝังใจ ยังจำสิ่งนั้นได้อย่างไม่ลืมครับ”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ ช นามสมมติ)

“เพลงนี้สำหรับผมก็เกี่ยวกับเรื่องความรักของตัวเองอีกเหมือนกันครับ คิดถึงตอนนั้นที่ถึงแม้จะยังไม่ได้เข้าใจการเป็นแฟนกัน มันก็เป็นความทรงจำที่ดีนะ แต่ปัจจุบันเราก็มูฟออนไปแล้วครับ ไม่ได้คิดถึง ฟุ่พายถึงช่วงเวลานั้นอีกแล้ว”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ ญ นามสมมติ)

“เพลงนี้เป็นเพลงนึงเลย ที่ทำให้เรารู้สึกมูฟออนไม่ได้ โดยเฉพาะท่อนที่ร้องว่า *การลืมนั้นยากไป หรือเป็นเพราะฉันเองที่ยังไม่ยอมลืมนะ* เหมือนวนลูปทั้งเพลง เหมือนจะลืมได้แล้วนะ สุดท้ายก็มูฟออนไม่ได้อยู่ดีคะ เนื้อเพลงมันเรียลจิด ๆ เลยนินมาก ๆ ค่ะ คือส่วนใหญ่เกือบทุกเพลงเราจะคิดถึงคนคนนึงซัดมากก็คือ แฟน เพราะคือเขาอยู่ทุกช่วงวัยของเราเลย การที่เราทำอะไรซ้ำ ๆ มาหลายปี แบบแค่เดินในซอยเดิม ๆ กินอาหารที่เดิม มันยังเป็นความทรงจำว่า ทำร่วมกับเขาดีกว่าคนเดียวจริง ๆ”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ ค นามสมมติ)

“เพลงนี้ทำให้นึกถึงช่วงเวลาของความรู้สึกหลังจบความสัมพันธ์ ที่เราพยายามจะทำทุกอย่างเพื่อให้เราหายเศร้าหายเสียใจได้เร็วและสามารถมีความสุขได้เร็วขึ้น เราเลือกที่จะลบทุกอย่างที่ทำให้เราเห็นแล้วนึกถึงใครคนนั้น มันอาจจะจะเป็นวิธีที่ทำให้เรารู้สึกดีได้แค่ช่วงเวลาหนึ่ง แต่เราลืมนะว่าสุดท้ายแล้วทุกอย่างทุกเรื่องราวที่เกิดขึ้นมันเก็บไว้ในความทรงจำของเราไม่ได้เก็บที่รูปถ่ายหรือสิ่งของ เราเลยไม่สามารถลบใครออกจากใจได้จริง ๆ แต่เราแค่ทำให้เขาไม่ได้มีความสำคัญหรือมีบทบาทกับชีวิตเรามากกว่า หลังจากที่เรารู้ใจและยอมรับกับเรื่องทุกอย่างได้ และเก็บทุกอย่างไว้เป็นความทรงจำ ที่สุดท้ายเราก็ไม่ได้ให้ความสำคัญกับมันอีกแล้วแค่นั้น ตรงกับท่อนในเพลงที่บอกว่า *มันไม่มีทางลบใครสักคน ถ้ายังเก็บไว้ในหัวใจ*”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ ฎ นามสมมติ)

ภาพรวมของบทสัมภาษณ์เชิงลึกข้างต้น สังเกตได้ว่าแฟนเพลงหลายท่าน รู้สึกถึงความสัมพันธ์ครั้งเก่าของตนเองที่มีทั้งลืมและไม่รู้สึกละเลย หรือต้องเผชิญกับความรู้สึกที่เรียกว่ามูฟออนไม่ได้ ตรงตามกับความต้องการของผู้ประพันธ์ที่ต้องการจะสื่อในชุดเนื้อหาของเพลงผ่านเนื้อเพลงนี้เช่นกัน ประกอบกับเนื้อเพลงที่ผู้ให้สัมภาษณ์ ให้ทัศนะว่าสามารถรู้สึกเชื่อมโยงกับเพลงได้มากขึ้นผ่านประโยคที่ว่า “การลืมนั้นยากไป หรือเป็นเพราะฉันเองที่ยังไม่ยอมลืมนะ” ด้วยการที่ผู้ประพันธ์เลือกใช้กลวิธีเชิงวรรณศิลป์ ผ่านการเล่นคำซ้ำ จากคำว่า ลืม - ลืม ที่ช่วยทำให้เนื้อความโดยรวมของประโยคนี้อย่างตอกย้ำให้ผู้ฟังเข้าใจความรู้สึกถึง

ความเจ็บปวด ทรมานของการพยายามลืมความเศร้าเสียใจจากความรักที่ไม่สมหวัง ประกอบกับประโยคที่ว่า “หรือเป็นเพราะฉันเองที่ยังไม่ยอมลืม” เสมือนเป็นการตั้งคำถามให้ผู้ฟังกลับมาคิดว่า หรือแท้ที่จริงแล้ว ที่ยังไม่สามารถรักษาแผลใจจากความรักเก่าที่เคยเกิดขึ้นจนเป็นสาเหตุให้ไม่สามารถก้าวผ่านจุดที่ยอมรับตนเองกับความสัมพันธ์ได้ เป็นเพราะตัวเราเองที่ยังไม่ยอมรับความจริง และเลือกที่จะเก็บความทรงจำที่มีค่านั่นไว้ภายในใจเสมอมา

อีกหนึ่งประโยคที่สะท้อนได้จากการสัมภาษณ์ คือประโยคจากเนื้อเพลงที่ว่า “มันไม่มีทางลบใครสักคน ถ้ายังเก็บไว้ในหัวใจ” เมื่อพิจารณาความหมายนัยตรงของคำว่า ลบ ที่แปลว่า ทำให้หายไปด้วยอาการเช็ดหรือถู หรือ ทำให้หายไปนั้น (อ้างอิงจาก พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554) ในความจริงแล้วไม่ได้ทำได้โดยง่ายเหมือนการลบคำจากปากกา หรือ ดินสอที่เขียนลงบนกระดาษ แต่คือการพยายามลืมความสัมพันธ์ครั้งเก่า แม้ว่าจะพยายามลบออกไปมากเท่าไร แต่สุดท้าย ร่องรอยความรักจางจางบนเนื้อกระดาษนั้นก็ยังคงปรากฏชัดเจนในใจของเรามาโดยตลอด

1.1.6) เพลง อยากรเริ่มต้นใหม่กับคนเดิม (Repeat)

แรงบันดาลใจของเพลงนี้ มาจากการประสบการณ์ความรักส่วนตัวของผู้ประพันธ์ที่คิดถึงความรู้สึกอาวรณ์ในความรักที่ผ่านมา หากได้มีโอกาสอีกครั้ง ก็ยังคงต้องการสานสัมพันธ์ต่อกับรักคนเดิม เพลงนี้จึงเป็นตัวแทนของ “คำสารภาพและยอมรับผิด” ในมุมมองคนที่คิดว่าตนเองปฏิบัติตัวไม่ดีรักครั้งที่กำลังจะจบลง พร้อมกับการขอโอกาสคนรักให้กลับมาเริ่มต้นกันใหม่ สอดคล้องกับข้อความตอนหนึ่งที่ปรากฏในสมุดบันทึก ไดอารี ออฟ อิงค์ (Diary of ink) ที่เขียนสิ่งแทนใจที่ต้องการจะสื่อสารผ่านเพลงโดย วรินทร์ เปานิลว่า

“อึ้งก็อยากมีเพลงง้อแฟนบ้าง รู้สึกยังไม่มีเพลงที่เราผิดบ้างเลยอะ คนเรามันต้องมีผิดพลาดกันบ้างแหละ เราจะถูกหมดเลยไม่ได้”

แรงบันดาลใจจากผู้ประพันธ์ในมุมมองนี้ จึงเกี่ยวข้องกับกรอบแนวคิดในกลุ่มที่ 1 คือ การโหยหาอดีตที่เกิดขึ้นจากอารมณ์และความรู้สึก (Emotional and feeling)

ชุดเนื้อหาที่ปรากฏในเพลง อยากรเริ่มต้นใหม่กับคนเดิม เริ่มต้นด้วยการใช้ประโยคที่สื่อให้เห็นถึงการยอมรับผิดของผู้พูดต่อคนรัก ด้วยการใช้อัยคำที่ว่า “ฉันผิดไปแล้ว” จากพฤติกรรมแสดงให้เห็นภาพของอารมณ์ที่เกิดขึ้น ได้แก่คำว่า พลุพัง และ ใจร้อน จากประโยคที่ว่า “ฉัน **พลุพัง**ไป เพราะ **ใจร้อน**” ก่อนที่จะเริ่มพรรณนาถึงช่วงเวลาในอดีตของตอนที่เคยทำผิดพลาดไป ซึ่งเห็นได้จากการให้คำสำคัญที่บ่งบอกช่วงเวลา อันได้แก่คำว่า ตอนนั้น และ วันนั้น ที่ปรากฏในเนื้อเพลงหลาย ๆ จุด โดยถึงแม้ว่า ผู้พูดจะรู้สึกผิดกับสิ่งที่ทำก็ยังคงต้องการการให้อภัยจากอีกฝ่าย เพื่อขอโอกาสในการเริ่มต้นความรักใหม่อีกครั้งอยู่เสมอ

โดยในเนื้อหาของเพลงมีการใช้อัยคำที่สื่อถึงอารมณ์ เศร้า เสียใจ ถึงความสัมพันธ์อันเจ็บปวด ดังประโยคที่ว่า

“มันก็ถูกแล้วใช่ไหม ที่ต้อง **คร่ำครวญ**แบบนี้”

“ที่บอกเลิกวันนั้น รู้ไหมฉันเสียใจ”

นอกจากนี้ในเนื้อหาของเพลง ยังปรากฏการใช้คำถามเชิงวาทศิลป์เพื่อสื่อถึงการอ่อนวอนขอความเห็นใจเพื่อหวังให้อีกฝ่ายยกโทษและเริ่มต้นใหม่กับตนอีกครั้ง ดังประโยคที่ว่า

“เธอรู้ไหม ? ที่ฉันยังไม่รักใคร ที่จริงแล้ว ฉันนั้นพร้อมเริ่มต้นใหม่”

“ที่บอกเลิกวันนั้น รู้ไหม ? ฉันเสียใจ”

“ขอได้ไหม ? ขอเริ่มต้นใหม่”

“ต้องทำอะไร ? ให้เธอคนเดิมกลับมา”

อีกหนึ่งคำสำคัญที่น่าสนใจ และทำให้เห็นถึงสถานะความสัมพันธ์ที่ไม่เหมือนเก่าของบุคคลในเพลง คือการที่ผู้พูดทราบดีอยู่แล้วว่า ความพยายามขอร้องอีกฝ่ายในครั้งนี้ ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นนั้น ยากต่อการให้อีกฝ่ายกลับมายอมรับและให้อีกโอกาสตนเองอีกครั้ง ดังประโยคที่กล่าวว่า “ให้เธอคนเดิมกลับมา” ซึ่งการที่ผู้ประพันธ์เลือกใช้คำว่า “คนเดิม” เป็นการสะท้อนให้เห็นว่าอีกฝ่าย ได้เปลี่ยนเป็น “คนใหม่” ที่มองผู้พูดในรูปแบบคนรักที่เปลี่ยนสถานะไปแล้ว และไม่สามารถที่จะให้อภัยเพื่อที่กลับเริ่มต้นใหม่กันได้อีก

เมื่อพิจารณา กับการรับรู้ของแฟนเพลงจากการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า แฟนเพลงบางท่านสามารถเชื่อมโยงตัวเอง กับเพลงอยากเริ่มต้นใหม่กับคนเดิม (Repeat) ที่มีกรโหยหาอดีตเกิดขึ้นจากอารมณ์และความรู้สึก (Emotional and feeling) ได้เช่นเดียวกับแรงบันดาลใจจากผู้ประพันธ์ อันสะท้อนได้จากส่วนหนึ่งของการสัมภาษณ์ ดังนี้

“อย่างที่บอกไปว่าเราเคยมีคนที่ชอบก่อนจะแยกย้ายกันไปใช่ไหมคะ พอได้ฟังเพลงนี้ ก็ทำให้คิดถึงเขาค่ะ คิดถึงเรื่องความรักของตัวเองตอนนั้นด้วย เรารู้ว่าสุดท้ายยังไง เราก็ไม่ลืมเขา อยากได้คุยกับเขาเหมือนเดิม”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ ก นามสมมติ)

“เพลงนี้ทำให้เราคิดถึงรักแรกค่ะ จากที่เคยบอกไปว่าเป็นคนเดิมตั้งแต่เพลงเหงา เหงา เลย พอผ่านช่วงเวลาที่เราผิดหวังในความรักนั้น สุดท้ายแล้วไปไหนไม่ได้เลยคะ ยังอยากให้เขาอยู่ตรงนี้ ถ้ามีโอกาสก็ยังเลือกคนเดิมอยู่ดี”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ ค นามสมมติ)

“เพลงนี้ทำให้ผมได้ทบทวนตัวเองครับ เรื่องที่เกิดขึ้น คือเราเองที่ใจร้อน และไม่มีสติ เราทำร้ายคนที่เรารัก ด้วยการขอร้องกัน และเลิกกันไป แต่ผ่านไปไม่กี่วัน เราเองก็รู้สึกผิดที่ทำให้เกิดเรื่องแบบนี้ อยากเริ่มต้นใหม่อีกครั้ง และขอให้ครั้งนี้เป็นบทเรียนอะไรแบบนี้”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ ญ นามสมมติ)

จากการที่กล่าวไปข้างต้นว่า เพลง *อยากเริ่มต้นใหม่กับคนเดิม (Repeat)* เป็นเพลงที่ใช้ถ้อยคำเพื่อสื่อสารถึงความรู้สึกของคนที “รู้สึกผิด” และต้องการ “ขอโอกาส” กับความสัมพันธ์ที่ต้องการประคับประคองเอาไว้ไม่ให้พังทลายลงไป ซึ่งหากพิจารณาดูแล้ว ถ้อยคำเหล่านี้ก็เป็นชุดเนื้อหาที่แฟนเพลงสามารถรับรู้และรู้สึกถึงอารมณ์ของความคิดถึงในเชิงลบ กล่าวคือ เป็นความคิดถึงที่ปนไปด้วยอารมณ์เศร้า แม้ว่าเหตุการณ์นั้นจะผ่านมาเป็นเวลานานแล้วก็ตาม สังเกตได้จากการที่ ผู้ให้สัมภาษณ์ ค และ ญ ให้สัมภาษณ์ว่าเพลงนี้ทำให้เขารู้สึก “ผิดหวังในความรัก” และ “รู้สึกผิดที่ทำให้เรื่องแบบนี้เกิดขึ้น” ตามลำดับ ทั้งนี้ จากจุดประสงค์สูงสุดของเพลงที่ต้องการโอกาสเพื่อกลับมาเริ่มต้นใหม่อีกครั้ง เมื่อพิจารณากับคำที่ให้สัมภาษณ์ด้วยนั้น พบว่าทุกท่านต่างให้ความคิดเห็นในเรื่องประสบการณ์ความรักของตนเองในมุมมองที่ตรงกัน ดังในช่วงท้ายของประโยคที่ว่า “อยากได้คู่กับเขาเหมือนเดิม” “ถ้ามีโอกาสก็ยิ่งเลือกคนเดิมอยู่ดี” “อยากเริ่มต้นใหม่อีกครั้ง” ตามลำดับ สิ่งนี้สะท้อนให้เห็นว่า ทุกเรื่องราวในชีวิตที่เราเคยทำผิด แม้กระทั่งเรื่องของการความรัก ต่างอาศัย “เวลา” เพื่อทบทวนแก้ไข มองดูตนเองในสิ่งที่เคยทำผิดพลาดไป และอาศัย “โอกาส” เพื่อปรับปรุงตัวเองให้หลุดพ้นจากความผิดหวังในอดีตนั้น

1.1.7) เพลง เก่งแต่เรื่องคนอื่น (Expert)

เพลงนี้ได้แรงบันดาลใจมาจากพฤติกรรมส่วนตัวของ วรันธร เปานิล ที่มักทำหน้าที่เป็น ที่ปรึกษาปัญหาหัวใจให้คนรอบข้างอยู่บ่อยครั้ง จนเกิดเป็นคำแซวที่กลุ่มเพื่อนที่ว่า “เรื่องของคนอื่นนี่เก่งเหลือเกินนะ” ประกอบกับวลีที่กำลังได้รับความนิยมจากสังคมออนไลน์ ที่ผู้ประพันธ์ได้เห็นระหว่างการประพันธ์เพลงที่ว่า “กับเรื่องคนอื่นนี่เก่งเหลือเกินนะ” จึงกลายมาเป็นคำประชดประชันแบบสนุกสนาน ที่แสดงออกผ่านเพลงนี้ แรงบันดาลใจจากผู้ประพันธ์ในมุมมองนี้ จึงเกี่ยวข้องกับกรอบแนวคิดในกลุ่มที่ 2 คือ การโยนหาอดีตที่เกิดขึ้นจากสถานะความสัมพันธ์ (Relationships)

เพลงเก่งแต่เรื่องคนอื่น (Expert) เป็นเพลงจังหวะค่อนข้างเร็ว มีท่วงทำนองสนุกสนาน ประกอบกับการเลือกใช้ภาษาในระดับไม่เป็นทางการ อาทิ การลงท้ายและขึ้นต้นคำจากประโยคที่ว่า “เห้ยมันยังงั้น” “มันเป็นงั้นได้ไง” และ “อ๊วยผมจะบ้าตาย” เป็นต้น ทำให้สามารถเข้าถึงผู้ฟังได้ง่าย อารมณ์และความรู้สึกที่ได้จากเพลง จึงออกมาในลักษณะที่ขบขัน จากการเหน็บแนมแกมหยอกตัวเองของผู้พูดที่เก่งในเรื่องเป็นที่ปรึกษาด้านความรักของคนอื่น สวนทางกับความเป็นจริงที่ตนเองต้องผิดหวังในความรักมาเสมอ

ในเพลงยังปรากฏการใช้อุปมาอุปไมยเพื่อเปรียบเทียบเนื้อความให้ผู้ฟังเห็นภาพมากขึ้น จากประโยคที่ว่า “ฉันนั้นเซียนพอพบกับ **พี่อ้อยพี่ฉอด**” การที่ผู้ประพันธ์เลือกใช้คำว่า พี่อ้อยพี่ฉอด เพื่อสื่อให้เห็นถึงบุคคลในสื่อตัวอย่างที่มีความเชี่ยวชาญด้านการให้คำปรึกษาความรัก ซึ่งไม่ต่างจากสถานการณ์ตอนที่ตัวผู้พูดเผชิญอยู่เช่นกัน

นอกจากนี้ผู้ประพันธ์ยังใช้กลวิธี การตั้งคำถามเชิงวาทศิลป์อยู่หลายจุด เพื่อให้เพลงมีความน่าสนใจ และกระตุ้นความรู้สึกของผู้ฟังให้ถูกคิดตามอยู่เสมอ อาทิ ประโยคที่ว่า “เก่งเหลือเกิน **ทำไม ?** แล้วฉันยังเหงา สุดท้ายก็พ่ายแพ้ทุกที” ที่ผู้พูดก็ยอมรับว่าพ่ายแพ้แล้ว ถึงแม้เก่งในการให้คำปรึกษาผู้อื่นแต่ตัวเองกลับ พ่ายแพ้ หรือ ล้มเหลวในความรัก หรือ ประโยคที่ว่า “เก่งเหลือเกิน **ไปเรียนมาจากไหน ?**” เป็นการประชดประชันตนเองที่ถูกเป็นที่ยอมรับจากการเป็นผู้ให้คำปรึกษาแก่คนอื่นเรื่องความรักมาเสมอ

แต่ถึงอย่างไรก็ดี แม้ภาพรวมของเพลงจะเต็มไปด้วยอารมณ์ขบขันในทิศทางบวกอยู่มาก แต่ยังคงปรากฏถ้อยคำที่สื่อถึงความรู้สึกถึงความรู้สึกตัดพ้อ พร้อม ๆ กับความคาดหวังที่ต้องการพบความรักที่ดีเช่นกัน ดังประโยคที่ว่า “ก็เหมือนเดิมไม่มีคนบอก Good night” และ “เรื่องอื่นซ้ำของที่ใจหมายปอง มันกลับไม่มีอีก”

เมื่อพิจารณา กับการรับรู้ของแฟนเพลงจากการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า ผู้ฟังสามารถเชื่อมโยงตัวเองกับเพลง ที่มีการโยยหาอดีตอันเกิดขึ้นจากสถานะความสัมพันธ์ (Relationships) สะท้อนได้จากส่วนหนึ่งคำสัมภาษณ์ ที่ว่า

“เพลงนี้ฟังแล้วทำให้นึกถึงพฤติกรรมของตัวเองกับเพื่อนค่ะ คือเรามักตกเป็นที่ปรึกษาของเพื่อน ๆ รุ่นพี่รุ่นน้องเสมอ ในเรื่องความรักเหมือนเราเก่งมากในการให้คำปรึกษาคนอื่น แต่พอเป็นเรื่องตัวเอง เป็นผู้เล่นเอง มันกลับไม่เหมือนกันเลย เราชอบจัดการตัวเองไม่ได้ ซึ่งตรงกับเพลงมาก (ซ้ำ)”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ ฉ นามสมมติ)

“อันนี้เป็นเรื่องราวของผมนะกับกลุ่มเพื่อนครับ คือฟังปุ๊บ จะชอบนึกถึงความฮาของเพื่อนในกลุ่มที่เก่งแต่เรื่องคนอื่นไปทั่วเลยนะอะไรแบบนี้ครับ ไม่ใช่แค่เรื่องความรักนะครับ ทุกเรื่องเลย รวม ๆ มันก็แอบตรงตามเนื้อเพลงนะครับ แบบเก่งทุกอย่างไปทั่วเลยนะอะไรแบบนี้”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ ช นามสมมติ)

“อันนี้ฟังแล้วคิดถึงผมนะกับแม่ครับ ฟังแล้วจะมีภาพเหตุการณ์ที่เราฟังเพลงนี้ในรถกับแม่ แล้วจำได้เลยว่า แม่ชอบเนื้อหาทำนองเพลงมาก ๆ ตั้งแต่วันนั้นเลยจำได้ขึ้นใจ ว่าพอได้ยินเพลงนี้ที่ไหน ก็จะนึกถึงตอนนั่งรถกับแม่ตลอด ๆ เหมือนเป็นเพลงของแม่ไปแล้ว”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ ญ นามสมมติ)

เมื่อพิจารณาจากถ้อยคำในเพลง ที่กล่าวถึงบุคคลที่สามในแง่ของความสัมพันธ์ที่เข้ามามีบทบาทในเพลงอยู่บ่อยครั้ง อาทิคำว่า “เก่งแต่เรื่องคนอื่น” “เซียนพอพอกับพี่อ้อยพี่ฉอด” เป็นต้น ทำให้เกิดการนึกภาพตามและย้อนกลับไปคิดถึงความสัมพันธ์ของตนเองกับบุคคลอื่นที่เกิดขึ้นในชีวิตจริงเช่นกัน ซึ่งจากบทสัมภาษณ์ข้างต้นจะเห็นว่า ความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นจะปรากฏกับคนรอบตัว เช่น กลุ่มเพื่อนที่สนิท รุ่นพี่ รุ่นน้อง หรือแม้กระทั่งคนในครอบครัวที่พบเจอในชีวิตประจำวัน ซึ่งภาพรวมของอารมณ์เพลงที่รับรู้ผ่านการสัมภาษณ์จากตัวของผู้ประพันธ์เพลง กับ ผู้ฟัง ต่างมีไปในทิศทางบวกเช่นเดียวกัน กล่าวคือเป็นความทรงจำที่ดีและน่าจดจำ สอดคล้องกับอารมณ์สุนทสนานของเพลง

1.1.8) เพลง กลับก่อนนะ (Good bye)

เพลงนี้ได้แรงบันดาลใจมาจากพฤติกรรมส่วนตัวของวรินทร์ เปานิล ที่มักขอตัวกลับก่อนเป็นคนแรก หลังจากร่วมงานสังสรรค์กับกลุ่มเพื่อนในโอกาสต่าง ๆ จนกลายมาเป็นแนวความคิดหลักในการตั้งชื่อเพลงในเพลงนี้ ในอีกแง่หนึ่ง หากพิจารณาพฤติกรรมนี้ในมุมมองเรื่องความรัก ก็เปรียบเสมือนกับการบอกลา เพื่อยอมถอยออกมาจากสถานะความสัมพันธ์ ในสถานการณ์ที่เราารู้ดีว่า ที่ข้าง ๆ คนที่เรารักตรงนั้น ไม่ได้มีไว้สำหรับเรา เพลงนี้จึงเป็นเพลงแทนใจของผู้ที่ผิดหวังในความสัมพันธ์ และยอมนำตัวเองออกมาดีกว่าการฝืนทนอยู่ในที่ที่ไม่ใช่ของเราต่อไป แรงบันดาลใจจากผู้ประพันธ์ในมุมมองนี้ จึงเกี่ยวข้องกับกรอบแนวคิดในกลุ่มที่ 1 คือ การโหยหาอดีตที่เกิดขึ้นจากอารมณ์และความรู้สึก (Emotional and feeling)

เมื่อวิเคราะห์ การนำเสนอผ่านเนื้อหาของเพลง เบื้องต้น ชื่อเพลง กลับก่อนนะ เป็นการใช้คำ เพื่อเลียนแบบคำที่สื่อถึงสถานการณ์เมื่อต้องอยู่คนเดียว แต่เนื้อความโดยรวมของเพลงนี้ ถูกตีความเป็นนัยเพื่อต้องการบอกลาในความสัมพันธ์ที่ย่างยากซับซ้อน โดยผู้พูดยอมเสียสละและก้าวออกมาจากความสัมพันธ์นั้นด้วยตนเอง

ในเนื้อเพลง ขึ้นต้นประโยคด้วยการใช้คำถามเชิงวาทศิลป์ให้น่าสนใจ และทำให้ผู้ฟังคิดตามไปกับคำถามของผู้พูด ดังประโยคที่ว่า “ที่ฉันยอมมาในคืนนี้ **รู้ไหมว่าเพราะอะไร ?** ” โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การที่ผู้ประพันธ์เลือกใช้คำว่า ยอม เพื่อแสดงให้เห็นถึงอาการที่ไม่ค่อยเต็มใจนักของผู้พูดที่ถูกเชิญเข้ามาในสถานที่ที่มีบรรยากาศที่อึดอัดจากการที่ต้องพูดคุยกับคนที่แอบรักแต่ไม่ได้เอ่ยความรู้สึกในใจออกไป ซึ่งถูกย่ำชัดสถานะความสัมพันธ์นี้จากคำว่า เก็บ ในประโยคที่ว่า “รู้ไหม ? ว่าความรู้สึกนี้ ฉันเก็บมาเนิ่นนานเท่าไร”

เนื้อเพลงมีการแสดงถ้อยคำและประโยคเพื่อถ่ายทอดอารมณ์ที่อึดอัด เสียใจ และรู้สึกเหงาเปล่าเปลี่ยว ในสถานการณ์ที่ผู้พูดต้องเผชิญหน้ากับคนที่แอบรักกับผู้หญิงคนอื่น ทำให้ท่ายที่สุดแล้ว จึงเอ่ยคำว่า กลับก่อนนะ เพื่อนำตัวเองออกมาจากสถานการณ์ดังกล่าว ดังประโยคที่ว่า

“ฉันต้องขอกลับก่อนนะ ตรงนี้คง**ไม่จำเป็นต้องมีฉัน**”

“ฉันไม่อยากจะเสียเวลา มัน**ไม่ใช่ที่ของฉัน**”

โดยผู้ประพันธ์เลือก ใช้คำว่า “ไม่จำเป็น” เพื่อแสดงอาการตัดพ้อ เสียใจ ประกอบกับการใช้คำว่า “ไม่ใช่ที่ของฉัน” ยังเป็นการย่ำชัดถึงตำแหน่งความสัมพันธ์ที่ผู้พูดรู้ตัวดี ว่าไม่สามารถเข้าไป “แทรกกลาง” ความรักระหว่างคนที่แอบชอบได้

โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในช่วงท้ายของเพลง จะเห็นว่ามีการเลือกใช้ถ้อยคำแสดงอารมณ์ ที่ผู้พูดพร่ำพรั่งความรู้สึกอึดอัด น้อยใจ ที่เก็บซ่อนไว้ ซึ่งผู้ประพันธ์เลือกใช้กลวิธีคำถามเชิงวาทศิลป์อีกครั้ง เพื่อให้เข้าถึงอารมณ์เพลง และผู้ฟังสามารถจินตนาการถึงสถานการณ์ที่ตั้งเครียดและอัดอั้นของผู้พูดได้มากที่สุด จากประโยคที่ว่า

“ใครจะมาเข้าใจฉันตอนนี้ ใครมันจะไป**รู้ว่าการต้องเสียใจ**”

“แต่เธอไม่รู้ มัน**น่าน้อยใจแค่ไหน**”

เมื่อพิจารณาถึงการรับรู้ของแฟนเพลงจากการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า แฟนเพลงบางท่านสามารถเชื่อมโยงตัวเองกับเพลงกลับก่อนนะ (Goodbye) ที่มีกาลโหยหาอดีตเกิดขึ้นจากอารมณ์และความรู้สึก (Emotional and feeling) ได้เช่นเดียวกับแรงบันดาลใจจากผู้ประพันธ์ อันสะท้อนได้จากส่วนหนึ่งของการสัมภาษณ์ ดังนี้

“ก็เป็นเรื่องราวความรักของตัวเองที่เคยเจอมาครับ เพลงนี้ฟังแล้ว นึกถึงสิ่งที่เกิดขึ้นกับตัวผมเองเลย เวลาเจอสถานการณ์ที่ ๆ นั้นไม่จำเป็นต้องมีเราอยู่ก็ได้ เพราะอยู่ไปเขาก็ไม่ได้สนใจเรา เราไม่ได้มีค่าอะไรในสายเขาคขนาดนั้น”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ ช นามสมมติ)

จากคำสัมภาษณ์จะเห็นถ้อยคำที่ปนไปด้วยความรู้สึกตัดพ้อกับประสบการณ์ความรักในอดีตของตนเอง สังเกตจากคำว่า “ไม่จำเป็นต้องมีเราอยู่ก็ได้” และ “อยู่ไปเขาก็ไม่ได้สนใจเรา” ซึ่งเมื่อหากพิจารณาพร้อมกับเพลงแล้ว สิ่งที่สะท้อนจากคำสัมภาษณ์ สัมพันธ์กับเนื้อหาของเพลงในประโยคที่ว่า

“ฉันต้องขอกลับก่อนนะ ตรงนี้คงไม่จำเป็นต้องมีฉัน” และ “ฉันไม่อยากจะเสียเวลา มันไม่ใช่ที่ของฉัน”

โดยคำว่า “ที่ของฉัน” ที่ปรากฏในประโยคข้างต้น ใช้กลวิธีข้อความบ่งชี้เป็นนัย เพื่อสื่อถึง ตำแหน่งในความสัมพันธ์ ดังนั้นจึงหมายความว่า เราต้องยอมถอยเพื่อหลีกเลี่ยงให้กับที่ของคนรักตัวจริงได้ทำหน้าที่ดูแลคนที่เรารักแทน ซึ่งสัมพันธ์กับคำพูดของ อิงค์ วรินทร์ ที่บันทึกไว้ใน Diary of INK ว่า “เพลงกลับก่อนนะ ดีความใหม่ ว่า เวลาที่เราอยากจะกลับก่อน น่าจะมาจากสถานการณ์ที่ว่าตรงนั้น ‘เราประเมินว่ามันไม่ใช่ของเรา’ อาจจะหมายถึง เวลาเราเห็นคนที่เรารักมากกับคนอื่นก็ได้นะ ไม่อยากเห็นภาพนั้น เลยขอตัวกลับก่อนดีกว่า”

1.1.9) เพลง Last train

เพลงนี้ได้แรงบันดาลใจมาจากการประสบการณ์ส่วนตัวของผู้ประพันธ์ จากการสังเกตวัฒนธรรมการขึ้นรถไฟของคนประเทศญี่ปุ่น ที่จะหมอบรถรอบการเดินทางภายในเวลาเที่ยงคืนเท่านั้น ทำให้ผู้โดยสารต้องรีบตัดสินใจว่าจะกลับทันภายในขบวนนี้หรือไม่ ความน่าสนใจของการทับซ้อนระหว่างวัฒนธรรมไทยและญี่ปุ่นในสถานการณ์เช่นนี้ทำให้เราย้อนคิดไปถึงสำนวนไทยที่ว่า “รถด่วนขบวนสุดท้าย” ซึ่งเปรียบเปรยถึงโอกาสสุดท้ายของคน ที่จำเป็นต้องตัดสินใจการไปต่อกับความสัมพันธ์ที่เข้ามาในชีวิต ผู้ประพันธ์จึงหยิบใช้ความหมายที่คล้ายคลึงกันของวัฒนธรรมสองประเทศ เป็นแนวคิดหลักของเพลงนี้ แรงบันดาลใจในเพลงนี้ จึงสัมพันธ์ กับการโหยหาอดีตในกลุ่มที่ 3 อันเกิดขึ้นจากสถานการณ์ (Situation) ที่มีความจำเพาะเจาะจง อันนำไปสู่การคิดถึง ความทรงจำในอดีต ซึ่งในที่นี้คือ ช่วงเวลาที่ผู้ประพันธ์ได้มีโอกาสไปเห็นวัฒนธรรมการโดยสารรถไฟของคนญี่ปุ่น

หากวิเคราะห์ในเชิงเนื้อหาของเพลง Last train มีความหมายเป็นภาษาไทยตรงตัว ว่า ขบวนสุดท้าย ซึ่งในบทเพลง นอกจากจะมีการกล่าวถึง การเดินทางโดยใช้ยานพาหนะแบบรถไฟจากความหมาย

นัยตรงแล้วนั้น คำว่า ขบวนสุดท้าย ยังสื่อความหมายถึง “โอกาสสุดท้าย” ในการตัดสินใจกับความสัมพันธ์ตรงหน้าอีกด้วย

ประโยคเริ่มต้นของเพลง เป็นการใช้คำพรรณนาถึงช่วงเวลา ที่ว่า “มองดูนาฬิกาที่ใกล้เที่ยงคืนแล้ว คงต้อง say goodbye” ซึ่งผู้ประพันธ์เลือกใช้คำว่า say goodbye ที่นอกจากจะเป็นการกล่าวลาเพื่อแยกย้ายกันไป ยังสื่อถึงการตัดสินใจจบความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นในอีกนัยหนึ่ง หลังจากนั้นเพลงมีการบรรยายถึงบรรยากาศของสถานการณ์ที่เริ่มกดดันให้เกิดการตัดสินใจ ดังประโยคที่ว่า “ถ้าฉันช้ากว่านี้ ก็คงไม่ทันแล้ว ต้องกลับตอนนี้เลย” เพื่อสะท้อนให้เห็นอาการของผู้พูดที่รีบร้อนด้วยการบีบคั้นของเวลา

จุดพลิกผันของเนื้อหาที่ปรากฏในเพลงที่ทำให้ผู้ฟังรับรู้ ว่าผู้พูดเลือกที่จะสานสัมพันธ์ต่อกับความสัมพันธ์ตรงหน้า คือการยอมรับว่าตนเองพลาดขบวนสุดท้าย จากประโยคที่ว่า “You've made me miss my last train พลาดขบวนสุดท้าย” ด้วยการกล่าวย้ำเวลาและสถานที่ (Time and Place) ซ้ำอีกครั้ง ดังประโยคที่ว่า “เที่ยงคืนแล้ว อยู่ตรงที่เดิม กับเธอที่เดิม ไม่ยอมกลับไปกับ”

ซึ่งในตอนช่วงท้ายของเพลง ผู้ประพันธ์ใช้คำถามเชิงวาทศิลป์ที่ไม่ต้องการคำตอบ เพื่อสื่ออารมณ์ให้ผู้ฟังรับรู้ถึงความสุขใจที่อาจสมหวังกับอีกฝ่าย จากประโยคที่ว่า “ให้ฉันทำเช่นไร เพราะทั้งหัวใจอยู่ที่เธอ”

เมื่อพิจารณาร่วมกับบทสัมภาษณ์เชิงลึกที่ได้จากผู้ให้สัมภาษณ์ พบว่ามีบางท่านสามารถเชื่อมโยงตัวเองกับเพลง Last train ที่มีการโหยหาอดีตอันเกิดขึ้นจากสถานการณ์ (Situation) ได้เช่นเดียวกับแรงบันดาลใจจากผู้ประพันธ์ ซึ่งสะท้อนได้จากส่วนหนึ่งของการสัมภาษณ์ ดังนี้

“จำได้เลยว่า ไปดูงาน Happy Boxx day กับแฟน และใช้เพลงนี้ถ่ายลงติ๊กต็อก (Tik tok) เลยคิดถึงภาพของวันนั้นที่ได้ไปดูเวลาได้ฟังเพลงนี้ครับ”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ ญ นามสมมติ)

เมื่อพิจารณาจากการวิเคราะห์ข้างต้น เราเห็นได้ว่า การโหยหาอดีตที่เกิดจากสถานการณ์ สามารถสร้างการรับรู้ให้แฟนเพลงเกิดการโหยหาถึงช่วงเวลาในอดีตที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ได้ด้วยเช่นกัน อนึ่งอาจเกิดจากการสร้างจินตภาพในเนื้อเพลงที่ทำให้ผู้ฟังรับรู้ถึงเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับช่วงเวลาและสถานที่จำเพาะ แต่อย่างไรก็ดี ต้องอาศัยประสบการณ์ส่วนตัวที่สามารถเชื่อมโยงกับประเด็นเหล่านี้ร่วมด้วย

1.1.10) เพลง โลกที่มีเธออยู่ด้วยกัน

โลกที่มีเธออยู่ด้วยกัน เป็นเพลงช้าเนื้อหาเศร้าที่ได้แรงบันดาลใจมาจาก ประสบการณ์ที่น่าจดจำแก่บุคคลอันเป็นที่รักที่ล่วงลับไปแล้ว ของ วรินทร์ เปานิล ประกอบกับส่วนหนึ่งของแนวคิดในเพลงที่ได้มาจากการชมภาพยนตร์เรื่องหนึ่ง ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องราวของมิติคู่ขนาน สิ่งเหล่านี้ ทำให้วรินทร์ ย้อนนึกถึงเรื่องราวชีวิตของตนเอง และเกิดคำถามขึ้นภายในใจ ว่าเราจะมีโอกาสได้พบกับคนที่เรารักมากที่สุดอีกครั้งในมิติอื่นที่ไม่ใช่โลกใบนี้ หรือไม่ แนวคิดนี้สะท้อนได้จากบทสัมภาษณ์เชิงลึกที่น่าสนใจระหว่างได้พูดคุยกับผู้ประพันธ์เพลง ดังนี้

“มีอีกเพลงหนึ่งที่แต่งมาจากตัวอึ่งเองเลยครับ เป็นความทรงจำที่ดีของเขา คือเพลง *โลกที่มีเธออยู่ด้วยกัน* เพลงนี้เราแต่งที่ชะอำ เพลงนี้หมดที่ขุขูไปเป็นภูเขา เราใช้พลังในการแต่งไปจนจะหมด มันยากเหมือนกัน เพราะมันพูดถึงญาติของเขาที่เสียไป เราจะเห็นภาพจากเพลงเป็นฉาก ๆ เลย เช่นท่อน *เธอยังนั่งรอฉันตรงที่เก่า เลื้อยตัวเดิมที่คุ้นเคย กับรอยยิ้มที่ดูไม่เหนื่อยเลย* จริง ๆ เพลงนี้ อึ่งก็ได้แรงบันดาลใจตั้งต้นมาจากการ์ตูนที่เขาไปดูหนังเรื่อง ดอกเตอร์ สเตรนจ์ (Dr. Strangth) ละเห็นว่าโลกมันมีหลายมิติ แบบคู่ขนานมัลติเวสครับ เขาได้ไอเดียตรงนี้เลยมาเชื่อมกับเรื่องราวของตัวเอง ว่าถึงแม้โลกนี้เราจะไม่ได้อยู่ด้วยกันแล้ว มันจะมีอีกภพ ไหมนะ ที่จะได้เจอกันอีกครั้ง สุดท้ายมันเลยเป็นที่มาของเพลงเพลงนี้ที่เราได้ฟังกัน”

(ผู้ประพันธ์เพลง คุณธารณ ลิปตพัลลภ)

ซึ่งแรงบันดาลใจจากผู้ประพันธ์ในมุมนี้ จึงเกี่ยวข้องกับกรอบแนวคิดในกลุ่มที่ 1 คือ การโยกหาอดีตที่เกิดขึ้นจากอารมณ์และความรู้สึก (Emotional and feeling)

ชุดเนื้อหาของเพลงโดยรวม เป็นการพรรณนาความรู้สึกถึงบุคคลอันเป็นที่รักที่จากไปแล้ว แต่กลับมาพบกันในช่วงเวลาของความฝัน ความรู้สึกที่เกิดขึ้น จึงปะปนไปด้วยความดีใจและความคิดถึงในคราวเดียวกัน ดังประโยคที่ว่า “*ดีใจที่ได้เจอเธออีกแล้ว เธอยังเหมือนเดิม*” และ “*แต่เสียดาย ที่เจอกันได้แค่นี้ ฝันเท่านั้น*” การที่ผู้ประพันธ์เลือกใช้คำว่า “ในฝัน” เป็นการแสดงให้เห็นว่า เหตุการณ์ตรงหน้าทั้งหมดที่เกิดขึ้น เป็นสิ่งที่ไม่สามารถเกิดขึ้นจริงได้ในชีวิตจริง

ในขณะเดียวกันผู้ประพันธ์เลือกใช้ กลวิธีทางวรรณศิลป์เรื่อง ถ้อยคำนัยแฝง เพื่อสื่ออารมณ์ของเพลงให้เกิดการขัดแย้งทางถ้อยคำ แต่เสริมให้ความรู้สึกที่ต้องการจะสื่อผ่านเนื้อเพลง มีความเด่นชัดมากขึ้น ดังประโยคที่ว่า “*เป็นความฝันที่เหมือนความจริง เหมือนจริงเกินไป เหมือนเธอยังไม่เคยไปไหน*” โดยการใช้คำว่า “*ความฝันที่เหมือนความจริง*” เป็นการสื่อให้รู้ว่า ผู้พูดตระหนักอยู่เสมอว่า เหตุการณ์ตรงหน้าไม่ใช่เรื่องจริง แต่ยังคงเต็มใจที่จะสัมผัสกับเหตุการณ์ และความรู้สึกคิดถึงเหล่านั้นต่อไป

ผู้ประพันธ์มีการเลือกใช้คำสำคัญ เพื่อบรรยายลักษณะของบุคคลในฝัน ให้ผู้ฟังสามารถจินตนาการเห็นชัดเจน และรู้สึกร่วมไปกับบรรยากาศของบุคคลที่ผู้พูดบรรยายในเนื้อเพลง ดังประโยคที่ว่า “*เธอยังนั่งรอฉันตรงที่เก่า เลื้อยตัวเดิมที่คุ้นเคย*” และ “*กับรอยยิ้มที่ดูไม่เหนื่อยเลย*” การใช้ถ้อยคำเหล่านี้ นอกจากจะทำให้เห็นภาพของเหตุการณ์ชัดเจน ยังสามารถสร้างอารมณ์ให้ผู้ฟังคิดถึงบุคคลในชีวิตจริงของตนเองที่ล่องลับไปแล้วได้เช่นกัน

ภาพรวมของเพลงจึงเป็นการใช้คำสำคัญเพื่อแสดงให้เห็นถึงการพำพรรณนาถึงเหตุการณ์ในอดีตที่เคยเกิดขึ้น และตีความกับช่วงเวลาแห่งความสุขถึงแม้จะรู้ว่าช่วงเวลานี้จะต้องจบลงเมื่อต้องตื่นขึ้นมาเผชิญกับโลกของความจริง จึงเป็นที่สังเกตได้ว่า คำที่ปรากฏในเนื้อเพลงส่วนมาก ให้ความรู้สึกถึง การโยกหาช่วงเวลาในอดีตที่ผ่านมา พร้อม ๆ กับการสื่ออารมณ์คิดถึงมวลของความจริงที่ยังคงติดตรึงในส่วนลึกของหัวใจผู้พูดมาโดยเสมอ โดยปรากฏคำว่า “*เธอยัง*”, “*ยังคง*” หรือ “*ยังเหมือนเดิม*” จากประโยคที่กล่าวมา

“เหมือนเธอยังไม่เคยไปไหน”

“โลกที่เธอยังคงรอฉัน อยู่ตรงนั้นยังเหมือนเดิม”

ในขณะที่เดียวกัน ยังปรากฏถ้อยคำที่สื่ออารมณ์ของความปรารถนาดี ต่อบุคคลที่เป็นผู้เคารพรัก ถึงแม้ว่าจะจากกันไปโดยไม่มีวันหวนกลับมา การเลือกใช้ถ้อยคำเหล่านี้ ยิ่งเสริมให้อารมณ์เพลงและความรู้สึกที่สื่อถึงผู้ฟัง เต็มไปด้วยความคิดถึงและความอímเอมใจ ดังประโยคที่ว่า

“ฉันหวังที่จะไต่ยีน เธอเรียกชื่อฉันอีกครั้ง”

“ฉันขอให้เธอมีความสุข อยู่ตรงนั้น”

เมื่อนำไปวิเคราะห์ร่วมกับบทสัมภาษณ์เชิงลึกที่ได้จาก แฟนเพลงผู้ให้สัมภาษณ์ พบว่าทุกท่านสามารถเชื่อมโยงการโหยหาอดีตที่ เกิดขึ้นจากอารมณ์และความรู้สึก (Emotional and feeling) ได้ เช่นเดียวกับแรงบันดาลใจของผู้ประพันธ์เพลง อันสะท้อนได้จากบทสัมภาษณ์ ดังนี้

“เพลงนี้พี่อึ้งค์ เล่าเรื่องถึงคุณยายที่เสียแบบเศร้ามาก ๆ แต่ส่วนตัวเรากลับคิดถึงแฟนที่ไม่ได้อยู่ด้วยกันแบบนี้แทนค่ะ ด้วยเนื้อหาเพลงที่บรรยายความคิดถึงได้ดีมาก ฟังแล้วเราก็อินไปกับเรื่องราวของเราเหมือนกัน”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ ก นามสมมติ)

“เพลงนี้เราก่อนข้างอินมาก ๆ เลยค่ะ อย่างของคุณอึ้งค์เองเล่าเรื่องคุณยายที่เสียไป ส่วนของเราพอก็เสียเหมือนกันค่ะ เลยเข้าใจคุณอึ้งค์เลย ว่าในช่วงเวลานั้นมันรู้สึกยังไง เวลาที่ได้ฟังเพลงเขา เราเองก็มักจะรู้สึกแบบนั้นบ่อย ๆ ว่าเพลงของคุณอึ้งค์ มันเป็นเหมือนเพื่อนรู้ใจ เวลาฟังก็เหมือนมีเพื่อนอยู่ข้าง ๆ”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ ค นามสมมติ)

“ความเศร้าในเพลงนี้จริง ๆ เหมือนกับที่น้องอึ้งค์ สื่อสารมันออกมาเลย ชีวิตเราได้มีโอกาส เจอเพื่อนหลาย ๆ คน ได้ที่มีความทรงจำที่ดีด้วยกันมาเยอะมาก เพลงนี้เลยทำให้เราคิดถึงความรักที่มีให้กับคนพวกนี้ รวมถึงญาติผู้ใหญ่กับคนในครอบครัว เพลงนี้มันโดนใจเรามากจริง ๆ”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ ฉ นามสมมติ)

“เพลงนี้เป็นเพลงที่พี่อึ้งค์ ได้เขียนมาให้คุณย่า ซึ่งตัวเราเองก็ใช้ชีวิตอยู่กับคุณย่ามาตั้งแต่เด็ก จนวันหนึ่งท่านได้เสียไป ตอนได้ฟังเพลงนี้ครั้งแรกที่คอนเสิร์ต มันตรงมาก ๆ น้ำตาไหลตั้งแต่ครั้งแรกที่ได้ฟัง มันทำให้เราคิดถึงเรื่องราวในวัยเด็ก ที่เคยได้อยู่ด้วยกัน มีความสุขด้วยกัน กินข้าวพร้อมกัน ขับรถไปส่งที่โรงเรียน ช่วงเวลานั้นมันมีความสุขมาก ๆ จนเราไม่สามารถลืมมันลงได้เลย เรียกได้ว่าย่าเป็นโลกทั้งใบของเราเลยก็ว่าได้ เพลงนี้มันสามารถบอกทุกความรู้สึกของเรามีต่อคุณย่าได้หมดเลย เราคิดถึงเสียงเรียก อยากกอด อยากทำทุกอย่างที่เคยทำ แต่มันคงทำได้แคในฝัน จริง ๆ ตอนนี้อะไรก็อยากเห็นท่านมีความสุขในโลกใหม่ที่ท่านอยู่ ได้ทำสิ่งที่ชอบ แล้วก็ยังหวังว่าเราจะต้องได้พบกันใหม่ในสักวัน เพลงนี้ทำให้นึกถึงคุณย่าที่เสียไปแล้วค่ะ เวลาเปิดเพลงนี้ก็จะรู้สึกนึกถึงเหตุการณ์ในวัยเด็กที่ได้ใช้ชีวิตร่วมกันกับคุณย่า เป็นช่วงเวลาที่ดีถึงที่สุดเลยนะคะ จะให้เห็นภาพก็คือ ช่วงก่อน *ฉันหวังที่จะไต่ยีน เธอเรียกชื่อฉันอีกครั้ง* จริงจริง พอไต่ยีนท่อนนี้ ความทรงจำทั้งหมดมันก็กลับมา เราไม่ขออะไรเลย เราแค่อยากไต่ยีนเสียงท่านอีกสักครั้งจริง ๆ ถึงมันจะเป็นแค่เสียงที่อยู่ในความฝัน มันก็มีความสุขมาก ๆ สำหรับเราแล้วแหละ”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ ข นามสมมติ)

“ฟังแล้วนึกถึงคุณพ่อที่จากไปเลยคะ เราชอบท่อน *เธอยังนั่งรอฉันตรงที่เก่า เสื้อตัวเดิมที่คุ้นเคยกับรอยยิ้มที่ดูไม่เหนื่อยเลย* เพราะในฝันของเรา มันคล้ายแบบท่อนนี้ในเพลงเพลง ฟังก็ที เราก็รู้สึก ว่า เออ มันก็ทำให้เราอินไปกับเพลงและคิดถึงความรู้สึกต่าง ๆ ที่เคยเกิดขึ้นเมื่อก่อนไปพร้อม ๆ กับเพลงจริง ๆ”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ ณ นามสมมติ)

เมื่อวิเคราะห์ประโยคจากเนื้อเพลงของผู้ให้สัมภาษณ์ ข และ ณ ที่สามารถเชื่อมโยงความรู้สึกของตนเองเข้ากับเพลงได้ ดังประโยคของเนื้อเพลงที่กล่าวถึงระหว่างการสัมภาษณ์ที่ว่า “ฉันหวังที่จะได้ยิน เธอเรียกชื่อฉันอีกครั้งจริงๆ” และ “เธอยังนั่งรอฉันตรงที่เก่า เสื้อตัวเดิมที่คุ้นเคยกับรอยยิ้มที่ดูไม่เหนื่อยเลย” จะสังเกตได้ว่า ในประโยคทั้งคู่ ปรากฏถ้อยคำที่สามารถสร้างจินตภาพ และก่อให้เกิดอารมณ์ร่วมแก่ผู้ฟังได้ จากคำว่า “เรียกชื่อ” และ “นั่งรอตรงที่เก่า” เป็นคำสะท้อนอริยบทปกติของคนทั่วไป ที่ทำให้ผู้ฟังเห็นภาพของบุคคลที่ตนเองรักในอดีตได้อย่างชัดเจน โดยคำว่า เรียกชื่อ ใช้กลวิธีทางวรรณศิลป์คำนัยยผกผันที่ต้องการสื่อความหมายถึง การกระทำที่แสดงความสนิสนมของผู้พูดกับบุคคลที่กล่าวถึงในภาพฝัน และคำว่า นั่งรอตรงที่เก่า ที่ผู้ประพันธ์พยายามเจาะจงอริยบท เพื่อสะท้อนให้เห็นภาพความความโอบอ้อมอารีของบุคคลที่กล่าวถึงในฝัน ทั้งสองประโยคที่ผู้ให้สัมภาษณ์ยกตัวอย่างมาข้างต้น จึงเป็นอีกหนึ่งความประทับใจที่ทำให้ผู้ฟังหววนคิดถึงบุคคลอันเป็นที่รักที่ต้องสูญเสียไปอย่างไม่มีวันกลับมา

ประเภทที่ 2 เพลงที่ไม่ได้มีแรงบันดาลใจมาจากประสบการณ์ส่วนตัวของศิลปิน และ ผู้ประพันธ์เพลง

จากการศึกษาจำนวนเพลงทั้งหมดของวรินทร์ เปานิล ร่วมกับกระบวนการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ประพันธ์เพลงโดยตรง พบว่ามีเพลงที่ไม่ได้มีแรงบันดาลใจมาจากประสบการณ์ส่วนตัวของศิลปิน และ ผู้ประพันธ์เพลง มีจำนวนทั้งสิ้น 8 เพลง โดยมีรายละเอียด ดังนี้

2.1.1) เพลง เกี้ยวกันไหม (You ?)

เพลงนี้เกิดจากความตั้งใจของผู้ประพันธ์ที่ต้องการเปลี่ยนแนวเพลงของ วรินทร์ เปานิล ที่จากเดิมเป็นเพลงเศร้า ที่บอกเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับความรักหลายรูปแบบแต่ล้วนไม่สมหวัง กลายมาเป็นเพลงที่ให้อารมณ์สนุกสนาน บอกเล่าความไม่เป็นตัวเองของผู้หญิงคนหนึ่ง ที่เริ่มไม่แน่ใจว่าความหวานไหวที่เกิดขึ้นนี้เกี่ยวข้องกับอาการตกหลุมรักหรือไม่ แรงบันดาลใจจากผู้ประพันธ์ในมุมมองนี้ จึงเกี่ยวข้องกับกรอบแนวคิดในกลุ่มที่ 1 คือ การโหยหาอดีตที่เกิดขึ้นจากอารมณ์และความรู้สึก (Emotional and feeling)

เมื่อวิเคราะห์ในส่วนของเนื้อหาของเพลงเกี้ยวกันไหม จะใช้คำถามเชิงวาทศิลป์ในการเปิดประโยคแรกของเนื้อเพลง เพื่อให้ผู้ฟังรู้สึกผูกพันไปพร้อม ๆ กับผู้พูดที่สับสนกับความรู้สึกบางอย่างที่อยู่ข้างในใจ ดังคำว่า “ทำไม ? เพลงรักเพลงซึ่งที่ฉันไม่เคยชอบฟัง” ต่อด้วยการใช้คำสำคัญ เพื่อนำเสนอภาพของกิจวัตรที่ทำอย่างปกติประจำวัน เพื่อให้ผู้ฟังเห็นภาพเรื่องราวที่ปรากฏในเพลงชัดเจนมากขึ้น ดังประโยคที่ว่า “ธรรมดาเที่ยงคืนปิดไฟ รีบนอนให้พ้นคืนวัน”

นอกจากนี้ในเพลง ยังเลือกใช้คำสำคัญ ที่สามารถสื่อถึงความรู้สึกของผู้พูดที่กำลังอยู่ในอาการตกหลุมรัก จากประโยคที่ว่า “พอได้ยินช่วงนี้ทีไร ฉันเพลอร้องตามทุกคำ” และ “มันเหมือนไม่เป็นตัวเอง มัน

ไม่ใช่ฉัน” ภาพรวมของภาพที่เกิดขึ้นจากเพลงนี้ จึงให้อารมณ์เพลงที่สดใสปนกับความรู้สึกแอบรักที่เริ่มก่อตัวขึ้นในใจ โดยที่ยังไม่ได้มีอารมณ์กังวล หรือเสียใจกับความต้องการที่จะรู้ผลลัพธ์ของความรู้สึกจากอีกฝ่าย

เมื่อนำไปวิเคราะห์ร่วมกับบทสัมภาษณ์เชิงลึกที่ได้จาก แฟนเพลงผู้ให้สัมภาษณ์ พบว่าทุกท่านสามารถเชื่อมโยงการโหยหาอดีตที่เกิดขึ้นจากอารมณ์และความรู้สึก (Emotional and feeling) ได้เช่นเดียวกับแรงบันดาลใจของผู้ประพันธ์เพลง อันสะท้อนได้จากบทสัมภาษณ์ ดังนี้

“เพลงนี้เป็นเพลงโปรดของเราเลยคะ แล้วทุกครั้งที่ได้ไปคู่อั๊งค์เล่น เราก็จะชอบถ่ายวิดีโอร้องเพลงนี้กับเพื่อนๆ เวลาฟังเพลงนี้ทีไรก็จะทำให้คิดถึงเพื่อนที่ได้ร้องเพลงที่ไปตามคอนเสิร์ตหรืองานต่าง ๆ ด้วยกันคะ”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ ข นามสมมติ)

“เพลงนี้ ฟังแล้วคิดถึงภาพตัวเองช่วงที่เราไปแอบชอบคนคนหนึ่ง ปกติเราเป็นคนเสพติดเพลงเศร้า แต่ช่วงนั้นฟังเพลงรักแล้วก็อิน ทำอะไรก็แบบนึกถึงเค้า เห็นเค้ายิ้มเราก็แบบแอบปีไปด้วยแล้ว ฟังเพลงนี้ทีไรเลยนึกถึงเขาขึ้นมาทุกที”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ ฉ นามสมมติ)

“เพลงนี้ทำให้คิดถึงความรู้สึกตอนที่ได้คุยกับแฟนเก่าช่วงแรก ๆ เป็นเพลงที่ส่งให้กันช่วงจีบกัน เรียกว่าช่วงคลั่งรักได้เลย เพราะทุกอย่างในเพลงนี้มันน่ารักมาก”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ ฎ นามสมมติ)

ถึงแม้ว่าสิ่งที่สะท้อนจากบทสัมภาษณ์เชิงลึกข้างต้นจะปรากฏให้เห็นเรื่องราวความสัมพันธ์ ของแต่ละท่านที่อาจไม่สมหวังในปลายทางของความรัก แต่สังเกตได้ว่า ภาพรวมของอารมณ์และความรู้สึกที่สื่อสารผ่านคำสัมภาษณ์นั้น ต่างเต็มไปด้วยอารมณ์ที่เกิดจากความทรงจำในเชิงบวกทั้งสิ้น กล่าวคือ แม้ความสัมพันธ์กับคนรักจะจบลงไปได้ชื่อว่าเป็นแฟนเก่า หรือ กลุ่มเพื่อนที่อาจพบหน้ากันน้อยครั้งในบางโอกาส แต่เพลงนี้ก็สามารถเป็นตัวแทนของช่วงขณะหนึ่งของความทรงจำที่มีคุณค่าและเคยเกิดขึ้นในชีวิตของคนคนหนึ่งได้

2.1.2) เพลง ยังรู้สึก (Old Feeling ?)

ผู้ประพันธ์ได้แรงบันดาลใจในการเขียนเพลงมาจากสถานะ (Status) เศร้าของคนคนหนึ่งโพสต์ลงเครือข่ายสังคมออนไลน์ จนเกิดเป็นแนวความคิดในการประพันธ์เพลงนี้ เพื่อเป็นตัวแทนของความรู้สึกบางอย่างที่ยังคงติดอยู่จากรักครั้งเก่าที่จบไป แรงบันดาลใจจากผู้ประพันธ์ในมุมนี จึงเกี่ยวข้องกับกรอบแนวคิดในกลุ่มที่ 1 คือ การโหยหาอดีตที่เกิดขึ้นจากอารมณ์และความรู้สึก (Emotional and feeling)

เมื่อวิเคราะห์เนื้อหาของเพลง ยังรู้สึก (Old Feeling ?) ซึ่งเริ่มต้นเนื้อเพลง ด้วยการอธิบายความรู้สึกค้างคาใจที่มีต่อใครบางคน ด้วยการกล่าวถึงช่วงเวลาในอดีต ผ่านเรื่องราวความทรงจำที่เคยได้ใช้

ร่วมกันกับคนที่กล่าวถึง สังเกตได้จากการใช้คำสำคัญที่แสดงให้เห็นถึงความต้องของผู้พูดที่สัมพันธ์กับช่วงเวลาสำคัญในชีวิต อาทิคำว่า อยากร, เคย, ยังก, ตลอดมา ดังประโยคที่ว่า

“ไม่ได้อยากกลับไป ไม่ได้อยากโทรหา แต่พอได้หลับตา ภาพก็ย้อนไป”

“วันนั้นที่ฉันเคยเดินกับเธอ”

“นั่นยังคงชัดเจน จดจำในใจฉันตลอดมา”

ถ้อยคำเหล่านี้ทำให้เสริมให้อารมณ์เพลงเต็มไปด้วยความเศร้า และเจ็บปวดกับความรู้สึกหวนคิดถึงวันวานที่ผ่านมา ภาพที่เกิดขึ้นจากเพลงจึงเป็นการพาเราย้อนไปถึงช่วงเวลาของคนคู่หนึ่งที่เคยได้ใกล้ชิดและทำสิ่งต่าง ๆ ร่วมกัน ซึ่งช่วงเวลาดี ๆ เหล่านั้นเกิดขึ้นจริงแต่จบลงไปแล้วในอดีต การคร่ำครวญของผู้พูดจึงเป็นการนึกถึงช่วงเวลาเหล่านั้นเพียงชั่วขณะ โดยที่ไม่ได้ต้องการสานต่อความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้น เห็นได้จากการใช้ความหมายบ่งชี้โดยนัยที่ว่า “แต่ฉันก็แค่นั้น ความคิดเพียงชั่วคราว” แสดงให้เห็นชัดเจนว่า สิ่งที่เกิดขึ้น เป็นเพียงหนึ่งในความทรงจำที่เกิดขึ้นมาในบางครั้งที่เราที่รู้สึกหวนนึกถึง แต่ต้องหักห้ามใจเพื่อก้าวข้ามผ่านความเจ็บปวดนั้นเพื่อใช้ชีวิตต่อไปให้ได้เช่นกัน เห็นได้จากท่อนสุดท้ายของเนื้อเพลง ที่ชัดเจนว่าผู้พูดค่อย ๆ ทำความเข้าใจความรู้สึกที่สับสนของตนเอง และเลือกที่จะพยายามก้าวผ่านช่วงเวลาเหล่านี้ไปด้วยการเยียวยาของเวลาแทน ดังประโยคที่ว่า “แล้วเวลาก็ค่อยพัดมันหายไป” ถึงแม้จะทราบดีว่า ส่วนลึกข้างในจิตใจยังคงไม่สามารถลืมช่วงเวลาสำคัญกับคนในความทรงจำได้อย่างถาวร ดังประโยคที่ว่า “ข้างในส่วนลึกในใจเหมือนยังคงไม่ลืม” และ “เรื่องราววันนั้น ของฉันกับเธอ นั้นยังคงชัดเจนจดจำในใจฉันตลอดมา”

เมื่อนำไปวิเคราะห์ร่วมกับบทสัมภาษณ์เชิงลึกที่ได้จาก แฟนเพลงผู้ให้สัมภาษณ์ พบว่าทุกท่านสามารถเชื่อมโยงการโยนหาคือที่ที่เกิดขึ้นจากอารมณ์และความรู้สึก (Emotional and feeling) ได้เช่นเดียวกับแรงบันดาลใจของผู้ประพันธ์เพลง อันสะท้อนได้จากบทสัมภาษณ์ ดังนี้

“เป็นเพลงที่ทำให้นึกถึงช่วงสมัยมัธยมปลาย ที่ตัวเองมีความรู้สึกดีให้กับคน ๆ หนึ่ง ความทรงจำคล้าย ๆ เนื้อเพลงเลยคะ *ไม่ว่าจะนานแค่ไหนฉันนั้นยังรู้สึก* จะผ่านไปกี่ปีเราก็กังไม่เคยลืมเขาได้เลยสักที เล่าละเอียดเลยก็คือ ช่วงสมัยมัธยมเรามีคนคุยคนนึง ที่เรารู้สึกว่าคนนี้แหละที่เราจะตั้งใจรักเขา เขาดีมาก ๆ สำหรับเรา เราได้ทำอะไรหลาย ๆ อย่างร่วมกัน มีความทรงจำด้วยกันเยอะมาก ๆ ชีวิตเราดีขึ้นก็เพราะเขาเลย แต่อยู่ ๆ เราก็ก้อย ๆ ห่างกันออกไป เราก็ก้มไปพักนึงเลย ช่วงนั้นเราห้ามใจไม่ดูไอจีเขา ไม่รับรู้ทุกความเคลื่อนไหวของเขาเลย กว่าที่จะผ่านมาได้ก็นานเหมือนกัน จนช่วงปี 2 เรารู้สึกอยากไปส่องไอจีเขา อยากรู้ว่าตอนนี้เขาเป็นไงบ้าง เราเลยเข้าไปดูก็เห็นว่า เขามีแฟนแล้ว ตอนนั้นความรู้สึกแรกที่เห็นก็รู้สึกดีใจกับเขาจริง ๆ นะ ที่เขาได้เจอคนที่ทำให้เขามีความสุข ได้ใช้ชีวิตแบบที่เขาชอบ หลังจากที่ดูตอนนั้นภาพทุกอย่างก็กลับมา ยังจำได้อยู่เลยว่าเขาชอบกินอะไร หรือทำอะไร แต่มันก็ไม่ได้รู้สึกอะไรกับเขาแล้วนะ เอาจริง ๆ ตอนนั้นมันก็ยังมีคิดถึงเขาบ้าง แต่ก็ได้ไปยุ่งวายกับเขาแล้ว เราก็กัดต่างคนต่างใช้ชีวิตของเราไป แค่ว่าเรามีความสุขก็พอแล้ว”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ ข นามสมมติ)

“ก็เป็นอีกเพลงนะคะ ที่ไม่ว่าจะฟังที่ไหน บังเอิญได้ยินเมื่อไหร่ มันเหมือนใจเราลอยกลับไปคิดถึงอะไร ๆ ที่เคยทำกับเขาเมื่อก่อน เช่น ร้านอาหารที่ชอบไปด้วยกัน เพลงที่ชอบฟังด้วยกัน แบบมันยังตอกย้ำซ้ำ ๆ ว่าแบบ เรายังรู้สึกกับคน ๆ เดิม”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ ค นามสมมติ)

“สำหรับเรา เพลงนี้ให้มู้ดที่เราารู้สึกเหมือนกันกับเพลงเหงาเหงาเลย ฟังแล้วก็รู้ใจตัวเองค่ะ ถึงแม้เวลาจะผ่านมานานแค่ไหน สุดท้ายเราก็ยังไม่ลืมเขา เราก็อังรู้สึกบางอย่างกับเขาอยู่ดี”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ ฉ, นามสมมติ)

ถึงแม้ว่าใจความสำคัญของเนื้อหาเพลงนั้น ผู้ประพันธ์ต้องการสะท้อนให้เห็นความคิดถึง ในช่วงเวลาที่เต็มไปด้วยความทรงจำที่มีความหมายของความสัมพันธ์ที่จบลง ทำให้เกิดเป็นความรู้สึกที่ยังสับสนระหว่าง “ความรู้สึกคิดถึง” หรือ แท้จริงแล้วเป็นเพียงแค่ “ความผูกพัน” ที่เกิดเท่านั้น แต่เมื่อพิจารณาความรู้สึกที่แสดงออกผ่านการสัมภาษณ์เชิงลึกข้างต้น จะเห็นได้ว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ต่างเชื่อมโยงเพลงนี้เข้ากับ “ความคิดถึง” ของตนเองที่มีต่อคนรักอย่างไม่ลังเลใจ เพราะเห็นได้ชัดเจนจากบทสัมภาษณ์ ที่ถึงแม้เวลาจะผ่านไปนานเท่าไร แต่ทุกท่านยังคงเก็บคนสำคัญในความทรงจำของตนเอง ไว้ในส่วนใดส่วนหนึ่งของหัวใจมาเสมอ

2.1.3) เพลง ความลับมีในโลก (Secret ?)

แรงบันดาลใจของเพลงนี้ มีจุดเริ่มต้นจากการที่ผู้ประพันธ์บังเอิญมีโอกาส ได้ยินบทสนทนาของบุคคลคู่หนึ่งที่กล่าวว่า “แกเชื่อสิ ว่าความลับมันไม่มีในโลกหรอก” ทำให้เกิดแนวความคิด นำเอาถ้อยคำสำคัญที่ขึ้นชื่อว่า “ความลับ” มาลองตีความในมุมมองของความรัก ที่เปรียบเปรยเป็นการเก็บความรู้สึกที่แท้จริงนั้นไว้ในหัวใจ ไม่ยอมพูดหรือสารภาพออกไป ความรักนั้นจึงเปรียบเป็นความลับที่อีกฝ่ายไม่มีทางรับรู้ได้เลย เพลงนี้จึงเป็นตัวแทนของความรู้สึกที่เข้าใจผู้ที่ตกอยู่ในสถานะ “คนแอบรัก” ที่สุดท้ายหวังว่าจะสามารถรวบรวมความกล้าและสารภาพความรู้สึกที่แท้จริงภายในใจออกไปสักที แรงบันดาลใจจากผู้ประพันธ์ในมุมมองนี้ จึงเกี่ยวข้องกับกรอบแนวคิดในกลุ่มที่ 1 คือ การโหยหาอดีตที่เกิดขึ้นจากอารมณ์และความรู้สึก (Emotional and feeling)

ความน่าสนใจของเพลงนี้ คือมีการใช้กลวิธีทางวรรณศิลป์ในการเล่นคำกับประโยคคันทู้ดั้งเดิมที่ว่า “ความลับไม่มีในโลก” ให้ใกล้เคียงกับชื่อเพลงที่ว่า “ความลับมีในโลก” โดยเลือกใช้ “ความลับ” เป็นคำสำคัญเพื่อสื่อถึงแก่นความในใจ ของอีกฝ่ายที่แอบรักใครบางคนแต่ไม่สามารถสารภาพออกไปได้

คำสำคัญที่ปรากฏในเพลงโดยส่วนมากมักเกี่ยวข้องกับคำที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับสิ่งที่ไม่ควรให้ใครรู้ ได้แก่ คำว่า ความลับ, ประกาศ, เปิดเผย, ค้น และ เฉลย จึงช่วยเสริมให้อารมณ์เพลงเต็มขึ้นไปด้วยความรู้สึกอัดอั้นที่ผู้พูดต้องปิดซ่อนความรู้สึกที่แท้จริงในใจ ภาพจากเพลงที่เกิดขึ้น จึงเป็นการอธิบายสถานการณ์ให้สัมผัสได้ถึงความรู้สึกของฝ่ายหนึ่งที่แอบ *คิดไม่ซื่อ* กับใครบางคนเกินกว่าความสัมพันธ์แบบคนรู้จักทั่วไป แต่ท้ายที่สุดแล้วกลับเลือกที่จะปิดบังความรู้สึกนั้น โดยที่ไม่กล้าบอกความในใจนั้นไป เพียงเพราะกลัวว่าอีกฝ่ายจะคิดไม่ตรงกัน ดังประโยคที่ว่า “รอให้เธอมาค้น เธอนั้นก็ไม่เคย *เลยไม่ได้เฉลย* จบ

แบบนี้ทุกที่ ” โดยท่อนสุดท้ายของเพลงมีการใช้คำถามเชิงวาทศิลป์เพื่อเน้นย้ำให้ผู้ฟังรู้สึกเข้าถึงความไม่แน่ใจในความรู้สึกของผู้พูดมากยิ่งขึ้น ดังประโยคที่ว่า “แต่ก็กลัว เมื่อเธอได้ยิน ถ้าฉันพูดไป จะต้องมานั่งเสียใจ รีบเล่า ?”

เมื่อนำไปวิเคราะห์ร่วมกับบทสัมภาษณ์เชิงลึกที่ได้จาก แฟนเพลงผู้ให้สัมภาษณ์ พบว่าทุกท่านสามารถเชื่อมโยงการโหยหาอดีตที่เกิดขึ้นจากอารมณ์และความรู้สึก (Emotional and feeling) ได้เช่นเดียวกับแรงบันดาลใจของผู้ประพันธ์เพลง อันสะท้อนได้จากบทสัมภาษณ์ ดังนี้

“เพลงนี้ความรู้สึกมันต่อเนื่องจากเพลงเกี่ยวกันใหม่ ตอนนั้นพอเราเริ่มรู้สึกกับคนคนนึงมาก ๆ แล้ว แต่มันกลับไม่กล้าบอกความในใจออกไป เพราะกลัวตัวเองจะเสียคนที่รักไป เลยต้องเก็บเป็นความลับเอาไว้แบบนั้น อยู่นานเลยคะกว่าจะกล้าบอก แต่จริง ๆ สุดท้ายบอกไปก็เพลนะ ”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ ฉ นามสมมติ)

เรื่องราวของผู้ให้สัมภาษณ์ ฉ มีความสัมพันธ์กับเนื้อหาของเพลงไปในทิศทางเดียวกัน ตั้งแต่การเก็บความรู้สึกของผู้ที่อยู่ในฐานะคนแอบรัก แต่กลัวจะเสียความสัมพันธ์อันดีที่เคยมีให้กัน ดังประโยคในเนื้อเพลงที่ว่า “แต่ก็กลัว เมื่อเธอได้ยิน ถ้าฉันพูดไป จะต้องมานั่งเสียใจ หรือเปล่า” แต่เมื่อถึงเวลาที่เหมาะสม และควรค่าแก่การลงเสียงเฉลยความลับที่ปิดบังเอาไว้ และรวบรวมความกล้าแล้วสารภาพกับอีกฝ่ายไปตรง ๆ ที่ถึงแม้ว่าผลลัพธ์สุดท้ายจะออกมาในรูปแบบที่ไม่เป็นไปตามที่คาดหวัง แต่อย่างน้อยก็ทำให้รู้ว่าเราซื่อสัตย์ต่อหัวใจของเราเองและกล้าทำตามในสิ่งที่หัวใจต้องการ

2.1.4) เพลง รอหรือพอ (Stay)

เพลงนี้ผู้ประพันธ์ได้แรงบันดาลใจมาจากเพลง เวลาจะช่วยอะไร ซึ่งขับร้องโดยศิลปิน ลูลา (Lula) จากประโยคในเพลงที่กล่าวว่า *เวลาไม่ช่วยอะไรถ้าใจยังรอเธออยู่* แรงบันดาลใจนี้ทำให้ เพลง รอหรือพอ (Stay) เป็นตัวแทนเรื่องคำถามของความสัมพันธ์ ที่เราควรจะหยุดไว้เพียงเท่านี้ หรือ เดินหน้าต่อไปให้สุดทาง แม้ใจจะรู้ว่าเส้นทางความรักที่ตนเลือกมีอุปสรรคขวางกั้นทางมากมายเพียงใด แต่ความรักที่มีให้แก่อีกฝ่ายนั้นมากเกินไปจนจะยอมจบความสัมพันธ์ตามตัวเลือกที่บอกว่าพอ แรงบันดาลใจจากผู้ประพันธ์ในมุมมองนี้ จึงเกี่ยวข้องกับกรอบแนวคิดในกลุ่มที่ 1 คือ การโหยหาอดีตที่เกิดขึ้นจากอารมณ์และความรู้สึก (Emotional and feeling)

เพลง รอหรือพอ (Stay) ใช้กลวิธีในการตัดชื่อเชิงคำถาม เพื่อสื่อให้ผู้ฟังรับรู้ถึงตัวเลือกของทางออกความสัมพันธ์ที่สับสนอยู่ภายในใจของผู้พูด ระหว่าง การรอโอกาสที่จะกลับมารักกันอีกครั้งของตนเองกับอีกฝ่าย หรือการเลือกที่จะพอและตัดใจกับความสัมพันธ์ในครั้งนี้อารมณ์ของเพลงที่เกิดขึ้นจึงเป็นการไล่ลำดับของความรู้สึกเสียใจกับความสับสนที่เกิดขึ้น จนกระทั่งท่อนกลางของเพลงที่พรั่งพรูความคิดถึงนั้น นำไปสู่การตัดสินใจของผู้พูดต่อทางออกของความสัมพันธ์ในครั้งนี้

ภาพรวมของอารมณ์เพลงที่เกิดขึ้นจึงเต็มไปด้วยความหม่นเศร้า และอัดอั้นกับความอดทนในการรอคอยของฝ่ายหนึ่งต่ออีกฝ่าย เห็นได้จากการใช้ผู้ประพันธ์เลือกใช้คำว่า “ขังตัวเอง” เพื่อแสดงให้เห็นถึง

บรรยากาศของความอึดอัด ไม่มีความสุข ดังประโยคที่ว่า “ยัง**ขังตัวเอง** อยู่ในโลกใบเดิม ๆ ที่มีเธอ” ซึ่งมวลของความรู้สึกนี้ถูกเสริมให้เห็นภาพมากขึ้น จากถ้อยคำสำคัญที่มีความหมายในกลุ่มประเด็นที่เกี่ยวข้องกับระยะเวลาและการรอคอย ได้แก่คำว่า นาน, รอ, เฝ้ารอ, ท่างไกล เริ่มต้นใหม่ และ ก้าวไป ซึ่งหากพิจารณาจากบริบทของเนื้อเพลง จะเห็นว่าผู้พูดต้องการที่จะละทิ้งความสัมพันธ์อันเจ็บปวดในครั้งนี้เช่นกัน แต่ก็ไม่สามารถทำได้เพราะรู้ดีว่ายังไม่สามารถลืมใครออกไปจากใจได้ ดังประโยคที่ว่า

“ชีวิตต้อง**เริ่มต้นใหม่** แต่เพียงจะก้าวไป เธอรู้บ้างไหมฉันแทบขาดใจ”

เมื่อนำไปวิเคราะห์ร่วมกับบทสัมภาษณ์เชิงลึกที่ได้จาก แฟนเพลงผู้ให้สัมภาษณ์ พบว่าทุกท่านสามารถเชื่อมโยงการโหยหาอดีตที่ เกิดขึ้นจากอารมณ์และความรู้สึก (Emotional and feeling) ได้ เช่นเดียวกับแรงบันดาลใจของผู้ประพันธ์เพลง อันสะท้อนได้จากบทสัมภาษณ์ ดังนี้

“เพลงนี้ทำให้นึกถึงรักแรกค่ะ ถึงจะผ่านช่วงที่ผิดหวังมาได้ เราก็รู้ตัวเองว่าสุดท้ายเราก็เลือกเขาอยู่ดี”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ ค นามสมมติ)

“มันเป็นเพลงที่ได้ผลพวงจากเพลง ฉันต้องคิดถึงเธอแบบไหนคะ ตัวเพลงที่อารมณ์มันต่อเนื่องกัน ทำให้เรานึกถึงคนคนนึง โดยเฉพาะกับท่อนที่บอกว่า *ยังดีกว่าเลือกที่จะพอ แล้วไม่มีเธอต่อไป* คนที่ทำให้รู้สึกในเหตุการณ์นี้ก็คือ คนเดิมที่ยังติดอยู่ในใจ ”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ ฉ นามสมมติ)

ประโยคในเพลงที่ผู้ให้สัมภาษณ์ ฉ ยกมานั้น เป็นประโยคเดียวกับที่ผู้ประพันธ์เพลงชื่นชอบและมองว่าเป็นถ้อยคำสำคัญที่ต้องการสื่อสารผ่านเพลง ซึ่งสะท้อนได้จากส่วนหนึ่งของบทสัมภาษณ์เชิงลึกของผู้ประพันธ์เพลง ดังนี้

“เพลง “รอหรือพอ” เนี่ย มันมาจากว่า พวกเราชอบเพลงเพลงนึงของ ฟีลล่า ชื่อว่า เวลาไม่ช่วยอะไร ท่อนที่ร้องว่า *เวลาไม่ช่วยอะไรถ้าใจยังรอเธออยู่* ทำให้เราคิดไปว่า ถ้าขึ้นต้องรอเวลาให้เธอกลับมา สู้เอาเวลานี้กลับไปรักเธอไม่ดีกว่าหรือ เราเลยรู้สึกว่าจะเอามันจริงนะ พอลองเอาไปปรับกับเรื่องความรักซึ่งเป็นชีวิตจริงของคนเรา ว่าเวลาอกหักมันต้องรอหรือพอ มันเลยเกิดเป็นเพลงนี้ออกมา มันเกิดท่อนที่เรทกับแรงบันดาลใจในการแต่งของเราที่ร้องว่า *ยังดีกว่าเลือกที่จะพอ แล้วไม่มีเธอต่อไป* มันหมายถึง เมื่อใดที่ฉันเลือกที่จะพอแล้ว นั่นหมายความว่าความรู้สึกของฉันมันไม่มีเธอแล้วนะ เลยเลือกที่จะรอดีกว่า”

(ผู้ประพันธ์เพลง, คุณธารณ ลิปตพัลลภ)

ซึ่งหากวิเคราะห์แล้ว ประโยคนี้ที่ปรากฏในเพลงนี้ เป็นประโยคที่มีใจความสำคัญของเนื้อหาเพลงที่ครบถ้วน จากการที่ผู้ประพันธ์เลือกใช้คำว่า “ยังดีกว่า” เป็นการชี้ให้เห็นถึงทางเลือกที่ดีกว่าอีกทางหนึ่งคือการยุติความสัมพันธ์ สอดคล้องกับคำสัมภาษณ์ของผู้ให้สัมภาษณ์ ค ที่กล่าวว่า “สุดท้ายเราก็เลือกเขาอยู่ดี” สิ่งนี้แสดงให้เห็นว่า ในท้ายที่สุดแล้ว หากเรารู้จักตนเอง และแน่ใจว่ายังรู้สึกรักอีกฝ่ายอยู่ คงไม่อาจฝืนความต้องการของหัวใจและเลือกที่จะสู้กับความรักครั้งนี้ของตนเอง ให้เห็นผลลัพธ์จนสุดทาง

2.1.5) เพลง สายตาหลอกกันไม่ได้ (Eyes don't lie)

เพลงนี้ ผู้ประพันธ์ได้แรงบันดาลใจ จากการเห็นข้อความบนสื่อสังคมออนไลน์ โดยบุคคลกลุ่มหนึ่งที่เรียกว่า ชิปปเปอร์ (Shipper) ซึ่งเป็นคำเรียกแฟนคลับที่จับคู่ศิลปินที่ตนเองชื่นชอบให้เป็นคู่รักกัน โดยมีเนื้อหาบนบทสนทนาออนไลน์ว่า “สายตาของคู่นี้มันหลอกกันไม่ได้ จริง ๆ นะ” ทำให้เกิดแรงบันดาลใจ เป็นการเล่าเรื่องราวการแอบรักใคร่คนหนึ่ง ผ่านอารมณ์เพลงสนุกสนาน ร่าเริง สดใส แต่เต็มไปด้วยคำถามเชิงหยอกล้อว่าอีกฝ่ายได้คิดตรงกันกับเราหรือไม่ แรงบันดาลใจจากผู้ประพันธ์ในมุมมองนี้ จึงเกี่ยวข้องกับกรอบแนวคิดในกลุ่มที่ 1 คือ การโหยหาอดีตที่เกิดขึ้นจากอารมณ์และความรู้สึก (Emotional and feeling)

ในส่วนเนื้อหาของเพลง ผู้ประพันธ์ได้ขยายใจความสำคัญของเพลง จากวลีที่ว่า ดวงตาเป็นหน้าต่างของหัวใจ ซึ่งปรากฏเนื้อความคล้ายกันในประโยคของเพลงที่กล่าวว่า “เคยได้ยินที่ใครเขาพูดมา **อย่ารู้ความจริงต้องจ้องมองที่ตา**” ซึ่งสื่อความหมายให้เห็นว่า เราไม่สามารถโกหกความรู้สึกที่แท้จริงของตนเองผ่านสายตาได้ ประกอบกับระดับของภาษาที่ปรากฏในเพลงนี้ อยู่ในรูปแบบไม่เป็นทางการ ทำให้อารมณ์โดยรวมของเนื้อเพลงให้ความรู้สึกคล้ายการหยอกเย้า ไม่ต้องเครียดในความสัมพันธ์จนเกินไป

เพลงนี้ยังสื่อให้เห็นภาพพฤติกรรมที่ชัดเจนของอีกฝ่ายที่ปรากฏในเนื้อหาของเพลง ดังประโยคที่ว่า “ไม่ค่อยแน่ใจ กับ **ท่าทาง การกระทำ สีหน้า** เธอที่แสดงออก” อันนำไปสู่ความรู้สึกสับสนในจิตใจที่ผู้ประพันธ์เลือกใช้ความหมายโดยนัยที่เป็นคู่ตรงข้ามกัน ได้แก่คำว่า เหมือนจะ **รู้แต่ไม่รู้** และ เหมือนจะ **ซัดแต่ก็มัว** แทนความคลุมเครือของสถานะความสัมพันธ์ที่อีกฝ่ายมีต่อเรา

นอกจากนี้ ผู้ประพันธ์ยังเลือกใช้ ถ้อยคำนัยแฝง เพื่อตอกย้ำเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับชื่อเพลง จากประโยคที่ว่า “เขาพูดกันว่า **สายตามัน** เป็นสิ่งเดียวที่ **พูดแทนหัวใจ**” กล่าวคือ สายตาถูกนำไปใช้ในบริบทของอวัยวะที่ทำหน้าที่แตกต่างไปจากเดิม แต่เปรียบเทียบว่าเป็นเครื่องมือหนึ่งที่ใช้เพื่อสื่อสารถึงความรู้สึกในหัวใจได้

เมื่อนำไปวิเคราะห์ร่วมกับบทสัมภาษณ์เชิงลึกที่ได้จาก แฟนเพลงผู้ให้สัมภาษณ์ พบว่าทุกท่านสามารถเชื่อมโยงการโหยหาอดีตที่ เกิดขึ้นจากอารมณ์และความรู้สึก (Emotional and feeling) ได้ เช่นเดียวกับแรงบันดาลใจของผู้ประพันธ์เพลง อันสะท้อนได้จากบทสัมภาษณ์ ดังนี้

“มันทำให้เราย้อนคิดถึงสมัยก่อนเลยคะ ด้วยดนตรี ความสดใสของเพลงด้วย คือเหมือนเราได้กลับมาเป็นเด็กมหาลัย ที่เคยแอบชอบใครตอนช่วงนั้น อีกรอบนึงอะไรแบบนี้”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ จ นามสมมติ)

“เป็นอีกเพลงที่ชอบมาก ๆ ค่ะ เพลงนี้ทำให้เรานึกถึงความรักของตัวเองสมัยมหาวิทยาลัย ประมาณว่าเพื่อนในเซคเหมือนจะมาชอบเราแต่เรายังสับสนว่าสรุปเขายังไงชอบหรือไม่ชอบ มันคล้ายๆ ท่อนเพลง **ไม่ค่อยแน่ใจกับท่าทางการกระทำสีหน้า** เธอที่แสดงออก บางทีก็คิดว่าใช่ แต่บางทีก็ยังไม่ชัวร์ ช่วงเวลาตอนนั้นก็น่ารักดีค่ะ เวลาฟังเพลงนี้ก็จะนึกถึงเขาตลอดเลย”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ ข นามสมมติ)

ภาพรวมของอารมณ์เพลงที่สะท้อนได้จากบทสัมภาษณ์เชิงลึกเป็นไปในทิศทางบวก ทุกท่านตีความว่าเป็นเพลงที่นำเสนอความรักในรูปแบบของความทรงจำที่งดงาม ชุ่มชื่นหัวใจ โดยเฉพาะการเล่าถึงช่วงเวลาที่ทำให้หวนคิดถึงในอดีต เช่นช่วงชีวิตในรั้วมหาวิทยาลัย ที่มักเต็มไปด้วยความสนุกสนานของสิ่งแวดล้อมทางการเรียน และการใช้ชีวิตกับกลุ่มเพื่อน ประกอบกับประโยคที่ ผู้ให้สัมภาษณ์ ข ยกตัวอย่างมาที่ว่า *ไม่ค่อยแน่ใจกับท่าทางการกระทำสีหน้าเธอที่แสดงออก บางทีก็คิดว่าใช่ แต่บางทีก็ยังไม่ชัวร์* เป็นประโยคที่แสดงให้เห็นอริยาบทของบุคคลตามสถานการณ์ในบทเพลงได้ค่อนข้างชัดเจน โดยผู้ที่มีประสบการณ์คล้ายกันในเนื้อเพลง อาจเชื่อมโยงความทรงจำของตนเองในอดีตเข้ากับเพลงได้ง่ายมากขึ้น

2.1.6) เพลง INK

เป็นเพลงที่ผู้ประพันธ์ตั้งใจออกแบบให้ดนตรี และอารมณ์เพลงมีความสนุกสนาน เผยให้เห็นถึงเสียงของดนตรีซินธิไซเซอร์ที่เข้มข้นแตกต่างไปจากเพลงอื่น ๆ แต่ยังคงไว้ซึ่งเอกลักษณ์ของเพลงซินธิปอปแบบวรัณธ เปานิล โดยอีกความตั้งใจหนึ่งของผู้ประพันธ์ เพื่อใช้เพลงนี้ประกอบในการเปิดหรือปิดการแสดงคอนเสิร์ตในโอกาสต่าง ๆ ด้วยเช่นกัน ส่วนในมุมของการสื่อสารผ่านเพลง วรัณธ มีความตั้งใจให้เพลงนี้แทนรูปแบบของความสัมพันธ์ที่ได้พบหน้า เจอะเจอกันอย่างสบายใจ รวมถึงการสร้างมวลอารมณ์ของผู้ฟังให้มีความสุขกับคนรักที่ได้ใช้เวลาที่ดีไปพร้อมกัน ถึงแม้ว่าเวลาที่เกิดขึ้นนั้นจะสั้นเพียงชั่วคราว แต่ก็เปี่ยมไปด้วยความทรงจำที่ล้ำค่าและมีความหมาย เปรียบเสมือนแฟนเพลงที่ได้มีโอกาสมาพบเจอกันในงานคอนเสิร์ตก็นับเป็นช่วงเวลาที่มีความสุขของทุกคนที่ได้ร่วมร้องเพลงที่ชื่นชอบไปด้วยกัน แรงแบนดาลใจจากผู้ประพันธ์ในมุมนี้ จึงเกี่ยวข้องกับกรอบแนวคิดในกลุ่มที่ 2 คือ การหย่อนอดีตที่เกิดขึ้นจากสถานะความสัมพันธ์ (Relationships)

ด้วยความที่ เพลง INK มีจังหวะค่อนข้างเร็ว การถ่ายทอดอารมณ์เพลง จึงเต็มเปี่ยมไปด้วยความสนุกสนาน ซึ่งเมื่อประกอบกับเนื้อเพลงที่มีการวนซ้ำ ทำให้เนื้อหาของเพลงมีการเน้นย้ำถึงใจความสำคัญของเนื้อหาค่อนข้างชัดเจน โดยผู้ประพันธ์ใช้คำถามเชิงวาทศิลป์กระจายอยู่หลายส่วนของเพลง เพื่อสื่อถึงการอ้อนวอนเพื่อขอโอกาสกระชับความสัมพันธ์จากฝ่ายหนึ่งถึงอีกฝ่ายหนึ่ง โดยการเลือกใช้คำสำคัญ คือ “ขอ” ดังประโยคที่ว่า “ชั่วโมงนี้เป็นไปได้ไหม ? ขอให้เธอทิ้งทุกอย่างไว้ก่อน” ซึ่งประโยคนี้นั้นย้ำคำว่า “ทิ้ง” เสมือนเป็นการร้องขอให้อีกฝ่ายละสนุกสนานกับช่วงเวลาต่อจากนี้ที่มีเพียงแค่เรา โดยการละทิ้งจากพันธนาการต่าง ๆ ที่ผูกมัดไว้ นอกจากนี้ยังมีประโยคเชิงวอนขอที่ใช้ร่วมกับคำถามเชิงวาทศิลป์อีกว่า “ชั่วโมงนี้ช่างมันไป ไม่ต้องสนใจ ขอแค่เราได้ไหม ?” และ ในช่วงท้ายของเพลงตามประโยคที่ว่า “มันก็คงจะน่าเสียดาย อยากจะขอเธอ” ดังจะเห็นคำว่า “น่าเสียดาย” ที่สื่อถึงความรู้สึกคาดหวังของผู้พูด ที่ยื่นข้อเสนอต่ออีกฝ่ายหากไม่ได้รับการตอบตกลง

ถึงแม้ว่าเนื้อเพลงในเพลงนี้ จะปรากฏเนื้อหาที่กล่าวแบบวนซ้ำประโยคอยู่หลายครั้ง ดังเช่นคำว่า “แค่ฉันกับเธอ” แต่ก็สามารถสร้างบรรยากาศให้เราจินตนาการถึงสถานการณ์ที่ผู้พูดต้องการเล่าจากตัวบทเพลงได้ ดังประโยคที่ว่า “ระหว่างที่ฉันและเธอ อยู่ด้วยกัน กลางเสียงเพลง” ประโยคนี้สื่อให้เห็นถึงสถานการณ์ที่เต็มไปด้วยความสนุกสนานจากสถานที่ที่มีเสียงดนตรี และการพยายามสานสัมพันธ์ของคนทั้งคู่

ที่อาจมาพบกันโดยบังเอิญในที่สถานที่เดียวกัน จนเกิดการการยื่นขอเสนอถึงการไปต่อกับความสัมพันธ์ หลังจากนั้น หากช่วงเวลาที่กำลังสนุกสนานตรงหน้าถึงเวลาต้องจบลง

เมื่อนำไปวิเคราะห์ร่วมกับบทสัมภาษณ์เชิงลึกที่ได้จาก แฟนเพลงผู้ให้สัมภาษณ์ พบว่าทุกท่านสามารถเชื่อมโยงการโยยหาอดีตที่ ที่เกิดขึ้นจากจากสถานะความสัมพันธ์ (Relationships) ได้เช่นเดียวกับแรงบันดาลใจของผู้ประพันธ์เพลง อันสะท้อนได้จากบทสัมภาษณ์ ดังนี้

“เป็นเพลงที่ฟังแล้วก็นึกย้อนถึงตัวเอง ตั้งแต่ตอนที่เรตามศิลปินคนนี้มาตั้งแต่แรก ๆ เรา ค่อยๆเห็นการเติบโตของอึ้งค์ไปเรื่อย ๆ โดยคือส่วนตัวเราชอบตอนที่ว่า *ชั่วโมงนี้เป็นไปได้ไหม ขอให้เธอทิ้งทุกอย่างไว้ก่อน ชั่วโมงนี้ช่างมันไปไม่ต้องสนใจขอแค่เราได้ไหม แค่นั้นกับเธอ* แบบเรารู้สึกจริง ๆ ว่า ไม่ว่าตอนนั้นเราจะเครียดสาหัสแค่ไหน ณ เวลา 1 ชม ตอนนั้น จงมีความสุขกับเสียงเพลงที่อึ้งค์จะมอบให้ก่อนนะ ตั้งแต่ช่วงแรก จนถึงทุกวันนี้เราก็มีความสุขกับเพลงที่อึ้งค์ถ่ายทอดมาให้ฟัง”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ ณ นามสมมติ)

ประโยคที่ผู้ให้สัมภาษณ์ ณ ประทับใจ และมองว่าสามารถเชื่อมโยงกับความทรงจำ หรือ ประสบการณ์ของตนเองในอดีต เป็นประโยคเดียวกันกับที่ผู้ประพันธ์ชื่นชอบ และมองว่าสามารถแสดงให้ผู้ฟังเข้าใจความรู้สึกของการผ่อนคลายเพื่อให้เวลาที่มีความสุขร่วมกันกับเสียงเพลงของวันธร เปานิล ส่วนหนึ่งจากแนวความคิดข้าง ต้นสะท้อนจากบทสัมภาษณ์เชิงลึกของผู้ประพันธ์ ดังนี้

“อย่างเพลง ‘INK’ เนี่ย เป็นเพลงที่เราไม่สนอะไรเลย เพราะเราแค่อยากมีเพลงหนึ่งไว้เปิดคอนเสิร์ต หรือ แปะไว้ในอัลบั้ม เราตั้งใจแต่งออกมาเพราะอยากสื่อสารให้กำลังใจกับคนฟังมากกว่า คือไม่ว่าคุณจะทำอะไรมา ประชุมอะไรก็แล้วแต่ ขอแค่หนึ่งชั่วโมงที่คุณมาฟังเพลงเรา ให้ทิ้งทุกอย่างเอาไว้ แล้วไปสนุกด้วยกันก่อน เหมือนตอนที่ร้องว่า *ชั่วโมงนี้เป็นไปได้ไหม ขอให้เธอทิ้งทุกอย่างไว้ก่อน* เราอยากให้ใช้เวลาที่อยู่ร่วมกัน ให้คุ้มค่าที่สุดระหว่างศิลปิน กับ คนที่มารอดู อย่างชื่อนี้ก็เป็นชื่ออัลบั้มด้วย เพราะอึ้งค์ หมายถึง หมึก ก็คือ เฉดสี เพลงนี้ก็เพลงแรกของอัลบั้มที่อธิบายคอนเซ็ปต์ของฉดสีในแต่ละเพลงของอัลบั้มด้วยครับ”

(ผู้ประพันธ์เพลง คุณธารณ ลิปตพัลลภ)

สังเกตจากการที่ผู้ประพันธ์เลือกใช้ถ้อยคำว่า “ทิ้ง” จากประโยค ขอให้เธอทิ้งทุกอย่างไว้ก่อน ซึ่ง คำนี้ มีความหมายนัยตรงว่า สละ หรือ ไม่เอาไว้กับตน (ที่มา คลังคำ) เมื่อนำมาแปลความหมายเชิงโครงสร้าง จึงหมายถึง การหยุดความสนใจจากทุกอย่าง ยกเว้นสิ่งที่อยู่ตรงหน้า ในที่นี้คือช่วงเวลาที่น่าจดจำระหว่างศิลปินและแฟนเพลงนั่นเอง

2.1.7) เพลง ชอบอยู่คนเดียว

เพลง ชอบอยู่คนเดียว เป็นอีกหนึ่งเพลงที่ผู้ประพันธ์ได้แรงบันดาลใจมาจากการเห็นข้อความตอบโต้กันในช่องทางสังคมออนไลน์ ที่กล่าวหยอกล้อกันว่า “ชอบอยู่คนเดียว ก็คือชอบเธอคนเดียว” จึงนำมา

ปรับใช้กับเรื่องราวของความรักที่ถูกตีความให้มีความสุขสนุกสนานในแบบฉบับของวรรณธ เปานิล เรียกได้ว่าเป็นเพลงที่ผู้ประพันธ์แสดงทัศนะว่าเปรียบเสมือน “เพลงที่ก้าวออกจากคอมฟอร์ตโซน (Comfort Zone)” กล่าวคือ เป็นเพลงที่มีการปรับเนื้อร้องให้มีจำนวนคำที่สื่อความหมายต่อประโยคมากขึ้น เหมือนสไตล์การร้องแร็ป (Rap) ซึ่งสร้างความกดดันและท้าทายให้กับศิลปินที่โดยส่วนตัวมีความถนัดในการร้องเชิงคลาสสิกมากกว่า แนวคิดข้างต้นทำให้เพลงนี้มีลูกเล่นจากชื่อเพลง ที่อาศัยการเล่นคำ สองความหมายไปในตัว จากนัยหนึ่งที่หลายคนเข้าใจคำว่า ชอบอยู่คนเดียว เป็นอาการของ ‘คนที่ยังไม่พร้อมจะมีใครในชีวิต’ แต่ในอีกความหมายกลับสื่อถึงอาการแอบรักที่แกล้งบอกแบบตรง ๆ ว่า ‘ชอบเธอนั้นแหละ ชอบอยู่คนเดียวยังไม่รู้ตัวอีก’ เพลงนี้จึงเป็นตัวแทนของการแอบรัก และแกล้งบอกอีกฝ่ายให้เริ่มรับรู้ความรู้สึกภายในใจ แรงบันดาลใจจากผู้ประพันธ์ในมูมนี จึงเกี่ยวข้องกับกรอบแนวคิดในกลุ่มที่ 1 คือ การโยนหาอดีตที่เกิดขึ้นจากอารมณ์และความรู้สึก (Emotional and feeling)

ในส่วนของกรวิเคราะห์เนื้อหาที่สื่อสารผ่านเพลง มีที่ใช้ระดับภาษาแบบไม่ทางการ ทำให้ผู้ฟังสามารถเข้าถึงอารมณ์ของเพลงที่ต้องการสื่อสารได้ง่ายและเป็นกันเองมากขึ้น สืบเนื่องจากการที่ผู้ประพันธ์เลือกกลายประโยคด้วยถ้อยคำแบบภาษาพูด อาทิเช่น “ว่ามีคนคุย ปะ” “อ้าว ก็ตอบเธอไปแล้ว” “ให้มันต้องปวดหัว ปะ” “เธอนั้นแหละ เอนั้นแหละ” “เมื่อกี่อะ ” เป็นต้น ถ้อยคำเหล่านี้ ช่วยเสริมให้อารมณ์ของเพลงไม่ตึงเครียด แต่นำเสนอในรูปแบบการถามหยอกล้อเพื่อหวังจะให้อีกฝ่ายรับรู้ถึงความรู้สึกที่แท้จริงข้างในจิตใจ

หัวใจของการสื่อสารผ่านเพลง คือการที่ผู้ประพันธ์เล่นคำคำว่า ชอบอยู่คนเดียว ที่สามารถตีความหมายได้ 2 แบบ ได้แก่ ชอบที่จะอยู่กับตัวเองคนเดียว ไม่ยุ่งเกี่ยวกับใคร กล่าวโดยอ้อมว่าเป็นการปฏิเสธความสัมพันธ์กับผู้อื่น เพราะไม่ต้องการที่จะยุ่งเกี่ยวกับใคร ส่วนความหมายในอีกลักษณะหนึ่ง คือการชอบ “เธอ” เพียงคนเดียว คนนี้เท่านั้น ไม่ใช่ผู้อื่น ซึ่งความหมายนี้ถูกทำให้กระจ่างชัดขึ้นจากประโยคของเพลงที่กล่าวว่า “ชอบอยู่คนเดียว ก็หมายถึงว่าชอบเธอคนเดียว” ประกอบกับการขยายความเข้าใจแก่ผู้ฟังที่เลือกใช้คำว่า “ซี้ตัว” เพื่อเจาะจงบุคคล จากประโยคที่ว่า “ฉันต้องซี้ตัวเลยไหม เธอนั้นแหละ เอนั้นแหละ” เพื่อระบุว่าต้องเป็นคนนี้เท่านั้น

ภาพรวมของเพลง ผู้ประพันธ์มีการใช้กลวิธีแบบคำถามเชิงวาทศิลป์จำนวนมาก เพื่อสื่อให้เห็นถึงอาการสับสน และยังไม่กระจ่างชัดของความสัมพันธ์ ดังประโยคที่กล่าวว่า “ต้อง clear อีกแค่ไหน ? ต้องชัดอีกแค่ไหนถึงจะรู้” ซึ่งผู้ประพันธ์เลือกใช้วิธีการเล่นคำพ้องความระหว่างคำว่า “clear” และ “ชัด” เพื่อตอกย้ำให้อีกฝ่ายรับรู้ถึงความชัดเจนของความรู้สึกที่ตนเองกล้าจะแสดงออกไป เพื่อหวังให้อีกฝ่ายรับรู้โดยพาอย่างยิ่ง ในช่วงสุดท้ายของเพลง จะสังเกตได้ว่าผู้พูดกล่าวโดยอ้อมเพื่อให้อีกฝ่ายรับรู้ความรู้สึก และหวังว่าจะตอบตกลงเปิดใจในความสัมพันธ์ครั้งนี้ ดังประโยคที่ว่า

“ฉันนั้นชอบคนพูดตรงตรง เธอรู้ปะ ?”

“แบบที่ฉันพูดไปตรงตรง เมื่อกี่อะ ?”

“ฉันชอบเธอแค่คนเดียว เข้าใจปะ ?”

เมื่อนำไปวิเคราะห์ร่วมกับบทสัมภาษณ์เชิงลึกที่ได้จาก แฟนเพลงผู้ให้สัมภาษณ์ พบว่าทุกท่านสามารถเชื่อมโยงการโหยหาอดีตที่ เกิดขึ้นจากอารมณ์และความรู้สึก (Emotional and feeling) ได้ เช่นเดียวกับแรงบันดาลใจของผู้ประพันธ์เพลง อันสะท้อนได้จากบทสัมภาษณ์ ดังนี้

“เพลงนี้มันให้อารมณ์คิดถึงการแอบชอบคนนึง ซึ่งเป็นคนเดียวกันกับเพลง เก๋ยวกันไหม กับ ความลับมีในโลกที่เราเล่าไปก่อนหน้านี้ พักหลังสังเกตว่าคนนี้ เขาชอบคุยกับเรา เจอกันก็มักจะถามไถ่ อับเดทชีวิตกันเสมอ ซึ่งคำถามที่ชอบโดนถามก็คือ เป็นไง มีแฟนยัง มีคนคุยรึยังอะไรแบบนี้ เหมือนจิบ ๆ ซึ่งจริง ๆ เราก็แอบชอบเขาด้วยนั่นแหละ”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ ฉ นามสมมติ)

“คิดถึงคนที่เราเคยแอบชอบครับ เพลงนี้ฟังแล้วก็อินไปกับเพลง ในตอนที่บอกว่า ชอบแค่เธอนั่นแหละ เธอคนนี้คนเดียวนะ อะไรแบบนี้”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ ญ นามสมมติ)

2.1.8) เพลง คนใหม่เขาดูแลอยู่

แรงบันดาลใจมาจากการที่ผู้ประพันธ์ติดตามเรื่องราวความรักของวงการ์ตูนนักแสดงในไทยโดยเนื้อหาในสื่อของสังคมไทย มักแสดงเนื้อหาของคู่รักที่สุดท้ายต้องจบความสัมพันธ์และเลิกรากันไป สะท้อนให้ผู้ประพันธ์เห็นมุมมองของความรักที่เป็นเรื่องธรรมดา ทุกคนต่างมีโอกาสได้รับประสบการณ์ความรักแบบสุข สมหวัง และเศร้า ผิดหวัง ในชีวิตปะปนกันไปตามธรรมดา เพลงนี้จึงมุ่งแสดงเนื้อหาที่สื่อให้เห็นมุมมองความรักแบบผู้ใหญ่ ที่สั่งสมประสบการณ์ชีวิตจนเข้าใจความเป็นไปของมัน ไม่พุ่มพวยความเสียใจจากการผิดหวังในความรัก แต่เลือกที่จะอยู่กับโลกความเป็นจริงที่แสนเจ็บปวดใจ แรงบันดาลใจจากผู้ประพันธ์ในมุมมองนี้ จึงเกี่ยวข้องกับกรอบแนวคิดในกลุ่มที่ 1 คือ การโหยหาอดีตที่เกิดขึ้นจากอารมณ์และความรู้สึก (Emotional and feeling)

จากที่กล่าวไปข้างต้นว่า เพลง คนใหม่เขาดูแลอยู่ เป็นเพลงเศร้าที่มีเนื้อหาคร่ำครวญถึงความสัมพันธ์ครั้งเก่าที่จบลงไปแล้ว ในขณะที่ผู้พูดต่างรู้เท่าทันในความรู้สึกของตนเอง จึงปรากฏการใช้ถ้อยคำสำคัญเพื่อแสดงถึงความรู้สึกของการยับยั้งชั่งใจ ยกตัวอย่างเช่นการใช้คำว่า “ไม่ควร” และ “ยอมรับ” จากประโยคที่ว่า

“รู้ว่าฉันไม่ควรคิดถึงเธอ รู้ว่าฉันไม่ควรทักหาเธอ”

“สถานะของเรา ยังไม่ควรจะได้เจอกัน”

“ก็ต้องยอมรับ วันนี้ฉัน ไม่ใช่คนนั้นของเธออีกแล้ว”

แต่ถึงอย่างไร ในบางครั้งก็พบว่าผู้พูดเอง ยังคงตัดใจไม่ได้ในความสัมพันธ์ของความรักครั้งเก่า และเลือกที่ยอมปล่อยให้เกิดความรู้สึกหวนคิดถึงช่วงเวลาที่เคยใช้ร่วมกันในอดีตอยู่บ่อยครั้ง จากประโยคที่ว่า “แต่บางครั้งฉันก็ยังเผลอ ยังคิดถึง ยังคงเป็นห่วงเธอ” และ “ไม่ทันคิดว่าไม่ใช่หน้าที่ฉันแล้ว” นอกจากนี้ผู้ประพันธ์เลือกใช้คำว่า ลืม จากประโยคที่ว่า “ลืมไปเลยว่าวันนี้เธอมีเขา ดูแลเธอแทนฉันไปแล้ว” เพื่อสื่อให้เห็นถึงความเคยชินของความรู้สึกที่ยังคงทำใจไม่ได้ และยังคงคิดถึงความสัมพันธ์ครั้งก่อนอยู่เสมอ

อารมณ์ของเพลงที่สื่อผ่านเนื้อเพลง แสดงให้เห็นชัดเจนถึงความรู้สึกเศร้าเสียใจ ในความรักที่จบไป และรู้ว่าตอนนี้อีกฝ่าย มีคนที่รักคอยเคียงข้างและให้ความรักแทนผู้พูดไปแล้ว ดังปรากฏจากประโยคที่ว่า “แม้ว่าใจนั้นยังรัก ยังคิดถึงเธอสุดหัวใจ” สืบเนื่องจากการใช้คำว่า ยังรัก และ ยังคิดถึง เพื่อสื่อให้เห็นถึงความรู้สึกที่ยังคงติดตรึงในหัวใจของผู้พูดมาเสมอ รวมถึงประโยคที่สื่อถึงการมีอยู่ของบุคคลที่ 3 และทำให้เป็นเหตุผลสำคัญที่ผู้พูดต้องตัดใจและเดินจากไปกับการหวนหาในความสัมพันธ์ที่จบไป ดังประโยคที่ว่า “เธอมีเขา ดูแลเธอแทนฉันไปแล้ว” ผู้ประพันธ์เลือกใช้คำว่า แทน เพื่อสื่อถึงสถานะคนรักปัจจุบัน โดยใช้คำที่สื่อความถึงให้ผู้พูดเป็นคนรักเก่าที่สถานะห่างเหิน ด้วยการใช้คำว่า “คนไม่รู้จัก” จากประโยคที่ว่า “เราเป็นคนไม่รู้จักกันอีกแล้ว”

เนื้อความบางตอนของเพลงนี้ ยังสะท้อนเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการพรรณนาถึงเหตุการณ์ที่น่าประทับใจ ในอดีต และยังคงติดตรึงเป็นความทรงจำที่ดีทุกทีที่ได้หวนคิดถึงช่วงเวลานั้น ดังประโยคที่ว่า “บังเอิญว่าวันนี้ฉันได้ยิน วงที่เธอชอบเปิดให้ฉันฟัง เธอรู้รึยัง ? วันนี้เรามีเพลงใหม่แล้ว” การลงรายละเอียดให้เห็นถึงเพลงที่ชอบ หรือ วงดนตรีที่ชอบ สื่อให้เห็นถึงความใส่ใจของผู้พูดต่ออีกฝ่ายที่ยังคงจำได้แม้เวลาจะผ่านไปนานเท่าใด ประกอบกับการใช้คำถามเชิงวาทศิลป์ คำว่า “เธอรู้หรือยัง ?” เพื่อเน้นย้ำให้ผู้ฟังเข้าใจความรู้สึกของผู้พูดที่ยังคงคร่ำครวญต่อคนรักเก่า เปรียบเป็นการใช้ประโยคคำถามเพื่อสะท้อนถึงความรู้สึกในใจที่อยากกลับมาสนทนาประเด็นเหล่านี้กับคนรักเก่าอีกครั้งถ้ามีโอกาส

เมื่อนำไปวิเคราะห์ร่วมกับบทสัมภาษณ์เชิงลึกที่ได้จาก แฟนเพลงผู้ให้สัมภาษณ์ พบว่าทุกท่านสามารถเชื่อมโยงการโหยหาอดีตที่ เกิดขึ้นจากอารมณ์และความรู้สึก (Emotional and feeling) ได้ เช่นเดียวกับแรงบันดาลใจของผู้ประพันธ์เพลง อันสะท้อนได้จากบทสัมภาษณ์ ดังนี้

“เพลงนี้ทำให้เราคิดถึงความรู้สึกดี ๆ ที่เกิดขึ้นจากความสัมพันธ์ที่ดีในช่วงเวลาหนึ่ง แต่ความสัมพันธ์ก็จบลงเพราะไม่สามารถพัฒนาต่อไปได้ ก่อนจะจบความสัมพันธ์ได้พูดคุยทำความเข้าใจกัน เราเข้าใจทุกอย่างที่เกิดขึ้นแต่การเข้าใจทุกอย่างก็ไม่ได้หมายถึงว่าเราจะสามารถทำใจยอมรับได้เลย หลังจบความสัมพันธ์ก็ยังคงเห็นความเคลื่อนไหวของเขาตามโซเชียล แต่ไม่ได้ติดต่อกันเลย พอจะเห็นว่าเขาก็คงได้ไปเจอกับคนใหม่ๆ ได้เริ่มต้นกับคนใหม่ๆ บางครั้งเห็นเขาสตอรี่เศร้าๆ เราก็เป็นห่วงนะ อยากเข้าไปถามอยากเข้าไปปลอบเหมือนตอนที่ยังคุยกันแต่ด้วยสถานะ มันทำแบบนั้นไม่ได้เพราะเราก็ไม่ได้อยากเข้าไปยุ่งุ่นวายอีก แต่ก็แอบหวังว่าเขาจะมีความสุขดีกว่าตอนที่อยู่กับเรา แล้วก็หวังว่าเราจะยอมรับทุกอย่างได้แล้วมีความสุขกับตัวเองได้ มันตรงกับท่อนที่ร้องว่า *แต่บางครั้งฉันนั้นก็ยังเผลอ ยังคิดถึงยังคงเป็นห่วงเธอ ไม่ทันคิดว่าไม่ใช่หน้าที่ฉันแล้ว*”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ ภู นามสมมติ)

เมื่อพิจารณาจากบทสัมภาษณ์ที่สะท้อนได้จากผู้ให้สัมภาษณ์ ภู ทำให้เราเข้าใจความรู้สึกเศร้าเสียใจของคนที่กำลังผิดหวังจากการจบลงของความสัมพันธ์ที่ผูกพันกันมาในช่วงระยะเวลาหนึ่งแต่กลับต้องยุติลง แม้บางครั้งจะแอบ “เผลอใจ” คิดถึงช่วงเวลาเก่า ๆ จนความรู้สึกดี ๆ ที่เคยมีให้แกกันนั้นก็กลับเป็นตัวการสำคัญที่เหนี่ยวรั้งให้ความสุขของวันวานหอมหวานเกินกว่าจะสละทุกอย่างที่คืนทิ้งไปจากใจ แต่เมื่อทราบดีว่าที่ตรงนั้น มันถูกแทนที่ด้วยตัวจริงในความสัมพันธ์ของอีกฝ่ายแล้ว ก็พร้อมที่จะเข้าใจ และนำตนเองออกมาจากความสัมพันธ์นั้น นอกจากนี้ในการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ประพันธ์ ยังให้ทัศนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับเพลงนี้คือว่า

“มันจะมีประโยชน์ที่ร้องว่า *วงที่แกชอบมีเพลงใหม่แล้วนะ* (บังเอิญว่าวันนี้ฉันได้ยิน วงที่เธอชอบเปิดให้ฉัน ฟังเธอรู้อย่าง วันนี้เค้ามีเพลงใหม่แล้ว) ซึ่งตรงเนี้ยก็ดูแปลกใหม่”

(ผู้ประพันธ์เพลง คุณปณิธิ เลิศอุดมธนา)

“จริง ๆ มันมาจากบทสนทนาในชีวิตประจำวันนั่นแหละ เรื่องทั่วไปเลย แบบอย่างร้านนี้ที่จะกินข้าวด้วยกัน จองให้แล้วนะ หรือ ซิริสเรื่องนี้ภาคสองมาแล้วนะ ดูหรือยังวะ อะไรแบบนี้ พอเอามาปรับใส่เนื้อเพลงคนใหม่ ๆ เนี้ยก็เหมือนจะเล่าว่า ศิลปินที่แกชอบเขามีเพลงใหม่แล้วนะ เหมือนเป็นดีเทลที่น่าสนใจเอามาเล่นดี”

(ผู้ประพันธ์เพลง คุณธารณ ลิขิตพัลลภ)

บทสัมภาษณ์ในส่วนนี้ ทำให้เราตั้งข้อสังเกตที่น่าสนใจเกี่ยวกับความเป็นไปขององค์ประกอบต่าง ๆ ของสิ่งแวดล้อมในชีวิตประจำวัน อาทิ ร้านข้าวที่กินด้วยกัน ซิริสที่ดูด้วยกัน เพลงและศิลปินคนโปรดที่ชอบต่างเป็นเรื่องราวธรรมดาที่เกิดขึ้นในชีวิตของคู่รักทั่วไป แต่กลับถูกใช้เป็นรายละเอียดที่ผู้ประพันธ์บรรจุใส่ไว้ในเพลง ให้ทำหน้าที่สื่อความหมายถึงชีวิตรักธรรมดาที่ทุกคนสามารถเข้าถึง และอินไปกับมันได้อย่างง่ายดาย สิ่งนี้สะท้อนให้เห็นว่าองค์ประกอบร่วมเหล่านี้ต่างมีอิทธิพลกับความทรงจำที่มีคุณค่าในอดีตของเราไม่มากนักน้อย และสามารถช่วยประกอบร่างภาพจำของอดีตนั้นให้คงอยู่ จนสามารถสื่อสารสิ่งนั้นจากผู้ประพันธ์ไปสู่ผู้ฟังได้

จากการวิเคราะห์เนื้อหาที่สื่อสารผ่านเพลง ในส่วนของภาษาที่อาศัยกลวิธีเชิงวรรณศิลป์ และทำเนียบระดับการใช้ภาษา เพื่อวิเคราะห์ความหมายของคำที่ผู้ประพันธ์ต้องการสื่อสารผ่านเพลง ร่วมกับข้อมูลที่ได้จากฐานข้อมูลเชิงลึกของค่ายเพลงหลัก และการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ประพันธ์เพลงโดยตรง สามารถแบ่งกลุ่มเพลงตามกรอบแนวคิดของการโหยหาอดีต ได้ดังนี้

1) ศิลปินโพลีแคท

กลุ่มที่ 1 แบ่งตามแรงบันดาลใจในการประพันธ์เพลงที่มาจากประสบการณ์จริงส่วนตัวของผู้ประพันธ์ จากจำนวนทั้งสิ้น 6 เพลง พบว่า

- 1.1) เพลงที่ถูกจัดอยู่ในกลุ่มการโหยหาอดีตอันเกิดจากอารมณ์และความรู้สึก (Emotional and feeling) มีจำนวนทั้งสิ้น 6 เพลง ได้แก่ เพลง เมื่อเธอมาส่ง เพลง จะเอาอะไร เพลง เพื่อนไม่จริง เพลง รักดี (Faith) เพลง อวอร์ด (I want you) และ เพลง มัธยม (M3)

กลุ่มที่ 2 แบ่งตามแรงบันดาลใจในการประพันธ์เพลงที่ไม่ได้มาจากประสบการณ์จริงส่วนตัวของผู้ประพันธ์ จากจำนวนทั้งสิ้น 17 เพลง พบว่า

- 1.2) เพลงที่ถูกจัดอยู่ในกลุ่มการโหยหาอดีตอันเกิดจากอารมณ์และความรู้สึก (Emotional and feeling) มีจำนวนทั้งสิ้น 16 เพลง ถ้าเธอคิดจะลืมเขา เพลง ลา เพลง เวลาเธอยิ้ม (You had me at hello) เพลง พบกันใหม่ (So long) เพลง มันเป็นใคร (Alright) เพลง เพื่อน

พระเอก (Goodfella) เพลง ชิ่ง (Friday night on high way) เพลง ผู้ช่วยที่ดีที่สุด (Your butler) เพลง ดูดี (Pretty...Good) เพลง มานี้มา (MANEEMA) เพลง ขาวดี (White wedding) เพลง เจ้าหนู เพลง ตอนที่เธอมาตอนที่ดัก เพลง กลับกันเถอะ เพลง คอนเสิร์ต และเพลง อิกนิตเดีย

1.3) เพลงที่ถูกจัดอยู่ในกลุ่มการโหยหาอดีตอันเกิดจากสถานะความสัมพันธ์ (Relationships) มีจำนวนทั้งสิ้น 1 เพลง ได้แก่ เพลง เป็นเพราะฝน (Teardrops)

2) ศิลปิน วรินทร์ เปานิล

กลุ่มที่ 1 แบ่งตามแรงบันดาลใจในการประพันธ์เพลงที่มาจากประสบการณ์จริงส่วนตัวของผู้ประพันธ์ จากจำนวนทั้งสิ้น 10 เพลง พบว่า

2.1) ทุกเพลงล้วนถูกจัดอยู่ในกลุ่มการโหยหาอดีตอันเกิดจากอารมณ์และความรู้สึก (Emotional and feeling) มีจำนวน 6 เพลง ได้แก่ เพลง เหงา เหงา (Insomia) เพลง ดีใจด้วยนะ (Glad) เพลง ลบไม่ได้ช่วยให้ลืม (Erase) เพลง อยากเริ่มต้นใหม่กับคนเดิม (Repeat) เพลง กลับก่อนนะ (Good bye) และ เพลง โลกที่มีเธออยู่ด้วยกัน

2.2) เพลงที่ถูกจัดอยู่ในกลุ่มการโหยหาอดีตอันเกิดจากสถานะความสัมพันธ์ (Relationships) มีจำนวน 3 เพลง ได้แก่ เพลง Snap เพลง ฉันต้องคิดถึงเธอแบบไหน (Cloudy) และ เพลง เก่งแต่เรื่องคนอื่น (Expert)

2.3) เพลงที่ถูกจัดอยู่ในกลุ่มการโหยหาอดีตอันเกิดจากสถานการณ์ (Situation) มีจำนวน 1 เพลง เพลง Last train

กลุ่มที่ 2 แบ่งตามแรงบันดาลใจในการประพันธ์เพลงที่ไม่ได้มาจากประสบการณ์จริงส่วนตัวของผู้ประพันธ์ จากจำนวนทั้งสิ้น 8 เพลง พบว่า

2.4) ทุกเพลงล้วนถูกจัดอยู่ในกลุ่มการโหยหาอดีตอันเกิดจากอารมณ์และความรู้สึก (Emotional and feeling) มีจำนวน 7 เพลง ได้แก่ เพลง เกี้ยวกันไหม (You ?) เพลง ยังรู้สึก (Old feeling ?) เพลง ความลับมีในโลก (Secret) เพลง รอหรือพอ (Stay) เพลง สายตาหลอกกันไม่ได้ (Eyes don't lie) เพลง ชอบอยู่คนเดียว และ เพลง คนใหม่เขาดูแลอยู่

2.5) เพลงที่ถูกจัดอยู่ในกลุ่มการโหยหาอดีตอันเกิดจากสถานะความสัมพันธ์ (Relationships) มีจำนวน 1 เพลง ได้แก่ เพลง INK

จากภาพรวมของการจัดกลุ่มทั้งสองศิลปิน ภายใต้กรอบแนวคิดของการโหยหาอดีตผ่านเพลง จะเห็นว่า ทั้ง 2 กลุ่มนั้น ผู้ประพันธ์มีแรงบันดาลใจที่เกี่ยวข้องกับการโหยหาอดีตในกลุ่มของ อารมณ์และ

ความรู้สึก (Emotional and feeling) มากที่สุด รองลงมา คือ กลุ่มของสถานะความสัมพันธ์ (Relationships) และ กลุ่มของสถานการณ์ (Situation) ตามลำดับ ซึ่งหากพิจารณาจากเนื้อหาที่สื่อสารผ่านเพลง โดยอาศัยกลวิธีทางวรรณศิลป์และทำเนียบภาษา จะเห็นได้ว่าผลงานเพลงส่วนใหญ่ของ โพลีแคท จะมุ่งถ่ายทอดเนื้อหาของความรู้สึกที่เกิดขึ้นจากความสัมพันธ์ที่ไม่สมหวังเป็นส่วนมาก หรือที่หลายคนกล่าวว่า โพลีแคทเป็นเจ้าพ่อของเพลงรักที่ไม่สมหวัง เป็นได้เพียงแค่เพื่อนพระเอก หรือ พระรอง ไม่มีวันได้เป็นตัวจริง ทำให้การโหยหาอดีตที่เกิดขึ้นผ่านเพลงส่วนใหญ่ สัมพันธ์กับกรอบแนวคิดของการโหยหาอดีตเรื่อง อารมณ์และความรู้สึก ที่ผิดหวัง เศร้าเสียใจ อ่อนวอนขอให้คนที่รักกลับมา แต่ในขณะเดียวกันก็มีบางผลงานเพลงที่มุ่งถ่ายทอดอารมณ์และความรู้สึกที่เกิดจากความรักที่มีโอกาสสมหวัง หรือ รักในเชิงบวกมากขึ้น รองลงมาคือการโหยหาอดีตที่เกิดขึ้นจากสถานะความสัมพันธ์ที่โพลีแคทมุ่งนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับ การแอบรักเพื่อน เป็นส่วนมาก ทำให้สถานะความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกับเฟรนด์โซน (Friend zone) มีความโดดเด่น และถูกเลือกมานำเสนอจนกลายเป็นหนึ่งในเอกลักษณ์ของศิลปินที่เล่าถึงการแอบรักเพื่อนได้อย่างเจ็บช้ำมากที่สุดดวงหนึ่ง

ซึ่งเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับผลงานเพลงของวรินทร์ เปานิล ที่ผู้ประพันธ์มุ่งถ่ายทอดผลงานเพลงที่เกี่ยวข้องกับเรื่องราวความรักเป็นหลัก เพลงส่วนมากจึงปรากฏเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับอารมณ์และความรู้สึก ที่เศร้า เสียใจ หรือ แม้แต่สมหวังปะปนกันไปเช่นกัน ซึ่งสัมพันธ์กับส่วนหนึ่งจากบทสัมภาษณ์ของวรินทร์ เปานิล เกี่ยวกับแนวคิดหลักในการประพันธ์เพลง ที่ว่า

“เราใช้คอนเซ็ปต์ของสี่ ในการเล่าเรื่อง เล่าว่าแต่ละเพลง มันเป็นมาอย่างไร ทำให้ *ความรู้สึก* ที่ถ่ายทอดออกมาของแต่ละเพลง มันที่ถูกเล่าผ่านสี่ เพราะเวลาเราร้องเพลง เราจินตนาการเพลงนั้นเหมือนสี่ เวลาเรามองมองสี่แล้วรู้สึกอะไร ก็ต้องการให้เพลงนั้นมันถ่ายทอดความรู้สึกไปถึงคนดูเหมือนกัน...จริง ๆ เพลงในอัลบั้มทุกเพลงที่ทำ อันนั้นคือ ทุกเพลง มัน *รวบรวมความรู้สึก* หรือ ความเป็นองค์ จากอัลบั้มก่อนหน้าที่ผ่านมาหมดเลย ถ้าดูจากเพลงที่ผ่านมาตั้งแต่อีพีอัลบั้ม (EP album) ถ้าใครที่ได้ฟัง มันจะเหมือนเพลงแทนผู้หญิงที่เติบโตขึ้นแล้ว ของทุก ๆ อย่าง พุดถึงความรักในหลาย ๆ มุมมากขึ้น มีการชัดเจนกับความรู้สึกมากขึ้น”

(วรินทร์ เปานิล, บทสัมภาษณ์ออนไลน์จาก Coming of Age | EP. 95 | 6 Turning Points ตลอด 27 ปีในชีวิตจนเป็น INK WARUNTORN, 1 มีนาคม 2022)

นอกจากนี้ในบางผลงานเพลงของ วรินทร์ เปานิล อาจเกี่ยวข้องกับรูปแบบของสถานะความสัมพันธ์ (Relationships) ที่ผู้ประพันธ์และศิลปินต้องการเล่าเรื่องผ่านเพลง รวมไปถึงสถานการณ์ (Situation) ที่ได้แรงบันดาลใจมาจากการประสบการณ์ของผู้ประพันธ์ ก็เป็นอีกหนึ่งกรอบแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการโหยหาอดีตที่ผู้ประพันธ์เลือกใช้เป็นคอนเซ็ปต์ในการถ่ายทอดเนื้อหาผ่านเพลงด้วย

เมื่อพิจารณาในมุมมองของแรงบันดาลใจที่ได้จากประสบการณ์ของผู้ประพันธ์ จะเห็นได้ว่า โพลีแคท มีแรงบันดาลใจในการประพันธ์เพลงที่ไม่ได้มาจากประสบการณ์ส่วนตัวมากกว่า ซึ่งกลับกันกับวรินทร์ เปานิล ที่ผู้ประพันธ์ได้ให้สัมภาษณ์ว่าผลงานเพลงส่วนใหญ่เป็นเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับประสบการณ์จริงในการถ่ายทอดเพลงมากกว่า แต่ถึงอย่างไรก็ดี จากการรวบรวมข้อมูลข้างต้นเห็นได้ชัดว่า ไม่ว่าจะแรงบันดาลใจในการประพันธ์เพลง จะมาจากประสบการณ์จริง หรือ ไม่ได้มาจากประสบการณ์จริง ต่างสามารถเป็นแรง

บันดาลใจสำคัญที่ทำให้เกิดการเชื่อมโยงกับกรอบแนวคิดของการโหยหาอดีตที่สื่อสารผ่านเพลงในส่วนของอารมณ์และความรู้สึก (Emotional and feeling) มากที่สุด ได้เหมือนกันทั้งสิ้น โดยสังเกตเพิ่มเติมว่า เพลงที่ได้แรงบันดาลใจมาจากประสบการณ์จริงในบางผลงานเพลง สามารถถ่ายทอดรายละเอียดเฉพาะเจาะจงอย่างลงไปในเพลงได้ ทำให้เพลงนั้นมีเสน่ห์และเป็นที่น่าจดจำมากขึ้น แต่ยังคงอยู่ในกรอบแนวคิดของการโหยหาอดีตเดิมอยู่ อาทิ เพลงอาวรณ์ (I want you) ของโพลีแคท ที่มีการใส่เนื้อเพลงที่ได้มาจากประสบการณ์จริงลงไปประโยคที่ว่า “ถ้าพรของฉันที่จะให้ไป ศักดิ์สิทธิ์กว่าพระอาจารย์ที่ใด” และ เพลงโลกที่มีเธออยู่ด้วยกัน ในประโยคที่ว่า “เธอยังนั่งอยู่ตรงที่เก่า เสื้อตัวเดิมที่คุ้นเคย กับรอยยิ้มที่ดูไม่เหนื่อยเลย” ที่มาจากภาพจำต่อบุคคลอันเป็นที่รักของวรรณธ เปานิล ในชีวิตจริง มาใส่ไว้ในเนื้อเพลงเพื่อสื่อเนื้อหาอย่างลึกซึ้งกินใจมากขึ้น

เมื่อวิเคราะห์ในส่วนของการรับรู้จากแฟนเพลงผ่านการสัมภาษณ์เชิงลึก และนำมาเปรียบเทียบกับกรอบแนวคิดของการโหยหาอดีตที่ได้จากผู้ประพันธ์เพลง ได้ผลสรุปตามตารางดังต่อไปนี้

1) ศิลปินโพลีแคท

Table 1 ผลการศึกษาการโหยหาอดีตในเพลงศิลปินโพลีแคท

ชื่อเพลง	การโหยหาอดีตของผู้ประพันธ์เพลง	การโหยหาอดีตของแฟนเพลง
ถ้าเธอคิดจะลืมเขา	อารมณ์และความรู้สึก	อารมณ์และความรู้สึก , สถานะความสัมพันธ์
ลา	อารมณ์และความรู้สึก	อารมณ์และความรู้สึก
เมื่อเธอมาส่ง	อารมณ์และความรู้สึก	อารมณ์และความรู้สึก
จะเอาอะไร	อารมณ์และความรู้สึก	อารมณ์และความรู้สึก
เพื่อนไม่จริง	อารมณ์และความรู้สึก	อารมณ์และความรู้สึก , สถานะความสัมพันธ์
เวลาเธอยิ้ม (You had me at hello)	อารมณ์และความรู้สึก	อารมณ์และความรู้สึก
พบกันใหม่ (So long)	อารมณ์และความรู้สึก	อารมณ์และความรู้สึก , สถานการณ์
มันเป็นใคร (Alright)	อารมณ์และความรู้สึก	อารมณ์และความรู้สึก
เป็นเพราะฝน (Teardrops)	สถานะความสัมพันธ์	สถานะความสัมพันธ์, อารมณ์ ความรู้สึก
ภักดี (Faith)	อารมณ์และความรู้สึก	อารมณ์และความรู้สึก
เพื่อนพระเอก (Goodfella)	อารมณ์และความรู้สึก	อารมณ์และความรู้สึก , สถานะความสัมพันธ์

ซิ่ง (Friday on the highway)	อารมณ์และความรู้สึก	อารมณ์และความรู้สึก , สถานะความสัมพันธ์, สถานการณ์
ผู้ช่วยที่ดีที่สุด (Your butler)	อารมณ์และความรู้สึก	อารมณ์และความรู้สึก
อวารณ์ (I want you)	อารมณ์และความรู้สึก	อารมณ์และความรู้สึก , สถานการณ์
ดูดี (Pretty...Good)	อารมณ์และความรู้สึก	อารมณ์และความรู้สึก
มานี้มา (MANEEMA)	อารมณ์และความรู้สึก	อารมณ์และความรู้สึก , สถานะความสัมพันธ์
มัธยม (M3)	อารมณ์และความรู้สึก	อารมณ์และความรู้สึก , สถานะความสัมพันธ์
ขาวดี (White wedding)	อารมณ์และความรู้สึก	อารมณ์และความรู้สึก , สถานะความสัมพันธ์
เจ้าหนู	อารมณ์และความรู้สึก	อารมณ์และความรู้สึก , สถานะความสัมพันธ์
ตอนที่เธอมาตอนที่ตัก	อารมณ์และความรู้สึก	อารมณ์และความรู้สึก
กลับกันเถอะ	อารมณ์และความรู้สึก	สถานการณ์
คอนเสิร์ต	อารมณ์และความรู้สึก	อารมณ์และความรู้สึก , สถานะความสัมพันธ์, สถานการณ์
อีกนิดเดียว	อารมณ์และความรู้สึก	อารมณ์และความรู้สึก

Table 2 ผลการศึกษาการโหยหาอดีตในเพลงศิลปินวัยรุ่น เปานิล

ชื่อเพลง	การโหยหาอดีตของผู้ประพันธ์เพลง	การโหยหาอดีตของแฟนเพลง
เหงา เหงา (Insomia)	อารมณ์และความรู้สึก	อารมณ์และความรู้สึก
snap	สถานะความสัมพันธ์	สถานะความสัมพันธ์, อารมณ์และความรู้สึก
ฉันต้องคิดถึงเธอแบบไหน (Cloudy)	สถานะความสัมพันธ์	สถานะความสัมพันธ์, อารมณ์และความรู้สึก
เกี่ยวกันไหม (You ?)	อารมณ์และความรู้สึก	อารมณ์และความรู้สึก
ยังรู้สึก (Old Feeling)	อารมณ์และความรู้สึก	อารมณ์และความรู้สึก
ความลับมีในโลก (Secret)	อารมณ์และความรู้สึก	อารมณ์และความรู้สึก
ดีใจด้วยนะ (Glad)	อารมณ์และความรู้สึก	อารมณ์และความรู้สึก, สถานการณ์

รอหรือพอ (Stay)	อารมณ์และความรู้สึก	อารมณ์และความรู้สึก
ลบไม่ได้ช่วยให้ลืม (Erase)	อารมณ์และความรู้สึก	อารมณ์และความรู้สึก
อยากเริ่มต้นใหม่กับคนเดิม (Repeat)	อารมณ์และความรู้สึก	อารมณ์และความรู้สึก
สายตาทลอกกันไม่ได้ (Eyes don't lie)	อารมณ์และความรู้สึก	อารมณ์และความรู้สึก
เก่งแต่เรื่องคนอื่น (Expert)	สถานะความสัมพันธ์	สถานะความสัมพันธ์
กลับก่อนนะ (Good bye)	อารมณ์และความรู้สึก	อารมณ์และความรู้สึก
INK	สถานะความสัมพันธ์	สถานะความสัมพันธ์
Last train	สถานการณ์	สถานการณ์
ชอบอยู่คนเดียว	อารมณ์และความรู้สึก	อารมณ์และความรู้สึก
โลกที่มีเธออยู่ด้วยกัน	อารมณ์และความรู้สึก	อารมณ์และความรู้สึก
คนใหม่เขาดูแลอยู่	อารมณ์และความรู้สึก	อารมณ์และความรู้สึก

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ประพันธ์เพลงโดยตรง และ แฟนเพลง ได้ผลการศึกษาข้างต้น ซึ่งจะเห็นได้ว่าแฟนเพลงของ โพลีแคท และ วรรณธ เปานิล ต่างมีการรับรู้เชิงเนื้อหาที่ทำให้เกิดการโยยหาอดีตตรงกันกับผู้ประพันธ์เกือบทั้งหมด แสดงให้เห็นว่า การรับรู้เนื้อหาอันก่อให้เกิดการโยยหาอดีตผ่านเพลงนั้นสามารถถ่ายทอดไปสู่แฟนเพลงผ่านองค์ประกอบของเนื้อเพลงได้ ทั้งนี้หากพิจารณาแยกย่อยในแต่ละเพลง จะเห็นได้ว่าในบางเพลง แฟนเพลงสามารถรับรู้เชิงเนื้อหาผ่านเนื้อเพลง ในกลุ่มของการโยยหาอดีต นอกเหนือจากที่ผู้ประพันธ์ต้องการสื่อ

ยกตัวอย่างจากเพลงของ โพลีแคท จะเห็นกรณีนี้ได้จากเพลง เพื่อนไม่จริง โดยผู้ประพันธ์เพลงมีแรงบันดาลใจที่ถูกจัดอยู่ในการโยยหาอดีตในกลุ่มของอารมณ์และความรู้สึก (Emotional and feeling) ซึ่งตรงกันกับการรับรู้อันส่งผลให้เกิดการโยยหาอดีตในกลุ่มเดียวกัน แต่แฟนเพลงบางท่านอาจมีการรับรู้ผ่านเพลงที่ถูกจัดให้อยู่ในกลุ่มของ สถานะความสัมพันธ์ (Relationship) ได้เช่นกัน หรือ เพลง คอนเสิร์ต ผู้ประพันธ์เพลงมีแรงบันดาลใจที่ถูกจัดอยู่ในการโยยหาอดีตในกลุ่มของอารมณ์และความรู้สึก (Emotional and feeling) แต่แฟนเพลงบางท่านอาจมีการรับรู้ผ่านเพลงที่ถูกจัดให้อยู่ในกลุ่มของ สถานะความสัมพันธ์ (Relationship) และ สถานการณ์ (Situation) เพิ่มเติมขึ้นมา

เช่นเดียวกันกับผลการศึกษาจากเพลงของศิลปินวรรณธ เปานิล ที่พบกรณีดังกล่าวได้ในเพลง Snap โดยผู้ประพันธ์เพลงมีแรงบันดาลใจที่ถูกจัดอยู่ในการโยยหาอดีตในกลุ่มของอารมณ์และความรู้สึก (Emotional and feeling) ซึ่งตรงกันกับการรับรู้อันส่งผลให้เกิดการโยยหาอดีตในกลุ่มเดียวกัน แต่แฟนเพลงบางท่านอาจมีการรับรู้ผ่านเพลงที่ถูกจัดให้อยู่ในกลุ่มของ สถานะความสัมพันธ์ (Relationship) หรือ เพลง ดีใจด้วยนะ (Glad) ที่แฟนเพลงบางท่านอาจมีการรับรู้ผ่านเพลงที่ถูกจัดให้อยู่ในกลุ่มของ สถานะความสัมพันธ์ (Relationship) และ กลุ่มของสถานการณ์ (Situation) เพิ่มขึ้น

โดยเมื่อพิจารณาหาเหตุผลที่ส่งผลต่อการรับรู้ของแฟนเพลง อันนำไปสู่การจัดกลุ่มการโหยหาอดีตที่แตกต่างกันจากบทสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า ปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญและส่งผลให้เกิดการโหยหาอดีตผ่านเพลงอย่างมากคือ “ประสบการณ์ส่วนตัว (Personal experience)” ของแฟนเพลง โดยประสบการณ์ในอดีตที่สั่งสมมาแต่ละช่วงชีวิตของแฟนเพลง มีความสำคัญในการกำหนดการรับรู้ผ่านเพลงที่ส่งผลให้เกิดการโหยหาอดีตนั้น ๆ ซึ่งเมื่อพิจารณาจากภาพรวมของผลงานเพลงจากทั้งสองศิลปิน สามารถจัดกลุ่มเนื้อหาที่ผู้ประพันธ์มุ่งสื่อสารผ่านเนื้อเพลง ได้ 2 ประเด็น ได้แก่ เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับมุมมองเรื่องความรัก และเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับช่วงเวลาที่สำคัญในชีวิต

ประเด็นแรก ในส่วนเนื้อหาของเพลงที่เกี่ยวข้องกับมุมมองเรื่องความรัก เนื้อเพลงมีการนำเสนอเรื่องราวของอารมณ์และความรู้สึก อาทิ ความเสียใจ ความเศร้า ความตื่นเต้นมีความหวัง สถานะความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกับเพลงบุคคลอื่น อาทิ เพื่อนจากสถานะเฟรนด์โซน (Friend zone) คนรักเก่า คนที่แอบรัก รวมถึงเหตุการณ์เฉพาะเจาะจงบางอย่างในเพลง สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นเนื้อหาสำคัญที่สามารถเชื่อมโยงกับประสบการณ์ส่วนตัวของแฟนเพลงได้เกือบทั้งสิ้น อาทิเช่น ผู้ให้สัมภาษณ์ที่มีประสบการณ์ความรักอยู่ในวันเรียน จะเชื่อมโยงการโหยหาอดีตในกลุ่มของความรู้สึก แอบรัก แอบชอบเพื่อน เป็นหลัก หรือผู้ให้สัมภาษณ์ที่มีประสบการณ์ความรักมากกว่าท่านอื่น อาจเชื่อมโยงการโหยหาอดีตในกลุ่มของสถานะความสัมพันธ์ที่ชัดเจนมากกว่า

ประเด็นที่สอง ในส่วนเนื้อหาของเพลงที่เกี่ยวข้องกับช่วงเวลาสำคัญในชีวิต ในที่นี้อาจเป็นกลุ่มของเพลงที่มีเนื้อหาเล่าถึงช่วงเวลาในชีวิตที่จำเพาะเจาะจง อาทิ เพลงมัธยม (M3) และ เพลง ข้าวดี (White wedding) ของโพลีแคท หรือ เพลง คนใหม่เขาดูแลอยู่ของ วรินทร์ เปานิล ก็มีเนื้อหาของเพลงที่เปิดโอกาสให้แฟนเพลงสามารถเชื่อมโยงประสบการณ์ชีวิตส่วนตัวของตนเองเข้ากับมุมมองนี้ของเพลงได้เช่นกัน จากทั้งสองประเด็นสะท้อนให้เห็นว่า สิ่งเหล่านี้เป็นเหตุการณ์ปกติที่มนุษย์ทุกคนล้วนเคยเผชิญ จัดได้ว่า การโหยหาอดีตที่เกิดขึ้นมีสาเหตุส่วนหนึ่งมาจาก ‘ประสบการณ์จากการใช้ชีวิต’ (Lived Experience) ของมนุษย์ในชีวิตประจำวันทั้งสิ้น โดยบรูเนอร์ ได้ชี้ให้เห็นว่า ประสบการณ์ในการใช้ชีวิตดังกล่าวนี้ เป็นสิ่งเฉพาะตัวของมนุษย์แต่ละคน เราไม่เพียงแต่มีส่วนในการสร้างประสบการณ์นั้นในฐานะผู้กระทำ หากยังถูกล่อหลอมจากการกระทำนั้นด้วย ((Bruner) อังโน มานุษยวิทยากับการศึกษาปรากฏการณ์โหยหาอดีตในสังคมไทยร่วมสมัย)

ความน่าสนใจอีกประการหนึ่งที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกับแฟนเพลงของโพลีแคท และ วรินทร์ เปานิล คือเพลงสามารถสร้างการรับรู้เพื่อนำไปสู่การโหยหาอดีตเกี่ยวกับตัวตนของตัวเองได้ กล่าวคือ โดยปกติแล้ว เรามักโหยหาอดีตในเรื่องของความรู้สึกที่เคยเกิดขึ้นในอดีต หรือ นึกถึงความสัมพันธ์ที่เคยเกิดขึ้นกับบุคคลอื่น ซึ่งมีตัวแปรของสถานที่ หรือ เหตุการณ์ที่เฉพาะเจาะจงมาเกี่ยวข้อง แต่ในขณะเดียวกัน บางเพลงสามารถสร้างการรับรู้ให้แฟนเพลงถึงการมีอยู่ของตนเองในอดีต และได้ทบทวนช่วงเวลาในชีวิตที่มีคุณค่าจนถึงปัจจุบัน ยกตัวอย่าง จากส่วนหนึ่งของบทสัมภาษณ์ที่ว่า

“เพลงนี้มันทำให้คิดถึงความรอยัลตี้ (Royalty) ของตัวเอง มันทำให้เราสะท้อนภาพการมองความรักของตัวเองค่ะ”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ C เพลง ภัคดี (Faith) ศิลปิน โพลีแคท)

“มันทำให้ผม คิดถึงสิ่งที่ทำพลาดไปในอดีต ต่อให้พยายามลบมันออกไป ทุกครั้งเวลาคิดย้อนไปจะผ่านไปก็ปี มันก็ยังฝังใจ ยังจำสิ่งนั้นได้อย่างไม่ลืมครับ”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ ช เพลง ลบไม่ได้ช่วยให้ลืม (Erase) ศิลปิน วรรณธ พานิล)

บทสัมภาษณ์ที่ยกตัวอย่างเบื้องต้นนี้ทำให้เราได้เห็นว่า เพลงมีส่วนช่วยในการสะท้อนตัวตนของแฟนเพลง และทำให้ได้เห็นภาพของตนเองที่อยู่ในบริบทแตกต่างกันกับปัจจุบัน

การโหยหาอดีตที่เกิดขึ้นนอกจากจะสะท้อนความเป็นตัวตนของเราในอดีตแล้ว อาจสัมพันธ์กับประสบการณ์ที่มีต่อบุคคลอื่น ซึ่งหนึ่งในนั้นคือ ศิลปิน ผู้เป็นเจ้าของผลงานเพลงที่แฟนเพลงทุกท่านต่างชื่นชอบและติดตามผลงานมานาน ซึ่งมีส่วนช่วยให้เกิดการสะท้อนภาพตัวตนของเราจากศิลปินได้ แนวความคิดข้างต้นได้จากส่วนหนึ่งของบทสัมภาษณ์เชิงลึก ที่ว่า

“เพลงนี้แต่งมาเพื่อเป็นกำลังใจให้คนที่อยู่ในสถานะแอบชอบใช่ไหม แต่ตัวเราเอง กลับเอาเพลงนี้มารีพีเรซันท์ (Represent) ตัวเราเองในฐานะแฟนคลับของโพลีแคทแทน มันตรงกับชีวิตแฟนคลับอย่างเรา มาก ๆ ค่ะ เราไม่ได้เศร้านะ เราแฮปปี้มากที่อยู่ตรงนี้คอยสนับสนุนเขาถึงแม้ว่าเขาจะรู้หรือไม่รู้กับการมีตัวตนของเราก็คตาม”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ C เพลง เพื่อนพระเอก (Goodfella), ศิลปิน โพลีแคท)

สิ่งเหล่านี้สะท้อนให้เห็นว่า เมื่อการโหยหาอดีตเป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งในการสร้างตัวตนของมนุษย์แต่ละคน สิ่งนี้จึงเป็นรูปแบบการรับรู้ วิธีคิด หรือวิธีการให้ความหมายประสบการณ์ชีวิตในอดีต ที่มีมนุษย์แต่ละคนใช้ผลิต ปรับแต่ง หรือทำความเข้าใจเรื่องเล่าส่วนตัว (Private narrative) นั้นของตัวเองด้วย (พัฒนา กิตติอาษา, 2546)

จากการสัมภาษณ์ ที่ได้เห็นทั้งมุมมองและความคิดเห็นที่เกิดขึ้นผ่านเพลงนั้น อันนำไปสู่การโหยหาอดีตในกลุ่มต่าง ๆ ที่ผู้วิจัยนำเสนอไปข้างต้น พบว่า ท้ายที่สุดแล้ว เมื่อเราได้คิดถึงเรื่องราวที่เคยเกิดขึ้นมาแล้วในอดีต จะมีความรู้สึกต่อการเกิดขึ้นของเหตุการณ์นั้นเชิงบวกและลบแตกต่างกันไป ถึงแม้ว่าจะเป็นตัวอย่างเพลงของศิลปินเดียวกัน แต่การรับรู้ของแฟนเพลงต่างแตกต่างกันไป ซึ่งสิ่งเหล่านี้ต่างเชื่อมโยงกับประสบการณ์ที่มีต่อเพลงนั้นทั้งสิ้น

4.2 ส่วนที่ 2 การโหยหาอดีตในแนวเพลงซินธ์ป๊อป ของศิลปินโพลีแคท และ วรรณธ พานิล ที่ได้จากการวิเคราะห์องค์ประกอบของ คีตประพันธ์ (Form) จังหวะ (Tempo) และ สีสันทของเสียง (Tone color)

กระบวนการในการวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้ ผู้วิจัยวิเคราะห์ คีตประพันธ์ (Form) ของผลงานเพลงจากทั้งสองศิลปิน ได้แก่ โพลีแคท และ วรรณธ พานิล โดยอาศัยทฤษฎีเกี่ยวกับองค์ประกอบของดนตรีศึกษาเบื้องต้น โดยในส่วนของ จังหวะ (Tempo) จะทำการวิเคราะห์โดยใช้แอปพลิเคชันเครื่องนับจังหวะโปรเมโทรโนม (Pro metronome) และ การวิเคราะห์สีสันทของเสียง (Tone color) จากการฟังองค์ประกอบของเครื่องดนตรีที่ปรากฏในแต่ละเพลงอย่างละเอียด ซึ่งข้อมูลดังกล่าวที่ผู้วิจัยวิเคราะห์ทั้งหมด ได้รับการตรวจสอบความถูกต้องจากผู้เชี่ยวชาญและมีประสบการณ์ทางด้านดนตรีศึกษา โดยผลการศึกษาครั้งนี้

ส่วนที่ 2.1 ผลการศึกษาการโยยหาอดีตในแนวเพลงซินธ์ป๊อปของ โพลีแคท

Table 3 แสดงผลการวิเคราะห์ คีตประพันธ์ และ จังหวะ ในเพลงของโพลีแคท

ชื่อเพลง	คีตประพันธ์	จังหวะ (bpm)	
ถ้าเธอคิดจะลืมเขา	BAAB	144	lively
ลา	AABBC	77	Moderately slow
เมื่อเธอมาส่ง	AABCC	138	Lively
จะเอาอะไร	AABC	127	Fast
เพื่อนไม่จริง (Forever mate)	AABC	117	Moderately fast
เวลาเธอยิ้ม (You had me at hello)	AABA	83	Moderately slow
พบกันใหม่ (So long)	A1A1A2A1	89	Moderately slow
มันเป็นใคร (Alright)	ABCD	100	Moderate
เป็นเพราะฝน (Rain drops)	ABAB	68	slow
ภักดี (Faith)	ABAB	118	Moderately fast
เพื่อนพระเอก (Goodfella)	A A A1 B	96	Moderate
ซิ่ง (Friday on the highway)	AABC	160	Lively
ผู้ช่วยที่ดีที่สุด (Your butler)	A1A2 B C	82	Moderately slow
อาวรณ์ (I want you)	ABCA	73	Moderately slow
ดูดี (Pretty good)	A1A2B1B2B3	84	Moderately slow
มานี่มา (MANEEMA)	AABC	103	Moderately fast
มัธยม (M3)	A1A2B1B2	92	Moderately slow
ขาวดี (White wedding)	A B C	83	Moderately slow
เจ้าหนู	A1 A1 B A2	86	Moderately slow
ตอนที่เธอมาตอนที่รัก	A A A B	90	Moderately slow

กลับกันเถอะ	A1 A2 A3 B	91	Moderately slow
คอนเสิร์ต	A A B A C	92	Moderate
อีกนิดเดียว	A B C D	73	Moderately slow

หมายเหตุ

คำอธิบายในส่วนของคีตประพันธ์ (Form)

A A1 A2 A3 หมายถึง ท่อนที่มีโครงสร้างของเพลงด้วยทำนองคล้ายกัน แต่แตกต่างกันที่โน้ตบางตำแหน่ง โดยส่วนมากมักแทนด้วยท่อนเวิร์ส (Verse) ของเพลง

B B1 B2 B3 หมายถึง ท่อนที่มีโครงสร้างของเพลงด้วยทำนองที่แตกต่างจากท่อน A โดยสิ้นเชิง ส่วนมากมักแทนด้วยท่อนครอรัส (Chorus) ของเพลง

C หมายถึง ท่อนที่มีโครงสร้างของเพลงด้วยทำนองที่แตกต่างจากท่อน A และ B โดยสิ้นเชิง ส่วนมากมักแทนด้วยท่อน Instrumental break ของเพลง

D หมายถึง ท่อนที่มีโครงสร้างของเพลงด้วยทำนองที่แตกต่างจากท่อน A, B และ C โดยสิ้นเชิง ส่วนมากมักแทนด้วยท่อนบริดจ์ (Bridge) ของเพลง

หมายเหตุ คำอธิบายในส่วนของจังหวะ (Tempo) (คมสันต์ วงศ์วรรณ, 2561)

Slow คือ จังหวะช้า ๆ แบบไม่รีบร้อน

Moderately slow คือ จังหวะช้า แบบก้าวสบาย

Moderate คือ จังหวะเร็วปานกลาง

Moderately fast คือ จังหวะค่อนข้างเร็ว

Fast คือ จังหวะเร็ว

Lively คือ จังหวะเร็วขึ้น แบบมีชีวิตชีวา

ภาพรวมของลักษณะคีตประพันธ์ในเพลงของโพลีแคท พบแบบแผนที่มีโครงสร้างเป็นแบบ ABACADA มากที่สุด ซึ่งรูปแบบของเพลงที่ผู้ประพันธ์ต้องการสร้างสรรค์ขึ้นนี้ เป็นไปตามกรอบของแนวเพลงซินธ์ป๊อปดั้งเดิมในยุค 80s เนื่องจาก โพลีแคทเป็นวงที่ชื่นชอบดนตรีแบบดั้งเดิมตั้งแต่สมัยก่อน ทำให้การออกแบบของฟอร์มในเพลง เป็นไปด้วยความตั้งใจให้คงไว้ซึ่งต้นฉบับมากที่สุด ซึ่งสะท้อนได้จาก ส่วนหนึ่งของบทสัมภาษณ์ออนไลน์ The People: POLYCAT 10 ปีของแมวเล่นซินธ์ คอนเสิร์ต และความ ‘คลาสสิก’ ที่อยากให้อยู่ตลอดไป ซึ่ง นะ โพลีแคท ได้แสดงทรรศนะเกี่ยวกับโครงสร้างของเพลงซินธ์ป๊อปในมุมมองของศิลปินผู้ประพันธ์เพลง ว่า

“คือเพลง 80s เนี่ย ผมมองนะ มันต้องทำตั้งแต่คอร์เลย์ (Core) มันครบ ตั้งแต่แรกเลย มันจะมีโครงสร้างพื้นฐานของมันเลย ไม่ว่าชาวดังจะยังงี้ก็ตาม ผมฟังคนฟังมันรู้สึกว่ามันเก่า ต่อให้รีอะเรนจ์ (Rearranged) หรือใช้ชาวดังที่ทันสมัยขนาดไหน ก็จะมีรู้สึกว่ามันเก่า เพราะมันมีฐานของมันอยู่ดี”

สิ่งนี้ชี้ให้เห็นว่า แบบแผนในการประพันธ์เพลงของโพลีแคท ในมุมมองของศิลปินผู้ประพันธ์เพลงนั้น เกิดจากความตั้งใจให้แนวเพลงออกมาในรูปแบบ ตรงตามต้นฉบับที่มีความคลาสสิกแบบ 80s จริง ๆ แต่ในมุมมองของการรับรู้จากแฟนเพลง สามารถมองได้ 2 ลักษณะ เบื้องต้น หากแฟนเพลงที่มีองค์ความรู้เกี่ยวกับการเรียบเรียงดนตรีแบบเก่า หรือ ตรงตามทฤษฎีของเพลงที่ได้รับอิทธิพลในยุค 80s อาจรับรู้ได้ถึงเสน่ห์ของความเก่าจากคีตประพันธ์ที่เรียบเรียงผ่านเพลงนั้นได้อย่างชัดเจน แต่กลับกัน หากเป็นแฟนเพลงทั่วไปที่ไม่ได้มีองค์ความรู้ในเรื่องของทฤษฎีดังกล่าว อาจมองว่าเสน่ห์คีตประพันธ์ในเพลงของโพลีแคท เป็นเอกลักษณ์หนึ่งของเพลง ที่ทำให้เกิด “ภาพจำ” เฉพาะท่อนนั้น ๆ และเมื่อใดก็ตามที่ได้ยินท่อนนี้ของเพลงขึ้นมา ก็จดจำได้เป็นอย่างดีว่านี่คือแนวเพลงซินธ์ป๊อปที่โดดเด่นแบบโพลีแคท

ผลการศึกษาแนวเพลงซินธ์ป๊อปของโพลีแคท ในส่วนองค์ประกอบของ จังหวะ (Tempo) ได้ข้อสรุปโดยเรียงลำดับตามกลุ่มของจังหวะที่พบได้มากที่สุด ไปยังน้อยที่สุด ได้ดังนี้

เพลงที่จัดอยู่ในกลุ่มจังหวะ ช้า แบบก้าวสบาย	มีจำนวนทั้งสิ้น 12 เพลง
เพลงที่จัดอยู่ในกลุ่มจังหวะ เร็วปานกลาง	มีจำนวนทั้งสิ้น 3 เพลง
เพลงที่จัดอยู่ในกลุ่มจังหวะ เร็วขึ้น มีชีวิตชีวา	มีจำนวนทั้งสิ้น 3 เพลง
เพลงที่จัดอยู่ในกลุ่มจังหวะ ค่อนข้างเร็ว	มีจำนวนทั้งสิ้น 1 เพลง
เพลงที่จัดอยู่ในกลุ่มจังหวะ เร็ว	มีจำนวนทั้งสิ้น 1 เพลง

จะเห็นได้ว่า เพลงแนวซินธ์ป๊อปของโพลีแคทส่วนมาก ถูกจัดอยู่ในกลุ่มจังหวะ Moderately slow หรือ จังหวะช้าแบบก้าวสบาย ซึ่งมี bpm (Beats per minute) ประมาณ 72 ถึง 92 bpm ได้แก่ เพลงลา, เพลงเวลาเธอยิ้ม (You had me at hello) เพลง พบกันใหม่ (So long) เพลง ผู้ช่วยที่ดีที่สุด (Your butler) เพลง อารมณ์ (I want you) เพลง ดูดี (Pretty good) เพลง มัธยม (M3) เพลง ข้าวดี (White wedding) เพลง เจ้าหนู เพลง ตอนที่เธอมาอนอนที่ตึก เพลง กลับกันเถอะ และ เพลง อีกนิดเดียว เมื่อพิจารณาควบคู่หลักการของดนตรีที่ทำให้เกิดความสุขแก่ผู้ฟัง ของ สุพิชญา แผ่นทอง (สุพิชญา แผ่นทอง, 2556) ที่กล่าวถึงองค์ประกอบเกี่ยวกับจังหวะว่า “ความเร็วหรือช้าของจังหวะ มีผลต่อการตอบสนองทางอารมณ์ได้” โดยจังหวะเร็วจะกระตุ้นให้เกิดความตื่นตัวเร้าใจ ซึ่พจนจะเต้นเร็วขึ้น ส่วนจังหวะช้าจะก่อให้เกิดความรู้สึก สงบ เยือกเย็น ซึ่พจนจะเต้นช้าลง และจังหวะปานกลางจะทำให้รู้สึกผ่อนคลาย เมื่อนำไปประกอบร่วมกับเพลง จะทำให้เกิดอารมณ์เพลงได้จากองค์ประกอบย่อยของจังหวะ ได้แก่ ความช้า ความเร็วของจังหวะ ความหนัก ความเบาของจังหวะ และลีลาของจังหวะ เมื่อนำหลักการนี้มาพิจารณาอารมณ์ที่ถ่ายทอดผ่านเพลงของกลุ่มเพลงเหล่านี้จะเห็นได้ว่า เพลงซินธ์ป๊อปของโพลีแคทโดยส่วนมาก ที่จัดอยู่ในจังหวะช้า เมื่อพิจารณาควบคู่กับองค์ประกอบของเนื้อเพลง ซึ่งเพลงจังหวะช้าส่วนมากของโพลีแคท จะมุ่งถ่ายทอดอารมณ์สองแบบ คือ เพลงจังหวะช้าสำหรับถ่ายทอดเนื้อหาเชิงลบ และ เพลงจังหวะช้าสำหรับถ่ายทอดเนื้อหาเชิงบวก

เพลงจังหวะช้ามักทำให้ผู้ฟังรู้สึกสงบเยือกเย็น มีสมาธิ กับสิ่งที่อยู่ตรงหน้า ดังนั้นหากนำมาพิจารณาเข้ากับกลุ่มเพลงจังหวะช้าสำหรับถ่ายทอดเนื้อหาเชิงลบ เช่น ผิดหวัง เศร้า เสียใจ ก็จะทำให้แฟน

เพลงรับรู้อารมณ์เพลงได้ลึกซึ้งและชัดเจนมากขึ้น อาทิ เพลง เพลง อารมณ์ (I want you) ซึ่งสอดคล้องกับส่วนหนึ่งของบทสัมภาษณ์เชิงลึกของแฟนเพลง ดังนี้

“เพลงนี้ดนตรีมันหนักหน่วงมากค่ะ อารมณ์ของคนอกหักเลยจริง ๆ” (ผู้ให้สัมภาษณ์ J)

สิ่งที่ได้จากบทสัมภาษณ์ข้างต้น สัมพันธ์กันกับกับความตั้งใจในการประพันธ์เพลง ในมุมมองของผู้ประพันธ์จากฐานข้อมูลเชิงลึกที่ได้จากค่ายเพลงโดยตรงของโพลีแคท ที่แสดงทัศนคติถึงจังหวะในเพลงนี้ว่า

“เพลง อารมณ์ถูกถ่ายทอดออกมาด้วยสไตล์นีโอโซล (Neo Soul) ผสมผสานเข้ากับอาร์แอนด์บี (R&B) ดึงจังหวะในการร้องให้ช้า แบบเลย์แบค (Lay back) ขวนให้ได้อารมณ์ไปกับเนื้อหาความอารมณ์ถึงคนรักเก่า”

ในขณะเดียวกัน หากพิจารณาคลุ่มเพลงจังหวะช้าสำหรับถ่ายทอดเนื้อหาเชิงบวก เช่น มีความหวังให้กำลังใจ ก็จะทำให้แฟนเพลงรับรู้อารมณ์เพลงได้เข้าถึง และซาบซึ้งไปกับสิ่งที่ผู้ประพันธ์สื่อได้ดียิ่งขึ้นเช่นกัน อาทิ เพลง เจ้าหนู หรือ เพลง กลับกันเถอะ เมื่อใช้จังหวะของเพลงที่ช้า จะทำให้ได้อารมณ์ของความเชื่อกึ่ง มีเสน่ห์ เย้ายวนไปอีกแบบหนึ่ง สอดคล้องกับส่วนหนึ่งของบทสัมภาษณ์เชิงลึกของแฟนเพลงที่กล่าวว่า “สำหรับเรา เพลงกลับกันเถอะ มันเป็นเพลงที่ฟังจังหวะแล้วรู้สึกเชื่อกึ่งที่สุด ๆ ไปเลยคะ ยิ่งประกอบกับเนื้อเพลงด้วย ยิ่งทำให้รู้ว่าเรารักตัวเองมาก ๆ เลยช่วงนั้น” (ผู้ให้สัมภาษณ์ A)

สามารถกล่าวโดยสรุปได้ว่า จังหวะ เป็นหนึ่งในองค์ประกอบของเพลงที่สำคัญกับการกำหนดอารมณ์ของเพลง และช่วยเสริมให้เพลงนั้น สามารถถ่ายทอดอารมณ์เพลงไปสู่แฟนเพลงได้อย่างดี เมื่อฟังประกอบคู่กับเนื้อเพลงจะทำให้ผู้ฟังเข้าถึงอารมณ์ของเพลงได้ละเอียดและลึกซึ้งมากขึ้น

Table 4 แสดงผลการวิเคราะห์ สีสันของเสียง ในเพลงของโพลีแคท

ชื่อเพลง	สีสันของเสียง				
	กลอง	กีตาร์	เบส	คีย์บอร์ด	ซินธิไซเซอร์
ถ้าเธอคิดจะลืมเขา	✓	✓	✓	✓	✓
ลา	✓	✓	✓	✓	✓
เมื่อเธอมาส่ง	✓	✓	✓	✓	✓
จะเอาอะไร	✓	-	✓	✓	✓
เพื่อนไม่จริง (Forever mate)	✓	✓	✓	✓	✓
เวลาเธอยิ้ม (You had me at hello)	✓	-	✓	✓	✓

พบกัันใหม่ (So long)	✓	✓	✓	✓	✓
มันเป็นใคร (Alright)	✓	-	✓	✓	✓
เป็นเพราะฝน (Rain drops)	✓	✓	✓	✓	✓
ภักดี (Faith)	✓	✓	✓	✓	✓
เพื่อนพระเอก (Goodfella)	✓	-	✓	✓	✓
ซิง (Friday on the highway)	✓	✓	✓	✓	✓
ผู้ช่วยที่ดีที่สุด (Your butler)	✓	-	✓	✓	✓
อวรณ์ (I want you)	✓	-	✓	✓	✓
คูดี (Pretty good)	✓	-	✓	✓	✓
มานี้มา (MANEEMA)	✓	✓	✓	✓	✓
มัธยม (M3)	✓	✓	✓	✓	✓
ขาวดี (White wedding)	✓	✓	✓	✓	✓
เจ้าหนู	✓	✓	✓	✓	✓
ตอนที่เธอมานอนที่ตัก	✓	-	✓	✓	✓
กลับกันเถอะ	✓	-	✓	✓	✓
คอนเสิร์ต	✓	✓	✓	✓	✓
อีกนิดเดียว	✓	✓	✓	✓	✓

หมายเหตุ

ช่องที่มีเครื่องหมายถูก (✓) หมายถึง เพลงดังกล่าวมีการปรากฏของเสียงเครื่องดนตรีประเภทนั้น

ช่องที่มีเครื่องหมายลบ (-) หมายถึง เพลงดังกล่าวไม่มีการปรากฏของเสียงเครื่องดนตรีประเภทนั้น

จากหลักทฤษฎีเบื้องต้นที่กล่าวว่า สีสันทันของเสียง (Tone color) คือ คุณสมบัติเฉพาะของเครื่องดนตรี ซึ่งเครื่องดนตรีแต่ละชนิด จะมีเสียงที่ให้อารมณ์ต่างกัน ในทำนองเดียวกันหากเรามีการเปลี่ยนสีสันทันของเสียง มีความเข้มเบา น้ำหนักแตกต่างกัน ก็จะทำให้เกิดความรู้สึกหลังฟังแตกต่างกันไปด้วย

เมื่อพิจารณาจากตารางข้างต้น ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์สีสันทันของเสียง โดยประกอบไปด้วยเครื่องดนตรี จำนวนทั้งสิ้น 5 ชนิด ได้แก่ กลอง กีตาร์ เบส คีย์บอร์ด และ ซินธิไซเซอร์ ซึ่งแบ่งประเภทของเครื่องดนตรีจากสีสันทันของเสียงได้ดังนี้

กลุ่มเครื่องสาย (String Instruments) ได้แก่ กีตาร์ และ เบส

กลุ่มเครื่องคีย์บอร์ด (Keyboard Instruments) ได้แก่ คีย์บอร์ด และ ซินธิไซเซอร์

กลุ่มเครื่องกระทบหรือเครื่องตีประกอบจังหวะ (Percussion Instruments) ได้แก่ กลอง

กลุ่มของเครื่องดนตรีแต่ละชนิด เมื่อผสมรวมกันกับความหนักเบาของเสียง จะทำให้เกิดการถ่ายทอดอารมณ์ไปสู่ผู้ฟังที่แตกต่างกันไป อาทิ เพลง ลา ที่มีสีสันทันของเสียงกลองดังกว่าเพลงอื่น จะให้ความรู้สึกอีกเอนก และเร้าอารมณ์มากกว่า เพลง อวอร์ด (I want you) ที่ให้อารมณ์ของความเศร้าแบบปวดร้าว โดยหากพิจารณาจากการบันทึกสีสันทันของเสียงที่ได้ยินในแต่ละเพลง จะพบว่า องค์ประกอบของเครื่องดนตรีหลักในแต่ละเพลงมีความคล้ายคลึงกันเป็นอย่างมาก อาจแตกต่างจากบางเพลงที่ไม่พบองค์ประกอบของเครื่องดนตรีชนิดกีตาร์ แต่ก็ไม่ได้ส่งผลกับอารมณ์เพลงที่แตกต่างกันมากนัก เนื่องจากเครื่องดนตรีประเภทกีตาร์จากแบบแผนของผลงานเพลงโดยส่วนใหญ่ จะถูกเล่นในช่วงของเพลง ที่เรียกว่า Instrumental solo โดย กีตาร์ไฟฟ้า ซึ่งไม่ได้เป็นส่วนหนึ่งของเพลงที่มีเนื้อร้องประกอบ ทำให้ในส่วนนี้จึงเน้นหนักไปที่การนำเสนอเอกลักษณ์ที่น่าจดจำของไลน์ดนตรีในเพลงนั้น มากกว่าการกำหนดอารมณ์ของเพลงที่มีผลกับการโหยหาอดีตที่เกิดขึ้น

ในทางกลับกัน เราจะเห็นได้ว่าองค์ประกอบของเครื่องดนตรี ที่โดดเด่นมากในแนวเพลงซินธ์ป๊อปของโพลีแคท คือ ซินธิไซเซอร์ ซึ่งล้วนปรากฏสีสันทันจากเครื่องดนตรีประเภทนี้ในทุกเพลง ทำให้การโหยหาอดีตที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่ สัมพันธ์กับการเชื่อมโยงอดีตของแฟนเพลง เกี่ยวกับเอกลักษณ์ของเพลงที่ทำให้หวนคิดถึงสมัย 80s เนื่องจาก เพลงซินธ์ป๊อปมีเอกลักษณ์ที่โดดเด่นด้วยเสียงซินธิไซเซอร์เป็นหลัก ทำให้การรับรู้จากแฟนเพลงส่วนมาก สามารถเชื่อมโยงกับประสบการณ์ของเพลงที่ทำให้หวนคิดถึงช่วงเวลาเก่า ๆ หรือที่เรียกว่า “ยุคคลาสสิก” ได้ แนวความคิดข้างต้นสะท้อนจากส่วนหนึ่งของบทสัมภาษณ์จากแฟนเพลงเกี่ยวกับเอกลักษณ์ของวงโพลีแคท ดังนี้

“อย่างตัวซินธิไซเซอร์ที่พี่ไต้งเล่นก็รู้สึกว่าจะไม่เคยได้ฟังอะไรแบบนี้มานานมากแล้ว มันทำให้เราย้อนไปในยุคที่เรายังไม่เกิด ความเป็น 80s อะไรแบบนี้คะ เหมือนเพลงทำให้ย้อนกลับไปในยุคนั้นได้คะ คือประมาณ 4 ถึง 5 ขวบ พ่อเปิดเพลงเก่า ๆ ให้ฟังสมัยที่คริสติน่า พี่เบิร์ด จากเทป ทำให้เราคุ่นทำนองแนวนี้ รวมถึงเสียงซินธิที่ได้ยินมาตั้งนานแล้วจากเพลงพวกนี้”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ A นามสมมติ)

“โพลีแคทเป็นวงที่มีแนวดนตรีที่เป็นเอกลักษณ์ค่ะ อย่างเพลงที่อยู่อัลบั้ม 80 kisses ส่วนใหญ่จะเป็นชวาวนยุค 80s เลย อย่างซินธิไซเซอร์นี่เป็นอะไรที่มันชัดมาก ๆ ไปฟังสัมภาษณ์มา เห็นว่าพีณะให้เหตุผลว่าไปฟังเพลงเก่า แล้วเกิดไอเดีย พออัลบั้มออกมา เราฟังก็จะนึกถึงเพลงที่แม่กับพ่อชอบเปิดให้ฟังบ่อย ๆ ช่วงวัยเด็ก”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ D นามสมมติ)

“คืออย่างนึงของเอกลักษณ์วงโพลีแคทสำหรับเราที่เด่นมาก ๆ คือการที่เขาเลือกใช้แนวดนตรีที่ใช้ซินธ์มา นำเสนอผ่านเพลงค่ะ มันทำให้เราคิดถึงยุค 80s ได้เกือบ 80 – 90 เปอร์เซ็นต์เลย ยกตัวอย่างนะคะ เราเองค่ะ เกิดไม่ทัน เกิดปลาย90s ต้น2000s เราเข้าใจความเป็น 80s จากดนตรีและเพลงของวงค่ะ”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ F นามสมมติ)

“ในมุมมองของเรา เรามองว่าแนวเพลงคล้าย ๆ เสียงจากเครื่องเล่นเทปในยุค 80s - 90s ค่ะ ด้วยความที่เขาใช้ซินธิไซเซอร์มาเป็นองค์ประกอบเด่น ๆ ด้วยไหมคะ เราเลยรู้สึกว่าการกลืนของยุคนั้นมันชัดมาก ๆ”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ I นามสมมติ)

“คือเวลาเราฟัง มันอินคิดว่าตัวเองหลุดไปยุคนั้น มันทำให้ความรักมีความหมายดีค่ะ ถึงแม้ว่าโพลีแคทจะนำเอกลักษณ์ของดนตรีแบบ 80s กลับมา เพราะอย่างเสียงซินธ์ที่โดดเด่นนี่ก็ยิ่งทำให้เราอินยุคนั้นมากขึ้น แต่พูดถึงสิ่งที่เกิดไม่ทันยุคนั้นก็น่าจะเกทับกับความคลาสสิกของมันได้นะคะ เพราะลูกสาวก็ชอบฟังเพลงพีณะ พ่อกับแม่ก็ชอบค่ะ”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ J นามสมมติ)

จากภาพรวมของบทสัมภาษณ์แฟนเพลงเชิงลึกที่เกิดขึ้น จะเห็นว่าโดยส่วนมากทุกท่านจะเห็นตรงกันว่า เครื่องดนตรีประเภทซินธิไซเซอร์ มีความโดดเด่นอย่างมากที่ทำให้แนวเพลงซินธ์ป็อปของโพลีแคทเป็นเอกลักษณ์ และเป็นที่ยึดจำ ซึ่งสัมพันธ์กับความตั้งใจในการประพันธ์เพลงของศิลปิน ที่สะท้อนในบทสัมภาษณ์ออนไลน์ที่กล่าวว่า

“อย่างซินธิไซเซอร์ ถ้าเอาตอนนี้มาเทียบกับยุคนั้น ก็คือล้าหลัง แล้วก็เขยไปแล้ว แต่สำหรับเรานั้นคือสิ่งที่ถูกต้องครับ เราย้อนไปจุดหนึ่งแล้วอยู่ที่เดิม เราไม่ได้ย้อนไปอีก เราจะอยู่ตรงนี้ (ยุค 80s) แบบที่เราชอบต่อไป” (ศิลปินโพลีแคท สัมภาษณ์ออนไลน์จาก The People : เจาะเวลาหาอดีต กับ POLYCAT วงที่ชูตยุค 80s ให้ “ดูดี” อีกครั้ง)

จะเห็นได้ว่า สีสันของเสียงจากเครื่องดนตรีประเภทซินธิไซเซอร์เป็นหนึ่งในเอกลักษณ์ของวงที่ทำให้เราเข้าถึงกลิ่นของความเป็น 80s ได้ชัดเจนแบบหนึ่ง รวมถึงเครื่องดนตรีชนิดอื่นที่ช่วยเสริมสร้างบรรยากาศกลมกล่อมของอารมณ์เพลงที่ครบรส และทำให้เพลงของโพลีแคทครองใจแฟนเพลงหลานท่านตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

การโหยหาอดีตที่เกิดขึ้นผ่านเพลง จึงสามารถเชื่อมโยงกับแฟนเพลง ได้ออกเป็นสองลักษณะ คือ การโหยหาภาพของยุค 80s สำหรับผู้ที่มีประสบการณ์ร่วมโดยตรงกับช่วงสมัยยุคนั้น จะทำให้เราได้ย้อนกลับไปสัมผัสกับความคลาสสิกของแนวเพลงในยุคปัจจุบัน ที่จำลององค์ประกอบของเพลงให้มีกลิ่นของความเก่าอีกครั้ง ส่วนอีกลักษณะคือ การโหยหาช่วงอดีตโดยส่วนตัวของตนเอง จากจุดเริ่มต้นของความเป็น 80s ที่ทำ

ให้แฟนเพลงที่อาจจะไม่ได้มีประสบการณ์โดยตรงในยุคนั้น หยิบเอาส่วนประกอบจากสีสันของเสียงจากเครื่องดนตรีที่เคยจดจำได้ในวัยเด็ก คิดถึงความทรงจำซึ่งเป็นภาพของตนเองในอดีต ซึ่งทั้งหมดทั้งมวลล้วนเป็นการโยยหาอดีตอันมีส่วนจากเครื่องดนตรีที่โพลีแคทเลือกใช้สร้างสรรค์ด้วยแนวเพลงซินธ์ป๊อปทั้งสิ้น

ส่วนที่ 2.2 ผลการศึกษาการโยยหาอดีตในแนวเพลงซินธ์ป๊อปของวรินทร์ เปานิล

Table 5 แสดงผลการวิเคราะห์ คีตประพันธ์ และ จังหวะ จากผลงานเพลงของ วรินทร์ เปานิล

ชื่อเพลง	คีตประพันธ์	จังหวะ (PBM)	
เหงา เหงา (Insomnia)	A A B C D	100	Moderate
Snap	A1 A2 B C	120	Moderately fast
ฉันต้องคิดถึงเธอแบบไหน (Cloudy)	A A B A	80	Moderately slow
เกี่ยวกันไหม (You ?)	A1 A2 B C D	120	Moderately fast
ยังรู้สึก (Feelings)	A A B C D	83	Moderately slow
ความลับมีในโลก (Secret)	A A A B C	110	Moderately fast
ดีใจด้วยนะ (Glad)	A B C D E	80	Moderately slow
รอหรือพอ (Stay)	A A A1 B	84	Moderately slow
ไม่อยากเหงาแล้ว (Call me)	B A B C D B1	93	Moderate
ลบไม่ได้ช่วยให้ลืม (Erase)	A1 B A2 B C	82	Moderately slow
อยากเริ่มต้นใหม่กับคนเดิม (Repeat)	A1 B C A2	82	Moderately slow
สายตาหลอกกันไม่ได้ (Eyes don't lie)	A A B C D	86	Moderately slow
เก่งแต่เรื่องคนอื่น (Expert)	A1 A2 B A2 A2	73	Moderately slow

กลับก่อนนะ (Good bye)	A1 A2 A1 B C D	90	Moderately slow
INK	ABAB	120	Moderately fast
Last train	ABCC	100	Moderate
ขอได้อยู่คนเดียว	AABA	74	Moderately slow
โลกที่มีเธออยู่ด้วยกัน	A1A2B	136 (จังหวะ 6/8)*	Very slow
คนใหม่เขาดูแลอยู่	AABC	71	slow

หมายเหตุ

จังหวะ 6/8 คือ อัตราจังหวะที่มี 2 กลุ่มจังหวะใหญ่ ต่อ 1 ห้อง ภาพรวมของเพลงจัดเป็นเพลงช้า แต่ยึดตาม bpm ของจังหวะย่อยของกลุ่มจังหวะใหญ่อีกชั้นหนึ่งเป็นหลัก

คำอธิบายในส่วนของคีตประพันธ์ (Form)

- A A1 A2 หมายถึง ท่อนที่มีโครงสร้างของเพลงด้วยทำนองคล้ายกัน แต่แตกต่างกันที่โน้ตบางตำแหน่ง โดยส่วนมากมักแทนด้วยท่อนเวิร์ส (Verse) ของเพลง
- B B1 หมายถึง ท่อนที่มีโครงสร้างของเพลงด้วยทำนองที่แตกต่างจากท่อน A โดยสิ้นเชิง ส่วนมากมักแทนด้วยท่อนครอรัส (Chorus) ของเพลง
- C หมายถึง ท่อนที่มีโครงสร้างของเพลงด้วยทำนองที่แตกต่างจากท่อน A และ B โดยสิ้นเชิง ส่วนมากมักแทนด้วยท่อน Instrumental break ของเพลง
- D หมายถึง ท่อนที่มีโครงสร้างของเพลงด้วยทำนองที่แตกต่างจากท่อน A, B และ C โดยสิ้นเชิง ส่วนมากมักแทนด้วยท่อนบริดจ์ (Bridge) ของเพลง

คำอธิบายในส่วนของจังหวะ (Tempo) (คมสันต์ วงศ์วรรณ, 2561)

- Very slow คือ จังหวะช้ามาก
- Slow คือ จังหวะช้า ๆ แบบไม่รีบร้อน
- Moderately slow คือ จังหวะช้า แบบก้าวสบาย
- Moderate คือ จังหวะเร็วปานกลาง
- Moderately fast คือ จังหวะค่อนข้างเร็ว

จากภาพรวมของส่วนคีตประพันธ์เพลงซินธ์ป๊อปของวรินทร์ เปานิล พบแบบแผนที่มีโครงสร้างเป็นแบบ ABACADA มากที่สุดรูป แบบของฟอร์มเพลงเหล่านี้ เกิดขึ้นจากความตั้งใจของผู้ประพันธ์เพลง ที่ต้องการกำหนดทิศทางของเพลงนั้นให้เป็นเอกลักษณ์ที่แฟนเพลงจดจำได้ ยกตัวอย่างเช่น ส่วนเปิดของเพลงที่เรียกว่า ท่อนอินโทร ซึ่งสัมพันธ์กับการรับรู้และจดจำได้ของแฟนเพลงที่ว่า

“เอกลักษณ์หนึ่งในแนวเพลงของอังก์เลย คือ อินโทรเพลงตอนเริ่มค่ะ ในเกือบทุกเพลงเลย ซึ่งพอเราได้ยินดนตรีในตอนนั้นปุ๊บ มันจะมีความรู้สึกได้ทันทีว่านี่แหละ เพลงของอังก์”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ ข นามสมมติ)

นอกจากนี้ส่วนของท่อนครอรัส หรือ ท่อนฮุก ก็เป็นอีกหนึ่งประเภทของโครงสร้างเพลงที่ในเพลงหลายท่านให้ความเห็นว่า เป็นท่อนที่นำไปสู่การจดจำและมีอารมณ์ร่วมได้ชัดเจนมากในเพลง ซึ่งสะท้อนได้จากบทสัมภาษณ์เชิงลึกของแฟนเพลงที่กล่าวว่า

“หลายเพลงของอังก์ที่ทำให้เรารู้สึกอินไปกับมันได้มากที่สุด จะมาจากท่อนฮุกค่ะ อย่างเพลง ดีใจด้วยนะ กับท่อนที่ร้องว่า ดีใจด้วยนะที่เธอเริ่มต้นใหม่สักที อันนี้มันแทนความรู้สึกในใจเราได้หมดเลยนะ ว่าตอนนั้นเรารู้สึกเจ็บยังไง”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ ญ นามสมมติ)

บทสัมภาษณ์อันเป็นการรับรู้ของแฟนเพลงข้างต้น สอดคล้องกับความตั้งใจในการประพันธ์เพลงจากผู้ประพันธ์ จากบทสัมภาษณ์เชิงลึกโดยตรง ที่ให้ทรรศนะเกี่ยวกับภาพรวมของจิตประพันธ์ จากเพลงของวรินทร์ เปานิลว่า

“เรื่องของ ซองฟอร์ม (Song form) หรือ การวนท่อน พี่ว่า จริง ๆ มันเป็นแพทเทิร์น (Pattern) ฝังอยู่ในดีเอ็นเอของพี่แทนแล้วครับ คือมันเป็นทักษะหลักของคนทำดนตรีเลย แบบมันจะมีบาร์ในใจเลยว่า ควรต้องเล่าเนื้อหาตรงเวิร์ส (Verse) ถึงประมาณไหน เล่นเป็นคำพูดในช่วงเวลาไหนดี แบบมันเป็นอัตโนมัติในหัวเลย แบบเพลงนี้เราเล่าปุ๊บ แล้วควรริบวนเข้าฮุกเลย คนฟังมันจะติดนะ หรือเพลงช้า ควรจะบ่มให้เศร้าที่เวิร์สไหนดีโรรี่ ตรงนี้มันมีทฤษฎีและที่มาที่ไปอยู่อะครับ อย่างเพลงจังหวะสนุกเร็ว ๆ ี่อะครับ เราคิดแล้วว่าอย่าเสียเวลากับท่อนเวิร์สเยอะนะ เรารีบพาผู้ฟังไปสนุกกับท่อนฮุกไว ๆ ดีกว่า”

(แทน (ธารณ ลิปตภัลล) และ ข้าว (ปณิธิ เลิศอุดมธนา) สัมภาษณ์เชิงลึกผู้ประพันธ์เพลง)

ในส่วนผลการศึกษาแนวเพลงซินธ์ป๊อปของวรินทร์ เปานิล ในองค์ประกอบของ จังหวะ (Tempo) ได้ข้อสรุปเรียงตามจำนวนเพลง ดังนี้

เพลงที่จัดอยู่ในกลุ่มจังหวะ ช้าแบบก้าวสบาย	มีจำนวนทั้งสิ้น	10 เพลง
เพลงที่จัดอยู่ในกลุ่มจังหวะ ค่อนข้างเร็ว	มีจำนวนทั้งสิ้น	4 เพลง
เพลงที่จัดอยู่ในกลุ่มจังหวะ เร็วปานกลาง	มีจำนวนทั้งสิ้น	3 เพลง
เพลงที่จัดอยู่ในกลุ่มจังหวะ ช้ามาก	มีจำนวนทั้งสิ้น	1 เพลง
เพลงที่จัดอยู่ในกลุ่มจังหวะ ช้า ๆ	มีจำนวนทั้งสิ้น	1 เพลง

จะเห็นได้ว่า เพลงแนวซินธ์ป๊อปของ วรินทร์ เปานิล ส่วนมาก ถูกจัดอยู่ในกลุ่มจังหวะ Moderately slow หรือ จังหวะช้าแบบก้าวสบาย ซึ่งมี bpm (Beats per minute) ประมาณ 72 ถึง 92 bpm ได้แก่ ฉันทัดคิดถึงเธอแบบไหน (Cloudy) เพลง ดีใจด้วยนะ (Glad) เพลง รอหรือพอ (Stay) เพลง ลบไม่ได้ช่วยให้ลืม (Erase) เพลง อยากเริ่มต้นใหม่กับคนเดิม (Repeat) เพลง สายตาหลอกกันไม่ได้ (Eyes don't lie) เพลง เก่งแต่เรื่องคนอื่น (Expert) เพลง กลับก่อนนะ (Good bye) และ เพลง ชอบบอญ่คนเดียว เมื่อพิจารณาควบคู่หลักการของดนตรีที่ทำให้เกิดความสุขแก่ผู้ฟังที่ สุพิชญา แผ่นทอง (2556) ได้กล่าวไว้ข้างต้น ว่าจังหวะมีผลอย่างมากต่อการกำหนดอารมณ์ของผู้ฟังในแต่ละเพลง จากกรณี เพลงจังหวะช้า ส่วนมากของวรินทร์ เปานิล เมื่อพิจารณาควบคู่กับองค์ประกอบของเนื้อเพลง จะเห็นภาพรวมของเพลง

ที่มุ่งถ่ายทอดอารมณ์สองแบบ คือ เพลงจังหวะช้าสำหรับถ่ายทอดเนื้อหาเชิงลบ และ เพลงจังหวะช้าสำหรับถ่ายทอดเนื้อหาเชิงบวก เช่นเดียวกันกับโพลีแคท ซึ่งสามารถอธิบายเพิ่มเติมได้ดังนี้

เพลงจังหวะช้าสำหรับถ่ายทอดเนื้อหาเชิงลบ เช่น ผิดหวัง เสียใจ คิดถึงคนรักเก่าที่จบความสัมพันธ์กันไป จะยิ่งเสริมให้อารมณ์เพลงดิ่งและเศร้ามากขึ้น อาทิ เพลง *อยากเริ่มต้นใหม่กับคนเดิม (Repeat)* ซึ่งสอดคล้องกับส่วนหนึ่งของบทสัมภาษณ์เชิงลึกของแฟนเพลง ดังนี้

“จังหวะที่ช้า กับทำนองของเพลงที่มันเศร้า ประกอบกับเสียงที่อึ้งค์ มันยิ่งทำให้เรารู้สึกผิดได้ตามเนื้อหาของเพลงครับ”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ ญ นามสมมติ)

สิ่งที่ได้จากบทสัมภาษณ์ข้างต้น สัมพันธ์กันกับกับความตั้งใจในการประพันธ์เพลง ในมุมมองของผู้ประพันธ์จากหนังสือ *Diary of Ink* ที่แสดงทรรศนะถึงจังหวะในเพลงนี้ว่า “เพลงนี้ เป็นเพลงที่ทำเพื่อแทนการจ้อแฟน รู้สึกว่ายังไม่มีเพลงที่เราเป็นคนคิดบ้างเลย พอใส่เมโลดี (Melody) แบบเพนทาโทนิค (Pentatonic) เข้าไป มันเลยดีแฮะ อยากมีเพลงที่ได้กลิ่นเมโลดีแบบนี้มานานแล้ว”

ในทางกลับกัน เมื่อพิจารณาในเพลงจังหวะช้า สำหรับถ่ายทอดเนื้อหาเชิงบวก เช่น เพลง *ชอบอยู่คนเดียว* เมื่อวิเคราะห์ร่วมกับเนื้อเพลง ก็จะทำให้อารมณ์เพลงที่น่ารักสดใส ทำให้ผู้ฟังมีการรับรู้อารมณ์ที่เกิดขึ้นในเชิงบวกมากกว่าถึงแม้ว่าจังหวะของเพลงอยู่บนพื้นฐานของเพลงจังหวะช้าก็ตาม หรือ เพลง *สายตาหลอกกันไม่ได้ (Eyes don't lie)* ในมุมมองเกี่ยวกับจังหวะเพลงของผู้ให้สัมภาษณ์เชิงลึกที่ว่า “เพลงนี้เป็นอีกเพลงที่เราชอบมาก ๆ ค่ะ ด้วยตัวเพลงที่สดใสเนอะ เราเลยอินไปกับทำนอง และ จังหวะของเพลงมาก ๆ เมื่อรวมกับเนื้อเพลง มันก็ลิงค์ (Link) กับความรู้สึกของเรา ณ ตอนนั้นได้ค่ะ”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ จ นามสมมติ)

ซึ่งสอดคล้องกับความตั้งใจในการกำหนดอารมณ์เพลง ที่วรินทร์ เปานิล ได้ให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับเพลงนี้ไว้ในหนังสือ *Diary of Ink* ที่ว่า “เพลงนี้เป็นเพลงที่ปล่อยในวันเกิดเรา จำได้ว่า อยากทำอะไรที่สดใส ๆ เลยเกิดเป็นเพลงนี้ขึ้นมา”

อย่างไรก็ดี ถึงแม้ภาพรวมของเพลงจากศิลปินวรินทร์ เปานิล จะมีรูปแบบของจังหวะ ที่จัดอยู่ในกลุ่มของ *Moderately slow* หรือ จังหวะช้าแบบก้าวสบาย เป็นจำนวนมากที่สุด แต่ในมุมมองของผู้ประพันธ์เพลงเอง เป็นการกำหนดจังหวะของแต่ละเพลงขึ้นมา เพื่อให้ตรงตามโอกาสและความเหมาะสมของการปล่อยผลงานเพลงในแต่ละช่วง บนพื้นฐานของเหตุผลเรื่อง คอนเซ็ปต์ของเพลง (Concept) และ ช่วงเวลาที่สมควรในการปล่อยเพลงนั้น (Timing) ทำให้ภาพรวมของเพลง มีการปะปนกันระหว่างเพลงจังหวะสนุกสนาน เศร้า เร็ว และ ช้า แตกต่างกันไป ซึ่งสัมพันธ์กับส่วนหนึ่งของบทสัมภาษณ์ออนไลน์ที่ได้จาก วรินทร์ เปานิล ในรายการ *อึ้งค์ วรินทร์ กับทุกเฉดสีในชีวิต | (SUM) PART of INK WARUNTORN* ว่า

“คือทุก ๆ เพลงที่ก้าวมา เราคิดภาพรวมไว้แล้วนะ ว่ามันต้องมีเพลงแบบไหนบ้าง แล้วเราค่อย ๆ หยิบเพลงนั้นอะ มาปล่อยตามโอกาสของมันมากกว่า เราไม่ใช่ลงทีละเพลง แบบไปเอาดาบหน้า แต่เราก่อนรวมใหญ่ไว้แล้ว ว่าจะมี *เพลงช้า* ก็เพลง *เพลงเร็ว* ก็เพลง แล้วเอามาปล่อยตามโอกาสช่วงนั้นมากกว่า”

จากการวิเคราะห์ข้อมูล ร่วมกับ บทสัมภาษณ์ที่ได้จากผู้ประพันธ์เพลงโดยตรง และ แฟนเพลง ทำให้เห็นความสำคัญของ องค์ประกอบ คีตประพันธ์ ส่งผลโดยตรงให้แต่ละเพลง เป็นที่จดจำมากขึ้น ในขณะที่ จังหวะจะช่วยส่งเสริมอารมณ์เพลงให้สื่อสารได้ตรงตามจุดมุ่งหมายในการประพันธ์ เมื่อประกอบกับเนื้อหาของเพลงที่มุ่งถ่ายทอดเรื่องราวของเพลง จะยิ่งช่วยเสริมให้ผู้ฟังสามารถเชื่อมโยงเหตุการณ์ในอดีตผ่านเพลง จากองค์ประกอบข้างต้นได้

Table 6 แสดงผลการวิเคราะห์ สีสันของเสียง จากเพลงของวรินทร์ เปานิล

ชื่อเพลง	สีสันของเสียง				
	กลอง	กีตาร์	เบส	คีย์บอร์ด	ซินธิไซเซอร์
เหงา เหงา (Insomia)	✓	✓	✓	✓	✓
snap	✓	✓	✓	✓	✓
ฉันต้องคิดถึงเธอแบบไหน (Cloudy)	✓	✓	✓	✓	✓
เกี่ยวกันไหม (You ?)	✓	✓	✓	✓	✓
ยังรู้สึก (Feelings)	✓	✓	✓	✓	✓
ความลับมีในโลก (Secret)	✓	✓	✓	✓	✓
ดีใจด้วยนะ (Glad)	✓	-	✓	✓	✓
รอหรือพอ (Stay)	✓	✓	✓	✓	✓
ไม่อยากเหงาแล้ว (Call me)	✓	✓	✓	✓	✓
ลบไม่ได้ช่วยให้ลืม (Erase)	✓	✓	✓	✓	✓
อยากเริ่มต้นใหม่กับคนเดิม (Repeat)	✓	-	✓	✓	✓

สายตาหลอกกันไม่ได้ (Eyes don't lie)	✓	✓	✓	✓	✓
เก่งแต่เรื่องคนอื่น (Expert)	✓	-	✓	✓	✓
กลับก่อนนะ (Good bye)	✓	-	✓	✓	✓
INK	✓	✓	✓	✓	✓
Last train	✓	✓	✓	✓	✓
ชอบอยู่คนเดียว	✓	✓	✓	✓	✓
โลกที่มีเธออยู่ด้วยกัน	✓	-	✓	✓	-
คนใหม่เขาดูแลอยู่	✓	-	✓	✓	✓

หมายเหตุ

ช่องที่มีเครื่องหมายถูก (✓)

หมายถึง เพลงดังกล่าวมีการปรากฏของเสียงเครื่องดนตรีประเภทนั้น

ช่องที่มีเครื่องหมายลบ (-)

หมายถึง เพลงดังกล่าวไม่มีการปรากฏของเสียงเครื่องดนตรีประเภทนั้น

จากทฤษฎีเบื้องต้นเกี่ยวกับสีสันของเสียงที่ได้กล่าวไปข้างต้นในส่วนเนื้อหาของวงโฟลีสแคท เมื่อมาพิจารณากับ เครื่องดนตรีประเภทต่าง ๆ ที่มักพบในเพลงของวงรีนธ เปานิล จะเห็นผลการศึกษาที่ได้ไปในทางเดียวกัน ว่าในบางผลงานเพลง ไม่ปรากฏเสียงของเครื่องดนตรี ประเภทกีตาร์ ซึ่งโดยส่วนมากมักพบที่ ส่วนของเพลงในท่อนโซโล่ หรือ Instrumental solo เป็นหลักเช่นเดียวกัน ทำให้เครื่องดนตรีประเภทนี้ ไม่ได้ส่งผลมากกับอารมณ์ของเพลงที่เกิดขึ้นโดยรวมมากนัก

เอกลักษณ์ของเพลง วงรีนธ เปานิลโดยส่วนใหญ่คือการใช้แนวเพลงซินธ์ป๊อปที่เป็นเอกลักษณ์ เรา จึงได้ยินเสียงของกลองแบบสังเคราะห์ที่ช่วยเพิ่มเสน่ห์ของจังหวะเพลง และ ความเป็นซินธ์ป๊อปแบบเข้มข้น ขึ้น แต่สีสันของเสียงที่มีผลอย่างมากเช่นเดียวกันกับวงโฟลีสแคท คือ ซินธิไซเซอร์ ที่มีการดัดแปลงเสียงให้มีความสังเคราะห์ตามแบบฉบับของความเป็นเสน่ห์ แบบ 80s มากขึ้น โดยสัมพันธ์กับการรับรู้บางส่วนของ แฟนเพลงที่ว่า

“เพลงของอังก์ แนวดนตรีมีความเป็น 80s ที่โดดเด่นมาก เวลาฟังแล้วทำให้คิดถึงช่วงเวลาเก่า ๆ ซึ่ง ย้อนกลับไปตอนนั้นเราน่าจะเด็กอยู่นะ”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ ก นามสมมติ)

“เอกลักษณ์ของเพลง อย่างแรกเลยเราคิดว่าเป็นเรื่องของการใช้เครื่องดนตรีที่ค่ะ อย่างน้องหมูแดง ก็คือ คีย์บอร์ดซินธ์สีแดงคู่ใจของคุณอั้งค์ จริง ๆ เราเกิดไม่ทันปี 80s ที่พวกซินธ์ป๊อปมันเด่นหรือกระช่ะ แต่ด้วย ดนตรีที่พอฟังก็เก๋ถึงความเก่าของยุคนั้นได้เหมือนกัน คือด้วยดนตรีกับซาวด์ที่ชอบฟัง มันเลยชอบนึกถึง อดีตซ้ำ ๆ ค่ะ”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ ค นามสมมติ)

“จริง ๆ เรา รู้จักซินธ์ป๊อปมาจากอั้งค์นี่แหละค่ะ คือในมุมมองเราคิดว่า เพลงของอั้งค์มันมีกลิ่นอายของความ เก๋แบบ 80s แฝง ๆ ในทำนองบางส่วนของเพลง อย่างตัวเราเกิดไม่ทัน 80s ค่ะ แต่อาศัยการฟังเพลงเก่า ๆ เอา ก็รู้สึกว่าการฟังเพลงของอั้งค์มันมีกลิ่นแบบนี้”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ ง นามสมมติ)

ส่วนหนึ่งจากบทสัมภาษณ์ของแฟนเพลงเชิงลึกข้างต้น สัมพันธ์กับมุมมองเรื่องการใช้ดนตรีในการ ประพันธ์เพลงของผู้ประพันธ์เพลง ที่ให้ทรรศนะในเรื่องนี้ว่า

“เราต้องทำความเข้าใจก่อนว่า ซินธิไซเซอร์ คือ ดนตรีสังเคราะห์ เป็นเสียงที่เกิดจากเครื่องดนตรีจริงมาทำ การสังเคราะห์ จะสังเกตได้ว่ากลองจะเป็นเสียงที่เป็นเอกลักษณ์แบบ 70s และ 80s อย่างเพลง เก๋วกันไหม (You ?) เนี่ย เราก็จะได้ยินเสียงกลองที่เป็นเอกลักษณ์มาตั้งแต่จังหวะแรกเลย อันเนี่ย มันก็มีความผสมติสโก้ ให้ได้กลิ่นความเป็น 70s ถึง 80s มากขึ้นอีก หลังจากนั้นค่ายก็บริพมาอีกว่า ทุกเพลงของ อั้งค์ ต้องมีท่อนที่ อั้งค์เล่นได้ ในมุมมองคนทำเพลง เราเลยต้องสร้างไลน์ดนตรีบางไลน์ที่อั้งค์สามารถเล่นได้ เพราะฉะนั้นตรงนั้นมัน เลยเป็นเอกลักษณ์ของเพลงอั้งค์เหมือนกัน คือเป็น เสียงกลอง กับ เสียงเบลล์ สังเกตจากการทำเพลง ทุก เพลงตั้งแต่เริ่ม ๆ จนซิงเกิล (Single) ล่าสุด แนวดนตรีจะคล้ายกันหมดเลย จะเห็นว่าพวกเราจะไม่ใช่ เสียงกีตาร์อะคูสติค และ เสียงกลองจริงลงไป แต่เราจะออกแบบให้เสียงคีย์บอร์ดแบบซินธิไซเซอร์เด่นที่สุด”

(ธารณ ลิปะถัลลภ ผู้ประพันธ์เพลง สัมภาษณ์เชิงลึก)

แต่อย่างไรก็ดี แนวเพลงซินธ์ป๊อปของวรินทร์ เปานิล ถือว่ามีความเป็นซินธ์ป๊อปร่วมสมัย กล่าวคือ การนำองค์ประกอบของแนวดนตรีแบบ 80s มาประยุกต์ให้เกิดเป็นเอกลักษณ์ของศิลปิน และทำให้เกิดการ จดจำ ทำให้บางเพลงอาจมีการปรับเปลี่ยนความเข้มเบาของสีสนของเสียงให้กลิ่นของความเป็นป๊อปมากกว่า การคงไว้ซึ่งแนวดนตรีแบบซินธ์ที่ชัดเจนแบบโพลีแคท เสียงสะท้อนจากการสัมภาษณ์ของแฟนเพลงบางกลุ่ม จึงมองว่า แนวเพลงมีเสน่ห์ของความเป็นซินธ์ป๊อป แต่อาจไม่ได้ทำให้เกิดความรู้สึกหลงใหลไปกับความย้อน ยุคในสมัย 80s อย่างลึกซึ้งมากนัก สะท้อนได้จากบางส่วนของบทสัมภาษณ์จากแฟนเพลงเชิงลึกที่กล่าววว่า

“ต้องบอกก่อนว่าส่วนตัวเราชอบฟังเพลงแนวเก่า ๆ แบบ 80s อะไรแบบนี้อยู่แล้วครับ คือมันฟังสบาย แต่ อย่างของอั้งค์เนี่ยพอทำดนตรีกับพีแทน มันจะติดกลิ่นป๊อปค่อนข้างชัดมากกว่าการใช้ซินธ์จำเพื่อให้อินกับ การย้อนยุคไปไกลอะไรแบบนั้น พุดง่าย ๆ ว่าเหมือนซินธ์ ถูกใช้เป็นแค่องค์ประกอบช่วยให้มีเอกลักษณ์แต่ก็ มีความร่วมสมัยมากขึ้นทำนองนั้นครับ”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ ฉ นามสมมติ)

“ส่วนความเป็นซินธ์ป๊อปที่มีกลิ่นอายความเป็น 80s ผ่านเพลง อันนี้เรียนตามตรงว่า ไม่ทันยุค 80s เกิดไม่ทัน (ฮา) แต่จากที่ย้อนฟังเพลงเก่าๆคนนั้นเยอะพอสมควร อย่างของอังก์ถ้าตัวอัลบั้มแรก ep bliss เชื่อมโยงไปยุคอดีตได้บ้มนั้นชาวดีซินธ์ ค่อนข้างชัดแต่อัลบั้มล่าสุดที่เพิ่งปล่อยมาส่วนตัวมองว่า ชาวซินธ์แอบทรอปลงไปในนิตินึงคะ คือเรามองว่าถ้าเทียบกับศิลปินวงอื่นที่มีกลิ่นของซินธ์เหมือนกัน ของอังก์จะร่วมสมัยฟังง่ายและมีความร่วมสมัยมากกว่า”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ ณ นามสมมติ)

“สำหรับเราเพลงของอังก์ โดดเด่นด้วยน้ำเสียงของตัวศิลปินเอง และเสียงดนตรีในแต่ละเพลงที่เป็นเอกลักษณ์ แล้วก็การใช้ซินธิไซเซอร์มาเพิ่มเสน่ห์ให้กับเพลงเกือบทุกเพลงเลยคะ มันจะมีกลิ่นอายความเป็น 80s ร่วมด้วย แต่อาจจะไม่ชัดมากขนาดนั้นทุกเพลง แต่ส่วนใหญ่เวลาฟังทำให้เรารู้สึกได้ถึงองค์ประกอบนี้ของเพลงคะ ส่วนตัวมองว่า ถ้าเราเกิดทันยุค 80s หรือเคยฟังแนวนี้น่าจะอินมากขึ้นคะ แต่ถ้าใครที่ไม่เคยฟังมาเลย อาจจะมองว่าเป็นแนวดนตรีแบบใหม่”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ ณ นามสมมติ)

ข้อสรุปที่ได้เบื้องต้นเกี่ยวกับการโยยหาอดีตผ่านองค์ประกอบของสีสันของเสียงในเพลงของ วรินทร์ เปานิล จึงสามารถวิเคราะห์ออกมาว่า เครื่องดนตรีที่ปรากฏในทุกเพลงที่มีความเข้มข้นของสีสันของเสียงแตกต่างกัน จะทำให้เกิดอารมณ์เพลงอันนำไปสู่การโยยหาอดีตในประเด็นที่ต่างกัน โดยเพลงที่มีเสียงของซินธิไซเซอร์มาก จะทำให้เราเข้าถึงเสน่ห์ของความเป็น 80s และโยยหาความคลาสสิกของช่วงเวลานั้นในอดีตผ่านเพลงได้ แต่สำหรับเพลงที่เน้นองค์ประกอบของเครื่องดนตรีชนิดอื่นโดดเด่นกว่า เช่น เพลงโลกที่มีเธออยู่ด้วยกัน ซึ่งไม่ปรากฏเสียงของเครื่องดนตรีซินธิไซเซอร์ จะทำให้เรามีอารมณ์ร่วมไปกับองค์ประกอบของเพลง เช่น เนื้อเพลง จังหวะ ทำนอง ที่ชัดเจนมากกว่า ทำให้การโยยหาอดีตที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับประสบการณ์ส่วนตัวของตนเองที่ผ่านมาแล้ว มากกว่าการมุ่งไปคิดถึงช่วงเวลาในยุค 80s

จากภาพรวมการวิเคราะห์องค์ประกอบของเพลงในส่วนของ คีตประพันธ์ (Form) จังหวะ (Tempo) และ สีสันของเสียง (Tone color) จากศิลปินโพลีแคท และ วรินทร์ เปานิล ได้ข้อสรุปเกี่ยวกับแบบแผนของการประพันธ์เพลง อันนำไปสู่การจดจำของเพลงซึ่งเชื่อมโยงไปสู่การโยยหาอดีตในมุมมองแฟนเพลงในทิศทางเดียวกัน กล่าวคือ โดยรวมแล้วจะสังเกตได้ว่า ลักษณะของคีตประพันธ์ที่โดดเด่น โดยพบมากที่สุดจากการวิเคราะห์ตัวบท ของผลงานเพลงจากทั้งสองศิลปิน คือ รูปแบบรอนโด (Rondo) ซึ่งมีรูปแบบฟอร์มปรากฏเป็น ABC สัมพันธ์กับ โครงสร้างของแนวเพลงป๊อปแบบมาตรฐานทั่วไป ที่มีรูปแบบฟอร์มในลักษณะเดียวกัน โดยเรียกท่อน A แทนด้วยเวิร์ส หรือ ทำนองในเพลงท่อนแรกปรากฏ, B แทนด้วยท่อนครอรัส หรือ ที่รู้จักกันว่าท่อนฮุก (Hook) และ C แทนท่อนที่เป็นจังหวะบรรเลงของดนตรี (Instrumental solo) หรือในบางเพลงอาจปรากฏในท่อนบริดจ์ (Bridge)

ผลศึกษาควบคู่ไปกับการรับรู้และจดจำเพลงผ่านการสัมภาษณ์เชิงลึกของแฟนเพลง จากทั้งสองศิลปิน พบว่า แฟนเพลงโพลีแคทสามารถจดจำทำนองของเพลงจากท่อนฮุกได้มากถึง 17 เพลง และ แฟนเพลง วรินทร์ เปานิล สามารถจดจำทำนองของเพลงจากท่อนฮุก 13 เพลง สิ่งนี้สะท้อนให้เห็นว่า แฟนเพลงสามารถเชื่อมโยงการจดจำต่อเพลงนั้นในท่อนฮุกได้มากที่สุด สอดคล้องกับแบบแผนในการประพันธ์เพลงทั่วไป ที่เห็นได้ว่าท่อนฮุก มีโครงสร้างในการประพันธ์ เพื่อจุดประสงค์หลักในการถ่ายทอดใจความสำคัญของ

เพลง เมื่อพิจารณาควบคู่ไปกับเนื้อหาของเพลงที่ปรากฏในท่อนฮุค มักมีเนื้อความเกี่ยวข้องกับชื่อเพลง แต่อาจมีการขยายความภายในท่อนเพิ่มเติมเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ฟังสามารถตีความจากเนื้อหาของเพลงได้อย่างตรงประเด็นและลึกซึ้งมากขึ้น แนวคิดนี้ยังสัมพันธ์กับการทดลองวิทยาศาสตร์ จากบทความงานวิจัยของศาสตราจารย์เดวิด ฮูรอน (David Huron) แห่งมหาวิทยาลัยโอไฮโอสเตต (Ohio State University) ที่ทำการทดลองการจดจำท่อนของเพลงในหนู ผลการทดลองชี้ให้เห็นว่า ฟอรัมของเพลงที่สามารถกระตุ้นให้เกิดความตื่นตัวและสามารถตั้งใจรับรู้ที่มาของแหล่งเสียงนั้นได้ โดยมีโครงสร้างของเพลงใกล้เคียงกับ รูปแบบ AAAAB-AAAB-AAB-AB-C-AB เนื่องจากแนวคิดการใส่เสียงแทรก B และ C เพื่อเปลี่ยนให้รูปแบบของเพลงโดยรวมไม่น่าเบื่อ จะทำให้เกิดการกระตุ้นความจำของสมองให้สามารถจดจำท่อนก่อนหน้าและลดอาการเกิดภาวะความเคยชิน (Habituation) ได้ ซึ่งหากพิจารณาแล้ว จะเห็นว่าจากผลการศึกษาของผู้วิจัยรูปแบบของฟอรัมเพลงที่ปรากฏข้างต้น คล้ายคลึงกับแบบรอนโด ที่เป็นฟอรัมเพลงของโพลีแคท และ วรันธร เปานิล ใช้ในการประพันธ์เพลงเช่นเดียวกัน

เมื่อนำประเด็นข้างต้น ไปเชื่อมโยงกับปรากฏการณ์การโหยหาอดีต จะเกี่ยวข้องกับหลักการเชิงจิตวิทยาและวิชาเศรษฐศาสตร์ที่เรียกว่าภาวะ Mere Exposure effect หรือ ภาวะชอบสิ่งที่คุณเคย (ซัชพล เกียรติขจรธาดา, 2017) กล่าวคือ สมองของคนเราสามารถที่จะจดจำโครงสร้างของเพลงที่ไม่จำเจซ้ำซาก แต่ในขณะเดียวกัน ต้องไม่แปลกใหม่เกินไปจนทำให้เกิดความสับสน รูปแบบของโครงสร้างเพลงข้างต้น จึงเป็นจุดกึ่งกลางที่สมดุลระหว่างเพลงที่มีท่อนของการวนซ้ำ ผสมเข้ากับความแปลกใหม่จากท่อนแทรกสลับไปมาอย่างลงตัว ซึ่งส่งผลให้สมองเกิดการจดจำ และติดหูมากขึ้น เช่นเดียวกับกับแนวเพลงซินธ์ป๊อปในอดีตที่มีโครงสร้างของเพลงในลักษณะที่ใกล้เคียงกัน สิ่งนี้แสดงให้เห็นว่าโครงสร้างของเพลงในส่วนของการคิดประพันธ์นี้ สามารถเปิดโอกาสให้ผู้ฟังคุ้นชินกับทำนองเพลง นำไปสู่การเชื่อมโยงเนื้อหาของเพลงนั้นในท่อนฮุค เข้ากับประสบการณ์ส่วนตัว ที่เคยเกิดขึ้นในอดีตได้

ผลการศึกษาข้างต้นในส่วนของจังหวะเพลง ทำให้เห็นชัดว่าจังหวะมีอิทธิพลในการเชื่อมโยงเพลงกับอารมณ์และความรู้สึกของผู้ฟังเป็นอย่างมาก สอดคล้องกับแนวคิดขององค์ประกอบดนตรีที่ใช้ในการบำบัด ที่ให้ความหมายของจังหวะ ว่าเป็นความสั้นยาวของเสียงที่ทำให้เกิดท่วงทำนองที่สามารถสะท้อนความรู้สึกที่หลากหลายได้ เช่นเดียวกันกับการเลือกใช้จังหวะของดนตรีที่ช้าและเร็วที่ล้วนส่งผลกับอารมณ์เพลงโดยตรงเช่นกัน เมื่อพิจารณาผลการศึกษาลักษณะของแนวเพลงซินธ์ป๊อป จากโพลีแคท และ วรันธร เปานิล ควบคู่ไปกับเนื้อหาที่สื่อสารผ่านเพลง ทำให้สามารถแบ่งกลุ่มของจังหวะเพลงที่ส่งผลอารมณ์และความรู้สึกของผู้ฟัง ออกเป็น 4 กลุ่มดังนี้

กลุ่มที่ 1 เพลงจังหวะช้า ที่มีเนื้อหาเชิงบวก

เพลงที่จัดอยู่ในกลุ่มนี้จัดอยู่ในจังหวะ Slow และ Moderately slow แต่มีเนื้อหาของมุมมองความรัก หรือ ความสัมพันธ์ในด้านบวก อาทิ เพลง มัธยม (M3) เพลง เจ้าหนู และ เพลง ตอนที่เธอมานอนที่ตึก ของโพลีแคท และเพลง สายตาหลอกกันไม่ได้ (Eyes don't lie) เพลง เก่งแต่เรื่องคนอื่น (Expert) และเพลงขอบออยู่คนเดียว ของวรันธร เปานิล พบว่าภาพรวมเพลงที่จัดอยู่ในกลุ่มนี้ให้อารมณ์ที่ซาบซึ้ง มีความหวัง แต่ในขณะเดียวกันก็อาจแอบแฝงไปด้วยความคิดถึงผสมกับความรู้สึกห่วง

กลุ่มที่ 2 เพลงจังหวะช้า ที่มีเนื้อหาเชิงลบ

เพลงที่จัดอยู่ในกลุ่มนี้จัดอยู่ในจังหวะ Slow และ Moderately slow แต่มีเนื้อหาของเพลงที่เล่าถึงเรื่องราวความรัก ความสัมพันธ์ในด้านลบ อาทิเพลง เป็นเพราะฝน (Raindrops) เพลง ลา และเพลง พบกันใหม่ (You had me at hello) ของโพลีแคท และ เพลง ยังรู้สึก (Old feeling) เพลง กลับก่อนนะ (Good bye) และ เพลง คนใหม่เขาดูแลอยู่ ของวรินทร์ เปานิล พบว่าภาพรวมเพลงที่จัดอยู่ในกลุ่มนี้ให้อารมณ์ที่เศร้า รู้สึกผิด เสียใจ ผิดหวังพุ่มพวย

กลุ่มที่ 3 เพลงจังหวะเร็ว ที่มีเนื้อหาเชิงบวก

เพลงที่จัดอยู่ในกลุ่มนี้จัดอยู่ในจังหวะ Moderate ไปจนถึง Lively และมีเนื้อหาของเพลงที่เกี่ยวข้องกับ มุมมองความรัก หรือ ความสัมพันธ์ในด้านบวก อาทิเพลง เมื่อเธอมาส่ง, เพลง ชิง (Friday on the highway) ของโพลีแคท และเพลง INK เพลง เก่งแต่เรื่องคนอื่น (Expert) และ เพลง Last train ของวรินทร์ เปานิล พบว่าภาพรวมเพลงที่จัดอยู่ในกลุ่มนี้ให้อารมณ์ที่สนุกสนาน ไร้ใจ สดใส ตื่นเต้น ความรู้สึกมีความหวัง

กลุ่มที่ 4 เพลงจังหวะเร็ว ที่มีเนื้อหาเชิงลบ

เพลงที่จัดอยู่ในกลุ่มนี้จัดอยู่ในจังหวะ Moderate ไปจนถึง Lively และมีเนื้อหาของเพลงที่เกี่ยวข้องกับ มุมมองความรัก หรือ ความสัมพันธ์ในด้านบวก อาทิเพลง จะเอาอะไร, เพลง ภัคดี (Faith) และ คอนเสิร์ต ของโพลีแคท และเพลง เหงา เหงา (Insomnia) และเพลง Snap ของวรินทร์ เปานิล พบว่าภาพรวมเพลงที่จัดอยู่ในกลุ่มนี้ให้อารมณ์ที่เจ็บปวดด้วยความเศร้า โกรธ และแอบแฝงไปด้วยความรู้สึกน้อยใจ ผ่านการตัดพ้อเชิงประชดประชันร่วมด้วย

จากผลการศึกษาข้างต้น จะเห็นได้ว่าจังหวะเป็นหนึ่งในองค์ประกอบของเพลงที่ส่งผลต่ออารมณ์และความรู้สึกที่เกิดขึ้นผ่านเพลง อันนำไปสู่การเปิดโอกาสให้แฟนเพลงเกิดการตีความและสร้างประสบการณ์ทางอารมณ์ที่เคยรู้สึกในอดีตเพื่อเชื่อมโยงตนเองกับเพลงนั้น

ผลการศึกษาองค์ประกอบเพลงในส่วนของสีสันทันของเสียง ทำให้เราเห็นลำดับความสำคัญขององค์ประกอบเครื่องดนตรีแต่ละชนิดที่ส่งผลต่ออารมณ์เพลง และโน้มนำให้ผู้ฟังรู้สึกถึงการโหยหาอดีตในของความเป็น 80s แบบดั้งเดิมได้ โดยพบว่า สีสันทันของเสียงประเภท ซินธิไซเซอร์ มีอิทธิพลในการกำหนดความเป็นแนวดนตรีแบบซินธ์ป๊อป และทำให้แฟนเพลงรับรู้ถึงการโหยหาอดีตในยุค 80s ผ่านเพลง ได้ชัดเจนที่สุด รองลงมาคือสีสันทันของเสียงประเภท คีย์บอร์ด เบส และ กลอง ที่ถูกปรับโทนเสียงในรูปแบบสังเคราะห์เพื่อให้แนวทางของเพลงไปในทิศทางเดียวกัน โดยเครื่องดนตรีดังกล่าวเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้เพลงมีความกลมกล่อม ลงตัว และชูความโดดเด่นให้เสียงของซินธิไซเซอร์ชัดเจนในเพลงมากขึ้น และสีสันทันของเสียงประเภทสุดท้าย ที่มีอิทธิพลในการกำหนดความเป็นแนวดนตรีแบบซินธ์ป๊อป และทำให้แฟนเพลงรับรู้ถึงการโหยหาอดีตในยุค 80s ผ่านเพลง ได้น้อยที่สุด คือ กีตาร์ ทั้งนี้พบว่ากีตาร์เป็นเครื่องดนตรีที่พบอยู่ในองค์ประกอบของเพลงตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยน้อยที่สุด ประกอบกับคำให้สัมภาษณ์เชิงลึกของผู้ประพันธ์เพลง ธารณ ลิปตภักกลก ที่กล่าวเสริมว่า

“จะเห็นว่าพวกเราจะไม่ใส่เสียงกีตาร์อะคูสติค และ เสียงกลองจริงลงไป แต่เราจะออกแบบให้เสียงคีย์บอร์ดแบบซินธิไซเซอร์แบบเด่นที่สุด ที่ทำให้เพลงมันมีเอกลักษณ์เป็นแบบอังก์ วรรณธร” (ธารณ ลิปตภัสสภ, การสัมภาษณ์เชิงลึก)

องค์ประกอบของเพลงทุกอย่างที่รวมกันตั้งแต่ เนื้อเพลง คีตประพันธ์ จังหวะ และ สีสนของเสียงต่างมีหน้าที่จำเพาะและเกื้อหนุนให้เพลงเป็นที่จดจำของแฟนเพลง โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับมิติของการเชื่อมโยงกับอารมณ์และความรู้สึกที่ถ่ายทอดผ่านเพลง สามารถทำให้ผู้ฟังที่มีอารมณ์ร่วมสามารถย้อนนึกถึงภาพของความทรงจำที่สัมพันธ์กับอารมณ์นั้นในอดีต อันนำไปสู่การโยนหาอดีตที่เกิดขึ้นกับตนเอง และโยนหาอดีตในเชิงของความเป็น 80s ผ่านเพลง

4.3 ส่วนที่ 3 การโยนหาอดีตในมิติของการเชื่อมโยงความเป็น 80s ผ่านเพลงซินธ์ป๊อปคิลปินโพลีแคท และ วรรณธร เปานิล ที่ได้จากการวิเคราะห์องค์ประกอบเนื้อเพลง

การโยนหาอดีตอีกแง่หนึ่ง ที่ผู้วิจัยเล็งเห็นว่ามีมีความสำคัญ และสามารถศึกษาเพื่อสรุปผลควบคู่ไปกับการโยนหาอดีตที่เกิดจากประสบการณ์ส่วนตัวที่ปรากฏในส่วนที่ 1 และ 2 คือ การโยนหาอดีตในมิติของความเป็น 80s กล่าวคือ โพลีแคท และ วรรณธร เปานิล เป็นศิลปินที่มีผลงานเพลงซินธ์ป๊อปที่โดดเด่นด้วยกลิ่นอายของเสน่ห์ในยุค 80s ผู้วิจัยจึงทำการวิเคราะห์หัตถ์บท (Textual analysis) เกี่ยวกับการนำเสนอเนื้อหาของเพลง ซินธ์ป๊อปจากทั้งสองศิลปิน เพื่อค้นหาเอกลักษณ์ความเป็น 80s ที่มีร่วมกับเพลงไทยสากลที่ได้รับความนิยมในยุคนั้นโดยกระบวนการวิเคราะห์หัตถ์บทจะศึกษาในส่วนของเนื้อเพลงเป็นหลัก ร่วมกับแหล่งข้อมูลบทสัมภาษณ์ออนไลน์ของศิลปินไทยที่ได้รับความนิยมในช่วง 80s ของไทยซึ่งตรงกับ พ.ศ. 2523 ถึง 2532 และบทสัมภาษณ์ของบุคคลในสื่อที่มีประสบการณ์จริงและสามารถบอกเล่าสภาพสังคมหรือ เอกลักษณ์ที่พบในยุค 80s ได้

ผู้วิจัยเลือกศิลปินไทยในยุค 80s เพื่อศึกษาลักษณะเด่นที่ปรากฏในเนื้อเพลง โดยกำหนดคุณสมบัติการคัดเลือกให้มีผลงานเพลงเป็นที่ประจักษ์ในช่วงปี พ.ศ. 2523 ถึง 2532 เป็นสำคัญ ซึ่งเบื้องต้นปรากฏรายชื่อของศิลปินที่อยู่ในขอบเขตการศึกษา ได้แก่ วงแกรนด์เอ็กซ์ (Grand Ex) ฟิงค์แพนเตอร์ คิริบูน พรุทธิ์ วิยะดา โกมารกุล ณ นคร หรือ สาวสาวสาว เป็นต้น และถึงแม้ว่าอุตสาหกรรมเพลงไทยจะเกิดการเปลี่ยนแปลงผ่านแนวเพลงล่งเลยมากกว่า 4 ทศวรรษ แต่ศิลปินดังกล่าวยังคงได้รับความนิยมในวงการของสื่อเพลงไทย และจากมิตรรักแฟนเพลงที่หวนถวิลหาความสนุกสนานในยุคนั้นอยู่เสมอ ประกอบกับปัจจุบันศิลปินดังกล่าวยังคงมีผลงานปรากฏอยู่ในปัจจุบัน อาทิ คอนเสิร์ต Grand ex' Concert บริบูรณ์ (จัดการแสดงเมื่อวันที่ 3 สิงหาคม 2019) คอนเสิร์ต ฟิงค์แพนเตอร์ 50 ปี ดนตรีและความฝัน (จัดการแสดงเมื่อวันที่ 18 สิงหาคม 2017) เป็นต้น สิ่งนี้สะท้อนให้เห็นถึงความนิยมที่ศิลปินดังกล่าวได้รับจากแฟนเพลงมาอย่างต่อเนื่องและยาวนานอย่างแท้จริง

เมื่อทำการวิเคราะห์การนำเสนอเนื้อหาในภาพรวมของศิลปินยุค 80s จากผลงานเพลงของศิลปินที่กล่าวไปข้างต้น สามารถสรุปประเด็นของชุดเนื้อหาที่โดดเด่นและเป็นเอกลักษณ์จากภาพรวมเพลงในยุคนี้อย่างแบ่งตามแนวคิดของการสื่อสารผ่านภาษา และ การสื่อสารผ่านเนื้อหา ดังประเด็นต่อไปนี้

ประเด็นที่ 1 ความโดดเด่นด้านการใช้ภาษาเชิงวรรณศิลป์

ภาพรวมของผลงานจากศิลปินไทยในยุค 80s โดยส่วนมาก โดดเด่นด้านการใช้ภาษาที่สื่อสารผ่านเพลง ในลักษณะของคำที่เป็นเชิงบทกวี ที่มีความไพเราะ ฟังแล้วรู้สึกซาบซึ้งไปชุดคำที่ผู้ประพันธ์ต้องการสื่อสารเนื้อหาของเพลง ซึ่งสอดคล้องกับส่วนหนึ่งของบทสัมภาษณ์ออนไลน์ จาก สุทธิพงษ์ วัฒนจัง หรือ ชมพู พรุตตี ที่ให้ทัศนะเกี่ยวกับความเป็นมาของผลงานเพลงตนเองในช่วงยุค 80s ว่า

“ตอนเราทำเพลงช่วงแรก คนไทยไม่ได้ฟังเพลงไทยรสนเพลงฝรั่ง แต่เขานิยมเพลงไทยที่เพราะ ๆ และเนื้อความหวาน ๆ ทำให้เป็นจุดกำเนิดของของ อัลบั้มเหมือนนกไร่ปักษ์” (Thai PBS, 2566)

อัลบั้มเหมือนนกไร่ปักษ์ วางจำหน่ายครั้งแรกในช่วงกลางของยุค 80s ตรงกับปี พ.ศ. 2526 ในสังกัดอาร์เอสชาวด์ ซึ่งถือเป็นอัลบั้มประสบความสำเร็จและได้รับความนิยมเป็นอย่างมากในยุคนั้น โดยผลงานเพลงอื่นที่ปรากฏในอัลบั้ม ได้แก่ ขาดเธอฉันเหงา ความรัก รักเพื่อลวง รอยใจ เป็นต้น

นอกจากนี้ ชมพู พรุตตี ยังให้ทัศนะถึงเอกลักษณ์ที่โดดเด่นในเพลงเก่ายุค 80s เพิ่มเติม จากรายการนักผจญเพลง REPLAY เทปพิเศษ อะเมซิง 80 ว่า

“สำหรับปี ยุค 80s เพลงมันเพราะมากนะ เมื่อก่อนโลกมันยังไม่ทันสมัย ไร ๆ มันก็ซ้ำ เราเลยมีเวลาที่จะละเมียดละไมอยู่กับเนื้อเพลงที่มันสื่อออกมา ลึกซึ้งไปกับมัน แล้ว ค่อย ๆ เก็บรายละเอียด” (Thai PBS, 2565)

คำว่า ‘ไพเราะ ละเมียดละไม ลึกซึ้ง’ ที่ปรากฏในบทสัมภาษณ์จากสื่อออนไลน์ข้างต้น สะท้อนให้เห็นซึ่งลักษณะของ ความงดงามทางภาษา ซึ่งเป็นอีกหนึ่งเอกลักษณ์โดดเด่นเฉพาะตัวของเพลงไทยสากลจากศิลปินในยุคเก่า เมื่อนำมาพิจารณาประกอบกับกระบวนการประพันธ์เพลง จึงสัมพันธ์กับหลักการในการวิเคราะห์เนื้อหาของเพลงโดยอาศัยกลวิธีเชิงวรรณศิลป์ ซึ่งเป็นหนึ่งในแนวคิดสำคัญที่สามารถสะท้อน ‘ชั้นเชิงหรือสำนวนในการประพันธ์’ ที่มีประสิทธิภาพต่อความเข้าใจ และทำให้เกิดการถ่ายทอดอารมณ์และจินตนาการที่กว้างขวาง และลึกซึ้งกว่าการบอกเล่าแบบตรงไปตรงมา โดยผู้ส่งสารหรือผู้ประพันธ์สามารถใช้กลวิธีนี้ในการสื่อสาร เพื่อให้ผู้อ่านคล้อยตามไปกับเนื้อหาที่ต้องการสื่อสารมากขึ้นได้ (ธารีรัตน์ มลุเคลือคำ, 2560) ดังนั้นซึ่งผู้วิจัยจึงใช้แนวคิดนี้ เป็นหลักในการพิจารณาจุดร่วมทางภาษาที่พบในเพลงไทยยุค 80s กับผลงานเพลงชินธิ์ป๊อป ของโพลีแคท และ วรินทร์ เปานิล ซึ่งสามารถวิเคราะห์ตามประเด็นย่อยได้ดังนี้

1.1 การใช้คำเปรียบเปรยที่สละสลวย

ยกตัวอย่าง เพลง ลมสวาท (พ.ศ. 2524) โดยศิลปินแกรนด์เอ็กซ์ที่นำมาขับร้องใหม่ ในเนื้อเพลงมีการเปรียบเทียบการไหวสั่นของลมเหมือนเสียงร้องไห้ของผู้หญิง ซึ่งปรากฏดังเนื้อเพลงที่ว่า

“เสียง ลมพัดมาแต่ไกล ฟังแล้วตรมจิตใจ ฟังเหมือนใครคร่ำครวญ ฟังดังเสียงเธอเรียกครวญ เป็นสำนวนเศร้าใจ ฟังดังเสียงเธอจะไป หัวใจเศร้าไม่วาย” โดย ดนุพล แก้วกาญจน์ ซึ่งเป็นผู้ประพันธ์เลือกใช้การเปรียบเทียบด้วยถ้อยคำที่ไพเราะลึกซึ้ง รวมทั้งกลวิธีการเล่นคำหรือวลีที่พบในเพลงร่วมด้วย เช่น คร่ำครวญ เรียกครวญ หรือ สำนวนเศร้าใจ เป็นต้น

นอกจากนี้ยังพบการประพันธ์ในลักษณะนี้กับผลงานเพลงอื่นของศิลปินแกรนด์เอ็กซ์ เช่นเดียวกัน ได้แก่ เพลง บัวน้อยคอยรัก (พ.ศ. 2524) โดยเนื้อเพลงมีการเปรียบเทียบดอกบัวที่รอแสงจากดวงอาทิตย์ เหมือนกับการรอคอยความรักจากบุคคลอันเป็นที่รัก ดังเนื้อเพลงที่ว่า

“บัวน้อยลอยชูช่อ รอรูณ เหมือนรอไออุ่น จากดวงสุริยา เช่นเรียนหลงคอยกานดา ไม่พบดวงหน้า ร้าวูราอาวรณ์” ร่วมกับการเล่นคำให้เนื้อเพลงมีความไพเราะขึ้น ดังคำว่า ร้าวูราอาวรณ์ ที่ให้อารมณ์เศร้าซ้ำใจด้วยการเน้นความหมายของคำที่ใกล้เคียงกันมาร้อยเรียงให้ไพเราะ ในเพลงนี้ยังปรากฏการใช้คำไวพจน์เพื่อสื่อถึง สิ่งของ หรือ บุคคลอันเป็นที่รัก ได้แก่ คำว่า อรุณ - ดวงสุริยา และ เรียน - กานดา ซึ่งกลวิธีในลักษณะนี้ถูกพบมากในเพลงไทยยุค 80s หลายผลงานเพลงเช่นกัน

เพลง รอยเท้าบนผืนทราย (พ.ศ. 2525) โดยศิลปินฟังก์แพนเตอร์ ชุต โกลเกินฝัน ในเนื้อเพลงมีการเปรียบเทียบรอยเท้าบนทรายเหมือนกับความรัก ซึ่งปรากฏดังเนื้อเพลงที่ว่า

“คิดว่าความรักเรา ตั้งรอยเท้าบนผืนทราย คลื่นซัดสาดเห็นรอยเท้าสลาย **จุดตั้งความรักต้องกลับ** กลายสูญจากไป ทิ้งเอาไว้ รำพึง ให้คะนึงถึงเรื่องผ่านมา”

เมื่อทำการศึกษานี้อาของเพลงซินธ์ป๊อปของศิลปินที่อยู่ในขอบเขตการวิจัย พบว่า ลักษณะการใช้กลวิธีทางภาษาข้างต้น ปรากฏในบางผลงานเพลงของศิลปินโพลีแคท เช่นกัน ยกตัวอย่าง เพลง เป็นเพราะฝน (Teardrops) ที่มีการเปรียบเทียบฝนเหมือนน้ำตา และ เสียงของฟ้าร้องที่คล้ายกับเสียงตะคอกของอีกฝ่าย ปรากฏดังเนื้อเพลงที่ว่า

“ฟังเสียงของเธอแข่งกับฟ้าคำราม **ช่างคล้ายกัน**ตรงเจตนา ทำร้ายให้ใจฉันไม่สบาย ทั้งคู่” นะ โพลีแคท ประพันธ์เพลงนี้โดยเลือกใช้คำว่า คำราม เพื่อการสะท้อนอารมณ์จากการถกเถียงที่รุนแรง ทำให้ผู้ฟังเกิด จินตภาพที่ลึกซึ้งกว่าการใช้คำธรรมดาทั่วไปที่มักพบมากในเพลงป๊อปปัจจุบัน

การเปรียบเทียบถ้อยคำ ที่น่าสนใจของโพลีแคทยังปรากฏในเพลง ภัคดี (Faith) ที่เปรียบเทียบตนเองเป็นคนที่เชี่ยวชาญเรื่องการรักใคร่เพียงข้างเดียว ดังข้อความจากเพลงที่ว่า

“จนใครเขารู้ว่าฉันนั้นคือราชาแห่งการเก็บไปหวัง อยู่กับหวังแล้ง ๆ ในใจ และเธออยากเป็น **ไหมแบบนั้น**” ผู้ประพันธ์เลือกใช้คำว่า ‘ราชา’ คู่กับคำว่า ‘การเก็บไปหวัง’ ที่มีความไพเราะแปลกใหม่ และต้องอาศัยการตีความเพื่อให้เข้าใจเนื้อหาร่วมด้วย

เช่นเดียวกับกับบางผลงานเพลงของวรินทร์ เปานิล ที่มีการใช้ถ้อยคำเปรียบเทียบปรากฏในเนื้อเพลง อาทิ เพลง ฉันต้องคิดถึงเธอแบบไหน มีการเปรียบเทียบ บุคคลอันเป็นที่รักเหมือนกับลมพัดที่เย็นสบาย ดังข้อความจากเพลงที่ว่า “เธอคือลมเย็นๆ พัดมาเมื่อยามที่ไม่มีใคร ให้ฉันรู้สึก ทำให้คิดไปไกล” โดยข้อสังเกตที่น่าสนใจ จากการวิเคราะห์กลวิธีเชิงวรรณศิลป์เรื่องการเปรียบเทียบถ้อยคำต่าง ๆ ที่ปรากฏในเพลงของ วรินทร์ เปานิล ทำให้เห็นว่า ภาษาที่ปรากฏในเพลงโดยส่วนมาก มีการสื่อสารที่ตรงไปตรงมา ตามแบบแผนของระดับภาษาที่ใช้ในเพลงป๊อปยุคปัจจุบัน สิ่งนี้ทำให้เพลงของวรินทร์ อาจไม่ได้มีความโดดเด่นเรื่องการเล่นคำ ที่ใช้วิธีในการเรียบเรียงโดยใช้ชั้นเชิงทางภาษาคู่กับเพลงยุค 80s ของไทยมากนัก แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นจากการศึกษาผลงานเพลงในภาพรวม ก็พบว่าผู้ประพันธ์ยังคงเลือกใช้กลวิธีนี้เมื่อต้องการเปรียบเทียบสิ่งหนึ่งให้เหมือนอีกสิ่งหนึ่ง เพียงแต่รูปแบบของการเลือกใช้คำมีการเปลี่ยนแปลงสอดคล้องตามสมัยนิยมมากขึ้น

1.2 การใช้คำกล่าวเกินจริง

ยกตัวอย่าง เพลง รักฉันนั้นเพื่อเธอ (พ.ศ. 2525) โดยศิลปินฟังก์แพนเตอร์ ในเนื้อเพลงมีการพรรณนาจิตใจในการเฝ้ารอคนที่รักอย่างแน่วแน่มั่นคง แม้จะต้องไกลจากกัน หรือ ต้องตามหาอย่างยากลำบากเพียงใด และใช้กลวิธีการกล่าวเกินจริงเพื่อตอกย้ำให้ผู้ฟังเห็นความมุมานะ และจิตใจเด็ดเดี่ยวรักจริง ดังเนื้อเพลงที่ว่า

“ถึงจะแสนไกลไกลถึงใต้หล้า สุดขอบฟ้าแสนไกล ไกลเพียงดวงดาว ฉันหรืออาทร แม้จะร้อนดังตะวัน”

ผู้ประพันธ์เลือกใช้คำศัพท์เปรียบเทียบกับธรรมชาติ ได้แก่ ท้องฟ้า ดวงดาว และ ตะวัน เพื่อสร้างจินตภาพให้ผู้ฟังรู้สึกถึงความรักที่ยิ่งใหญ่

เมื่อพิจารณาถึงเพลงของโพลีแคท พบว่าผู้ประพันธ์มีการเลือกใช้กลวิธีนี้ในลักษณะเดียวกัน โดยปรากฏในเนื้อหา ของเพลงดังต่อไปนี้

“และจะไม่มีฟ้าผ่าครั้งไหน ที่มันจะรุนแรงแรงเกิน การที่เรามองตา” จากเพลง ชิง (Friday on highway) ผู้ประพันธ์ใช้การกล่าวเกินจริงเพื่อเปรียบเทียบกับความรุนแรงของฟ้าผ่า เมื่อได้ การสบตากับคนที่รัก

“ไหนเจ็บตรงไหน ปวดตรงไหน จะจูบตรงนั้นให้ความชุ่มชื้นไป” จากเพลง มานีมา (MANEEMA) เห็นได้ว่าผู้ประพันธ์บรรยายให้เกินจริง จากประโยคที่ว่า จูบให้ความชุ่มชื้นไป เพื่อสื่อให้เห็นถึงความรัก ความห่วงใยของผู้พูดที่ต้องการแสดงออกมาเพื่อเยียวยาอีกฝ่ายจากความทุกข์

กลวิธีการกล่าวเกินจริงที่ยกมาข้างต้น เป็นอีกหนึ่งวิธีในการประพันธ์ที่พบได้ในเพลงไทยสากล ในช่วงยุค 80s ขึ้นเชิงทางวรรณศิลป์ ทำให้ผู้ฟังสามารถเข้าถึงเนื้อหาได้อย่างลึกซึ้ง ตรงตามจุดมุ่งหมายในการประพันธ์ หรืออาจกล่าวได้ว่า เป็นวิธีที่ช่วย ‘ประกอบสร้างจินตภาพ’ ผ่านเนื้อหาของเพลงไปสู่ผู้ฟังได้ชัดเจนวิธีหนึ่ง

ประเด็นที่ 2 การนำเสนอเนื้อหาหม่อมมอมเกี่ยวกับความรัก

หากพิจารณาตามเนื้อหาของเพลงไทยโดยส่วนใหญ่ ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน จะเห็นได้ว่าโดยส่วนมาก ผู้ประพันธ์มักมุ่งนำเสนอเนื้อหาอยู่บนพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับ ‘เรื่องราวความรัก’ เป็นหลัก อาทิ การแอบรัก ความสัมพันธ์ของคนสองคน การผิดหวังในความรัก หรือ การให้กำลังใจแก่ผู้ที่ผิดหวังในเรื่องความรัก

ทั้งนี้เนื่องจากแก่นของเรื่องความรัก คือ ส่วนหนึ่งของประสบการณ์ชีวิตมนุษย์ บุคคลต่างเคยเผชิญกับรูปแบบความรักที่หลากหลาย ในที่นี้ไม่ได้มุ่งประเด็น ความรักที่เกิดขึ้นในช่วงวัยหนุ่มสาวเท่านั้น แต่หมายรวมถึงความรักและความผูกพันที่เกิดแก่บุคคลที่มีความสำคัญในชีวิต อาทิ ครอบครัว เพื่อน ครู อาจารย์ เป็นต้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับเนื้อเพลงที่สื่อถึงความรักที่ผิดหวัง จะเชื่อมโยงกับความรู้สึกของผู้ฟังได้ลึกซึ้งและถึงอารมณ์มากกว่าเพลงในลักษณะอื่น ๆ เนื่องจาก เพลงที่มีเนื้อหาเศร้าสามารถกระตุ้นให้สมองมนุษย์หลั่งสารโดปามีน (Dopamine) ที่ทำให้เรามีความสุข ในขณะที่เดียวกันกับสารที่ควบคุมความเครียด ออกซิโทซิน (Oxytocin) ในขณะที่ฟังเพลงเศร้า ความรู้สึกที่ได้ดำเนินไปกับเนื้อเพลงที่บรรยายอย่างซื่อสัตย์ถึงอารมณ์ของผู้ประพันธ์เพลงในยุคเก่า จึงสามารถสร้างทั้งความเจ็บช้ำและประทับใจให้แก่ผู้ฟังไปพร้อมกัน เป็นหนึ่งในเหตุผลที่เพลงเก่าเนื้อหาเศร้า เป็นที่นิยมจากรุ่นสู่รุ่น รวมไปถึงยังถูกเลือกนำมาขับร้องซ้ำโดย

ศิลปินใหม่ในปัจจุบันซ้ำแล้วซ้ำเล่า (Maiane, 2017) โดยพบว่า ชุดเนื้อหาของเพลงไทยในยุค 80s ที่เกี่ยวกับความรัก ซึ่งพบมากในเนื้อเพลงไทยยุค 80s มีดังประเด็นย่อยต่อไปนี้

2.1 การพรรณนาความรักในแง่ของความรัก ความผูกพัน

ยกตัวอย่างเพลง เพียงแค่ใจเรารักกัน (พ.ศ. 2529) โดย วิยะดา โกมารกุล ณ นคร มีการพรรณนาให้เห็นความสวยงามของความรักด้วยถ้อยคำที่ละเมียดละไม ดังส่วนหนึ่งของเนื้อเพลงที่ว่า

“และเรามีเพียง งานวิวาท์เดียวตาย ภายใต้แสงจันทร์ สุกสกาวดวงดาวแพรวพราว นับหมื่นร้อยพัน ร่วมกันเป็นพยานแห่งรัก ที่ไม่มีพิธีใดจะสำคัญ”

เพลง รอรวันฉันรักเธอ โดยศิลปิน รณชัย ฅมยาปริวัฒน์ หรือ อี๊ด ศิริบุญ (พ.ศ. 2529) โดยผู้ประพันธ์เลือกใช้ถ้อยคำพรรณนาถึงความรู้สึกถวิลหาอีกฝ่ายอย่างหนักแน่นและเต็มเปี่ยมไปด้วยความหวัง ดังเนื้อเพลงที่ว่า

“มีดวงใจหนึ่งดวงจะมอบให้เธอไว้ครอง เมื่อยามสองเราต้องจากไกล พาดวงใจเลื่อนลอย ผากบทเพลงบรรเลงให้ไว้ เธอโปรดเก็บใจเอาไว้เพื่อรอ”

จากเนื้อหาของทั้งสองเพลงข้างต้น ทำให้ผู้ฟังรับรู้ได้ถึงความรักและความผูกพันที่คนทั้งคู่มีให้แก่กัน ประกอบกับการใช้ถ้อยคำที่ร้องเรียงอย่างสวยงาม ทำให้เอกลักษณ์ของเพลงรักมยุค 80s มีความโดดเด่นและเป็นที่จดจำมากขึ้น

เมื่อนำมาพิจารณากับเพลงของโพลีแคท พบว่ามีการนำเสนอเนื้อความที่เกี่ยวข้องกับความรักที่มีให้แก่อีกฝ่าย ในเพลง เวลาเธอยิ้ม (You had me at hello) ที่มีเนื้อเพลงดังนี้

“ฉันขอบคุณและให้คำสัญญาว่าจะรักษาไว้ ฉันไม่ต้องการใครอีก ดวงดาวทั้งฟ้าต้องเสียใจ และไม่มีสิ่งไหนสวยงามต่อไป トラบที่โลกนี้มีคนอย่างเธอ”

โดยผู้ประพันธ์เลือกใช้คำว่า ‘สัญญา’ ซึ่งมีความหมายสอดคล้องกับความรัก ความผูกพัน และคำมั่นที่ตั้งใจมอบให้แก่อีกฝ่าย เพื่อแสดงถึงความบริสุทธิ์ใจที่ตนเองมีให้

2.1 การพรรณนาความรักในแง่ของความสัมพันธ์ที่ไม่สมหวัง หรือ ตัดพ้อความรัก

ยกตัวอย่าง เพลง รอยนิรันดร์ (พ.ศ. 2529) โดยศิลปิน ฟรุ๊ตตี้ มีการบรรยายให้เห็นความรู้สึกผิดหวังในความรัก ปนความตัดพ้อที่ต้องพรากห่างจากคนที่รักอย่างไม่มีวันหวนกลับมา สังเกตได้จากการใช้ประโยคที่ว่า ‘เหมือนเราห่างคนละฟากฟ้า’ ที่ปรากฏในเนื้อเพลงดังนี้

“เหมือนเราห่างคนละฟากฟ้า ฝั่งธารน้ำตากันเธอกับฉันจนไกล เธอลืมฉัน ฉันจึงร้องไห้ ทั้งรอยใจเป็นรอยนิรันดร์”

สังเกตเพิ่มเติมจากการที่ผู้ประพันธ์เลือกใช้คำว่า นิรันดร์ ซึ่งหมายถึง การคงอยู่อย่างถาวร มาใช้คู่กับคำว่า รอย เพื่อแสดงให้เห็นถึงร่องรอยความเจ็บช้ำใจ จนกลายเป็นตราบาปความรักที่ไม่มีจางหายไป

ในส่วนของเพลงไทยยุค 80s ที่มีเนื้อหาในเชิงตัดพ้อความรัก สามารถพบได้หลายบทเพลง ยกตัวอย่างเช่น เพลงปลุกรัก โดยศิลปิน อี๊ด ศิริบุญ (พ.ศ. 2527) เพลงนี้ผู้ประพันธ์ใช้ถ้อยคำที่บรรยายตัดพ้อโชคชะตาความรักที่ทनुถนอมเก็บไว้ เหมือนต้นไม้ที่ผู้ปลูกตั้งใจดูแลรดน้ำพรวนดิน แต่อีกฝ่ายกลับมาหนีหายจากไปแบบเหลือวแล ดังเนื้อเพลงที่กล่าวไว้

“ปลุกเจ้ามาหวัง ชมเพลิน ฝ้าคายน้อยใจมิได้ ล่วงเกิน เจริญแล้วรักทำลาย จิตตรม รักเคยชมกลับ
ซ้ำยิ่งซ้ำ ระกำซ้ำในฤทัย รักมลาย กลับกลายหายไป ใครเขาซึ่งดวงใจ ให้เราหมองไหม้ ใฝ่ฝัน”

ทั้งนี้ จะเห็นได้ว่าผู้ประพันธ์เลือกใช้คำว่า ‘ใคร’ เพื่อกล่าวตัดพ้อถึงบุคคลอื่น อันเป็นต้นเหตุทำให้
ความรักที่ฝ้าทनुถนอมมาต้องพังทลายลง

เพลงถัดไป คือ เพลง วันที่เราจากกัน (พ.ศ. 2528) โดยศิลปินพังก์แพนเตอร์ จากอัลบั้ม จุดหมาย
นั้นฉันมีเธอ เมื่อพิจารณาจากเนื้อความจะเห็นว่า ผู้ประพันธ์มีการกล่าวอ้างถึงบุคคลที่สาม ในที่นี้แทนคำว่า
‘เขา’ เพื่อตัดพ้อให้เห็นถึงความผิดหวังที่ต้องแยกจากจากคนที่รักเช่นกัน ดังปรากฏในเนื้อความดังนี้

“ขอจงโชคดี จงเปี่ยมล้นในความสุข ขอเธอเจอคน เขารักเธอมัน จงครองรักกันจนสิ้นดินฟ้า เธอ
และฉันเดินหันคนละทาง”

จากเนื้อเพลงข้างต้น จะเห็นเนื้อหาที่มีใจความกล่าวถึงการเสียสละตนเองให้คนที่ได้รัก เพื่อได้พบ
เจอความรักที่ดีกว่าในอนาคต ซึ่งเป็นอีกหนึ่งชุดเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการผิดหวังในความรัก ที่สามารถพบได้
ในเพลงของศิลปิน โพลีแคท และ วรินทร์ เปานิล ในบางบทเพลงได้เช่นเดียวกัน อาทิ

เพลง ผู้ช่วยที่ดีที่สุด (Your butler) ของศิลปินโพลีแคท ที่เลือกใช้คำว่า ‘เขา’ เพื่อแสดงให้เห็นถึง
การเสียสละยอมปล่อยคนที่รักให้มีความสุขกับผู้อื่นมากกว่าตน ในเนื้อเพลงที่ว่า

“เขาอยู่ตรงนั้นหันไปหันไป ขอเธออย่าเพิ่งมองใคร กำลังกลับมาคืนดี อีกไม่กี่นาทีเธอรอเขาได้ไหม
อย่าได้หวั่นไหวหันไปหันไป”

และเพลง ดีใจด้วยนะ (Glad) ของศิลปินวรินทร์ เปานิล ที่สะท้อนเนื้อหา การร่วมยินดีกับความรัก
ครั้งใหม่ของคนที่เคยรัก ผ่านคำสำคัญที่ปรากฏในเพลงว่า ‘ดีใจด้วยนะ’ ในเนื้อเพลงต่อไปนี้

“ดีใจด้วยนะที่เธอเริ่มต้นใหม่สักที ดีใจด้วยนะที่พบเจอความสุขสักที ต่างกันกับฉันที่ยังคงจมอยู่
เหมือนว่ายังมีเธออยู่ฉันต้องการจะลืมมันเหมือนที่เธอลืมฉันวันนี้”

ประเด็นที่ 3 การนำเสนอเนื้อหาโดยการเล่าเรื่อง (Storytelling)

เอกลักษณ์ที่น่าสนใจอีกประการหนึ่งของเพลงเก่าในยุค 80s ของไทย คือการประพันธ์โดยใช้วิธีการ
เล่าเรียงลำดับของเนื้อความ คล้ายกับการแต่งเรื่องสั้นจากช่วงต้นของเพลงต่อเนื่องไปจนจบ หรือเรียกว่าเป็น
กระบวนการสื่อสารแบบเล่าเรื่อง (Storytelling) สัมพันธ์กับทัศนคติจาก เทห์ อุเทน พรหมมินทร์ ซึ่งเป็น
ศิลปินที่เติบโตในช่วงยุคเปลี่ยนผ่านของเพลงไทย และมีผลงานเพลงที่ได้รับความนิยมในช่วงต้นยุค 90s อาทิ
โกหกหน้าตาย, วิชามาร หรือ ไม้ไผ่วางใจ ที่กล่าวถึงเอกลักษณ์ของเพลงในยุค 80s ในรายการโทรทัศน์ นัก
ผจญเพลง REPLAY ว่า (Thai PBS, 2565)

“รู้สึกไหมครับ ว่าเพลง 80s มันมีความโดดเด่นที่ความจดจำง่าย มันมีเรื่องของภาษาที่ใช้การเรียบ
เรียงแบบต่อ ๆ กัน ฟังแล้วรู้สึกเห็นภาพฉากนั้นต่อไปฉากนี้ ทำเหมือนกับหนังที่เป็นเรื่องราว”

โดย ชมพู พุตุตตี ได้กล่าวเสริมขณะที่มีการสัมภาษณ์อีกว่า

“มันเหมือนเราย่อเรื่องราวลงไปในแต่ละท่อนเลย แล้วใช้เรื่องของสัมผัสทางภาษามาร้อยเรียงกันอีกที”

แนวคิดข้างต้นสะท้อนผ่านผลงานเพลง บันทึกหน้าสุดท้าย (พ.ศ. 2529) จากอัลบั้ม หาดทราย สาย
ลม สองเรา ของศิลปิน เบิร์ด ธงไชย แมคอินไตย์ โดยเนื้อหาในเพลงเล่าเรื่องราวของสมุดบันทึกเล่มหนึ่ง

ที่ผู้พูดได้มีโอกาสกลับมาเปิดอ่านอีกครั้ง เนื้อหาในเล่มบรรยายถึงความรักความผูกพันที่เคยมีร่วมกับคนรักที่เขียนเอาไว้ตั้งแต่หน้าแรกจนหน้าสุดท้าย ดังบางส่วนจากเนื้อเพลงที่กล่าวว่า

“อ่านดูข้อความที่เคยบันทึกไว้ข้างใน สมุดเล่มใหญ่สีเทา อ่านดูเรื่องราวของเรา อ่านทุกคำทุกตอน เหตุการณ์ครั้งก่อนคราวนั้น...พลิกไปหน้าสุดท้าย ทางซ้ายมือมีข้อความพิเศษ ตีกรอบเอาไว้ หกค่านั้นอ่านว่าเราจะรักกันจนตาย”

นอกจากนี้ จะเห็นการเล่าเรื่องในลักษณะนี้กับเพลง ชายแปลกหน้า (พ.ศ. 2528) ของศิลปิน เต๋อ เว๊ต พุทธิพันธ์ โดยเพลงนี้บรรยายเรื่องราวของบุคคลทั้งสาม ได้แก่ เด็กหญิง ชายแปลกหน้า และสุนัขตัวหนึ่ง ที่บังเอิญได้มาพบกัน เด็กหญิงสังเกตเห็นชายแปลกหน้าให้อาหารแก่สุนัขอยู่บ่อยครั้ง จนเกิดความสงสัยและตัดสินใจถามชายผู้นั้นออกไป และได้คำตอบกลับมาว่าความรักที่ตนเคยให้แก่ผู้อื่นไม่เคยถูกเหยียดแกล จึงคิดเปลี่ยนใจส่งต่อความรักนั้นให้กับสุนัขตัวนี้แทน ดังปรากฏในส่วนหนึ่งของเนื้อเพลง ดังนี้

“เย็นวันหนึ่งที่หน้าประตูหนูน้อยเพลิดเพลิน เดินไปมาดูดอกไม้ เจ้าหมาตัวน้อย วิ่งตามไม่ห่าง นาย เจอเอา ชายแปลกหน้าคนหนึ่ง นัยน์ตาสับสน เดินเวียนวนมาหยุดยืน แล้วยื่นขนมในมือ ให้เจ้าหมา...หนูน้อยนั้นจึงตัดสินใจ เอ่ยถามเหตุที่ชายแปลกหน้านั้นนำเอาอะไรมาให้หมากิน ตอบมาว่าเคยป่วย จะหาความรักจากคนไม่เคยได้ จากใคร และสุดท้ายจึงคิดเปลี่ยนใจไล่ตามเอาจากหมา”

เมื่อนำแนวคิดข้างต้นมาพิจารณาในเพลงของโพลีแคท และ วรินทร์ เปานิล พบว่าในบางเพลง ผู้ประพันธ์มีการนำเสนอเนื้อหาในลักษณะที่คล้ายคลึงกับการเล่าเรื่องแบบต่อเนื่องกัน ดังเพลงต่อไปนี้

เพลง เจ้าหนู (White wedding) โดยศิลปินโพลีแคท เนื้อหาของเพลงมีการบรรยายรายละเอียด อัลบั้มรูปของคนรักในขณะที่ยังเป็นเด็ก ทำให้ผู้ฟังจินตนาการภาพถึง อิริยาบถ หรือ ชุดที่คนรักสวมใส่ จากรูปถ่าย ที่ผู้พูดเล่าเรื่องมาตั้งแต่ต้นเพลง ดังเนื้อหาส่วนหนึ่งที่ว่า

“ในวันนี้เราคั่นมันออกมาดู อัลบั้มรูปเธอเมื่อก่อน มันคือตอนที่ฉันและเธอเรา ยังไม่ได้พบกัน ...อายุของสาวน้อยที่อยู่ในรูปนี้ ประมาณ 14 ฉันขอบอก ว่าตอนนั้นถ้าเธอกำลังมีแฟน แต่ไม่ใช่คนที่ดีที่สุด เพราะตอนนั้นคนที่ว่าเขากำลังนั่งอยู่ข้างเธอ รูปเธอในชุดเจ้าหญิงตอนนั้นเธอคงไม่รู้ไม่เห็น ว่าเธอจะโตขึ้นเป็นเจ้าหญิงของฉันทจริง ๆ”

เมื่อพิจารณากับเพลงของวรินทร์ เปานิล จะเห็นลักษณะของการเล่าเรื่องผ่านเพลง เพียงบางส่วนของเนื้อหาทั้งหมด ประกอบกับภาษาที่เข้าใจไม่ได้เรียงร้อยต่อเนื่องกันชัดเจนแบบเรื่องสั้น แต่เนื้อความยังคงความหมายให้ผู้ฟังเข้าถึงเนื้อหาอย่างครบถ้วน ตามแบบฉบับของเพลงป๊อปร่วมสมัยในปัจจุบันทั่วไป เช่น เพลง Last train ที่เนื้อเพลงบรรยายถึงรายละเอียดของเวลา และสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในเพลง ทำให้ผู้ฟังเกิดจินตภาพและเข้าถึงเนื้อหาในช่วงต้นและกลางเพลง ได้ดังนี้

“มองดูนาฬิกาก็ใกล้เที่ยงคืนแล้วคงต้อง say goodbye ถ้าฉันช้ากว่านี้ ก็คงไม่ทันแล้ว ต้องกลับตอนนี้เลย...Last train พลาดขบวนสุดท้ายให้ฉันทำเช่นไร เพราะทั้งหัวใจอยู่ที่เธอ”

และเพลง โลกที่มีเธอด้วยกัน โดยในช่วงต้นเพลง มีการบรรยายรายละเอียดของภาพของบุคคลในฝันพร้อมด้วยอิริยาบถที่ผู้ฟังสามารถจินตนาการตามเพลงได้

“ดีใจที่ได้เจอเธออีกแล้ว เธอยังเหมือนเดิม แต่เสียดาย ที่เจอกันได้แค่วันนั้น เธอยังนั่งรอฉัน ตรงที่เก่า เสื้อตัวเดิมที่คุ้นเคย ก็บรอยยิ้มที่ดูไม่เหนื่อยเลย เป็นความฝันที่เหมือนความจริง เหมือนจริง เกินไปเหมือนเธอยังไม่เคยไปไหน”

เมื่อนำการวิเคราะห์ด้วยท่วงท้วงตันไปพิจารณาร่วมกับบทสัมภาษณ์ออนไลน์ ของโพลีแคทเกี่ยวกับ แรงบันดาลใจและความชื่นชอบในแนวเพลงยุค 80s ของไทย สะท้อนให้เห็นว่า ผลผลิตของเพลงทั้งในส่วน ของ เนื้อร้องและทำนองที่สร้างสรรค์ออกมาจนเป็นที่ประจักษ์ของโพลีแคท ได้รับอิทธิพลส่วนหนึ่งมาจาก ความชื่นชอบการนำเสนอเนื้อหาของเพลงไทยในยุค 80s ที่มีโอกาสเคยได้ฟังในช่วงวัยเด็ก โดยปรากฏใน ส่วนหนึ่งของบทสัมภาษณ์จาก MGR Online (Online, 2558) ดังนี้

“ผมมีแนวเพลงที่ชื่นชอบอยู่ พอได้ปรึกษาพี่รุ่ง (รุ่งโรจน์ อุบลัมป์โพธิ์วัฒน์ - หนึ่งในผู้บริหารค่ายเพลง สมอลล์รูม) ทำให้รู้ว่าตัวเองมีความชื่นชอบเพลงยุค 80s ของพี่มัม ลาโคนิค (พ.ศ. 2528 ถึง 2529)” (เพียว โพลีแคท)

“โดยส่วนตัวผมชอบ ผมชอบพี่ป๋น ไทบูลย์เกียรติ เขียวแก้ว พี่ต้อม สมประสงค์ สิงหวนวัฒน์ (พ.ศ. 2525 ถึง 2536) แล้วก็ พี่ปานศักดิ์ รังสิพราหมณกุล (พ.ศ. 2527 ถึง 2529) ครับ” (นะ โพลีแคท)

“สำหรับผมต้อง พี่เพชร โอสธานุเคราะห์ (พ.ศ. 2530) ครับ เพราะผมฟังแล้วแบบชอบเพลงมาก รู้สึกเลยว่า ดนตรีมันล้ำยุคมากนะในตอนนั้น” (โต้ง โพลีแคท)

จากนั้นทำการสัมภาษณ์เชิงลึกของแฟนเพลงโพลีแคท และ วรินทร์ เปานิล ในประเด็นคำถาม เกี่ยวกับภาษาและชุดเนื้อหาที่สะท้อนผ่านเพลง ในมุมมองของผู้ฟังที่มีการเชื่อมโยงหรือสัมพันธ์กับเพลง ไทยในยุค 80s หรือไม่ ในลักษณะใดบ้าง ซึ่งได้ข้อสรุปดังนี้

ในภาพรวมของผลงานเพลงจากศิลปินโพลีแคท พบว่า แฟนเพลงผู้ให้สัมภาษณ์บางท่าน ที่มี ประสบการณ์การฟังเพลงไทยสากล ในยุค 80s มาก่อน อาทิ ครอบครัวได้มีโอกาสเปิดเพลงเก่าให้ฟังในตอน เด็ก หรือ รสนิยมที่ชื่นชอบ และค้นหาเพลงเก่าฟังเป็นประจำ จะเกิดความคุ้นเคยกับลักษณะเฉพาะของ เพลงไทยในยุค 80s อยู่บ้างแล้วนั้น มีความเห็นตรงกันว่า การใช้ภาษาที่ปรากฏในเนื้อเพลงของโพลีแคทที่มี ความสละสลวย คล้ายคลึงการเรียงเรียงแบบกวีซึ่งพบน้อยในแนวเพลงซินธ์ป๊อป หรือ เพลงป๊อปของไทย ในปัจจุบัน สามารถทำให้ผู้ฟังย้อนกลับไปคิดถึงเพลงไทยในช่วงยุค 80s ได้ ซึ่งสอดคล้องกับส่วนหนึ่งของบท สัมภาษณ์ที่ได้จากแฟนเพลง ดังนี้

“เนื้อเพลง ที่โพลีแคททำออกมา มันทำให้เราย้อนไปในยุคที่เรายังไม่เกิด ประมาณ 4 ถึง 5 ขวบค่ะ พอเปิด เพลงเก่า ๆ ให้ฟังสมัยพี่คริสติน่า พี่เบิร์ด จากเทป ทำให้เราค้นเพลงแนวนี้มาก ๆ พอโพลีแคททำอัลบั้ม ออกมามันก็ตอบโจทย์ความเก่า

(ผู้ให้สัมภาษณ์ A นามสมมติ)

“ได้กลับไปฟังเพลงเก่าช่วงยุค 80s ของไทยจากเพลงโพลีแคทคะ เนื้อเพลงกับทำนองที่มันไม่ใหม่ในยุคนี้ ที่โดดเด่นเลยคือชอบที่ทำไม่เลือกใช้คำได้สวยจัง ทำให้เราชอบ และอินไปกับมัน จนต้องกลับไปหาฟังเพลงที่ดัง ๆ ของไทยในยุค 80s อีกรอบ”

(ผู้ให้สัมภาษณ์นามสมมติ I)

“โดยส่วนตัวเราชื่นชอบเพลงในยุค 80s อยู่แล้วคะ เพลงโพลีแคททำให้เราเข้าใจยุค 80s มากขึ้นนะ เนื้อหาความหมายมันดีคะ ฟังเพลิน มันมีการเล่าถึงความผูกพันของความรักในสมัยก่อน จีบกันต้องส่งจดหมายไปหากันนะ คือความรักมันดูยาก ดูลำบากกว่าตอนนี้นะ แต่มันมีคุณค่านะ เพลงของโพลีแคทพอเราฟังแล้วคิดถึงเนื้อหาของเพลงสมัย **พีเบิร์ด ชรัส เฟื่องอารมณ์** อะไรแบบนั้น”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ J นามสมมติ)

ในส่วนของแฟนเพลงวรินทร์ เปานิล ที่มีความชื่นชอบการฟังเพลงเก่าในช่วง 80s ของไทย หรือเคยมีประสบการณ์ในการฟังเพลงลักษณะนี้มาก่อน ต่างเห็นไปในทิศทางเดียวกันว่า ภาพรวมของแนวเพลงซินธ์ป๊อปของวรินทร์นั้นมีความร่วมสมัยอยู่มาก กล่าวคือ เนื้อเพลงโดยส่วนมากสื่อสารโดยใช้รูปแบบภาษาที่เรียบเรียงอย่างเข้าใจง่าย ตรงไปตรงมา รวมถึงมีการปรากฏถ้อยคำระดับภาษาไม่เป็นทางการที่ใช้สื่อสารกันเป็นปกติตามแบบฉบับเพลงไทยสากลในปัจจุบันเป็นส่วนใหญ่ เมื่อนำมาเปรียบเทียบ เพื่อหาจุดร่วมของเอกลักษณ์ด้านภาษาและเนื้อหาที่พบในเพลงไทยในยุค 80s จึงทำให้มีความเกี่ยวข้องกันค่อนข้างน้อย การโยยหาอดีตที่เชื่อมโยงความเป็น 80s จากผลงานเพลงของวรินทร์ จึงโดดเด่นในมิติการเชื่อมโยงแนวเพลงที่ได้รับอิทธิพลมาจาก ซินธ์ป๊อป 80s ในฝั่งสากล มากกว่าเนื้อหาของเพลงที่ใช้การเรียบเรียงถ้อยคำ สละสลวยแบบเพลงไทยในยุค 80s

4.4 ส่วนที่ 4 การประกอบสร้างความทรงจำร่วม ในแนวเพลงซินธ์ป๊อป ของศิลปินโพลีแคท

และ วรินทร์ เปานิล

โพลีแคท และ วรินทร์ เปานิล ถูกยกให้เป็นศิลปินแนวเพลงซินธ์ป๊อปที่มีกลิ่นอายของยุค 80s นำเสนอแนวเพลงเฉพาะตัวของตนเองมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ซึ่งหากพิจารณารายละเอียดของแต่ละบทเพลงที่ได้รับความนิยมในวงการอุตสาหกรรมเพลงไทย จะเห็นได้ว่าศิลปิน มีการคงไว้ซึ่งเอกลักษณ์ทางเนื้อเพลงและดนตรีที่โดดเด่น ทำให้แฟนเพลงจำนวนมาก สามารถจดจำและส่งต่อความนิยมของแนวเพลงนั้นไปสู่วงกว้างมากขึ้น ผู้วิจัยเห็นความสำคัญของปรากฏการณ์ข้างต้น จึงต้องการศึกษาการประกอบสร้างความทรงจำร่วม ในแนวเพลงซินธ์ป๊อปของทั้งสองศิลปิน โดยใช้หลักทฤษฎีองค์ประกอบของการเล่าเรื่อง (Components of Narrative) เป็นเกณฑ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ ซึ่งประกอบไปด้วย โครงเรื่อง แก่นเรื่อง ตัวละคร ฉาก และ สัญลักษณ์พิเศษ

ส่วนที่ 4.1 ผลการศึกษาการประกอบสร้างความทรงจำร่วม ในแนวเพลงซินธ์ป๊อปของโพลีแคท

การวิเคราะห์การประกอบสร้างความทรงจำร่วมในแนวเพลงซินธ์ป๊อปของโพลีแคท ใช้วิธีการวิจัยแบบวิเคราะห์ตัวบท (Textual analysis) จากสื่อในรูปแบบ วิดีโอบันทึกการแสดงสดคอนเสิร์ต “LEO

PRESENT POLYCAT I WANT YOU CONCERT” ซึ่งเผยแพร่ซ้ำอีกครั้งผ่านทางยูทูป (Youtube) จากค่ายเพลงหลัก สโมลล์รูม (Smallroom) ที่ถูกจัดขึ้นเมื่อวันที่ 31 สิงหาคม ถึง 1 กันยายน 2562 ณ ฐานเดอร์โดม (Thunder Dome) เมืองทองธานี เนื่องจากเป็นคอนเสิร์ตใหญ่เต็มรูปแบบทั้ง แสง สี เสียง และโปรดักชั่น ครั้งแรกในรอบ 8 ปี พร้อมทั้งผู้ชมจำนวนมาก ซึ่งเต็มทุกพื้นที่ทั้งสองรอบการแสดง รวมกว่า 13,000 คน โดยสามารถวิเคราะห์การประกอบสร้างความทรงจำร่วม โดยอาศัยทฤษฎีองค์ประกอบของการเล่าเรื่องได้ดังนี้

4.1.1) โครงเรื่อง (Plot)

LEO PRESENT POLYCAT I WANT YOU CONCERT เป็นคอนเสิร์ตใหญ่ครั้งแรกของโพลีแคท หลังมีผลงานเพลงที่ได้รับความนิยมมากมายตั้งแต่อดีตจนปัจจุบัน หลายเพลงสร้างปรากฏการณ์ให้วงเป็นที่รู้จักในฐานะกลุ่มศิลปินชายที่โดดเด่นในเรื่องของการประพันธ์เพลงแนวเพลงซินธ์ป๊อปเข้มข้นมากที่สุดวงหนึ่งของวงการเพลงไทย คอนเสิร์ตในครั้งนี้ใช้ชื่อว่า LEO PRESENT POLYCAT I WANT YOU โดยคำว่า I WANT YOU พ้องกับหนึ่งในชื่อของผลงานเพลงยอดฮิตที่ปลุกกระแสนิยมของวงให้เป็นที่รู้จักอย่างต่อเนื่องคือ เพลง อวรณ์ (I want you) ด้วยเนื้อหาของเพลง ที่สื่ออารมณ์ถึงคนที่ยังคร่ำครวญกับความรักที่ต้องจบไป ทำให้คนที่กำลังตกอยู่ในสถานการณ์ที่กำลังผิดหวังในความรัก หรือแม้กระทั่งผู้ที่เคยมีประสบการณ์ผ่านความรักรูปแบบต่าง ๆ มาในชีวิต จะมีความรู้สึกร่วมจากบรรยากาศของคอนเสิร์ตนี้มากยิ่งขึ้น

โพลีแคท เป็นศิลปินแนวเพลงซินธ์ป๊อป ที่อยู่ในเส้นทางสายดนตรีมาอย่างยาวนานมากกว่า 10 ปี คอนเสิร์ตครั้งนี้จึงเปรียบเสมือนการเดินทางก้าวสำคัญ ที่ถูกจัดขึ้นเพื่อรวบรวมผลงานเพลงที่ได้รับความนิยมและต้องการสร้างประสบการณ์ทางดนตรีที่น่าประทับใจร่วมกัน ระหว่าง ศิลปิน และ ผู้ชมแฟนเพลง หากพิจารณาในอีกนัยหนึ่ง ชื่อคอนเสิร์ต I WANT YOU ที่แปลว่า “ฉันต้องการคุณ” จึงอาจแทนความรู้สึกของโพลีแคท ที่ต้องการกล่าวชักชวนให้แฟนเพลงทุกคน เข้ามาร่วมเป็นส่วนหนึ่งของความทรงจำ เพื่อตอบแทนทุกแรงสนับสนุนและแทนคำขอบคุณจากการผลักดันของแฟนเพลงที่มีให้กันอย่างเหนียวแน่นและอบอุ่นเสมอมา

รูปแบบการนำเสนอผลงานเพลงทั้งหมด อยู่บนพื้นฐานของแนวเพลงแบบซินธ์ป๊อปที่เข้มข้นด้วยเครื่องดนตรีสังเคราะห์อย่างซินธิไซเซอร์ ประกอบกับการเรียบเรียงดนตรีบางเพลงให้เป็นรูปแบบพิเศษ (Special version) ทำให้ภาพรวมของการแสดงเหมือนเป็นการจำลองให้แฟนเพลงย้อนกลับไปฟังยุคสมัยของเพลงที่มีกลิ่นอายแบบ 80s ได้ชัดเจนขึ้นอีกครั้ง

Figure 12 โปสเตอร์อย่างเป็นทางการของคอนเสิร์ต

LEO PRESENT POLYCAT I WANT YOU CONCERT

(ที่มา https://twitter.com/smallroom_tweet/status/1143865053143191552, 2019)

4.1.2) แก่นเรื่อง (Theme)

จากการวิเคราะห์แนวคิดหลักของคอนเสิร์ต LEO PRESENT POLYCAT I WANT YOU CONCERT พบแก่นเรื่องที่ศิลปินต้องการนำเสนอผ่านผลงานเพลงไปสู่ผู้ฟัง แบ่งออกเป็น 2 ประเด็นดังนี้

4.1.2.1) การนำเสนอรูปแบบของความสัมพันธ์ผ่านเพลง

ผลงานเพลงของโพลีแคทโดยส่วนมาก เน้นไปที่การนำเสนอเรื่องราวของสถานะความสัมพันธ์แบบแอบรักเพื่อน ทำให้ผู้ฟังส่วนมากที่มีประสบการณ์ตรงกันกับเพลงจะเข้าถึงเนื้อหาของเพลง จะมียุทธศาสตร์ร่วมกับบรรยากาศที่ศิลปินสื่อสารอารมณ์และความรู้สึกผ่านเนื้อเพลงในคอนเสิร์ตได้ง่าย รวมไปถึงเนื้อหาของเพลงอื่น ๆ ที่ถูกเล่าเรียงเรียงให้เห็นถึงความสวยงามหรือผิดหวังในความรักแตกต่างกันออกไป ซึ่งสามารถจัดกลุ่ม รูปแบบของความสัมพันธ์ผ่านเพลง ออกเป็น 3 กลุ่มย่อยดังนี้

กลุ่มที่ 1 เพลงที่นำเสนอสถานะความสัมพันธ์ หรือ มิตรภาพระหว่างเพื่อน

ประกอบไปด้วยผลงานเพลง ดังต่อไปนี้

เพลง เพื่อนไม่จริง (Forever mate)

เพลงนี้โพลีแคทเลือกนำเสนอในรูปแบบ Extend version ซึ่งมีการเพิ่มเติมเนื้อความช่วงท้ายจากเพื่อนไม่จริง (Forever mate) ต้นฉบับไว้เล็กน้อย โดยมีใจความดังนี้

“หากว่ารักเธอ ตัวเธอไม่ยอมรับมัน

อย่าเป็นเพื่อนกันจะดีกว่า

หากว่ารักจริง นั้นทำให้เธอทิ้งไป

ยอมบอกเธอข้างในใจดีกว่า

เกิดมารักเธอกลัวเธอไม่ยอมรับมัน
อย่าเป็นเพื่อนกันจะดีกว่า”

โพลีแคทเปิดประเดิมกลุ่มเพลงที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับ การตอกย้ำสถานะคนแอบรักเพื่อน หรือที่รู้จักกันว่า เฟรนด์โซน (Friend Zone) ด้วยเพลง เพื่อนไม่จริง (Forever mate) เนื่องจากจังหวะของเพลงนี้ ไม่เร็ว หรือช้าจนเกินไป ทำให้ผู้ชมสามารถมีอารมณ์ร่วมไปกับเพลงที่ไม่ดำเนินในความเศร้าเกินไปมากนัก ด้วยความที่เพลงนี้มีเนื้อหาเล่าถึงความรู้สึกของการแอบรักใคร่สักคน ที่ไม่สามารถสารภาพออกไปได้ เพราะกลัวว่ามีมิตรภาพที่มีระหว่างกันจะต้องถูกทำลายไปหากอีกฝ่ายปฏิเสธ ซึ่งสัมพันธ์กับเนื้อความในช่วงสุดท้ายของเพลงที่ยกมาตั้งข้างต้น ในประโยคที่ว่า *เกิดมารักเธอกลัวเธอไม่ยอมรับมัน อย่าเป็นเพื่อนกันจะดีกว่า* เนื้อเพลงช่วงสุดท้ายที่เพิ่มเข้ามานี้ ช่วยเสริมให้ความหมายของเพลง เพื่อนไม่จริง (Forever mate) ในเวอร์ชันนี้เป็นเพลงแอบรักเพื่อนได้อย่างชัดเจนมากขึ้น และถือเป็นเพลงที่เหมาะสมกับการเปิดประตูสู่สถานะเฟรนด์โซนอย่างสมบูรณ์แบบ

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกับแฟนเพลง พบว่า มีความคิดเห็นต่อเพลง เพื่อนไม่จริง (Forever mate) ว่าเป็นหนึ่งในเพลงที่สร้างความประทับใจ โดยเฉพาะเวอร์ชันในคอนเสิร์ตที่ทำให้เห็นความสามารถทางด้านดนตรีของวงโพลีแคท โดยผู้ให้สัมภาษณ์ให้ความเห็นว่า

“โดยส่วนตัวชื่นชอบเพลงนี้อยู่แล้ว แต่พอมาในคอนเสิร์ตเราประทับใจกับองค์ประกอบของดนตรีมาก เพราะเพลงนี้ใช้วิธีเล่นคีย์เชนจ์ (Key change) คือเปลี่ยนเป็น 3 คีย์ ในท่อนเดียว คอนเสิร์ตโพลีแคทครั้งนี้ ถ่ายทอดออกมาได้สมบูรณ์แบบมาก ๆ เลยเป็นหนึ่งในซีน (Scene) ที่ประทับใจและจดจำมาได้จนถึงวันนี้ค่ะ ”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ D นามสมมติ)

นอกจากนั้น ในเพลงนี้ผู้ให้สัมภาษณ์บางท่านยังกล่าวถึงเนื้อหาของเพลง ที่รู้สึกมีอารมณ์ร่วมไปกับเพลง เพื่อนไม่จริง (Forever mate) ในบรรยากาศของวันที่ได้ชมคอนเสิร์ตสด โดยมีความเห็นที่ว่า

“สำหรับเรา เพลงนี้เป็นซีนเปิดที่เท่มาก ๆ ค่ะ ยังจำภาพพื้ณะ หมุนตัวกับขาไม้ค (ภาพที่ 2) ตอนเพลงนี้ดังขึ้นมาวันนั้นได้อยู่เลย เนื้อเพลงที่เล่าเกี่ยวกับการแอบรักเพื่อน พออยู่ในคอนเสิร์ต มันยิ่งทำให้เราอินสุด ๆ เลยค่ะวันนั้น เป็นอะไรที่ประทับใจมาก”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ E นามสมมติ)

Figure 13 จังหวะเปิดคอนเสิร์ตเพลง เพื่อนไม่จริง (Forever mate)

(ที่มา <https://www.youtube.com/watch?v=5texeUknPgk&t=11s>, 2022)

เพลง เมื่อเธอมาส่ง

เมื่อเธอมาส่ง เป็นผลงานเพลงในอัลบั้มชุดแรกที่มีชื่อว่า 05.57 เนื้อหาเล่าถึง ความรู้สึกตื่นเต้น ขณะคนที่แอบรักกำลังเดินมาส่งเรากลับบ้าน จากความรู้สึกที่ท่วมทับที่ได้มีโอกาสใช้เวลาร่วมกับคนสำคัญทำให้อยากหยุดช่วงเวลาแห่งความสุขไว้นานกว่านี้ ในด้านตัวเพลง มีจังหวะค่อนข้างเร็ว ที่ชวนให้ผู้ฟังรู้สึกสนุกสนาน และผ่อนคลายก่อนที่จะเริ่มปรับอารมณ์ให้เข้าถึงเพลงอื่น ๆ ในรสชาติดนตรีที่เข้มข้นขึ้น ผู้ฟังที่ติดตามโพลีแคทมาตั้งแต่อัลบั้มแรก จะรู้สึกร่วมไปถึงการเดินทางที่แสนยาวนานของวง และอาจมาให้อ้อนกลับไปคิดถึงความรักจำที่ไต่ใช้ไปในอดีตร่วมกับเพลงนี้ด้วยเช่นกัน

เพลง เพื่อนพระเอก (Goodfella)

เพลงนี้ นะ โพลีแคท กล่าวเล็กน้อยก่อนเริ่มเพลง ด้วยประโยคที่ว่า “เมื่อไรคนที่เราชอบ เป็นแฟนกับเพื่อนเราเนอะครับ เมื่อนั้นเราจะกลายเป็น...เพื่อนพระเอกครับ” แสดงให้เห็นว่า เพลงนี้เป็นตัวแทนของคนที่กำลังเผชิญกับสถานะความสัมพันธ์แอบชอบเพื่อนที่ไม่อาจบอกความรู้สึกที่แท้จริงออกไปได้ การกล่าวเปิดด้วยถ้อยคำดังกล่าว เป็นการย้ำเตือนให้เห็นจุดประสงค์ของเพลงที่ต้องการสื่อสารกับผู้ฟังมากขึ้น

บรรยากาศของเพลง เพื่อนพระเอก (Goodfella) ที่กล่าวไปข้างต้น สัมพันธ์กับการรับรู้ของแฟนเพลง ที่มีความประทับใจต่อเพลงนี้เช่นกัน ซึ่งสะท้อนได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกของแฟนเพลง ที่กล่าวว่า

“เพลงนี้เป็นหนึ่งในเพลงของโพลีแคทที่เราชอบมากค่ะ เราประทับใจจังหวะของเพลงที่มันเพราะตั้งแต่แบบสตรีมมิ่งแล้ว พอได้มาเจอบรรยากาศจริงในคอนเสิร์ต เลยรู้สึกว่ามันดีมาก ๆ ได้เห็นพี้นะเต้น พี่เพียวโซโล่เบส ได้โยกตามไปกับจังหวะเบา ๆ เป็นอะไรที่ดีมาก คอนเสิร์ตเรามากับเพื่อนด้วยค่ะ เพลงนี้เลยทำให้เราจดจำช่วงเวลาของความสุขที่ได้นั่งฟังเพลงนี้กับเพื่อนได้”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ F นามสมมติ)

เพลง ภัคดี (Faith)

เพลง ภัคดี (Faith) เป็นเพลงที่ถูกเล่นในคอนเสิร์ตต่อจากเพลง เพื่อนพระเอก (Goodfella) โดยถึงแม้ตัวเพลงจะมีจังหวะโยกตามได้ที่สนุกสนานไม่ต่างจากเพลงอื่น ๆ ที่เล่นก่อนหน้า แต่เนื้อเพลงเริ่มเล่าถึงสถานะความสัมพันธ์ของคนที่แอบรักเพื่อนที่เศร้าและดำดิ่งไปกับ ความทรมานของการไม่มีวันได้เป็นตัวจริงในความสัมพันธ์ เหมือนประโยคในเพลงที่ร้องว่า “เชื่อฉันสักครั้งได้ไหม รักคนที่เขานั่นรักเรา แล้วเธอจะไม่เสียใจ แบบฉัน” โดยในระหว่างที่ทำการแสดงคอนเสิร์ต นะ โพลีแคท พูดถึงเพลงนี้แทรกขึ้นมาว่า “นี่มันคอนเสิร์ตอะไรกันครับ มีทั้งเพื่อนพระเอก และคนที่จงรักภัคดี อยู่ในคอนเสิร์ตเดียวกัน มันสุดยอดมากเลยนะ” จากประโยคนี้เป็นกรกล่าวย้ำให้เห็นว่า ภัคดี คือเพลงที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับสถานะเฟรนด์โซน ที่เชื่อว่าหลายคนที่เคยตกอยู่ในสถานะนี้ จะรู้สึกหวนคิดถึงช่วงเวลาของความเสียใจที่เคยเกิดขึ้นกับเราเช่นกัน

เพลง ดูดี (Pretty...Good)

ดูดี (Pretty...Good) เป็นอีกหนึ่งเพลง ที่โด่งดังด้วยวลีในเพลงที่ร้องว่า “ที่สุดเลยเว้ยแก” ทำให้เพลงนี้ กลายเป็นที่จดจำ จนโพลีแคทได้รับฉายาว่า วงของพระรอง หรือ เพื่อนพระเอกที่ไม่มีวันสมหวังกับความรักเหมือนคู่อื่นเสียที เพลงนี้เล่าถึงความรักและความปรารถนาดีที่มีให้แก่คนที่แอบชอบ แม้จะรู้ว่าสุดท้ายเขาจะไม่เลือกเรา แต่ก็ขอเป็นคนที่ยอมสนับสนุนคนที่แอบรักในช่วงเวลาที่ยากลำบาก และคอยยินดีเมื่อคนที่รักมีความสุข ในเนื้อเพลงมีการใช้สรรพนามที่เรียกกันแบบเพื่อนว่า “แก” ซึ่งชี้ชัดเวลาเพลงนี้ก็เป็นอีกหนึ่งเพลงที่เล่าสถานะของเฟรนด์โซนชัดเจนที่สุดเพลงหนึ่งของโพลีแคท ซึ่งสัมพันธ์กับคำพูดของ นะ โพลีแคท ที่กล่าวขึ้นมาก่อนเริ่มร้องเพลงนี้ ด้วยประโยคที่ว่า “เขาบอกว่าวันนี้มี เฟรนด์โซน มานะครับ ผมก็ไม่ค่อยเชื่อเท่าไรนะฮะ แต่ผมเชื่อว่า ต้องมีใครหลาย ๆ คนในนี้ แอบชอบเพื่อนอยู่นะครับ อยากจะบ่งบอกความรู้สึกให้คนเหล่านั้นครับ”

สอดคล้องกับการรับรู้ของแฟนเพลง ในระหว่างการชมคอนเสิร์ตของเพลงนี้ ที่กล่าวเสริมว่า “เพลงนี้เรารู้สึกว่า อยู่ในบรรยากาศของคอนเสิร์ต เราอินไปกับเนื้อเพลงที่ร้องว่า *ทั้งชีวิตอยากดูครั้งเอาไว้ไม่ให้ไปรักใครที่ไหน แต่ต้องทนไว้ที่ฉันทำได้คือเฝ้ารอ* พอเราได้ยินเสียงทุกคนที่ร้องไปพร้อมกัน มันยิ่งทำให้เรารู้สึกอินไปกับเพลง ออกหักก็คือออกหักแบบสุด ๆ ”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ E นามสมมติ)

“สำหรับเราเพลงนี้เป็นเพลงที่รักมาก ๆ อีกเพลงหนึ่งเลยคะ เราชอบท่อนเปิดตัวมาก เพราะมันต่างจากที่ฟังแบบสตรึมมิ่ง คือทางวงดีไซน์ดนตรีขึ้นมาใหม่ เราชอบจังหวะของเพลงที่ทำใหม่มาก ประกอบกับเวทีที่มีแสงไฟสปอร์ตไลท์กระพริบตามจังหวะ มีการร้องฮุก (Hook) เก๋รึ่นน่าเพื่อที่จะให้ทุกคนเตรียมตัวร้องเพลงนี้ไปพร้อม ๆ กัน จำได้เลยคะ ว่าคนข้าง ๆ ที่ร้องเพลงนี้มานานนี้กรี๊ดกร๊าดกันใหญ่เลย ด้วยความที่เพลงนี้มันเล่าเนื้อหาถึงการแอบรักเพื่อน แล้วเรารู้ได้เลยว่าคนที่นั่งในฮอลจำนวนไม่น้อยที่แอบรักเพื่อนเหมือนกัน แต่ต้องยอมรับเลยคะ ว่าวันนี้บ้องค์ประกอบรวม ๆ ของแสงสีเสียงดนตรีบนเวทีมันทำให้เราอินเพลงนี้กว่าปกติมากจริง ๆ ”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ D นามสมมติ)

เพลง มันเป็นใคร (Alright)

มันเป็นใคร เป็นอีกหนึ่งเพลงที่โพลีแคท ได้รับความนิยมนอย่างท่วมท้นจากคนที่ยังมีอารมณ์ร่วมในสถานะเฟรนด์โซนอย่างต่อเนื่องมาตั้งแต่เพลงแรก เป็นเพลงที่เล่าถึงคนที่แอบรัก ที่ยอมทำทุกอย่างให้คนที่เรารักมีความสุขแม้ต้องแลกกับการได้เห็นคนที่รักต้องสมหวังกับคนอื่นก็ตาม ตรงกับใจความสำคัญของเพลงที่กล่าวว่า “ในเมื่อเขาเป็นคนเดียวในโลกที่ทำให้เธอยิ้มได้ ตอนเธอร้องให้ ฉันจึงต้องตามเขากลับมารักกับเธอ ให้เธอยิ้มได้อย่างเดิม” (ฐานข้อมูลเพลงเชิงลึก จากค่ายเพลงสมอลล์รูม) โดยก่อนเริ่มทำการแสดงเพลงนี้ เพียง โพลีแคท ได้กล่าวเปิดต้นเพลง ด้วยประโยคที่ว่า “การที่เธอยอมให้เราเป็นคนคอยปลอบ ไม่ได้แปลว่า เธอจะรักเรา” นับเป็นประโยคคลาสสิกที่แฟนเพลงโพลีแคทหลาย ๆ ท่านต้องรู้สึกชื่นชอบ และถือเป็นสัญญาณให้รู้ว่าเพลงนี้กำลังจะเริ่มต้นบรรเลงขึ้นแล้ว ก่อนที่ในช่วงท้ายของเพลง นะ โพลีแคท ได้กล่าวเสริมว่า “ขอให้ความรักดีดีเข้ามาหาทุกคนนะครับ”

กลุ่มที่ 2 เพลงที่นำเสนออารมณ์และความรู้สึกเชิงลบในความรัก

ประกอบไปด้วยผลงานเพลง ดังต่อไปนี้

เพลง จะเอาอะไร

เพลงนี้โพลีแคท ใช้เป็นเพลงเปิดคอนเสิร์ต เนื่องจากเป็นเพลงในอัลบั้มแรก ในวงการสายดนตรีที่ยาวนานของวง เพลงจะเอาอะไร มีเนื้อหาเล่าถึง การตัดพ้อคนรักที่มาทิ้งกันไป จนไม่เหลือใจจะให้อะไรกลับไปได้อีกต่อไปแล้ว เพลงนี้ถูกเรียบเรียงด้วยทำนองแบบใหม่ให้ความน่าสนใจมากขึ้น ด้วยการใช้เสียงสังเคราะห์แบบ 80s ผสมผสานกับแนวดนตรีร็อก (Rock) ตามต้นฉบับของเพลงเข้าไป เหมือนเป็นการพาผู้ฟังย้อนกลับไปตั้งแต่ช่วงที่วงเริ่มได้รับความนิยม ในขณะที่เดียวกันก็สร้างประสบการณ์ทางดนตรีของเพลงนี้ด้วยเสน่ห์ของซินธ์ป๊อป ที่หาไม่ได้จากคอนเสิร์ตอื่นด้วย

เพลง ลา

เพลง ลา เป็นอีกหนึ่งเพลงออกหักของโพลีแคทที่มีเนื้อหาเข้มข้น และถือว่าเป็นเพลงซึ้งที่เศร้าที่สุดเพลงหนึ่งของโพลีแคทในอัลบั้มแรก เพลงนี้เล่าถึง ความผิดหวังจากความรักที่เชื่อว่า โชคชะตากำหนดมาให้คนที่ไม่ใช่คู่กันต้องลาจากกันในวันใดสักวันหนึ่ง แม้เนื้อหาของเพลงจะเล่าถึงรักที่ผิดหวัง แต่ความทรงจำที่มีในเพลงนี้ คือ สมาชิกเก่าของวงโพลีแคทที่แยกย้ายกันไปเติบโตในเส้นทางอื่นที่ตนเองเลือก อย่าง ภูผา พงศธรสวีตดิชชวัล และ กวีวิชัย ไชยแก้ว ได้กลับมามาร่วมเล่นดนตรีอีกครั้งในคอนเสิร์ตครั้งนี้

ลา ยังถือว่าเป็นเพลงของโพลีแคทที่ได้รับความนิยมในช่วงที่วงยังมีสมาชิกครบทั้ง 5 คน (ปัจจุบันมี 3 คน) เพลง ลา ในคอนเสิร์ตนี้ จึงเปรียบเสมือนตัวแทนที่ทำให้แฟนเพลงย้อนคิดถึงช่วงเวลาจุดเริ่มต้นของวง รวมถึงสมาชิกเก่าที่ทุกคนยังคงคิดถึง และคอยสนับสนุนผลงานอยู่เสมอ ซึ่งจะเห็นได้จากในช่วงต้นเพลงที่ นะ โพลีแคทกล่าวถึงความหลังของวงที่มีต่อเพลงนี้ว่า “อย่างที่ผา (ภูผา) บอกนะครับ ตอนนั้นวงเราค่อนข้างลำบาก แต่ก็ไม่ได้ลำบากเสียทีเดียว เรายังพอมีเพลงดังกับเขาอยู่บ้าง วันนี้เลยอยากจะทำให้ฟังกันครับ”

โดยในช่วงท้ายของเพลง นะ โพลีแคท ได้ย้ำให้เห็นถึงความผูกพันที่มีร่วมกันระหว่างสมาชิกในวง และ เพลง ลา ที่มีความทรงจำร่วมกับทุกคนในคอนเสิร์ตอีกว่า “ขออนุญาตนะครับ เพลงนี้ตอนเราเป็นวง 5 คน เราไม่เคยเห็นภาพแบบนี้เลย เพราะฉะนั้นใครมีแฟลช (Flash) ขอให้ยกขึ้นมาหน่อยนะครับ” บรรยากาศในช่วงท้ายของเพลงจึงเต็มไปด้วยความสวยงามของ ทะเลดาว ที่เต็มเปี่ยมไปด้วยประสบการณ์ ความทรงจำร่วม ของแฟนเพลงที่ร้องตาม ตั้งแต่ต้นเพลงอย่างไม่ขาดสาย และศิลปินที่ยืนเห็นภาพความสวยงามตรงหน้า อยู่ด้านบนของเวที ซึ่งสอดคล้องกับภาพความประทับใจของแฟนเพลงที่ได้เข้าร่วมชมคอนเสิร์ตในวันนั้น ที่กล่าวว่า

“เราไปบัตรยืนคะ เพลงนี้ทุกคนยกมือถือแฟลชขึ้นมาพร้อมกัน ในภาพความทรงจำของเรา มันเหมือนดวงดาวเลยจริง ๆ ยิ่งโดยเฉพาะฉากของบัตรนั่งด้านบน เหมือนดาวบนท้องฟ้า เป็นภาพที่สวยงามมาก ๆ ยิ่งประกอบกับเพลงของโพลีแคท ยิ่งทำให้เราอินกับเนื้อเพลงมากเข้าไปอีก”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ E นามสมมติ)

Figure 14 ทะเลดาว ในช่วงท้ายของเพลง ลา

(ที่มา <https://www.youtube.com/watch?v=WwdvZAIc4I>, 2022)

เพลง เป็นเพราะฝน (Raindrops)

เป็นเพราะฝน (Raindrops) เป็นเพลงที่ นะ โพลีแคท ได้แรงบันดาลใจมาจากคนข้างห้องที่ทะเลาะกันในวันฝนตก เพลงนี้บอกเล่าความรู้สึกเสียใจที่เปรียบเปรยฝนกับน้ำตา และภาวนาว่าขอให้น้ำตาที่เกิดจากความผิดหวังในความรักไม่ได้มาจากตาแต่เป็นเพราะฝน อารมณ์โดยรวมของเพลงจึงเต็มไปด้วยความหม่นหมองแม้ว่าวันนั้นของเราจะสดใสแค่ไหนก็ตาม เพลงนี้ได้แซ่บรับเชิญ อย่าง ปราโมทย์ วิเลปะนะ เจ้าของเพลงดังอย่าง คีนี่ดาวเต็มฟ้า มาช่วยทำให้ เป็นเพราะฝน (Raindrops) ในคอนเสิร์ตครั้งนี้มีเอกลักษณ์ของเสียงประสานแบบใหม่ที่ลงไปอีกอบบหนึ่ง โดยนะ โพลีแคท ได้พูดถึงปราโมทย์ ก่อนเริ่มเพลงว่า “เพลงพีโมทย์ คือ คีนี่ดาวเต็มฟ้าใช่ไหมฮะ เกี่ยวกับบนท้องฟ้าฮะ ผมเลือกเพลงที่เสียงสูงที่สุดในอัลบั้มมาให้พี่เลยนะ เกี่ยวกับท้องฟ้าเหมือนกัน” ก่อนที่ปราโมทย์จะเสริมว่า “แต่ว่าเป็นเกี่ยวกับฝนตกลงมานะครับ”

เพลง พบกันใหม่ (So long)

เพลงนี้โพลีแคท เลือกนำเสนอด้วยเวอร์ชันกลองแบบกลุ่ม หรือที่เรียกว่า เพอร์คัชชันเซต (Percussion Set) เพื่อให้จังหวะของเพลงในช่วงท้ายชัดเจนและแปลกใหม่มากขึ้น ประกอบกับประโยคในเพลงที่มีทิมร้องประสานเสียง ร่วมกันร้องว่า “ถ้าเธอรักใคร่มากสักหนึ่งคน และผลคือเขาจะไป เพราะรักนั้น เธอจะไม่ยอมแม้จะปล่อยให้ เขากังวลแม้แต่น้อย เจ็บเท่าไรยินดีให้เขานั้นเดินไป” ในนัยหนึ่ง หากพิจารณาจากเนื้อหาของเพลง ที่กล่าวถึง ความเศร้าที่ต้องจากกับบุคคลอันเป็นที่รัก ที่ถึงแม้จะกล่าวลากัน ด้วยคำพูดที่ว่า พบกันใหม่ แต่ในความเป็นจริงอาจจะไม่ได้พบเจอกันอีกเลย ทำให้เพลงนี้สามารถครองใจใครหลาย ๆ คนที่มีสถานะแบบเดียวกันเข้าถึงอารมณ์เพลงที่ชัดเจนมากขึ้น

แต่อีกนัยหนึ่ง หากพิจารณาในมุมมองของความรักของศิลปินที่มีต่อแฟนเพลง เพลงนี้อาจตีความได้ว่า “พบกันใหม่” หมายถึง การจบช่วงเวลาความทรงจำของคอนเสิร์ตเพื่อที่จะได้เจอกันอีกครั้งในโอกาสต่อไป เพลงนี้จึงเปรียบเสมือนเป็นเพลง ขอขอบคุณการสนับสนุนจากแฟนเพลง ที่ทำให้โพลีแคทสามารถก้าวขึ้นมาเป็นวงดนตรีแนวเพลงซินธ์ป๊อปที่ได้รับความนิยมในปัจจุบันได้สำเร็จ โดยในช่วงท้ายของเพลง นะ โพลีแคท กล่าวประโยคที่ว่า “ขอบคุณทุกคนมากนะครับ ร้องเพลงนี้อยู่ด้วยกันตั้ง 5 ปี กว่าจะมีวันนี้” ก่อน

กล่าวขอบคุณแฟนเพลงที่เดินทางมาสร้างความทรงจำร่วมกันวันนี้ก็เป็นจำนวนหลายครั้งเช่นกัน สอดคล้องกับความคิดเห็นของแฟนเพลงจากการสัมภาษณ์ที่กล่าวว่า

“เพลง พบกันใหม่ สำหรับเราเพลงนี้เราฟังแล้วเศร้ากว่าปกติมากค่ะ เพราะพี่นะ ร้องแต่ละที่แตกต่างกันหมดเลย อย่างในคอนเสิร์ตนี้ก็เหมือนมีมวลบางอย่างที่มันเป็นเพลงพบกันใหม่ สำหรับคอนเสิร์ตนี้นั้น เป็นเวอร์ชันพิเศษสำหรับพวกเราทุกคนในฮอลล์ เราจำได้ ท่อนที่ร้องว่า *อย่างที่ยืนกำลังที่จะทำ เจ็บซ้ำด้วยความเต็มใจ* เป็นท่อนที่ให้พลังกับเรามากนะ แต่ในขณะที่เดียวกันก็เศร้ามากด้วย ที่บอกว่าให้พลัง เพราะรู้สึกเหมือนเราไม่ได้เศร้าอยู่คนเดียวค่ะ เวลาร้องพร้อมกันดัง ๆ คือรู้ได้ทันทีว่ามีคนอื่นที่เจอปัญหาความรักแบบนี้เหมือนกัน”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ E นามสมมติ)

นอกจากนี้ สมาชิกทุกคนของโพลีแคท ยังสร้างความประทับใจจากโมเมนต์ความทรงจำ ที่มีร่วมกันกับแฟนเพลง ด้วยการยกอุปกรณ์ย้อนยุคซึ่งกำลังกลับมาได้รับความนิยม อย่างกล้องฟิล์ม ขึ้นมาเก็บภาพความประทับใจที่มีร่วมกัน ในระหว่างช่วงท้ายสุดของเพลง พบกันใหม่ (So long) ก่อนยื่นให้แฟนเพลงผู้โชคดี ได้มีโอกาสเก็บรักษารูปถ่ายนั้นไว้ นับเป็นความประทับใจเล็ก ๆ น้อย ๆ ที่มีคุณค่าและน่าจดจำในคอนเสิร์ตครั้งนี้เป็นอย่างมาก สอดคล้องกับความคิดเห็นของแฟนเพลงจากการสัมภาษณ์ที่กล่าวว่า

“บอกก่อนเลยว่า เราประทับใจโชว์นี้มากค่ะ ด้วยความที่ตีไซน์มาให้มีการแสดงโชว์ตีกลองให้เข้ากับจังหวะเพลง ประกอบกับภาษาของเพลงที่สละสลวยมาก ๆ ทำให้ภาพรวมของเพลงมันดีเกินคำบรรยายไปแล้วจริง ๆ จำได้ว่าในช่วงท้ายโชว์ของเพลงมีการถ่ายรูปโพลาลอยด์กับแฟนเพลงแล้วแจกตรงนั้นเลย เป็นอะไรที่ตือตือใจแฟน ๆ มาก ขอขอบคุณ ‘ยูโทเปียซาร์ต’ (หนังสือที่ทำให้เนะ โพลีแคท ได้แรงบันดาลใจในการประพันธ์เพลงนี้) ในวันนั้น ที่ทำให้เรารู้จักโพลีแคทในวันนี้”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ D นามสมมติ)

Figure 15 เปอร์คัชชันเซต (Percussion Set) ที่ร่วมแสดงในเพลง พบกันใหม่ (So long) (ที่มา <https://www.youtube.com/watch?v=WwdvVZAIC4I>, 2022)

Figure 16 ภาพบรรยากาศของคอนเสิร์ตในขณะที่ นะ โพลีแคท ถือก้องฟิล์มถ่ายรูปแบบเพลง
(ที่มา <https://www.youtube.com/watch?v=WwdvVZAIC4I>, 2022)

กลุ่มที่ 3 เพลงที่นำเสนออารมณ์และความรู้สึกเชิงบวกในความรัก

ประกอบไปด้วยผลงานเพลง ดังต่อไปนี้

เพลง ถ้าเธอคิดจะลืมเขา

ถ้าเธอคิดจะลืมเขา เป็นเพลงในอัลบั้ม 05:57 ที่ได้รับความนิยมจากแฟนเพลงอย่างล้นหลาม โพลีแคทเลือกใช้เพลงนี้ในการเปิดตัวสองอดีตสมาชิกอย่าง ผา และดอย ที่กล่าวไปข้างต้น กลับมาวาดลวดลายดนตรีที่สนุกสนาน และเต็มเปี่ยมไปด้วยทักษะที่เราคุ้นเคยกัน เพลง ถ้าเธอคิดจะลืมเขา เป็นเพลงจังหวะเร็วที่มีแนวคิดมาจาก ‘เพลงเศร้าไม่ได้ช่วยทำให้ลืมความรักได้’ เพลงนี้จึงเปรียบเสมือนคู่มือให้กำลังใจคนที่กำลังตัดสินใจจะก้าวออกจากความสัมพันธ์ที่บั่นทอนจิตใจ เพื่อกลับมายืนหยัดด้วยตัวเองให้ได้อีกครั้ง ด้วยวิธีการนำเสนอของวงที่ตั้งอดีตสมาชิกเข้ามาร่วมสร้างเสียงเพลง ทำให้เพลงนี้เต็มไปด้วยความทรงจำที่แฟนเพลงในยุคแรกที่ติดตามโพลีแคทรู้สึกหวนคิดถึงความสัมพันธ์ที่ดีของสมาชิกในวง ตั้งแต่อดีตมาจนถึงวันนี้

เพลง เวลาเธอยิ้ม (You had me at hello)

เวลาเธอยิ้ม (You had me at hello) เป็นหนึ่งในเพลงที่ได้รับความนิยมจากอัลบั้ม 80 kisses ด้วยภาษาของเนื้อเพลงที่สละสลวยประกอบกับเสียงดนตรีสังเคราะห์อย่างซินธิไซเซอร์ที่โดดเด่นเป็นเอกลักษณ์แบบฉบับโพลีแคท ประกอบกันให้เพลงนี้สามารถขยายฐานแฟนเพลงของวงให้เป็นที่รู้จักกว้างมากขึ้น เนื้อเพลงเล่าถึง ความรู้สึกตื่นเต้นมีความสุข เมื่อได้เห็นรอยยิ้มที่สวยงามของคนที่เรารัก

โดยในช่วงต้นเพลง นะ โพลีแคท ได้กล่าวว่า “ตอนนี้นั่นที่มีแฟนแล้วนะครับ อาจจะอยากจับมือกัน แล้วก็ร้องเพลงนี้ให้เขาฟัง อย่าเพิ่งทำนะครับ เรามีมิชชั่น (Mission) ที่ต้องทำอยู่นะครับ คือสองมือน้อย ๆ เหล่านั้นชูขึ้นมาปรบมือตามจังหวะ ไป push your hand like this ” ด้วยจังหวะของดนตรีที่ไม่เร็วมากนัก ทำให้แฟนเพลงมีอารมณ์ร่วมและเคลิบเคลิ้มไปกับเสียงเพลงได้อย่างง่ายดาย กลายเป็นภาพสองมือของผู้ซุ่มนับหมื่นคนที่โบกพร้อมเพรียงกันอย่างสวยงาม โดยก่อนที่ประโยคแรกของเพลงจะเริ่มขึ้น นะ โพลีแคท ยัง

กล่าวเสริมอีกว่า “ใครอยากจะทำมือคนที่เรารักนะครับ หรือบางคนมาคนเดียวก็จับมือคนข้าง ๆ ได้นะครับ แต่ว่า คนที่เราชวนมาดูคอนเสิร์ต จนฝ่าฟันอุปสรรคมากมายมาถึงวันนี้ ทุกคนเก่งมากครับ ปรบมือให้ตัวเองหนึ่งที” เป็นถ้อยคำชวนซึ่ง ที่สามารถสร้างความประทับใจให้กับแฟนเพลงทุกคนที่ได้มีโอกาสมาอยู่ร่วมกัน ในนาทีประวัติศาสตร์ของคอนเสิร์ตนี้

แม้ว่าเพลงนี้ จะสื่อถึงความสัมพันธ์ของคนสองคนที่มีความรักให้แก่กัน แต่จากภาพบรรยากาศของคอนเสิร์ต โพลีแคทกลับใช้เพลงนี้สร้างความทรงจำที่ดีไปกับแฟนเพลงที่รอฟัง ด้วยการใช้ชุดคำพูดที่สื่อความรู้สึกถึงผู้ฟังส่วนรวม มากกว่าการสื่ออารมณ์เชิงบุคคล ดังประโยคที่ว่า

“เวลาที่มือของเรา อยู่ในมือของกันและกัน
เวลาที่สายตาของเรา จ้องมองสิ่งเดียวกัน
เวลาที่ปากของเราร้องเพลง เพลงเดียวกัน
และเวลานี้ ‘เวลาเธอยิ้ม’ ครับผม”

สอดคล้องกับความคิดเห็นของแฟนเพลงจากการสัมภาษณ์ที่กล่าวว่า

“เวลาเธอยิ้ม เป็นเพลงที่ให้พลังกับเรามากค่ะ ตอนที่ได้ฟังสดในคอน เราอินไปกับบรรยากาศทุกอย่างเลยนะ โดยเฉพาะท่อนเปิดที่บี๊ให้ทุกคนร้องไปพร้อมกัน เราฟังไปกับเพื่อนสนิทที่มาด้วยกันวันนั้นแล้วคืออินสุด มีความสุขมาก ๆ”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ F นามสมมติ)

“ย้อนกลับไปตอนนั้นถ้าจะต้องเลือกเพลงที่อื่นมาก เราขอเลือกเป็นเวลาเธอยิ้มค่ะ เพราะเราไปกับแฟน จำภาพบรรยากาศที่ได้ร้องเพลงนี้ไปพร้อม ๆ กับแฟน มันโรแมนติกมาก เหมือนกับเป็นช่วงเวลาที่ดีที่ได้อยู่กับคนที่เรารักและศิลปินที่เราชอบไปพร้อม ๆ กัน”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ D นามสมมติ)

เพลง ชิ่ง (Friday on the high way)

ชิ่ง (Friday on the high way) เป็นหนึ่งในเพลงที่มีจังหวะเร็วมากที่สุดในผลงานเพลงของ โพลีแคท จึงทำให้บรรยากาศของเพลงเต็มไปด้วยความสนุกสนาน อีกทั้งยังสร้างความเข้าใจให้กับแฟนเพลงด้วยเครื่องดนตรีอิเล็กทรอนิกส์ที่เรียบเรียงให้เสียงมีความฉูดฉาด มากกว่าเวอร์ชันต้นฉบับ ยิ่งช่วยเสริมให้ เพลงชิ่ง (Friday on the high way) สามารถ ผู้ฟังย้อนเข้าไปในยุคของซินธ์ป๊อปคลาสสิกในอดีตได้เห็นภาพชัดเจนมากที่สุดเพลงหนึ่ง สอดคล้องกับส่วนหนึ่งของบทสัมภาษณ์ที่ได้จากแฟนเพลง ที่ว่า

“เพลงชิ่ง สำหรับเรานี้ทำให้ย้อนคิดไปถึงยุค 80s เลยค่ะ คลาสสิกมาก ๆ เราเข้าใจเลยว่าเพลงนี้ที่แต่งให้ดนตรีมันมีรายละเอียดของเพลงยุคสมัยนั้น มันเป็นอย่างนี้ รู้สึกว่ามันมีเสน่ห์มาก ๆ จากการได้ฟังในคอนนี้”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ F นามสมมติ)

เพลงนี้ยังมีการเรียบเรียงแนวดนตรีให้เข้มข้นขึ้นกว่าเดิม ด้วยการเพิ่มท่อนโซโล่ของสมาชิกทุกคนในวงที่เล่นต่อกันอย่างมืออาชีพ ภาพรวมของเพลงนี้ ทำให้เราเกิดมวลอารมณ์ของความตื่นเต้นไปกับเนื้อหา

ของเพลงที่กล่าวว่า “จะไม่มีฟ้าผ่าครั้งไหน ที่มันจะรุนแรงและแรงเกิน การที่เรามองตา” ทั้งนี้โพลีแคท ได้แนะนำเพลงใหม่ จากอัลบั้มพิลโลวอร์ (Pillow war) ประกอบไปด้วย เพลง มัธยม (M3), เพลง กลับกันเถอะ และ เพลง มานีมา (MANEEMA) มาแสดงสดบนเวที เพื่อสร้างความพิเศษแก่แฟนเพลง ให้ได้รับฟังพร้อมกัน เป็นครั้งแรกในคอนเสิร์ตครั้งนี้ด้วย สอดคล้องกับส่วนหนึ่งของบทสัมภาษณ์จากแฟนเพลง ในเพลง มัธยม (M3) ที่กล่าวว่า

“ด้วยความที่ตอนนั้น เพลงมัธยมเป็นหนึ่งในเพลงที่เป็นเพลงใหม่ คอนเสิร์ตนี้เลยเป็นครั้งแรกเลยที่ได้มีโอกาสฟังเพลงนี้แบบจริงจัง เราเลยโฟกัสไปกับเนื้อเพลงที่พินะต้องการเล่าแบบจริง ๆ ค่ะ ประกอบกับความน่ารัก จังหวะของดนตรี ทำให้เราย้อนกลับไปคิดถึงป๊อปปีเลิฟ (Poppy love) สมัยเด็กได้ชัดเจนมาก”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ D นามสมมติ)

“เพลงมัธยมเป็นเพลงที่เราฟังในคอนเสิร์ตครั้งแรกเลยคะ พอได้ตั้งใจฟังเนื้อหาครั้งแรก มันทำให้ความทรงจำเราฟังสุด ๆ คิดถึงสมัยเรียน สมัยแอบชอบเพื่อนในตอนนี้”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ E นามสมมติ)

4.1.2.2) การนำเสนอเนื้อหาของการโยยหาอดีตผ่านเพลง

แม้ว่าผลงานเพลงของโพลีแคทที่โดดเด่นไปด้วยแนวดนตรีแบบซินธ์ป๊อปจะได้รับความนิยมจากแฟนเพลงจนที่ประจักษ์แล้ว แต่คอนเสิร์ตนี้มีการเลือกผลงานเพลงอื่น ๆ เพิ่มเติม ให้แฟนเพลงได้ร่วมกันย้อนอดีตกลับไปคิดถึงบรรยากาศของเพลงเก่า ๆ ที่เคยได้รับความนิยมในอดีตให้กลับมาใช้ชีวิตอีกครั้ง ผสมผสานไปกับออกแบบโชว์ที่ช่วยเสริมบรรยากาศของคอนเสิร์ตให้อบอุ่นไปด้วยเสน่ห์ของยุค 80s ที่โพลีแคทชื่นชอบ ซึ่งสามารถจัดกลุ่ม การนำเสนอเนื้อหาของการโยยหาอดีตผ่านเพลง ออกเป็น 2 กลุ่มย่อยดังนี้

กลุ่มที่ 1 เพลงเก่าในอดีตที่ทุกคนคิดถึง

ประกอบไปด้วยผลงานเพลง ดังต่อไปนี้

เพลง ขอคืน ต้นฉบับ (Original Track) โดย วงบอยสเก๊าท์ (BoyScout)

ความพิเศษของเพลงนี้ นอกจากจะเลือกนำเสนอเพลงเก่า อย่าง ขอคืน ของวงบอยสเก๊าท์ (BoyScout) มาเปลี่ยนบรรยากาศให้แฟนเพลงย้อนกลับไปในช่วงสมัย 90s ในอดีตที่โด่งดังและหลายคนคิดถึงวงดนตรียุคเก่าที่ไม่สามารถติดตามผลงานได้แล้วในปัจจุบัน ยังได้ โต้ โพลีแคท ที่ปกติเป็นสมาชิกในวงที่ประจำตำแหน่งซินธิไซเซอร์ มารับหน้าที่นักร้องนำเพียงคนเดียวในเพลงนี้ สร้างความประหลาดใจให้กับแฟนเพลงทุกคน ที่ได้มีโอกาสฟัง เพลง ขอคืน เวอร์ชันใหม่ที่ถูกรับเรียงในแบบฉบับของโพลีแคทที่เน้นเสียงของซินธิไซเซอร์ และกลองให้ชัดเจนมากขึ้นกว่าเดิม เรียกได้ว่าเป็น เพลงขอคืน ที่ถูกนำเสนอในรูปแบบของแนวเพลงซินธ์ป๊อปที่ไพเราะไปอีกแบบหนึ่ง

Figure 17 บรรยากาศระหว่างเพลง ขอคืน โดย โต้ัง โพลีแคท
(ที่มา <https://www.youtube.com/watch?v=ppgX03uczgQ>, 2020)

เพลง แคบกว่ารักเธอ ต้นฉบับ (Original Track) โดย ปราโมทย์ วิเลปะนะ

เพลง แคบกว่ารักเธอ ที่หลายคนต้องเคยได้ยินจาก ศิลปินยุค 90s อย่างวงหมีพูห์ ที่ได้รับความนิยมอย่างมาก และเชื่อว่าวัยรุ่นที่เติบโตในยุคหลัง ต้องมีโอกาสดูย้อนจากวิทยุที่หยิบยกเพลงนี้มาเล่นซ้ำอีกครั้ง จากภาพรวมเนื้อหาของเพลงที่เล่าถึง การแอบรักที่ไม่รู้ว่าอีกฝ่ายคิดเหมือนกันหรือไม่ จนไม่กล้าพอที่จะสารภาพออกไป ทำให้ทำให้เพลงนี้กลายเป็น เพลงแทนใจของแฟนเพลงที่มีต่อความทรงจำเก่า ๆ ในอดีต ได้ย้อนความทรงจำไปพร้อม ๆ กันในคอนเสิร์ตครั้งนี้ ประกอบกับ ทางวงโพลีแคท เอง ได้นำเพลงนี้ไปร้องใหม่อีกครั้งในงานคอนเสิร์ตอื่นหลายโอกาส จึงกลายเป็นความผูกพันของวงที่เติบโตมากับเพลง และเลือกที่จะนำเสนออีกครั้งในรูปแบบดนตรีสด ซึ่งขับร้องโดยผู้ประพันธ์เพลง อย่าง ปราโมทย์ วิเลปะนะ นอกจากนี้ ยังมีผลงานเพลงดังอย่าง ‘คืนที่ดาวเต็มฟ้า’ ที่เป็นผลงานชิ้นโบว์แดงสุดโด่งดัง อีกหนึ่งเพลงของ ปราโมทย์ ได้นำมาขับร้องให้แฟนเพลงได้ฟังสดอีกครั้งที่คอนเสิร์ตนี้อีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับส่วนหนึ่งของบทสัมภาษณ์จากแฟนเพลงเชิงลึก ที่กล่าวว่า

“พาร์ทเกสต์ (Guest) ในคอนเสิร์ต อันนี้ส่วนตัวเรารู้สึกเซอร์ไพรส์ (Surprise) มากที่ที่ปราโมทย์มาเป็นแขก จริง ๆ เราเคยฟัง 2 เพลงนี้ ตั้งแต่สมัยยังเป็นยุคเอ็มพีสาม (MP3) จำได้ว่าตอนนั้นยังฟังผ่านวิทยุอะไรแบบนี้อยู่เลย เพลงนี้มันทำให้เราได้รู้สึกเหมือนกลับไปเป็นเด็ก ยุค 2000’s อีกครั้งค่ะ ได้ย้อนวัยกลับไปฟังเพลงที่ชอบคิดแล้วก็อินโมเมนต์ตอนนั้นนะคะเวลาขอเพลงวิทยุ ที่เราเลือกเพลงไม่ได้ ต้องรอดีเจเปิด ไม่ก็โทรไปขอเพลงเองให้เขาเปิดให้”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ F นามสมมติ)

กลุ่มที่ 2 เพลงเสริมบรรยากาศของการโหยหาอดีตในช่วงยุค 80s
ประกอบไปด้วยผลงานเพลง ดังต่อไปนี้

เพลง *たくさんの花* (THE FLOWERS)

THE FLOWERS เป็นเพลงภาษาญี่ปุ่นเพลงแรกของโพลีแคท ที่ได้มีโอกาสไปร่วมแสดงคอนเสิร์ตที่ประเทศญี่ปุ่น แม้ภาษาจะเปลี่ยนแปลงไป ไม่ใช่คำที่เราคุ้นเคย แต่ทำนองเพลงที่ยังคงเสน่ห์ของความเป็นอิเล็กทรอนิกส์ ซินธ์ป๊อปไว้อย่างครบถ้วน เพลงนี้ยังโดดเด่นด้วยแนวดนตรีร็อกอย่าง แนวเพลงซิตีป๊อป (City pop) ที่มีจุดกำเนิดจากประเทศญี่ปุ่น ก่อนได้รับความนิยมและกลับมาเป็นแนวเพลงที่อุตสาหกรรมเพลงโลกจับตามองในปัจจุบัน ด้วยแนวดนตรีฟังง่ายแต่เต็มไปด้วยเอกลักษณ์ของเพลงญี่ปุ่นเก่า ๆ ในยุค 80s ทำให้เพลงนี้สามารถจำลองบรรยากาศอันชวนน่าหลงใหลของยุครุ่งเรืองสุดขีดของอุตสาหกรรมเพลงญี่ปุ่นได้อย่างน่าสนใจ

เพลงบรรเลงประกอบการโชว์เต้นแบบกลุ่ม (Group dance)

โพลีแคทเปลี่ยนรูปแบบการร้องเพลงเต็มวง เป็นโชว์เต้นประกอบเพลงแบบกลุ่ม เพื่อปรับบรรยากาศโดยรวมของคอนเสิร์ตไม่น่าเบื่อ เพื่อให้แฟนเพลงได้ผ่อนคลายผ่อนคลาย ก่อนเข้าสู่เพลงช่วงท้ายของคอนเสิร์ต การแสดงพิเศษนี้ เริ่มต้นด้วยทอล์กโชว์ด้วยระยะเวลาสั้น ๆ (Talk show) จาก โต้ง และ เพียว โพลีแคท ที่มีการพูดคุยแบบเป็นกันเอง ซึ่งช่วยสร้างเสียงหัวเราะให้แฟนเพลง ไปไม่น้อย ก่อนเข้าสู่ช่วงสำคัญของการแสดง ด้วยการโชว์เต้นสเต็ปท่าไฟประกอบเพลง จาก นะ โพลีแคท พร้อมทีมนักร้องประสานเสียงอีกกว่า 20 ชีวิต ที่มาร่วมกันช่วยสร้างสีสัน เปลี่ยนให้เวทีเต็มไปด้วยภาพความครึกครื้น สนุกสนาน

เพลงนี้ นะ โพลีแคท ประพันธ์ดนตรีเองขึ้นมาใหม่เพื่อเป็นของขวัญให้แก่แฟนเพลงเฉพาะในคอนเสิร์ตครั้งนี้เท่านั้น โดยถึงแม้จะเป็นเพลงบรรเลงที่ไม่ที่เนื้อร้องให้ร้องตามได้เหมือนเพลงอื่น ๆ แต่ด้วยการเรียบเรียงใหม่ที่ยังคงไว้ซึ่งแนวดนตรีอิเล็กทรอนิกส์ซินธ์ป๊อปที่ชัดเจน รวมถึงความคมชัดของเสียงกลอง ปลูกเร้าบรรยากาศให้ทุกคนผ่อนคลายมีอารมณ์ร่วมไปกับเพลง เหมือนทำให้เราได้ย้อนกลับไปยุคคลาสสิกสมัยที่ผู้คนนิยมการเปิดฟลอร์ (Floor) เต้นรำแบบดิสโก (Disco) ประกอบกับการออกแบบท่าเต้นที่ได้แรงบันดาลใจในช่วงยุค 80s – 90s ที่มีกลิ่นอายของแนวเพลงของ ไมเคิล แจ็กสัน (Michael Joseph Jackson) ซึ่งหลายคนรู้จักกันดีในนามนักเต้นนักแต่งเพลงผู้ทรงอิทธิพลในด้านแฟชั่น และ มนุษยธรรม รวมถึงยังเป็นหนึ่งในแรงบันดาลใจสำคัญในการประพันธ์เพลงของโพลีแคทตั้งแต่ช่วงแรกของการทำวงดนตรี ทำให้การแสดงโชว์นี้ เป็นการถ่ายทอดความรักในเสียงเพลงจากตัวศิลปินสู่แฟนเพลง ให้ทุกคนได้มีโอกาสย้อนกลับไปสัมผัสกับเสน่ห์ความเก่าที่ยังคงคลาสสิกในสายตาของโพลีแคทมาเสมอ สอดคล้องกับความประทับใจที่ได้จากบทสัมภาษณ์เชิงลึกกับแฟนเพลง ที่กล่าวว่า

“จำได้ว่าช่วงนี้ในคอนเสิร์ต มันให้ฟิลย้อนยุคนิด ๆ ค่ะ โดยเฉพาะไลน์ของท่าเต้นที่ค่อย ๆ ขยับตัวไปตามจังหวะและเมโลดี้ (Melody) ของเพลง ฟังแล้วก็เก๋ได้ว่ากำลังเล่าถึงเสน่ห์ของการเต้นในยุคก่อน ไม่ใช่จังหวะเร็วแบบที่เราเคยเห็นในปัจจุบันแบบนี้”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ F นามสมมติ)

โดยช่วงท้ายของเพลง นะ โพลีแคท และ ทีมประสานเสียง ได้ร้องคลอไปพร้อมกัน กับประโยคที่ว่า “ใครเป็นคนที่ทำให้เธอร้องไห้ ฉะนั้นแคร์ (Care) เมื่อไรก็ตามที่เธอร้องไห้ I'll be there” เนื้อความนี้แสดง

ให้เห็นว่า ถึงแม้การแสดงนี้จะถูกทำขึ้นมาเป็นพิเศษ แต่ถ้อยคำสำคัญที่ต้องการสื่อสารผ่านเพลง จากศิลปิน โพลีแคท ยังคงเอกลักษณ์ของเนื้อเพลงในมุมมองของคนแอบรักที่แม้ไม่สมหวัง

Figure 18 ทอล์คโชว์ โดย โต้ง (ซ้าย) และ เพียว (ขวา) โพลีแคท
(ที่มา <https://www.youtube.com/watch?v=Pyscm2-JVH8&t=199s>, 2021)

Figure 19 การแสดงเต้นแบบกลุ่ม (Dance scene)
(ที่มา <https://www.youtube.com/watch?v=Pyscm2-JVH8&t=199s>, 2021)

เพลง อวรณ์ (Gospel version)

อวรณ์ (I want you) เป็นเพลงที่ได้รับความนิยมอย่างมากในช่วงชีวิตการทำเพลงของโพลีแคท และถูกใช้เป็นชื่อของคอนเสิร์ตหลักในครั้งนี้ โพลีแคทได้เรียบเรียงและประพันธ์เพลงนี้ โดยอาศัยวิธีการที่เรียกว่า ‘กอสเปล (Gospel)’ ซึ่งมีลักษณะการร้องแบบประสานเสียงของชาวแอฟริกัน และ อเมริกัน ในช่วงต้นศตวรรษที่ 20 โดย นะ โพลีแคท เคยได้ให้สัมภาษณ์ถึงกระบวนการในการประพันธ์เพลงนี้ใน The standard ว่า “เพลง อวรณ์ มันเป็นจุดกึ่งกลางระหว่างเพลงป๊อปยุค 80s นีโอโซล (Neosoul) และอาร์แอนด์บี (R&B) พอดี เราเลยเลือกเพลงนี้เป็นซิงเกิ้ลแรก เหมือนเป็นการท้าทายกับแฟนเพลงว่าอัลบั้มใหม่ของเราจะเดินมา ในใดเรกซัน (Direction) นี้แล้วนะ เพลง อวรณ์ จะมีการเลือกใช้โน้ตสไตรอาร์แอนด์บี กับคลุสอยู่เ็นซาวด์ ในการร้อง บวกกับการร้องแบบกอสเปล” (แก้ว มีนานนท์, 2018) โดย นะ โพลีแคท ยังให้เหตุผลเสริมที่ต้องเลือกใช้ลักษณะของการร้องแบบกอสเปล เพราะมองว่า กอสเปลเป็นดนตรีแห่งความหวัง เปรียบเปรยกับเนื้อหาของเพลงนี้ที่เล่าถึงความหวังลึก ๆ ในใจของคนที่รอคอยความรักจากอีกฝ่ายอยู่เสมอ แรงบันดาลใจนี้ทำให้โพลีแคทหยิบเอาเพลงนี้ มานำเสนอในรูปแบบของกอสเปล ให้แฟนเพลงได้ฟังสด ๆ พร้อมนักร้องประสานด้านหลังที่ยืนกันเต็มพื้นที่ของเวที สร้างบรรยากาศที่น่าประทับใจ และทำให้ผู้ฟังได้สัมผัสเสน่ห์ ของดนตรีแบบร้องประสานเสียงโนโบสถ์ที่ได้รับความนิยมในอดีต พร้อม ๆ การมี

อารมณ์ร่วมไปกับเนื้อหาของเพลง จากภาษาแสนเซยแต่สละสลวย ตามแบบฉบับของโพลีแคทในเพลง อารมณ์ (I want you) ซึ่งก่อนที่เพลงจะเริ่มขึ้น นะ โพลีแคทได้กล่าวประโยคเพื่อนำเข้าสู่เพลงว่า “ผมเชื่อว่า ความคิดถึงมันโหดร้ายจริง ๆ เลยนะครับ เชื่อผมเถอะนะ” ซึ่งสอดคล้องกับส่วนหนึ่งของบทสัมภาษณ์ที่ได้จากแฟนเพลง ที่กล่าวว่า

“เราชอบไลน์ประสานของคอรัสและนักร้องประสานเสียงที่โซว์บนเวทีมากค่ะ คือฟังแล้วขนลุกมาก มันดูเรียบง่ายแต่เพราะ ทั้ง ๆ ที่มีแค่การปรบมือกับกระต๊อบทำตามจังหวะ ก็สามารถสะกดแฟนคลับได้ โดยเฉพาะเนื้อหาของเพลงที่ถ้าใครอินแล้ว ก็จะเศร้ามากขึ้นไปอีก”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ D นามสมมติ)

“เพลงอารมณ์เวอร์ชันนี้จำได้ว่ามีคณะประสานเสียงมาร้องด้วย ถ้าฟังตัวเนื้อเพลงที่มันซึ่งอยู่แล้ว พอได้ฟังอีกแบบหนึ่งในคอนเสิร์ตเรารู้สึกอินไปกับมันมากกว่าเดิมอีกค่ะ เศร้ามาก ๆ ”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ E นามสมมติ)

“เราชอบเพลงอารมณ์ในคอนเสิร์ตนี้ที่สุดเลยคะ มันฟีลกู๊ดมาก ฟังร้องเพลงนี้ 2 ครั้งเลยในคอน เป็นเวอร์ชันธรรมดา กับเวอร์ชันที่มีประสานเสียงด้วยแบบกอสเปล (Gospel) เราฟังแล้วรู้สึกว่าเพราะมากค่ะ น้ำตาไหลเลย จำได้ว่าแฟนคลับมีส่วนร่วมในการชูโปรเจค (ภาพที่ 8) ด้วยนะ เป็นโมเมนต์ที่เราประทับใจมาก ๆ พี่ ๆ คอรัสด้านหลังก็เก่งกันมากค่ะ เหมือนบนเวลาดั่งใจโซว์ แฟนเพลงก็ตั้งใจฟัง”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ F นามสมมติ)

Figure 20 บรรยากาศระหว่างการชูป้ายโปรเจคบนเนอร์ในคอนเสิร์ต
(ที่มา <https://www.sanook.com/music/2411901/gallery/866297/>, 2019)

Figure 21 การนำเสนอเพลงอารมณ์ในรูปแบบการร้องกอสเปล
(ที่มา <https://www.youtube.com/watch?v=Pyscm2-JVH8&t=199s>, 2021)

4.1.3) ตัวละคร (Character)

3.1.3.1 วงโพลีแคท

นะ โพลีแคท (รัตน จันทร์ประสิทธิ์) ตำแหน่ง นักร้องนำ
 โต้้ง โพลีแคท (เพ็ญ วาตานาเบะ) ตำแหน่ง ซินธิไซเซอร์
 เพ็ญ โพลีแคท (พลากร กันจันนะ) ตำแหน่ง เบส

3.1.3.2 แกร็บเบิฌญ

ผา อติตสมาชิฌวงโพลีแคท (ภูผา พงศรสรวิสดีชฌวาล) ตำแหน่ง แฌ็กโซโฌน
 และ ซินธิไซเซอร์

ตอย อติตสมาชิฌวงโพลีแคท (กวีวิชิฌ์ ไซยแก้ว) ตำแหน่ง กลอง

ปรารโฌมทฌ์ วิเลปะนะ เจ้าของเพลง แฌ็บอกรว่ารักเธอ และ คินที่ดาวเต็มฟ้า

3.1.3.3 ทีมนักร้องประสานเสียงกอสเปล

3.1.3.4 ผู้ที่ที่มีส่วนร่วมในการจัดงานคอนเสิร์ต LEO PRESENT POLYCAT I WANT YOU

CONCERT

3.1.3.5 แฟนเพลงผู้เข้าชมคอนเสิร์ต

4.1.4) ฉาก (Setting)

3.1.4.1 โทนสีที่ใช้ในการออกแบบเวทีการแสดง (Tone color)

คอนเสิร์ต LEO PRESENT POLYCAT I WANT YOU CONCERT มีการจัดเวทีด้วยเฉดสีฉูดฉาดคลาสสิก ที่ให้อารมณ์แบบสีสังเคราะห์ที่ให้อารมณ์แบบยุคความบันเทิงแบบ 80s เนื่องจากยุคนั้นนับได้ว่าเป็นความเฟื่องฟูของเศรษฐกิจทั่วโลก ถือเป็นยุคต้นกำเนิดของวัฒนธรรมอุตสาหกรรมเพลงอันแข็งแกร่งที่คนในรุ่นหลัง เลือกลงใช้เป็นต้นแบบของการผลิตซ้ำทางวัฒนธรรม (Social reproduction) ครั้งแล้วครั้งเล่าด้วยความที่ยุคนั้นเป็นจุดกำเนิดของวิดีโอเกมส์ หรืออุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์แนวใหม่ที่คนยังไม่คุ้นชิน ทำให้เฉดสีที่ใช้เป็นแนวกึ่งโลหะ หรือ เมทัลิก (Metalic) ที่เห็นได้จากสถานที่ในวัฒนธรรมการเที่ยวคลับแบบคลาสสิกที่เปิดบริการหลากหลายในช่วงเฟื่องฟูของยุค 80s สิ่งเหล่านี้หล่อหลอมให้คนที่โตมาในยุคนั้นเริ่มใช้สีสันแสดงความเป็นตัวของตนเองได้ชัดเจนมากขึ้น (ปรางวลัย พูลทวิ, 2018)

Figure 22 โทนสีที่นิยมใช้ในยุค 80s

(ที่มา <https://themomentum.co/colors-through-time/>, 2018)

แนวคิดข้างต้น ทำให้คอนเสิร์ตครั้งนี้ มีการเลือกใช้สีในโทนสังเคราะห์ที่แสดงถึงยุคเก่า ตามแนวเพลงซินธ์ป๊อปที่มีต้นกำเนิดในยุค 80s ผสมการใช้เทคนิคแสงเลเซอร์ และฉากหลังที่มีสีสันสดใส ตื่นตาตื่นใจ แต่องค์ประกอบโดยรวมยังคงไว้ซึ่งความสวยงาม และ สบายตาในมุมมองผู้ชม

Figure 23 การออกแบบฉากเวทีโดยใช้โทนสีสังเคราะห์ ช่วงเปิดคอนเสิร์ต
(ที่มา <https://www.youtube.com/watch?v=AfWKpBF3dl8&t=3239s>, 2021)

Figure 24 การออกแบบฉากเวทีโดยใช้สีฉูดฉาด ในเพลง จะเอาอะไร
(ที่มา <https://www.youtube.com/watch?v=AfWKpBF3dl8&t=3239s>, 2021)

Figure 25 การออกแบบฉากเวทีโดยใช้โทนสีสังเคราะห์ ในเพลง ดูดี (Pretty...Good)
(ที่มา <https://www.youtube.com/watch?v=AfWKpBF3dl8&t=3239s>, 2021)

Figure 26 การออกแบบฉากเวทีโดยใช้โทนสีสังเคราะห์ ในเพลง ภัคดี (Faith)
(ที่มา <https://www.youtube.com/watch?v=AfWKpBF3dl8&t=3239s>, 2021)

4.1.4.2 การออกแบบคอนเซ็ปต์ประกอบฉาก (Concept setting)

จากที่กล่าวไปข้างต้น ว่าเพลงของโพลีแคทต้องการนำเสนอกลิ่นอายของบรรยากาศของการโยกหาเสน่ห์ในช่วงยุค 80s โดยจะเห็นว่าในช่วงเปิดคอนเสิร์ต มีการออกแบบให้บนเวทีปรากฏเลข 2019 ก่อนค่อย ๆ นับถอยหลังไปถึงเลข 80 เปรียบเสมือนการพาแฟนเพลงทุกคนย้อนกลับไปท่องโลกยุค 80s ด้วยแนวเพลงซินธ์ป๊อป ของโพลีแคทด้วยกันอีกครั้ง

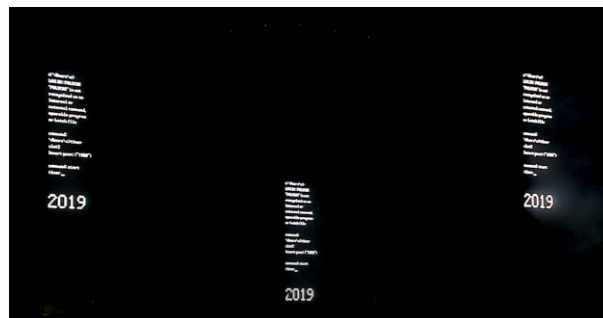

Figure 27 ภาพบนเวทีที่ปรากฏเลข 2019

(ที่มา <https://www.youtube.com/watch?v=AfWKpBF3dl8&t=3239s>, 2021)

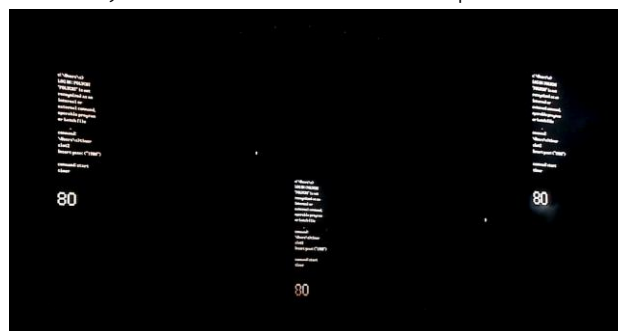

Figure 28 ภาพบนเวทีที่เริ่มนับถอยหลัง และหยุดที่เลข 80

(ที่มา <https://www.youtube.com/watch?v=AfWKpBF3dl8&t=3239s>, 2021)

นอกจากนี้ในแต่ละฉากยังออกแบบลวดลาย บนจอของเวทีให้สัมพันธ์กับเพลงที่โพลีแคทกำลังร้องในแต่ละช่วง ดังจะเห็นได้ดังนี้

Figure 29 เพลง เวลาเธอยิ้ม แทนฉากหลังด้วยท้องฟ้าสีชมพู
(ที่มา <https://www.youtube.com/watch?v=AfWKpBF3dl8&t=3239s>, 2021)

Figure 30 เพลง เป็นเพราะฝน (Raindrops) แทนฉากหลังด้วยลายน้ำ
(ที่มา <https://www.youtube.com/watch?v=AfWKpBF3dl8&t=3239s>, 2021)

Figure 31 เพลง มัธยม (M3) แทนฉากหลังด้วยลวดลายวิชาคณิตศาสตร์ ให้บรรยากาศ
เหมือนได้ย้อนกลับไปสัมผัสชีวิตแอบรักในช่วงวัยเรียน
(ที่มา <https://www.youtube.com/watch?v=M2xPI3LWco>, 2020)

4.1.4) สัญลักษณ์พิเศษ (Symbol)

หนึ่งในเอกลักษณ์ที่โดดเด่นของโพลิแคท นอกจากเรื่องของแนวเพลงและภาษาในเนื้อเพลงที่เป็นเอกลักษณ์ นั่นคือ ‘การแต่งกาย’ ที่มีความโดดเด่นตามแบบฉบับของวัยรุ่นยุคเก่า โพลิแคทเลือกที่จะพาทุกคนย้อนกลับไปเห็นแนวเพลงแบบซินธ์ป๊อปที่เฟื่องฟูในยุคก่อน ด้วยการแต่งกายเลียนแบบความนิยมในสมัย

นั้น จากการสวมเสื้อสูทแบบไม่พอดีสั้นสุดขนาด รวมไปถึงเชิ้ตที่มีเนื้อผ้ามันวาว หรือ เชิ้ตพิมพ์ลาย ที่ให้ความรู้สึกไม่เป็นทางการมากนัก แต่ยังคงไว้ซึ่งความคลาสสิก เรียบหรู ตามแฟชั่นยุค 80s

Figure 32 การแต่งกายของ นะ โพลีแคท

(ที่มา <https://thematter.co/entertainment/polycat-i-want-you-concert/84391>, 2019)

Figure 33 การแต่งกายของ โต้ง โพลีแคท

(ที่มา <https://thematter.co/entertainment/polycat-i-want-you-concert/84391>, 2019)

Figure 34 การแต่งกายของ เพ็ญ โพลีแคท

(ที่มา <https://thematter.co/entertainment/polycat-i-want-you-concert/84391>, 2019)

ส่วนที่ 4.2 ผลการศึกษาการประกอบสร้างความทรงจำร่วม ในแนวเพลงซินธ์ป๊อปของวงรินทร์ เปานิล

การวิเคราะห์การประกอบสร้างความทรงจำร่วมในแนวเพลงซินธ์ป๊อปของวงรินทร์ เปานิล ใช้วิธีการวิจัยแบบวิเคราะห์ตัวบท (Textual analysis) จากสื่อในรูปแบบ วิดีโอบันทึกการแสดงสดคอนเสิร์ต “INKSYLAND ดินแดนขี้ใจ” ซึ่งเผยแพร่ซ้ำอีกครั้งผ่านช่องทางเน็ตฟลิกซ์ (Netflix) ที่ถูกจัดขึ้นเมื่อวันที่ 22 ตุลาคม 2565 ณ อิมแพคอารีนา (Impact Arena) เมืองทองธานี เนื่องจากเป็นคอนเสิร์ตใหญ่ครั้งแรก

ของวรรณธ เปานิล ที่สร้างปรากฏการณ์จำหน่ายบัตรคอนเสิร์ตหมดภายใน 1 ชั่วโมงแรกของการเปิดขาย เป็นการตอกย้ำถึงความนิยม และก้าวไปสู่คำว่า ศิลปินหญิง ที่ประสบความสำเร็จได้อีกก้าวหนึ่ง โดยสามารถวิเคราะห์การประกอบสร้างความทรงจำร่วม ด้วยเกณฑ์จากทฤษฎีองค์ประกอบของการเล่าเรื่อง (Companants of narrative) ได้ดังนี้

4.2.1) โครงเรื่อง (Plot)

INKSYLAND ดินแดนขี้ใจ เป็นคอนเสิร์ตใหญ่ครั้งแรกในชีวิตการเป็นศิลปินของ อิงค์ วรรณธ เปานิล ซึ่งเป็นศิลปินเดี่ยวที่เติบโตในวงการสายดนตรีตั้งแต่สมัยมัธยม ก่อนเป็นที่รู้จักอย่างเป็นทางการ จากเพลง เหงา เหงา (Insomia) ด้วยแนวเพลงซินธ์ป๊อปที่เป็นเอกลักษณ์ พร้อมน้ำเสียงของ อิงค์ วรรณธ ที่พาเราสดใสหรือดำดิ่งไปกับความเศร้าได้พร้อม ๆ กันอย่างไม่น่าเชื่อ

แรงบันดาลใจจากชื่อคอนเสิร์ตครั้งนี้ มาจาก ความฝันของ อิงค์ วรรณธ ในวัยเด็ก ที่อยากมีพื้นที่ หรือดินแดนคอนเสิร์ตของตนเองสักครั้งในชีวิต ประกอบกับคำว่า “อิงค์ซี่ (INKSY) ขี้ใจ” ที่ได้มาจากชื่อเล่นในแชทที่อิงค์ วรรณธ เคยตั้งเล่น ๆ ช่วงสมัยวัยรุ่น คอนเซ็ปต์สำคัญของคอนเสิร์ตนี้ จึงเปรียบเสมือนเป็นการจำลองพื้นที่ดินแดนในฝัน ที่แฟนเพลงทุกคนร่วมเข้าไปสำรวจเส้นทางชีวิตการเป็นศิลปินของ วรรณธ เปานิล ตั้งแต่เพลงแรกในชีวิต จนถึงเพลงปัจจุบัน

Figure 35 โปสเตอร์อย่างเป็นทางการของคอนเสิร์ต INKSYLAND ดินแดนขี้ใจ
(ที่มา <https://workpointtoday.com/inksyland/>, 2019)

4.2.2) แก่นเรื่อง (Theme)

จากการวิเคราะห์แนวคิดหลักของคอนเสิร์ต INKSYLAND ดินแดนขี้ใจ พบแก่นเรื่องที่ศิลปินต้องการนำเสนอผ่านผลงานเพลงไปสู่ผู้ฟัง โดยสามารถแบ่งออก ได้เป็น 4 กลุ่มดังนี้

กลุ่มที่ 1 เพลงเปิดตัว

ประกอบไปด้วยผลงานเพลงที่มีความโดดเด่นเรื่องของดนตรีสังเคราะห์ที่ซัดมากที่สุดเพลงของอิงค์ วรรณธ ประกอบกับความผูกพันของแต่ละเพลงที่ศิลปินมีความผูกพันมากเป็นพิเศษ ดังต่อไปนี้

เพลง INK

อึ้งค์ วรรณธร เลือกใช้เป็นเพลงแรกในการเปิดคอนเสิร์ต ด้วยเนื้อเพลงเล่าถึง การปล่อยวางความทุกข์ใจที่เผชิญมาเอาไว้เบื้องหลัง และเลือกที่จะมีความสุขไปกับความสุขที่กำลังเกิดขึ้นตรงหน้า ซึ่งเป็นไปตามความตั้งใจของผู้ประพันธ์เพลงที่กล่าวถึง แรงบันดาลใจของเพลงนี้ว่า “อย่างเพลง “INK” เนี่ย เป็นเพลงที่เราไม่สนอะไรเลย เพราะเราแค่อยากมีเพลงหนึ่งไว้เปิดคอนเสิร์ต หรือ แปะไว้ในอัลบั้ม เราตั้งใจแต่งออกมาเพราะอยากสื่อสารให้กำลังใจกับคนฟังมากกว่า คือไม่ว่าคุณจะมาหรือจะไปมา ประชุมอะไรก็แล้วแต่ ขอแค่หนึ่งชั่วโมงที่คุณมาฟังเพลงเรา ให้ฟังทุกอย่างเอาไว้ แล้วไปสนุกด้วยกันก่อน” (ธารณ ลิปะถักกลก, การสัมภาษณ์)

เพลง INK ในคอนเสิร์ต มีการเปลี่ยนเนื้อเพลง จากประโยคที่ว่า “ชั่วโมงนี้ช่างมันไป ไม่ต้องสนใจขอแค่เราได้ไหม แค่อันกับเธอ” เป็น “คอนเสิร์ตนี้ช่างมันไป ไม่ต้องสนใจ ขอแค่เราได้ไหม แค่อันกับเธอ” สิ่งนี้แสดงให้เห็นถึงความตั้งใจของศิลปิน ที่ไม่ได้นำเสนอเพลงนี้ในรูปแบบของความสัมพันธ์เฉพาะบุคคล เหมือนดังเพลงต้นฉบับทั่วไป แต่ต้องการสื่อสารกับกลุ่มบุคคลจำนวนมากที่เป็นแฟนเพลง ให้มีความทรงจำที่ดีกับคอนเสิร์ตนี้ไปพร้อม ๆ กัน

เพลง เหงา เหงา (Insomnia)

ผลงานเพลงแรกของอึ้งค์ วรรณธร ที่ทำให้ใครหลาย ๆ คนได้รู้จักแนวเพลงซินธ์ป๊อปร่วมสมัยจากศิลปินหญิงมากขึ้น ในคอนเสิร์ตอึ้งค์ ได้กล่าวว่าระหว่างช่วงสุดท้ายของเพลงว่า “เพลงนี้เป็นเพลงแรกที่ทำให้เราได้รู้จักกันนะคะ ไม่น่าเชื่อว่าเพลงนี้ผ่านมา 6 ปีแล้วนะคะตั้งแต่ปล่อยครั้งแรก ขอขอบคุณทุกคนที่รักเพลงนี้ ร้องด้วยกันนะคะ” ด้วยการเรียบเรียงเสียงซินธิไซเซอร์ที่เข้มข้นกว่าต้นฉบับ ทำให้เพลงนี้ยิ่งตอกย้ำเสน่ห์ของความเป็นแนวดนตรีซินธ์ป๊อปของอึ้งค์ วรรณธร ไปพร้อม ๆ กับเสียงร้องของแฟนคลับที่มีอารมณ์ร่วมในคอนเสิร์ตอย่างพร้อมเพรียงกัน โดยในช่วงท้ายของคอนเสิร์ตมีการนำเพลง เหงา เหงา (Insomnia) มาเล่นซ้ำอีกครั้ง ด้วยจังหวะที่ช้าลง กับเครื่องดนตรีเพียงชิ้นเดียว ทำให้เพลงนี้สื่ออารมณ์เพลงที่เศร้า และ ซึ้ง ขึ้นกว่าเดิม โดยอึ้งค์ วรรณธร ได้กล่าวก่อนดนตรีเพลงนี้เริ่มบรรเลงอีกครั้งว่า “เพลงนี้ คือ เพลงแรกที่ทำให้เราได้รู้จักกัน” ซึ่งสอดคล้องกับบทสัมภาษณ์เชิงลึกจากแฟนเพลงที่กล่าวว่า “ทันทีที่เพลงเหงา เหงา ขึ้นมา มันเป็นภาพจำให้เราย้อนกลับไปวันแรกที่ปล่อยเพลงเลยคะ เพราะเพลงนี้เป็นเพลงเปิดตัวของอึ้งค์ในฐานะของศิลปินแนวเพลงซินธ์ป๊อป ชาวดีเอทลักษณ์และเป็นเพลงแรกๆ ที่เดินทางมาไกลขนาดนี้ มันทำให้เรารู้เลยว่าเพลงมันพาให้คอนเสิร์ตนี้เกิดขึ้นมาได้จริง ๆ”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ ฅ นามสมมติ)

กลุ่มที่ 2 เพลงที่ให้อารมณ์และความรู้สึกคิดถึง

ตลอดระยะเวลาการเป็นศิลปิน มากกว่า 6 ปี เห็นได้ชัดเจนว่าผลงานเพลงของอึ้งค์ ได้รับความนิยมนอกจากแฟนเพลงที่เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ และมีโอกาสได้แสดงคอนเสิร์ตเพื่อพบปะแฟนเพลงในหลายโอกาส แต่ด้วยเวลาที่จำกัดในการแสดงคอนเสิร์ตแต่ละครั้ง ทำให้ผลงานเพลงบางเพลงต้องถูกตัดออกไปเพื่อให้เหมาะสมกับเวลาในการแสดง คอนเสิร์ตครั้งของอึ้งค์ จึงทำการรวบรวมผลงานเพลง ที่แฟนเพลงต่างคิดถึง และหวังว่าจะได้ยินมันอีกครั้งในคอนเสิร์ตครั้งนี้ โดยอึ้งค์ วรรณธร ได้กล่าวถึงประเด็นนี้ในช่วงก่อนทำการแสดงเพลงต่อไปว่า “วันนี้ อึ้งค์เชื่อว่า หลาย ๆ คนต้องเคยฟังเพลงเหล่านี้ และคงอยากจะได้ฟังเพลงเหล่านี้

ที่นั่นนะคะ ไปฟังเพลงที่เราคิดถึงกันคะ” โดยเพลงในกลุ่มที่ 2 ประกอบไปด้วยผลงานเพลง ได้แก่ เพลง ยังรู้สึก (Old feelings) เพลง รอหรือพอ (Stay)

เมื่อพิจารณาเนื้อหาของเพลง ยังรู้สึก (Old feelings) และ เพลง รอหรือพอ (Stay) ต่างเกี่ยวข้องกับการเล่าเรื่องถึง อารมณ์และความรู้สึกของคนที่กำลังเศร้ากับความรักรักที่ไม่แน่ใจ หรือไม่สมหวังกับความสัมพันธ์นั้น แต่ก็ยังยินดีที่จะรับความเจ็บปวดนั้น เพราะความรักที่มีให้แก่อีกฝ่ายมันมากมายเกินกว่าจะลืมนั้นออกไปจากใจได้ ซึ่งทั้งสองเพลงนี้ อิงค์ วรรณธ ถ่ายทอดออกมาด้วยอารมณ์เศร้าที่ซึ่งกินใจ ก่อนกล่าวปิดท้ายความรู้สึกที่มีต่อทั้งสองเพลงว่า “ทุกการเดินทางของอิงค์ผ่านมา มันไม่ได้มีเพลงที่เป็นที่นิยมอย่างเดียว แต่ว่าเพลงเหล่านี้ สำหรับอิงค์ เป็นเพลงที่พาเราเดินทางไกลออกมาเรื่อย ๆ ถึงแม้จะไม่เท่าเพลงอื่น ๆ แต่สำหรับเรามันไกลเท่า ๆ กันนะคะ”

เพลง โลกที่ยังมีเธออยู่ด้วยกัน

หนึ่งในเพลงที่มีเนื้อหาเศร้าที่สุดของอิงค์ วรรณธ ที่ได้แรงบันดาลใจมาจากการสูญเสียคนที่รักในครอบครัว จนเกิดคำถามที่ว่าจะมีที่ไหนในจักรวาลนี้ที่ทำให้เราได้กลับมาเจอกันอีกครั้ง เพลงนี้จึงเป็นเพลงที่ผูกพันกับความรู้สึกส่วนตัวของศิลปิน ประกอบกับการถ่ายทอดอารมณ์ของเพลงออกมาด้วยน้ำเสียงและเนื้อหาของเพลงที่ซึ่งกินใจตามแบบฉบับของอิงค์ ยิ่งเสริมให้แฟนเพลงรู้สึกร่วมไปกับความซาบซึ้ง และคิดถึงบุคคลที่สำคัญในชีวิตของเราเช่นกัน โดยในช่วงก่อนที่เพลงนี้จะเริ่มขึ้น ได้มีการออกแบบให้ ด้านบนเวทีปรากฏถ้อยคำที่ต้องการสื่อสารผ่านเพลงว่า “อิงค์ อยากให้เพลงนี้ เป็นตัวแทนแห่งความหวังเล็ก ๆ ที่จะได้รู้ว่า คนที่เรารัก เขายังมีความสุขอยู่ในโลกแห่งนั้น แม้โลกนั้นจะไม่มีเราแล้วก็ตาม” สอดคล้องกับส่วนหนึ่งของบทสัมภาษณ์ที่ได้จากแฟนเพลง ที่กล่าวว่า

“โลกที่ยังมีเธออยู่ด้วยกันเป็นเพลงที่เราประทับใจมากคะ อย่างที่รู้ว่าเพลงนี้เล่าเรื่องถึงคุณย่าอิงค์ที่เสียไปแล้ว เรายังก็คิดถึงคุณย่าของพ่อที่จากไปเหมือนกัน คิดว่าเป็นเพลงเดียวในฮอลล์เลยนะ ที่แทบจะไม่ได้ยินคนพูดอะไรแทรกเงี้ยวจ้าว เพราะทุกคนตั้งใจฟังมาก ๆ เหมือนเป็นการให้เกียรติคนที่จากไปด้วย”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ ณ นามสมมติ)

“เพลงนี้เราทราบที่มาของเพลงคะ ตอนมีโอกาสได้ฟังในคอนเสิร์ต คือทำให้มีอารมณ์ไปกับเพลงเลยจริง ๆ ส่วนตัวเราน้ำเสียงของอิงค์ถ่ายทอดเนื้อหาของความคิดถึงมาได้ลึกซึ้งกินใจมาก ๆ ตอนฟังเราร้องให้คิดถึงคนที่สำคัญในชีวิต ไปด้วยเลย”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ ข นามสมมติ)

กลุ่มที่ 3 เพลงเร็วจังหวะสนุกสนาน

ประกอบไปด้วยผลงานเพลงที่โดดเด่น ดังต่อไปนี้

เพลง เก่งแต่เรื่องคนอื่น

เก่งแต่เรื่องคนอื่น เป็นเพลงที่มีจังหวะเร็ว สนุกสนาน เนื้อหาเล่าถึงคนที่เก่งในการให้คำปรึกษาความรักกับคนอื่น แต่กลับไม่สมหวังในความรักเสียที ถึงแม้เพลงนี้มีจังหวะที่พาให้แฟนเพลงลุกขึ้นยืนหรือเต้นไปพร้อมเพลงได้ แต่ในคอนเสิร์ตนี้ มีการนำเสนอเพลงนี้ด้วยจังหวะที่เร็วมากขึ้น โดยการลดความหนักของเครื่องดนตรีอิเล็กทรอนิกส์อย่างซินธิไซเซอร์ และปรับทำนองใหม่เป็นเพลงอีสาน พร้อมเพิ่มช่วงโซโล่พิณปิดท้ายเพลง เพลงนี้จึงถูกตีความในแง่มุมมองของความสุขสนุกสนานบนกรอบของเพลงไทยพื้นบ้านที่ตรงกันข้ามกับ เพลงซินธิไซเปอร์แบบเดิมที่เคยได้ยิน แต่ยังคงไว้ซึ่งรสชาติของเพลงแบบอิงค์ วรรณธ ที่ทุกคนคุ้นเคย สอดคล้องกับบทสัมภาษณ์ที่ได้จากแฟนเพลงที่กล่าวว่า

“เพลงนี้ได้เปลี่ยนจังหวะของเพลงให้เร็วขึ้นใช้ไหมคะ เป็นแบบเซ็งหมอลำ ซึ่งเราว่ามันทำให้อารมณ์เพลง สนุกสนานไปอีกแบบนะ ทุกคนลุกขึ้นมาเต้น มาสนุกด้วยกัน ได้เห็นศิลปินลองทำอะไรใหม่ ๆ ซึ่งเรารู้สึกมีความสุขไปกับภาพความสนุกในคอนเสิร์ตด้วย”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ ณ นามสมมติ)

เพลง ไม่อยากเหงาแล้ว

เพลง ไม่อยากเหงาแล้ว เป็นเพลงที่แทนความรู้สึกของคนที่ไม่อยากเหงาเปล่าเปลี่ยวหัวใจ และอยากมีความรักเหมือนกับคนอื่น เพลงนี้มีการเรียบเรียงจังหวะของดนตรีในช่วงต้นเพลง จากการเพิ่มน้ำหนักของเสียงซินธิไซเซอร์แบบ 80s ให้ชัดเจนกว่าเดิมเมื่อเทียบกับต้นฉบับ ทำให้อารมณ์เพลงโดยรวมมี สนุกสนานมากขึ้น

เพลงนี้ออกแบบมาให้ อิงค์ วรินทร์ มีโอกาสลงไปตามกลางแจ้งที่คอนเสิร์ต เพื่อใกล้ชิดกับแฟนเพลงมากขึ้น ภาพบรรยากาศในช่วงนี้จึงเต็มไปด้วยรอยยิ้มของแฟนเพลงที่อึ้งอึ้งใจกับการได้เห็นศิลปินแบบใกล้ชิด สอดคล้องกับส่วนหนึ่งของความประทับใจที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกแฟนเพลงที่กล่าวว่า

“เพลงนี้จำได้ว่าที่อิงค์เดินจากเวทีมาใกล้ชิดแฟนคลับ เรานั่งแถวหน้าพอดีคะ ตกใจมากเลย รับรู้ถึงความใส่ใจของศิลปินที่อยากทั่วถึงกับแฟน ๆ ที่มานั่งชมมาก ๆ”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ ข นามสมมติ)

เพลง ความลับมีในโลก

ความลับมีในโลก เป็นเพลงที่ถูกร้องต่อจากเพลง ไม่อยากเหงาแล้ว ซึ่งมรเนื้อหาเพลงเล่าถึงความรู้สึกแอบรักแท้จริงใจ ที่ต้องปิดบังไว้ไม่ให้ใครรู้ ด้วยจังหวะเพลงเร็ว สนุกสนาน ทำให้แฟนเพลงสามารถเคลิบเคลิ้มไปกับบรรยากาศของเพลงก่อนหน้านี้ได้อย่างต่อเนื่อง สำหรับภาพรวมของเพลงนี้ มีการจำลองให้พื้นที่โดยรอบเป็นเหมือนฟลอร์เต้นรำคลาสสิกแบบยุค 80s พร้อมกับดวงไฟกลมโตที่สาดแสงสีส้ม ฉูดฉาด ลงมาตามทางเป็นระยะ ประกอบกับการที่ศิลปินเดินลงมาจากเวทีเพื่อทักทาย และ จับมือ กับแฟนเพลงอย่างใกล้ชิด ทำให้ภาพบรรยากาศโดยรวมของเพลงนี้เต็มไปด้วยความสุขและอบอุ่น สอดคล้องกับบทสัมภาษณ์เชิงลึกของแฟนเพลงที่กล่าวว่า

“เพลงนี้เป็นเพลงที่หลังจากจบคอนเสิร์ตแล้วชอบมาก ชอบสุดๆ ก่อนอื่นคือเรื่องของบรรยากาศคะ เราชอบที่ในคอนเสิร์ตด้านบนของฮอลล์ให้มีไฟดวงกลม ๆ แล้วให้ที่อิงค์อยู่ตรงกลาง จุดที่เรา นั่ง จะเห็นเป็นภาพของแฟนคลับที่ล้อมรอบตำแหน่งที่ศิลปินยืนอีกที ยิ่งกลับมาดูในเน็ตฟลิกซ์ (Netflix) แล้วประทับใจกว่าเดิมมาก มันทำให้เรารู้สึกคิดถึงโมเมนต์นั้นในคอนเสิร์ตนั้นอีกครั้งคะ”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ ข นามสมมติ)

กลุ่มที่ 4 เพลงที่ให้อารมณ์และความรู้สึกเศร้า

ประกอบไปด้วยผลงานเพลงที่โดดเด่น ดังต่อไปนี้

เพลง ลบไม่ได้ช่วยให้ลืม

เพลงนี้เป็นอีกหนึ่งเพลง ที่มีเนื้อหาเศร้า และตรงใจแฟนเพลงหลายคนที่ผิดหวังกับความรัก และกำลังทำใจให้ลืมความทรงจำเก่า ๆ ที่เคยมีร่วมกับคนที่เรารัก ทั้ง ๆ ที่รู้ว่าการลบทุกอย่างทุกอย่างของคนที่เรา รัก จะไม่ได้ทำให้เราลืมเขาไปจริง ๆ แล้วก็ตาม โดยในคอนเสิร์ตก่อนที่เพลงนี้จะเริ่มดังขึ้น จะได้ยินเสียงของ

อึ้งค์ วรรณธร ที่กล่าวเริ่มเพลงว่า “ความสัมพันธ์ที่มันจบไปแล้ว ไม่ว่าจะดีหรือร้าย สุดท้าย พวกเราก็ลืมไม่ได้ อยู่ดี”

เพลง *อยากเริ่มต้นใหม่กับคนเดิม*

เป็นอีกหนึ่งเพลงเศร้า ที่เล่าถึงความสัมพันธ์ของฝ่ายหนึ่ง ที่ไม่สามารถเลิกรักอีกฝ่ายได้ จึงต้องการให้ตัวเอง ได้มีโอกาสเริ่มต้นใหม่กับคนรักอีกครั้ง นับเป็นเพลงแทนใจของคนที่กำลังเผชิญกับความรู้สึกผิด และกำลังอ่อนวอนขอให้อีกฝ่ายยกโทษให้ โดยในช่วงกลางเพลง ขณะที่ อึ้งค์ วรรณธร ได้ร่วมร้องเพลงนี้ไปพร้อม ๆ กับเสียงของแฟนเพลงที่ดังต่อเนื่องอย่างไม่ขาดสาย ก็ปรากฏฉากหลังที่น่าประทับใจ จาก ‘โปรเจกต์กล่องไฟ’ ที่แฟนเพลงรวมใจกันยกไฟสีเขียวแดงสีเหลืองขนาดใหญ่ตามตำแหน่งที่นั่งของตนเองขึ้นมา โดยเรียงต่อกันเป็นคำว่า INK กับหัวใจ 2 ดวง สิ่งนี้สร้างรอยยิ้มที่ประหลาดใจให้แก่ศิลปิน และความประทับใจของแฟนเพลงทุกคนในคอนเสิร์ตที่ได้เห็นภาพที่สวยงามไปพร้อม ๆ กัน โดยในช่วงท้ายของเพลง อึ้งค์ ได้กล่าวเสริมอีกว่า “อิมแพคอารีนา เมืองทองธานี ครั้งแรกของอึ้งค์ วรรณธร อยากได้ยินทุกคนร้องพร้อมกัน” ก่อนที่เสียงร้องจากแฟนเพลงจะดังกระหึ่มอย่างพร้อมเพรียงกันจนถึงเนื้อเพลงประโยคสุดท้าย สอดคล้องกับส่วนหนึ่งที่ได้จากบทสัมภาษณ์ของแฟนเพลงที่กล่าวว่า

“เพลงนี้ในช่วงท้ายจะมีโปรเจกต์กล่องไฟในโซนที่นั่งค่ะ ตอนทีกล่องไฟสว่างขึ้นมาระหว่างเพลงเราตกใจมาก ๆ คิดว่าออกแบบโปรเจกต์มาได้ดีเลย ทุกคนต่างร่วมใจกันทำให้พี่อึ้งค์ ยิ่งพอบรรยากาศมันเสริมแบบนั้น เรายิ่งอินไปกับเนื้อหาของตัวเพลงมากขึ้น เหมือนได้เข้าไปอยู่ในเอ็มวีเพลงเลยจริง ๆ เพลงนั้นสำหรับเราคือภาพความทรงจำที่ดีมากค่ะ”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ ข นามสมมติ)

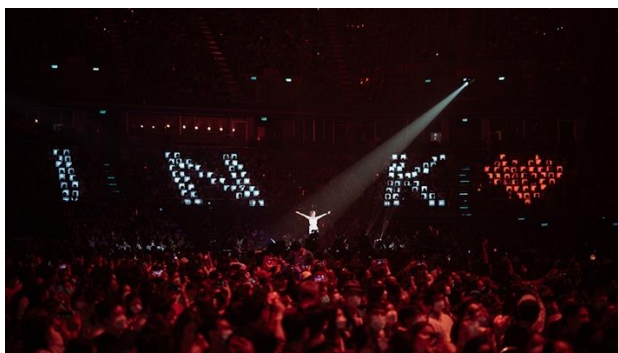

Figure 36บรรยากาศของโปรเจกต์กล่องไฟจากแฟนเพลง

เพลง *อยากเริ่มต้นใหม่กับคนเดิม* (Repeat)

(ที่มา <https://thestandard.co/inksyland-concert/>, 2022)

เพลง *ดีใจด้วยนะ* (Glad)

เพลง *ดีใจด้วยนะ* (Glad) เป็นเพลงที่เล่าเรื่องถึง ความคิดถึงช่วงเวลาที่ดีกับคนรักเก่า ที่แม้จะจบความสัมพันธ์กันไปแล้ว ก็มีความปรารถนาดีให้อยู่เสมอ แม้ว่าลึก ๆ ในใจ จะยังคงหวังกลับไปยืนในทีที่คุ้นเคยกับคนรักเก่าอีกครั้ง โดยความพิเศษของเพลงนี้คือการสื่อสารอารมณ์เพลงของอึ้งค์ ที่ถ่ายทอดผ่านเสียงไพเราะแต่แฝงไปด้วยความเศร้า และทำให้แฟนเพลงต่างเข้าถึงอารมณ์ของเพลงที่สื่อสารออกมาได้อย่าง

ลึกซึ้งกินใจ โดยเพลงนี้ถือเป็นหนึ่งในเพลงที่อึ้งค์ รู้สึกผูกพันมากที่สุดเพลงหนึ่ง ซึ่งได้กล่าวเสริมไว้ช่วงต้นเพลงว่า “เพลงนี้เป็นเพลงที่ใครหลาย ๆ คน มองอึ้งค์ วรรณธร ว่าเป็นศิลปินหญิงที่มีคุณภาพมากขึ้น เป็นเหมือนเพลงที่เปิดประตูไปเลย รู้สึกภูมิใจในตนเองมากขึ้นจากเพลงนี้ ที่หลาย ๆ คนได้ชอบได้ฟัง จนพาไปรับรางวัลต่าง ๆ อยากบอกทุกคนว่า เพลงนี้เป็นเพลงที่สร้างทุกอย่างที่เป็นกำลังใจให้อึ้งค์ วรรณธร เรามาร้องเพลงไปด้วยกันนะคะ”

โดยเพลงนี้ถูกออกแบบให้อึ้งค์ ร้อง อยู่บนกระเช้าลอยฟ้าสีเงิน ที่เคลื่อนที่ไปมาในพื้นที่การแสดงขนาดใหญ่อย่างสวยงาม ประกอบกับชุดสีขาวเด่นของอึ้งค์ ทำให้ช่วงเวลาของเพลงนี้ เต็มไปด้วยภาพความทรงจำที่น่าประทับใจและทรงพลัง สอดคล้องกับบทสัมภาษณ์เชิงลึกของแฟนเพลง ที่กล่าวว่า “ซึนเพลงนี้คือที่สุดในใจ トラตรึงมาก เราไม่คิดว่าอึ้งค์จะขึ้นกระเช้า เพราะที่อึ้งค์กลัวความสูงอย่างที่เล่าไปค่ะ เซอร์ไพรส์มาก ๆ เพลงนี้มันเศร้ามาก ๆ ค่ะ ด้วยเนื้อเพลงที่เล่าถึงคนที่ผิดหวัง แต่บรรยากาศในคอนเสิร์ตวันนั้นมันเหมือนที่อึ้งค์กำลังยื่นมือมองดูความสำเร็จของตัวเองที่ทำมาตลอด 6-7 ปี ว่าในที่สุด มันก็สำเร็จแล้วนะ”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ ข นามสมมติ)

“เพลงนี้เราประทับใจมากที่สุดที่อึ้งค์ขึ้นกระเช้ามากค่ะ ด้วยความที่ตัวเองกลัวความสูงแต่ก็ยังขึ้นไปจอยกับแฟน ๆ รอบฮอลล์เลย เพลงนี้พิเศษที่แฟนเพลงทุกคนมีส่วนร่วมกับการชูป้ายแบนเนอร์ค่ะ เป็นภาพบรรยากาศที่สวยงามมาก เราเห็นก็ที่ย้อนกลับนึกถึงภาพในคอนเสิร์ตนั้น จำได้ดีเลย”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ ฉ นามสมมติ)

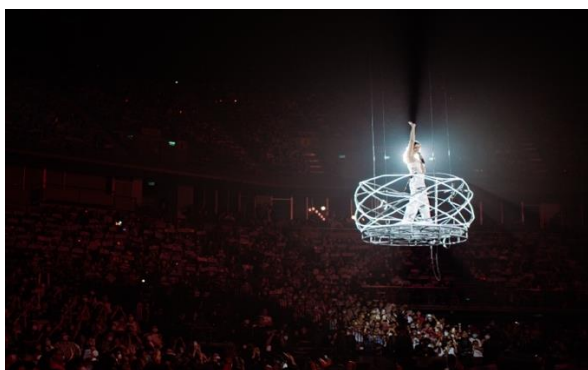

Figure 37 ภาพบรรยากาศ ในระหว่างเพลง ดีใจด้วยนะ (Glad)

(ที่มา <https://atime.live/efm/news/2811>, 2022)

4.2.3) ตัวละคร (Character)

3.2.3.1 ศิลปิน

อึ้งค์ วรรณธร เปานิล

3.2.3.2 แกรับเชิญ

บิวกิ้น พุฒิพงศ์ อัสสรัตนกุล

สิงโต นำโชค ทะนัถร์มย์

3.2.3.3 ผู้ที่มีส่วนร่วมในการจัดงานคอนเสิร์ต INKSYLAND ดินแดนขี้ใจ

3.2.3.4 แฟนเพลงผู้เข้าชมคอนเสิร์ต

4.2.4) ฉาก (Setting)

4.2.4.1 โทนมสีที่ใช้ในการออกแบบเวทีการแสดง (Tone color)

โทนมสีที่ใช้ส่วนใหญ่ ได้แรงบันดาลใจมาจากสีสังเคราะห์หลอดฉาต รวมถึงโทนมสีกึ่งโลหะ (Metalic) ที่ให้ความรู้สึกย้อนกลับในช่วงคลาสสิกแบบ 80s นอกจากนั้น การนำเสนอรูปร่างขององค์ประกอบบนเวทียังโดดเด่นด้วยการใช้ฉากที่มีการออกแบบเป็น รูปทรงเรขาคณิต ที่ช่วยทำให้การแสดงในแต่ละเพลงมีมิติและน่าสนใจมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ในบางเพลงยังมีการใช้โทนมสีเดี่ยว แบบ ขาวดำ ที่ให้ความรู้สึกเรียบหรูดูโก้แบบคลาสสิก และทำให้การแสดงในเพลงนั้น ๆ มีองค์ประกอบของเพลงที่สวยงามมากขึ้น โดยเฉพาะในช่วงเพลงเปิดตัวที่ออกแบบให้ศิลปินยืนสูงตระหง่านอยู่บนแท่นสีดำที่โดดเด่น เป็นการเปิดโชว์ที่เรียกความสนใจจากผู้ชมได้เป็นอย่างดี ซึ่งในส่วนนี้สอดคล้องกับความประทับใจของแฟนเพลงที่เกิดขึ้น ดังส่วนหนึ่งของบทสัมภาษณ์ที่กล่าวว่า

“ซินเปิดตัวในคอนวันนั้น เราแอบอึ้งไปสักพักเลยคะ ไม่คิดว่าพีอึ้งค์จะขึ้นไปยืนบนแท่งสูง ๆ อันนั้นได้จริง รู้สึกว่ามันอลังการ และขลุ่กมาก เรารู้ว่าพีอึ้งค์กลัวความสูง แต่เพื่อคอนเสิร์ตครั้งนี้ สามารถกล้าพอที่ไปยืนบนนั้นคือเก่งมาก ๆ รู้สึกภูมิใจแบบบอกไม่ถูกเลย”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ ข นามสมมติ)

“เพลง INK เราประทับใจฉากเปิดมากคะ คือเปิดมาก็เห็นภาพอึ้งค์พิชิตความกลัวจากความสูงเพื่อแฟนเพลงเลย เรานับถือใจมาก”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ ฉ นามสมมติ)

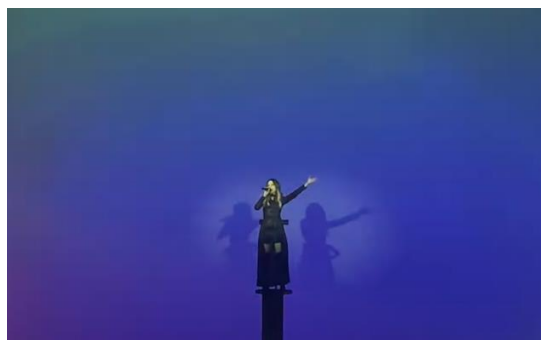

Figure 38 แสดงฉากที่ใช้โทนมสีสังเคราะห์ ระหว่างเพลง INK

(ที่มา <https://www.youtube.com/watch?v=gLW48tiUahk> , 2023)

Figure 39 แสดงฉากที่ใช้โทนสีชาวดำ ระหว่างเพลง INK
(ที่มา <https://www.youtube.com/watch?v=gLW48tiUahk> , 2023)

Figure 40 แสดงฉากที่ใช้โทนสีชาวดำและรูปทรงเรขาคณิตประกอบ
ในระหว่างเพลง ชอบอยู่คนเดียว
(ที่มา <https://www.youtube.com/watch?v=gLW48tiUahk> , 2023)

Figure 41 ฉากที่ใช้รูปทรงเรขาคณิตโทนสีฉูดฉาด ในระหว่างเพลง INK
(ที่มา <https://www.youtube.com/watch?v=gLW48tiUahk> , 2023)

4.2.4.2 การออกแบบคอนเซ็ปต์ประกอบฉาก (Concept setting)

ด้วยโครงเรื่องหลักของคอนเสิร์ตครั้งนี้ คือการเดินทางไปสู่ดินแดนแห่งเสียงดนตรีของอິงค์ วรรณธ ทำให้ในช่วงต้นของการเปิดคอนเสิร์ต มีการเรียบเรียงภาพที่แสดงให้เห็นเส้นทางชีวิตของอິงค์ วรรณธ ตั้งแต่ผลงานเพลงแรกจนถึงปัจจุบัน ด้วยการเลือกใช้โทนสีขาวดำเรียบ ๆ แต่ถูกทำให้น่าสนใจด้วยรูปทรงเรขาคณิต วงกลม ให้คล้ายกับการเดินทางข้ามมิติ มาสู่ช่วงเวลาที่น่าประทับใจในคอนเสิร์ตแห่งนี้ สอดคล้องกับบทสัมภาษณ์ของแฟนเพลงเซ็กซี่ที่กล่าวว่า

“เราประทับใจฉากเปิดตัวมากค่ะ เป็นภาพที่ตัดสลับเร็ว ๆ ให้เห็นการเติบโตของอິงค์ ตั้งแต่เพลงแรกจนถึงวันนี้ที่มีคนรักเยอะมากมาย มันเหมือนรวมบทเพลงของอິงค์ทั้งหมดที่ทำให้ผู้หญิงคนนึงเดินทางมาจนมีวันนี้”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ ณ นามสมมติ)

Figure 42 ฉากเปิดตัวคอนเสิร์ต

(ที่มา <https://www.youtube.com/watch?v=gLW48tiUahk> , 2023)

ความประทับใจของการจัดองค์ประกอบของเวทีในเพลง อยากเริ่มต้นใหม่กับคนเดิม (Repeat) สะท้อนจากส่วนหนึ่งของบทสัมภาษณ์เซ็กซี่จากแฟนเพลงที่กล่าวว่า

“เพลงนี้เป็นเพลงที่ออกแบบเวทีได้สวยมากค่ะ มันมีลูกเล่น และทำออกมาได้เข้ากับเพลงเลย อย่างเพลงนี้ใน เอ็มวี (MV) เองกับชาวด์ที่ฟังตอนเริ่มอินโทร มันจะมีความจินอยู่นิดนึง ซึ่งการที่ออกแบบเวทีแบบวงล้อกลมที่มีตัวอักษรจีน มันยังทำให้เข้ากับเพลงมากขึ้น แสงไฟที่ส่องมาเด่น ๆ กับเนื้อหาและเสียงร้อง ยิ่งทำให้เราทั้งอิน ทั้งตื่นตาตื่นใจไปกับเพลงมาก ๆ”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ ณ นามสมมติ)

Figure 43 การออกแบบเวทีร้องให้มีลวดลายสัมพันธ์กับเพลง
(ที่มา <https://www.youtube.com/watch?v=7tAD1a6jkWU>, 2023)

Figure 44 การออกแบบฉากหลังของเวทีให้เข้ากับเพลง เก่งแต่เรื่องคนอื่น (Expert)
ที่เลือกใช้โทนสีสด สีฉ่ำสวยงาม ตามเวอร์ชันของจังหวะเพลงที่ปรับให้เร็วขึ้นกว่าต้นฉบับ
(ที่มา https://www.funjaizine.com/article/live_review/inksyland-concert-2022, 2023)

4.2.4) สัญลักษณ์พิเศษ (Symbol)

หนึ่งในเอกลักษณ์ที่โดดเด่นของอิงค์ วรันธร และหลายคนเป็นที่รู้จักพร้อมกับผลงานเพลงของเธอ คือ ‘หมูแดง’ เครื่องดนตรีประเภทคีย์บอร์ดที่ถูกดัดแปลงเป็นเสียงซินธิไซเซอร์ตามแบบฉบับของแนวเพลง ซินธ์ป๊อปที่อิงค์ ชื่นชอบ ด้วยขนาดของหมูแดงที่ไม่ใหญ่นักเกินไปนัก พร้อมกับสีสดใส ทำให้เครื่องดนตรีชิ้นนี้กลายเป็นภาพจำและเติบโตมาเคียงข้างเส้นทางสายศิลปินของอิงค์ วรันธร ตั้งแต่ปล่อยผลงานเพลงแรก

อิงค์ วรันธร ยังได้กล่าวเสริม ไว้ในเพจเฟซบุ๊ก Ink Waruntorn ว่า “ได้รู้จักกับหมูแดงมาสามปีกว่าแล้ว แทบทุกๆที่ ที่อิงค์ไปเล่นคอนเสิร์ตก็จะมีหมูแดงยืนอยู่ข้างๆ ตอนนั้นก็ไปด้วยกันมาหลายทีละ ในประเทศไทยก็หลายจังหวัด มีไปฮ่องกง ญี่ปุ่น แล้วก็แอบหวังว่าเราจะได้ไปด้วยกันอีกหลายทีเลย”

เช่นเดียวกันกับในคอนเสิร์ตนี้ ที่เรามักจะเห็นภาพการปรากฏตัวของหมูแดงบ้างในบางเพลง ก่อนที่จะเผยให้เห็นชัดเจนอีกครั้ง ในช่วงท้ายของคอนเสิร์ต ที่นำเพลงที่ได้รับความนิยมในช่วง 6 ปีที่ผ่านมา นำมาเล่นแบบต่อเนื่อง (Medley 6 years of INK) วนซ้ำใหม่อีกครั้ง ได้แก่

- เพลง เหงา เหงา (Insomia),
- เพลง ฉันต้องคิดถึงเธอแบบไหน (Cloudy)
- เพลง เกี้ยวกันไหม (You ?)
- เพลง สายตาหลอกกันไม่ได้ (Eyes don't lie)
- เพลง อยากเริ่มต้นใหม่กับคนเดิม (Repeat)
- เพลง กลับก่อนนะ (Goodbye)
- เพลง ดีใจด้วยนะ (Glad)
- เพลง ลบไม่ได้ช่วยให้ลืม (Erase)

โดยความพิเศษของแต่ละเพลง จะเป็นการเริ่มต้นโดย อีจึ๊ วรินทร์ กับเครื่องดนตรีหมูแดงเพียงชิ้นเดียว ทำให้บรรยากาศภาพรวมของเพลง จึงเต็มไปด้วยความซาบซึ้ง และอึ้งอึ้งหัวใจ ด้วยเสียงเปียโนเบา ๆ เพียงชิ้นเดียว ประกอบกับเสียงอันไพเราะและสื่ออารมณ์เพลงได้อย่างไม่น่าเชื่อของอีจึ๊ วรินทร์ ทำให้แฟนเพลงที่อยู่ในคอนเสิร์ต สามารถดำดิ่งไปกับบรรยากาศของเพลงนั้น ๆ สิ่งนี้ไม่ได้สะท้อนให้เห็นเฉพาะความน่าประทับใจของน้ำเสียงและอารมณ์ที่ส่งมาถึงผู้ชมเท่านั้น แต่ยังสะท้อนให้เห็นภาพความทรงจำของแฟนเพลงที่มีต่อศิลปิน ที่เดินทางมาไกลเกินฝันพร้อม ๆ กับเพลงเหล่านี้ตั้งแต่ผลงานเพลงแรกจนปัจจุบัน สอดคล้องกับความประทับใจที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกของแฟนเพลงที่กล่าวว่า

“ช่วงรวมเพลงตอนสุดท้าย มันมีความหมายกับทั้งตัวศิลปินและตัวแฟนเพลงอย่างเราเลยนะ ยิ่งเห็นหมูแดงที่โตมาพร้อมกับอีจึ๊ตั้งแต่วันแรก กับภาพของแฟนเพลงทุกคนเปิดแฟลชมือถือเป็นทะเลดาวขึ้นมา มันอบอุ่นมาก ๆ เหมือนเราได้อะไร ๆ ตั้งใจฟังทุกเพลงไปพร้อม ๆ กับทุกคนอีกรอบ โดยเฉพาะเพลงโปรดอย่างลบไม่ได้ช่วยให้ลืมที่อีจึ๊ร้องซ้ำ ๆ เป็นเพลงปิดตอนท้าย ทำให้เราจำไม่ลืม”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ ข นามสมมติ)

“เมดเล่์ตอนท้าย มีดรรวมทุกเพลงที่มีความหมายกับอีจึ๊ พร้อมกับคีย์บอร์ดเจ้าหมูแดง 1 ตัว เป็นการปิดโชว์ที่ดังมาก ๆ จำได้ว่าเพลงเหล่านั้น มันค่อย ๆ ไล่ไปแต่ละเพลงที่ทำให้อีจึ๊เป็นศิลปินเต็มตัวได้ แต่สิ่งที่มันตราตรึงและประทับใจมากคือ แฟลชดวงดาวจากมือถือของแต่ละคน ที่ค่อย ๆ สว่างขึ้นมาเอง ทั้งที่อีจึ๊ไม่ได้พูดหรือขอให้เปิดแฟลชเลย เหมือนทุกคนร่วมใจกันทำให้ ดาวแฟลชนั้นสวยมาก ๆ จำภาพวันนั้นได้เป็นอย่างดีเลย”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ ฉ นามสมมติ)

Figure 45 บรรยากาศในช่วงท้ายของ Medley 6 years of INK ของอิงค์ วรรณธร และหมูแดง
(ที่มา https://www.funjaizine.com/article/live_review/inksyland-concert-2022, 2022)

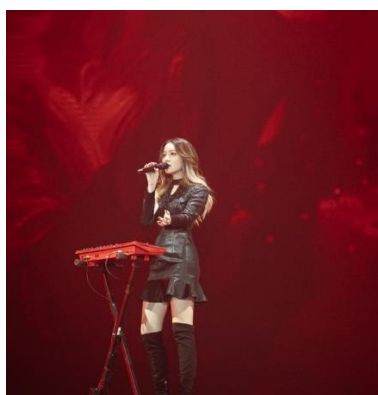

Figure 46 เพลงเหงา เหงา (Insomnia) โดย อิงค์ วรรณธร และหมูแดง
(ที่มา https://www.funjaizine.com/article/live_review/inksyland-concert-2022, 2022)

จากการวิเคราะห์การประกอบสร้างความทรงจำร่วมที่ปรากฏในบรรยากาศคอนเสิร์ต LEO PRESENT POLYCAT I WANT YOU CONCERT ของศิลปินโพลีแคท และ คอนเสิร์ต INKSYLAND ดินแดนขี้ใจ ของศิลปินวรรณธร เปานิล โดยอาศัยทฤษฎีองค์ประกอบของการเล่าเรื่อง (Components of Narrative) ทำให้เห็นการสื่อสารเนื้อหา จากมุมมองของผู้ส่งสาร ซึ่งในที่นี้คือ ผู้ประพันธ์เพลงและศิลปิน ถึงผู้รับสาร คือกลุ่มของแฟนเพลงจำนวนมาก ที่ได้มีโอกาสอยู่ในช่วงเวลาของคอนเสิร์ต ผ่านตัวกลางที่สำคัญคือแนวเพลงซินธ์ป๊อป สิ่งนี้จะทำให้เราทราบว่ากระบวนการสื่อสารนั้น มีส่วนสำคัญที่ผลักดันให้เกิดปรากฏการณ์การประกอบสร้างความทรงจำร่วม ซึ่งถูกตีความเป็นกลุ่มบุคคลในระดับสังคม ภายใต้ของกรอบอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ได้อย่างไร

การสัมภาษณ์เชิงลึกกับแฟนเพลง ที่ได้มีโอกาสเข้าร่วมคอนเสิร์ตในขอบเขตของการวิจัยข้างต้นสามารถสะท้อนความทรงจำส่วนบุคคล (Individual memory) ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการวิเคราะห์ในเชิงปัจเจกก่อนนำไปพิจารณาในภาพรวมของกลุ่มแฟนเพลงในระดับสังคม โดยแนวคิดข้างต้น สัมพันธ์กับส่วนหนึ่งของบทความวิจัยเรื่อง Popular Music between Personal and Collective Memory ซึ่งปรากฏเนื้อหาสำคัญในหัวข้อย่อยเรื่อง Embedded Memory: Shared listening and exchange ที่กล่าวโดย

สรุปว่า ความทรงจำส่วนบุคคล (Individual memory) ที่เราเข้าใจโดยส่วนมาก มักมุ่งประเด็นไปกับการประกอบสร้างความทรงจำที่ได้รับมาจากปัจจัยเฉพาะบุคคลที่แตกต่างกันไปอย่างจำเพาะจง แต่ในบทความวิจัยเรื่องนี้ ให้ความเห็นเกี่ยวกับความจำส่วนบุคคล ที่แท้จริงแล้วเกิดขึ้นจาก ‘บริบทของการปฏิบัติทางสังคม’ (van Dijck, 2006) ซึ่งซับซ้อนโดยสื่อต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวเราในชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะสื่อสร้างสรรค์ คือ บทเพลง

บทเพลง มีส่วนในการดำรงรักษาความทรงจำส่วนบุคคลให้คงอยู่ โดยอาศัยกระบวนการแลกเปลี่ยนข้อมูลทางเนื้อหาของคนตรี หรือ การมีโอกาสได้ฟังเพลงร่วมกันระหว่างบุคคล นอกจากนี้ เพลงยังเปิดโอกาสให้มีการรวมกลุ่มทางวัฒนธรรมเกิดขึ้น เช่น รายการเพลงวิทยุ หรือ การแสดงคอนเสิร์ตแบบสด แนวคิดนี้สะท้อนให้เราเห็นว่า การวิเคราะห์ความทรงจำส่วนบุคคลของแฟนเพลงที่ได้มีโอกาสเข้าร่วมคอนเสิร์ต อันเป็นผลผลิตจากหนึ่งในวัฒนธรรมการรวมกลุ่มของสังคม จะทำให้เราเข้าใจปรากฏการณ์ของการประกอบสร้างความทรงจำร่วมทางสังคมมากขึ้น เพราะในกิจกรรมเหล่านี้มีองค์ประกอบของปัจจัยที่ช่วยเสริมให้เกิดความทรงจำในระดับสังคม ได้แก่ การแลกเปลี่ยนทางดนตรี และ การมีประสบการณ์ร่วมกันในช่วงเวลาขณะหนึ่ง

เมื่อใช้องค์ความรู้นี้ เป็นแนวทางในการวิเคราะห์รูปแบบของการประกอบสร้างความทรงจำร่วมผ่านเพลง จากชุดข้อมูลที่แยกเป็นประเด็น โดยอาศัยทฤษฎีองค์ประกอบของการเล่าเรื่อง ประกอบกับการสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับเบื้องหลังของกระบวนการสร้างคอนเสิร์ตดังกล่าวให้เกิดขึ้น ทำให้สามารถสรุปประเด็นที่ส่งผลกับการประกอบสร้างความทรงจำร่วมในกลุ่มของแฟนเพลง จากบริบทเชิงปัจเจกบุคคล และเชิงภาพรวมของกลุ่มบุคคล ได้ดังนี้

ในเชิงปัจเจกบุคคลนั้น สามารถกล่าวโดยสรุปได้จากการวิเคราะห์ควบคู่ไปกับชุดข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกแฟนเพลงที่มีโอกาสรับชมคอนเสิร์ตดังกล่าว ซึ่งกำหนดให้เป็นแฟนเพลงจากกลุ่มเดียวกันกับที่ได้รับสัญลักษณ์ท็อปแฟน (Top fans) ซึ่งปรากฏคำสัมภาษณ์ในผลการศึกษาท่อนำเรื่องการโยยหาอดีต ผลการศึกษาท่อนำ ชี้ให้เห็นว่า การโยยหาอดีตที่เกิดขึ้นกับแฟนเพลงที่มีความแตกต่างกัน เกิดขึ้นจากปัจจัยหลักที่เรียกว่า **ประสบการณ์ส่วนตัว (Personal Experience)** อันก่อให้เกิดชุดเรื่องราวของความทรงจำในอดีตผ่านเพลงนั้น ๆ โดยการศึกษาเพิ่มเติมพบว่าความรู้สึกหลังจากที่ได้นึกถึงภาพความทรงจำในอดีตผ่านเพลงของแฟนเพลง มีทั้งความรู้สึกเชิงบวก เช่น อิ่มเอมใจ มีความสุข และความรู้สึกเชิงลบ เช่น เสียใจ คิดถึง รู้สึกผิด แต่อารมณ์ดังกล่าวเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดความผูกพันผ่านเพลง จนกลายเป็นเพลงประจำตัวที่ตนเองชื่นชอบและตั้งใจมาฟังสดในคอนเสิร์ต

ประสบการณ์ส่วนตัวที่เกิดขึ้น ไม่ว่าจะเป็นในมุมแรงบันดาลใจที่มาจากผู้ประพันธ์ หรือ ที่มาจากแฟนเพลง ต่างสัมพันธ์กับองค์ประกอบของเนื้อเพลงเป็นหลัก เพราะเนื้อเพลงเป็นเครื่องมือสำคัญของผู้ประพันธ์เพลงที่สำคัญที่สุดในการถ่ายทอดมุ่งหมายของการเล่าเรื่องผ่านเพลง สัมพันธ์กับการอธิบายองค์ประกอบของเพลงจาก สุพิชญา แผ่นทอง ที่กล่าวว่า เนื้อร้อง เป็นส่วนที่บอกเรื่องราว และสื่อความหมายต่อผู้ฟังอย่างชัดเจนที่สุด เพราะเป็นภาษาที่มนุษย์เราใช้สื่อสาร (สุพิชญา แผ่นทอง, 2556) เมื่อนำมาพิจารณาคู่ไปกับส่วนที่ผู้วิจัยวิเคราะห์ไปข้างต้น จะเห็นว่าแฟนเพลงสามารถยกตัวอย่างประโยคในเนื้อเพลงที่ตนชื่นชอบเป็นพิเศษในแต่ละเพลง ด้วยเหตุผลที่มาจากความทรงจำในอดีต ที่ตนเองเคยมีส่วนร่วมเนื้อความที่ปรากฏในเพลงเหล่านั้นทั้งสิ้น การวิเคราะห์ความทรงจำร่วมในเชิงปัจเจกบุคคลยังสามารถสะท้อนผ่าน **รสนิยมส่วนบุคคล (Personal taste)** ในการฟังเพลง กล่าวคือ นอกจากแฟนเพลงจะชื่นชอบ

ชอบเพลงจากเนื้อหาที่ตรงกับประสบการณ์ชีวิต หรือ มีความเกี่ยวข้องกันในแง่มุมใดมุมหนึ่งกับตนเอง แต่ รสนิยมความชื่นชอบส่วนตัวในการฟังเพลงนั้น ๆ ก็นับเป็นอีกองค์ประกอบหนึ่งที่มีส่วนช่วยในการบันทึก ความทรงจำ และถูกตอกย้ำให้เกิดขึ้นอย่างชัดเจนในบรรยากาศโดยรวมของคอนเสิร์ต ซึ่งรสนิยมในการฟัง เพลง จะสัมพันธ์กับองค์ประกอบของเพลงอื่น ๆ นอกเหนือจากเนื้อเพลงเป็นหลัก อาทิ แนวเพลง, ทำนอง เพลง, จังหวะของเพลง, ท่อนอินโทรของเพลงที่เป็นที่จดจำ หรือ เสียงของเครื่องดนตรีที่ปรากฏบางท่อนที่ ประทับใจเป็นพิเศษ สิ่งเหล่านี้ส่งผลให้เกิดการประกอบสร้างความทรงจำร่วมในระดับปัจเจกบุคคล โดยเฉพาะแนวเพลงแบบซินธ์ป๊อปซึ่งเป็นหนึ่งในแนวเพลงที่มีเอกลักษณ์และโดดเด่นในเรื่องของการใช้เสียง สังเคราะห์ นับเป็นหนึ่งในรสนิยมของแฟนเพลงที่ชื่นชอบ ติดตามในตัวเพลงและศิลปิน และนำไปให้แฟน เพลงได้มีโอกาสมาอยู่ร่วมกันในสถานที่จัดแสดงคอนเสิร์ตได้สำเร็จ ดังส่วนหนึ่งจากบทสัมภาษณ์เชิงลึก เกี่ยวกับความชื่นชอบในแนวเพลงของผู้ประพันธ์เพลง ที่แสดงถึงรสนิยมส่วนตัวในการฟังเพลงก่อนที่จะ ถ่ายทอดไปสู่ผู้ฟังของ นะ โพลีแคท ธารณ และ ลิปตภัลลภ (แทน วงลิปตา) ที่พูดถึงรสนิยมส่วนตัวในการชื่นชอบแนวเพลง ซึ่งเป็นแรงบันดาลใจหลักที่ทำให้เกิดการประพันธ์เพลงแนวซินธ์ป๊อป ว่า

“ปกติผมกับไต้งจะฟังเพลงใกล้กันอยู่แล้ว อย่างผมจะฟัง แนวโซล 70, ป๊อป 80 ของไมเคิล แจ็กสัน ไต้งก็จะ ฟังแนว 80 แนวอิเล็กทรอนิกส์จำๆหน่อย หลังจากนั้นเพียวก็แนะนำวง Casiopea และ Yamashita Tatsuro ซึ่งเป็นแนวเพลงยุค 80s”

(นะ โพลีแคท บทสัมภาษณ์ออนไลน์จาก <https://th.anngle.org/j-lifestyle/napolycat.html>)

“อย่างพี่ข้าว (ปณิธิ เลิศอุดมธนา) ก็ฟัง เดอะบีทเทิลส์ (The Beatles) ที่กำลังดังในช่วงนั้นเยอะ หรือพวก ไมเคิล แจ็กสัน จากนั้นก็ส่งต่อมาแนวพังค์ (Punk) ของซินธ์ป๊อป อะไรพวกเนี่ย มันเลยเป็นแรงบันดาลใจ ส่วนหนึ่งในการตั้งโจทย์ แนวดนตรีของอั้งค์ ด้วยให้ได้กลิ่นเก่า ๆ ซึ่งพี่แทน พี่ข้าว พี่อั้งค์ เกิดมาพร้อมๆกับโดโจ ซิตีเลย เราเลยอยากทำให้เพลงแนวนี้เป็นหมุดหมายแรกของการทำเพลงด้วยกัน เพราะเราโตมาพร้อม ๆ กับ เพลงพวกเขาไว้รู้ พออั้งค์ชอบในแนวเพลงซินธ์ป๊อปประกอบไปอีก เราเลยเอาซินธิไซเซอร์มาแตกให้เพลงมันมี การเติบโต แล้วหุ้มแรงบันดาลใจจริง ๆ ของเราไว้อีกชั้นนึง”

(ธารณ ลิปตภัลลภ ผู้ประพันธ์เพลง สัมภาษณ์เชิงลึก)

ซึ่งสัมพันธ์กับรสนิยมในการฟังเพลงซินธ์ป๊อปจากแฟนเพลง จากส่วนหนึ่งของการสัมภาษณ์เชิงลึก ที่กล่าวว่า “เรามีเพลงของโพลีแคทที่ชอบมากอยู่แล้ว คือเพลง เพื่อนพระเอก (Goodfella) ส่วนตัวเราเป็นคนชอบจังหวะแบบนี้ กรูฟ (Groove) เพลงที่โยกเบา ๆ ยิ่งตอนได้ฟังในคอนเสิร์ตคือฟินมาก ๆ มันฟินสุด ๆ เพราะเหมือนในที่สุดก็ได้ฟังเพลงที่ชอบในคอนแล้วนะ”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ F นามสมมติ)

จากบทสัมภาษณ์ที่ยกตัวอย่างมาข้างต้น ทำให้เห็นว่า รสนิยมในการฟังเพลง เป็นส่วนเสริมหนึ่ง สำคัญที่สร้างโอกาสให้คนที่รักในแนวเพลงเดียวกัน ตลอดจนชื่นชอบในเพลงเดียวกัน ได้มาอยู่ร่วมกันใน บรรยากาศของคอนเสิร์ตของศิลปินที่ชื่นชอบ อีกทั้งแนวเพลงที่ชื่นชอบยังมีส่วนกระตุ้นให้เกิดการหวนคิดถึง ความทรงจำที่เคยเกิดขึ้นกับตนเอง ทำให้มีอารมณ์และความรู้สึกร่วมไปกับบรรยากาศของคอนเสิร์ตได้อย่าง สมบูรณ์มากขึ้น

อีกส่วนหนึ่ง ในเชิงภาพรวมของกลุ่มบุคคล เราพิจารณาในบริบทของงานคอนเสิร์ตที่ถูกจัดขึ้น ในสถานที่ที่และเวลาทำการแสดงที่แน่นอน การวิเคราะห์ความทรงจำร่วมในเชิงภาพรวมของกลุ่มบุคคล จึงสามารถสะท้อนผ่าน **กิจกรรมร่วม (Activities)** หรือ กิจกรรมในคอนเสิร์ตที่มีโอกาสได้ทำร่วมกัน ที่มีส่วนหลักในการประกอบภาพของความทรงจำที่ตราตรึงและประทับใจ โดยกิจกรรมที่ทำร่วมกัน สามารถแบ่งวิเคราะห์ออกได้เป็นสองประเด็น ได้แก่ กิจกรรมร่วมในเชิงสัญลักษณ์ และ กิจกรรมร่วมในเชิงรูปแบบความสัมพันธ์

กิจกรรมที่ก่อให้เกิดความประทับใจในเชิงสัญลักษณ์ คือ รูปแบบของกิจกรรมภายในคอนเสิร์ต ที่แสดงออกให้เห็นถึงความพร้อมเพรียง ตั้งใจปฏิบัติร่วมกันทั้งศิลปิน และแฟนเพลง ซึ่งจากการสัมภาษณ์เชิงลึกกับแฟนเพลงพบว่า คอนเสิร์ตของโพลิแคท และ วรันธร เปานิล มีกิจกรรมเชิงสัญลักษณ์ในรูปแบบที่คล้ายคลึงกัน อาทิ การเปิดแฟลชเพื่อสร้างบรรยากาศให้เห็นความสวยงามของทะเลดาว การชูป้ายแบนเนอร์เพื่อส่งกำลังใจให้แก่ศิลปินขณะร้องเพลงบนเวทีคอนเสิร์ต การร่วมร้องเพลงอย่างพร้อมเพรียงกันในห้องสำคัญของเพลง การสร้างโปรเจคพิเศษเพื่อเซอร์ไพรส์ (Surprised) ศิลปินระหว่างทำการแสดงในคอนเสิร์ต สิ่งเหล่านี้นำมาซึ่งช่วงเวลาอันน่าจดจำในคอนเสิร์ต สร้างความประทับใจให้แก่แฟนเพลงที่ได้มีโอกาสสัมผัสประสบการณ์การฟังเพลงที่รายล้อมไปด้วยผู้คนที่ยืนชอบเหมือนกัน

กิจกรรมร่วมในเชิงรูปแบบความสัมพันธ์ คือ การที่ผู้ชมได้รับประสบการณ์ในการฟังเพลงร่วมกับผู้อื่น ไม่ว่าจะเป็นรูปแบบความสัมพันธ์เชิงคนรัก เช่น แฟน คนคุย หรือ แฟนเก่า หรือ ความสัมพันธ์แบบเพื่อน หรือ ครอบครัว ต่างช่วยเสริมสร้างบรรยากาศในการฟังเพลงให้มีผู้ฟังมีอารมณ์ร่วมไปกับเนื้อหาของเพลงและภาพบรรยากาศความประทับใจที่อยู่ตรงหน้าได้ชัดเจนขึ้น โดยในระยะยาวสิ่งนี้จะถูกบันทึกไว้ในภาพความทรงจำซึ่งสอดคล้องกับการโยกย้ายอดีตที่เกิดจากรูปแบบความสัมพันธ์เมื่อเวลาของคอนเสิร์ตที่เกิดขึ้นได้ล่วงเลยไป แนวคิดนี้สอดคล้องกับส่วนหนึ่งที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกของแฟนเพลง ที่กล่าวว่า

“ความรู้สึกของคอนเสิร์ตครั้งนี้เราแอบปีมากคะ ได้ฟังเพลงที่ชอบ ได้เจอศิลปินที่รัก ที่สำคัญมันพิเศษเพราะได้ไปกับกลุ่มเพื่อนที่สนิทมากด้วยกันเป็นครั้งสุดท้าย เพราะหลังจากคอนเสิร์ตนี้ เพื่อนก็แยกย้ายกันไปเรียนต่อคะ ไม่ได้ไปคอนกับเพื่อนกลุ่มนี้อีกเลย”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ F นามสมมติ)

“ในคอนโพลิแคท ตอนนั้นอินเพลงเวลาเธอยิ้มเป็นพิเศษ เพราะว่าได้ไปกับแฟน ได้ไปร้องกับพีนะ บนเวทีเป็นภาพที่ประทับใจมาก ๆ”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ D นามสมมติ)

จากผลการศึกษาของการวิเคราะห์หัตถ์เนื้อหาประกอบการสัมภาษณ์พบว่า มีปัจจัยภายนอกที่สามารถกระตุ้นให้เกิดการระลึกถึงภาพความทรงจำร่วมแบบวนซ้ำ จากสิ่งที่สัมพันธ์และเชื่อมโยงกับบรรยากาศของคอนเสิร์ตกับคนหมู่มากที่ได้รับประสบการณ์ในลักษณะเดียวกัน อาทิเช่น ของที่ระลึกในงาน (Official Goods) ที่แฟนเพลงมีโอกาสได้ใช้ภายในคอนเสิร์ต, ป้ายแบนเนอร์, ของที่ระลึกภายในงานคอนเสิร์ต รวมไปถึงเครือข่ายสังคมออนไลน์ที่เอื้อให้เกิดการบันทึกภาพความทรงจำของคอนเสิร์ตในรูปแบบต่าง ๆ สิ่งนี้สัมพันธ์กับหลักทางนิเทศศาสตร์ที่ชื่อว่า UGC หรือ User Generated Content กล่าวคือ

ศิลปิน และ แฟนเพลงต่างล้วนมีเครื่องมือทางสื่อสังคมออนไลน์อยู่ในมือของตนเอง ซึ่งนับเป็นพฤติกรรมโดยทั่วไปของสังคมปัจจุบัน ที่มีการสร้างและเผยแพร่สื่อต่าง ๆ ตามช่องทางออนไลน์ เมื่อพิจารณาในบริบทของงานคอนเสิร์ต เรามักเก็บภาพความประทับใจของงานผ่านการโพสต์ (Post) หรือ แชร์ (Share) ในช่องทางออนไลน์ของเรา สิ่งเหล่านี้คือหนึ่งในกระบวนการที่สามารถกระตุ้นให้เกิดการประกอบสร้างความทรงจำร่วมแบบวนซ้ำ ให้แฟนเพลงได้มีโอกาสกลับมาสัมผัสกับบรรยากาศของคอนเสิร์ตที่จบไปแล้วได้อีกครั้ง แนวคิดนี้สอดคล้องกับส่วนหนึ่งของบทสัมภาษณ์เชิงลึกที่ได้จากแฟนเพลง ที่กล่าวว่า

“เราคิดถึงคอนเสิร์ตครั้งนี้เกือบทุกครั้งที่มีการแจ้เตอนในเฟสบุ้ค มันเหมือนเป็นความทรงจำที่ย้อนมาให้เราคิดถึงปีละครั้งสองครั้ง ถ้าเราบังเอิญไปเจออะไรที่เราไปมาวันนั้น พอมันโพสต์มันแจ้เตอนมามันก็จะวนไปคิดถึงวันนั้น ที่ได้ไปคอนเสิร์ต จำเพลงอาวรณ์ที่ชอบที่สุดได้ รู้ว่าตัวเองรู้สึกยังง ใจ ได้กลับไปทบทวนตัวเองว่าเราเมื่อก่อนมันรู้สึกยังง ใจ”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ E นามสมมติ)

“ความทรงจำวันนั้นมันย้อนขึ้นมาตอนเห็นแจ้เตอน On This Day ค่ะ แล้วก็โพสต์เก่า ๆ ที่เราเคยโพสต์ไว้หลังจากไปคอนมา ทั้งแคปชั่น (Caption) ทั้งแฮชแท็ก (Hashtag) มันแทนความรู้สึกเราที่เรียล ๆ ในคอนตอนนั้นเลย ได้กลับมาอ่านอีกทีก็ทำให้นึกคิดถึงความสุขในคอนวันนั้นอีกครั้ง ยังจำโพสต์เพื่อนที่ไปด้วยกันได้เลย เพราะเพื่อนเราก็โพสต์ต่อจากเราหลังจากจบคอนเหมือนกัน”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ F นามสมมติ)

ไม่เพียงแต่มุมมองของแฟนเพลงเท่านั้น แต่ในช่องทางโซเชียลมีเดียของศิลปินเอง ก็นับเป็นหนึ่งในเครื่องมือที่ช่วยเปิดโอกาสให้เกิดการสร้างสื่อต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการโพสต์ภาพความทรงจำเพื่อให้เห็นถึงบรรยากาศที่มีร่วมกับแฟนเพลงในวันคอนเสิร์ตนั้น หรือการตอบโต้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับแฟนเพลง

สิ่งนี้สามารถกระตุ้นให้แฟนเพลงได้มีโอกาสย้อนกลับไปคิดถึงประสบการณ์ที่เคยมีส่วนร่วมกับผู้อื่นในคอนเสิร์ตซ้ำในห้วงความคิดของตนเอง เพราะช่วงเวลาในคอนเสิร์ตคือพื้นที่ของความทรงจำที่เกิดขึ้นร่วมกันของบุคคล ทั้งศิลปิน และ แฟนเพลง โดยเมื่อใดก็ตามที่มีการกระตุ้นด้วยปัจจัยต่าง ๆ ข้างต้น เราทุกคนก็สามารถเรียกคืนภาพของช่วงเวลาแห่งความสุข และเกิดการถวิลหาแบบวนซ้ำภาพช่วงเวลาที่มีคุณค่าในอดีตได้อีกครั้ง

โดยหากพิจารณาถึงประเด็นของการประกอบสร้างความทรงจำร่วมที่เชื่อมโยงกับยุค 80s โดยอาศัยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหาเกี่ยวกับสื่อบันทึกการแสดงสดของทั้งสองศิลปินข้างต้น แสดงให้เห็นถึงแนวคิด (Concept) ที่มีความเกี่ยวข้องกับองค์ประกอบของความเป็น 80s โดยสรุปประเด็นตามกรอบแนวคิดของแนวเพลงและสภาพสังคมในช่วงยุค 80s ในฝั่งสากลและประเทศไทย ที่ปรากฏในบทที่ 2 ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ในหัวข้อย่อยที่ 2.3.2 ได้ผลการศึกษาดังนี้

1) การนำเสนอผ่านผลงานเพลง

จากแหล่งข้อมูลบทสัมภาษณ์ออนไลน์ของนะ โพลีแคท และ การสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ประพันธ์เพลงของวรินทร์ เปานิล ได้แก่ แทน ธารณ ลิปตภัสลภ และ ข้าว ปณิธิ เลิศอุดมธนา ทำให้ทราบว่า การเรียบเรียงบทเพลงในการทำการแสดงก่อน และ หลัง มีความสำคัญสอดคล้องกับคอนเซ็ปต์หลักของคอนเสิร์ตที่วางไว้ตั้งแต่ต้น กระบวนการในขั้นตอนเหล่านี้ มีอิทธิพลอย่างมากกับการสร้างความประทับใจแก่กลุ่มแฟนเพลงหลายพันชีวิตที่เข้ามาร่วมสนุกสนานในคอนเสิร์ต โดยโพลีแคททำการเปิดการแสดงด้วยเพลงที่ย้อนกลับไปตั้งแต่ผลงานเพลงในอัลบั้มแรก คือ เพลงจะเอาอะไร เพื่อให้แฟนเพลงที่ติดตามวงมาตั้งแต่ในช่วงแรก เกิดความประทับใจ และอีกนัยหนึ่งคือการนำเสนอให้เห็นว่า โพลีแคทที่ประสบความสำเร็จและได้รับความนิยมมากมายในปัจจุบันนั้น มีจุดเริ่มต้นมาจากเพลงใด

ในขณะที่คอนเสิร์ตของวรินทร์ เปานิล เลือกใช้เพลง INK ที่สื่อเนื้อหาถึงการเชิญชวนให้ผู้ฟังละทิ้งชีวิตที่วุ่นวาย และไปสนุกสนานไปกับบรรยากาศของคอนเสิร์ตที่กำลังจะเกิดขึ้น

ข้อสังเกตสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการสร้างบรรยากาศให้แฟนเพลงเข้าถึงองค์ประกอบของเพลงในช่วงยุคเก่าของไทย คือ การเลือกนำเสนอผลงานเพลงเก่าที่ได้รับความนิยมในอดีต มาแสดงหรือขับร้องใหม่อีกครั้งร่วมกับแขกรับเชิญ สำหรับคอนเสิร์ตโพลีแคท พบเพลงเก่าที่นิยมในช่วงต้นยุค 90s ถึงต้นปี 2000s ของไทย ได้แก่ เพลง ขอคืน จากบอยสเก๊าท์ (พ.ศ. 2536) ขับร้องใหม่โดย ไต้ โพลีแคท และ เพลง คินที่ดาวเต็มฟ้า (พ.ศ. 2556) ขับร้อง ร่วมกับปราโมทย์ วิเลปะนะ โดยส่วนของคอนเสิร์ต วรินทร์ เปานิล เลือกใช้เพลง เหนื่อยใจ จาก XL step (พ.ศ. 2538) กลับมาร้องใหม่อีกครั้งร่วมกับ บิวกิ้ง พุฒิพงศ์ อัสสรตันกุล

ถึงแม้ว่าเพลงดังกล่าวจะจัดเป็นผลงานที่ได้รับความนิยมในช่วง ยุคหลังของเพลงไทยในปี 80s แต่การหยิบยกเพลงเก่าขึ้นมาร้องใหม่อีกครั้ง แทนผลงานเพลงไทยในกระแสหลักที่กำลังเป็นที่นิยมนั้น แสดงให้เห็นในเบื้องต้นว่า คอนเสิร์ตที่ถูกจัดขึ้น ‘ศิลปินให้ความสำคัญกับช่วงเวลาในอดีต’ ที่ต้องการสื่อสารผ่านเพลงมากพอสมควร ประกอบกับแฟนเพลงที่เข้าร่วมคอนเสิร์ตประกอบไปด้วยหลากหลายช่วงวัย การคัดเลือกเพลงที่ได้รับความนิยมในยุคเก่า จะทำให้แฟนเพลงที่มีประสบการณ์การใช้ชีวิตในช่วงที่เพลงเหล่านั้น มีอารมณ์ร่วมไปกับบรรยากาศของคอนเสิร์ต และสามารถเชื่อมโยงประสบการณ์ที่เคยมีร่วมกับเพลงนั้นในอดีตได้

2) การนำเสนอผ่านองค์ประกอบของเวทีหลัก และบรรยากาศโดยรวม

ภาพรวมในการสร้างสรรค์องค์ประกอบของฉาก และ เวทีที่ใช้ในการแสดง จากทั้งสองคอนเสิร์ตเลือกใช้โทนสีส้มที่ฉูดฉาดจัดจ้าน ในบางเพลงเลือกใช้เป็นโทนสีเมทัลลิก หรือ ขาวดำแบบมินิมอล (Minimal) ร่วมกับสัญลักษณ์ทางเรขาคณิต องค์ประกอบเหล่านี้แสดงให้เห็นถึงเอกลักษณ์ของศิลปะที่มีความโดดเด่นอย่างมากในยุค 80s ซึ่งสอดคล้องกับบทความเรื่อง Colors through time: บอกเล่าชีวิต ผ่านเทรนด์สีแห่งยุค (ปรางวลัย พูลทวี, 2018) ที่กล่าวว่า สีในยุค 80s สะท้อนให้เห็นความบันเทิงของอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ผ่านเฉด สีสังเคราะห์เป็นหลัก นอกจากนี้อาจพบโทนสีแบบนีออน ที่ปรากฏในฉาก

หลังของบางช่วงในคอนเสิร์ตของ โพลีแคทร่วมด้วย โดยเอกลักษณ์ของโทนสีในช่วงปี 80s สามารถนำเสนออัตลักษณ์ (Identity) ของบุคคลที่ต้องการเรียนรู้ความแปลกใหม่ เพื่อหน่ายความซ้ำซากจำเจจากยุคเก่า

นอกจากนี้ในเพลง ความลับมีในโลก (Secret) จากศิลปิน วรินทร์ เปานิล มีการออกแบบบรรยากาศโดยรอบของเวทีด้วยฟลอร์เต้นรำกลางคืน มีการประดับดวงไฟกลมโตให้แสงสีสันทไสไปตามจังหวะเพลง ที่บริเวณตรงกลางของเพดานฮอลล์คอนเสิร์ต สิ่งนี้คล้ายกับการจำลอง ไนท์คลับ (Night club) ซึ่งเป็นสถานที่ที่ได้รับความนิยมอย่างมากในสังคมไทยในช่วงยุค 80s เนื่องจากในยุคนั้นมีแหล่งบันเทิงที่ใช้ในการพักผ่อนหย่อนใจค่อนข้างน้อย ทำให้ผู้คนส่วนใหญ่นิยมบริโภคสื่อบันเทิงจากการชมภาพยนตร์ในโรงหนัง และ ฟังเพลงสังสรรค์ช่วงค่ำคืนจากไนท์คลับเป็นหลักแทน

3) การนำเสนอผ่านองค์ประกอบของเครื่องแต่งกาย

จากการวิเคราะห์ตัวบทข้างต้น เห็นได้ชัดว่าเครื่องแต่งกายของศิลปินโพลีแคท ได้รับอิทธิพลมาจากสไตล์ของเสื้อผ้าที่นิยมในช่วงยุค 80s สังเกตจากการสวมใส่เสื้อเชิ้ตแขนยาวที่ได้รับความนิยมในกลุ่มชายไทยช่วงยุค 80s ซึ่งได้รับอิทธิพลมาแฟชั่นในฝั่งตะวันตก ประกอบกับการเลือกใส่สูทแบบกึ่งทางการที่มีลวดลายและ เชิ้ตแขนยาวพิมพ์ลายของ นะ โพลีแคท ในช่วงกลางของคอนเสิร์ต ยิ่งเสริมให้เห็นเอกลักษณ์ของการแต่งกายที่วัยรุ่นนิยมมากในช่วงยุคนั้นได้เป็นอย่างดี

การนำเสนอความเป็น 80s ผ่านการแต่งกายของโพลีแคท จึงเปรียบเสมือนเป็นการนำเสนออัตลักษณ์ หรือ ความเป็นตัวตน (Identity representation) ของวงให้เป็นที่ประจักษ์ในฐานะศิลปินแนวเพลงซินธ์ป๊อปที่มีเสน่ห์ของกลิ่นอายความเก่า ให้แฟนเพลงได้รับรู้และจดจำมาเสมอ

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

วิทยานิพนธ์ เรื่อง “การโหยหาอดีตและการประกอบสร้างความทรงจำร่วมในแนวเพลงซินธ์ป๊อปของโพลีแคท และ วรันธร เปานิล” มีวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. เพื่อศึกษากลวิธีการนำเสนอ การโหยหาอดีตจากเพลงของวงโพลีแคท และ วรันธร เปานิล
2. เพื่อวิเคราะห์การประกอบสร้างความทรงจำร่วมจากเพลงวงโพลีแคท และ วรันธร เปานิล

ผู้วิจัยใช้กระบวนการในการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ประกอบไปด้วย การวิจัยจากแหล่งข้อมูลประเภทเอกสาร ได้แก่ บทเพลงของศิลปินโพลีแคท และวรันธร เปานิล จากแพลตฟอร์มออนไลน์ เอกสารเกี่ยวกับแรงบันดาลใจในการทำเพลง (Diary of ink) ในอัลบั้ม INK ของศิลปิน วรันธร เปานิล เอกสารบทสัมภาษณ์ในการประพันธ์เพลงจากฐานข้อมูลของค่ายเพลง สมอลล์รูม (Small room) บทสัมภาษณ์ออนไลน์เกี่ยวกับมุมมองการประพันธ์เพลงของศิลปินโพลีแคท และ วรันธร เปานิล ร่วมกับกระบวนการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ประพันธ์เพลง และ กลุ่มแฟนเพลงที่ได้รับสัญลักษณ์ ท็อปแฟน (Top fans) จากช่องทางเฟซบุ๊กของ โพลีแคท จำนวน 10 คน และ วรันธร เปานิล จำนวน 10 คน พร้อมทั้งสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้เชี่ยวชาญทางด้านดนตรีและสังคมศึกษา เพื่อให้ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์และอภิปรายผล ความสำคัญของแนวเพลงซินธ์ป๊อป ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของอุตสาหกรรมเพลงไทยในมิติของวิชาการและสังคม ในส่วนของการประกอบสร้างความทรงจำร่วม ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ตัวบท (Textual analysis) จากแหล่งข้อมูลสื่อบันทึกการแสดงสด Polycat I WANT YOU concert ของศิลปินโพลีแคท และ บันทึกการแสดงสด INKSYLAND ดินแดนขี้ใจ คอนเสิร์ต ของศิลปินวรันธร เปานิล พร้อมทั้งสัมภาษณ์เชิงลึกกับแฟนเพลงในกลุ่ม ท็อปแฟน ที่ได้มีโอกาสเข้าร่วมคอนเสิร์ตดังกล่าวในวันเวลาที่แสดงจริง เพื่อนำมาประกอบการวิเคราะห์ผลให้ถูกต้อง และครอบคลุมทุกมิติมากที่สุด

รวมถึงผู้วิจัยได้เข้าร่วมเป็นผู้สังเกตการณ์ จากการเป็นผู้เข้าชมคอนเสิร์ต ของศิลปินโพลีแคท และวรันธร เปานิล ในบางโอกาสที่เหมาะสม เพื่อนำมาเป็นส่วนหนึ่งของข้อมูลใช้ประกอบในการวิเคราะห์ผลต่อไป

จากการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ และประเมินผลทั้งหมด สามารถสรุปผลการวิจัย อภิปราย และมีข้อเสนอแนะต่าง ๆ ในวิทยานิพนธ์เรื่องนี้ ดังต่อไปนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.1.1 กลวิธีการนำเสนอ การโหยหาอดีตจากเพลงของวงโพลีแคท และ วรันธร เปานิล

การโหยหาอดีต (Nostalgia) เป็น ปรากฏการณ์ที่ทำให้มนุษย์เข้าใจเกี่ยวกับวิธีในการมองโลก โดยเน้นความสำคัญของจินตนาการและอารมณ์ความรู้สึกของผู้คนใน ‘ปัจจุบันขณะ’ ที่มีต่ออดีตอันผ่านพ้นไปแล้ว (พัฒนา กิตติอาษา, 2546) โดยเราทุกคนต่างมีความทรงจำในอดีตที่เกี่ยวข้องกับตนเองและผู้อื่นในแง่มุมที่ต่างกันไป แต่สิ่งหนึ่งคือการโหยหาอดีตยังคงเป็นสิ่งสำคัญท่ามกลางความก้าวหน้าที่ทันสมัย คือ การเป็นกลไกสำคัญที่ทำให้มนุษย์สามารถเป็นตัวของตัวเอง รวมถึงอัตลักษณ์เฉพาะตัวที่ทำให้เรา

สามารถยืนหยัดในสังคมโลกที่เต็มไปด้วยความหลากหลายทางความคิด รวมถึงการเปลี่ยนผ่านทางวัฒนธรรมอย่างต่อเนื่อง

บทเพลงเป็นสื่อสร้างสรรค์ประเภทหนึ่งที่สามารถเล่าเรื่อง ถ่ายทอด เรื่องราวในอดีตที่เคยเกิดขึ้น อันสามารถยึดโยงกับความรู้สึกของเราให้ย้อนกลับไปสัมผัสและเติมเต็มช่วงเวลาที่มิคุณค่าเหล่านั้น หากพิจารณาในแง่นี้ บทเพลงจึงไม่ได้มีคุณูปการทางด้านการเป็นสื่อกลางที่สร้างความจรรโลงใจอย่างเดียว แต่มีคุณค่าในการเยียวยาความเจ็บช้ำจากปัจจุบันด้วยการปลอบประโลมที่อบอุ่นจากช่วงเวลาในอดีตของมนุษย์ได้

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้ทำการศึกษาทฤษฎีในการนำเสนอการโหยหาอดีตผ่านแนวเพลงซินธ์ป๊อป จากศิลปินโพลีแคท และ วรันธร เปานิล ที่ถือว่าได้รับความนิยมในวงกว้างจากฐานแฟนเพลงที่เพิ่มมากขึ้นในปัจจุบัน ถึงแม้ในอดีตแนวเพลงนี้จะมีต้นกำเนิดจากสถานะแนวเพลงทางเลือกเฉพาะกลุ่ม แต่บริบทของแนวเพลงซินธ์ป๊อปในไทยได้รับความนิยมมากขึ้นจนกลายเป็นแนวเพลงกระแสหลัก (Main streaming) ได้สำเร็จเสน่ห์ของแนวเพลงซินธ์ป๊อปที่น่าสนใจในบริบทของสังคมปัจจุบัน คือการที่ศิลปินนำเอาความเก่าแบบ 80s มาสร้างเอกลักษณ์ให้เกิดในเพลงของตนเอง ดังนั้น เราจึงต้องการศึกษาการเชื่อมโยงปรากฏการณ์โหยหาอดีตที่เกิดขึ้นผ่านแนวเพลงนี้ว่ามีกลวิธีเพื่อนำเสนอให้แฟนเพลงสามารถยึดโยงตนเองเข้ากับปรากฏการณ์นี้ได้อย่างไร

ในกระบวนการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้แสดงผลการศึกษาองค์ประกอบของการสร้างสรรค์เพลงซินธ์ป๊อป ซึ่งประกอบด้วย เนื้อเพลง (Lyrics) คีตประพันธ์ (Form) จังหวะ (Tempo) และสีนเสียง (Tone color) เพื่อนำไปสู่การนำเสนอแบบแผนในการประพันธ์เพลง ในมิติของกลวิธีการนำเสนอการโหยหาอดีต โดยสามารถสรุปผลแยกตามองค์ประกอบของเพลง ได้ดังนี้

ส่วนของเนื้อเพลง จากการวิจัยเห็นได้ชัดว่า การสื่อสารทางด้านภาษาที่ปรากฏในเนื้อเพลงสามารถถ่ายทอดเนื้อหาของการโหยหาอดีตจากมุมมองของผู้ประพันธ์เพลงไปสู่แฟนเพลงได้ชัดเจนที่สุดกว่าองค์ประกอบอื่น โดยเนื้อหาจากเพลงที่ผู้ประพันธ์ของโพลีแคท และ วรันธร เปานิล มุ่งถ่ายทอดผ่านแนวเพลงซินธ์ป๊อปสามารถสรุปได้เป็น 2 ประเด็นใหญ่ ได้แก่ มุมมองเกี่ยวกับเรื่องราวความรัก และ ช่วงเวลาที่สำคัญของชีวิต หากพิจารณาในแง่มุมมองของเนื้อหาที่สะท้อนเกี่ยวกับการโหยหาอดีตผ่านประเด็นข้างต้น จะเห็นได้ว่าผู้ประพันธ์เลือกถ่ายทอดเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องราวความรักแบบไม่สมหวังเป็นส่วนใหญ่ ดังนั้นรูปแบบการนำเสนอจึงเป็นความสัมพันธ์ที่เคยเกิดขึ้นมาแล้วในอดีตในรูปแบบของแบบของ การแอบรักเพื่อน หรือ ความสัมพันธ์แบบคนรักที่ต้องเลิกรากันไป นำมาซึ่งความรู้สึกอัดอั้นตันใจไม่สามารถบอกความรู้สึกที่แท้จริงในใจออกไปให้อีกฝ่ายรับรู้ รวมไปถึง ความเศร้า เสียใจ ที่ตนเองยังคงยึดติดอยู่กับความเจ็บปวดในอดีตที่ไม่สามารถกลับไปแก้ไขได้ เมื่อพิจารณาการวิเคราะห์เชิงเนื้อหาจะเห็นได้ว่า โพลีแคทโดดเด่นในการถ่ายทอดแง่มุมความรักผิดหวัง ที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์แบบเพื่อนเป็นหลัก ในขณะที่ วรันธร เปานิล โดดเด่นในการถ่ายทอดแง่มุมความรักที่เสียใจจากความสัมพันธ์แบบตนเองที่ไม่สมหวังในความรักเป็นหลักมากกว่า

การถ่ายทอดเนื้อหาอีกหนึ่งประเด็น คือ ช่วงเวลาที่สำคัญของชีวิต โดยตัวบทเพลงของทั้งสองศิลปิน ได้เล่าเรื่องราวเกี่ยวกับช่วงจังหวะเวลาสำคัญ ที่มีอิทธิพลต่อชีวิตของคนเรา ยกตัวอย่าง ช่วงชีวิตในวัยเด็ก ความสนุกสนานไปกับความทรงจำในวัยเรียน หรือ ช่วงเวลาที่แสนเศร้าของการสูญเสียบุคคลที่มีความสำคัญในชีวิตไป ในนัยหนึ่งสะท้อนให้เห็นว่า สิ่งเหล่านี้ไม่ได้เป็นเรื่องไกลตัวของเราแต่อย่างใด แต่กลับ

เป็นสิ่งที่มนุษย์เกือบทุกคนต้องเคยประสบโดยตรงมากับตนเองทั้งสิ้น เนื้อหาที่เกิดขึ้นในประเด็นนี้จึงยึดโยงอยู่กับปัจจัยอันนำไปสู่การโยยหาอดีตที่เรียกว่า ประสบการณ์จากการใช้ชีวิต (Lived experience) สอดคล้องกับคำอธิบายของ นักปรัชญาชาวเยอรมัน วิลเลียม ดิลไธ (Wilhelm Dilthey, 1833 - 1991) ที่อ้างถึงมโนทัศน์เกี่ยวกับประสบการณ์ว่า “ความจริงมีอยู่สำหรับตัวเรา เฉพาะข้อเท็จจริงของจิตสำนึกที่เกิดจากประสบการณ์ภายใน” นอกจากนี้บัวร์เนอร์ ยังชี้ให้เห็นว่าประสบการณ์จากการใช้ชีวิตเป็นสิ่งเฉพาะตัวของบุคคล มนุษย์ไม่เพียงแต่เป็นผู้กระทำให้เกิดการสะสมปรากฏการณ์นั้นในตนเอง แต่ยังถูกล้อมหลอมตัวตนจากการกระทำนั้นไปในคนเดียวอีกด้วย เมื่อนำมาพิจารณากับช่วงเวลาที่สำคัญในชีวิต จากการถ่ายทอดเนื้อหาผ่านเพลงข้างต้น จะเห็นได้ว่าแม้เหตุการณ์เหล่านั้นที่เกิดขึ้นจะเต็มไปด้วยอารมณ์และความรู้สึกเชิงบวกหรือลบเพียงใด แต่สิ่งเหล่านี้ก็เป็นส่วนสำคัญในการประกอบสร้างตัวตนของเราให้เป็นเราจนถึงทุกวันนี้ (พัฒนา กิตติอาษา, 2546)

จากนั้นในส่วนของการรับรู้เนื้อหา อันนำไปสู่การโยยหาอดีตของแฟนเพลงที่ทำการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่าโดยส่วนมาก มีการรับรู้ประเด็นอันไปสู่การโยยหาอดีตที่ ‘ตรงกัน’ กับผู้ประพันธ์ โดยได้ข้อสรุปว่าการโยยหาอดีตที่เกิดขึ้นผ่านเพลงทั้งในมุมมองของผู้ประพันธ์และแฟนเพลงที่เกิดขึ้น โดยส่วนมากตรงกับ กลุ่มที่ 1 คือ การโยยหาอดีตที่เกิดขึ้นจากอารมณ์และความรู้สึก (Emotional and feeling) มากที่สุด รองลงมาคือกลุ่มที่ 2 การโยยหาอดีตที่เกิดขึ้นจากสถานะความสัมพันธ์ (Relationships) และ กลุ่มที่ 3 การโยยหาอดีตที่เกิดขึ้นจากสถานการณ์ (Situation) ตามลำดับ สิ่งนี้ชี้ชัดให้เห็นแฟนเพลงให้ความสำคัญกับตัวแปรทางด้านอารมณ์และความรู้สึกของตนเองที่มีต่อเหตุการณ์ที่เคยเกิดขึ้นในอดีต เนื่องจากปัจจัยในเรื่องของอารมณ์และความรู้สึกเป็นสิ่งสำคัญที่สามารถขับเคลื่อนแรงบันดาลใจในการใช้ชีวิตของมนุษย์ กล่าวคืออารมณ์และความรู้สึกที่โยยหาในเชิงบวก สอดคล้องกับงานวิจัยเรื่องการโยยหาอดีตผ่านเพลง 90s ของธัญพร เสงวิวัฒนาอาภา ที่กล่าวว่าความรู้สึกโยยหาอดีตประเภทหย่อนใจ (Play) สามารถเติมเต็มส่วนที่ขาดหายไปในชีวิตประจำวันของมนุษย์และทำให้เกิดความรู้สึกกับตัวตนของตนเองในเชิงบวกได้ (ธัญพร เสงวิวัฒนาอาภา, 2564)

การโยยหาอดีตที่เกิดขึ้น ยังเปรียบเสมือนพลังชีวิตที่สามารถกระตุ้นให้เราเกิดความซาบซึ้งถึงช่วงเวลาที่ผ่านมาแล้วในอดีต และในอีกทางหนึ่ง สามารถสร้างให้เกิดการรับรู้ เรื่องคุณค่าของตนเองและความรู้สึกขอบคุณสำหรับการมีชีวิตอยู่ในปัจจุบัน เช่นกันกับการโยยหาในเชิงลบที่รู้สึกทุกข์ หรือ ทรมานไปกับเหตุการณ์ในอดีตที่ผ่านมาจนทำให้เกิดบทเรียนสอนใจในการใช้ชีวิต มาปรับใช้ให้ชีวิตมีความสุขมากขึ้นในปัจจุบัน ซึ่งสิ่งเหล่านี้เกิดจากตัวแปรเรื่องของอารมณ์และความรู้สึกที่ส่งผลต่อชีวิตและความเป็นอยู่ของมนุษย์เราทั้งสิ้น

เมื่อวิเคราะห์ในส่วนของภาษาที่ใช้ในการถ่ายทอดเนื้อหาผ่านแนวเพลงซินธ์ป๊อป ได้ข้อสรุปว่า ทั้งศิลปินโพลีแคท และ วรินทร์ เปานิล มีการใช้กลวิธีเชิงวรรณศิลป์เป็นเครื่องมือในการประพันธ์เพลง เพื่อให้เกิดการขยายความอย่างชัดเจนตรงประเด็น และสามารถสื่อความหมายแก่ผู้ฟังได้อย่างครบถ้วน ส่วนในเชิงของทำเนียบภาษา พบว่า โดยส่วนมากผู้ประพันธ์เลือกใช้ระดับภาษาไม่เป็นทางการ มานำเสนอผ่านเพลงมากที่สุด เนื่องจากเป็นระดับภาษาที่ไม่ต้องอาศัยการตีความที่ซับซ้อนมากเกินไปนัก ผู้ฟังสามารถรับรู้ได้อย่างตรงไปตรงมา ในขณะเดียวกันก็เป็นการลดช่องว่างความเป็นทางการทางภาษา เพื่อเปิดโอกาส

ให้แฟนเพลงเข้าถึงจุดประสงค์หลักในการเล่าเรื่องผ่านเพลงนั้น ๆ ได้อย่างสนิทใจและตรงประเด็น ซึ่งง่ายต่อการเชื่อมโยงอารมณ์และความรู้สึกของตนเองผ่านปรากฏการณ์โหยหาอดีตได้

นอกจากนี้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกับแฟนเพลงยังพบว่า การโหยหาอดีตที่เกิดขึ้นจากองค์ประกอบของเนื้อเพลง สามารถสร้างการรับรู้และตระหนักถึงการมีตัวตนของตนเองในอดีตและปัจจุบันของแฟนเพลงได้ กล่าวคือ แฟนเพลงไม่เพียงแต่สามารถเชื่อมโยงเรื่องราวของตนเองให้ตรงตามเนื้อหาที่เนื้อเพลงถ่ายทอด และเกิดการโหยหาช่วงเวลาที่ผ่านมาเท่านั้น แต่ยังสามารถ ‘สะท้อนความเป็นตัวเองจากอดีตจนถึงปัจจุบัน’ ผ่านเพลงได้ ยกตัวอย่าง เพลงภักดี (Faith) ของโพลีแคท ที่เล่าถึงความจงรักภักดีต่อรักที่ไม่สมหวังของตนเอง ไม่มีทางยอมตัดใจแม้รู้ว่าตนเองจะไม่ใช่ม้าที่ถูกเลือกในความสัมพันธ์ครั้งนี้ แต่แฟนเพลงบางท่านสามารถเชื่อมโยงบทบาทของการเป็นผู้จงรักภักดี ในฐานะแฟนเพลงที่มีต่อศิลปินด้วยความเต็มใจ ซึ่งส่วนทางมุมมองความรักเชิงลบที่ไม่สมหวังแบบในเนื้อหาของเพลง สิ่งนี้ทำให้แฟนเพลงตระหนักถึงคุณค่าของตนเอง รวมถึงการซาบซึ้งไปกับช่วงเวลาที่มีความสุขที่ได้มีร่วมกับศิลปินตั้งแต่อดีตมาจนถึงปัจจุบัน โดยพบว่าปัจจัยที่ช่วยเสริมให้แฟนเพลงเกิดความตระหนักในตัวตนของตนเอง เกิดขึ้นจากแรงบันดาลใจสำคัญที่ได้รับจากศิลปินเป็นหลัก

องค์ประกอบของเพลงในส่วนที่เป็น คีตประพันธ์ (Form), จังหวะ (Tempo) และสีสันทันของเสียง (Tone color) เป็นส่วนประกอบของเพลงสำคัญที่ทำให้บทเพลงมีความสมบูรณ์ และสามารถเชื่อมโยง ‘อารมณ์และความรู้สึก’ ให้เกิดแก่แฟนเพลงเพื่อนำไปสู่การโหยหาอดีตได้ โดยจากผลการศึกษาในขั้นแรกได้ข้อสรุปว่า เนื้อเพลงเป็นองค์ประกอบหลักของเพลง ที่ทำให้แฟนเพลงเกิดการรับรู้เนื้อหาที่ผู้ประพันธ์เพลงต้องการสื่อสารอันนำไปสู่การเชื่อมโยงประสบการณ์ในอดีตผ่านเพลง หลังจากนั้นผู้วิจัยต้องการศึกษาอิทธิพลขององค์ประกอบอื่นในแนวเพลง ถึงมิติในการส่งเสริมความโหยหาอดีตที่เกิดขึ้นแก่ผู้ฟัง จึงทำการวิเคราะห์ผลสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการประพันธ์เพลง ร่วมกับข้อมูลเชิงเอกสารในรูปแบบบทสัมภาษณ์ออนไลน์เพื่อทำความเข้าใจแรงบันดาลใจและรายละเอียดในการสื่อสารผ่านเพลงอย่างถูกต้องและครอบคลุมวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ซึ่งท้ายที่สุดสามารถสังเคราะห์แบบแผนในการสร้างสรรค์เพลงซินธ์ป๊อปจากชุดข้อมูลที่ผ่านการวิเคราะห์ ได้ดังนี้

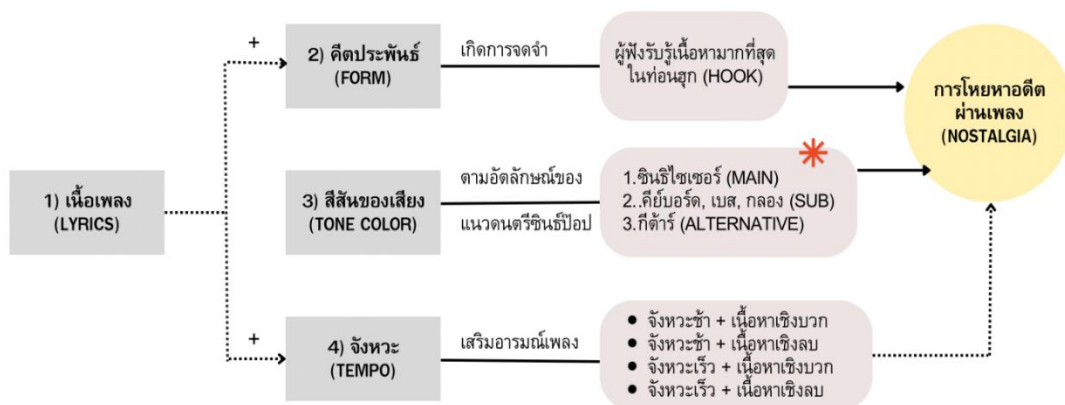

Figure 47 แบบแผนในการสร้างสรรค์เพลงซินธ์ป๊อปจากการวิเคราะห์ในเชิงตัวบท ร่วมกับการสัมภาษณ์เชิงลึก

รูปที่ 47 เป็นผลลัพธ์จากการรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ตัวบท ร่วมกับการสัมภาษณ์ มุมมองของผู้ประพันธ์เพลงและแฟนเพลง จะเห็นได้ว่า องค์ประกอบในส่วนที่ 2) คีตประพันธ์ 3) สีสันของเสียง และ 4) จังหวะ ต่างมีหน้าที่ช่วยเสริมมิติในเรื่องของอารมณ์และความรู้สึกเมื่อเกิดการการโยกหาอดีตผ่านเพลง เมื่อกล่าวโดยสรุปแบบแยกองค์ประกอบแต่ละส่วนให้ชัดเจน จะเห็นได้ว่า คีตประพันธ์ ที่พบโดยส่วนมากจากแนวเพลงซินธ์ป๊อป มีแบบแผนของโครงสร้างเบื้องต้นเป็นแบบ ABC กล่าวคือ มีการวนท่อนฮุกซ้ำในเพลง ซึ่งสอดคล้องไปไปตามหลักการของการประพันธ์ในแนวเพลงป๊อปแบบมาตรฐานทั่วไป โครงสร้างของเพลงดังกล่าว เหมาะสมเพียงพอให้แฟนเพลงเกิดการคุ้นชินกับแนวเพลงมากขึ้น และง่ายต่อการเปิดใจที่จะรับฟังควบคู่ไปกับเนื้อหาของเพลงอย่างมีลำดับขั้นตอนและตรงประเด็น ทั้งนี้ฟอร์มของเพลงข้างต้นยังเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้แฟนเพลงเกิด ‘ท่อนจดจำ’ ต่อเพลงนั้น ๆ ว่าทันทีที่เพลงขึ้นมาจะมีเนื้อหาของเพลงว่าอย่างไร สิ่งนี้ทำให้อารมณ์ร่วมไปกับเพลงจะเกิดการปลดปล่อยและรับรู้อย่างเต็มที่ตั้งแต่ช่วงต้นจนจบเพลง

ทั้งนี้เมื่อพิจารณาควบคู่กับการรับรู้ผ่านเนื้อเพลง สรุปได้ว่า แฟนเพลงโดยส่วนมาก มักจดจำและเชื่อมโยงเรื่องราวส่วนตัวของตนเองเข้ากับท่อนฮุก (Hook) มากที่สุด ซึ่งหากเทียบในโครงสร้างของเพลงจะตรงกับ ส่วนคีตประพันธ์ในท่อนที่แทนด้วยสัญลักษณ์ B จึงอาจกล่าวได้ว่า การสื่อสารผ่านเพลงที่เกิดในท่อนฮุกจะเปิดโอกาสให้แฟนเพลงเข้าใจเนื้อหาของเพลงที่ต้องการสื่อสารได้มากกว่าท่อนอื่น เมื่อนำหลักการเรื่องการวิเคราะห์เชิงวรรณศิลป์มาใช้ควบคู่การวิเคราะห์ผล จะเห็นว่าท่อนฮุกมักประกอบไปด้วยเนื้อความที่เกี่ยวข้องกับชื่อเพลงมากที่สุด อีกทั้งยังมีคำในเชิงบริบทที่ประกอบให้เกิดการขยายความให้เนื้อหาในท่อนฮุกมีความชัดเจน ตรงประเด็นตามความตั้งใจของผู้ประพันธ์เพลง

องค์ประกอบถัดไปที่ผู้วิจัยทำการศึกษา คือ สีสันของเสียง ซึ่งพบว่ามีความสำคัญในการกำหนดมุมมองของการโยกหาอดีตของผู้ฟังผ่านเพลง จากการศึกษาความเข้มข้นของเสียงที่ปรากฏในสีสันของเสียง ร่วมกับการปรากฏขององค์ประกอบเครื่องดนตรีชนิดนั้นในแต่ละเพลง เห็นได้ชัดว่า แนวเพลงซินธ์ป๊อปจะมีความโดดเด่นแตกต่างจากแนวเพลงอื่น ด้วยเสียงสังเคราะห์ที่เป็นเอกลักษณ์จากเครื่องซินธิไซเซอร์ ก่อนตามมาด้วยสีสันของเสียงประเภทอื่นได้แก่ คีย์บอร์ด เบส และ กลอง โดยจากการวิเคราะห์ร่วมกับบทสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ประพันธ์เพลงของวรันธร เปานิล รวมถึงวิธีการในการสร้างเพลงจากบทสัมภาษณ์ออนไลน์ของโพลีแคท เห็นไปในทิศทางเดียวกันว่า กีตาร์ เป็นเครื่องดนตรีที่อาจไม่ได้มีความจำเป็นในการกำหนดเอกลักษณ์ที่โดดเด่นของเพลงแนว ซินธ์ป๊อปมากนัก เพราะเป็นสีสันของเสียงชนิดเดียวที่ไม่ได้ปรากฏครบทุกเพลง เรียกได้ว่า เป็นเครื่องดนตรีทางเลือก (Alternative Instrumental) ที่ผู้ประพันธ์สามารถออกแบบหรือสร้างสรรค์เสียงที่เกิดจากกีตาร์ เพื่อให้บรรยากาศของเพลงเพิ่มมากขึ้น แต่ไม่ได้เป็นองค์ประกอบที่มีความจำเพาะและจำเป็นในแนวเพลงซินธ์ป๊อปที่โดดเด่นด้วยเสียงสังเคราะห์เป็นหลักมากกว่า

โดยเมื่อเชื่อมโยงสีสันของเสียงกับมุมมองเรื่องการโยกหาอดีตผ่านเพลง สามารถสรุปได้ว่า เพลงที่มีสีสันของเสียงซินธิไซเซอร์มากกว่า จะสามารถสร้างการรับรู้ให้แฟนเพลงสามารถโยกหาอดีตเกี่ยวกับความเป็น 80s ร่วมด้วย ได้มากกว่าเช่นกัน ส่วนเพลงที่มีสีสันของซินธิไซเซอร์น้อยกว่า จะทำให้แฟนเพลงเกิดการรับรู้และสามารถโยกหาอดีตที่เกี่ยวกับประสบการณ์ส่วนตัวของตนเองชัดเจนมากกว่าการโยกหาในยุค 80s

ซึ่งสัมพันธ์กับแนวเพลงซินธ์ป๊อปจาก 2 ศิลปิน ที่ให้ผลการศึกษาต่างกัน โดย โพลีแคท ที่มีความโดดเด่น เรื่องการใช้เทคนิคในการประพันธ์เพลงและเครื่องดนตรีซินธิไซเซอร์ตามแบบฉบับซินธ์ป๊อปดั้งเดิม สามารถสร้างการโหยหาอดีตที่เกี่ยวข้องกับยุค 80s ที่ชัดเจนกว่า ศิลปิน วรันธร เปานิล ที่เน้นไปที่การประพันธ์เพลงด้วยแนวเพลงซินธ์ป๊อปที่มีความร่วมสมัย มากกว่า

ขณะเดียวกันในส่วนของจังหวะ เป็นส่วนสำคัญในการเสริมอารมณ์เพลงให้เกิดแก่ผู้ฟังอย่างเด่นชัดมากขึ้น ซึ่งจากการวิเคราะห์บทเพลงแนวซินธ์ป๊อปของโพลีแคท และ วรันธร เปานิล ในภาพรวมทั้งหมด ควบคุมไปกับการสื่อสารของเพลงผ่านองค์ประกอบของเนื้อเพลง ทำให้สามารถสรุปกลุ่มของจังหวะ ที่นำไปสู่อารมณ์เพลงที่แตกต่างกันได้ 4 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ 1 เพลงจังหวะช้า ที่มีเนื้อหาเชิงบวก กลุ่มที่ 2 เพลงจังหวะช้า ที่มีเนื้อหาเชิงลบ กลุ่มที่ 3 เพลงจังหวะเร็ว ที่มีเนื้อหาเชิงบวก และ กลุ่มที่ 4 เพลงจังหวะเร็ว ที่มีเนื้อหาเชิงลบ ความโดดเด่นของแต่ละกลุ่มคือการเสริมท่วงอารมณ์เพลงที่แตกต่างกันออกไป สิ่งนี้ช่วยกระตุ้นให้ผู้ฟังที่มีประสบการณ์ในอดีตและเกี่ยวข้องกับเนื้อเพลงด้วยอารมณ์และความรู้สึกนั้น สามารถเชื่อมโยงตนเองกับปรากฏการณ์โหยหาอดีตได้

5.1.2 การประกอบสร้างความทรงจำร่วมจากเพลงวงโพลีแคท และ วรันธร เปานิล

ความทรงจำร่วม (Collective memory) คือความทรงจำที่เกิดขึ้นร่วมกันของคนในระดับสังคม มีความสำคัญในการกำหนดซึ่งลักษณะหรืออัตลักษณ์การเป็นไปของข้อตกลงในการใช้ชีวิตร่วมกันของคนกลุ่มใหญ่ ภายใต้ค่านิยมที่ถูกส่งต่อจากอดีตมาจนถึงปัจจุบัน ฮาล์บวาคซ์ ได้ให้คำนิยามและอธิบายแนวคิดเกี่ยวกับความทรงจำร่วมในมิติเกี่ยวกับความระลึกถึงของสังคม โดยมองว่า ความทรงจำร่วมถูกสร้างขึ้นภายใต้กรอบของสังคม รวมทั้งสถาบันทางสังคมที่กำกับดูแลการเป็นไปของสมาชิกในกลุ่มย่อยต่าง ๆ ซึ่งนับเป็นหนึ่งในประเภทของความทรงจำพื้นฐานของมนุษย์ (Halbwachs, 1950)

บทเพลงเป็นหนึ่งในการส่งต่อทางวัฒนธรรมที่ช่วยประกอบสร้างความทรงจำร่วมให้เกิดจากรุ่นสู่รุ่นได้ เพราะหนึ่งในหน้าที่หลักของเพลง คือแ่งมุมที่เกี่ยวข้องกับการส่งต่อความเชื่อหรือเรื่องราวในอดีตที่ถูกบรรจุไว้ให้ตัวเราในอนาคตหรือลูกหลาน ยังคงได้ซาบซึ้งกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในอดีตได้อย่างครบถ้วน เมื่อนำแนวคิดข้างต้นมาประยุกต์ใช้กับ เหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้นกับบริบทของการสร้างสรรค์แนวเพลงซินธ์ป๊อป เพื่อศึกษาการรับรู้อันนำไปสู่ปัจจัยที่ทำให้เกิดการประกอบสร้างความทรงจำร่วมที่ทำให้แนวเพลงซินธ์ป๊อปยังสามารถนำมาผลิตซ้ำทางวัฒนธรรม (Social reproduction) และปรากฏให้เราเห็นอยู่ในปัจจุบัน

โดยผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ตัวบท ประกอบการสัมภาษณ์เชิงลึกกับแฟนเพลงที่ได้มีโอกาสเข้ารับชมการแสดงสด คอนเสิร์ตใหญ่ของศิลปิน โพลีแคท และ วรันธร เปานิล เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาศึกษาหาข้อสรุปเกี่ยวกับการประกอบสร้างที่เกิดขึ้นจากกิจกรรมที่เกิดขึ้น โดยเบื้องต้นผู้วิจัยวิเคราะห์ตัวบทจาก สื่อบันทึกการแสดงสด Polycat I WANT YOU concert ของศิลปินโพลีแคท และ บันทึกการแสดงสด INKSYLAND ดินแดนขี้ใจ คอนเสิร์ต ของศิลปินวรันธร เปานิล โดยอาศัยหลักการองค์ประกอบของการเล่าเรื่อง (Components of narratives) อันประกอบไปด้วย โครงเรื่อง (Plot) แก่นเรื่อง (Theme) ตัวละคร (Character) ฉาก (Setting) และ สัญลักษณ์พิเศษ เพื่อแสดงให้เห็นว่าในแต่ละส่วนของสื่อที่วิเคราะห์ มีการส่งสารจากผู้ส่งสาร ในที่นี้คือศิลปิน ไปสู่ผู้รับสาร หรือ กลุ่มแฟนเพลง ในลักษณะใด รวมถึงกระบวนการ

ทั้งหมดตลอดคอนเสิร์ตที่เกิดขึ้นสามารถสร้างปรากฏการณ์การประกอบสร้างความทรงจำร่วมซึ่งถูกตีความในระดับกลุ่มบุคคลในสังคม ภายใต้กรอบของอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ประเภทสื่อเพลงและดนตรี

จากการวิเคราะห์ที่สืบค้นที่การแสดงสดข้างต้น ร่วมกับบทสัมภาษณ์เชิงลึกที่ได้จากแฟนเพลง ทำให้ทราบว่าปัจจัยหลักที่กำหนดให้แฟนเพลงของโพลีแคท และ วรินทร์ เปาณิล ต่างเกิดการประกอบสร้างความทรงจำร่วมภายในคอนเสิร์ต ประกอบไปด้วย 4 ประเด็น ได้แก่ ประสบการณ์ส่วนตัว (Personal Experience) รสนิยมส่วนตัว (Personal taste) กิจกรรมร่วม (Activities) ซึ่งแบ่งย่อยออกเป็น 2 ประเด็นย่อย ได้แก่ กิจกรรมร่วมในเชิงสัญลักษณ์ และ กิจกรรมร่วมในเชิงรูปแบบความสัมพันธ์ และ ปัจจัยภายนอกเรื่องสื่อที่ผู้บริโภคสร้างเอง (UGC: User Generated Content) โดยสามารถอธิบายเป็นแผนผังของการประกอบสร้างความทรงจำร่วมได้ดังนี้

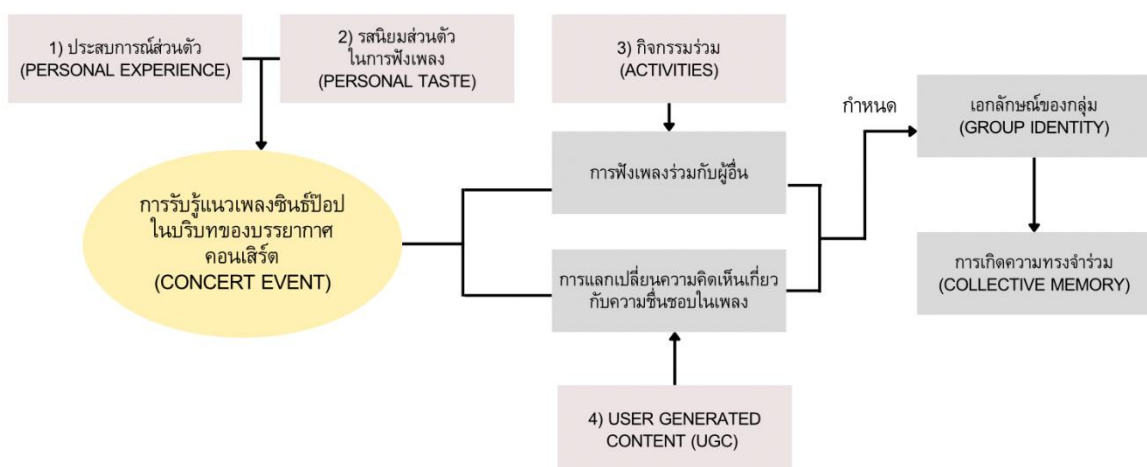

Figure 48 แผนผังปัจจัยที่ทำให้เกิดการประกอบสร้างความทรงจำร่วมผ่านเพลง

ในคอนเสิร์ต Polycat I WANT YOU concert และ INKSYLAND ดินแดนขี้ใจ
จากการวิเคราะห์ด้วยทฤษฎีองค์ประกอบของการเล่าเรื่อง ร่วมกับการสัมภาษณ์เชิงลึก

จากแนวคิดเกี่ยวกับความทรงจำร่วมที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรม ให้ข้อมูลว่า ความทรงจำร่วมที่หลายคนต่างคิดว่า จำเป็นต้องพิจารณาภาพรวมในระดับสังคมเท่านั้น แท้จริงแล้วสามารถวิเคราะห์ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเกิดความทรงจำร่วมได้ตั้งแต่ระดับบุคคล กล่าวคือ ความทรงจำร่วมสามารถเกิดขึ้นได้จากโครงสร้างพื้นฐานของความทรงจำในหน่วยย่อยกับมนุษย์ทุกคน หรือเรียกได้ว่า ความทรงจำร่วมสามารถสะท้อนผ่าน ความทรงจำส่วนบุคคล (Individual memory) ซึ่งถูกขัดเกลาให้เป็นไปตามค่านิยมของสังคมมาตั้งแต่อดีต แนวคิดนี้ทำให้ผู้วิจัย ให้ความสำคัญกับการวิเคราะห์ด้วยทฤษฎีเพื่อหาปัจจัยอันนำไปสู่การประกอบสร้างความทรงจำร่วมที่เกิดจากการสัมภาษณ์แฟนเพลงที่เข้าร่วมคอนเสิร์ตแบบแยกรายบุคคล ก่อนสรุปผลในภาพรวมของระดับสังคมต่อไป

จากรูปที่ 48 เมื่อพิจารณาปัจจัยที่นำไปสู่การประกอบสร้างความทรงจำร่วมในเชิงปัจเจกบุคคล จากการสัมภาษณ์เชิงลึกแฟนเพลงที่มีโอกาสเข้าร่วมชมคอนเสิร์ต เห็นได้ว่าแฟนเพลงต่างมีความตั้งใจเข้ามาชมคอนเสิร์ตด้วยความชื่นชอบในผลงานเพลง และศิลปิน ดังนั้นแฟนเพลงจะมีอารมณ์ร่วมไปกับบทเพลงต่าง ๆ ที่สามารถเชื่อมโยงกับความทรงจำในอดีตของตนเองในแง่มุมที่แตกต่างกันออกไป สิ่งนี้สรุปผลได้ว่า ปัจจัยเชิงบุคคลที่มีส่วนทำให้เกิดความทรงจำร่วมผ่านเพลงได้คือ **ประสบการณ์ส่วนตัว (Personal Experience)** ที่ตนเองเผชิญมาในอดีต สิ่งนี้จะช่วยในการยึดโยงความรู้สึกที่เกิดขึ้นผ่านเพลงไปกับเหตุการณ์ในอดีต และทำให้ผู้ฟังสามารถย้อนกลับคิดถึงความทรงจำที่มีคุณค่าเหล่านั้นเมื่อได้ยินเพลงอีกครั้งในคอนเสิร์ต ประสบการณ์ส่วนตัวในที่นี้ สัมพันธ์กับการสื่อสารผ่านเพลงที่ตามแนวคิดของคอนเสิร์ตที่วางเอาไว้ โดยโพลีแคมมุ่งนำเสนอรูปแบบความสัมพันธ์ของความรักผ่านเพลง ในขณะที่ วรินทร์ เปาณิล นำเสนอการเดินทางในเส้นทางศิลปินพร้อมผลงานเพลงที่เป็นที่นิยมผ่านเพลง แฟนเพลงที่มีประสบการณ์ชีวิตตรงกับเรื่องราวของความรักและความสัมพันธ์ผ่านเพลงใด ก็จะมีอารมณ์ร่วมและเชื่อมโยงเป็นกลุ่มก้อนให้เกิดความรู้สึกคล้ายตามและซาบซึ้งไปกับเพลงร่วมกัน ในขณะที่อีกหนึ่งปัจจัยที่ทำให้แฟนเพลงที่มาจากต่างที่ได้มีโอกาสเข้ามาร่วมกันคอนเสิร์ตครั้งนี้ อันนำไปสู่การสร้างความทรงจำร่วมที่มีร่วมกันคือ **รสนิยมส่วนบุคคล (Personal taste)** ในการฟังเพลง หากในภาพรวม แฟนเพลงต่างชื่นชอบในแนวเพลงซินธ์ป๊อปที่เป็นเอกลักษณ์และโดดเด่นด้วยเสียงซินธิไซเซอร์ที่แตกต่างจากแนวเพลงอื่น ๆ เช่นกัน แต่หากพิจารณาลงไปถึงแต่ละผลงานเพลง ทำให้เห็นว่ารสนิยมในความชื่นชอบแต่ละเพลง เป็นหนึ่งในปัจจัยที่ทำให้เกิดการยึดโยงแฟนเพลงให้อินไปกับแต่ละบทเพลงแตกต่างกันไป กลุ่มบุคคลที่ชื่นชอบบางบทเพลงด้วยเหตุผลเรื่องความชื่นชอบส่วนบุคคล จะสามารถเชื่อมโยงกันให้มีอารมณ์ร่วมไปกับบทเพลงนั้นได้ โดยปัจจัยนี้สะท้อนผ่านการรับรู้จากองค์ประกอบอื่นในเพลง อาทิ แนวเพลง ทำนอง จังหวะ หรือท่อนจดจำของเพลงที่แต่ละคนมีความชื่นชอบแตกต่างกันไป

เมื่อพิจารณาในระดับสังคม เรามุ่งเน้นไปที่การปฏิบัติบางอย่างในคอนเสิร์ตที่เปิดโอกาสให้แฟนเพลงมีโอกาสทำร่วมกัน สิ่งนั้นคือ **กิจกรรมร่วม (Activities)** หากมองแบบผิวเผินแล้ว อาจคิดว่าเป็นกิจกรรมที่ควรเกิดขึ้นตามแบบแผนของการจัดคอนเสิร์ตโดยทั่วไปอยู่แล้ว แต่กิจกรรมเหล่านี้มักมีความสำคัญอย่างมากต่อการรับรู้จดจำ ภาพประทับใจที่ศิลปินมีร่วมกันกับแฟนเพลง ในระหว่างที่ร่วมชมคอนเสิร์ต โดยกิจกรรมร่วมที่เกิดขึ้นแบ่งออกเป็น 2 ประเด็นย่อย ได้แก่ 1) ความทรงจำร่วมเชิงสัญลักษณ์ ที่แฟนเพลงมีโอกาสได้ทำร่วมกันจากอุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อสร้างความประทับใจในแง่ของความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และสร้างช่วงเวลาแห่งการจดจำที่มีคุณค่าในคอนเสิร์ต และ 2) ความทรงจำร่วมเชิงรูปแบบความสัมพันธ์ ซึ่งในประเด็นนี้มุ่งให้ความสนใจไปกับกลุ่มบุคคลรอบข้างที่มีความสำคัญในชีวิต หรือแม้กระทั่งแฟนเพลงคนอื่นที่เข้ามาชมบรรยากาศในงานคอนเสิร์ตพร้อม ๆ กัน โดยสิ่งนี้นำไปสู่การสร้างคุณค่าที่เกิดขึ้นในจิตใจ แฟนเพลงจะรู้สึกมีอารมณ์ร่วมไปกับช่วงเวลาในคอนเสิร์ตมากขึ้น ทำให้เกิดความรู้สึกที่เรียกว่า ‘ความตราตรึงใจ’ และตนเองสามารถที่จะเรียกกลับความทรงจำนั้นกลับมาได้อย่างรวดเร็ว หากมีแรงกระตุ้นภายนอกที่ทำให้เรานึกถึงหรือเชื่อมโยงกับช่วงเวลาในคอนเสิร์ตนั้น ประเด็นนี้สัมพันธ์กับ ปัจจัยภายนอกที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการสื่อสารที่ทำกันทั่วไปในปัจจุบัน หรือที่เรียกว่า **สื่อที่ผู้บริโภคสร้างเอง หรือ UGC** ผ่านช่องทางออนไลน์ส่วนตัวไม่ว่าจะเป็น การโพสต์ การแชร์ หรือการอาศัยการแจ้งเตือนที่เรียกว่า On this day นอกจากนี้ความทรงจำร่วมที่เกิดขึ้น อาจถูกกระตุ้นได้จาก สินค้าแทนใจ ที่แฟนเพลง

เก็บเอาไปเป็นที่ระลึกในบรรยากาศของการชมคอนเสิร์ต ทั้งหมดทั้งมวลเหล่านี้ต่างนำไปสู่อารมณ์และความรู้สึกของแฟนเพลงที่มีต่อคอนเสิร์ต และมีส่วนช่วยผลักดันให้แฟนเพลงสามารถสร้างความทรงจำร่วมที่เกิดขึ้นไปพร้อม ๆ กัน กับศิลปินที่รักได้

ภาพบรรยากาศในงานคอนเสิร์ตแม้จะเป็นช่วงสั้น ๆ ที่ผ่านไปอย่างรวดเร็ว และดูเหมือนว่าแม้จะประทับใจมากเท่าใด แฟนเพลงก็คงไม่สามารถจดจำบรรยากาศในวันคอนเสิร์ตนั้นได้หมด แต่กระบวนการเชื่อมโยงตนเองกับการโยกหาคิดที่เกิดขึ้นผ่านเพลง ในระหว่างที่มีการสร้างความทรงจำในคอนเสิร์ตจะทำให้ความทรงจำนั้นตราตรึงใจแฟนเพลงอย่างยาวนาน และความทรงจำร่วมที่เกิดขึ้น อาจส่งผลให้แฟนเพลงบางคนเกิดแรงบันดาลใจในการใช้ชีวิต เต็มเต็มแรงใจในส่วนที่ขาดหายไปจากการถูกเยียวด้วยบทเพลงที่ชอบ ไปพร้อม ๆ กับศิลปินที่รัก และ คนรอบข้างอีกหลายพันคนที่มีอุดมการณ์ในการฟังเพลงแบบเดียวกัน

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

5.2.1 ความสัมพันธ์ของบทเพลงซินธ์ป๊อปในแง่มุมมองของการโยกหาคิด

ตลอดระยะเวลาการทำวิทยานิพนธ์เรื่องนี้ ผู้วิจัยได้เห็นแง่มุมของ ‘เพลง’ ที่สร้างคุณูปการในการขับเคลื่อนชีวิตและความเป็นอยู่ของผู้คน ซึ่งแนวเพลงแต่ละประเภทต่างมีความแตกต่างกันไปตามเอกลักษณ์เฉพาะตัวที่โดดเด่น และเข้าถึงผู้ฟังได้ในมิติที่แตกต่างกัน เช่นเดียวกับ แนวเพลงซินธ์ป๊อปที่นับเป็นอีกหนึ่งแขนงของเพลงป๊อปที่แฝงไปด้วยกลิ่นอายของแนวดนตรีในสมัยก่อน หรือ ที่เรียกว่ายุค 80s ด้วยต้นกำเนิดที่มีประวัติศาสตร์และความเป็นมาที่ยาวนาน รวมถึงเอกลักษณ์การใช้ซินธิไซเซอร์ผ่านเพลงที่โดดเด่น ทำให้แนวเพลงนี้ได้รับความนิยมจากศิลปินที่เป็นที่รู้จัก อย่าง โพลีแคท และ วรันธร เปานิล ที่อยู่ในขอบเขตการวิจัยของวิทยานิพนธ์เรื่องนี้

จากที่ทราบกันดีว่า แนวเพลงซินธ์ป๊อปที่ปรากฏในบริบทของอุตสาหกรรมเพลงไทยในปัจจุบัน ได้รับอิทธิพลมาจากการผลิตซ้ำทางวัฒนธรรมจากแถบพื้นที่ที่เป็นต้นกำเนิดของแนวเพลง มาสู่ศิลปินที่มีความชื่นชอบ และหลงใหลไปกับเสน่ห์ความเป็นซินธ์ป๊อปที่ไม่เหมือนกับแนวเพลงอื่น สิ่งนี้สามารถอธิบายได้ด้วยบทความเรื่อง Why Synthwave isn't Synthpop ของ Preston Cram (Cram, 2021) ที่ทำให้เราเห็นกระบวนการในการสร้างสรรค์เพลงในปัจจุบัน ที่มุ่งไปที่การพาณิชย์มากกว่าการคงไว้ซึ่งต้นฉบับ (Original) แนวเพลงซินธ์ป๊อปจึงเป็นหนึ่งในเครื่องมือของยุทธศาสตร์การตลาดแบบโยกหาคิด (Nostalgia Marketing) เพื่อกลายเป็นสินค้าที่ตอบโจทย์ผู้บริโภคที่มีความสนใจกลุ่มสินค้าที่ได้อิทธิพลมาจากยุค 80s (80's Commercial pop) สิ่งนี้ทำให้แนวเพลงซินธ์ป๊อปถูกบรรจุด้วยกลิ่นอายของความเก่าแบบ 80s เอาไว้เข้มข้นจนกลายเป็นเสน่ห์ที่หาเทียมได้ยาก

มิติของความเป็นซินธ์ป๊อปที่ถูกมองในแง่มุมมองการค้า ทำให้การส่งต่อความเชื่อโดยอาศัยหลักการของการตลาดแบบโยกหาคิดข้างต้น สร้างซินธ์ป๊อป ให้กลายเป็นสัญลักษณ์ของความเก่าแบบ 80s ไปโดยปริยาย ดังนั้นการรับรู้ของแฟนเพลงเรื่องการโยกหาคิดที่ให้ความรู้สึกย้อนไปในยุคเก่าจริง ๆ จึงเป็นเรื่องที่สามารถรับรู้และรู้สึกร่วมกับกับความโยกหานั้นได้โดยง่าย แต่ในขณะเดียวกัน การประพันธ์เพลงที่สื่อให้เห็นถึงกลิ่นอายของความเป็นซินธ์ป๊อป เพื่อให้แฟนเพลงรับรู้และเข้าใจเสน่ห์ในยุคเก่านั้น ไม่ได้ทำได้โดยทันที แต่ต่างต้องอาศัย หลักทฤษฎีในการประพันธ์เพลง รวมถึง การเลือกเครื่องดนตรีที่สร้างสรรค์เพลงให้มีเสียง

คล้ายกับต้นกำเนิดในยุค 80s มากที่สุด สิ่งนี้สะท้อนได้จากความตั้งใจในการถ่ายทอดแนวเพลงซินธ์ป๊อปจากวงโพลีแคท ที่มีการ ‘จำลองชีวิต’ ให้ใกล้เคียงกับยุค 80s มากที่สุด กล่าวคือ การพยายามใช้สื่อโซเซียลในปัจจุบันให้น้อยลงกว่าปกติ การลดความถี่ในการใช้โทรศัพท์มือถือให้เข้าใจผู้คนที่สื่อสารกันผ่านทางช่องทางอื่น การหันมาฟังเครื่องเล่นเพลงแบบเก่า อาทิ เทปคาสเซ็ท (Cassette) หรือ แผ่นเสียงไวนิล (Vinyl) เป็นต้น รวมไปถึงการเลือกใช้เครื่องดนตรีที่อัดเสียงจริงด้วยแบรินด์เดียวกับศิลปินในยุคเริ่มแรกของแนวเพลงซินธ์ป๊อป เช่นเดียวกันกับบทสัมภาษณ์เชิงลึกที่ได้จากผู้ประพันธ์เพลงของ วรันธร เปานิล ที่กล่าวเกี่ยวกับการเตรียมตัวศึกษาแนวทางของการสร้างสรรค์เพลง ซินธ์ป๊อปว่า

“ตอนที่ได้รับโจทย์มา ค่อนข้างกลับไปทำการบ้านหนักเหมือนกัน เพราะจริง ๆ ยุค 80s ถึง 90s มั่นก่อนเราเกิดอีก การทำแนวเพลงซินธ์ป๊อปมันต้องอาศัยวิธีการทำเพลงที่ทำให้ผู้ฟังรับรู้ว่ามันคือแนวนี้อันจริง ๆ เราต้องศึกษาแนวดนตรีกันใหม่ ปรีกษาทิมเพื่อวางแผนทำเพลงให้มันเป็นระบบ”

(ธารณ ลิปตภัลลภ สัมภาษณ์เชิงลึก)

จากบทสัมภาษณ์ข้างต้นสะท้อนให้เห็นว่า ในมุมมองของผู้ประพันธ์เพลงต่างต้องอาศัยการปมเพาะให้เกิดการสร้างสรรค์แนวเพลงของซินธ์ป๊อปให้มีกลิ่นอายของเสน่ห์ความเก่าตรงตามความต้องการ ซึ่งในแง่มุมมองของการประพันธ์นี้ ทำให้เห็น วิธีในการนำเสนอเพลง (Song representation) ที่แตกต่างกันของศิลปินที่อยู่ในขอบเขตการวิจัย โดยโพลีแคท มีความตั้งใจที่จะรักษาแนวเพลงซินธ์ป๊อปแบบดั้งเดิม ที่เริ่มตั้งแต่การคงไว้ซึ่งต้นฉบับตั้งแต่วิธีการประพันธ์เพลงและเครื่องดนตรีที่ใช้ในการอัดเพลง ทำให้เพลงของโพลีแคทมีความเข้มข้นของเสน่ห์ในยุค 80s ตามแบบฉบับของซินธ์ป๊อปมากพอสมควร สิ่งนี้สอดคล้องกับการรับรู้ของแฟนเพลง ที่ต่างให้ทัศนะต่อการโหยหาอดีตว่าเมื่อฟังเพลงของโพลีแคทแล้ว ทำให้ย้อนกลับไปคิดถึงสีสันของเพลงในช่วงเวลานั้นได้ ถึงแม้ว่าจะไม่ได้มีประสบการณ์จริงในยุค 80s ก็ตาม ในขณะเดียวกัน การนำเสนอเพลงของวรันธร เปานิล มีเอกลักษณ์ของซินธ์ป๊อปที่ร่วมสมัยมากกว่า ทำให้เสน่ห์แบบของซินธ์ป๊อปในยุคดั้งเดิมอาจไม่ชัดเจนนัก แต่ก็สร้างเอกลักษณ์ให้เกิดแก่เพลงได้เป็นอย่างดี เมื่อรวบรวมข้อมูลของแฟนเพลงเกี่ยวกับการโหยหาอดีตที่เกิดผ่านเพลง มีความเห็นโดยภาพรวมว่ารู้สึกถึงกลิ่นอายของยุค 80s ได้ แต่อาจไม่ได้เข้มข้นมากจนสามารถย้อนกลับไปโหยหาเสน่ห์ในยุคนั้นได้อย่างลึกซึ้ง แต่มองว่าการใช้ซินธิไซเซอร์ในเพลงเป็นเอกลักษณ์ที่โดดเด่นตามแบบฉบับของวรันธร เปานิล

ปัจจัยที่ทำให้แฟนเพลงสามารถย้อนกลับไปสู่ความเก่าในยุค 80s ผ่านเพลงซินธ์ป๊อป จึงไม่ใช่เพียงแค่ความชื่นชอบในแนวเพลงและการรับรู้แบบส่งต่อกันมาว่าซินธ์ป๊อปมีต้นกำเนิดมาตั้งแต่ยุคเก่า แต่เป็นข้อจำกัดเชิงปัจเจกบุคคลที่มีผลต่อการโหยหาอดีตนั้นด้วย กล่าวคือ ช่วงอายุของแฟนเพลง เป็นหนึ่งในตัวแปรสำคัญที่ทำให้สามารถยึดโยงตนเองให้เข้ากับการโหยหาอดีตในยุคเก่าได้ สอดคล้องกับหลักการของ วิลเลียมส์ (Williams) ที่กล่าวถึงลำดับช่วงอายุของมนุษย์นั้น มีความเกี่ยวข้องกับโครงสร้างแห่งความรู้สึก (Structure of feeling) ที่สามารถกำหนดการรับรู้อารมณ์ของบุคคลได้ (Williams, 2011) การสรุปผลในส่วนนี้ สอดคล้องกับการอภิปรายผลในงานวิจัยเรื่อง การโหยหาอดีตผ่านเพลงไทยสากลยุค 90s ของ ธัญพร เสงวัฒนาอาภา ที่แสดงทัศนะให้เห็นว่าช่วงวัยของบุคคล มีการให้คุณค่ากับอดีตที่โหยหาในแต่ละยุคที่แตกต่างกัน (ธัญพร เสงวัฒนาอาภา, 2564) โดยผู้ที่เกิดในช่วงปี 1980 ถึง ปัจจุบัน จะสามารถเชื่อมโยงตนเองให้เข้ากับเพลงได้อย่างลึกซึ้งมากกว่าผู้ที่ไม่ได้มีช่วงอายุดังกล่าว กล่าวได้ว่า ผู้ที่เกิดในยุคหลัง จนถึง

ปัจจุบัน เกิดการรับรู้ความเก่าแบบ 80s ที่ไม่ได้เป็นต้นฉบับ แต่เป็นสื่อที่ถูกผลิตซ้ำและถูกส่งต่อผ่านการเล่าเรื่อง ซึ่งขาดการสัมผัสในประสบการณ์ชีวิตของยุคนั้นในชีวิตจริง

สิ่งนี้เชื่อมโยงกับการโหยหาอดีตที่เกี่ยวข้องกับประสบการณ์ชีวิตในอดีตที่ผ่านมาแล้ว โดยผู้ที่มีประสบการณ์จริงในช่วงชีวิตของปี 80s จะสามารถเชื่อมโยงตนเองเข้ากับเพลง และทำให้เกิดการโหยหาช่วงเวลาอันล้ำค่าในอดีตที่เคยเกิดขึ้น หรืออาจกล่าวได้ว่า หน้าที่ของแนวเพลงซินธ์ป๊อปสำหรับแฟนเพลงที่มีประสบการณ์ตรง จะสามารถสร้างการรับรู้แนวเพลงนี้ที่เกิดขึ้นจริงในอดีตซึ่งเบื้องต้นทำให้เกิดการโหยหาอดีตในยุค 80s ก่อน เมื่อเกิดการรำลึกถึงช่วงเวลาที่มีความหมายนั้นในอดีตแล้ว จึงเชื่อมโยงตนเองให้เข้าสู่การโหยหาช่วงชีวิตที่มีความสุขในอดีตเป็นลำดับถัดมา สิ่งนี้สอดคล้องกับบทสัมภาษณ์เชิงลึก ที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญทางด้านดนตรีและสังคมศึกษา ที่กล่าวว่า

“เพลงในอดีต เป็นช่วงเวลาที่มีความสุข ล้ำค่าของเรา การฟังเพลงเก่าที่ทำให้ตนเองได้คิดถึงช่วงเวลาในวัยเด็ก หรือ วัยรุ่น เป็นการเปิดจินตนาการให้เราสามารถล่องลอยกับภาวะเหล่านี้ได้เป็นอย่างดี เพราะช่วงเวลาหลังจากนั้นเราต้องแบกภาระทางสังคม ที่มีความกดดันจากรอบตัวมากมาย ช่วงเวลาในอดีตจึงมีคุณค่าและความหมายสำหรับเรามากที่สุด” (วิชาลัมพ์ก์ เหล่าวานิช, สัมภาษณ์เชิงลึก)

ในขณะที่เดียวกันกับแฟนเพลงที่เกิดในยุคหลัง อาจมองว่าแนวเพลงซินธ์ป๊อปเป็นความใหม่ที่อาศัยความคลาสสิกแบบ 80s มานำเสนอ ถึงแม้ไม่ได้มีประสบการณ์จริงในช่วงสมัยนั้น แต่ก็สามารถจินตนาการจากการบอกเล่า หรืออาศัยการคาดคะเนภาพยุคเก่าที่เกิดขึ้นได้เช่นกัน การโหยหาอดีตผ่านเพลงในแง่มุมมองของแฟนเพลงกลุ่มนี้ จึงอาจไม่จำเป็นต้องเชื่อมโยงความเป็น 80s เพื่อเปิดประสบการณ์การโหยหาช่วงชีวิตในวัยเด็กก่อน แต่อาจสามารถเชื่อมโยงตนเองกับประสบการณ์ส่วนตัวในอดีตได้เลยทันที เพียงแต่แนวเพลงเป็นตัวช่วยเสริมให้แฟนเพลงกลุ่มนี้ สามารถจำลองสภาพแวดล้อม หรือสังคมที่มีความย้อนยุคแบบดั้งเดิมร่วมด้วยได้

5.2.2 ความสัมพันธ์ของบทเพลงซินธ์ป๊อปในแง่มุมมองของการประกอบสร้างความทรงจำร่วม

จากแนวความคิดการประกอบสร้างความทรงจำร่วม ที่มีความสำคัญอย่างมากต่อการกำหนดกรอบความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสังคม ด้วยค่านิยมหรือแนวปฏิบัติของคนส่วนใหญ่ที่ต้องการส่งต่อความเชื่อ หรืออุดมการณ์ในแบบเดียวกัน แต่เมื่อเรานำความทรงจำร่วมมาพิจารณาในสื่อสร้างสรรค์ประเภท ‘เพลง’ จะเห็นประโยชน์ของการส่งต่อรูปแบบของความทรงจำจากบุคคลไปสู่ภาพใหญ่ของสังคม ผ่านกลุ่มย่อยต่าง ๆ ได้ อ้างอิงจากบทความวิชาการ Popular Music between Personal and Collective Memory (van Dijck, 2006) ที่กล่าวโดยสรุปว่า บทเพลงต่าง ๆ ที่ได้ผ่านการบันทึกไว้ แล้วได้มีโอกาสนำกลับมาเปิดใหม่อีกครั้ง มีความสำคัญต่อการสร้างความทรงจำส่วนบุคคล (Personal memory) และสามารถส่งต่อจนกลายเป็น ความทรงจำของส่วนรวมได้ สิ่งนี้ชี้ชัดว่า เพลงและดนตรีในบริบทของการกำหนดทิศทางของสังคม สามารถทำให้เกิดประสบการณ์ร่วม (Recollective memory) ได้จริง โดยเพลงจะมีความหมายในเชิงสังคมมากขึ้น เมื่อผ่านกระบวนการ ของการแบ่งปันทางประสบการณ์ในการฟัง และ การกำหนดค่าเชิงพื้นที่ (Spatial Configurations) เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้แนวเพลงที่มีความชื่นชอบหรือสนใจให้แก่กันและกัน

จากปัจจัยข้างต้นที่กล่าวถึงความทรงจำร่วมที่เกิดขึ้นผ่านเพลง ที่ต้องอาศัยเรื่องของ อุดมการณ์ในการฟัง และพื้นที่สำหรับแลกเปลี่ยนสาระความรู้ทางดนตรีที่เกิดขึ้น ทำให้ การแสดงสด หรือ คอนเสิร์ต (Concert) เป็นหนึ่งในกิจกรรมทางสังคม ที่สามารถสร้างความทรงจำร่วมให้เกิดขึ้นกับคนจำนวนมาก (van Dijk, 2006) หรือ กลุ่มแฟนเพลงที่มีความชื่นชอบต่อเพลงและศิลปินเดี่ยวต้น ได้มาเก็บเกี่ยวประสบการณ์การฟังเพลง ในพื้นที่ และ เวลาที่จำกัดพร้อมกันอีกครั้ง ทำให้กิจกรรมทางดนตรีที่เกิดขึ้น นั้นมีคุณค่ามากกว่าการรับฟังเสียงบันทึกของสุนทรียภาพทางอารมณ์ที่รับฟังในระยะเวลาชั่วครู่ แต่ยังสะท้อนอุดมการณ์ในการสร้างสรรค์เพลงผ่านงานดนตรี เพื่อให้เกิดการ ‘แบ่งปันมรดกทางสังคมร่วมกัน’ ได้จริงในสังคม

เมื่อพิจารณาแนวคิดข้างต้น ทำให้เราเห็นความสำคัญที่เป็นมากกว่ากิจกรรมของคอนเสิร์ต ทำให้ผู้วิจัยเลือกคอนเสิร์ตของศิลปินในขอบเขตการวิจัย ได้แก่ โพลีแคท และ วรรณธร เปานิล มาทำการศึกษาตัวบทประกอบกับคำสัมภาษณ์เชิงลึกของแฟนเพลง เพื่อดูแง่มุมที่บทเพลงซินธ์ป๊อปในคอนเสิร์ตเป็นตัวกลางในการเชื่อมความสัมพันธ์ของแฟนเพลงทุกคน ที่ถูกยึดโยงกันไว้ด้วยความทรงจำร่วมจากเหตุการณ์ของบรรยากาศความประทับใจที่เกิดขึ้นอย่างจำเพาะเจาะจง และความตั้งใจในการถ่ายทอดเนื้อหาของบทเพลงจากผู้ส่งสารไปยังผู้รับสาร

จากการ ศึกษาเชิงตัวบท สื่อบันทึกการแสดงสดคอนเสิร์ตของโพลีแคท และ วรรณธร เปานิล ประกอบกับการเป็นผู้สังเกตการณ์ที่มีส่วนร่วมกับคอนเสิร์ตแบบสั้นในบางโอกาสที่เหมาะสม เมื่อพิจารณากระบวนการสื่อสารที่เกิดขึ้นระหว่างศิลปิน และ แฟนเพลง ในทุกครั้งที่มีการคอนเสิร์ต คือ ความเชื่อมโยงของแต่ละบทเพลงที่ถูกยึดโยงกันด้วยเรื่องเล่า กล่าวคือ ในคอนเสิร์ตของแนวเพลงซินธ์ป๊อปที่ผู้วิจัยได้มีโอกาสเข้ารับชม ก่อนที่จะเข้าสู่ผลงานเพลงต่าง ๆ ศิลปินมีการ ‘เกริ่นนำ’ ก่อนเริ่มเพลงเป็นปกติอยู่บ่อยครั้ง โดยหากมองอย่างผิวเผิน สิ่งนี้อาจเป็นแนวปฏิบัติที่ศิลปินมักจำเป็นต้องทำเพื่อส่งต่อเข้าสู่บทเพลงต่อไปให้มีความน่าสนใจมากขึ้น แต่ในด้านการเชื่อมโยงอารมณ์และความรู้สึกของแฟนเพลงนั้น ในขั้นตอนนี้เปรียบเสมือนการกระตุ้นให้ผู้ฟังเกิดการตระหนักและรับรู้อารมณ์ที่ควรเกิดขึ้นในผลงานเพลงต่อไปที่จะได้ยิน และเกิดเป็นความประทับใจในบรรยากาศของคอนเสิร์ตที่สมบูรณ์ที่สุด สะท้อนจากส่วนหนึ่งของบทสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ประพันธ์เพลง เกี่ยวกับเบื้องหลังในการทำคอนเสิร์ตใหญ่ Insyland ดินแดนขี้ใจที่กล่าวว่า

“คอนเสิร์ตที่อิมแพคล่าสุด เราทำงานกันหนักมาก ๆ ครับ ต้องออกแบบตั้งแต่ลำดับของเพลง ขึ้นยังง ลงยังง เพลงไหนอยู่ตรงไหน เพราะเรารู้ว่าคนที่มาฟังเนี่ย เขาก็จะละ ๆ กัน ทั้งแฟนคลับตัวของอั้งค์เลย หรือ คนที่ปกติแทบไม่เคยดูอั้งค์จริง ๆ เลย ซึ่งต้องทำยังไงก็ได้ให้ดีไซน์โชว์มาประทับใจ สมมงกับคอนเสิร์ตที่มัน sold out ภายในหนึ่งชั่วโมงแรก”

(ธารณ ลิปตภัลลภ สัมภาษณ์เชิงลึก)

นอกจากนี้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก ในมุมมองของผู้เชี่ยวชาญทางด้านดนตรีและสังคม ได้กล่าวถึงคุณค่าของการจัดคอนเสิร์ตอันนำไปสู่การประกอบสร้างความทรงจำร่วม ที่ว่า

“ในมุมมองผมนะ ผมว่า ดนตรีสด ยังไงก็ไม่ตาย ถ้าเทียบให้ดูชัด ๆ เลย การที่เราได้ฟังดนตรีในรูปแบบออนไลน์ แม้ว่าคุณภาพเสียงจะเพราะมากขนาดไหน ก็ยังมีคุณค่าไม่เท่าการที่ได้ฟังเสียงเพลงจากศิลปินที่ชอปร้องสด ๆ ภายใต้อากาศที่เราได้หายใจพร้อมกับคนอื่นอีกมากมายที่ได้มาดูเหมือนกันในห้องห้องนั้น เราได้เต้น ได้สนุกไปกับบรรยากาศของแสงสีเสียง มันคือเสน่ห์ของบรรยากาศ หรือ Atmosphere ที่มันเกิดขึ้นได้กับงานคอนเสิร์ตเท่านั้น มันคือผลของการที่เราได้อยู่ร่วมกันกับคนที่ชื่นชอบแนวเพลงเหมือนกัน คนที่มีธาตุเดียวกัน ไหลอยู่ในร่างกายมาอยู่ด้วยกัน มันคือความสุขอย่างหนึ่งของคนฟังเพลงนะ แล้วเราใช้ประโยชน์ของดนตรี หรือ เพลงนั้นมาเป็นแก่นแกน เพื่อสร้างสิ่งเหล่านี้ให้เกิดขึ้นได้จริงในระดับสังคม”

(วิชาลัมพิก เหล่าวานิช สัมภาษณ์เชิงลึก)

สิ่งนี้แสดงให้เห็นว่า คอนเสิร์ตคือสิ่งที่ควรค่าแก่การถูกมอง ว่าเป็นมากกว่ากิจกรรมทางดนตรีที่ถูกจัดขึ้นในช่วงเวลาสั้น ๆ เพราะเนื้อแท้ที่จริงแล้วของคุณค่าที่คอนเสิร์ตให้กับผู้ฟัง คือ สารรูปแบบหนึ่งที่ผ่านกระบวนการเชื่อมโยงด้วยแนวคิด ที่ผู้ส่งสารต้องการจะสื่อไปสู่แฟนเพลง ทำให้หลายครั้ง คอนเสิร์ตถูกมองในบริบทของ ‘เรื่องเล่า’ ที่ถูกฉายภาพเข้าไปมาแบบนับไม่ถ้วน สอดคล้องกับส่วนหนึ่งของบทความ Recorded music Memory and Emotional (Moorey, 2014) ที่ชี้ให้เห็นว่า เรื่องเล่าเกี่ยวกับดนตรีและบทเพลงมักจะถักทอความทรงจำส่วนตัวเข้ากับความทรงจำส่วนรวมของผู้อื่น หรืออาจเชื่อมโยงกับมรดกเรื่องคุณค่าของบทเพลงนั้นในระดับสังคม เพลงโปรดบางเพลงที่ชื่นชอบแตกต่างกันไปในแต่ละบุคคล จะกลายเป็น ‘เพลงของพวกเรา’ เมื่อเกิดการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การฟังเพลงอย่างมีส่วนร่วม ตั้งแต่กลุ่มย่อย อาทิ เพื่อน ครอบครัว ไปจนถึงกลุ่มใหญ่ในระดับสังคม คือ แฟนเพลงทุกคนที่อยู่ในบรรยากาศของคอนเสิร์ตเดียวกัน

แนวเพลงซินธ์ป๊อปมีความโดดเด่นในเรื่องของการโหยหาอดีตที่เกี่ยวข้องกับกลิ่นอายของเสน่ห์ในยุค 80s และ การโหยหาอดีตกับประสบการณ์ส่วนตัว ที่ถูกถ่ายทอดผ่านเพลง เมื่อพิจารณาในบริบทของแนวเพลงที่ก่อให้เกิดการโหยหาอดีต คือการใช้ ‘ช่องว่างทางเวลา’ ที่เปลี่ยนผ่านไปแล้วจากยุคเก่ามาสู่ยุคใหม่ ยึดโยงเข้ากับอารมณ์และความรู้สึกของแฟนเพลงให้เหมือนได้กลับไปสัมผัสกับสีสันของเสน่ห์แบบและสามารถสร้างคุณค่าทางจิตใจให้เกิดแก่ผู้ฟังได้ สิ่งนี้สะท้อนให้เห็นว่า เรื่องเล่าในอดีตมีอิทธิพลต่อการสร้างตัวตนในปัจจุบันของมนุษย์ อีกทั้งเอกลักษณ์ที่โดดเด่นของช่วงเวลาในอดีตในมิติของความล่าช้า ไม่รวดเร็วไปตามเทคโนโลยีในปัจจุบัน กลับสร้างคุณค่าให้มนุษย์เห็นความสำคัญของการรอคอยมากขึ้น สอดคล้องกับทัศนะของ วงโพลีแคท ในสัมภาษณ์ออนไลน์ POLYCAT คุยกับ เบิร์ต ธงไชย เรื่องดนตรีย้อนยุคและเส้นทางก่อนมาพบเจอกันในโปรเจกต์ Mini Marathon ที่กล่าวว่า

“เพลงในยุคเก่า เวลาได้กลับมาฟัง มันเจาะเข้าที่ใจเราแบบลึกลงไป เพราะคนเราในยุคนั้นเวลาคิดถึงกัน มันไม่ได้เฟสตาม (Facetime) เพื่อเจอหน้ากัน ความรู้สึกที่เกิดขึ้นมันจึงรุนแรงมากกว่า”

ซึ่งเบิร์ต ธงไชย แมคอินไตย์ ได้เสริมในตอนท้ายของรายการว่า

“ความคิดในยุคนี้มันคือ เยื่อใยเนอะ เพลง กับ คนกับความประพฤติ วิถีคิด แอตติจูด ความละเอียดอ่อน กับความไม่ต้องรีบเร่ง ความไม่เร่ง มันดูยาก มันเลยมีค่า

5.2.3 แนวคิดโครงสร้างแห่งความรู้สึก (Structure of feeling) ในมุมมองของบทบาทหน้าที่เพลงซินธ์ป๊อปที่มีต่อสังคม

โครงสร้างแห่งความรู้สึก เป็นแนวคิดที่ทำให้เราเข้าใจคุณค่า และความหมาย ที่ประกอบสร้างขึ้นมา โดยเป็นสิ่งที่คนในสังคมเข้าใจร่วมกันในฐานะประสบการณ์ร่วม (Shared Experience) (ธัญพร เสงวัฒนาอาภา, 2564) อีกทั้งยังเป็นหนึ่งในวัตถุที่ถูกใช้ในวัฒนธรรมวิพากษ์ แต่ไม่ได้มุ่งให้เกิดการถกเถียงหาสาเหตุของการเกิดวัฒนธรรมนั้น แต่เพื่อต้องการพัฒนาความคิดของผู้คนที่อยู่ในกระบวนการทางวัฒนธรรม และสามารถยกระดับสังคมที่ตนเองอยู่ได้ เมื่อนำแนวคิดนี้มาพิจารณาในมุมมองการฟังเพลงซินธ์ป๊อปของผู้รับสาร จะทำให้เราเข้าใจพฤติกรรมที่สะท้อนว่าเพลงมีบทบาทหน้าที่อย่างไรต่อการเป็นไปของสังคมได้

โครงสร้างแห่งความรู้สึก สามารถเกิดขึ้นแบบข้ามรุ่น กล่าวคือ เพลงเป็นสื่อกลางในการส่งต่อการผลิตซ้ำทางวัฒนธรรม ในขณะที่เดียวกันก็เหนี่ยวนำให้เกิดการสร้างอารมณ์และความรู้สึกที่โหยหาอดีตผ่านเพลง รวมถึงประสบการณ์ร่วมอย่างเป็นแบบแผนกับกลุ่มคนในสังคม ในรุ่นใดรุ่นหนึ่งที่มีประสบการณ์ทางดนตรีและบทเพลงร่วมกัน โดยเฉพาะในบริบทของแนวเพลงซินธ์ป๊อปที่มีรากต้นกำเนิดมาจากยุค 80s ทำให้เกิดการส่งต่อแบบซ้ำแล้วซ้ำเล่าจากรุ่นสู่รุ่นมาจนถึงปัจจุบัน มุมมองของผู้ฟังต่อแนวเพลงนี้จึงสามารถสะท้อนออกมาได้ 2 ประเด็น ได้แก่

1) แนวเพลงซินธ์ป๊อปที่ถูกสร้างสรรค์ขึ้น จากการเห็นคุณค่าและซาบซึ้งไปกับต้นกำเนิดของเพลงยุคเก่า และส่งต่ออารมณ์และความรู้สึกร่วมที่มีในเพลงนั้นไปยังผู้อื่น หรือ การเชื่อมโยงประสบการณ์ส่วนตัวเข้ากับช่วงเวลาที่มีคุณค่าในอดีต ที่ส่งผลต่อชีวิตและความเป็นอยู่เชิงบวกในปัจจุบัน ที่อาจเป็นเหตุผลส่วนหนึ่งให้เกิดการถ่ายทอดความประทับใจและความทรงจำร่วมนั้นไปสู่ลูกหลาน หรือ คนในครอบครัว ด้วยหวังว่าแนวเพลงนี้จะช่วยปลอบประโลมจิตใจไปกับความสวยงามของอดีต ท่ามกลางความว้าวุ่นใจในสังคมยุคปัจจุบัน

2) มิติของกลไกทางการตลาด อาจมองว่าแนวเพลงซินธ์ป๊อป คือหนึ่งในเครื่องมือที่กระตุ้นให้แฟนเพลงคุ้นชินกับผลิตภัณฑ์ทางสื่อที่เคยมีมาในอดีตได้ เมื่อนำแนวคิดนี้ มาวิเคราะห์ร่วมกับช่องว่างระหว่างวัยของกลุ่มแฟนเพลงที่แตกต่างกัน อาจทำให้เพลงซินธ์ป๊อปอาจถูกมองว่า เป็นแนวเพลงที่มีไว้เพื่อนำเสนอความเป็นตัวตนแบบฉาบฉวย สอดคล้องกับมุมมองเรื่องโครงสร้างแห่งความรู้สึก ที่ปรากฏในเพลง 90s ของธัญพร เสงวัฒนาอาภา ที่กล่าวว่า วัฒนธรรมป๊อปรวมไปถึงแนวเพลงที่เกิดขึ้น มักสัมพันธ์กับชนชั้นของคนในสังคม (Class) โดยชนชั้นกลางมีพฤติกรรมในการบริโภคสัญลักษณ์ (Symbolism) เพื่อเป็นการแสดงออกถึงอัตลักษณ์บางอย่างที่ตนเองอยากเป็น (Need Identities) สิ่งนี้จึงเป็นหนึ่งในบทบาทสะท้อนของคุณค่า (Value) ที่ชนชั้นกลางมีให้แก่เพลงเก่าในอดีต ในมุมมองที่สดใส มีชีวิตชีวา มีทางเลือก มากกว่าความเก่าแก่ หรือ ล้าสมัย (ธัญพร เสงวัฒนาอาภา, 2564)

สิ่งนี้แสดงให้เห็นว่า การให้ความสำคัญหรือมุมมองของแนวเพลงซินธ์ป๊อป ไม่ได้ถูกกำหนดในเชิงปัจเจกบุคคลอย่างเดียว แต่ยังได้รับอิทธิพลจากการเปลี่ยนผ่านของช่วงอายุผู้คนในสังคม (Generations) บนพื้นฐานที่มีการแบ่งบทบาทของชนชั้นทางสังคมอยู่เนื่อง ๆ แต่อย่างไรก็ดี การยึดเอาแก่นของแนวเพลงที่

ได้ต้นกำเนิดในยุคเก่า ร่วมกับทัศนคติจากการรับรู้ของแฟนเพลงที่นำไปสู่การโยยหาอดีตผ่านเพลง ทำให้เราเห็นคุณค่าของเพลงซินธ์ป๊อปที่มีผลต่อการสร้างคุณูปการทางจิตใจให้กับแฟนเพลงอย่างมากมาย เมื่อประกอบกับชุดเนื้อหาของเพลงที่ผู้ประพันธ์ต้องการจะสื่อ ทำให้สามารถสรุปประเด็นในเรื่อง บทบาทหน้าที่เพลงซินธ์ป๊อปต่อสังคม ที่สะท้อนจากการสัมภาษณ์เชิงลึกของแฟนเพลง ได้ดังนี้

- 1) เพลงซินธ์ป๊อปสามารถนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับการชดเชยสิ่งที่ขาดหายไปในอดีต
- 2) เพลงซินธ์ป๊อปสามารถนำเสนอเนื้อหาให้ผู้ฟังสามารถหลีกเลี่ยงหนีจากชีวิตความเป็นจริงได้ชั่วขณะ
- 3) เพลงซินธ์ป๊อปสามารถนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับการเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิต

บทบาทหน้าที่ของแนวเพลงซินธ์ป๊อปที่ปรากฏในสังคมสื่อเพลงปัจจุบัน เป็นสิ่งที่ตอกย้ำให้เห็นความสำคัญของเพลงที่มีคุณค่ามากกว่าเสียงบรรเลงของความรื่นเริงบันเทิงใจ สอดคล้องกับส่วนหนึ่งของบทสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับมุมมองทางด้านดนตรีต่อสังคมว่า

“เมื่อใดที่เพลงสามารถเข้าถึงใจของผู้คน หรือมันทัชซิ่ง (Touching) กับใครได้ ไม่ว่าจะจากเนื้อเพลงหรือทำนอง เราจะได้ประโยชน์จากการเสพสื่อชิ้นนั้น เพราะเพลงมีพลังและอิทธิพลต่อผู้คนและสังคมในแง่ใดแง่หนึ่ง ในเชิงของธุรกิจเพลง อาจมีจุดประสงค์เพื่อสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจให้นำไปสู่ความนิยมระดับที่กว้างขึ้น แต่ในมุมมองของคุณค่าทางจิตใจที่เพลงมีต่อตัวเรา จะช่วยพัฒนาชีวิตเราให้มีความสุขจากการถูกเติมเต็มด้วยเสียงเพลงได้”

(วิชาลัมพ์ก์ เหล่าวานิช, สัมภาษณ์เชิงลึก)

แม้ว่าปรากฏการณ์การโยยหาอดีตและความทรงจำร่วม จะเกิดขึ้นกับบุคคลผ่านห้วงความคิดที่อนุญาตให้ตีความไปกับช่วงเวลาในอดีตได้เพียงเสี้ยววิ แต่คุณค่าของแนวเพลงซินธ์ป๊อปในมิติเชิงสังคม ทำหน้าที่เหมือน ‘เครื่องมือย่นเวลาทางความทรงจำ’ และขัดเกลาหัวใจของมนุษย์ให้ได้ซาบซึ้งไปกับเวลาที่ผ่านพ้นมาแล้ว เพื่อขอบคุณการมีอยู่ของตนเองในปัจจุบัน สิ่งนี้สะท้อนให้เห็นว่าอุตสาหกรรมเพลงเป็นหนึ่งในงานสร้างสรรค์ที่สะท้อนวิถีที่สังคมปฏิบัติต่อมนุษย์ ในขณะที่เดียวกันเพลงก็เป็นสื่อกลาง ที่ถูกใช้เพื่อแสดงออกถึงความต้องการบางอย่างของคนในสังคมเช่นกัน การได้มีโอกาสศึกษาแนวเพลงซินธ์ป๊อป ที่มีจุดกำเนิดมาจากการเปลี่ยนผ่านของสังคม จึงทำให้ผู้วิจัยได้ตระหนักถึงคุณค่าของบทเพลงที่ช่วยเยียวยาและสมานแผลใจของคนเราให้มีความสุขท่ามกลางปัญหามากมายที่ทุกคนต้องเผชิญในชีวิตจริง

5.3 ข้อเสนอแนะในการวิจัย

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้ทำการศึกษาศิลปินที่มีความโดดเด่นด้วยเอกลักษณ์จากแนวเพลงซินธ์ป๊อปที่ได้รับความนิยมในแวดวงเพลงกระแสหลัก ดังนั้นในส่วนของการพัฒนาต่อยอดงานวิจัยอาจมีการศึกษาศิลปินที่ไม่จำเป็นต้องอยู่ในสังกัดค่ายเพลงขนาดใหญ่เพียงอย่างเดียว เนื่องจากในปัจจุบัน ศักยภาพของศิลปินไทย หรือ ศิลปินใหม่ในวงการเพลง มีการพัฒนาอย่างก้าวกระโดดไปมากขึ้น การเลือกให้ศิลปินเหล่านี้เป็นกรณีศึกษาในการวิจัย จึงเป็นการเปิดโอกาสให้ผลงานเพลงที่มีคุณภาพเหล่านี้เป็นที่ประจักษ์ในวงกว้างทั้งทางเชิงวิชาการ และ ได้รับความนิยมในระดับสังคมได้

สำหรับการวางแผนการดำเนินงานในอนาคต หากวิทยานิพนธ์เรื่องนี้มีการรวบรวมข้อมูลให้มีความสมบูรณ์มากขึ้น อาจมีโอกาสนำเสนอผลที่ได้ในรูปแบบของ ‘แบบแผนของการประพันธ์แนวเพลงซินธ์ป๊อปเชิงสร้างสรรค์’ ภายใต้กรอบของแนวคิดการโหยหาอดีตร่วมกับการตลาดแบบย้อนยุค (Nostalgia) ซึ่งคาดหวังว่าจะสามารถเป็นส่วนหนึ่งให้เกิดการผลักดันเป็น ซอฟท์พาวเวอร์ (Soft power) แก่ภาพรวมของอุตสาหกรรมเพลงจากภายในสู่ระดับสากล ซึ่งสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ในการดำเนินงานเป็นผู้นำในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจสร้างสรรค์ประเทศไทยสู่เวทีโลกของสำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (CEA) ที่เห็นสมควรให้เกิดการดำเนินงานร่วมกันในอนาคตต่อไป

ในส่วนของการระดมการวิจัย อาจมีการเพิ่มเติมในส่วนของการพัฒนาข้อมูลเกี่ยวกับฐานของแฟนเพลงให้มีความหลากหลาย โดยลงลึกศึกษาในแง่มุมเชิงปัจเจกบุคคลโดยละเอียดมากขึ้น อาทิ ปัจจัยของช่วงอายุต่อการรับรู้การโหยหาอดีตของเพลง หรือการเพิ่มกระบวนการสัมภาษณ์แบบกลุ่ม (Focus group) ร่วมกับการสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อให้เห็นการแลกเปลี่ยนแนวความคิดในสังคมแฟนเพลงด้วยกัน ซึ่งอาจนำไปสู่ข้อสรุปที่น่าสนใจเกี่ยวกับการประกอบสร้างความทรงจำร่วมในแง่มุมที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมมากขึ้น สิ่งนี้จะทำให้ผลสรุปที่ได้จากการวิจัยมีความถูกต้องครบถ้วน อีกทั้งยังเป็นการแก้ไขข้อจำกัดทางการวิจัยเรื่องความสมบูรณ์ของข้อมูลที่ได้ จากการสัมภาษณ์เชิงลึก ร่วมกับการวิเคราะห์และนำเสนอแบบแผนในส่วนอภิปรายผล ซึ่งปรากฏในรูปที่ 47 และ 48 เนื่องจากผู้วิจัยจำกัดคุณสมบัติเบื้องต้นของแฟนเพลงเพื่อใช้ในการวิเคราะห์ ทำให้แบบแผนที่เกิดขึ้นข้างต้น สามารถสรุป และ อภิปรายผล กับกลุ่มบุคคลซึ่งเป็นแฟนเพลงในลักษณะของกลุ่มย่อยเท่านั้น จึงเห็นสมควรว่าหากมีการปรับปรุงและพัฒนากระบวนการวิจัย ควรเพิ่มเติมการเก็บข้อมูลเชิงลึกกับประชากร หรือ กลุ่มตัวอย่างแฟนเพลงเพิ่มเติม ร่วมกับการปรับเปลี่ยนเกณฑ์ที่ใช้ในการคัดเลือกคุณสมบัติของแฟนเพลง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มากเพียงพอแก่การสรุปผลในเชิงมิติสังคมต่อไป

ภาคผนวก

ลักษณะทางประชากรศาสตร์ของแฟนเพลงโพลีแคท และ วรินทร์ เปานิล ที่ทำการสัมภาษณ์เชิงลึก

กลุ่มที่ 1 แฟนเพลงโพลีแคท

1. ผู้ให้สัมภาษณ์ A
เพศ : หญิง
อายุ : 23 ปี
ระดับการศึกษา :ปริญญาตรี
อาชีพ : นักวิชาการสาธารณสุข (เวชสถิติ)
2. ผู้ให้สัมภาษณ์ B
เพศ : หญิง
อายุ : 40 ปี
ระดับการศึกษา : มัธยมศึกษาตอนปลาย
อาชีพ : พนักงานโรงแรม
3. ผู้ให้สัมภาษณ์ C
เพศ : หญิง
อายุ : 24 ปี
ระดับการศึกษา : ปริญญาโท
อาชีพ : พนักงานบริษัท
4. ผู้ให้สัมภาษณ์ D
เพศ : หญิง
อายุ : 29 ปี
ระดับการศึกษา : ปริญญาตรี
อาชีพ : พนักงานบริการขาย
5. ผู้ให้สัมภาษณ์ E
เพศ : หญิง
อายุ : 29 ปี
ระดับการศึกษา : ปริญญาตรี
อาชีพ : พนักงานบริษัทเอกชน
6. ผู้ให้สัมภาษณ์ F
เพศ : หญิง
อายุ : 29 ปี
ระดับการศึกษา : ปริญญาตรี
อาชีพ : รัฐบาลครู

7. ผู้ให้สัมภาษณ์ G
เพศ : หญิง
อายุ : 23 ปี
ระดับการศึกษา : ปริญญาตรี
อาชีพ : พนักงานบริษัท

8. ผู้ให้สัมภาษณ์ H
เพศ : หญิง
อายุ : 18 ปี
ระดับการศึกษา : ปริญญาตรี
อาชีพ : นักศึกษา

9. ผู้ให้สัมภาษณ์ I
เพศ : หญิง
อายุ : 19 ปี
ระดับการศึกษา : ปวส.
อาชีพ : นักศึกษา

10. ผู้ให้สัมภาษณ์ J
เพศ : หญิง
อายุ : 30 ปี
ระดับการศึกษา : ปริญญาตรี
อาชีพ : ธุรกิจส่วนตัว

กลุ่มที่ 2 แฟนเพลงวรินทร์ เปานิล

1. ผู้ให้สัมภาษณ์ ก
เพศ : หญิง
อายุ : 28 ปี
ระดับการศึกษา : อนุปริญญา
อาชีพ : พนักงานบริษัท

2. ผู้ให้สัมภาษณ์ ข
เพศ : หญิง
อายุ : 21 ปี
ระดับการศึกษา : ปริญญาตรี
อาชีพ : นักศึกษา

3. ผู้ให้สัมภาษณ์ ค
เพศ : หญิง
อายุ : 26 ปี
ระดับการศึกษา :ปริญญาตรี
อาชีพ : รัฐบาล
4. ผู้ให้สัมภาษณ์ ง
เพศ : หญิง
อายุ : 29 ปี
ระดับการศึกษา : ปริญญาโท
อาชีพ : ธุรกิจส่วนตัว
5. ผู้ให้สัมภาษณ์ จ
เพศ : หญิง
อายุ : 30 ปี
ระดับการศึกษา : ปริญญาตรี
อาชีพ : พนักงานประจำ
6. ผู้ให้สัมภาษณ์ ฉ
เพศ : ชาย
อายุ : 37 ปี
ระดับการศึกษา : ปริญญาตรี
อาชีพ : Fundraising Manager (Marketing)
7. ผู้ให้สัมภาษณ์ ช
เพศ : ชาย
อายุ : 20 ปี
ระดับการศึกษา : ปริญญาตรี
อาชีพ : นักศึกษา
8. ผู้ให้สัมภาษณ์ ฉ
เพศ : หญิง
อายุ : 28 ปี
ระดับการศึกษา : ปริญญาตรี
อาชีพ : พนักงานบริษัทเอกชน
9. ผู้ให้สัมภาษณ์ ญ
เพศ : ชาย
อายุ : 28 ปี

ระดับการศึกษา : ปริญญาตรี

อาชีพ : พนักงานรัฐวิสาหกิจ

10. ผู้ให้สัมภาษณ์ ๑

เพศ : หญิง

อายุ : 25 ปี

ระดับการศึกษา : ปริญญาตรี

อาชีพ : พนักงานมหาวิทยาลัย

บรรณานุกรม

- A., A. H. F. C. L. (2010). *Critical issues in music education : contemporary theory and practice*. In O. U. Press (Ed.). Retrieved from <http://catalog.hathitrust.org/api/volumes/oclc/317383456.html>.
- Anderson, B. (1991). *Imagined Communities: Reflections on the origin and spread of nationalism*
- Aperture (2565). The Nostalgia Effect
Retrieved from <https://www.youtube.com/watch?v=nERBl6xqhzO>
- Atkinson, R. C., & Shiffrin, R. M. (1986). Human memory: A proposed system and its control processes [Press release]
- Ballam-Cross, P. (2021a). Reconstructed Nostalgia: Aesthetic Commonalities and Self-Soothing in Chillwave, Synthwave, and Vaporwave. *Journal of Popular Music Studies*, 33(1), 70-93. doi:<https://doi.org/10.1525/jpms.2021.33.1.70>
- Ballam-Cross, P. (2021b). Reconstructed Nostalgia: Aesthetic Commonalities and Self-Soothing in Chillwave, Synthwave, and Vaporwave. *Journal of Popular Music Studies*, 33(1), 70-93. doi:10.1525/jpms.2021.33.1.70
- Barrett, F. S., & Janata, P. (2016). Neural responses to nostalgia-evoking music modeled by elements of dynamic musical structure and individual differences in affective traits. *Neuropsychologia*, 91, 234-246. doi:10.1016/j.neuropsychologia.2016.08.012
- Barrett, F. S. J., Petr. (2016). Neural responses to nostalgia-evoking music modeled by elements of dynamic musical structure and individual differences in affective traits. *Neuropsychologia*, 91. doi:10.1016/j.neuropsychologia.2016.08.012
- BigBroMusic. (2020). เมโทรโนม มาทำความรู้จักกับเครื่องเคาะจังหวะที่นักดนตรีขาดไม่ได้. Retrieved from <https://www.bigbromusic.com/metronomes-for-beginners/>
- Bluck, S., & Alea, N. (2002). Exploring the functions of autobiographical memory: Why do I remember the autumn?
. *Springer*, 61-75. Retrieved from https://www.researchgate.net/publication/232597350_Exploring_the_functions_of_autobiographical_memory_Why_do_I_remember_the_autumn
- Bruner, V. T. a. E. M. *The Antropology of Experience*.
- Buchanan, I. (2010). *A Dictionary of Critical Theory (1 ed.)*. Retrieved from <https://www.oxfordreference.com/display/10.1093/acref/9780199532919.001.0001/acref-9780199532919-e-675>
- Carlyle, T. (1888). *Critical and Miscellaneous Essays: Collected and Republished*. Retrieved from *Critical and Miscellaneous Essays: Collected and Republished*
- Cherwitz, R. A., & Hikins, J. W. (2000). Climbing the academic ladder: A critique of provincialism in contemporary rhetoric. *Quarterly Journal of Speech*, 86, 375-385.

- Cloud, T. (Producer). (2018). POLYCAT ค่ายกับ เบิร์ต ชงไชย เรื่องดนตรีย้อนยุคและเส้นทางก่อนมาพบเจอกันในโปรเจกต์ Mini Marathon. Retrieved from https://www.youtube.com/watch?v=rMzYqfRr_sY
- Conner, O. (2018). Key Concept: Structure of Feeling. Retrieved from <https://oliconner.medium.com/key-concept-structure-of-feeling-42fecc8f7430>
- Conway, M. A., & Pleydell-Pearce, C. W. . (2000). The construction of autobiographical memories in the self-memory system. *Psychological review*, 107, 261-288. doi:<https://doi.org/10.1037/0033-295x.107.2.261>
- Cram, P. (2021). Why Synthwave Isn't Synth Pop (And Why It Matters). Retrieved from https://electrozombies.com/magazine/article/why-synthwave-isnt-synthpop-and-why-it-matters/#Early_British_synth_pop_from_Ultravox_1982
- Cvejić, Ž. (2020). THE EARLY DEVELOPMENT OF THE SYNTHESIZER AND ITS IMPACT ON CONTEMPORARY POPULAR MUSIC: A RESEARCH SKETCH. *New Sound: International Journal of Music*, 56(2), 11-27,126. Retrieved from <https://www.proquest.com/scholarly-journals/early-development-synthesizer-impact-on/docview/2540836117/se-2>
http://sfx.car.chula.ac.th:3410/sfxlcl41?url_ver=Z39.88-2004&rft_val_fmt=info:ofi/fmt:kev:mtx:journal&genre=article&sid=ProO:ProO%3Apubliccontent&atitle=THE+EARLY+DEVELOPMENT+OF+THE+SYNTHESIZER+AND+ITS+IMPACT+ON+CONTEMPORARY+POPULAR+MUSIC%3A+A+RESEARCH+SKETCH&title=New+Sound%3A+International+Journal+of+Music&issn=0354818X&date=2020-01-01&volume=56&issue=2&spage=11&au=Cveji%2C+%2C%5BDarko&isbn=&jtitle=New+Sound%3A+International+Journal+of+Music&bttitle=&rft_id=info:eric/&rft_id=info:doi/
- Dariusz Galasiński, C. B. (2001). *Cultural Studies and Discourse Analysis. A Dialogue On Language and Identity*
doi:10.4135/9781446219249
- echo (2562). INK WARUNTORN : จากเกิร์ลกรุ๊ปสู่สาวซินธ์ป๊อป | Celebrities. Retrieved EntertainmentReport3. (2565). "อึ้งค์ วรินทร์" ปักหมุดก้าวแรกของการทัวร์ทั่วโลก ผ่าน "bloom." EP ภาษาญี่ปุ่น. Retrieved from <https://music.trueid.net/th-th/detail/lBaoROdjj8XE>
- Feudi, N. (2018). Bye, Bye Miss American Pie: How Music Shapes Collective Memory. *Elon Journal of Undergraduate Research in Communications*, 9(2), 87-93. Retrieved from <https://eloncdn.blob.core.windows.net/eu3/sites/153/2018/12/08-Feudi.pdf>
- Gabrielsson, A., & Juslin, P. N. (1996). Emotional Expression in Music Performance: Between the Performer's Intention and the Listener's Experience. *Psychology of Music*, 24, 68 - 91.
- Goldstein, E. B. (2011). *Cognitive Psychology, Connecting Mind, Research, and Everyday*

Experience.

- Hailstone, J. C., Omar, R., Henley, S. M., Frost, C., Kenward, M. G., & Warren, J. D. (2009). It's not what you play, it's how you play it: timbre affects perception of emotion in music. *Q J Exp Psychol (Hove)*, 62(11), 2141-2155. doi:10.1080/17470210902765957
- Halbwachs, M. (1950). The Collective Memory. Retrieved from <http://web.mit.edu/allanmc/www/hawlbachsspace.pdf>.
<http://web.mit.edu/allanmc/www/hawlbachsspace.pdf>
- Halliday, M. A. K. (1994). *An Introduction to Functional Grammar*. London.
- Hirsch, A. R. (2017). The Science Behind Nostalgia And Why We're So Obsessed With The Past
- The Invention of tradition. (1983). [Press release]. Retrieved from https://staff.washington.edu/ellingsn/Hobsbawm_Inventing_Traditions.pdf
- Jacqueline, W. (2009). Jean-Jacques Rousseau's "unité de mélodie". *Journal of the American Musicological Society*, 62(1), 79-143. doi:10.1525/jams.2009.62.1.79
- Jameson, F. (1972). The Prison-House of Language: A Critical Account of Structuralism and Russian Formalism.
- Kelly, T. (1992). [Remaking America: Public Memory, Commemoration, and Patriotism in the Twentieth Century, John Bodnar]. *Pennsylvania History: A Journal of Mid-Atlantic Studies*, 59(4), 375-377. Retrieved from <http://www.jstor.org/stable/27773577>
- Kelly, W. (1986). Rationalization and Nostalgia: Culture Dynamics of New Middle-Class Japan. *American Ethnologist*, 13, 616.
- Kentaro Oba, M. N., Tomoaki Atomi, Yoshiya Moriguchi, Yoshiaki Kikuchi. (2015). Memory and reward systems coproduce 'nostalgic' experiences in the brain *Social Cognitive and Affective Neuroscience*(7), 1069-1077.
doi:<https://doi.org/10.1093/scan/nsv073>
- Khare, A. (2017). Why is past important? Retrieved from <https://www.linkedin.com/pulse/why-past-important-abhishek-khare>
- Lee, J. H. (2006). *Reliving the '80s: Nostalgic implementation of the '80s pop music in the media*. (Master of Arts (MA)). University of Nevada, Las Vegas. Retrieved from <https://digitalscholarship.unlv.edu/rtds/1946/>
- Lincoln, A. (1809-1865). My Childhood Home I See Again. Retrieved from <https://poets.org/poem/my-childhood-home-i-see-again>
- Maiane, S. (2017). Why Exactly Are We So Obsessed With Songs About Heartbreak? *noissy music by vice*. Retrieved from <https://www.vice.com/en/article/j5e397/why-exactly-are-we-so-obsessed-with-songs-about-heartbreak>
- Mercer, B. (2013). The Moral Rearmament of France: Pierre Nora, Memory, and the Crises of Republicanism. *French Politics, Culture & Society*, 31(2), 102-116. Retrieved from

- <http://www.jstor.org/stable/24517609>
- Misztal, B. A. (2003). Durkheim on Collective Memory. *Journal of Classical Sociology*, 3(2), 123-143. doi:10.1177/1468795x030032002
- Moorey, G. (2014). *Everyday reveries: recorded music, memory & emotion*. University of the West of England, England. Retrieved from <https://uwe-repository.worktribe.com/output/962106/everyday-reveries-recorded-music-memory-emotion>
- music, M. (2565). ย้อนรอยเทรนด์รุ่มป๊อปย้อนรุ่มหลาน | POP มั้ย Retrieved from https://www.youtube.com/watch?v=nqVtMjA0L_4
- Official, T. P. C. (Producer). (2020). The People : เจาะเวลาหาอดีต กับ POLYCAT วงที่ชุกยุค 80s ให้ “ดูดี” อีกครั้ง. Retrieved from <https://www.youtube.com/watch?v=b5K03A2vRDk>
- Online, M. (2558). เธอทำให้ฉันรู้สึกเหมือนตอน 80s อีกครั้ง : โพลีแคท จัดให้. Retrieved from <https://mgronline.com/onlinesection/detail/9580000032184>
- PLAY, T. (2565). SOUNDTRACK CONCERT' คอนเสิร์ตสดออนไลน์ของ 'พีเบิร์ด' Retrieved from <https://workpointtoday.com/singing-bird-2/>
- REALLALIWORLD. (2016). ขึ้นไหนดคือแพชั่น '80s ? ต้องเยอะแค่ไหนถึงจะใช่ ? Retrieved from <https://reallaliworld.wordpress.com/2016/12/10/7811/>
- Routledge, C. (Producer). (2563). Why do we feel nostalgia? . Retrieved from https://www.ted.com/talks/clay_routledge_why_do_we_feel_nostalgia
- Ryan Bailey, J. P. (2022). Defense Mechanisms. Retrieved from <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK559106/>
<https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK559106/>
- Schulkind, M. D., Hennis, L. K., & Rubin, D. C. (1999). Music, emotion, and autobiographical memory: they're playing your song. *Mem Cognit*, 27(6), 948-955. doi:10.3758/bf03201225
- Sciences, U. F. o. A. a. S. (Producer). (2561). Paula Hamilton on 'Memory studies'. Retrieved from <https://www.youtube.com/watch?v=0ZI3dOXYRVc>
- songtopia (2562). 5 ศิลปินแนว Synth-Pop : นักผจญเพลง . Retrieved from <https://www.youtube.com/watch?v=CrqHND-06Oo>
- STANDARD, T. (Producer). (2018). Multiple Eargasms EP.22 อึ้งค์ วรรณธร จากสมาชิกเกิร์ลแบนด์สู่ศิลปินซินธ์ป๊อปชาวด 80. Retrieved from <https://www.youtube.com/watch?v=kVE3BbSa7Fo&t=584s>
- Stuart Borthwick, R. M. (2020). *Synthpop: into the digital age*. doi:0.4324/9781315024561-8
- T-Pop ดนตรีและความบันเทิงที่สร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจ. (2021). Retrieved from <https://www.ryt9.com/s/prg/3274144>
- TEAM, T. S. P. (2021). 3 กรกฎาคม 1985 – ครบรอบ 36 ปี คอนเสิร์ต Live Aid. Retrieved from <https://thestandard.co/pop-onthisday13071985/>
- Thai PBS (Producer). (2565). นักผจญเพลง REPLAY. อะเมซิง 80. Retrieved from

- <https://www.youtube.com/watch?v=IA-aunYVqa0&t=29s>
- Thai PBS (Producer). (2566). เรื่องเล่าเพลงรัก ผ่านประสบการณ์วัยซน "วงพริ้วดี". นักผจญเพลง *REPLAY*. Retrieved from <https://www.youtube.com/watch?v=whYC1FC5N-I>
- van Dijck, J. (2006). Record and Hold: Popular Music between Personal and Collective Memory. *Critical Studies in Media Communication*, 23(5), 357-374. doi:10.1080/07393180601046121
- Wardhaugh, R. (1998). *An Introduction to Sociolinguistics (5rd ed.)*. Retrieved from <http://staffnew.uny.ac.id/upload/132107096/pendidikan/Book+for+Sociolinguistics.pdf>
- Williams, R. (2011). *The Long Revolution*. Cardigan: Parthian Books.
- แก้ว มีนนานนท์. (2018). “Baby I want you” เซาะลึกคำว่า ‘อาวรณ์’ คือความคิดถึงอย่างมีความหวัง ก้าวใหม่ของ Polycat. Retrieved from <https://thestandard.co/polycat-baby-i-want-you/>
- เด็กชายผักกึ่เกิด. (2565). แรกมี “บันไดเลื่อน” ที่ห้างสรรพสินค้าในตำนาน “ไทย ไดมาร์”. Retrieved from https://www.silpa-mag.com/history/article_94577
- เสาวพงศ์ หนูสิงห์. (2022). The Art Of Record เสน่ห์ที่เป็นมากกว่าแค่ “เสียง”. Retrieved from <https://frank-garcon.com/blog/the-art-of-record>
- กมลทิพย์ มะโน. (2563). ปราบปรามการโหยหาอดีตในภาพยนตร์เรื่องแฟนฉัน. การประชุมชาติไทยวิชาการระดับชาติและนานาชาติครั้งที่10, 72-81. Retrieved from [https://www.hu.ac.th/conference/conference2019/proceedings2019/FullText/01%20-%20ระดับชาติ%20-%20ภาคบรรยาย/G1-Hu/7-062Hu-NO%20\(กมลทิพย์%20มะโน\)%20P72-82.pdf](https://www.hu.ac.th/conference/conference2019/proceedings2019/FullText/01%20-%20ระดับชาติ%20-%20ภาคบรรยาย/G1-Hu/7-062Hu-NO%20(กมลทิพย์%20มะโน)%20P72-82.pdf)
- กฤษณ์ คำนนท์. (2021). การสร้างภาพตายตัวจากการโหยหาอดีต และการผลิตซ้ำด้วยการเชื่อมโยงตัวบทของการแต่งหน้าของนักร้องในมิวสิกวิดีโอเพลง “ได้แค่นี้”. วารสารสถาบันวัฒนธรรมและศิลปะ ม ห า วิ ท ย า ลั ย ศ รී น ค รึ น ท ร วิ โร ฒ , 140-152. Retrieved from <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/jica/article/view/247750/168719>
- กาญจนา แก้วเทพ. (2540). การศึกษาสื่อมวลชนด้วยทฤษฎีวิพากษ์: แนวคิดและตัวอย่างงานวิจัย. กรุงเทพฯ.
- กุลธิดา สุประเสริฐ. (2564). ‘POLYCAT Concert Exhibition’ 8 ห้องนิทรรศการ บนเส้นทางสายดนตรีกว่า 10 ปี POLYCAT. Retrieved from <https://workpointtoday.com/polycat-concert-exhibition/>
- ขวัญใจ บุญคุ้ม. (2559). วัจนลีลาและบทบาทหน้าที่ของเพลงลูกทุ่ง. (มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏ เชียงใหม่, Retrieved from http://www.graduate.cmru.ac.th/core/km_file/434.pdf
- คน ยัง เชียง ด . (2563). 2513 ปี ท อ ง บั น เทิง ไท ย ... คุณ จั อ ะ ไร ได้ บั ้าง? Retrieved from <https://pantip.com/topic/39728047>
- คมสันต์ วงศ์วรรณ. (2561). ดนตรีตะวันตก (Vol. 1). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- จตุพร สีม่วง. (2561). คีตประพันธ์. โรงพิมพ์คลังน่านาวิทยา.
- จิรวัดน์ โคตรสมบัติ. (2012). คีตลักษณ์ Retrieved from <https://sites.google.com/site/mrjicsclassroom/xngkh-prakxb-dntri/khit-laksn-form>
- ซ์ซพล เกียรติขจรธาดา. (2017). ทำไมเพลงป๊อปต้องมีท่อนฮุก? Retrieved from

- <https://thestandard.co/hook-lyrics/>
 จูตินัน บัญญาภาพ คอมมอน. (2556). บทบาทของสื่อใหม่ในการสร้างค่านิยมทางสังคมและอัตลักษณ์ของเยาวชนไทยในเขตกรุงเทพมหานคร. Retrieved from
<http://libdoc.dpu.ac.th/research/149786.pdf>
- ณัฐ อังศุวิริยะ, บ. โ., จตุพร เพชรบูรณ์, . (2020). กลวิธีการใช้ภาษาและความเชื่อในเรื่องความรัก ที่ปรากฏในบทเพลงไทยสากลปัจจุบัน. *KKU International Journal of Humanities and Social Sciences*, 10(2). Retrieved from
<https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&ved=2ahUKEWjOvaSjQ4H9AhXE8jgGHYnrDZEOFn0ECBQOAO&url=https%3A%2F%2Fso04.tci-thaijo.org%2Findex.php%2FKKUIJ%2Farticle%2Fdownload%2F240112%2F166449%2F851430&usg=AOvVaw1AK7sklmDEBKMuDdhpMYHs>
- ณทิตา ททรัพย์สินวิวัฒน์. (2560). อุตสาหกรรมเพลงไทยในยุคประเทศไทย 4.0. วารสารวิชาการนวัตกรรมสื่อสารสังคม, 5(1), 159. Retrieved from
<https://ejournals.swu.ac.th/index.php/jcosci/article/view/9126/7852>
- ณัฐนันท์ ดิยานนท์. (2014). การศึกษาเปรียบเทียบนวนิยายจีน เจียกับฉบับแปลภาษาไทย บ้าน. วารสารบัณฑิตศึกษา มนุษยศาสตร์. สังคมศาสตร์, 3(1), 1-26.
 Retrieved from
<https://so03.tci-thaijo.org/index.php/gshskku/article/view/62590/51509>
- ดาราทพร ศรีม่วง. (2559). การประกอบสร้างอัตลักษณ์ของนักเขียน : กรณีศึกษาเรื่องเล่าจากประสบการณ์ชีวิตของเสกสรรค์ ประเสริฐกุล. (ปริญญามหาบัณฑิต). สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, Retrieved from
<http://gscm.nida.ac.th/uploads/files/1598929739.pdf>
- ธวัช เวศตัน. (2021). ทำเนียบภาษาในการแถลงการณ์ของ ศูนย์บริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (ศบค.). วารสารวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 11(2). Retrieved from
<https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&ved=2ahUKEWjn98KJpIH9AhVrTmwGHZNEAdwOFnoECBAOAO&url=https%3A%2F%2Fso07.tci-thaijo.org%2Findex.php%2FHUSO-%2Farticle%2Fdownload%2F1037%2F742&usg=AOvVaw2iSo60XwnNLRMxiE-GKJV8>
- ธัญญา สังขพันธ์านนท์. (2558). มาตุคามสำนึกและการโยยหาอดีตในกวีนิพนธ์ของเรวัตร์ พันธุ์พิพัฒน์. วารสารมนุษยศาสตร์วิชาการ, 22(2). Retrieved from
<https://so04.tci-thaijo.org/index.php/abc/article/view/52974/43998>
- ธัญพร เสงวัฒนาอาภา. (2564). การโยยหาอดีตผ่านเพลงไทยสากลยุค 90's. (ดุขฎีบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
- ธารีรัตน์ มลู่เครือคำ. (2560). การวิเคราะห์โวหารภาพพจน์ที่ใช้ในพาดหัวโฆษณาณรถยนต์ทางหน่งสือพิมพ์

- บางกอกโพสต์. (ปริญญาหมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยบูรพา, Retrieved from http://digital_collect.lib.buu.ac.th/dcms/files/53920747.pdf
- นฤทธิ์ ปาเฉย. (2021). การเขียนบทละครเพลงว่าด้วยเรื่องเล่าเกี่ยวกับชีวิตของจิตร ภูมิศักดิ์. วารสารดนตรีและการแสดง, 60-77.
- นัทรนัย ประสานนาม. (2562). ประพันธศาสตร์ของความหลัง: ความทรงจำวัฒนธรรมกับวรรณกรรมศึกษา. โครงการเวทีวิจัยมนุษยศาสตร์ไทย สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.). doi:10.14456/lartstu.2022.38
- ปรัชญา เปี่ยมการุณ. (2559). พัฒนาการภาพยนตร์รักของไทย ระหว่างปี พ.ศ. 2545-2555 วารสารสถาบันวัฒนธรรมและศิลปะ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 17(2). Retrieved from <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/jica/article/view/99321>
- ปรางวลัย พูลทวี. (2018). Colors through time: บอกเล่าชีวิต ผ่านเทรนด์สีแห่งยุค. ART AND DESIGN. Retrieved from <https://themomentum.co/colors-through-time/>
- ปรางวลัย พูลทวี. (2018). Colors through time: บอกเล่าชีวิต ผ่านเทรนด์สีแห่งยุค. Retrieved from <https://themomentum.co/colors-through-time/>
- พรทิพย์ฉายกี, จ. แ. (2561). วิเคราะห์แนวคิดและศิลปะการใช้ภาษาในวรรณกรรมเพลงลูกทุ่งหมอลำโดย สลา คุณวุฒิ. วารสารราชภัฏเพชรบูรณ์สาร, 20(1), 87-96. Retrieved from <https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&ved=2ahUKewjiwv6ln4H9AhUjXWwGHRzID18OFnoECBOAO&url=https%3A%2F%2Fso05.tci-thaijo.org%2Findex.php%2Fjpcru%2Farticle%2Fdownload%2F182025%2F128952%2F&usg=AOvVaw1laGVZIVyOzTfUbtstxnOon>
- พัฒนา กิตติอาษา. (2546). มานุษยวิทยากับการศึกษาปรากฏการณ์โหยหาอดีตในสังคมไทยร่วมสมัย (Vol. 1). ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน).
- พัฒนา กิตติอาษา. (2546). มานุษยวิทยากับการศึกษาปรากฏการณ์โหยหาอดีตในสังคมไทยร่วมสมัย: ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน).
- พิมพ์วี รุ่งเรืองยิ่ง, โ. อ. (2560). กลวิธีทางภาษาสื่อวาทกรรมหญิงรักหญิงในนิตยสาร @tomactz. วารสารภาษา ศาสนา และวัฒนธรรม, 6(1). Retrieved from <https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&ved=2ahUKewit6NGFo4H9AhXJUGwGHXwHABIOFnoECBIOAO&url=https%3A%2F%2Fso03.tci-thaijo.org%2Findex.php%2Fgshskku%2Farticle%2Fdownload%2F79234%2F72435%2F29495&usg=AOvVaw2bUf29fvZKMMsURlCh-JLA>
- ภาณุพันธ์ วีรภูษิต. (ม.ป.ป). POLYCAT : ป๊อปไอคอนแห่งยุคที่ซุ่มชีวิตเพลง 80s ขึ้นมาใหม่. Retrieved from <https://adaymagazine.com/dialogue-5/>
- ยุทธกร ศรีกชกานนท์. (ม.ป.ป). สุนทรียศาสตร์ทางดนตรี (pp. 28). Retrieved from https://elfar.sru.ac.th/yutakorn_sa/pluginfile.php/32/block_html/content/สุนทรียศาสตร์ทางดนตรี.pdf?time=1647936473384

- วงศ์กร วงเวียน, ก. ท. (2563). การประกอบสร้างความหมายการถวีสวดในภาพยนตร์ไทย. งานประชุมวิชาการระดับชาติมหาวิทยาลัยรังสิต. Retrieved from <https://rsucon.rsu.ac.th/files/proceedings/nation2020/NA20-029.pdf>
- วรรณษา คุณตระกูล. (2015). การวิเคราะห์เนื้อเพลงที่สะท้อนความเชื่อและค่านิยม: กรณีศึกษาโครงการเพชรในเพลง จันทรเกษมสาร, 40.
- วริษฐา แซ่เจีย. (2019). เฟรนด์โซน ซินธ์ป๊อป และกลิ่นหอมของยุค 80s สิ่งที่ทำให้หลายคนอวอร์ด 'Polycat'. Retrieved from <https://thematter.co/entertainment/polycat-i-want-you-concert/84391>
- ศานติ เดชคำารณ. (2017). เสียงและความเจ็บในดนตรี. วารสารดนตรีและการแสดง, 3(1). Retrieved from <https://so06.tci-thaijo.org/index.php/Mupabuujournal/article/view/243977>
- ศิริพร ภัคดีมาสุข. (2565). ความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับอัตลักษณ์และแนวทางการนำมาศึกษาภาษาไทย: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สรรัตน์ จิรวรรวิสุทธิ์. (2563). การประกอบสร้างและการสื่อความหมายของความทรงจำร่วมในละครโทรทัศน์อิงประวัติศาสตร์ของไทย. วารสารนิเทศสยามปริทัศน์ 19(2). Retrieved from <https://so05.tci-thaijo.org/index.php/commartsreviewsiamu/article/view/248311/168537>
- สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2524). ปัญหาประชากรและสังคมของประเทศไทยในทศวรรษ 1980 Retrieved from http://library1.nida.ac.th/nida_jour0/Njv21n3_02.pdf
- สุทธิพงษ์ พิสิฐเสนากุล, ธ. เ., รุจน์ จีระกมล, . (2563). การใช้ภาษาในบทเพลงไทยสากลที่เกี่ยวกับความผิดหวังในความรักซึ่งขับร้องโดยนักร้องชาย. Retrieved from https://www.academia.edu/45180523/การใช้_ภาษาในบทเพลงไทยสากล_ที่_เกี่ยว_กับความ_ผิดหวังในความรักซึ่ง_ขับ_ร้อง_โดย_นักร้อง_ชาย
- สุพิชญา แผ่นทอง. (2556). ปัจจัยที่มีผลต่อการฟังเพลงออนไลน์ทางสถานีวิทยุ SEED FM. 97.5 เมกะเฮิร์ตซ์ของประชาชนในกรุงเทพมหานคร. มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ปริญญาโทบริหารบัณฑิต.
- สุวรรณมาศ เหล็กงาม. (2554). วัฒนธรรมแห่งการย้อนเวลาในสื่อโทรทัศน์ ไทยยุคหลังสมัยใหม่. 253-258. Retrieved from https://www.bu.ac.th/knowledgecenter/executive_journal/april_june_11/pdf/aw34.pdf
- อมรมาศ มุกดาม่วง. (2561). ศาสตร์และศิลป์แห่งการประพันธ์เพลง. *Fine Arts Journal: Srinakharinwirot University*, 22(2), 50-61. Retrieved from <https://so01.tci-thaijo.org/index.php/jfofa/article/view/209505>
- อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2015). ภาษาแห่งอำนาจ: การวิเคราะห์วาทศิลป์ของภาษากฎหมาย ภาษา การเมือง ภาษาสื่อ และภาษาวิชาการของสังคมไทย: บทสังเคราะห์ภาษาแห่งอำนาจ: รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์. Retrieved from https://digital.library.tu.ac.th/tu_dc/frontend/Info/item/dc:65446
- อวิศดา กานต์ ภูมิ. (2012). การแสดงภาพลักษณ์สตรีในบทเพลงไทยสากล : กรณีศึกษาบทเพลงที่ขับร้องโดยธนพร แวกประยูร มหาวิทยาลัยศิลปากร Retrieved from <http://www.sure.su.ac.th/xmlui/handle/123456789/13502>

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	Supitchaya Kamkhien
วัน เดือน ปี เกิด	25 December 1997
สถานที่เกิด	Phichit
ที่อยู่ปัจจุบัน	20/128 ถนนสระหลวง ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดพิจิตร 66000